PRAMEŇ Z BOHA

MODLITEBNÁ, OBRADNÁ, OMŠOVÁ,
ROZJÍMAČNÁ A POUČNÁ KNIHA
PRE VZDELANÝCH KATOLÍKOV

NAPÍSAL
Dr. KAROL KÖRPER,
BRATISLAVSKÝ KANONIK

PIATE VYDANIE

1948

VYDAL SPOLOK SV. VOJTECHA V TRNAVE

Nihil obstat.

Dr. Josephus Szombath,
cenzor dioec.

Imprimi potest.

Nr. 10.228/1942.

Tyrnaviae, die 28. Novembris 1942.

Dr. Paulus Jantausch,
Eppus, Admin. Apostolicus.

Tlačou Kníhtlačiarne Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

ÚVOD

Dr. Andrej Radlinský napísal nábožnému čitateľovi prevzácneho diela „Nábožných Výlevov" toto: „Nešetril som nijakých nákladov, len aby všetkým možným potrebám nábožensko-cirkevného života tvojho čím najlepšie zodpovedal, totižto: aby prostriedkom tejto knihy pobožnosť, bohabojnosť, nábožnosť a opravdivá kresťanská osveta a vzdelanosť v srdci tvojom pevné korene maly a sa rozmnožovaly, aby si tak tým horlivejšie Bohu slúžil a na spasení duše svojej pracovať mohol." „Nábožné Výlevy" prenikly do najširšej pospolitosti nášho národa, vychovávajú ho vo sv. viere, súc poradcom a potechou jeho duši.

Daj Boh, aby táto kniha, ktorá nesie názov „P r a m e ň z B o h a", takú službu konala v našej inteligencii ako Nábožné Výlevy v našej pospolitosti. Autor písal ju v rozjímaní, v dôkladnom rozobraní teologickej vedy, prispôsobiac túto náuku duševnému i spoločenskému životu slovenského katolíckeho inteligenta, aby ho poučil: čo všetko žiada svätá cirkev od svojho vzdelaného člena. Cirkev nás vedie cestou spásy ku svojmu zakladateľovi, Spasiteľovi ľudského pokolenia, aby poznajúc Jeho učenie, žili sme životom zbožným, Bohu milým, spokojní so svojím svedomím, na slá-

vu Božiu, na úžitok svojej duše, svojej rodiny i svojim blížnym.

Vnímaním večných právd a učenia sv. cirkvi, podávaných v tejto knihe, stávame sa vedomými toho, čo veríme: „Všetko pokladám za stratu v porovnaní s nesmierne vzácnym poznaním o Kristu Ježišovi, Pánovi mojom. Pre neho som všetko stratil a všetko pokladám za neužitočné smeti, len aby som získal Krista" (Flp 3, 8).

Spolok svätého Vojtecha ako strážca duchovných pokladov nášho národa, vydal túto modlitebnú knihu, aby mal katolícky inteligent duševného sprievodcu, ktorý ho podopiera, až by klesal, poučuje, potešuje a spoľahlivo vedie ku večnému prameňu: k Bohu.

Toto piate vydanie je už prispôsobené k novému prekladu Písma svätého.

Nech vyviera z tohto duševného prameňa milosť Božia pre všetkých, ktorí čerpajú z neho modlitby, vzdychy a rozjímania.

Trnava, 7. apríla 1948.

SPOLOK SV. VOJTECHA

Čo máme v tejto knižke?

V tejto knižke mám **prameň z Boha**.

V živote mám aj iné pramene. Nadovšetko hľadám prameň zdravia, veď zdravie je najväčší poklad človeka, a preto všetko možné vynaložím, aby mi tento prameň bol prístupný. Dýcham čerstvý vzduch, chodím do prírody, starám sa o dobrú výživu a dostatočný odpočinok.

Hľadám prameň dobrobytu čo aj najskromnejšieho. Tento prameň mám zväčša z ľudí, zo spoločnosti a zo svojho majetku. Ľudia mi zaplatia za prácu, majetok mi dáva úrodu alebo úroky.

Hľadám prameň životných radostí čo aj najnevinnejších, lebo chcem byť spokojný a chcem sa dobre cítiť i pri všetkých svojich ťažkostiach.

Hľadám aj prameň vedomostí a krásy. Chcem mať jasnejší pohľad do všetkého okolo seba a mimo seba, a chcem vidieť všetko v tej najkrajšej forme. Veda a umenie mi otvárajú tento prameň.

Ale to všetko ma neuspokojuje. Čerpám z týchto prameňov a predsa zostávam smädný a neukojený. Telo sa udržuje, rozum sa bystrí a rozširuje, aj duša sa dostáva na perute akýchsi tušených tajov, ale pritom cíti svoju slabosť a prázdnotu. Nestačia jej tieto pramene. Nestačí jej ani prameň z prírody, ani prameň z ľudí, ani prameň z bohatstva.

Ona musí čerpať z prameňa, z ktorého vyvierajú všetky ostatné pramene sveta a života. Len tak sa stáva človek celým človekom.

Potrebujem aj prameň z Boha. Príroda a rozum nám určujú krátke hranice tuzemského pobytu od narodenia až po smrť. Pre tých niekoľko rokov by hádam aj stačil prameň z prírody, ako on stačí zvieratu. Ale človek má v sebe odvekú túžbu a nepre-

stajné úsilie, aby prekročil tieto hranice a aby už počas života vytvoril v duši svojej také prvky, ktoré sú nad prírodou a nad smrťou, ba siahajú po tomto živote až do večnosti. A Boh, Tvorca týchto túžob, dal vedieť človeku, že tieto túžby nie sú sebaklamom, ale ukazovateľom pravej cesty. Spasil ho od prirodzeného súmraku a neistoty a zjavil mu možnosti nadprirodzeného života, ktorý sa rodí, rastie a čerpá z prameňa nadprirodzeného a večného. To je prameň z Boha.

Tento prameň je sedmoraký, a vyšší človek, na Boha usmernený, nábožný človek, čerpá z tohto prameňa pomocou Cirkvi svojej katolíckej.

Prameň z Boha je vlastne Boh sám, jeho vnuknutie, jeho pomoc, jeho duch a posila, jeho prebývanie v nás, — jeho milosť.

Božia milosť sa nám dáva sviatosťami a to nielen v tých najvážnejších, ale aj v tých každodenných chvíľach života.

Sviatostí je sedem.

A podľa týchto sviatostí, podľa tohto sedmorakého prameňa z Boha je rozdelená táto knižka nábožného života.

Krstom som sa narodil k novému životu, stal som sa kresťanom-katolíkom. Knižka ma upomína na *obrady krstenia*, v náčrte *kresťanskej filozofie* mi ukazuje, ako rozmýšľa katolík, v základnej a všeobecnej *vierouke zachycuje* všetko to, čo katolík veriť má, pozdvihme moju myseľ *k modlitbe* a podáva všetky *potrebné modlitby* katolícke.

V birmovke mi dal Duch Svätý silu a milosť pre povedomý život v náboženstve. Knižka ma upomína na *obrady birmovania*, zasvieti na zázračné účinkovanie Ducha Svätého, ako inšpirujúceho Ducha v *dejinách Starého zákona*, ako spásonosného Ducha v *dejinách Nového zákona*, a ako posväcujúceho Ducha v *dejinách Cirkvi*, a na prehĺbenie nábožného života podáva *všetky potrebné pobožnosti* katolícke.

Sviatosť Oltárna, **eucharistia** poskytuje katolíkovi **plný život**, nepretržitý, Bohu zasvätený, z Boha žijúci život. Knižka uvádza *poklonu* sviatostnému, v našich kostoloch prítomnému Spasiteľovi, potom ma oboznamuje so všetkými tajomnými krásami najsvätejšej obety, omše svätej. Nedeľnú omšu vypočuť je i tak mojou najčestnejšou povinnosťou. Počas omše môžem z tejto knižky sledovať všetky *omšové obrady*, ako ich kňaz odbavuje, mám tu aj súkromné *pobožnosti omšové*. Potom nasleduje celý liturgický rok, všetky *nedele a sviatky*. V tejto čiastke mám liturgické vysvetlivky, vchod, oráciu, obsah lekcie, celé *evanjelium a rozjímanie* nad evanjeliom na každú nedeľu a sviatok, ba na konci aj podrobný *cirkevný kalendár* so životnými dátami svätých. Po omšovej čiastke nasledujú pobožnosti *svätého prijímania*.

Pokánie vracia nám **obnovený život** duševný, hriechami stratený alebo zoslabený. Táto obnova je občas potrebná, a preto som povinný dať si svedomie do poriadku. Knižka mi podáva celú katolícku mravouku, v ktorej sú označené všetky previnenia, hriechy proti Božím a cirkevným zákonom, a pripravuje ma dôkladne na dobrú spoveď.

Pomazanie nás upozorňuje na **večný život**, na koniec tuzemského života. Knižka ma oboznamuje s dojímavými obradmi sviatosti a obsahuje aj *pohrebné obrady*. Tu sú tiež aj vieroučné čiastky o posledných veciach človeka, a *modlitby za chorých a za mŕtvych*.

Kňazstvo nám predstavuje **apoštolský život v cirkvi** svätej. Knižka obsahuje *náuku o Cirkvi*, krátku *liturgiku* a dáva úpravy, ako sa mám zúčastniť na hierarchickom apoštoláte *v Katolíckej akcii*. Na to ma povzbudzujú osobitné modlitby.

Manželstvo je prvkom **spoločenského života** kresťanského. Kniha obsahuje významný *obrad sobáša* a stručnú *sociologiu kresťanskú* so spoločenskými, rodinnými a stavovskými *modlitbami*.

Sbierka *najkrajších slovenských kostolných piesní*, vzatých z Jednotného katolíckeho spevníka, zakončuje knižku.

Celá knižka je popretkávaná zlatou niťou rozjímaní. Vzdelaný človek sa modlí aj myšlienkami, nielen slovami. Mám tu *meditácie* nielen o evanjeliu Kristovom, ale aj o všetkých pravdách a problémoch katolíckej viery.

Všade sa uvádzajú predpisy *cirkevného zákonníka*, kódexu, takzvané kánony, najmä pri manželstve.

Cirkevné obrady a modlitby majú *aj latinský, aj slovenský text*, aby sa daly pozorne sledovať.

Mám teda v tejto knižke všetky užívané obrady, celú teologiu nakrátko, misál, meditácie a potrebné modlitby, pobožnosti a piesne.

Opravdivý to prameň milosti a povedomej viery, sedmoraký prameň sviatostí Kristových, prameň z Boha večného!

Ale aby knižka bola prameňom z Boha aj pre mňa, to závisí od mojej horlivosti, od môjho povedomého charakteru a najmä od milosti Božej.

Daj mi jej, Pane, hojne!

OBSAH

Birmovanie

Pomazanie — Príprava na večný život

Kňazstvo — Apoštolský život

Manželstvo — Spoločenský život

Modlitby rodinné:

KRST – NOVÝ ŽIVOT

N *Čo žiadaš od Cirkvi svätej?*

To bola prvá otázka, na ktorú som mal odpovedať, keď ma kedysi celkom na začiatku života môjho zaniesli do kostola na krst. Kňaz s fialovou štólou okolo krku dostal odpoveď, ale nie odo mňa. Veď som bol nemluvňaťom, občanom práve narodeným. Odpovedal za mňa krstný otec alebo krstná matka Povedali, ako sa budem menovať A kňaz potom až do konca obradu slávnostne ma oslovoval týmto mojím vlastným menom, ktoré sa mi stalo krstným menom.

Na onú prvú otázku znela odpoveď:

Vieru.

A kňaz sa ďalej pýtal:

Čo ti udelí viera?

Odpoveď: *Život večný.*

Potom kňaz: Keď teda chceš vojsť do života večného, zachovávaj prikázania: Milovať budeš Pána Boho svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej a z celej mysle svojej, a blížneho svojho, ako seba samého.

Vtedy som o tom nevedel čo sa so mnou stalo Iba prvé zraky svoje som upieral na tento pestrý svet.

No Cirkev už vtedy hľadela svojím dvetisícročným okom na mňa Ona vidí celú cestu života jasne, vidí, že človek hneď na počiatku svojho dýchania musí si voliť medzi dvoma smermi, ktorými kráča ľudstvo. Moja voľba bola ľahká, lebo som prišiel na svet u takých ľudí, ktorí už prešli kus cesty v tomto

živote, a uvedomili si, že keď som už tu, zodpovední sú nielen za môj telesný dobrobyt, ale aj za moju dušu. Požiadali preto krstných rodičov a poslali ma k Cirkvi žiadať vieru, tú istú, ktorú oni mali. Tak sa stalo, že som sotva uzrel tento tuzemský, obmedzený život, už som sa zaistil aj pre život ďalší, večný. Milovať budeš Boha a blížneho — to je tá cesta, po ktorej sa dostáva človek do života večného. Druhá cesta vedie do smrti večnej, pri tajnej práci ducha, ktorý v pýche svojej vypovedal službu Bohu a volil si za večitý podiel nenávisť k Bohu a k jeho stvoreniu. Táto nenávisť mu káže, aby človeka zvádzal k nevere a k neláske. Preto kňaz tri razy dýchol na mňa a takto sa modlil:

Exi ab eo (ab ea), immúnde spíritus, et da locum Spirítui Sancto Paráclito.

Vyjdi z neho(nej), ty duch nečistý, a ustúp Duchu svätému.

Potom ma označil krížikom na čele a nad srdcom, hovoriac:

Accipe signum Crucis tam in fronte ✠, quam in corde ✠, sume fidem coeléstium praeceptórum: et talis esto móribus, ut templum Dei jam esse possis.

Prijmi znak kríža na čelo, ale aj na srdce, osvoj si vieru z nebies, a správaj sa tak, aby si už odteraz mohol(a) byť chrámom Božím.

Orémus. Preces nostras, quaésumus, Dómine, cleménter exáudi: et hunc Eléctum tuum N. (hanc Eléctam tuam N.) Crucis Domínicae impressióne signátum (tam) perpétua virtúte custódi: ut magnitúdinis glóriae tuae rudiménta servans, per custódiam mandatórum tuórum ad regeneratiónis glóriam pervenire mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Modlime sa. Vyslyš milostive, prosíme Ťa, Pane, modlitby naše, a tohto vyvoleného svojho N. (túto vyvolenú svoju N.), krížom Pánovým označeného(nú) stálou bedlivosťou ochraňuj, aby poznajúc veľkosť slávy Tvojej, verne zachovával(a) Tvoje príkazy a tak si zaslúžil(a) slávu znovuzrodenia. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Kňaz vložil potom ruku svoju nad moju hlavičku a modlil sa:

Omnípotens, sempitérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, respícere dignáre super hunc fámulum tuum N., quem (hanc fámulam tuam N., quam) ad rudiménta fídei vocáre dignátus es: omnem caecitátem cordis ab eo (ea) expélle: disrúmpe omnes láqueos sátanae quibus fúerat colligátus (ta): áperi ei, Dómini, jánuam pietátis tuae, ut signo sapiéntiae tuae imbútus (ta), ómnium cupiditátum foetóribus cáreat, et ad suávem odórem praeceptórum tuórum laetus (ta) tibi in Ecclésia tua desérviat, et profíciat de die in diem. Per eúndem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Všemohúci, večný Bože, Otče Pána nášho Ježiša Krista, shliadni milostivo na tohto služobníka svojho N., ktorého (na túto služobnicu svoju N., ktorú) si k počiatkom viery povolal. Odstráň od neho (nej) všetku slepotu srdca, roztrhaj všetky osídla satanské, ktorými bol(a) sviazaný(á). Otvor mu(jej), Pane, bránu pobožnosti svojej, aby znakom múdrosti Tvojej označený(á), ošklivosti všetkých vášní sa zdržoval(a), a pre krásu Tvojich príkazov s radosťou Ti slúžil(a) v Cirkvi svätej, a tak so dňa na deň sa vzmáhal(a). Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Kňaz položil potom trocha svätenej soli na moje pery, hovoriac:

N. Accipe sal sapiéntiae: propitiátio sit tibi in vitam aetérnam. R. Amen. Pax tecum. R. Et cum spíritu tuo.

Prijmi soľ múdrosti: nech ti je smierením pre život večný. Amen.
Pokoj s tebou. I s duchom tvojím.

Orémus. Deus Patrum nostrórum, Deus univérsae cónditor veritátis, te súpplices exorámus, ut hunc fámulum tuum N. (hanc fámulam tuam N.) respícere dignéris propítius, et hoc prímum pábulum sa-

Modlime sa. Bože otcov našich, Bože, pôvodca všetkej pravdy, pokorne Ťa prosíme, shliadni milostivo na tohto služobníka svojho N. (túto služobnicu svoju N.), a keď už tento pokrm soli prvý

lis gustántem non diútius esurire permíttas, quo minus cibo expleátur coeléstí, quátenus sit semper spíritu fervens, spe gaudens, tuo semper nómini sérviens. Perduc eum (eam), Dómine, quaésumus, ad novae regeneratiónis lavácrum, ut cum fidélibus tuis promissiónum tuárum aetérna praémia consequi mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

raz okúsil(a), nenechaj ho(ju) viac hladovať, ale nasýť ho(ju) nebeským pokrmom, aby bol(a) horlivého ducha, radostnej nádeje a Tebe verným (ou) služobníkom (služobnicou). Priveď ho(ju) prosíme Ťa, Pane, do kúpeľa znovuzrodenia, aby spolu s Tvojimi vernými obsiahnuť mohol(la) prisľúbenú večnú odmenu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Exorcízo te, immúnde spíritus, in nómine Patris ✠, et Fílii ✠, et Spíritus Sancti ✠, ut éxeas, et recédas ab hoc fámulo (hac fámula) Dei N.: Ipse enim tibi ímperat, maledícte damnáte, qui pédibus super mare ambulávit, et Petro mergénti déxteram porréxit.

Zažehnávam ťa, ty nečistý duch, v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého, aby si vyšiel a odstránil sa od tohto služobníka (služobnice) Boha, N. Ten ti to rozkazuje, ty prekliaty zatratenec, ktorý po mori chodil a topiacemu sa Petrovi pravicu podal.

Ergo, maledicte diábole, recognósce senténtiam tuam, et da honórem Deo vivo et vero, da honórem Jesu Christo Fílio ejus, et Spíritui Sancto, et recéde ab hoc fámulo (hac fámula) Dei N., quia istum (istam) sibi Deus et Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam, et benedictiónem, fontémque baptísmatis vocáre dignatus est.

Ty prekliaty diabol, vezmi teda v známosť tento výrok, i daj česť Bohu živému a pravému, daj česť Ježišovi Kristovi, Synovi Jeho, i Duchu svätému, a odíď od tohto služobníka (tejto služobnice) Boha N., lebo tohto (túto) Boh a Pán náš Ježiš Kristus láskave povolal ku svojej svätej milosti, k požehnaniu a k prameňu krstu.

Tu ma zas označil palcom na čele:

Et hoc signum sanctae Crucis ✠, quod nos fronti ejus dámus, tu maledicte diábole, numquam aúdeas violáre. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

A tento znak svätého kríža, ktorým mu(jej) označujeme čelo, nikdy sa neopovažuj, ty prekliaty diabol, uraziť. Skrze tohto Krista Pána nášho. Amen

A zas vystrel svoju ruku nad moju hlavu a modlil sa:

Orémus. Aetérnam, ac justíssimam pietátem tuam déprecor, Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus, auctor lúminis et veritátis, super hunc fámulum tuum (hanc fámulam tuum) N., ut dignéris illum (illam) illumináre lúmine intelligéntiae tuae· munda eum (eam), et sanctifica: da ei sciéntiam veram, ut dignus (na) grátia Baptísmi tui efféctus (cta), téneat firmam spem, consilium rectum, doctrínam sanctam Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Modlime sa. O Tvoju večnú a spravodlivú dobrotu orodujem, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, povodca svetla a pravdy, pre tohto služobníka svojho (tú to služobnicu svoju) N., aby si ho(ju) osvietil svetlom múdrosti svojej. Očisť ho(ju) a posväcuj. Daj mu(jej) pravú vedu, aby sa stal(a) hodným (ou) milosti krstu a tak pridržiaval(a) sa pevnej nádeje, pravého smýšľania a svätého učenia. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Potom položil štólu svoju na mňa a uvádzal ma do kostola·

N. Ingrédere in templum Dei, ut hábeas partem cum Christo in vitam aetérnam. R. Amen.

Vojdi do chrámu Božieho, aby si mal účasť s Kristom v živote večnom Amen.

Potom ma odniesli do kostola a kľačiačky odriekali: Verím Boha, Otčenáš a Zdravas'.

Credo in Deum, Patrem Omnipoténtem, Creatórem caeli et terrae. Et in Jesum Christum, Filium

Verím v Boha, Otca Všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme. I v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného

Ejus Únicum, Dóminum nostrum: Qui concéptus est De Spíritu Sancto, natus ex María Vírgine, passus sub Póntio Piláto, crucifíxus, mórtuus, et sepúltus: Descéndit ad ínferos; tértia die resurréxit a mórtuis; ascéndit ad caelos; sedet ad déxteram Dei Patris Omnipoténtis: inde ventúrus est judicáre vivos et mórtuos. Credo in Spíritum Sanctum, Sanctam Ecclésiam cathólicam, sanctórum communiónem, remissiónem peccatórum, carnis resurrectiónem, vitam aetérnam. Amen.

Pána nášho, ktorý sa počal z Ducha svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel a pochovaný bol. — Vstúpil do pekiel, tretí deň vstal z mŕtvych, vstúpil na nebesá, sedí na pravici Boha Otca Všemohúceho, odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych. Verím v Ducha svätého, svätú Cirkev všeobecnú, svätých obcovanie, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný. Amen.

Pater Noster, qui es in caelis, sanctificétur nomen Tuum. Advéniat Regnum Tuum, fiat volúntas Tua, sicut in caelo et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie. Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris et ne nos indúcas in tentatiónem: sed líbera nos a malo. Amen.

Otče náš, ktorý si na nebesách, posväť sa meno Tvoje, — príď kráľovstvo Tvoje, — buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi. — Chlieb náš každodenný daj nám dnes, — a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom, — a neuveď nás do pokušenia, — ale zbav nás zlého. Amen.

Ave, María, grátia pléna; Dóminus Tecum: benedícta tu in muliéribus, et benedíctus fructus ven-

Zdravas' Mária, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod ži-

tris tui Jesus. Sancta María, Mater Dei, ora pro nobis peccatóribus, nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

vota Tvojho, Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

Potom kňaz velil svetu zlých duchov v mene Božom, aby opustil moju dušu; konal nado mnou takzvaný exorcizmus.

Exorcízo te, omnis spíritus immunde, in nómine Dei Patris omnipoténtis ✠, et in nómine Jesu Christi Fílii ejus, Dómini et Júdicis nostri ✠, et in virtúte Spíritus Sancti ✠, ut discédas ab hoc plásmate Dei N., quod Dóminus noster ad templum sanctum suum vocáre dignátus est, ut fiat templum Dei vivi, et Spíritus Sanctus hábitet in eo. Per eúndem Christum Dóminum nostrum, qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem. R. Amen.

Zažehnávam ťa, ty svet duchov nečistých, v mene Boha Otca všemohúceho, a v mene Ježiša Krista Syna Jeho, Pána nášho, a v moci Ducha svätého, aby si sa vzdialil od tohto stvorenia Božieho N., ktoré si Pán náš za svoj svätý chrám vyvolil, aby sa stalo chrámom Boha živého, a aby Duch svätý prebýval v ňom. Skrze tohto Krista Pána nášho, ktorý príde súdiť živých i mŕtvych, a svet ohňom. Amen.

Tu urobil kňaz ten istý symbolický akt, ktorým Pán Ježiš vrátil sluch hluchonemému. Mokrým práškom sa dotkol môjho ucha, hovoriac:

Ephipheta, quod est: Adaperíre.

Effeta, to jest. otvor sa.

Takisto môjho nosa, hovoriac:

In odórem suavitátis. Tu autem effugáre diábole, appropinquábit enim judícium Dei.

V ľúbeznú vôňu. A ty, diabol, odstúp, lebo sa blíži súd Boží.

Keď ma potom priniesli ku krstiteľnici a krstný rodič vzal ma do svojho náručia, opýtal sa kňaz:

Či sa odriekaš satanáša?
Odpoveď znela: Odriekam.
I všetkých skutkov jeho?
Odriekam.
I všetkej pýchy jeho?
Odriekam.

Potom ma pomazal na prsiach a medzi lopatkami olejom katechúmenov v podobe krížika hovoriac:

Ego te línio ✠ óleo salútis in Christo Jesu Dómino nostro, ut hábeas vitam aetérnam.

Ja ťa mažem olejom spásy v Kristu Ježišovi, Pánu našom, aby si mal život večný. Amen.

V mojom mene odznelo potom kresťanské vierovyznanie. Moje prvé vlastné vierovyznanie. Kňaz si zamenil štólu, vzal si bielu a dával otázky; odpovede boly rozhodné.

N. Či veriš v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme?

Verím.

Či veríš v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného Pána nášho narodeného a umučeného?

Verím.

Či veríš v Ducha svätého, svätú Cirkev všeobecnú, svätých obcovanie, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný?

Verím.

Či sa chceš dať pokrstiť?

Chcem.

A tu prišla slávnostná a vážna chvíľa. Krstný otec alebo krstná matka ma držala, a kňaz tri razy lial na moju hlavu krstnú vodu v podobe kríža, a pri tom pozorne vypovedal slová krstu:

N. Ego te baptizo in nómine Patris ✠, et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti.

N. Ja ťa krstím v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého.

Pomazal mi potom vrch hlavy krizmou tiež v podobe krížika, modliac sa:

Deus omnípotens, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui te regenerávit ex aqua et Spíritu Sancto, quique dedit tibi remissiónem ómnium peccatórum, ipse te líniat Chrísmate salútis ✠ in eódem Christo Jesu Dómino nostro in vitam aetérnam. R. Amen.

Pax tibi. R. Et cum spíritu tuo.

Všemohúci Boh, Otec Pána nášho Ježiša Krista ktorý ťa prerodil z vody a z Ducha svätého, a ktorý ti udelil odpustenie všetkých hriechov, nech ťa maže sám krizmou spásy v tom istom Kristu Ježišovi, Pánovi našom, pre život večný. Amen.

Pokoj tebe — Aj s duchom tvojím.

Potom na znak milosti a úplnej duševnej čistoty mojej položil na mňa bielu šatku s týmito slovami:

Accipe vestem cándidam, quam immaculátam pérferas ante tribúnal Dómini nostri Jesu Christi, ut hábeas vitam aetérnam. R. Amen.

Vezmi čisté rúcho, a dones ho nepoškvrnené pred súdnu stolicu Pána nášho Ježiša Krista, aby si mal život večný. Amen.

Krstný rodič chytil za mňa sviecu, ktorú odovzdal mu kňaz so slovami:

Accipe lámpadem ardéntem, et irreprehensíbilis custódi Baptísmum tuum: serva Dei mandáta, ut cum Dóminus vénerit ad núptias, possis occúrrere ei una cum ómnibus Sanctis in aula coelésti, habeásque vitam aetérnam, et vivas in saécula saeculórum. R. Amen.

Vezmi horiacu sviecu, a čestne ochraňuj krst svoj. Zachovávaj Božie príkazy, aby si pri príchode Pána na svadbu mohol mu ísť v ústrety so všetkými svätými v nebeskom príbytku, a mal život večný a žil na večné veky. Amen.

Kňaz odlúčil sa odo mňa pozdravom:

Vade in pace, et Dóminus sit tecum. R. Amen.

Iď v pokoji, a nech je Pán s tebou Amen.

Pre krstných rodičov dal potom ešte toto poučenie:

Milí v Kristu veriaci! Vzdajme chválu Bohu za tú Jeho nekonečnú milosť, že dieťa toto od sväzkov prvorodeného hriechu oslobodil, a ho dieťaťom svojím, dedičom kráľovstva nebeského a chrámom Ducha svätého urobil.

Prosme Pána Ježiša, aby ho v tejto milosti zachoval, žeby aj ono, ako kedysi On, rástlo vekom, múdrosťou a príjemnosťou u Boha aj u ľudí — Prosme preblahoslavenú a bez poškvrny počatú Bohorodičku Pannu Máriu, aby toto dieťatko prijala do svojej materinskej lásky a ochrany, aby mu bola lekárom v chorobe, potechou v zármutku, aby ho sprevádzala a po celý život mu bola útočišťom. — Prosm svatého Anjela strážcu, aby dieťa sebe sverené od všetkého duševného i telesného nebezpečenstva ochraňoval, a keď ústa dieťaťa časom na zvelebovanie Boha otvárať sa budú, aby modlitby jeho k Bohu prinášal. — Prosme konečne svätého N (svätú N.), ktorého (ktorej) meno pri svätom krste dostalo, aby orodoval(a) za dieťatko u Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista, žeby voľakedy spolu s ním v kráľovstve nebeskom Boha a Kráľa všetkých svätých chváliť a zvelebovať mohlo.

Vy, krstní rodičia, ktorí stali ste sa duchovnými rodičmi tohto dieťaťa, ujmite sa ho, a keď k rozumu príde, upamätujte ho na sľuby, ktoré ste vy pri svätom krste namiesto neho složili. Keby mu rodičia umreli, alebo jeho dobrú výchovu zanedbali, vašou povinnosťou bude toto dieťa vo svätej viere vynaučovať, aby svoj život podľa nej spravujúc s pomocou Božou obsiahnuť mohlo život večný. Amen.

Meditácia o krste.

1. Tak som sa ja stal kresťanom, a preto na krst. na tento svoj prvý náboženský úkon, musím myslieť každý deň. Vtedy som sa zaviazal, vtedy som sľúbil, vtedy som vyznal vieru, teraz zachovám slovo a verne chcem zachovávať všetko, čo som bol sľúbil. Každý pohyb, každé slovo, čo pri krste mojom urobil a povedal kňaz, má svoj hlboký význam pre mňa a pre môj život, preto je dobre prečítať si tu i tam v živote, ako sa ten môj krst vlastne stal. Vtedy som vstúpil do veľkej spoločnosti, ktorá sa nazýva Cirkvou, musím si teda prečítať stanovy, ktoré ma k nej viažu. A tieto stanovy obsahuje práve obrad krstu. Chcem žiť životom duševným, no nemôžem to robiť tak, aby som nemyslel vždy na tento začiatok svojho duševného života.

2. Veľká čiastka obradov pri krste mala cieľ odstrániť z dušičky mojej všetky nástrahy zlého ducha, aby Boh nemal prekážok pre umiestenie svojich milostí. Ako som začal samostatne rozmýšľať, zlý duch usiloval sa vrátiť, i nastal boj medzi mojou krstnou nevinnosťou a duchom hriechu. Akýže je vo mne dnes tento boj? Či som podľa modlitby kňazovej čestne zachoval svoj krst? Či som nedovolil diablovi, aby ten prvotný znak kríža na mojom čele urazil?

3. Keď mám ja sám byť krstným rodičom, prečítam si najprv obrady, aby som sa vhodne choval pri krste, a aby ma nemusel kostolník sácať ako náboženského nevzdelanca. Po krste zas pousilujem sa konať svoju povinnosť krstného otca (krstnej matky). To nie je číra obradnosť alebo obyčaj byť krstným rodičom, ale milá služba a svätá povinnosť.

4. Keď sa vhĺbime trocha do toho ducha, ktorý vanie z obradov pri krste, z tejto bohatej kresťanskej symboliky, uznáme, ako ďaleko sme zašli na ceste moderného povrchného života od frečitého náboženského smýšľania. Ale vrátiť sa musíme k tomuto duchu, ktorý je tak neporušene zachovaný v našej liturgii.

5. Krstiaci kňaz sa modlil, aby mi Boh udelil svojej múdrosti, aby som nezostal vo viere nevedomý, ale povedomý: na to treba poznať svoju vieru, svoje náboženstvo aspoň v hlavných pravdách, a ozajstnému vhĺbeniu sa do náboženského života zas najviac napomáha modlitba a meditácia, preto aj my na stránkach tejto knižky spojíme modlitby s teologickými vedomosťami.

Ako rozmýšľa katolík?

Filozofia.

Nielen pre jasný svetonázor, ale aj pre naozajstný náboženský život treba zdravého rozmýšľania, rozumového prehĺbenia a úprimnej vôle chápať všetko v základných príčinách. A to sa vzťahuje najmä na veci nehmatateľné. Nevera je rozumová slabosť: pohodlnosť, alebo povrchnosť. A práve viera núti človeka, aby činnosť rozumovú neobmedzoval iba na hmotný, smyselný svet, ale aby ju rozšíril aj na široké priestory ostatného nekonečného sveta, ktoré sú síce za hranicami smyslov, ale predsa jestvujú. Veď to, čo kresťan verí, v čom má svoju nádej, patrí do sveta ideového a do takej ríše bytnosti, ktorá jestvovala pred hmotou a bude jestvovať naveky. Táto viera nemôže byť bez vysvetlenia a bez podkladu, ale musí byť vierou rozumnou. Už svätý Peter apoštol žiadal od prvých kresťanov, aby mali úprimnú vieru v Krista, ale pritom aby boli vždy hotoví každému ochotne vysvetliť, že táto ich viera a nádej má rozumný smysel a podklad. „Krista Pána zasväcujte vo svojich srdciach, hotoví súc vždy vyhovieť každému, kto žiada od vás vysvetlenie o tej nádeji, ktorú vy máte" — tak hovorí prvý list sv. Petra, 3, 15. Chápať smysel a rozumný podklad všetkých vecí, hmotných i nehmotných, to je filozofia. Filozofia je začiatkom a súhrnom všetkých ostatných vied, preto je veľmi rozvetvená a má rozličné odbory, veď dotýka sa všetkých vecí, všetkých bytostí, všetkých možných vzťahov

LOGIKA nás učí správne, logicky, rozmýšľať. Aby človek vedel bezchybne uzavierať pravdivý úsudok, dokazovať a viesť debaty, na to treba mať jasné pochopy a správny chod rozmýšľania.

KRITIKA zaoberá sa otázkou, či náš rozum vládze pravdu poznať. Je to teda vlastne kritika rozumu. Nájdu sa skeptici, ktorí preto, že nás naše smyslové a rozumové vlohy často klamú, neveria, že by človek mohol nejakú pravdu istotne poznať. Nemecký filozof Kant († 1804 v Königsbergu), pôvodca „kriticizmu", rozlišoval dvojaký predmet nášho poznania: vec ako sa nám javí a vec ako je vskutku v sebe. O prvom pripúšťa pravdivosť, o druhom pochybuje. Pripúšťa tento svet viditeľný, ale popiera, že by mimo tohto sveta fyzického bol aj svet mimofyzický, metafyzický. Jeho učeníci, Fichte, Schelling a Hegel, zapreli napokon aj viditeľný svet Podľa nich jestvuje len rozmýšľajúce čosi, čo je absolútne a nekonečné. Toto nemožné tvrdenie modernejší filozofi usilujú sa mierniť tým, že pripúšťajú i poznanie metafyzických bytostí, ale nie rozumovým chápaním, lež podvedomým zachytením, intuitívne, (Bergsonov intuicionizmus, Jamesov pragmatizmus). Ale i tieto teórie vylučujú istotu a vedú preto konzekventne ku skepticizmu. Pozitivizmus, ktorého pôvodcom je Francúz Comte († 1857 v Paríži), je hmotárske stanovisko, podľa ktorého jediným prostriedkom poznania sú smysly, a čo nemožno smyslami zachytiť, je číra ilúzia preto pripúšťa (ako aj kriticizmus) len akési relatívne, pomerné poznanie pravdy.

No tieto teórie nemajú vážnych dôkazov, a vzájomne sa zabíjajú. Ich najväčšia chyba je, že si nevšímajú všetky pramene alebo kritériá, ktorými ľudský um môže si nadobudnúť pravdivé a isté poznatky; a tieto pramene sú: naše povedomie, tá vnútorná skúsenosť, ktorou nadobúdame istotu o svojich duševných zážitkoch, potom vonkajšia skúsenosť, smyslami nadobudnutá, ďalej náš rozum, ktorý má nielen pochopy o jednotlivých makateľných veciach, ale aj pojmy všeobecné, potom naše rozmýšľanie,

ktorým zo známych vecí usudzujeme na veci neznáme, a konečne autorita, svedectvo iných ľudí, vnútorné a vonkajšie zážitky mnohých.

ONTOLOGIA odpovedá na otázky čo je to, čo jestvuje, (latinsky „ens"); aké má druhy, ako vzniká čin, a čo je možnosť (potentia et actus); ako vzniká pohyb (motus). Je to teda veda o bytí. Ale ontologia i tu dopodrobna rozlišuje to, čo robí vec vecou určitou (essentia), a to, čo aj vskutku jestvuje (existentia). Ontologia zaoberá sa i tým, čo je nevyhnutné, čo je nekonečné; ustaľuje, že „ens" má všeobecné vlastnosti, ako sú. jednosť, pravdivosť, dobrota. Zlo je pojem negatívny a znamená nedostatok povinnej dokonalosti. Skúma isté formy nášho rozmýšľania, takzvané kategórie, vlastne najširšie druhy spôsobov, akými veci jestvujú; také sú: substantia et accidens (podstata a prípadok veci). Prípadok je to, bez čoho vec ostáva čím je. Podmet je podstata, jednotlive úplná a samostatná, napr. kameň Rozumný podmet je osoba (persona). Nepodstatné veci (accidentia) majú niektoré významnejšie druhy: akosť (qualitas), vzťah (relatio), činnosť (actio) a trpnosť (passio).

KOZMOLOGIA je veda o svete v posledných príčinách. Rokuje o hmotnom sostavení telies (quantitas), o priestoroch (spatium) a o čase (tempus); uvažuje aj o činnosti telies, o silách telies a o zákone prírody (de lege naturae) Kozmologia poukazuje aj na složenie telies: na molekuly, atomy, elektróny, na poslednú skladbu telesa. Tu naša filozofia pridržuje sa náuky takzvaného hylomorfizmu, podľa ktorej telesá skladajú sa z prvotnej hmoty (materia prima) a z podstatnej formy (forma substantialis). Prvotná hmota je čosi neurčitého čo je spoločným substrátom všetkých telies. Podstatná forma je tá bytnosť, ktorou prvotná hmota stáva sa touto alebo tamtou skutočnosťou. Hylomorfizmu odporuje takzvaný atomizmus, dynamizmus, a dnes najmä energetizmus, ktorý rozoberá telesá na jednoduché sily. Súhrn všetkých telies je svet; kozmologia na základe zdra-

vého rozumu zaoberá sa otázkou či bol tento svet stvorený, a uzatvára, že svet musel byť stvorený, a to bytosťou, ktorá jestvuje sama od seba, a preto je nekonečná. Túto bytosť nazývame Bohom. Tomuto výkladu odporuje náuka panteistov, ktorí tvrdia, že svet je od seba, že je to vlastne seba vyvíjajúci boh, — ďalej hypotéza materialistov, ktorí svet pokladajú za evolúciu večnej hmoty.

ANTROPOLOGIA je veda o človekovi vôbec Odpovedá na otázky, aké je chemické i fyzické zloženie človeka, aký je jeho vzrast i jeho množenie (augmentatio et generátio), čo je posledným princípom vegetatívnej činnosti. Ďalej do širokého pochopu antropologie patrí aj veda o človekovi cítiacom a rozmýšľajúcom, psychologia, dušoveda. Táto zaoberá sa predovšetkým otázkou ako sa zjavil tento cítiaci a rozumný človek na tomto svete. Tu sa stretáme s lamarckizmom, darwinizmom a inými modernými teóriami. Psychologia rozoberá aj duševné vlohy človeka a predkladá i tú veľmi vážnu otázku: či je vôľa slobodná. Na základe skúsenosti odpovedáme, že je. Okrem toho uvažuje o ľudskej duši: či je duša samostatným podmetom, alebo len zjavom. Zdravá psychologia dokazuje, že duša je samostatným podmetom, duchovnou a podľa prírody nesmrteľnou podstatou, že každá duša je osve stvorená Bohom, a za pozemského života že je podstatnou formou ľudského tela.

TEODÍCEA je prirodzená bohoveda, ktorá sa zaoberá jestvovaním Boha a jeho vlastnosťami. Boha i svetlom prirodzeného ľudského rozumu možno istotne poznať, Jeho jestvovanie možno dokázať. Dôkazy: pohyb, ktorý vedie k prvému nehybnému hýbateľovi. — vznikanie vecí, že totiž jedna vec je príčinou druhej, čo vedie k prvej príčine. — náhodilosť vecí, že totiž veci môžu jestvovať a nemusia jestvovať, čo vedie k bytosti, ktorá nevyhnutne jestvuje. — stupňovitosť vecí že totiž v dokonalosti sú rozličné stupne, čo vedie k bytosti najdokonalejšej, — konečne možnosti, ktoré sú od večno-

sti, musia mať základ večný vo večnom Bohu. To sú dôkazy metafyzické. Dôkazy fyzické sú: poriadok vo svete, ktorý vedie k najmúdrejšiemu usporiadateľovi, — zákon takzvanej entropie, podľa ktorej každá energia premieňa sa na tepelnú energiu, ktorá usiluje sa jednako rozdeliť vo svete, čo predpokladá stvoriteľa tohto procesu, ktorý proces nemôže byť od večnosti. Sú aj morálne dôkazy: máme prirodzenú túžbu po blaženosti, ktorá nemôže byť bezpodstatná ale predpokladá najväčšie dobro, Boha, povedomie všeobecného, večného a absolútneho zákona, ktorý spravuje našu vôľu v jej voľnom prejave, a ktorý zákon vedie k najvyššiemu, absolútnemu a nekonečnému zákonodarcovi. Konečne shoda všetkých ľudí vo vyznávaní Boha, ktorá nemôže sa zakladať na všeobecnej mýlke, ale vyviera z pravdy. Z toho nasleduje, že ateizmus je veľmi slabá teória, ktorá vážne smýšľajúceho človeka neuspokojí.

Boh podľa svojich vlastností je nekonečne dokonalý, jediný, osobný — od sveta rozdielny, ba nad svet nevysloviteľne vyvýšený, jednoduchý a večný duch. Vo svojích vzťahoch ku svetu je všemohúci, ktorý stvoril svet a ho udržuje je všade, a prozreteľnosťou svojou vedie všetko k cieľom, od večnosti najmúdrejšie určeným. Jeho všemohúcnosť predpokladá i to, že v istých prípadoch môže konať aj mimo zákonov prírody, ním určených (zázrak je teda možný). Boh určil človeku aj posledný cieľ, blaženosť večnú, ku ktorému ho tak vedie, aby človek bol povinný na dosiahnutie tohto cieľa sa pripraviť správnym užívaním svojej slobodnej vôle.

ETIKA je prirodzená mravoveda. Má dve čiastky: všeobecnú, ktorá uvažuje o všeobecných mravných princípoch, zásadách, a zvláštnu ktorá aplikuje tieto princípy na ľudskú spoločnosť Prvú čiastku načrtneme pri výklade o sviatosti pokánia, druhú, sociologiu, pri výklade o sviatosti manželstva

Toto sú hlavné črty filozofie, múdroslovia, ktorá sa volá aj scholastickou alebo večnou („philosophia

perénnis"), lebo počnúc od prvých mysliteľov sveta, od Aristotela, Platóna cez svätého Augustína, Tomáša Akvinského až podnes verne a víťazne zachovala svoje hlavné názory, kým ostatné myšlienkové sústavy sú kolísavé a neúplné; nedávajú dostatočnej istoty a uspokojivého presvedčenia.

Meditácia o filozofii.

1. Filozofický kurz na univerzitách trvá aj tri-štyri roky. Filozofia je veľmi osožná a pre hlbší duševný život nepostrádateľná. Vytríbi rozum a dodáva jasné pojmy, ale pre život nie je rozhodujúca. Ja nemôžem čakať na to, aby som svojím rozumom dokázal Boha a jeho morálny svet, ako môj žalúdok nemôže čakať na to, aby mi chemici vynašli najprimeranejšie jedlo. Žiť musí aj duša a duša žije z viery; z tej viery, z ktorej už toľko miliónov ľudí žilo bezpečne a krásne. Musím žiť i ja podľa tejto viery, a moje mudrovanie, moja filozofia môže, ba má posilniť, osvietiť túto vieru; no nesmie ju vydať napospas môjmu obmedzenému rozumu.

2. Moja ľudská inteligencia uznáva najvyššiu inteligenciu Boha, ktorý je súhrnom a pôvodcom všetkých právd; a mám v Neho najpevnejšiu dôveru, že tento svet a život nie je klam, ale skutočnosť pre poznanie Jeho dobroty, Jeho lásky, a že ma svojím zjavením, svojím katechizmom vedie na ceste bezpečnej.

3. Väčšina nábožných ľudí ani pochopu nemá o filozofii, a predsa žije zbožným životom. Boh sa postaral, aby aj jednoduché duše našly pravdu a žily podľa nej. Tieto duše podrobujú sa bez väčšieho rozumkárenia učeniu Cirkvi a uspokoja sa; ich zásluha je práve v tomto úplnom podrobení sa. Filozofiu im nahradí Bohom daný zdravý rozum, neskazený životný a duševný inštinkt, ktorý nám, inteligentom, pre našu namyslenosť tak často chýba. Ale keď má inteligent i pri svojich ťažkostiach a chvíľkových úzkostiach živú vieru, má tiež veľkú záslu-

hu, ktorú Boh odmení naozajstnou hĺbkou duševného života.

4. Naša viera je rozumná, lebo bohoslovie je vystavené okrem zjavených právd i na filozofických poznatkoch prirodzeného rozumu.

Majme vždy pred očami krásnu sústavu teologie, ktorú nám podávali v škole v podobe katechizmu, v otázkach a v odpovediach.

Prečo verí katolík?

Základná vierouka — dogmatika fundamentálna.

Základná vierouka sa menuje i „apologetikou", to jest obranou kresťanskej viery, a ospravedlňuje našu vieru, dokazuje uveriteľnosť (credibilitas) kresťanskej náuky. Vo filozofii rozum ľudský, sám na seba ponechaný, prichádza na niektoré pravdy, bez ktorých kresťanstvo nebolo by možné; také pravdy sú: že je Boh, od ktorého majú ostatné veci svoju bytosť, že Boh prozreteľnosťou svojou udržuje a spravuje všetko, že človek skladá sa z tela i z duše, že má slobodnú vôľu, teda majúcu zodpovednosť za skutky istému etickému zákonu a že táto zodpovednosť zostáva i po smrti, lebo duša je nesmrteľná, a preto bude odmenená alebo trestaná. Toto je filozofia Ale kresťanstvo je viac, ono prekročuje hranice ľudského umu, nakoľko veriť predkladá také veci, na ktoré rozum sám od seba by neprišiel, a predsa si nárokujú prijatie, lebo ich zjavil sám Boh, ktorý svojou milosťou nielen rozum osvecuje, ale napomáha i ľudskú vôľu

JADRO KRESŤANSKEJ VIERY.

Človek je okrem prírodného poriadku postavený aj do poriadku nadprírodného. Boh ho ta postavil, a keď človek pre prvý hriech stal sa nehodným tohto nadprírodného poriadku, Boh sa postaral o to, aby tento poriadok bol obnovený, reparovaný. Preto sa narodil ako človek, a volal sa Ježišom Kristom.

Žil, učil a za smierenie Boha s človekom, za spasenie človeka aj umrel na kríži. Aby Jeho dielo spásy aj ďalej trvalo, založil Cirkev, ktorá je strážkyňou Jeho náuky a sprostredkovateľkou Jeho milostí vo sviatostiach. Keď veriaci človek použije tieto prostriedky a tak udrží v sebe život nadprirodzený, po smrti stáva sa účastným nielen akejsi prirodzenej blaženosti, ale aj nadprirodzenej vo videní Boha To je jadro kresťanskej viery.

ČI JE KRESŤANSKÁ VIERA MOŽNÁ?

Keby bol Boh ponechal človeka na seba, človek i svojím prirodzeným rozumom by uznával svoju závislosť od Stvoriteľa a povinnosť zachovávať prirodzený mravný zákon, a tak sám by bol utvoril prirodzené náboženstvo. Ale kresťanstvo tvrdí, že Boh hneď pri stvorení človeka určil mu život nadprirodzený, zjavil mu k tomu potrebné pravdy, a tak mu dal náboženstvo pozitívne. Zjavenie takých právd, ktoré by človek sám neuhádol (revelácia), je možné i so strany človeka (ktorý má síce obmedzený rozum, ale predsa chce vedieť), i so strany Boha, ktorý, keď chce, môže človeku dať na vedomie svoje pravdy a svoju vôľu, veď je všemohúci a vševediaci Medzi zjavenými pravdami sú veci, ktoré ľudský rozum úplne pochopiť nemôže· to sú takzvané tajomstvá, mystériá. Veď aj medzi vecami prírody sú zjavy, ktorých pravdivosť je neodškriepiteľná, a jednako nevieme ich pochopiť; tým menej máme sa teda diviť nad tým, že nadprirodzené pravdy nechápeme. Ony sú síce nepochopiteľné, ale nie sú nesmyselné, lebo niet v nich nijakého opravdivého protirečenia alebo nelogičnosti. Musíme uznať slabosť rozumu, musíme byť pokorní, a vtedy nepozastavíme sa nad tajomstvami viery.

ČI JE KRESŤANSKÁ VIERA ŽIADÚCA A PRAVDEPODOBNÁ?

Boh je láska a dobrota. Láska a dobrota dáva a chce všetko k sebe pozdvihnúť. So stanoviska Božie-

ho je teda zjavenie žiadúce, lebo pozdvihuje človeka do takej sféry, kde je bližšie k Bohu, kde môže Boha milovať nerušene a môže byť účastný na Jeho nekonečnej dobrote Ten spôsob zjavenia, ktorý si vyvolil Boh, je v úplnom súlade s ľudskou prirodzenosťou, ktorá chce byť sociálna a poučovaná; a je aj osožný, lebo podporuje najkrajšie ľudské čnosti, totiž pokoru (ktorou musíme sa podrobiť tradíciám), bratskú lásku (ktorou sa navzájom poučujeme a napomáhame vo viere) a jednotu (ktorou pridržiavame sa tej istej viery). So stanoviska človeka samého je žiadúcnosť zjavenia ešte väčšia, veď človek musí žiť, a nemôže čakať na to, aby si vyhútal spôsob života vlastným rozumom. Teda ešte aj pre pravdy, prirodzeným rozumom poznateľné, je žiadúce, ba potrebné, aby ich Boh zjavil a aby tak nadobudly všeobecnosti a istoty, — tým viac je to potrebné pre nadprirodzené pravdy, keď už Boh určil človeka pre život nadprirodzený. A určil ho. Máme totiž v sebe prirodzenú žiadosť poznať všetku pravdu a mať všetko dobré, ale táto prirodzená žiadosť nemôže sa uskutočniť prirodzeným spôsobom, len zjavením. Potom každá šľachetná ľudská duša si žiada najvyššie dobro, a to tak, ako je v sebe, nielen tak, ako si to prirodzený um môže predstaviť A pozrime na dejiny ľudstva: vidíme v nich, že ľudia potrebujú náboženstvo, hľadajú Boha, chcú sa Mu klaňať, chcú sa kajať Je pravda, že v tom ustavičnom náboženskom hnutí (mimo Cirkvi) prichádzajú aj na myšlienky zvrátené; no i tým len dokazujú, že náboženstvo je prirodzenou požiadavkou človeka, ktorá vyžaduje zjavenie. Zjavenie je teda žiadúce tak, ako sa uskutočnilo v kresťanstve; a pre svätosť i dobrotu Boha, ktorý nestvoril prirodzenosť ľudskú na klam, je aj pravdepodobné.

ČI JE VIERA KRESŤANSKÁ PRAVDIVÁ?

Keď Boh dal ľuďom zjavené náboženstvo, musel jeho pravdivosť potvrdiť autoritatívnym svedectvom božským. Táto záruka v kresťanskej viere nevyhnutne potrebná, a toto svedectvo kresťanskej viery

spočíva v jedinom mene, ktoré zneje: Ježiš Kristus. Od neho pochádza i meno kresťana. Že Ježiš skutočne žil, že nie je mýtus, ani fantom, to vážna historická veda nikdy nepopierala. Jeho život je opísaný v evanjeliách, a to očitými svedkami. Nepopierateľnou skutočnosťou je, že Ježiš bol za Pontského Piláta ukrižovaný preto, že vyhlasoval sa za Mesiáša, za Osloboditeľa, ktorého Židia čakali, ba za Syna Božieho.

Pri nedeľných evanjeliách budeme mať dosť príležitosti študovať Ježiša. Hovorí o sebe, že je Mesiáš. To isté znamená, keď hovorí o sebe ako o Synovi človeka, čím rozumeli proroci človeka v pravom slova smysle, majúceho najvýznamnejšiu úlohu v národe, ktorý bude na konci sveta súdiť všetkých ľudí. — Ježiš tvrdí o sebe, že je Synom Božím, ba vyhlasuje to slávnostne pred reprezentantmi národa; a Boh sám potvrdzuje toto povedomie Ježišovo, uznávajúc ho za svojho milovaného syna. I je to povedomie svätej, charakternej, vznešenej postavy, je to povedomie človeka, v ktorom niet hriechu, ku ktorému ani podozrenie z klamu nepristupuje.

Ježiš sám potvrdzoval svoje učenie zázrakmi a proroctvami. Kto uznáva Boha, musí uznať aj možnosť zázrakov, čo je dobrovoľný zásah Boží do prirodzenej príčinnosti. Človek má spôsob zistiť, či istú udalosť možno vysvetliť zákonmi prírody alebo nie. Ježiš na dôkaz svojho božstva urobil veľa zázrakov, ktoré korunoval najväčším zázrakom, svojím vzkriesením, čo sa stalo jedinečnou a najrozhodnejšou zárukou Kristovho učenia nielen pre apoštolov, ale aj pre nás. A zázraky ani zo života Cirkvi svätej nevymizly. Stávajú sa aj dnes, a to len v Cirkvi, ako by Ježiš aj týmto dosvedčoval, že podľa svojho sľubu zostáva s Cirkvou až do konca sveta.

Proroctvo je zázrak na poli rozumovom. Tento zázrak uskutočnil sa u Ježiša dvojakým spôsobom: všetky predpovede Bohom inšpirovaných prorokov sa v ňom splnily, a on sám tiež prorokoval, napríklad skazu mesta Jeruzalema. Každá jeho reč dokazuje, že vidí budúcnosť nie ako odhad inteligenta, ale celkom jasne, ako Boh.

V mravnom ohľade hotovým zázrakom je dielo Kristovo: Cirkev. Skromné počiatky tejto Cirkvi, prenasledovania — a predsa také mohutné dielo, ktoré nemožno zmariť nijakou mocou. K tejto zázračnej tvárnosti Cirkvi patria jej výlučné známky: jednotnosť, apoštolský pôvod, všeobecnosť a svätosť Cirkvi.

Svedkami pravdivosti kresťanskej viery sú mučeníci: a tí boli, budú a sú. Smrť a umučenie za pravdu je nie malá vec; je skvelým dôkazom povedomia a presvedčenia o nepopierateľnej pravde.

Nezabudnime ani to, že podľa kresťanskej viery vychovávajú sa najheroickejšie charaktery ľudstva: svätí, ktorí predstavujú život najobdivuhodnejší, človeka najdôstojnejší. Ale i skutočnosť, že jediné kresťanské spoločnosti sa dokázaly kultúrne a sociálne tvorivými, je skvelým dôkazom o pravdivosti kresťanského učenia.

Všetky tieto dôkazy o kresťanskej pravdivosti splývajú dovedna ako vopred určená zázračná božská harmónia, ktorá nás živo presvedčuje o tom, že podrobiť sa náuke Ježišovej je skutkom rozumným, a prijímať pritom pomoc, výchovu a spravovanie Cirkvi katolíckej, Ježišom založenej a zaručenej, je skutkom múdrosti. Jedno je isté: čím viac sa zdokonaľuje veda, tým viac nadobúda istoty pravda, že medzi opravdivou vedou a kresťanskou vierou nemôže byť protirečenia.

JEDINÁ VEĽKÁ ŤAŽKOSŤ.

Jedinú veľkú ťažkosť nám spôsobuje skutočnosť, že kresťanstvo naoko, zdanlivo, nemá na svete veľké úspechy. Keď je ono dielom Božím, prečo sa nestal už po toľkých rokoch celý svet kresťanským? Kresťania sú na svete v menšine, majú sotva 40% všetkého ľudstva; a katolíci majú tiež len menšinu v pomere k ostatným kresťanom, tvoriac medzi nimi len 45%. A z katolíkov tiež len istá čiastka si je i životom svojím povedomá svojho duševného položenia.

Ale to je ťažkosť ľahko vysvetliteľná. Spasenie je dielo Božie, ale uskutočnenie tohto spasenia v jednotlivcoch je len zčiastky dielom Božím. Spasenie je skutočnosť, ale spasenie jednotlivcov je iba možnosťou! Veď Boh stvoril človeka slobodným, ktorý nepodlieha nijakému teroru vo veciach viery a presvedčenia. Už v tom je zvláštna milosť Božia, keď sa niekto oboznámi s náukou Ježišovou, lebo veru nevedomosť vo veciach viery je ohromná. Ale potom prídu ťažkosti so slabou prirodzenosťou ľudskou, ktorá následkom prvotného hriechu ťažko sa rozhodne pre vec Božiu, a keď sa aj rozhodne, koľko ťažkostí ju čaká v boji proti sebectvu, proti pohodliu a proti ostatným ľudským slabostiam. Kto vidí v Božom diele toto ustavičné zasahovanie stvorených činiteľov už od počiatku sveta, ten bude mať nový dôkaz o pravdivosti kresťanstva, ktoré i pri týchto ohromných ťažkostiach predsa tak skvele koná svoje poslanie.

Meditácia o viere.

1. Či z toho, že náuka Ježišova je uveriteľná a pravdivá, nasleduje viera? Nie. Sú ľudia, ktorí uznávajú pravdivosť kresťanskú, a predsa nemajú viery. Veriť, za pravdu uznať voľačo, je činom rozumu; ale nielen rozumu, aj vôle, lebo predmety viery nikdy nebudú také makateľné, ako predmety exaktnej vedy. V čom vidí rozum pravdivosť, k tomu musí prilipnúť vôľa. Pritom ľudský rozum musí byť osvietený a ľudská vôľa posilnená Božou milosťou. Tak sa zrodí viera, ktorá je čnosťou.

2. Viera je dar Boží, zvláštna milosť; dar, o ktorý máme Boha žiadať. Modlitba je aj tu najlepším prostriedkom na dosiahnutie cieľa. Veď nie je ťažko uznať nad sebou suverénnosť a autoritu Božiu Na sebe samých skusujeme ľudskú slabosť, rozumovú obmedzenosť, slabosť vôle, úzky horizont pri všetkom študovaní. Nie je ťažko pokoriť sa pred Bohom a úprimne ho žiadať, aby nám dal svetlo pre rozum,

silu pre vôľu, aby nám otváral širšie horizonty vo viere; chceme vidieť, odkiaľ sme prišli, chceme vedieť, kam ideme, chceme mať smysel života, chceme pevný program, chceme sa učiť, chceme duševné hĺbky, chceme poznať pravdu, chceme poznať krásu, chceme — veriť, veriť — veriť...

3. Bože, mám vieru slabú, posilni mi ju. Otváraj mi oči duševné, otváraj mi srdce, otváraj mi náručie, aby som privinul k sebe všetko, čo si zjavil, čo si povedal, čo si učil, Teba samého, v oddanej pokore. Čo je istota viery popri všetkej neistote ľudskej vedy? Ja chcem istotu a istotou si jedine Ty, Bože môj vševediaci a všemohúci. Som veriaci katolík. Verím.

Čo verí katolík?

Podrobná vierouka — Dogmatika špeciálna.

Dogmatika je veda o Bohu. Má tieto traktáty:

Boh v sebe — Deus in se
Boh Stvoriteľ — Deus Creátor
Boh Spasiteľ — Deus Redémptor
Boh Posvätiteľ — Deus Sanctificátor
Boh Odplatiteľ — Deus Remunerátor.

BOH V SEBE.

Boh je jeden. Môžeme ho poznať dvojakým spôsobom: prirodzeným rozumom a nadprirodzeným zjavením. To je článok viery, vyhlásený na sneme vatikánskom. Moderná heréza je agnosticizmus, ktorý učí, že Boha nemožno poznať, viera v neho je len vecou citu, nálady a fantázie Prakticky sa javí tento agnosticizmus v ateizme. Zjavenie Boha živého, ktorý hovorí k ľuďom, nachádzame vo svätom Písme, v Biblii. Už v prvej čiastke Písma javí sa celá jeho božská podoba. V knihách Mojžišových je Boh všemohúci Tvorca všetkých vecí. „Nech je svetlo — a stalo sa svetlo." Boh je jestvovanie čisté: „Ja som, ktorý som", po hebrejsky Jahve. Boh je dobrý, je-

diný, svätý, svätosť sama. Tak sa javí Boh v celom Starom zákone. V Novom zákone sa zjavil Boh v Kristu Ježišovi. V ňom sme poznali Boha najdokonalejšie.

Boh je v troch osobách. Prirodzenosť — natura — je to, čím je niečo tým, čo je. Osoba — persona — je podmetom, nositeľom, vlastníkom prirodzenosti, a to so všetkými jej vlastnosťami a vlohami. Podľa prirodzenosti je v Bohu všetko jedno: jeden Boh jedna prirodzenosť božská, jedna nekonečnosť, jedna dobrota, jedna múdrosť, jedna svätosť. Podľa osobnosti v Bohu sú traja: tri osoby. Prirodzená jednotnosť Boha je nám známa aj naturálnym rozumom. Tri osoby v jednom Bohu sú nám však známe len zo zjavenia novozákonného. Pri krste Ježiša sa otvorilo nebo, zjavil sa Boh-Duch svätý v podobe holubice a bolo počuť hlas: „Toto je môj Syn..." Keď Ježiš prisľúbil Ducha svätého, spomínal Otca, ktorý má Ducha poslať. Dáva rozkaz apoštolom krstiť v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Trojica je tajomstvom, ktoré obsahuje tieto články viery — dogmy:

V Bohu sú tri od seba vskutku odlišné osoby: Otec, Syn a Duch svätý. To je základná pravda viery kresťanskej. Hlavná dogma.

Otec je princípom dvoch druhých, nepochádza ani od jedného, preto je nerodeným princípom bez princípu. To je dogma.

Syn nie je stvorený, ale zrodený od Otca, preto je Jednorodeným, alebo Synom jediným. To je dogma.

Duch svätý nie je stvorený, ani zrodený, ale jednoducho pochádza od Otca a Syna, ako z činnosti jedného a toho istého princípu. To je dogma.

Podľa prirodzenosti, ktorá je jedna, tri osoby sú spolupodstatné, consubstantiáles. To je dogma.

Tri božské osoby majú vospolný, dovedna splývajúci život, ktorý sa menuje

„circuminsessio". To je dogma. „Môj Otec je vo mne, a ja som v Otcovi", riekol Ježiš. Z toho ako dogma nasleduje, že tri božské osoby majú spoločné dokonalosti božské, že sú všade rovnako, že sú jednako večné a nevyhnutné.

Z toho ako dogma vyplýva, že stvoriteľské dielo Božie je tiež spoločné dielo troch osôb, lebo vyviera zo všemohúcnosti, ktorá je jedna.

Z toho tiež pochádza ako dogma, že tri božské osoby nie sú traja bohovia, ale len jeden Boh, a že každej z nich, ako aj všetkým spoločne, patrí kult adorácie ako Bohu.

V Bohu sú štyri vzťahy: Otcovstvo, vzťah Otca k Synovi, — Synovstvo, vzťah Syna k Otcovi, — činný Vdych, spirácia, vzťah Otca a Syna k Duchu svätému, — a trpný Vdych, vzťah Ducha svätého k Otcovi a Synovi. Tieto vzťahy, nakoľko sa od seba rozlišujú, sú vzťahy podstatné, lebo v Bohu niet akcidentu, len podstaty. Preto podstatné vzťahy tvoria rozličné osoby. Činný Vdych nie je odlišný od prvých dvoch vzťahov, preto nie je vzťahom podstatným, tvoriacim osobu. No naše výrazy sú slabé vysvetľovať toto tajomstvo, iba čo by sme aké také svetlo vniesli doň porovnaním s našou duševnou činnosťou. Naša duša žije myslením a láskou. V nás tieto dve funkcie zostávajú v tej istej podstate ako veci nepodstatné. V Bohu myslenie, poznanie seba tvorí zvláštnu osobu, Syna, Slovo Božie, tú vyslovenú myšlienku. Taktiež láska v Bohu tvorí zvláštnu osobu Ducha svätého.

BOH STVORITEĽ.

„Na počiatku stvoril Boh nebo i zem", to je prvá veta Písma svätého a tiež prvá dogma zjavená o živom Bohu. Stvoriť znamená z ničoho niečo urobiť. Svet nie je večný, ale bol stvorený v čase. To vieme z viery. Boh slobodne stvoril svet, nepotreboval

nás. Boh stvoril svet pre svoju slávu. Aby táto sláva bola vhodne uznávaná, stvoril nielen hmotný svet, ale aj tvora mysliaceho a milujúceho. Tvory sú odleskom nekonečnej dokonalosti Božej. Stvorenie nevylučuje vývoj, evolúciu. Dogma o stvorení, kreácii, hovorí len o stvorení prvotných vecí, ktoré iste boly vystrojené vnútornými silami pre vývoj.

Boh udržuje tento svet aj v jeho trvaní, aj v jeho činnosti. Všetko máme od Boha, okrem hriechu. Boh je v nás a vobec predlžuje svoju tvorivú činnosť. Len strešteno̗sť ľudského rozumu môže si domýšľať, že my sami tvoríme Boha, že Boh — to sme my. Jedno je pravda: bez neho by sme aj teraz boli ničím.

Boh spravuje tento svet svojou Prozreteľnosťou. Veď svet je dielom jeho nekonečnej múdrosti, ktorá má pred sebou cieľ a určuje zákony. A všetko speje k tomuto cieľu. Kto neuznáva túto božiu Prozreteľnosť, ten sa slepo korí prírode tak, že jej nerozumie, alebo ju preklína ako nositeľku nešťastia a biedy Jedine Bohu sa máme koriť a s dôverou uznávať jeho panstvo a správu.

Boh stvoril aj čistých duchov, ako prechodných tvorov od hmotno-duševných tvorov, ako sú ľudia, k najdokonalejšiemu Duchu, Bohu. Títo sa menujú anjelmi. Anjeli sú dvojakí: dobrí a zlí. Dobrí patria do spoločnosti Božej, zlí sú z nej naveky vylúčení. Zlí duchovia sa volajú čertami, diablami, kolektívnym menom satanášom alebo Belzebubom. Jestvovanie dobrých a zlých anjelov je článkom viery. Boh bez príčiny nikoho neodpudzuje od seba, ale zlí anjeli spáchali hriech pýchy, čo je hriech čistým duchom vlastný, a preto boli potrestaní. Obidva druhy anjelov z povolenia a dopustenia Božieho vyvíjajú živú činnosť. Dobrí anjeli v službe Božej na našu ochranu, zlí proti Bohu na naše pokúšanie Nie je dogmou, ale zbožne veríme, že každý z nás má svojho anjela strážcu.

Boh stvoril človeka z dvoch prvkov: jeden je vzatý zo zeme a vráti sa do zeme, druhý pochádza od Boha stvorením a po smrti vráti sa k Bohu. Evan-

jelium hovorí o duši, ktorá neumrie. Kresťanská filozofia a viera nám predkladá o složení človeka túto pravdu: rozumná duša je podstatnou formou tela ľudského, — duša je jediným princípom života ľudského, jednak vegetatívneho, animálneho a intelektuálneho, — človek je jeden podmet podstatný, nakoľko telo a duša sa slučuje dovedna v jednu jedinú jednotku života, v jednu jedinú prirodzenosť.

Celé ľudské pokolenie pochádza od prvých ľudí, Adama a Evy. To predpokladá všeobecnosť dedičného hriechu a spasenia.

Boh pre človeka určil dvojaký život: prirodzený a nadprirodzený.

Príroda človeka pozostáva v tom, že je rozumný tvor a má tomu primerané okolie, nachádza svoj cieľ v Bohu a usiluje sa Mu slúžiť. Ale táto príroda nie je dokonalá. Organizmus dušou živený je podrobený slabostiam, chorobám a smrti Rozum ľudský podlieha mýlkam, a vôľa tiež môže vypovedať službu. Citový svet človeka vzbudzuje žiadosti i proti rozumu i proti vôli. Tak vzniká pokušenie, ktoré privádza stály boj medzi zlým a dobrým. Človek nie je teda ani anjel ani zviera. Jeho život je stálym nebezpečenstvom, ale človek je slobodný a má svoj osud vo vlastných rukách.

No Boh vo svojej nekonečnej láske neponechal človeka v tejto prírode Pridal mu život nadprirodzený. Určil mu vidieť Boha z tvári do tvári, mať život božský, preto mu vlial Boh do duše tento život v podobe milosti posväcujúcej, ba zdokonalil aj jeho prirodzenosť, aby nemusela znášať slabosti a smrť Ale Boh chcel človeka dobrovoľne oddaného, preto ho v tomto stave prvotnej spravodlivosti podrobil skúške. Naši prarodičia mali všetko. Len z jedného ovocia im zakázal Boh jesť. Tak mali preukázať poslušnosť. No, vieme, čo sa stalo. Diabol pokúšal Evu v podobe hada. „Jedzte, budete ako Boh, ktorý zná dobré i zlé." Eva ho poslúchla a zviedla i Adama. Bol to hriech pýchy, že chceli byť ako Boh, a k tomu sa pridružila smyselnosť, nakoľko po hriechu zbadali svoju nahotu. Sú to prototypy dnešných hriechov.

Pravda, prvotnému stavu spravodlivosti bol ihneď koniec, zostala týmto hriechom obťažená a ešte viac zoslabená príroda.

My všetci ostatní ľudia, čo len začneme jestvovať, berieme na seba nielen následky tohto hriechu, ale aj hriech sám. Adam zhrešil, a my, jeho potomci, všetci sme zhrešili v ňom. Táto všeobecnosť hriechu dedičného, prvotného je dogma.

Dedičný hriech nie je naším osobným hriechom veď sme ho nespáchali, je to iba stav hriechu. Hriech dedičný nepokazil celkom prírodu ľudskú, len ju zbavil milosti posväcujúcej. Hriech je porušením božieho poriadku. Boh nás určil pre život nadprirodzený. My sme pre priestupok prvého človeka zbavení tohto nám určeného prvotného nadprirodzeného stavu. To je porušenie božieho poriadku, teda stav hriechu. A v tomto väzí podstata dedičného hriechu. Dediť ho asi preto musíme, lebo aj ten prvotný stav milosti mali sme dediť, teraz dedíme nedostatok tejto milosti. Od toho času dedíme len prírodu samu a nie nadprírodu, a to ani po spasení nie. Dedičný hriech je tajomstvo, pred ktorým musíme skloniť svoje rozumy.

BOH SPASITEĽ.

Boh sa stal človekom, to je tajomstvo Vtelenia. Narodil sa z panny a jeho meno bolo Ježiš. On trpel a zomrel na kríži za naše hriechy, to je tajomstvo Spasenia.

Ježiš Kristus je Boh. On sám sa stavia vyššie od prorokov, odpúšťa hriechy, on bude sudcom celého sveta, on je Synom Božím, v ktorom má Otec zaľúbenie, menuje sa medzi troma božskými osobami a sľubuje byť vždy s Cirkvou svojou. Evanjelium svätého Jána je dôkazom jeho božstva od počiatku: „Na začiatku bolo Slovo..." Ďalej výroky Ježišove o sebe svedčia o jeho božskom povedomí. „Prv než Abrahám bol, ja som...", „Ja som cesta; pravda a život"; „Ja som jediný Syn Otca"; „Otec a ja sme jeden" Svätý Pavol menuje Ježiša Pánom, ako menovali v Starom zákone len Boha. Vyhlasuje, že

Ježiš je Synom Božím podľa prírody, my len podľa adoptácie. Hovorí o ňom, že i pri svojom božstve sa pokoril až na smrť kríža, preto ho povýšil Boh a dal mu meno nad všetky mená, aby sa mu klaňali a aby každý uznával, že Ježiš Kristus je Pán. Svätý Peter mu vyznáva svoju vieru, ktorá je aj našou vierou: „Ty si Kristus, Syn Boha živého."

Arianizmus učil, že Ježiš nie je ani Boh, ani človek ale že Slovo bolo z ničoho stvorené a zaplnilo v Ježišovi-človekovi miesto duše. Moderná heréza popiera božstvo Ježišovo, pokladá ho jedine za človeka. Krista-Boha vytvorila vraj kresťanská obrazotvornosť.

Ježiš Kristus je človek. Veď v evanjeliách sa nám javí ako človek taký, ako sme my. Doketizmus nechcel pripustiť ľudské telo, lebo vraj hmota je úplne zlá, Kristus mal vraj len zdanlivé telo. Arius popieral ľudskú dušu a nahradil ju Slovom Božím. Apolináris popieral v Ježišovi rozum ľudský, lebo vraj božská múdrosť ho nepotrebuje. Cirkev i proti tomu vždy hájila úplnú ľudskosť Ježišovu. Ježiš je dokonale Boh a dokonale človek.

Boh a človek v Ježišovi sa tak spojili, že sú sjednotení v jednej osobe Slova Božieho. V Ježišovi sú dve prirodzenosti, božská a ľudská, od seba rozdielne bez splývania; každá má svoje vlastné vlohy a atribúty. Osobná jednota, takzvaná „hypostatická únia" je dogmou, vyhlásenou proti Eutychovi v Chalcedone. Podľa Nestoria Ježiš nebol Bohom, ale nositeľom Boha, preto ani Mária nebola Bohorodičkou, ale len matkou Ježiša-človeka, v ktorom prebýval Boh. Trpel len človek-Ježiš, a to mu bolo Bohom-Kristom len inšpirované. U neho Ježiš mal dve osoby, nechcel pripustiť, že by Boh pracoval, rástol, žil medzi nami, a to je v kresťanskej viere tým najvznešenejším. Eutyches zas padol do druhej krajnosti, keď hlásal, že v Ježišovi nielen osoba je jedna, ale aj prirodzenosť. Božská prirodzenosť vraj celkom pohltila ľudskú.

Z hypostatickej únie nasledujú vlastnosti duševného života Ježišovho. On je z neba, lebo je aj na-

ďalej sjednotený s Bohom, ale je aj z tohto sveta lebo je človekom, ktorý tak cíti a trpí, ako ostatní ľudia. My sa klaniame nielen jeho božstvu, ale aj jeho duši ľudskej, jeho Srdcu, jeho telu, lebo je to Srdce, telo, duša Božia.

Ježiš nebol len naším učiteľom a príkladom, ako to moderná heréza učí, ale aj naším Spasiteľom, a hlavne ním. Celé evanjelium hlása túto pravdu. Ježiš sám hovorí o svojej krvi že bude vyliata za nás všetkých. Svätý Pavol Ježiša nazýva druhým Adamom, ktorý svojou poslušnosťou nás spasí. Podľa jeho učenia Boh v ňom sa smieril so svetom. „V jeho krvi máme spasenie a odpustenie hriechov..."

Keď sa vhĺbime do dogmy Spasenia, prichádzame k pravde, že Ježišova smrť bola vykúpením; ako vykupovali voľakedy otrokov z otroctva. On nás vykúpil z otroctva hriechu, — Ježiš získal svojou smrťou a svojím utrpením zásluhy o nás, on zaslúžil nám milosť, — Ježiš zadosťučinil za naše hriechy, a to tak, že dal za nekonečnú urážku nekonečné zadosťučinenie, — a konečne Ježišova smrť je aj obetou: on, Boh, sa obetuje Bohu, on, nevinný za vinných, on, spravodlivý ospravedlňuje nás všetkých.

Ježiš nás síce spasil, ale nespasí nás bez nás. My sa musíme s ním sjednotiť, my musíme v ňom žiť, my musíme sa v neho premeniť, aby sme boli účastnými aj na jeho sláve.

Mária je matka Ježišova, je matka Boha, je Bohorodička. To je dogma. To je jej najväčšia výsada, z ktorej vyplývajú ostatné jej privilégiá Ona vzhľadom na zásluhy Ježišove bola počatá bez hriechu dedičného, ona aj po pôrode zostala pannou, ona je svätá, plná milosti, a veríme, že jej sväté telo bolo tiež do neba vzaté Mária je matkou všetkých ľudí podľa vôle Ježišovej ona je sprostredkovateľkou našou u Boha. Preto si ju natoľko ctíme, viac než ostatných svätých a ostatné sväté. Ba viac než anjelov.

BOH POSVÄTITEĽ.

Kristus svojou smrťou nám vrátil možnosť nadprirodzeného života. Ako v prirodzenom živote máme princíp života, dušu, ďalej vlohy tejto duše a konečne činy, ktorými sa tieto vlohy uplatňujú, tak aj v nadprirodzenom živote je istý životný princíp, ktorý naplňuje dušu, — to je milosť posväcujúca —, ďalej stále vlohy, ktoré vyplývajú z tohto princípu, — to sú nadprirodzené čnosti —, a konečne pomoc na jednotlivé činy, — to je pomáhajúca milosť.

Posväcujúca milosť je život Boží v nás podľa slov Kristových: „Kto má moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. A kto ma miluje, bude milovaný od môjho Otca. A prídeme k nemu a spravíme si príbytok u neho." Je to dar Boží, ktorý tajomným spôsobom premení vnútorný život človeka a pozdvihuje ho do výšin Božích. Tento život Boží v nás vylučuje každý stav hriechu, preto posväcujúca milosť znamená odpustenie hriechov, aj hriechu dedičného. Stav posväcujúcej milosti je titulom na to, aby sme po smrti videli Boha, je teda púčkom nebies v duši našej. Posväcujúcou milosťou sa stávame synmi a dcérami Božími, zrodenými od Boha podľa slov Jánových. Mať túto posväcujúcu milosť je takrečeno tuzemským cieľom človeka v tom najšľachetnejšom smysle, lebo je to titul a čiastka posledného cieľa, ktorý spočíva vo videní Boha, teda v nebeskej blaženosti večnej.

S posväcujúcou milosťou dostávame aj tie nadprirodzené čnosti, ktoré sa vzťahujú na Boha. Boh totiž zaujíma náš rozum: hľa, viera, — zaujíma naše túžby: hľa, nádej, — zaujíma naše srdce: — hľa, láska. Z týchto čností najväčšia je láska, lebo keď v človekovi vyhasne láska, umrie aj pre milosť. Jediná láska neprestane ani v nebi, viera a nádej prestanú. A naopak, tu na zemi, keď sme nie v stave milosti, teda keď láska v nás je mŕtva, môžu zostať viera a nádej, lebo tieto prestanú len po veľkom hriechu nevery a zúfalstva.

K čnostiam nadprirodzeným patria tiež: múdrosť, spravodlivosť, sila a striedmosť. To sú takzvané

mravné čnosti, ktoré sa vzťahujú na užívanie tuzemských vecí.

Pomáhajúca milosť je tiež nadprirodzený dar Boží, ktorým nám Boh pomáha alebo v nadprirodzenom živote samom, alebo k nadprirodzenému životu, ale je len prechodnou činnosťou Boha v nás, a nie stálym stavom ako posväcujúca milosť. Je alebo vzbudzujúcou milosťou, keď sa javí pred naším činom, alebo pomocnou, keď sprevádza náš čin. Pomáhajúca milosť je pre každého dostatočná. Keď ju človek skutočne použije, stane sa účinnou.

V učení o pomáhajúcej milosti musíme sa varovať dvoch výstredností. Pelagius učil, že človeku stačí slobodná vôľa, prívrženci Luthera a Jansena zasa učili, že ľudská príroda je natoľko skazená, že na seba ponechaná je schopná iba hrešiť. Učenie Cirkvi je toto:

Človek môže aj bez milosti mravne dobre činiť

Človek v tomto stave zoslabenej prirodzenosti nevládze sa bez milosti dlhší čas zachovať od mravných pokleskov.

Človek vôbec nevládze bez milosti urobiť niečo spásonosného, lebo je absolútny rozdiel medzi svetom prirodzeným a nadprirodzeným. Čin bez milosti, keď je aj mravne dobrý, zostáva vždy v oblasti prirodzenosti. To je základná dogma viery kresťanskej.

Človek spravodlivý bez zvláštnej pomoci Božej nevládze vytrvať až do smrti v stave spravodlivosti.

Ani človek spravodlivý nevládze cez celý svoj život sa zdržovať od hriechov všedných. Bezhriešnosť Panny Márie bola výsadou.

Milosť je pre všetkých. Nik nie je predestinovaný, predurčený vopred na spasenie, alebo zatratenie. Tak aj spravodlivý vždy dostáva dostatočnú milosť aby neupadol do ťažkého hriechu, aj hriešnik, aby sa dal na pokánie a tak dosiahol spasenie. To je dogma. Ba ani dospelý neverec nie je vytvorený z daru dostatočnej milosti, aby sa spasil. Máme milosť, ale máme aj slobodnú vôľu, to je isté. Ako tie dve prídu do súladu v našom duševnom živote, to je ťažká otázka, ktorá patrí do bohosloveckých subtilností.

Treba ešte poznamenať, že v nás prebývajúci Boh je milosť nestvorená, ostatné milosti sú pre nás stvorené, a to alebo vnútorné, o ktorých sme vyššie hovorili, alebo vonkajšie, aké je napríklad dobré zdravie, dobré poučenie, dobrá výchova, dobrá spoločnosť.

Spravodlivý svojimi dobrými skutkami si zasluhuje vzrast milosti, život večný a v ňom väčšiu slávu. Vyžaduje to tak Božia spravodlivosť. To je článok viery.

Hriešnik za pomoci milosti môže si zaslúžiť ďalšie milosti pomáhajúce, ba aj milosť obrátenia. Ale to už nie zo spravodlivosti Božej, len z jeho uznanlivej dobroty.

Ale tú prvú milosť pomáhajúcu, ktorú Boh človekovi poskytne nikto si nemôže zaslúžiť. Veď je milosť vlastne dar zadarmo daný, gratia grátis data.

Každý spravodlivý môže si zaslúžiť všetky milosti pre seba samého zaslúžiteľné, aj pre iné osoby, ba akiste aj tú prvú milosť

Každý ťažký hriech ihneď zničí v človekovi život nadprirodzený a suspenduje nadobudnuté zásluhy, a to až do toho času, kým sa človek nevráti k Bohu.

Boh má nespočítateľné možnosti rozdávať ľuďom svoje milosti, no sú na to aj pravidelné a povinné prostriedky: sviatosti.

Sviatosť je Ježišom Kristom nariadený viditeľný znak pre udelenie milosti.

Je sedem sviatostí: *krst, birmovanie, eucharistia, pokánie, pomazanie, kňazstvo a manželstvo.*

Krst dáva milosť pre *nový život,* pre nadprirodný, vyšší život.

Birmovanie dáva milosť pre *povedomý život.*

Eucharistia dáva milosť pre *plný život,* pre svätý život.

Pokánie dáva milosť pre *obnovený život.*

Pomazanie dáva milosť pre *slabý život,* a pripravuje na *večný* život.

Kňazstvo dáva milosť pre *apoštolský život.*

Manželstvo dáva milosť pre *spoločenský život.*

Sedem sviatostí spravuje v nás *kráľovstvo Božie:*

Krst je *založenie*
Birmovanie je *vybudovanie*
Eucharistia je *rozvoj*
Pokánie je *pravosúdie*
Pomazanie je *svojpomoc*
Kňazstvo je *osveta*
Manželstvo je *poriadok* tejto Ríše Kristovej.

Teraz preberieme hlavné črty z náuky o sviatostiach.

Patrí to k nekonečnej múdrosti Božej, že tie najpotrebnejšie milosti viaže k viditeľným a počuteľným veciam. To zodpovie ľudskej prirodzenosti, ktorá je veľmi viazaná k hmotnému svetu. Z vecí viditeľných a hmatateľných sa ľahšie povznášame k veciam neviditeľným a nehmatateľným. Veci a posunky vonkajšie majú na nás vnútorný, psychický účinok. Dobre urobil Pán Ježiš že dôležité veci našej duše nesveril iba na naše city, ale dal nám aj hmotnú garanciu, aby sme mali istotu o priebehoch milosti. A užívanie tých istých znakov milosti, tých istých sviatostí za správy Petrovho nástupcu tvorí spoločnosť katolíkov, Cirkev. Boh sa stal viditeľným v Ježišovi, a milosť jeho stáva sa akosi viditeľnou vo sviatostiach. Tak sú sviatosti akýmsi pokračovaním vtelenia Božieho.

Sviatosti nám dodávajú vzrast posväcujúcej milosti, teda vzrast života, len dve z nich dodávajú nám život sám: to je krst a pokánie nový život a obnovený život. Preto tieto dve sviatosti menujeme sviatosťami mŕtvych, ostatné sviatosťami živých.

Každá sviatosť nám dáva aj zvláštne milosti podľa cieľa jednotlivých sviatostí, to sú takzvané sviatostné milosti.

Tri zo sviatostí dávajú duši našej stály a nesmazateľný charakter duševný, preto sa nemôžu opakovať. Charakter je stálou duševnou mocou so zreteľom na sviatosti samé. V krste dostávame moc prijímať sviatosti, v birmovke dostávame moc vyznávať a ochraňovať sviatosti, v kňazstve dostávame moc udeľovať sviatosti. Táto moc sa dáva raz navždy, a je nezávislá od toho, či ten, ktorý tieto tri sviatosti, krst, birmovanie, alebo kňazstvo, prijíma, dostane alebo má posväcujúcu milosť, a či nie. Napríklad kňaz, keď aj nemá v sebe posväcujúcu milosť, právoplatne prijíma vysviacku a právoplatne udeľuje sviatosti, lebo charakter: moc a povinnosť je nezávislá od milosti.

V prijatí sviatosti je príprava a súčinnosť človeka potrebná, aby účinok sviatosti nemal prekážky. Ale keď niet prekážok, sviatosť sama nám dodáva milosť z vlastnej moci, a nie z moci toho, ktorý prijíma. To je dogma. Veď vo sviatostiach účinkuje vlastne Kristus sám, ktorý sviatosti založil, nariadil a dal im túto bezprostrednú „ex operato" milosť dodávajúcu moc.

Čo sa teraz týka *krstu* samého, krst je sviatosť znovuzrodenia duševného, a to vodou v mene Najsvätejšej Trojice.

Kto sa nenarodí znovu z vody a z Ducha svätého, nemôže vojsť do kráľovstva nebeského. Tak to povedal Kristus Pán. Preto prikázal apoštolom po svojom vzkriesení krstiť všetky národy v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Podstata krstu je z toho jasná. Ako deti Adamove podľa prírody nachádzame sa vo smrti hriechu a sme v moci duchov Bohu nepriateľských. Krstom sa narodíme pre život dietok Božích. Preto krstom nám Boh odpúšťa dedičný hriech, všetky osobné hriechy a všetky tresty za hriechy, dáva milosť posväcujúcu, nadprirodzené čnosti a dary Ducha svätého.

Krstom sa stávame kresťanmi, stávame sa občanmi Cirkvi, podriadenými jej zákonom, s právom na všetky jej výhody, najmä na prijatie ostatných sviatostí.

Za zvláštnu milosť krstu môžeme pokladať pomoc Božiu pre chápanie a konanie Evanjelia, čo je zákonom kresťana.

Hľa, krst nám skutočne dáva *nový život* a dáva možnosť na vyšší život.

O ostatných sviatostiach rokuje táto knižka v príslušných čiastkach.

BOH ODPLATITEĽ.

Tento život je cestovaním do večnosti. Smrťou sa nám otvorí brána večného života, ktorý bude pre nás taký, aký sme si ho zaslúžili. Kristus nás bude súdiť. Alebo nám prisúdi večnú odmenu, alebo nás odsúdi na večný trest. O tomto pri sviatosti pomazania.

Meditácia o kresťanskom živote.

1. Tu, hľa, po krátkom prehľade filozofie apologetiky a dogmatiky katolíckej, chápem krst a jeho obrady celkom v inom svetle. Chápem človeka, ako je postavený do čírej prírody, chápem ho na jeho ťažkej ceste k Bohu, chápem ho ako znovuzrodeného pre život nový. Mám vždy pred očami onú chvíľu v raji, kde sa Adam neodriekol pýchy satanáša a spáchajúc hriech, určil osud človeka na zemi. Tu väzí prvý obrat nášho duševného života, obrat k smrti. A mám vždy pred očami onú chvíľu na Golgote, keď druhý Adam, Kristus, sa pokoril až na smrť a obetujúc sa na kríži, napravil osud človeka na zemi a vo večnosti. V tom väzí druhý obrat nášho duševného života, obrat k životu. Môj život je ako by vlna na mori tohto dvojakého osudu človeka. Neviem, kedy narazí táto vlna na breh večnosti, a či bude mať v tom okamihu náraz do výšky života, alebo do hĺbky smrti. To bude ten tretí obrat súdny a osudný

Najlepšie bude tíšiť búrky, tíšiť more a viesť riadny život duševný bez ťažkých otrasov, bez ťažkých hriechov.

2. Som povďačný Bohu, povďačný rodičom, povďačný všetkým, ktorí ma dali pokrstiť a umožnili mi prvú posväcujúcu milosť. Kiežby som ju mal vždy. Bože, buď mi milostivým Otcom a sudcom!

3. Kristom som sa podrobil aj zákonom Cirkvi. Povedomý katolík chce mať pochop aj o týchto zákonoch, preto preberieme krátko ich systém.

Cirkevné právo.

Cirkevné zákony sú shrnuté do Cirkevného zákonníka. Ten má úradný latinský názov: CODEX JURIS CANONICI, to jest Kodex práva kanonického. Bol vydaný , platí on od 19. mája 1918. Jednotlivé paragrafy sa menujú kánony, latinsky „canon", skrátene can. Takých kánonov je spolu 2414.

Kodex je rozdelený nasledovne:

Liber primus — Kniha prvá: Normae generáles.

To sú všeobecné ustanovenia: o zákonoch cirkevných, o zvykovom práve, o rátaní času, o úradných dokumentoch, reskriptoch, o privilégiách a o dispenzáciách. Zahrnuje v sebe 86 prvých kanonov.

Liber secundus — Kniha druhá: De persónis.

Pojednáva o osobách, a to v prvej čiastke o kňazoch — de clericis —, v druhej o rehoľníkoch — de religiosis —, a v tretej o svetských — de laicis. Kanony 87—725. Viď podrobnejšie pri sviatosti kňazstva.

Liber tertius — Kniha tretia: De rebus.

Pojednáva o veciach, a to v prvej čiastke o sviatostiach Can. 726—1153. Viď podrobnejšie pri jednotlivých sviatostiach. V druhej čiastke o posvätných miestach a časoch, v tretej o bohoslužbách, v štvrtej o učiteľskom úrade cirkevnom, v piatej o beneficiách, a v piatej o majetkoch Cirkvi. Can. 1154—1551.

Liber quartus — Kniha štvrtá: De procéssibus.

Pojednáva v prvej čiastke o súdnom poriadku, can. 1552—1998, v druhej čiastke o blahorečení a svätorečení, can. 1999-2141, a v tretej o súdobnom pokračovaní proti kňazom, can. 2142-2194.

Liber quintus — Kniha piata: De delictis et poenis

V prvej čiastke je reč o prečinoch, can. 2195—2213, v druhej o trestoch vôbec, can. 2214—2313, a v tretej o trestoch zvlášť, can. 2314—2414.

Ku Kódexu sú priložené ustanovenia pápežov o voľbe pápeža.

Naša knižka cituje hlavné kánony všade na príslušnom mieste.

Z cirkevných predpisov o krste.

O *krste vôbec:*

Can. 738: Krstiť má pravidelne so všetkými obradmi farár, alebo kňaz, ktorý má na to povolenie.

Can. 742: V nebezpečenstve života môže krstiť ktokoľvek, len nech použije správnu materiu, vodu prírodnú, a správnu formu, „N. ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha svätého", a má pritom úmysel krstiť. Nech sa to stane podľa možnosti pred dvoma svedkami. Rodičia nesmú krstiť vlastné dieťa, len keď je ono v nebezpečenstve života, a niet iného.

Can. 743: Veriaci, najmä pôrodné pomocnice a lekári majú sa naučiť pre prípad potreby správne krstiť.

Can. 744: Krst dospelých koná slávnostnejšie biskup, alebo jeho poverenec.

Can. 747: Aj každé živé predčasne narodené dieťa — foetus abortívus — má sa pokrstiť.

Can. 749: Nájdené deti majú sa pokrstiť pre istotu „sub conditióne", pre ten prípad totiž, ak by neboly pokrstené.

Can. 761: Pokrstencovi sa má dať meno kresťanské, inak má sa pridať meno jedného svätého, ktoré sa má aj v matrike naznačiť.

O *krstných rodičoch:*

Can. 764: Len jeden krstný rodič sa má pribrať, ktorý môže byť iného pohlavia ako pokrstenec, alebo najvýš jeden krstný otec a jedna krstná matka.

Can. 765: Krstný rodič môže byť len katolík, ktorý nie je vylúčený z Cirkvi a ani pre iné príčiny nie je mu zakázané zastávať túto funkciu (napr. keď je len civilne sosobášený). Rodičia nemôžu byť i krstnými rodičmi. Je slušné, aby krstný rodič poznal základy viery.

Can. 766: Kňaz alebo rehoľník musí mať zvláštne povolenie od cirkevnej vrchnosti, aby mohol byť krstným rodičom.

Can. 768: Z krstu nastane duševné príbuzenstvo medzi pokrsteným a krstiteľom, medzi pokrsteným a krstnými rodičmi tiež.

Can. 769: Upozorňuje krstných rodičov na ich povinnú starosť o duševné dieťa, aby totiž viedlo taký život, aký ho oni za neho pri krste sľúbili.

O čase a mieste krstu:

Can. 770: Rodičia sú povinní svoje deti dať hneď po pôrode čím skôr pokrstiť.

Can. 773: Krst sa riadne udeľuje, so všetkými obradmi, v kostole alebo vo verejnej kaplnke, kde je krstiteľnica.

Can. 776: Biskup môže dovoliť v mimoriadnych prípadoch, pre dostatočné príčiny, krstiť aj v privátnom dome.

O zázname krstu:

Can. 777: Farár má do matriky pokrstených zapísať mená pokrstených, meno krstiteľa, rodičov, krstných rodičov, miesto a deň krstu. U nezákonitých sa naznačí matka, — otec len vtedy, keď to sám písomne alebo pred svedkami žiada, alebo je z úradného dokumentu istý (napr. z civilného manželstva).

Meditácia o matrike.

1. Cirkev je viditeľná spoločnosť, má teda svoje zákony a predpisy pre spravovanie svojho vonkajšieho života, ktorý je tak úzko sopätý s duševným životom. Preto vďačne, a to aj v duchu, sa podrobujem týmto zákonom, ktoré sú múdrosťou a skúsenosťou toľkých storočí sostavené, takže slúžia za vzor všetkým iným zákonodarstvám. Sú spravodlivé a majú ten istý cieľ, ako celá sústava Cirkvi: našu spásu duševnú.

2. Meno v matrike — to je ešte nie viera, ani katolicizmus. Vždy len posmešne hovoria o takzvaných matrikových katolíkoch. Ja chcem byť aj smýšľaním a svojím životom katolíkom. Preto sa predovšetkým modlievam. Nemusím sa dlho modliť, ale nevynechám deň, žeby som sa neobrátil mysľou svojou na Boha.

ORÉMUS — MODLIME SA!

Poučenie o modlitbe.

Nábožný život bez modlitby je nemožný. Katolícka viera nedáva len meno a príslušnosť, ale dáva aj program a život. Kto je pokrstený, ten sa musí aj modliť, aby vyplnil kresťanský program kresťanským životom. Modlitba v duševnom živote je ako dýchanie v telesnom živote. Preto modlitba ani nemá byť umele vyvolanou, ale celkom prirodzenou vecou, ako prirodzeným zjavom je, že dieťa hovorí so svojimi rodičmi, že sa na nich obracia so svojimi žiadosťami, že im vzdáva úctu, že im prejavuje svoju detinskú lásku, — ako prirodzené je, že pozdravujeme tých, ktorí sú nám milí, že radi hovoríme s nimi, že vyjadrujeme svoju povďačnosť, keď nám voľakto dobre činí, že sme vôbec zdvorilí, úslužní, — ako prirodzené je, že hľadáme rozhovor s inteligentnými a dobrými ľuďmi, aby sme sa poučili, aby sme sa vzdelávali, aby sme duševne získali. Hľa, to je vlastne modlitba: rozhovor s Bohom, aby sme si s ním svoje duševné veci vybavili. Taká duševná vec je povďačnosť, odpustenie hriechov, sila v ťažkostiach, slovom všetko, čo prúdi životom duše.

Šľachetný človek je zdvorilý, a to najmä k Bohu. Ba pociťuje lásku k nemu. Múdry človek sa klania najvyššej múdrosti, tvor Tvorcovi. To všetko sú prirodzené základy modlitby, ktoré vylučujú všetku strojenosť. Uznávanie Boha už samo v sebe je modlitbou, súvisí s vierou. Výraz toho, že všetko len od neho môžeme očakávať, a preto si aj všetko dobré, telesné i duševné, od neho žiadame, je už dokonalejšou modlitbou, súvisí s nádejou. A pocit povďačnosti a úprimnej prítulnosti v každom prípade, v šťastí i nešťastí, je tou najdokonalejšou modlitbou, lebo súvisí s láskou.

Hoci Boh najlepšie vie, čo nám treba, predsa nenarušuje tento prirodzený vývin vecí, a preto riadne len tým dáva svoje požehnávania a milosti, ktorí Ho o to prosia, ktorí sa modlia. Preto modlitba je pre kresťana natoľko potrebná, a preto ju sám Spasiteľ toľko zdôrazňuje. „Proste a dajú vám. Hľadajte a nájdete. Klopte a otvoria vám" — tak nás upomína (Mat. 7, 7.). Ba povedal i „podobenstvo o tom, že sa treba vždy modliť a nedať sa nikdy znechutiť" (Luk. 18, 1.): Sv. Pavol apoštol veľmi pripomína modlitbu: „Buďte . . . v modlitbe vytrvanliví" (Rim. 12, 12.). „Buďte vytrvanliví v modlitbe! Bedlite pritom a dobrorečte!" (Kol 4, 2) a „neprestajne sa modlite" (1 Sol 5, 17).

Modliť sa môžeme alebo len v duchu, rozumom, rozmýšľaním a citom, alebo ústne, keď svoje city a žiadosti slovami vyjadrujeme. Podstatou modlitby je myšlienka a vôľa s citmi, ale prirodzenosti ľudskej patrí vyjadriť svoje myšlienky, vôľu a city slovami, aby naše duševné výkony dostaly určitejšiu formu a tak lepšie uspokojily našu dušu; preto celá naša liturgia spočíva v slovnom vyjadrovaní našej vnútornej bohoslužby.

My sa modlievame predovšetkým k Bohu. Ale hľadáme príhovor aj u Bohorodičky a svätých. Takto je spojený celý duchovný svet v jedno obcovanie svätých na nebi, na zemi a v očistci.

Najdokonalejšia modlitba je Otčenáš, ku ktorému pridávame druhú modlitbu k Panne Márii: Zdravas. Otčenáš sa menuje aj modlitbou Pána, lebo sám Spasiteľ nám ju zanechal, aby sme sa ju modlili. Zdravas menuje sa aj Pozdravením anjelským, lebo prvá čiastka obsahuje ten pozdrav, ktorým archanjel Gabriel Boí zvestoval Panne Márii, že sa stane Matkou Božou.

Meditácia na slová Otčenáša a Zdravasu.

1. **Otče náš**, k Tebe dvíham dušu svoju, myseľ svoju. Pomôž mi, aby som sa vedel dobre modliť, aby som vedel s Tebou hovoriť, ako sa povyprávam so svojimi milými tu na zemi: Vždy mám len dávať:

dávať zo svojho duševného vzdelania, zo svojej duševnej dobroty, každý chce odo mňa aspoň jeden čistý, priateľský, šľachetný pohľad, ale odkiaľ mám nabrať túto šľachetnosť, odkiaľ túto dobrotu a čistotu, keď nie od teba, Bože môj. Preto sa teraz skrúšene zahrúžim do vážnej modlitby, vzývam Teba, aby si ma počul, Ty Tvorca a najmocnejší Pán môj. Ty nepotrebuješ hlasu, ani jazyka, ani znamenia, Tebe stačia tieto moje pokorné myšlienky, tieto moje city, aby si moju modlitbu na známosť vzal. Pozdvihujem svoju dušu k Tebe, Bože môj, ktorý si dovolil, aby som teraz ako pokrstený človek stál pred Tebou, na čele so znakom synovstva Božieho a sily Ducha svätého. Ďakujem Ti, že som kresťanom, ďakujem Ti, že som katolíkom, ďakujem Ti, že môžem v rukách svojich držať túto knihu a modliť sa, ďakujem Ti, že môžem pociťovať nádych Tvojej milosti. Áno, viem, že si so mnou, že pomôžeš, že ma napĺňuješ Duchom svojím. Ďakujem, ďakujem... Ty si skutočne Otec náš, otec nás všetkých, ktorí Ťa uznávame za spoločného nebeského Otca, my, ktorí sme ti rovnoprávni synovia a dcéry, v jednej spoločnej, veľkej, všeobecnej láske s Tebou spojení.

2. Všade si, v nás, na zemi, v celom vesmíre, ale najmä tam, kde dávaš svoje požehnanie, kde žiješ svojím božským životom, v nebi, v tých vyšších krážoch, ktoré si žiadame dosiahnuť aj sami srdcom a mysľou šľachetnou a ktoré tvoríš Ty sám, **ktorý si na nebesách.**

3. **Posväť sa meno Tvoje** — nech nepanujú na svete všelijaké ničomné heslá a plané mená, ktoré vedú ľudí na zlé cesty, do záhuby, ale nech každý človek pozná Tvoje sväté meno, ktoré znamená lásku, vieru a nádej, pokoru, zbožnosť a šťastie a nadovšetko porozumenie a pokoj.

4. **Príď kráľovstvo Tvoje** — tá Tvoja posvätná ríša, ktorá nie je z tohto hmotárskeho sveta, ale ktorá má základy v srdciach, v kresťanskej humanite, v opravdivom sociálnom pochopení — nech príde vláda Tvoja, ktorá hlása pokoj, ozbrojuje dušu, a to čnosťami a silou, a ktorá odzbrojuje mocnosti tem-

na a bezbožnosti. Tvoja vláda nepozná krízy, len požehnávanie a spokojnosť.

5. **Buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi** — ako v duchovnom svete ide všetko podľa Tvojich zámerov, podľa Tvojej svätej vôle, tak aj na zemi, u všetkých ľudí, nech je meradlom Tvoja vôľa, Tvoje príkazy.

6. **Chlieb náš každodenný daj nám dnes** áno, ten každodenný, pravidelný, nie ten náhodilý, ktorý vlečie človeka medzi hojnosťou a hladom. Daj nám tohto istého chleba, nám ho daj a deťom našim. Nenechaj nás bez práce, bez zamestnania v krize hmotnej a duševnej.

7. My si nezasluhujeme tento pravidelný požehnaný sociálny poriadok, ktorý by nám dodával rovnaký a dostatočný chlieb a prácu, lebo hrešíme proti Tebe neverou a ľahostajnosťou, hrešíme proti sebe rozkošami a pýchou, a hrešíme proti svojim bližným, štveme jeden proti druhému, nenávidíme sa, vadíme sa, ale **odpusť nám naše viny**, odpusť nám naše hriechy, odhliadni od našej zlosti a dávaj nám i tak svoje požehnanie.

8. Odpúšťaj nám, **ako i my odpúšťame svojim vinníkom**, aspoň Ti to sľubujeme, že sa budeme usilovať spokojne nažívať medzi sebou, znášať jeden druhého v trpezlivosti.

9. No či sa nám podarí polepšiť sa, to nevieme, to závisí viac od Tvojej pomoci, ako od našej dobrej vôle, veď sme slabí ľudia, ktorí už aj prvému pokušeniu ľahko podľahneme, preto **neuvoď nás do pokušenia**, alebo keď už musíme pokušenia znášať, tak nám daj svojej sily a milosti, aby sme obstáli a neupadli do ťažkého hriechu. Daj nám čím viac príležitosti na dobré, aby sa utúžila naša vôľa.

10. Nedovoľ, aby sme zostali v hriechu, keď sme už hrešili, nedovoľ, aby sme v mravoch svojich ešte viac klesali, **ale zbav nás zlého. Amen.**

11. **Zdravas, Mária** — buď pozdravená aj ty! Bohorodička svätá, matka Ježiša Krista! Aké to požehnanie pre nás, aké šťastie, že máme aj teba, matku svoju nebeskú, ktorá sa za nás prihovoríš u

Boha, a sprostredkuješ medzi nami a Bohom, veď my potrebujeme milosti a Ty, **milosti plná,** z tej veľkej lásky svojej a z toho úprimného materinského srdca svojho nám jej dožičíš a preto oroduješ ustavične za nás, aby nám Boh dal pomoci a požehnania svojho. Ty si naša najmocnejšia Orodovnica, veď **Pán s Tebou** je, a Ty si teraz u Pána v nebesách, kam Ťa pozval Syn Tvoj, Ježiš Kristus. Z úprimného srdca sa tešíme, že **požehnaná si medzi ženami,** že spomedzi toľko miliónov žien si bola vyvolená na veľkolepú a svätú hodnosť Bohorodičky, aby si mala účasť na veľkom diele vykúpenia. Aj my sme akosi vyvolenci Boží, veď toľko miliónov ľudí žije na zemi aj dnes, a zpomedzi nich iba jedna čiastočka patrí Cirkvi Syna Tvojho božského, a aj z tejto čiastočky iba jedna čiastka sa stáva životom posväcujúcej milosti účastnou na opravdivom duševnom živote a spáse Kristovej. Ty vieš, ako sa má takáto vyvolenosť ceniť, aká povďačnosť patrí za ňu Bohu, ako si ju treba chrániť a zaslúžiť. Tvoja požehnanosť pochádza z toho, že je tiež **požehnaný plod života Tvojho, Ježiš.** On má v sebe plnosť života Božieho, a z tohto života dal Tebe, aby si bola nepoškvrnenou, svätou, milosti plnou, neporušenou, aby si sa stala hodnou matkou jeho. Tak aj my, keď chceme sa zúčastniť na Božom živote, keď chceme na sebe uskutočniť život duševný, spasenie, musíme čerpať z neho, aby aj z našich skutkov, z nášho rozmýšľania, z nášho života sa rodil Kristus a jeho nekonečná sláva na zemi, aby aj naším cieľom, naším životným plodom sa stal Ježiš Kristus.

12. Spájaj nás teda **svätá Mária, Matka Božia,** s Ježišom, Synom svojím, s týmto žriedlom opravdivého života duševného, spájaj nás s Bohom v posväcujúcej milosti, **pros za nás hriešnych,** ktorých modlitba by bola bez tvojho príhovoru slabá, lebo veď práve pre hriechy svoje si ani nezasluhujeme, aby nás Boh vyslyšal, pros za nás, ako matka prosí za svoje dieťa vo veľkej starosti oň, aby nezahynulo, ale malo život hmotnej a duševnej hojnosti. Pros za nás **teraz,** keď zápasíme so životom, aby sme nepodľahli hmotárskemu rozmýšľaniu a ľa-

hostajnosti, ale pros za nás aj vtedy, keď budeme zápasiť so smrťou, pros za nás **i v hodinu smrti našej,** lebo od tejto hodiny závisí naša večnosť, a keď Ty budeš vtedy, v tejto ťažkej hodine s nami, ešte všetko sa môže napraviť a aspoň na samom konci môžeme nájsť milosť a odpustenie u Boha, ktorý rozhodne o tom, či máme túto večnosť strávif s ním alebo bez neho. Ty, Matka dobrá iste ma neopustíš, iste chceš byť aj mojou starostlivou matkou, čo som už aj doteraz toľko ráz pocítil, a tak znova odporúčam seba do Tvojej materinskej láskavosti, ctím Ťa ako svoju matku, ako najsvätejšiu a najkrajšiu ženu, ako matku Spasiteľa, ako matku celého ľudského pokolenia, ó staraj sa o mňa ako o dieťa svoje, nenechaj ma v hriechu, okrašľuj dušu moju a priviň ma k sebe v šťastí i nešťastí. Amen.

MODLITBY.

Každú modlitbu treba začať a dokončiť znakom svätého kríža:

In nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.	V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Pritom sa dotkneme prstami pravej ruky svojho čela, pŕs nad srdcom, ľavého ramena a konečne pravého ramena, robiac tak vo vzduchu nad sebou podobu kríža. Tým vyznávame svoju vieru v Boha, ktorý je v troch osobách, a v spasenie, ktoré sa stalo na kríži.

Otčenáš a **Zdravas,** ako aj Vyznanie viery, **Verimboha,** máme v obrade krstu na strane 5, 6, 7.

Kresťania majú aj krásne náboženské pozdravy, nielen svetské.

Také pozdravy sú:

Laudetur Jesus Christus!	Pochválený buď Ježiš Kristus!

Na to sa odpovedá:

In saécula: Alebo. In aetérnum. Amen.	Na veky. Amen.
Pax tecum!	Pokoj s tebou.

Odpoveď:

Latin	Slovak
Et cum spiritu tuo!	Aj s duchom tvojím.
Faxit Deus!	Zdar Boh!
Nos cum prole pia, benedícat Virgo María!	Nech nás žehnaním chránia, Ježiš i Panna Mária!

Ranná modlitba.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Bože, Otče môj, Ty si môj Tvorca a láskavý Otec. Do tvojich rúk odporúčam seba a tento nový deň. Pomôž mi, aby som ho osožne prežil, aby som ho hriechom nepoškvrnil. Požehnaj ma, požehnaj všetkých mojich milých, požehnaj moju prácu a môj odpočinok, daj mi zdravie a dožič mi pokoja, aby všetko moje konanie slúžilo tvojej sláve a mojej spáse. Amen.

Spasiteľ môj, Ježiš Kristus, pomôž mi, aby som bol statočným kresťanom (statočnou kresťankou) a horlivým katolíkom (horlivou katolíčkou), aby som žil duševným životom aj dnes, lebo čas života je krátky a chcem využiť každý Boží deň na prehĺbenie svojej duše. Ty si mi na kríži umožnil život v Bohu, daj, aby som ho skutočne obsiahol aj tu, aj po smrti vo večnosti. Amen.

Duch svätý, osvieť môj rozum, aby som všade a vždy múdro hovoril a konal celý tento deň, posilni mi vôľu, aby som sa neodchýlil od pravej cesty, ale udržal vládu nad telom a vládu viery nad svetom. Amen

Svätá Bohorodička, oroduj za mňa, anjel strážca, ochraňuj ma. Amen.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Ranná modlitba cirkevná.

Táto modlitba je vzatá z kňazského breviára, tam sa menuje latinsky „Prima", modlitba to pre prvé obdobie denné. Poznamenajme si, že litera V. znamená „versículus", vetu, na ktorú sa odpovedá responzóriom, označeným literou R.

Ad Primam.	Ráno.
Pater noster, Ave Maria et Credo.	Otčenáš, Zdravas a Verímboha.
℣. Deus, in adjutórium meum inténde.	Bože, pomôž mi.
℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.	Pane, príď mi na pomoc.
℣. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.	Sláva Otcu, i Synu, i Duchu svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.
Hymnus	**Hymna**
Jam lucis orto sidere,	Hneď zrána, svetlom tohto dňa
Deum precémur súpplices,	Prosíme Otca skrúšene,
Ut in diúrnis áctibus	Nech nás ochráni v tento deň
Nos servet a nocéntibus.	Od skutkov zlých a škodlivých.
Linguam refrénans témperet,	Jazyk na uzde nech drží,
Ne litis horror ínsonet:	Aby nenastala zvada.
Visum fovéndo contegat,	Oči nech chráni bedlive
Ne vanitátes háuriat.	Od pohľadu zlých márností.
Sint pura cordis íntima,	Nech sú čisté srdca taje,
Absistat et vecórdia:	Nech vystanú aj hlúposti.

Carnis terat supérbiam,	Telesnú pýchu nech skroti
Potus cibíque párcitas.	Miernosť zdravá v jedle, v piti.
Ut, cum dies abscésserit	Aby sme mohli koncom dňa,
Noctemque sors redúxerit,	Keď nám osud zas noc vráti,
Mundi per abstinéntiam	Čistý skrze zdržanlivosť
Ipsi canámus glóriam.	Spievať mu slávu vďačnosti.
Deo patri sit glória,	Bohu Otcu vždy sláva buď,
Ejúsque soli Fílio,	Bohu Synu tiež rovnako
Cum Spíritu Paráclito,	S Duchom svätým Tešiteľom
Nunc et per omne saéculum. Amen.	Teraz a na večné veky. Amen.
Regi saeculórum immortáli et invisíbili, soli Deo honor et glória in saécula saeculórum.	Nesmrteľnému a neviditeľnému Kráľovi vekov, jedinému Bohu úcta a sláva na večné veky. Amen.
Orémus. Dómine, Deus omnípotens, qui ad princípium hujus diéi nos perveníre fecísti: tua nos hódie salva virtúte; ut in hac die ad nullum declinémus peccátum, sed semper ad tuam justítiam faciéndam nostra procédant elóquia, dirigántur cogitatiónes et ópera. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum, qui Tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti, Deus,	Modlime sa. Bože všemohúci, ktorý si nám dovolil dožiť sa tohto rána, zachráň nás dnes pomocou svojou, aby sme sa v tento deň nedopustili nijakého hriechu, ale aby všetky naše slová, myšlienky a skutky smerovaly vždy k spravodlivému životu, Tebou prikázanému. Skrze Pána nášho Ježiša Krista, Syna Tvojho, ktorý s Tebou žije a panuje v jednote Ducha svätého, ako

per ómnia saécula saeculórum.
℟. Amen.

Boh, cez všetky veky vekov.
Amen.

Sancta María, et omnes Sancti intercédant pro nobis ad Dóminum, ut nos mereámur ab eo adjuvári et salvári, qui vivit et regnat in saécula saéculórum.
℟. Amen.

Svätá Mária a všetci svätí nech sa prihovárajú za nás u Pána, aby sme si zaslúžili pomoc a spásu od Toho, ktorý žije a panuje na večné veky.
Amen.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.
Kýrie, eléison.
Pater noster...

Pane zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otče náš...

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.
℣. Réspice in servos tuos, Dómine, et in ópera tua, et dírige fílios eórum. ℟. Et sit splendor Dómini, Dei nostri, super nos, et ópera mánuum nostrárum dírige super nos, et opus mánuum nostrárum dírige.

A neuvoď nás do pokušenia.
Ale zbav nás od zlého.
Shliadni na služobníkov svojich, Pane, a na dielo svoje, a spravuj deti svoje. Nech žiari nad nami, Pane, Bože náš, svetlo Tvoje. Spravuj naše práce a požehnávaj našu robotu.

℣. Glória Patri.
℟. Sicut erat.

Sláva Otcu...
Ako bolo...

Orémus. Dirígere et sanctificáre, régere et gubernáre dignáre, Dómine Deus, Rex caeli et terrae, hódie corda et córpora nostra, sensus, sermónes et actus nostros

Modlime sa. Riaď a posväcuj, spravuj a opanuj, Pane Bože, kráľ nebies a zeme, dnes srdcia a telá naše, city, reči a skutky naše podľa zákona svojho a v smysle

in lege tua, et in opéribus mandatórum tuórum: ut hic, et in aetérnum, te auxiliánte, salvi et liberi esse mereámur, Salvátor mundi: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.

℟. Amen.

prikazov svojich, aby sme, ó Spasiteľ sveta, Tvojou pomocou i tu, i vo večnosti spasení a oslobodení boli. Ktorý žiješ a panuješ na veky vekov.

Amen.

Benedíctio

Jube, Dómine, benedícere.

Dies et actus nostros in sua pace dispónat Dóminus omnípotens. ℟. Amen.

Dóminus autem dírigat corda et corpóra nostra in caritáte Dei et patiéntia Christi. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grâtias.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit caelum et terram.

Dóminus nos benedícat, et ab omni malo deféndat, et ad vitam perdúcat aetérnam. Et fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟ Amen.

Pater noster. Ave Maria.

Požehnanie.

Požehnaj nás, Pane.

Dni a skutky naše vo svojom pokoji nech spravuje všemohúci Pán. Amen.

Pán nech spravuje srdcia a telá naše v láske Božej a trpezlivosti Kristovej. Pane, zmiluj sa nad nami.

Nech Ti je vďaka, Bože.

Pomoc naša v mene Pánovom.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Nech nás požehnáva Pán a nech nás ochraňuje od všetkého zlého a privedie k životu večnému. A duše zomrelých veriacich z milosrdenstva Božieho nech odpočívajú v pokoji. Amen.

Otčenáš. Zdravas.

Chváloslovie.

Glória Patri et Filio et Spíritui Sancto. Sicut erat in princípio et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.	Sláva Otcu i Synu i Duchu svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz, i vždycky i na veky vekov. Amen.

Anjel Pána.

Tri razy denne, ráno, napoludnie a večer zaznie zvon „na Anjel Pána", aby sme vďaky vzdávali Bohu za spasenie.

℣. Angelus Dómini nuntiávit Maríae.	Anjel Pána zvestoval Panne Márii,
℟. Et concépit de Spíritu Sancto. Ave María . . .	a ona počala z Ducha Svätého. Zdravas, Mária . . .
℣. Ecce ancílla Dómini.	Ajhľa, dievka Pána,
℟. Fiat mihi secúndum verbum tuum. Ave María . . .	staň sa mi podľa slova tvojho. Zdravas, Mária...
℣. Et verbum caro factum est.	A Slovo telom sa stalo
℟. Et habitávit in nobis.	a prebývalo medzi nami.
Ave María . . .	Zdravas, Mária . . .
℣. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.	Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.
℟. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.	Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.
Oremus. Gratiam tuam, quaésumus, Dómine, méntibus nostris infúnde: ut qui Angelo nuntiánte, Christi Fílii tui incarnatiónem cognóvimus, per passiónem ejus et crucem ad resurrectiónis glóriam perducámur.	Modlime sa: Milosť Tvoju prosíme, Pane, ráč do myslí našich vliať, aby sme my, ktorí sme skrze anjela zvestujúceho vtelenie Krista Syna Tvojho poznali, skrze umučenie jeho a kríž ku sláve vzkriesenia privedení bo-

Per eúndum Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.	li. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

V čase veľkonočnom, od Veľkej noci až po sobotu v oktáve turíčnej modlievame sa namiesto tejto modlitby „Regina caeli" - „Kráľovná nebies" s príslušnou modlitbou, ako na str. 66.

Vzbudenie troch nadprirodzených čností

Viera. Verím v Boha svojho živého a opravdivého, ktorý je v troch osobách, ale v jednom božstve. — Verím v Boha Otca, Stvoriteľa Syna Vykupiteľa, Ducha svätého, Posvätiteľa svojho — Verím a vyznávam tú najsvätejšiu vieru, ktorú Ježiš Kristus učil a veriť prikázal, ktorú apoštolovia hlásali a ktorú svätá rímskokatolícka Cirkev drží. — V tejto svätej viere žiadam žiť a umrieť, lebo si ju Ty, ó Bože zjavil ktorý ako vševediaci ani sklamaný byť, a ako večná a nekonečná pravda ani sklamať nemôžeš.

Nádej. Dúfam v nekonečné milosrdenstvo Tvoje, ó Bože, ktorý si jediná pomoc tela môjho a duše mojej. — Dúfam v predrahú krv Ježiša Krista, Spasiteľa svojho, z tak veľkej lásky pre mňa vyliatej, že mi odpustíš všetky hriechy celého života môjho a že mi dáš milosť svoju i život večný, lebo si to sľúbil a si verný a všemohúci v plnení sľubov svojich.

Láska. Milujem Ťa, ó najláskavejší Bože, najvyššia a nekonečná Dobrota, hlbokosť všetkej dokonalosti pre obzvláštnu dobrotu, krásu a ľúbeznosť Tvoju. — Áno, čo by som ani nijakej odplaty dúfať ani nijakej pokuty obávať sa nemal, predsa miloval by som Ťa, lebo Ty, ó Bože, si všetkého možného milovania a uctievania najhodnejší. Ach keby Ťa milovať mohol s takou horlivou láskou,

s akou Ťa milujú a naveky milovať budú všetci anjeli, svätí a blahoslavení v nebi, — s akou Ťa miluje a milovať môže všetko stvorenie terajšie i budúce na zemi. K tejto najhorlivejšej láske všetkých pripojujem milovanie a lásku svoju veľmi nedokonalú.

Ľútosť. Z tejto úprimnej a horlivej lásky k Tebe, ó Bože, srdečne ľutujem, že som Ťa urazil. — Odriekam, odpieram a v ošklivosti mám všetky hriechy celého života svojho. — Ach, keby som urobiť mohol, aby nikdy páchané neboly bývaly, ale odteraz volím radšej zomrieť než Teba Najsvätejšia Trojica, akýmkoľvek, ale najmä ťažkým hriechom dobrovoľne uraziť. Ale na to udeľ mi, ó môj Bože milosť svoju aby som sa od všetkých hriechov ustavične mohol chrániť a v kresťanských skutkoch až do smrti zotrvavať, čo s Tvojou pomocou verne sľubujem. Amen.

Iná formula z Rímskeho katechizmu.

Viera. Bože môj, pevne verím, že si jeden Boh v troch rozdielnych osobách, ako: Otec, Syn a Duch svätý. Verím, že Syn pre spasenie naše vzal na seba telo ľudské a stal sa človekom, trpel a umrel, a že vstal z mŕtvych, a že každému odplatíš podľa zásluhy buď odmenou v nebi, buď trestom v pekle. Toto, i všetko ostatné, čo verí a učí Cirkev katolícka, verím i ja, lebo si to Ty zjavil, ktorý sa ani sám mýliť, ani nás klamať nemôžeš.

Nádej. Bože môj, keďže si Ty všemohúci, nekonečne milosrdný a verný, dúfam, že pre zásluhy Ježiša Krista odpustíš mi hriechy a že mi dáš večný život a potrebné milosti, aby som mohol obsiahnuť ten večný život, ktorý si prisľúbil tým, čo dobre činia, pre čo som sa s pomocou Tvojou i ja rozhodol.

Láska. Bože môj, milujem Ťa z celého srdca a nadovšetko, lebo si nekonečne dobrý a milovania hodný a pre túto lásku k Tebe milujem i blížného svojho ako seba samého a ak mi v niečom ublížil, zo srdca mu odpúšťam.

Ľútosť. Bože môj, ľutujem z celého srdca za všetky svoje hriechy a v ošklivosti ich mám, a to nielen preto, že zhrešiac zaslúžil som si Tvoj spravodlivý trest, ale najviac preto, že urazil som Teba, svojho dobrého Otca a najláskavejšieho Spasiteľa, najhodnejšieho na to, aby som Ťa nadovšetko miloval. A preto s pomocou milosti Tvojej silne si beriem pred seba, že viac hrešiť nebudem, ba každej príležitosti ku hriechu sa vyhýbať budem. Amen.

Celkom krátka formula.

Verím v Tebe, ó môj Bože, lebo Ty si pravda večná!
Dúfam v Tebe, o môj Bože, dobrota si presrdečná!
Milujem Ťa, o môj Bože, veď si láska nekonečná!
Celým Ťa, Bože, srdcom milujem
a preto naozaj ľutujem,
že som urazil Tvoju dobrotu,
odpusť mi, prosím, pre krv Kristovu. Amen.

(Kanonik Šrobár)

Modlitba k Anjelovi strážcovi.

Angele Dei, qui custos es mei, me, tibi commissum pietáte supérna, illumina, custódi, rege et gubérna. Amen.

Anjel Boží, strážca môj, - vo dne, v noci pri mne stoj, — sverený som na teba; - riaď mi život do neba. Amen.

Modlitba za zomrelých.

Réquiem aeternam dona eis, Dómine, et lux per-

Odpočinutie večné daj im, Pane, a svetlo večné

pétua lúceat eis. Réquiéscant in pace. Amen.

nech im svieti. Nech odpočívajú v pokoji. Amen.

Dekalog — Desatoro príkazov Božích.

Ja som Pán Boh tvoj a preto

1. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.
2. Nevezmeš mena Božieho nadarmo.
3. Spomni, aby si deň sviatočný svätil.
4. Cti otca svojho i matku svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilníš.
7. Nepokradneš.
8. Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.
9. Nepožiadaš manželku bližného svojho.
10. Ani nepožiadaš majetku bližného svojho, ani ničoho, čo jeho je.

Pätoro cirkevných príkazov.

1. Prikázané sviatky svätiť.
2. V nedeľu a v prikázaný sviatok svätú omšu nábožne slyšať.
3. Prikázané pôsty zachovávať a v isté dni mäsitého pokrmu sa zdržiavať:
4. Každoročne sa vyspovedať a aspoň v čase veľkonočnom prevelebnú Sviatosť Oltárnu prijať.
5. V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonať.

Hlavný príkaz vo všetkom.

Miluj Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej a zo všetkej sily svojej, — a bližného svojho ako seba samého.

Modlitba pred jedlom.

Pred jedením a po ňom sa aspoň prežehnáme. Keď sa chceme pritom aj pomodliť, môžeme si voliť z nasledovných cirkevných modlitieb.

Oculi ómnium in te sperant, Dómine, et tu das escam illórum in témpore opportúno. Aperis tu manum tuam, et imples omne ánimal benedictióne.

Všetky zraky v nádeji sa obracajú k Tebe, Pane, veď Ty nám dávaš jedlo v čas príhodný, otváraš svoju štedrú ruku a požehnávaš všetko, čo žije na zemi.

Glória Patri.

Sláva Otcu . . .

Sicut erat.

Ako bolo . . .

Kýrie, eléison. Christe, eléson. Kýrie, eléison. Pater noster . . .

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otčenáš . . .

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

A neuvoď nás do pokušenia.

℟. Sed libera nos a malo.

Ale zbav nás od zlého.

Orémus. Bénedic, Dómine, nos, et haec tua dona, quae de tua largitáte sumus sumptúri. Per Christum Dóminum nostrum.

Modlime sa. Požehnaj, Pane, nás a tieto tvoje dary, ktoré z tvojej štedrosti požívať budeme. Skrze Krista, Pána nášho.

℟. Amen.

Amen.

Jube, domne, benedicere.

Žiadajme si požehnanie.

Mensae caeléstis partícipes fáciat nos Rex aetérnae glóriae. Amen.

Nech nás k nebeskému stolu privedie kráľ večnej slávy. Amen.

Modlitba po jedle.

Agimus tibi grátias, omnípotens Deus, pro univérsis benefíciis tuis: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.

Ďakujeme Ti, všemohúci Bože, za všetky dobrodenia Tvoje, ktorý žiješ a panuješ na večné veky.

℟. Amen.

Amen.

Psalmus 116.

Laudáte Dóminum, omnes gentes: laudáte eum, omnes pópuli. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus: et véritas Dómini manet in aetérnum.

Glória Patri. Sicut erat.

Kýrie, eléison. Christe, eléson. Kýrie, eléison. Pater noster . . . ℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem. ℟. Sed libera nos a malo

℣. Dispérsit, dedit paupéribus.

℟. Justítia ejus manet in saéculum saéculi.

℣. Benedícam Dóminum in omni témpore.

℟. Semper laus ejus in ore meo.

℣. In Dómino laudábitur ánima mea.

℟. Audiant mansuéti, et laeténtur.

℣. Magnificáte Dóminum mecum.

℟. Et exaltémus nomen ejus in idípsum.

℣. Sit nomen Dómini benedíctum.

℟. Ex hoc nunc et usque in saéculum.

Retribúere dignáre, Dómine, ómnibus, nobis bona faciéntibus propter

Žalm 116.

Chválte Pána, všetky národy, chváľte ho všetci ľudia, lebo mocnou dokázala sa nad nami jeho milosť; a Pánova vernosť zostáva naveky.

Sláva Otcu... Ako bolo...

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otčenáš . . . a neuvoď nás do pokušenia, ale zbav nás zlého.

Štedro rozdával chudobným.

Jeho spravodlivosť zostáva na večné veky.

Dobrorečiť budem Pánovi v každý čas.

A chváliť ho budem ustavične.

V Pánovi sa povznáša aj duša moja.

Nech to počujú dobrí ľudia a nech sa tešia.

Chválte so mnou Pána.

A zvelebujme meno jeho.

Nech je meno Pánovo požehnané.

Teraz i naveky.

Zaplať, Pane, všetkým, ktorí nám dobre činia

nomen tuum, vitam aetérnam.	pre meno Tvoje, životom večným.
℟. Amen.	Amen.
℣. Benedicámus Dómino.	Dobrorečme Pánovi.
℟. Deo grátias.	Bohu vďaky.
℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.	Duše zomrelých veriacich z milosrdenstva Božieho nech odpočívajú v pokoji.
℟. Amen.	Amen.
Pater noster...	Otčenáš...
℣. Deus det nobis suam pacem.	Nech nám dáva Boh svoj pokoj.
℟. Amen.	Amen.

Večerná modlitba.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Vrele ti vzdávam vďaky Bože **Otče**, že z Tvojej milosti som šťastlivo dokončil tento deň a môžem sa uchýliť na odpočinok. Zasa o deň je kratší môj život, ale tiež o deň by maly byť rozmnožené duševné hodnoty, ktoré mi zaisťujú po tomto živote večnosť Alebo je tento deň pre mňa stratený? Bože, som človek krehký. Veru cez tento deň nerozmýšľal som niekedy celkom správne .. Veru ani som nehovoril vždy spravodlive ... Veru som sa dopustil azda aj hriechu ... Odpusť, Bože, ľutujem. Nechcem Ťa obraziť nikdy. Zajtra si dám väčší pozor, len nech ma Tvoja milosť neopustí. Amen.

Pane **Ježišu Kriste**, Spasiteľ môj, buď mi Majstrom, buď mi vzorom a ideálom aj naďalej. Táto nočná hodina vo svojej tajomnosti tak mocne ma upamätúva na to, že je všetko márnosť na tomto svete okrem jedného· Tebe slúžiť a s Tebou sa boriť týmto životom. Nedarilo sa mi všetko ani dnes; koľko nedorozumení, koľko mrzutostí, koľko nepríjem-

nosti za jediný deň, koľko nespokojnosti so sebou i s inými! Tie moje túžby a snahy tiahly sa cez deň ako by rovná duševná čiara, ale tie nezdary zas mnoho ráz prekrižovaly túto čiaru. tieto dve ustavične sa križujúce čiary tvoria môj každodenný kríž, na ktorom vidím najprv Teba, potom seba. Takto spájam svoj kríž s krížom Tvojím aby bola Tvoja spása aj mojou spásou, Tvoja sláva mojou slávou a Tvoja duša mojou dušou. Uspokojím sa v Tebe, Pane, Vďaky Ti za to, že si mi poskytol aj radosti že si ma posilňoval, že si ma pre seba zachoval. Odporúčam sa do Tvojej ochrany, daj, aby som ráno vypočinutý a zdravý vstal a šiel do práce. Amen.

Duchu svätý, pracuj ďalej na stavbe duše mojej, nenechaj ma v hriechu, prehlbuj ducha môjho, aby som sa stal i pri všetkej veselosti svojej vždy vážnejším a svätejším. Spravuj myšlienky moje, fantáziu moju a telo moje aj v noci. Amen.

Bohorodička svätá, oroduj za mňa! Anjel strážca, ochraňuj ma. Amen.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Večerná modlitba cirkevná.

Je vzatá z breviára.

℣ Jube, Dómine, benedicere.	Pane, daj nám svoje požehnanie!
Benedíctio. Noctem quiétam et finem perféctum concédat nobis Dóminus omnipotens.	Spokojnú noc a šťastlivý koniec nech nám udelí všemohúci Pán.
℟. Amen.	Amen.
Lectio brevis. Fratres: Sóbrii estóte, et vigiláte: quia adversárius vester diábolus tanquam leo rúgiens círcuit, quaerens	Bratia, striezliví buďte a bedlite, lebo váš nepriateľ diabol ako ručiaci lev obchádza, hľadajúc, koho by pohltil. Odporujte

quem dévoret: cui resistite fortes in fide. Tu autem, Dómine, miserére nobis.
℟. Deo grátias.
℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini. ℟. Qui fecit caelum et terram.
Pater noster . . .
Confíteor Deo omnipoténti, beátae Mariae semper Virgini, beáto Michaéli Archángelo, beáto Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, et ómnibus Sanctis, quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, et omnes Sanctos, oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.
Misereátur nostri omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis nostris, perdúcat nos ad vitam aetérnam. Amen.

Indulgentiam, absolutiónem, et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat nobis omnípotens et miséricors Dóminus. Amen.

mu silní vo viere. A Ty, Pane, buď nám milosrdný!

Bohu vďaky.
Pomoc naša v mene Pánovom. Ktorý stvoril nebo i zem.

Otče náš . . .
Vyznávam sa Bohu všemohúcemu, blahoslavenej Márii, vždy Panne, blahoslavenému Michalovi archanjelovi, blahoslavenému Jánovi Krstiteľovi, svätým apoštolom Petrovi a Pavlovi a všetkým svätým, že som veľa hrešil myšlienkami, slovami i skutkami. Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! Preto prosím blahoslavenú Máriu, vždy Pannu, blahoslaveného Michala archanjela, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla a všetkých svätých, modlite sa za mňa Pánu Bohu nášmu.
Nech sa zmiluje nad nami všemohúci Boh, a odpustiac nám hriechy, nech nás privedie k životu večnému. Amen.
Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie hriechov nech nám udelí všemohúci a milosrdný Pán. Amen.

℣. Convérte nos, Deus, salutáris noster.

℟. Et avérte iram tuam a nobis.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat.

Hymnus.

Te lucis ante términum
Rerum Creátor, póscimus,
Ut pro tua cleméntia
Sis praesul et custódia.

Procul recédant sómnia,
Et nóctium phantásmata;
Hostémque nostrum cómprime,
Ne polluántur córpora.

Praesta, Pater piíssime,
Patrísque compar Unice,
Cum Spíritu Paráclito
Regnans per omne saéculum.

Amen.

Tu autem in nobis es, Dómine, et nomen sanctum tuum invocátum est super nos: ne derelinquas nos, Dómine, Deus noster.

In manus tuas, Dómine, comméndo spíritum me-

Obráť sa k nám, Bože, spása naša.

A odvráť od nás hnev svoj.

Bože, pomôž mi.

Pane, príď mi na pomoc.

Sláva Otcu... Ako bolo...

Hymna.

Teraz na konci tohto dňa
Prosíme Ťa, ó Tvorca náš,
Aby si bol milostivo
Najvyšší správca, ochrana.

Odstráň od nás hriešnu snivosť
A bujné nočné obrazy,
Nepriateľa Ty silne zmôž,
Aby nepoškvrnil telá.

Pomôž nám, ach, Otče dobrý,
Aj Ty, ó Kriste, jeho Syn
S Duchom svätým Tešiteľom
Vládnuc milosťou naveky.

Amen.

Ty si v nás, Pane, a Tvoje sväté meno bolo vzývané nad nami, neopúšťaj nás teda, Pane, Bože náš.

Do Tvojich rúk odporúčam, Pane, ducha svojho.

um. Redemísti nos Dómine, Deus veritátis.

℣. Custódi nos, Dómine, ut pupíllam óculi.

℟. Sub umbra alárum tuárum prótege nos.

Ant. Salva nos.

Canticum Simeonis.

Nunc dimíttis servum tuum, Dómine, — secúndum verbum tuum in pace:
Quia vidérunt óculi mei — salutáre tuum,
Quod parásti — ante fáciem ómnium populórum.
Lumen ad revelatiónem géntium, — et glóriam plebis tuae Israel.

Glória Patri . . .

Ant. Salva nos, Dómine, vigilántes, custódi nos dormiéntes; ut vigilémus cum Christo, et requiescámus in pace.

Oremus.

Vísita, qaésumus, Dómine, habitatiónem istam, et omnes insídias inimíci ab ea longe repélle: Angeli tui sancti hábitent in ea, qui nos in pace custódiant; et benedíctio tua sit super nos semper. Per Dóminum . . .

℟. Amen.

℣. Benedicámus Dómino.
℟. Deo gratias.

Veď si nás spasil, Pane, Bože pravdy.

Chráň nás, Pane, ako zreničku oka.

Zakry nás krídlami svojej ochrany.

Predspev. Spas nás.

Simeonov spev.

Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu — podľa svojho slova v pokoji,

lebo moje oči videly — tvoje spasenie,
ktoré si pripravil — pred tvárou všetkých národov,
za svetlo osvietiť pohanov, a za slávu svojmu ľudu izraelskému.

Sláva Otcu . . .

Chráň nás Pane, keď bdieme, a stráž nás, keď spíme, aby sme bdeli s Kristom a odpočívali v pokoji.

Modlime sa.

Navštív, prosíme Ťa, Pane, toto bývanie a zaháňaj ďaleko od neho všetky nástrahy nepriateľské, nech bývajú v ňom aj anjeli Tvoji svätí, aby nám chránili pokoj, a požehnanie Tvoje nech je s nami vždycky. Skrze Pána Ježiša . . .

Amen.

Dobrorečme Pánovi.
Bohu vďaky.

Benedíctio.

Benedícat et custódiat nos omnípotens et misericors Dominus, Pater, et Filius, et Spíritus Sanctus. ℟. Amen.

Požehnanie.

Nech nás požehnáva a ochraňuje všemohúci a milosrdný Pán, Otec, i Syn, i Duch svätý. Amen.

A nasleduje ešte mariánska antifóna podľa ročného obdobia.

Mariánske antifóny.

Menujú sa aj zakončujúce protispevy, „antiphonae finales", lebo liturgické modlitby sa nimi zakončievajú.

Od adventu až po Hromnice, do 2. februára včítane:

Alma Redemptóris Mater, quae pérvia caeli.

Porta manes, et stella maris, succúrre cadénti,

Súrgere, qui curat, pópulo: tu quae genuisti,

Natúra miránte, tuum sanctum Genitórem,

Virgo prius ac postérius, Gabriélis ab ore

Sumens illud Ave, peccatórum miserére.

℣. Angelus Dómini nuntiávit Maríae.

℟. Et concépit de Spíritu Sancto.

Orémus. Gratiam tuam, qaésumus Dómine, méntibus nostris infúnde: ut qui, Angelo nuntiánte, Christi Filii tui incarnatiónem cognóvimus, per passiónem ejus et crucem, ad resurecciónis gló-

Slávna Matka Spasiteľa! Hviezda morská putujúcich!

Brána nebies otvorená, buď pomocou padajúcich.

Zastaň nás, ó Milostivá, ktorá keď si porodila

svojho Boha Stvoriteľa, príroda sa zadivila.

Matka, ktorás' pred pôrodom i po ňom vždy Pannou bola,

oroduj vždy za nás hriešnych tam, u nášho Spasiteľa!

Anjel Pána zvestoval Panne Márii.

A ona počala z Ducha svätého.

Modlime sa. Milosť Tvoju prosíme. Pane, ráč do myslí našich vliať, aby sme my, ktorí sme skrze anjela zvestujúceho vtelenie Krista Syna Tvojho poznali, skrze umučenie a kríž jeho ku sláve vzkrie-

riam perducámur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.

℟. Amen.

senia privedení boli. Skrze tohože Krista, Pána nášho.

Amen.

Od Vianoc až po Hromnice je modlitba táto:

℣. Post partum, Virgo, invioláta permansísti.

℟. Dei Génitrix intercéde pro nobis.

Oremus. Deus, qui salútis aetérnae, beátae Maríae virginitáte fecúnda, humáno generi praémia praestitísti: tríbue quaesumus; ut ipsam pro nobis intercédere sentiámus, per quam merúimus auctórem vitae suscipere, Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum.

℟. Amen.

Po pôrode, Panna, nepoškvrnenou si ostala.

Rodička Božia, primlúvaj sa za nás.

Modlime sa: Bože, ktorý si skrze panenský plod blahoslavenej Márie ľudskému pokoleniu odmenu večného spasenia udeliť ráčil; daj, prosíme, aby sme prímluvu tej pocítili, skrze ktorú sme dostali pôvodcu života, Pána nášho Ježiša Krista, Syna Tvojho. Amen.

Od Hromnic až po Veľkú noc:

Ave, Regína caelórum, Ave, Dómina Angelórum: Salve, radix, salve, porta, Ex qua mundo lux est orta:

Gaude, Vírgo gloriósa, Super omnes preciósa, Vale, o valde decóra, Et pro nobis Christum exóra.

℣. Dignáre me laudáre te, Virgo sacráta.

℟. Da mihi virtútem contra hostes tuos.

Orémus. Concéde, miséricors Deus, fragilitáti nostrae praesídium: ut, qui

Zdravas, Kráľovná nebeská, Zdravas, Pani ty anjelská, koreň Jesov, nebies brána, ktorá svetu Svetlo dala!

Plesaj, Panna najslávnejšia, ty zo všetkých najjasnejšia, milostivá Panna čistá, pros vždy za nás Syna Krista.

Učiň ma hodným chváliť teba, Panna presvätá.

Daj mi sily proti nepriateľom tvojim.

Modlime sa. Dožič nám, milostivý Bože, ochrany v našej krehkosti a učiň

sanctae Dei Genitrícis memóriam ágimus; intercessionis ejus auxílio, a nostris iniquitátibus resurgámus. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.
℟. Amen.

oslavujúc pamiatku Bohorodičky, s pomocou jej príhovoru zo svojich neprávostí povstali. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Od Veľkej noci až po Trojicu:

Regína caeli, laetáre, allelúja; Quia quem meruísti portáre, allelúja, Resurréxit, sicut dixit, allelúja.
Ora pro nobis Deum, allelúja.
℣. Gaude et laetáre, Virgo María, allelúja.
℟. Quia surrexit Dóminus vere, allelúja.

Raduj sa, nebies Kráľovná, aleluja, Kohos' nosiť bola hodná, aleluja. Z mŕtvych, vstal, jak predpovedal, aleluja. Pros, aby nás k sebe prijal, aleluja.
Raduj sa a plesaj, Panna Mária, aleluja, Lebo vstal Pán opravdive, aleluja,

Orémus. Deus, qui per resurrectiónem Filii tui, Dómine nostri Jesu Christi, mundum laetificáre dignátus es: praesta, quaésumus; ut, per ejus Genitrícem Vírginem Maríam, perpétuae capiámus gáudia vitae. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.
℟. Amen.

Modlime sa. Bože, ktorý si vzkriesením Syna svojho, Pána nášho Ježiša Krista, svet tento potešiť ráčil, prosíme, udeľ nám skrze Matku jeho, Pannu Máriu, radosti života večného. Skrze tohto Krista, Pána nášho.
Amen.

Od Trojice až po Advent:

Salve, Regína, mater misericórdiae: vita, dulcédo et spes nostra, salve. Ad te clamámus éxsules filii Hevae. Ad te suspirámus geméntes et flentes in

Zdravas, Kráľovná, Matka milosrdenstva, život náš i sladkosť — a nádej naša, zdravas.
K tebe voláme — hriešni synovia Evy — v tomto

hac lacrimárum valle.

v tomto slz údolí — stonajúci a plačúci.

Eja ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte.

A preto teda, — Orodovnica naša, — obráť k nám tie — premilosrdné oči svoje.

Et Jesum, benedíctum fructum ventris tuis, nobis post hoc exsílium osténde.

A Ježiša, — požehnaný — plod života tvojho, — nám vo večnosti ukáž.

O clemens, o pia, o dulcis Virgo María.

Ó, milostivá, — a nad všetkých pobožná, — ó, presladká Panna, — Matka Božia Mária.

℣: Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.

℟: Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Oremus. Omnípotens sempitérne Deus, qui gloriósae Vírginis Matris Maríae corpus et ánimam, ut dignum Fílii tui habitáculum éffici mererétur, Spíritu Sancto cooperánte, praeparásti: da, ut cujus commemoratióne laetámur; ejus pia intercessióne ab instántibus malis, et a morte perpétua liberémur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Modlíme sa. Všemohúci večný Bože, ktorý si telo i dušu slávnej Panny a Matky Márie pôsobením Ducha Svätého pripravil, aby sa stala dôstojným príbytkom Syna Tvojho, daj, aby sme boli na zbožnú primluvu tej, ktorej pamiatke sa tešíme, od prítomných súžení a od večnej smrti oslobodení. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Po protispevoch sa obyčajne dodáva:

℣. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Pomoc Božia nech zostáva vždy s nami. Amen.

Večernú modlitbu končíme Otčenášom a Zdravasom.

Meditácia o modlitbe.

1. Tieto modlitby, ranné, večerné, pred jedením a po ňom Anjel Pána, sú tie najobyčajnejšie, ktorými katolík každý deň sa obracia k Pánu Bohu. Sú to modlitby, ktoré súvisia jednoducho so skutočnosťou, že sme pokrstení, že sme členmi Cirkvi katolíckej. Možno že nemáme času na dlhšie modlitby, ale nikdy nesmieme zabudnúť ráno aspoň jednou myšlienkou, aspoň jedným vzdychom prosiť Boha o pomoc, aspoň jedným prežehnaním vyznať svoju vieru a vzbudiť v sebe úmysel konať všetko podľa Božích príkazov Aj pred spánkom patrí aspoň jedna minúta Bohu, ako povďačnosť a revízia celodenných rečí a skutkov. Kto ani tuto maličkosť nevykoná, je ľahostajný a nezasluhuje si meno kresťana-katolíka, prezrádza dušev nú nízkosť.

2 Modliť sa môžeme v každej polohe, sediačky, stojačky prechádzajúci sa, ba aj v posteli. Ale najdôstojnejšie je pokľaknúť si na obe kolená a opravdivo sa zahrúžiť do poklony. Tak aj telom svojím ukážeme svoju oddanost a pokoru. Takáto modlitbová poloha tela koncentruje celého človeka a vplýva blahodarne aj na dušu. Toľko poklôn robíme cez deň ľuďom hodným i nehodným patrí sa padnúť aspoň na niekoľko minút aj pred Bohom na kolená

3. Krst prináša iba nový život bez hĺbok náboženských: tieto sa otvárajú ostatnými sviatosťami, predovšetkým birmovkou.

BIRMOVANIE — POVEDOMÝ ŽIVOT

Pri birmovke sa stretáva katolík so svojím biskupom. Biskup dopĺňuje a posilňuje to, čo sme dostali v krste. Dáva Ducha svätého. Za hlaholu zvonov prichádza do kostola, pri bráne ho očakáva kňazstvo s radosťou ako arcipastiera mnohých duší. Aj on sám sa teší, že môže vysluhovať túto sviatosť, v ktorej sa dostáva vyrastnutým pokrstencom povedomie, sila a smelosť vo vyznávaní viery svätej. Preto vďačne žehná husté rady veriacich, keď prechádza ku hlavnému oltáru, kde sa pomodlí za ovečky svoje. Potom si berie na seba biely pluviál, dajú mu biskupskú mitru na hlavu. Ako najvyšší cirkevný učiteľ v diecéze, sadne si pred oltárom do kresla a s biskupskou palicou v ruke pozdravuje svoj ľud a dáva o sviatosti birmovania svoje otcovské poučenie. Na konci reči svojej si umyva ruky, vstane, odloží mitru a vzýva Ducha svätého. Birmovanci kľačia pred ním.

Spíritus sanctus supervéniat in vos, et virtus altíssimi custodiat vos a peccátis.	Duch svätý nech sostúpi na vás a sila Najvyššieho nech vás chráni od hriechov.

Na to asistujúci kňazi odpovedajú:

℟. Amen.

Potom sa biskup prežehná a hovorí:

℣. Adjutórium nostrum in nomine Domini.	Pomoc naša v mene Pánovom.
℟. Qui fecit caelum et terram.	Ktorý stvoril nebo i zem.
℣. Domine, exáudi oratiónem meam,	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech príde k Tebe.
℣. Dominus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritus tuo.	Aj s duchom tvojím.

Tu rozprestrie ruky svoje nad birmovancami a modlí sa:

Orémus. Omnípotens sempiterne Deus, qui regeneráre dignátus es hos	Modlime sa. Všemohúci večný Bože, ktorý si dal týmto služobníkom svo-

fámulos tuos ex aqua et Spíritu Sancto, quique dedísti eis remissiónem ómnium peccatórum: emítte in eos septifórmem Spíritum tuum sanctum Paráclitum de caelis.

℟. Amen.

jim nový život z vody krstu a z Ducha svätého, a ktorý si im odpustil všetky hriechy, sošli na ne sedmorakého Ducha svojho svätého, Potešiteľa z nebies. Amen.

℣. Spíritum sapiéntiae et intelléctus.

℟. Amen.

Ducha múdrosti a rozumnosti.

℣. Spíritum consílii et fortitúdinis.

℟. Amen.

Ducha rady a sily.

℣. Spíritum sciéntiae et pietátis.

℟. Amen.

Ducha vedomosti a zbožnosti.

Potom ich požehnáva:

Adimple eos spíritu timóris tui, et consigna eos signo crucis Christi, in vitam propitiátus aetérnam. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum, qui tecum vivit et regnat in unitáte ejúsdem Spíritus sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum. ℟. Amen.

Naplň ich duchom bázne svojej a označ ich smierený znakom kríža Kristovho, pre život večný. Skrze tohto Pána nášho Ježiša Krista, ktorý s Tebou žije a panuje v jednote Ducha svätého, ako Boh, cez všetky veky vekov. Amen.

Potom biskup s mitrou na hlave sostúpi od oltára a pobirmuje birmovancov. Pred ním ide kňaz ktorý odoberá birmovné ceduľky a ohlasuje biskupovi birmovné meno N., aby biskup mohol birmovanca týmto novým menom osloviť. Birmovanec kľačí pred biskupom, birmovný rodič, stojac za ním, položí mu svoju pravú ruku na pravé rameno. Biskup namočí palec do oleja miešaného s balzamom, touto krizmou robí krížik na čelo birmovanca, vložiac mu ruku na hlavu a požehnáva ho. Pritom hovorí:

N., Signo te signo crucis, ✝ et confirmo te chrisma-

N., Znakom kríža ťa označujem a krizmou spásy ťa

te salútis. In nómine Patris, ✝ et ✝ Fílii et Spíritus ✝ Sancti. . Amen.

posilňujem. V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého. Amen.

A ľahúčko ho udrie po líci so slovami:

Pax tecum.

Pokoj s tebou.

Keď sú všetci obirmovaní, biskup si utrie palec chlebom a umýva si ruky, zatiaľ čo kňazi recitujú:

Confírma hoc, Deus, quod operatus es in nobis a templo sancto tuo, quod est in Jerúsalem.

℣. Glória Patri...

℟. Sicut erat...

Upevňuj, Bože, čo si vykonal v nás zo svatého chrámu svojho, ktorý je v Jeruzaleme.

Sláva Otcu...

Ako bolo...

Opakuje sa „Confirma hoc, Deus ..." Potom biskup, složiac mitru, k oltáru obrátený, so složenými rukami sa modlí:

℣. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

℟. Et salutáre tuum da nobis.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobiscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Ukáž nám, Pane, milosrdenstvo svoje.

A spásu svoju daj nám.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech príde k tebe.

Pán s tebou.

Aj s duchom tvojím.

Birmovanci si kľaknú.

Orémus. Deus, qui Apostolis tuis sanctum dedísti Spíritum, et per eos eorúmque successóres, céteris fidélibus tradéndum esse voluísti; réspice propítius ad humilitátis nostrae famulátum, et praesta, ut eórum corda quorum frontes sacro chrísmate delinívimus, et sig-

Modlime sa. Bože, ktorý si dal apoštolom svojim Ducha svätého a chcel si, aby ho oni a ich nástupci odovzdávali aj ostatným veriacim, shliadni milostive na pokornú službu našu a daj, aby Duch svätý zariadil si milostive za chrámy slávy svojej srdcia tých,

no sanctae crucis signávimus, idem Spíritus sanctus in eis supervéniens, templum glória suae dignánter inhabitándo perfíciat. Qui cum Patre et eódem Spíritu sancto vivis et regnas, Deus, in saécula saeculórum.
℟. Amen.

ktorých čelo sme posvätnou krizmou pomazali a znakom svätého kríža označili, nech sostúpi na nich, a v nich nech prebýva. Ktorý s Otcom a s týmto Duchom svätým žiješ a panuješ, ako Boh, na večné veky.

Potom hovorí:

Ecce sic benedicétur omnis homo, qui timet Dóminum.

Hľa, takto požehnáva sa každý človek, ktorý sa bojí Pána.

Tu obráti sa k birmovancom a robiac nad nimi znak kríža, hovorí:

Benedícat ✠ vos Dóminus ex Sion, ut videátis bona Jerúsalem ómnibus diébus vitae vestrae, et habeátis vitam aetérnam.
℟. Amen.

Nech vás požehnáva Pán zo Siona, aby ste užívali blaho Jeruzalema po všetky dni života svojho a aby ste mali život večný. Amen.

Potom si biskup zasa sadne do kresla a poučuje birmovných rodičov, aby slovom a príkladom nabádali svojich birmovných synov a dcéry k dobrým mravom kresťanským, a najmä, aby ich naučili modliť sa a vyznávať vieru. Preto sám biskup vyzýva obirmovaných, aby sa s ním pomodlili Otčenáš, Zdravas a Verím Boha. Tým sa birmovka končí.

Meditácia o birmovke.

1. Jednoduchý obrad a predsa dôležitý. Tak som sa stal povedomým katolíkom (povedomou katolíčkou), alebo aspoň mal som sa stať. Myslím teda aj na svoju birmovku. Mám v pamäti, možno, preplnený dusný kostol, biskupa birmovného otca alebo matku, nové šaty, akýsi dar, alebo hostinu. A v týchto vonkajších veciach sa azda stratilo to hlavné: že som dostal alebo mal dostať Ducha svätého, posilu vo viere, povedomý, katolícky život. Nie, bir-

mo ka mi nesmie zostať iba pamiatkou mladosti, ale žriedlom sily a smelosti náboženského prehĺbenia prameňom z Boha. Preto zpät v duchu k tej birmovke, zpät k tomu žehnajúcemu biskupovi! Uvedomujem si ešte raz, viac ráz všetko čo sa so mnou vtedy stalo, premodlievam si modlitby biskupove premeditujem ich vzývam znova Ducha svätého, znova ho požiadam, možno teraz povedomejšie aby si zariadil srdce moje za chrám Boží ba aj za pevnú tvŕdzu katolícku!

2. Znova sa už nemôžem dať obirmovať, ale milosť birmovnú musím si takto stále vzbudzovať a obnovovať v sebe, musím udržať tento posvätný kontakt s Duchom svätým. Bol by som veľmi nerozumný, keby som robil výčitky svojim rodičom, že ma dali pokrstiť, keď som ešte nevedel o sebe, a že ma dali obirmovať, keď som ešte nebol dostatočne vyspelý chápať ohromný význam tejto sviatosti. Cirkev to rodičom tak predpísala, aj mojim vychovávateľom, lebo Kristus preto ustanovil sviatosť aby účinkovala aj bezo mňa a aby pri plnom vedomí naraz otvárala bohaté pramene potechy, posily, milosti a všetky svoje božské hlbiny. Ani to som si nevolil sám, že som sa narodil pri Váhu, pod Tatrami, alebo nad Dunajom. Ale už od mladosti som dýchal do seba vzduch Tatier a slovenských hôr a riek. Keď potom neskôr sa mi otvorily oči povedomia, keď sa mi už otúžily pľúca vo vzduchu, ktorý ma bez môjho vedomia napĺňal silou a jasom vtedy bolo ľahko ospevovať prírodu a šťastie. Krst a birmovka ma ešte neuvedomelého postavily na žírne nivy nadprirodzeného života. Pre plnú radosť a pre dokonalé šťastie chýba iba rozumné a úprimné využitkovanie tohto výsadového položenia.

3. Sedmorakého Ducha som dostal. Ducha, ktorý prináša sedmoraký vývoj duševného života Daj mi, Duchu svätý, aby sa tento vývoj stal teraz povedomým a plánovitým. *Múdrosť* je základom, z nej vyvera rozumnosť. Múdrosť je všeobecná Bohom daná vlastnosť, veľká milosť Ducha svätého *Rozumnosť* je aplikácia múdrosti na jednotlivé prípady. —

múdry človek rozumne hovorí a koná. *Rada* znamená spôsobilosť voliť si v danom prípade tie najlepšie prostriedky, uhádnuť, čo treba hovoriť a čo robiť. *Sila* je vytrvanlivosť, rozhodnosť vo svojich dobrých úmysloch. *Vedomosť* je stále obohacovanie duše, je rozšírenie horizontu, je rozmanitosť ducha ľudského, je učenosť a skúsenosť. *Zbožnosť* je sústreďovanie týchto krásnych duševných vlastností v Bohu, a napokon *bázeň* Božia je zakotvenie celého života ľudského ta, odkiaľ on vyviera a kam speje: vrchol múdrosti ľudskej a jej najkrajšie ovocie, triumf rozumu ľudského.

4. Označený som krizmou na čele, aby každý videl a zbadal, že som katolík, aby som sa nehanbil za ten kríž, ktorý podľa svätého Pavla bol Židom pohoršením, pohanom hlúposťou. Krizmu sotreli s čela môjho, ale ja sa teraz postarám, aby ten kríž predsa videl celý svet. Môj katolícky, povedomý nábožný život, moje verejné vystupovanie a správanie sa, z ktorého každý človek ihneď vybadá, že som katolík (že som katolíčka), to je ten nezmazateľný kríž, ktorý mi biskup položil na čelo pri birmovke! Kto si tento birmovný kríž, krizmou birmovnou značený, neuvedomí, ten nebude mať silného života, ten bude regrútom zakrpatených zbabelcov, ktorí sa hanbia pred novodobými pohanmi a Židmi, že sú katolíci. Birmovka je cestou ku katolíckemu charakteru.

5. Pax tecum — pokoj s tebou! To sú slová, ktorými sa tvoria noví rytieri a hrdinovia. Rytieri boja dostali úder mečom, aby sa stali hrdinami vojen. Rytieri pokoja dostávajú úder láskavou rukou otcovskou, aby sa stali hrdinami mieru a života. Aj život katolíka je povedomým bojom, ale tento boj má duševné zbrane a víťazstvom tohto boja je spokojnosť, trpezlivosť a ovládanie seba.

Dogmatika o sviatosti birmovania.

Birmovanie je sviatosť posily vo viere, ktorá posila sa dáva krizmou a slovami biskupa.

Spasiteľ prislúbil Ducha svätého Apoštoli ho dostali na Turíce, ostatným veriacim ho oni dávali vlo-

žením rúk. Tak podľa Skutkov apoštolských Peter a Ján v Samárii, Pavol v Efeze kládli ruky na tých čo už boli pokrstení, a tí prijali Ducha svätého.

Slovo „birmovanie" pochádza z latinského slova „confirmatio", posilnenie, posila. Táto sviatosť upevňuje totiž to, čo už jestvuje: nový život, daný v krste a činí ho povedomým. Zveľaďuje posväcujúcu milosť zvláštnym príchodom Ducha svätého do duše. Na to je potrebné, pravda, aby birmovanec bol v stave tejto milosti posväcujúcej.

Birmovka sa dáva len raz v živote, lebo je to označenie človeka ako povedomého vyznavača Kristovho raz navždy.

Birmovanie vysluhuje biskup, ale môže mať na to plnú moc od Svätej stolice aj jednoduchý kňaz.

Birmovanie nie je tak nevyhnutne potrebné pre spásu ako krst, bez ktorého nemôžeme byť ani členmi Cirkvi, ale ako posila je potrebná pre povedomý nábožný život. Je doplnením krstu.

Z cirkevných predpisov o sviatosti birmovania.

O birmovke vôbec.

Can. 786: Birmovanci majú mať posväcujúcu milosť, teda majú sa vyspovedať a majú byť dostatočne pripravení.

Can. 787: I pritom, že birmovka nie je ako prostriedok, bezpodmienečne potrebná pre spásu, nik ju nesmie pri danej príležitosti zanedbať. Farári sa majú postarať, aby veriaci prijali túto sviatosť.

Can. 788: V Cirkvi latinskej sa neudeľuje táto sviatosť pred siedmym rokom veku, ale keď je dieťa v nebezpečenstve života, alebo sú na to vážne príčiny, môže byť ono obirmované aj prv (grécko-katolícke deti birmuje kňaz hneď po krste).

Can. 789: Birmovanci musia byť prítomní už vtedy, keď biskup na začiatku obradu rozprestiera nad nimi ruky, a nesmú odísť pred skončením obradov.

Can. 790: Sviatosť sa môže udeľovať hocikedy. Podľa možnosti sluší sa birmovať v turíčnom týždni.

Can. 791. Z dostatočnej príčiny môže byť birmovka aj mimo kostola na slušnom mieste.

O birmovných rodičoch:

Can 794. Každý birmovanec nech má birmovného otca alebo birmovnú matku podľa toho, či je to chlapec alebo dievča. Birmovný otec alebo matka nech vedie podľa možnosti len jedného birmovanca, alebo nanajvýš dvoch.

Can 795: Birmovní rodičia môžu byť len pokrstení a obirmovaní katolíci, ktorí sú nie vytvorení z trestu z tejto čestnej funkcie. Ale otec, matka birmovanca alebo jeho manžel, manželka nemôžu byť jeho birmovnými rodičmi. Birmovný rodič, alebo jeho zástupca má sa birmovanca vo chvíli, keď sa sviatosť udeľuje, dotýkať.

Can. 796: Podľa možnosti nech je birmovný rodič nie ten istý, čo bol krstným rodičom.

Can. 797: Z birmovky nastáva medzi birmovaným a birmovným rodičom duševné príbuzenstvo, na základe ktorého birmovný otec alebo matka má povinnosť starať sa o kresťanskú výchovu birmovného syna alebo dcéry.

Can. 798. O birmovancoch sa má viesť osobitná kniha.

Can. 470: Do matriky krstnej, do rubriky poznámok, sa naznačí aj birmovka, preto keď voľakto nie je birmovaný tam, kde bol aj pokrstený, musí farský úrad, ktorý birmovanie usporiadal, upovedomiť o birmovke onen farský úrad, na území ktorého birmovanec bol pokrstený.

Meditácia o následkoch birmovky.

1. Sviatosť birmovania treba vážne brať, už či vzhľadom na moju vlastnú osobu že som tiež obirmovaný, už či vzhľadom na kmotorstvo, keď som bol birmovným otcom, alebo birmovnou matkou inému. Je to čestná funkcia, ale má byť aj povinnosť. Nikdy si nesmieme myslieť že sme dárkom vykonali svoju povinnosť. Keď sme katolíci, berme svoje funkcie vážne Preto podľa možnosti, keď nás požiadajú o to, aby sme boli birmovnými rodičmi, netreba odoprieť takú žiadosť, lebo je to výraz dôvery a skutok lásky kresťanskej keď aspoň ideove sme ochotní prevziať čiastku starostí o výchovu dieťaťa. Tým sa pestujú aj styky medzi dobrými rodinami, a to také, ktoré vyvierajú z duševného príbuzenstva Aká to krásna vec!

2. Ale hlavná vec je, aby som si cenil birmovanie ako posilnenie vlastného duševného života, ako povedomý život. Dostal som Ducha svätého, on chce vo mne pôsobiť, ako účinkoval od večnosti: On účinkoval v dejinách Starého zákona, ako *Spiritus inspirátor,* Duch vnuknutia v prorokoch, ktorí písali sväté knihy a hlásali spasenie. On účinkoval spolu s Kristom, ako spásonosný Duch, *Spiritus redemptor.* A od tých čias až podnes účinkuje v Cirkvi svätej ako *Spiritus sanctificátor,* Duch posväcujúci. Toto účinkovanie Ducha svätého pred Kristom v prorokoch, s Kristom v spasení, a po Kristovi v Cirkvi svätej mi dáva jasný obraz o tom, čo chce aj v mojej duši vykonať. Preto mám pred sebou dejiny spasenia.

Biblická veda — Sväté Písmo.

Dejiny spasenia sú v Biblii, vo Svätom písme. Biblia je grécke slovo, znamená Knihy. Písmo Biblia má dve čiastky: Starý zákon — Vetus testamentum, a Nový zákon — Novum testamentum. Starý zákon má 46 kníh, Nový 27.

Knihy Starého zákona.

Päť kníh Mojžišových: Genesis, Exodus, Leviticus, Númeri, Deuteronómium. Menujú sa spolu aj Pentateuchom. Kniha Jozue, Kniha sudcov, Kniha Rut, Štyri Knihy kráľov, Dve knihy Paralipomenon, Kniha Ezdrášova, Kniha Nehemiášova, Kniha Tobiášova, Kniha Judit, Kniha Ester, Kniha Jóbova, Kniha žalmov; Kniha prísloví Salamúnových; Kazateľ; Veľpieseň, Kniha múdrosti, Kniha syna Sirachovho, Kniha Izaiášova, Kniha Jeremiášova, Náreky proroka Jeremiáša, Kniha Baruchova, Kniha Ezechielova, Kniha Danielova; Kniha Ozeášova; Kniha Joelova, Kniha Ámosova, Kniha Abdiášova, Kniha Jonášova, Kniha Micheášova; Kniha Nahomova; Kniha Habakukova, Kniha Sofoniášova, Kniha Aggeova, Kniha Zachariášova, Kniha Malachiášova a dve Knihy Makabejcov.

Knihy Nového zákona.

Štyri evanjeliá: Evanjelium podľa sv. Matúša, Marka, Lukáša a Jána. Skutky apoštolské, Listy sv. Pavla Rimanom, dva Korinťanom, Galaťanom, Efezanom, Filipanom, Kolosanom, dva Solunčanom, dva Timotejovi, Titovi, Filemónovi, Židom. Katolícke listy: List sv. Jakuba, dva Listy sv. Petra, tri Listy sv. Jána, List sv. Judáša Tadeja a Zjavenie sv. Jána.

Jednotlivé knihy sú rozdelené na hlavy. Hlavy sa rozdeľujú na číslované verše. Pri citovaní Písma svätého sa užíva skratka knihy, potom číslo hlavy s čiarkou, konečne číslo verša s bodom.

Písmo sväté je aj jedným z najdôležitejších prameňov Zjavenia Božieho, lebo je vnuknuté Duchom svätým, inšpirované.

Biblická veda, krátko: Biblikum, sa zaoberá otázkou, kto je ľudským autorom jednotlivých kníh, a či pochádzajú tieto knihy od toho autora a z tej doby, ktorej sa pripisujú. To je biblická kritika.

Reč Písma svätého.

Starý zákon je písaný zväčša *hebrejsky*. Jeho najlepší preklad do gréckeho jazyka sa menuje Septuaginta, to jest preklad sedemdesiatich. Niektoré neskoršie čiastky Písma sú písané v hebrejskom dialekte, po *aramejsky*. Touto rečou hovoril aj Spasiteľ, a v nej je písané aj evanjelium svätého Matúša. Knihy Nového zákona sú ináčej spísané po *grécky*. Hodnoverný preklad do *latinčiny* sa menuje Vulgáta, to jest preklad obecný. Bohoslovci sa musia učiť všetkým týmto rečiam

Výklad Písma svätého.

Nakoľko Písmo sväté je poučením, Duchom svätým vnuknutým, je ono Slovom Božím. Preto je potrebné, aby bolo správne vysvetľované. Autenticky vysvetľovať Písmo sväté má právo jedine strážkyňa všetkého zjaveného pokladu vieroučného, Cirkev svätá. Ona sostavila menoslov kníh Písma svätého, takzvaný „Kánon", a ona sa stará aj o to, aby veriaci mohli čítať tieto knihy s potrebnými vysvetlivkami. Katolíci majú čítať Písmo sväté, ale len z vy-

daní, Cirkvou katolíckou schválených. Vydanie Písma nákladom takzvanej britskej zahraničnej spoločnosti biblickej nie je katolícke.

Meditácia o Biblii.

1. Písmo sväté je krásne dielo Ducha svätého. Bibliu čítať, najmä Nový Zákon, je ozajstným duševným vzdelávaním a nepostrádateľnou potechou. Nikto krajšej knihy nenapísal, ako tento svet stojí. Aj v dejinách literatúry a ľudskej vzdelanosti zaujíma Biblia prvé miesto. Vysoko si cením túto knihu a keď chcem čerpať ozajstnú múdrosť a poučenie, čítam ju pokorne a pozorne.

2. Písmo sväté nie je ani moderným dejepisom, ani modernou vedou. Prostým, všeobecnému chápaniu ľudskému primeraným spôsobom opisuje deje a podáva veľké mravné pravidlá, ktoré sú nezmeniteľné. Veľká naivita je hľadať medzi vedou a Písmom svätým rozpor. Veda sa stále mení a mýli, Písmo sväté sa nemení a nemýli.

3. Pre mňa je Písmo sväté predovšetkým Slovom Božím, v ktorom sa veľkolepe vyjavuje účinkovanie Ducha svätého. Chodím po stopách tohto tajomného Ducha dejín.

Dejiny Starého zákona.

Od počiatku až po Mojžišovu smrť.

Päť kníh Mojžišových otvára dejiny spásy. Genesis opisuje stvorenie sveta a človeka (hlavy 1-11), potom dejiny Izraela až po smrť Jozefa v Egypte (12-50). Exodus opisuje oslobodzovaciu akciu Židov v Egypte (1-12), tiahnutie cez Červené more na Sinaj (12-18), smluvu, zákon a vystavanie Svätyne (19-40). Leviticus má predpisy obetné (1-10), zákonnej čistoty (11-16), zákony náboženské a spoločenské (17-27). Númeri obsahuje sčítanie ľudu izraelského a

blúdenie v púšti v 36 hlavách. Deuteronómium opakuje zákon, obsahuje niektoré Mojžišove skutky opisuje koniec 40 ročného blúdenia v púšti a smrť Mojžišovu. Má 30 hláv.

STVORENIE sveta je opísané ľudovým spôsobom ako jednotlivé veľkorysé fázy tvorivej činnosti Božej. Ale prvé deje človeka sú už na slovo vzatým podrobným historickým faktom, na ktorom sa zakladá všetok smysel nášho duševného života. Boh stvoril tento svet a z hmoty tohto sveta formoval telo človeka a vdýchol doňho dušu. Z prvého človeka Adama učinil prvú ženu Evu. Z tohto prvého páru pochádza celé ľudské pokolenie. Boh doprial prvým našim rodičom stav úplnej spravodlivosti, neporušenosti a nesmrteľnosti. Ich život bol rajom. Boh podrobil ich slobodnú vôľu skúške. Zakázal im jesť zo stromu vedomosti dobra a zla. Anjel-odpadlík, satan, zviedol Evu, Eva Adama, neposlúchli, užili zakázaného ovocia. Stratili raj zeme a stratili aj raj srdca, život Boží. A tu sa začína nepretržitý zápas Ducha svätého o stratenú dušu ľudskú, ustavičné úsilie Boha, aby sa mu voľný človek podrobil, aby mal i Bohom chcenú slobodu i Bohom chcené zajatie v živote milosti. A preto už tam na kraji opusteného raja odznelo z úst Božích prvé prisľúbenie vykúpenia, keď Boh povedal diablovi: „Nepriateľstvo položím medzi tebou a ženou, a medzi tvojím semenom a jej semenom; ona pošliape tvoju hlavu, a ty čihať budeš po jej páte". Tak sa vynorujú obrysy Nepoškvrneného počatia a spasenia.

POTOPA prišla potom na celé ľudstvo, lebo sa ono skazilo. Už Adamovi synovia sa povadili: Kain zabil Ábela. Za Ábela sa narodil Adamovi Set, ktorý zachoval bohoslužbu. Ale Kain kazil všetkých ostatných, jeho potomci boli ešte viac skazení. Preto Boh nariadil Noemovi vystaviť koráb. Keď bola loď hotová, Noe sa utiahol do nej i s rodinou a výberom zvierat a začalo sa liať Potopa zaplavila obývaný kraj, takže všetko, čo bolo živé zahynulo v tejto ohromnej katastrofe. Po nej Noe sa zaďakoval Bohu

príjemnou obetou za záchranu, a vtedy sa zjavila na oblohe, ako symbol pokoja, dúha.

CHRONOLOGIA biblická je neistá pri týchto prvotných udalostiach. Kedy sa zjavil človek na zemi, kde začína ľudská kultúra, to sú otázky vedeckých výskumov a teórií.

PATRIARCHOVIA žili vysokým, patriarchálnym vekom. Noe požehnal svojho syna Sema, že z neho bude pochádzať Spasiteľ. Prví patriarchovia žili medzi Tigrisom a Eufrátom, v Chaldejsku a Babylonsku, kde chceli ľudia vystaviť ohromnú vežu ale Boh potrestal ich pýchu a roztrúsil ich po celom svete. Boli to pastieri Jeden z nich, Abrahám, mal zvláštne dobrosrdečné vzťahy k Bohu, ktorý mu prisľúbil Vykupiteľa a vyvolil jeho národ aby zachovával ideu jedného Boha a pripravil svet na príchod spásy. Abrahám sa presťahoval do Palestíny. Jeho syn bol Izák, ktorý namiesto Ezaua staršieho syna, požehnal mladšieho Istého Jakuba a sveril mu mesiášske prisľúbenia. Jakub ako by na znak boja Božieho s človekom dostal nové meno Izrael, čo znamená človeka, ktorý mal boj s Bohom.

JOZEF bol medzi synmi Jakubovými miláčkom otcovým. Bratia zo závisti ho predali za otroka do Egypta, kde sa stal veľkým pánom, správcom sypární faraónových. V Palestíne nastal hlad, Jakub so synmi bol nútený odísť do Egypta kde Jozef, vzhľadom na otca a na najmenšieho brata Benjamina, odpustil svojim bratom a osadil ich rodiny. Tak sa dostali Židia do Egypta, kde sa veľmi rozmnožili, a preto boli neskôr nenávidenými votrelcami. Egypťania začali s nimi tvrdo zachádzať a upotrebovali ich na otrocké práce.

MOJŽIŠ sa stal vodcom tohto zotročeného národa v Egypte. Zázračnými znakmi prinútil faraóna, aby dovolil odchod Židov. Faraón bol tvrdý nechcel ich prepustiť, len keď anjel Boží, ako mor, zabil v Egypte každého prvorodeného, dal im povolenie. Mor nezastihol Židov, ktorí upiekli baránka a jeho

krvou natreli veraje, aby spokojne prežili Priechod Pána, hebrejsky „Pascha". To je pôvod Veľkej noci u Židov, pamiatka vyslobodenia z Egypta. Červené more sa otvorilo pred Židmi, ktorí za vodcovstva Mojžišovho a jeho brata Árona tiahli na polostrov Sinaj, kde im dal Boh zákony, medzi inými aj Desatoro. Tieto zákony sú mravné, obradové a spoločenské. Ľud izraelský štyridsať rokov blúdil po pustatinách, takže už aj Mojžiš a Áron stratili trpezlivosť, preto im Boh zabránil vstup do zasľúbenej zeme. Mojžiš umrel pred príchodom Židov do Palestíny. Všetky tieto veci sa dialy okolo r. 1500 pred Kristom.

Od zaujatia zasľúbenej zeme až po babylonské zajatie.

JOZUE bol muž, ktorého Mojžiš označil za svojho nástupcu. On zväčša zaujal Palestínu po veľkých bojoch s domorodými Kanaanítmi. Musel dať veľký pozor, aby sa Židia nenakazili pohanstvom domorodcov, ktorí boli polyteistami a klaňali sa najmä bohu Baál. Jozue v osobitnej knihe opísal toto obsadenie Kanaánu Židmi.

Po smrti Jozueho spravovali ľud SUDCOVIA, zpomedzi ktorých najslávnejší boli Gedeon a Samson. Sudcovia museli ďalej bojovať za krajinu s Filištíncami a mali starosti aj so Židmi, ktorí sa začali klaňať cudzím bohom. Jahve ich tresce tým, že Filištínci niekoľko ráz zvíťazia nad nimi. Palestína len okolo r. 1100 bola celkom okupovaná. Vtedy povstal posledný sudca Samuel, ktorý pomazal prvého židovského kráľa Saula.

Kniha Sudcov opisuje dejiny sudcov. Kniha Rút prináša peknú epizódku z tých čias. Kniha kráľov opisuje dejiny kráľov až po babylonské zajatie, dve knihy Paralipomenom doplňujú knihy kráľov. R. 1058-1018 vládol Saul, ale nebol Bohu poslušný, preto bol zavrhnutý, Filištínci ho premohli, a on skončil po nešťastnej bitke samovraždou.

1018—978 nastúpil Dávid, ktorý sa vyznačil už za Saula, keď zabil v nerovnom súboji obra Filištíncov,

Goliáta. Mal svoje chyby, ale vedel držať aj pokánie Upevnil svoju vládu, svätyni Božej zabezpečil v Jeruzaleme stály stánok a usporiadal bohoslužby, ku ktorým on sám složil krásne žalmy.

978—938 panoval jeho syn Šalamún. Vystavil veľkolepý chrám jeruzalemský a mal veľkú slávu a autoritu aj v cudzine. Na konci svojho života sa oddal modloslužbe. Cudzie ženy ho na to naviedly. Tak skončil tento múdry človek, ktorý spísal knihu Príslovi a Veľpieseň: Jemu pripisujú aj knihu Kazateľ a Knihu múdrosti.

Za neveru Salamúnovu prišiel trest Boží: národ sa rozdvojil. Severných desať kmeňov sa odtrhlo od syna Šalamúnovho, Roboáma, a tvorilo pod menom Izrael osobitné kráľovstvo, južné dva kmene maly spoločné meno Júda.

KRÁĽOVSTVO IZRAELA založil Jeroboam, ktorý panoval 935—912 v Sícheme. Amri (885—873) preložil hlavné sídlo do Samárie. Achab (873—852) bol bezbožníkom, a jeho žena Jezabel zaviedla kult Baálov. Proroci Eliáš a Elizeus bojovali proti tomuto pohanstvu. Achab so ženou mizerne zahynul. Jeroboam II. posledný raz pozdvihol slávu Židov (787-746), ale proroci Ámos a Oziáš už predpovedali smutný koniec, ktorý nastal roku 722, keď asýrsky kráľ Sargon zaujal Samáriu. Väčšina obyvateľstva musela ísť do vyhnanstva, kde okolo Ninive sa pomiešali s Asýrčanmi a oddali sa modloslužbe. V niektorých rodinách zostala pravá viera, ako to opisuje kniha Tobiášova. A zas do Samárie prišli kolonisti z Asýrie, ktorí sa pomiešali so Židmi. Táto miešanina národov, takzvaní Samaritáni, neskôr verili v pravého Boha a postavili mu aj chrám na vrchu Garizím, ale ostatní Židia ich nenávideli ako kacírov.

KRÁĽOVSTVO „JÚDA" sa neskôr smierilo s Izraelom takže pod Jozafátom (870 849) obe kráľovstvá vystupovaly spoločne proti Arameicom a Asýrčanom Po páde Samárie Júdsko sa mohlo zachovať len tak, že sa dobrovoľne podrobilo novým pánom.

Kráľ Ezechiáš (719-698) zamýšľal sa spojiť s Egypťanmi proti Asýrčanom, ale nepochodil. Za jeho panovania začal vystupovať veľký prorok Izaiáš, ktorý otvorene hlásal, že táto poroba je len trest Boží za nevernosť Židov, a pritom jasne predpovedal pôvod Spasiteľa, jeho utrpenie a konečnú slávu. Jeho vrstovníkom bol prorok Micheáš. Za kráľa Joziáša (640-608) sa dostali Židia pod vládu Egypta. Zatiaľ ríša Asýrčanov padla, nastúpili Médovia ktorí si pobrali z Jeruzalema tých najpoprednejších mužov do zajatia, medzi inými mladého Daniela, roku 606. To bol začiatok babylonského zajatia. Vtedy žil aj prorok Jeremiáš, ktorý darmo napomínal kráľov, aby sa nepridržiavali Egypťanov. Médsky kráľ Nabukadnézar roku 586 dobyl Jeruzalem a úplne ho zboril. Celý židovský národ bol odvlečený do Babylonska do vyhnanstva. Jeruzalemské rumy oplakával prorok Jeremiáš vo svojich Nárekoch. Kniha Judit opisuje udalosť z časov asýrskeho panstva.

Od babylonského zajatia po Krista.

Deportovaní obyvatelia Judey neboli roztrúsení ako Izraeliti, ale boli koncentrovaní okolo veľkolepého mesta Babylonu a na brehu Eufráta. Zprvu bola deportácia veľmi ťažká, ale neskôr sa Židia vžili do novej situácie a mali sa pomerne dobre. Proroci Jeremiáš, jeho tajomník Baruch, Ezechiel a Daniel sa postarali o to, aby praotcovská viera v Boha a nádej v Spasiteľa ešte lepšie kvitly než predtým. V knihe Jóbovej dostal národ krásny príklad, ako treba veriť v Božiu Prozreteľnosť i v tých najkrušnejších časoch. Podľa predpovede Jeremiáša babylonské zajatie trvalo 70 rokov. Cyrus, veľký kráľ Peržanov, roku 538 prekvapil pánov Babylonu počas jednej slávnosti a zlomil ich moc. Cyrus sa ukázal ako osloboditeľ zotročených, preto o dva roky neskôr, r. 536 vydal edikt, ktorým povolil Židom návrat do Palestíny a znovu vystaviť chrám jeruzalemský. Za vedenia Zorobabela sa pohly karavány národa a vrátily sa do svojej vlasti. Ale Židia tu narazili na odpor Samaritánov, takže stavbu kosto-

la začali len po nastúpení Dariusa I. (522). Proroci Aggeus a Zachariáš viedli práce, ktoré sa skončily 516. Roku 458 Ezdráš priviedol ostatných vyhnancov domov, do Jeruzalema, a zreformoval náboženský život. Sosbieral a zrevidoval sväté knihy. Kráľ Artaxerxes II. poslal r. 445 za guvernéra Júdska Nehemiáša, ktorý dovŕšil očisťovaciu akciu Ezdrášovu, vystavil múry Jeruzalema a nariadil uskutočňovanie starého zákona, toľké roky zanedbaného. Od toho času sa stáva judaizmus uzavretou náboženskou jednotkou. Posledný prorok Malachiáš predpovedal príchod kráľovstva Mesiášovho a čistú obetu mesiášskych čias.

Len jedna čiastka Židov sa vrátila do vlasti, ostatní alebo zostali v Babylonsku, alebo sa čoskoro osadili po celom známom svete, v Egypte a na pobrežiach Stredozemského mora. Takto sa postaral Duch svätý, aby i doma bolo jadro pre veľké myšlienky a udalosti i po celom svete boli propagátori Písma. Bola to príprava na rozšírenie spásy. Kniha Ester opisuje epizódu z perzskej nadvlády.

Ale cesty Ducha hnaly ľudstvo ďalej. Peržania sa stali pánmi aj v Malej Ázii, ba pomýšľali podrobiť si aj ďalší západ. No Dariusa zastavili Gréci pri Maratóne r. 490 a Xerxes prehral boj pri Salamise r. 480. Atény prežily svoje vrcholné obdobie Periklovo, ale Sparta r. 404 porazila toto mesto krásy a umenia. Gréckemu panstvu urobil koniec makedónsky kráľ Filip (359-336), ktorého syn, Alexander Veľký (336-323), podmanil za niekoľko rokov celú Malú Áziu porazil Peržanov pri Isse a stal sa pánom Egypta, Palestíny a celej perzskej ríše. Po Alexandrovej smrti Palestína bola podriadená Alexandrii, čo znamenalo panstvo Hellénov pod Ptolomeidmi v Egypte. Jeden z Ptolomeusov, Philadelphos (283-247), dal preložiť Písmo do gréčtiny. Tento preklad sa menuje Septuaginta. V Sýrii po Alexandrovi panovala druhá hellénska dynastia, Seleukidovia ktorí roku 200 premohli egyptské panstvo a Palestínu pripojili k Sýrii; jej hlavným mestom bola Antiochia, nové mesto pri Oronte. Seleukidovia začali Židov utlačovať a

chceli ich prinútiť aj na modloslužbu. R. 168 postavili sochu Jupiterovu v chráme jeruzalemskom a ničili všetko, čo pripomínalo staré bohoslužby. To už bolo Židom veľa. Povstali proti Seleukidom. Viedol ich Judáš, ktorého nazvali kladivom, Machabejom.

Boj Judášov a jeho bratov opisujú knihy Machabejcov. Bol to boj úspešný, takže syn najmladšieho Machabejca, Simona, ktorý sa volal Ján Hyrkán (135-105), na čas reštauroval samostatný židovský štát. Ale samostatnosť netrvala dlho Rimania si podmanili Sýriu a po víťazstve Pompejovom roku 64 padla aj Palestína do rúk rímskych. Herodes, poverenec rímsky, dal vyvraždiť ostatných Machabejcov a utlačil národ židovský. Panoval od roku 37.

V týchto časoch, keď Židia boli roztrúsení po celom svete, keď grécko-rímska kultúra sjednotila v ríši rímskej celé ľudstvo, keď čiastka Židov, saduceji sa úplne oddávala cudziemu vplyvu, druhá zas v žiarlivej zaťatosti sa pridržiavala už len prázdnej litery zákona — boli to farizeji — a keď aj pôvodná mesiášska idea bola zmaterializovaná a skreslená, narodil sa Spasiteľ.

Meditácia o Starom zákone.

1. To bola prvá etapa cesty Ducha svätého ku mne. Spiritus inspirátor občas napĺňal veľduchov Starého zákona, aby v mori modloslužby bola zachovaná idea jedného pravého Boha. Táto Božia borba proti pohanstvu trvá aj dnes. Hlúčky katolíkov sú niekedy ozaj len ostrovkom v mori nevery a ľahostajnosti.

2. Aj moja duša prechádza cez púšte vlažnosti a suchoty, cez strmé cesty boja a cez široké cesty moderného Babylonu, cez nadvládu toľkých nových smerov filozofických a spoločenských, ale nájde tiež spásu len u Spasiteľa.

Dejiny Nového zákona.

Knihy Nového zákona obsahujú život Ježiša Krista a počiatky Cirkvi svätej v apoštoloch.

Nový zákon sa začína spasiteľnou činnosťou Ducha svätého. Spiritus redemptor sa vznáša nad Pannou Máriou v Nazarete, aby ona panensky počala Spasiteľa. Ježiš sa narodil v Betleheme okolo roku 750 po založení Ríma Žil až do tridsiateho roku svojho doma, v Nazarete u tuzemských rodičov svojich v poslušnej práci. Potom začal hlásať sv. Ján Krstiteľ príchod kráľovstva Božieho a vyzýval poslucháčov na pokánie Hneď potom Ježiš sa utiahol na štyridsať dní do púšte a pripravil sa na verejné vystupovanie Celý svet očakával Mesiáša, ktorý by spasil svet. Každý očakával novú silnú ríšu, v ktorej panuje moc a pokoj. A vtedy Kristus začína hlásať svoje evanjelium, svoje posolstvo, ktoré je odlišné od očakávania pospolitého sveta. Hlása príchod ríše, ktorá má svoje základy v dušiach, v nadprirodzenom ponímaní života, v spolupráci Boha a človeka. Na tomto kráľovstve účastný môže byť každý človek bez rozdielu.

Ježiš si vyvolil dvanásť mužov, ktorí ho pochopili a propagovali jeho idey Títo apoštoli sa stali základom Cirkvi Kristovej Týmto odhaľuje veľké tajomstvá zjavenia novozákonného a tiež týmto dáva už vopred najavo, ako musí on, Spasiteľ, skončiť svoj život. Pred zrakmi apoštolov sa vždy väčšmi vynorovala božská postava Kristova. Ježiš aj zázrakmi a proroctvami dokazoval svoje božstvo a svoje mesiášske poslanie. Na druhej strane však vedúci činitelia židovského národa sa dívali na neho vždy nepriateľskejším okom. Bolo to úžasné napätie medzi názorom mesiášskym, ako si ho predstavovali farizeji a saduceji, a medzi tým. čo hlásal Kristus. No Spasiteľ vo svojom božskom povedomí smelo prišiel na konci svojho verejného účinkovania po celej Palestíne do hlavného mesta do sv. mesta Židov, do Jeruzalema, kde ho v najkrajšom veku — sotva mu bolo minulo tridsať rokov — ako bohorúhača a štváča ukrižovali na blízkej hore Golgota. Predtým na

poslednej večeri ešte podával tie najvážnejšie úpravy apoštolom a založil sviatosť oltárnu, aby zabezpečil svoju stálu prítomnosť na našich oltároch. Na tretí deň po svojej smrti, ktorá znamenala vykúpenie a spásu, vstal z hrobu, ďalej poučoval apoštolov a dal im moc nad dušami potom vstúpil na nebesa, prisľúbiac soslanie Ducha svätého.

Dejiny Cirkvi.

Po nanebevstúpení Pánovom sostúpil Duch svätý na apoštolov a začal účinkovať ako Spiritus sanctificator, ako Duch-posvätiteľ, a účinkuje po toľkých už storočiach až podnes.

Doba apoštolov.

Apoštoli, Duchom svätým nadchnutí, dali sa do práce. Rozišli sa po celom známom svete a hlásali evanjelium. Všade zakladali kresťanské obce, vysviacali biskupov a kňazov, a napokon mučenickou smrťou končili svoje krásne poslanie Mali ohromné ťažkosti popri veľkých úspechoch. V ten čas sa obráti Šavel, vysokoučený a smelý muž, a stane sa Pavlom, apoštolom národov ktorý spolu so sv. Petrom, prvým to pápežom, našli mučenícku smrť v Ríme roku 67. Už predtým sa sišiel prvý snem apoštolský do Jeruzalema. Vtedy sa popisujú krátke dejiny Spasiteľa a apoštolskej činnosti vzniká sbierka štyroch evanjelií a ostatných kníh Nového zákona, skladajúcich sa zväčša z listov svätého Pavla apoštola Ale už vtedy nastávajú aj roztržky medzi niektorými kresťanskými obcami a tiež prvé bludy.

Doba starokresťanská.

Aj nástupcovia apoštolov boli horlivci a martýri. Tak sv. Ignác, biskup antiochijský, ktorý roku 107 umrel v Coloseu rímskom, zanechal nám krásne listy, v ktorých sa zrkadlí vyvinutý kresťanský život so všetkými prvkami dnešného katolíctva. Pri-

mát rímskeho biskupa sa všeobecne uznáva. Sv. Irenej sa obracia proti pokusom primiešať rozličné grécke a východné filozofické názory do kresťanstva. Stavia sa proti gnosticizmu. Neskôr je porazený montanizmus a iné kacírstva, namierené proti sv. Trojici upravujú sa názory na kajanie a na krst. Popri takýchto vnútorných rozporoch prišiel konflikt so štátom. Rímski cisári začínajú pokladať hnutie kresťanov za nebezpečné pre svoj režim, preto ich prenasledujú. Nero a Domicián usporiadajú pohony na kresťanov ktorí sa musia skryť pod zem do katakomb. V treťom storočí sa deje prenasledovanie kresťanov nariadeniami ediktami. Decius r. 240 vôbec zakázal kresťanstvo pod najprísnejšími trestami. Posledne Dioklecián r. 304 chcel ediktom vyhubiť kresťanov. Za týchto časov tisíce a tisíce kresťanov sa stali mučeníkmi.

Konštantín Veľký r. 313 vydal edikt milánsky, zaručujúci Cirkvi úplnú slobodu. Tu však nastala kríza ariánska. Árius, alexandrijský kňaz, pokladal Krista a Ducha svätého len za tvory, povýšené Božou milosťou na vyššiu hodnosť. Niceiský snem r. 325 formuloval kresťanskú náuku o božstve Ježišovom a o jeho spolupodstatnosti (consubstancialite) s Otcom Bohom a tým odsúdil arianizmus. No tento blud mal mnoho prívržencov a narobil aj potom mnoho nesvárov a bojov. Vtedy sa stalo tiež, že Juliánovi Apostatovi sa zachcelo reštaurovať staré pohanstvo, ale sa mu to nepodarilo. Snem v Carihrade r. 381 doplnil nicejskú formulu so zreteľom na božstvo Ducha svätého.

I pri všetkých týchto ťažkostiach, pri krvi a borbe, kresťanský život kvitol vo svojej prvotnej kráse Kresťanská asketika, jednoduchosť, láska a obetavosť čistý svetonázor, spokojnosť a heroizmus boly vtedy najkrajšie výtvory Ducha svätého. Pre zdokonaľovanie kresťanského života sa začína vzmáhať pustovníctvo, z ktorého sa pomaly vyvinuie reholníctvo. Sv Hieronym preložil Písmo do bežnej latinčiny. Tento preklad sa stal pospolitým, Vulgatou. Sv. Augustín, najnadanejší mysliteľ kresťanstva, po-

ráža blud donatistov a stáva sa učiteľom milosti Božej. Umrel r. 430. V ten čas Nestorius hlása, že Mária porodila iba človeka. Bohorodičstvo Máriino hájil sv. Cyril antiochijský a formuloval ho snem efezský r. 431. Neskôr snem chalcedonský jasne stanovil dogmu o jednej osobe a dvoch prirodzenostiach v Kristovi. To bolo potrebné aj proti monofyzitom, ktorí v protive k Nestoriovi učili jednotnosť osobnú s jednou prirodzenosťou.

Vtedy už so všetkých strán ohrožovali rímsku ríšu barbari. Cisári ťažko vedeli odolať tomuto náporu a tak na konci piateho storočia padla rímska ríša a stala sa voľným terénom nových národov. V Itálii sa zahniezdili Longobardi, v Galii Frankovia. Tieto národy pomaly sa stávajú kresťanskými.

Doba stredoveká.

Sv. Bonifác pomaže prvého franského kráľa z rodu Karolingov, Pipina, ktorý premohol roku 756 Longobardov v Itálii a tak získané územie daroval pápežovi. Tak vznikol pápežský štát. Karol Veľký prišiel roku 800 do Ríma kde ho pápež Lev III. korunoval za cisára a protektora rímskeho. Potom nasleduje kritický čas pápežstva, keď načas nehodní ľudia sedia na stolci Petrovom Lateránsky snem roku 1059 reformuje voľbu pápeža a sveruje ju jedine na sbor kardinálov. Zatiaľ sa začínajú nepokoje na Východe. Gréci sa nemôžu dohodnúť s Latinmi. Po hnutí obrazoborcov Focius, patriarcha carihradský, už aj náuku rímsku napáda. Všetky rokovania boly bezvýsledné, nasledujúceho patriarchu Michala musel pápež Lev IX. vyobcovať z cirkvi roku 1054, a tým nastala schizma; východní kresťania odpadli od cirkvi rímskej. Zato dielo Kristovo všade zvíťazilo na západe medzi novými národmi. Apoštolom Nemecka sa stal sv Bonifác, ktorý pokrstil najprv Bavorov, potom Turingov napokon našiel mučenícku smrť medzi Frízami r. 755. Sv. bratia Cyril a Metod priviedli moravsko-slovenské kraje ku Kristovi koncom IX. storočia, a to hlavne slovanskou liturgiou,

ktorú oni sami zaviedli. Hneď potom daly sa aj české kniežatá pokrstiť v Rezne, takže r 973 je v Prahe aj biskupstvo. Z Čiech prešlo kresťanstvo do Poľska, kde nad hrobom sv. Vojtecha, druhého biskupa pražského, sa založilo prvé biskupstvo poľské, roku 1000. Bulhari a Rusi tiež majú svojich horlivých apoštolov a kniežatá. Napokon Maďarov sv. Štefan kráľ priviedol do Cirkvi svätej.

Sv. Beňadik uviedol rehoľníctvo do západného kresťanstva Všade sa stavajú kláštory, v ktorých mnísi sa venujú popri svojom osobnom zdokonaľovaní literatúre a umeniu. Tak nám rehole zachovaly skoro celú antickú kultúru grécko-rímsku. Rehole organizujú v Europe aj prvé školstvo. Najslávnejší benediktínsky kláštor bol v Cluny, odkiaľ vyšla reforma nielen rehoľníctva, ale aj pápežstva nakoľko veľký pápež-reformátor, Gregor VII, vyšiel z radov mníchov clunyských, kde sa bol menoval Hildebrand.

Gregor VII. chcel najmä prísne uskutočniť kňazský celibát a chcel zamedziť kupčenie s vysokými hodnosťami cirkevnými, tzv. simóniu. Preto sa dostal do konfliktu s cisárom Henrichom IV., ktorého musel vyobcovať. Cisár, aby nestratil svoj trón, išiel do Kanossy, kde dostal rozhrešenie ale sa pápežovi za toto pokorenie vypomstil tým, že ho vyhnal z Ríma. Gregor VII. musel umrieť roku 1085 vo vyhnanstve v Salerne. Jeho reformná snaha bola predsa úspešná, nakoľko vo wormskom konkordáte roku 1123 sa cisári zriekli investitúry Jeden z najväčších pápežov bol potom Inocent III. (1198-1216), ktorý predstavuje vrchol pápežskej moci nad všetkými europskými panovníkmi Za jeho panovania bol snem v Lateráne, ktorý predpísal ročnú spoveď a sväté prijímanie. Už aj pápež Alexander III. a potom Inocent IV. mali zas konflikt s cisármi z rodu Hohenštaufovcov. Tento rod vymrel popravou syna Fridricha II., Konradína, roku 1268.

Roku 1274 na lyonskom sneme bolo vyhlásené sjednotenie s gréckou cirkvou, ale toto sjednotenie, únia, netrvalo dlho. Roku 1282 Gréci sa vrátili

k schizme. Spomenutý snem lyonský predpísal pre kardinálov, voliacich pápeža, uzavreté miesto, tzv. konkláve.

V tento čas razila si cestu aj misijná myšlienka, rozširovanie kresťanstva mimo Europy. Kresťanský svet veľmi ťažko znášal, že Svätá zem bola v rukách pohanských. Preto sa organizovaly križiacke výpravy. Počnúc od pápeža Gregora VII., pápeži a svetskí panovníci všetko možné vykonali, aby dobyli pre kresťanstvo Svätú zem. To sa križiakom nepodarilo, ale zato výpravy doniesly do života europského nový ruch, rozkvet obchodu a umenia a nové pramene literatúry. Boly nadovšetko krásnym príkladom kresťanského oduševnenia a obetavosti.

K benediktínom sa pridružujú ako nová rehoľa cisterciti, potom kartuziáni a premonštráti Sv. František assiský založil prvú žobravú rehoľu františkánov. Za križiackych výprav sa zakladaly rehole vojenské: Johaniti, Templári a rehoľa nemecká. Sv. Cirkev otvára prvé univerzity v Paríži, Oxforde a v Bologni. Tieto univerzity sa stávajú ohniskami vedy a kultúry. Na týchto univerzitách účinkujú veľkí myslitelia stredoveku Petrus Lombardus. Veľký Albertus a najmä Tomáš Akvinský. Mystika a askéza triumfovaly. Heréza bola vtedy priestupkom proti civilnému poriadku, ktorý hájil jednotnosť svetonázoru zvláštnými súdmi, tzv. inkvizíciou.

Panovanie Bonifáca VIII. (1294-1303) znamená začiatok oslabenia politickej moci pápežov. On chcel túto moc ešte viac využiť než jeho predchodcovia, ale práve toto vzbudilo nápor u svetských panovníkov, ktorí si hájili svoje práva. Po ňom za sedemdesiat rokov sídlili pápeži v Avignone. Zatiaľ v Ríme boly neporiadky. Gregor XI. sa vrátil do Ríma roku 1376. Po jeho smrti nastala veľká schizma západná. Kresťanský svet sa rozdelil podľa dvoch pápežov. Tomu spravil koniec snem kostnický r. 1414. S východnými načas zas sa urobila únia, ale Turci roku 1453 dobyli Carihrad a schizma trvala ďalej. Pápeži vtedy vyzývali panovníkov, aby zamedzili

príchod Turkov do Europy. No iba Jánovi Huňaďskému sa podarilo zastaviť Mohameta pri Belehrade za pomoci mnícha Jána Kapistránskeho, roku 1456.

Poslední pápeži stredoveku sústredili svoju pozornosť na ozdobenie Ríma v smysle humanistickom, pestovali umenie a vedu, a boli pritom aj politicky činní. Sixtus IV. dal vystaviť a vymaľovať povestnú kaplnku sixtínsku, Alexander VI. s mravného hľadiska pohoršoval svet, ale autoritu pápežskú vedel zachovať, Július II. bol bojovný, a konečne Lev X. sa veľmi zaoberal svojimi domácimi vecami, vedou a umením, ale pritom nedbal veľmi o reformu cirkevnú ktorá vtedy bola už prepotrebná, lebo nový duch renesancie bol predsa len pohanský a potlačoval opravdivú zbožnosť, aká sa javí v krásnom asketickom diele vtedy napísanom, v Nasledovaní Krista.

V Anglicku Ján Wiclef hlásal nebezpečné bludy. Jeho názory učil potom v Prahe Ján Hus, ktorého za snemu kostnického upálili. V Španielsku začali prenasledovať Židov a inkvizíciou násilne ich chceli pokresťančiť, inde zas pálili bosorky a všelijaký druh povier sa zahniezdil medzi kresťanmi. To boly úkazy, ktoré volaly o súrnu reformu.

Doba nová.

Žiaľbohu, reformu začali nepovolaní ľudia, ktorí zničili dovtedajšiu jednotu europského kresťanstva. Reformu zle chápanú, mimo Cirkvi a proti nej, urobil Martin Luther, člen rehole Augustiniánov (1483-1546). Keď totiž pápež povolil pre sbierky na nový svätopeterský chrám v Ríme odpustky, niektorí sberatelia v Nemecku ich hodne zneužívali. Túto príležitosť použil Luther a 31. októbra 1517 vyvesil na bránu wittenberského kostola svoje tézy o odpustkoch. Tak sa zdalo, že je to len sťažnosť mnícha, ale veru vtedy už nijaké rokovania a nápravy nepomohly. Vystúpenie Lutherovo bolo iba signálom k všeobecnej svetonáhľadovej revolúcii v Nemecku,

kde život cirkevných hodnostárov bol najviac skazený a sociálne pomery pre pažravosť panovníkov boly tiež neznesiteľné. Z Lutherových téz vyrástly zrejme bludné náuky a otvorený odpad od Cirkvi. Ani pápežovi, ani cisárovi Karolovi V. sa viac nepodarilo zachrániť krestanskú jednotu. Protestantizmus pokosil celú Europu. Vo Švajčiarsku Zwingli a Kalvin urobili reformáciu protestantskú, ale, pravda, vo svojich názoroch neboli jednotní, takže protestantizmus ešte za života Lutherovho rozpadol sa na rozličné sekty V Anglicku nastal odpad, keď pápež odoprel vyhlásiť prvé manželstvo Henricha VIII. za neplatné.

Katolícka cirkevná reformácia prišla oneskorene, ale zato priniesla tým viac ovocia Urobil ju snem tridentský, ktorý trval od roku 1545 až do 1563. Tento snem je základom nového prekvitajúceho náboženského života kresťanského až podnes. Popri užitočných definíciách náukových zreformoval sa aj celý klérus. Staré rehole sa vrátily ku svojej pôvodnej prísnosti a vznikly nové, ktoré primerane sa usilovaly preniesť veľkú reformu do života Europy a zasa sjednotiť odpadnutých bratov. Najlepšie sa osvedčila v tomto ohľade Spoločnosť Ježišova rehoľa Jezuitov, založená roku 1534 sv. Ignácom Loyolským. Katolícka renesancia sa uplatnila na každom poli, náboženskom, vedeckom a umeleckom. Nikdy nemala Cirkev toľko svätcov, toľko mudrcov a umelcov, ako v tento čas. Po objavení Ameriky sa rozprúdila aj činnosť misijná a priniesla neočakávaný úspech. Na druhej strane odpad od autority cirkevnej zapríčinil úplný chaos a šírenie sa racionalistického ateizmu, ktorého priekopníkmi boli tzv. encyklopedisti. No katolicizmus bol tiež vždy silnejší, takže odolal každému náporu, hoci vplyvom protestantizmu a nového materializmu boly skoro všetky vlády vtedy Cirkvi nepriateľské. Časy tak dospely po náboženskej revolúcii k všeobecnej sociálnej revolúcii v Europe.

Doba súčasná.

Francúzska revolúcia a po nej revolučná vlna po celej Europe narobila Cirkvi ohromné škody, takže sa zdalo, ako by sa boly vrátily časy martýrov a katakomb. No čas ničenia bol pomerne krátky, trval od roku 1789 do 1800. Pius VII. (1800-1823), Lev XII. (1823-1829) a Pius VIII. (1829-1830) sa usilovali zaistiť práva Cirkvi a slobodu kultu rozličnými konkordátmi. Prvým takým konkordátom bol francúzsky z roku 1801, ktorý bol podpísal Napoleon. Gregor XVI. (1830-1846) uvádza populárne akcie na povzbudenie nábožného života, Pius IX. (1846-1878) obhajuje katolícku náuku proti racionalistom vydaním encykliky „Quanta cura" a „Syllabu". Na sneme vatikánskom sa posilňuje postavenie pápeža vyhlásením neomylnosti pápežskej vo veciach viery a mravov. Tento snem nemohol byť skončený, lebo roku 1870 priekopníci sjednoteného Talianska obsadili Rím a celý pápežský štát. Lev XIII. (1878-1903) lúšti veľké sociálne problémy moderných časov v duchu kresťanskom, najmä v encyklike „Rerum novarum" z roku 1891 Pius X. (1903-1914) sa smele obracia proti moderným bludom, odsúdiac v encyklike ‚Pascendi" modernizmus, taktiež zavedením častého prijímania prehlbuje náboženský život kňazov a veriacich. Beňadik XV. (1914-1922) sa usiluje smieriť bojujúce štáty a po svetovej vojne vydáva encykliku o pravom mieri „Pacem Dei" pre smierenie všetkých kresťanských národov.

Pápež Pius XI., (1922-1939) ako pápež katolíckej akcie, stál uprostred súčasných dejín ako najvplyvnejší činiteľ medzinárodného náboženského a kultúrneho života, najmä odvtedy, čo suverenitu pápežov aj Taliansko samo slávnostne uznalo a teritoriálne zabezpečilo. Katolícka Cirkev stojí dnes za panovania Pia XII. na vrchole svojej duchovnej moci a apoštolskej horlivosti.

Meditácia o dejinách.

1. Účinkovanie Ducha svätého v dejinách je zázračné. Vedie Cirkev cez dobrotu a zlobu ľudskú, ako vo veľkom riečišti, v ktorom ustavičné vlnobitie rozličných osudov dodáva pružnosti a živosti veľkému prúdu Božích zámerov. Ten svätý zápas božského určenia s ľudskými živlami v Cirkvi svätej je obdivuhodný. Kto sa vážne vhĺbi do dejín Cirkvi svätej, ten vidí tento zápas a v ňom stále víťazstvo dobra, triumf Kristovej myšlienky. Vidí, že je skutkom Kristov sľub: prítomnosť Ducha svätého až do konca sveta!

2. Svetové dejiny sa opakujú v dejinách národov a štátov. Aj história nášho národa je dôkazom tichého, ale tým výraznejšieho účinkovania Ducha svätého medzi nami. Počnúc od sv. Cyrila a Metoda až podnes sa tiahne to ustavičné kvasenie duševné, ktoré prináša i popri všetkých ťažkostiach toľko krásneho ovocia. Katolicizmus patrí k duši národa nášho, Duchom svätým osvietenej, a preto máme tak veľké nádeje do budúcnosti, že práve tento náš Duchom vedený írečitý život bude tým najcennejnejším elementom našej vlasti.

3. Pre mňa je najdôležitejšia moja vlastná história, môj vlastný život. Všetko od toho závisí či tento život tiež posväcuje Duch svätý, alebo nie. Preto svedomite konám svoje hlbšie pobožnosti, aby som sa stal tiež vhodnou nádobou Ducha svätého.

POBOŽNOSTI.

Vzývanie Ducha Svätého.

Veni Sancte Spíritus! Reple tuórum corda fidélium, et tui amóris in eis ignem accénde.
℣. Emitte Spiritum tuum, et creabúntur.
℟. Et renovábis fáciem terrae.

Orémus. Deus, qui corda fidélium Sancti Spíritus illustratióne docuisti; da nobis in eódem Spíritu recta sápere et de eius semper consolatióne gaudére. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Príď, ó Duch Svätý! Naplň srdcia svojich veriacich a roznieť v nich oheň lásky k sebe.
Vyšli Ducha svojho a všetko bude pretvorené.
A obnovíš tvárnosť zeme.

Modlime sa. Bože, ktorý si srdcia veriacich osvietením Ducha Svätého vyučil, daj nám v tomže Duchu pravé veci smýšľať a z jeho potešenia vždycky sa radovať. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Alebo:

Veni Sancte Spiritus,
Et emitte caelitus
Lucis tuae rádium.

Veni pater paúperum,
Veni dator múnerum,
Veni lumen córdium.

Consolátor óptime,
Dulcis hospes ánimae,
Dulce refrigérium.

In labóre réquies,
In aestu tempéries,
In fletu solátium.

Duchu Svätý príď s neba
a vydať ráč zo seba
žiaru svetla pravého.

Príď k nám Otče strápených,
darca darov sľúbených,
svetlo srdca bôľneho.

Najvernejší Tešiteľ,
poslal Ťa k nám Spasiteľ,
Ty sladké občerstvenie.

V práci si poľahčenie,
v sparne si ovlaženie,
v plači si potešenie.

O lux beatíssima,
Reple cordis íntima
Tuórum fidélium.

Sine tuo númine
Nihil est in hómine,
Nihil est innóxium.

Lava quod est sórdidum,
Riga quod est áridum,
Sana quod est sáucium.

Flecte quod est rígidum,
Fove quod est frígidum,
Rege quod est dévium.

Da tuis fidélibus,
In te confidéntibus,
Sacram septenárium.

Da virtútis méritum,
Da salútis éxitum,
Da perénne gaúdium.
Amen.

Svetlo plné radosti,
naplň srdcia temnosti,
ľudu Tebe verného.

Bez pomocnej milosti
človek žije v hriešnosti,
nie je v ňom nič dobrého.

Očisť duše pramene,
zavlaž, čo je znavené,
uzdrav, čo je ranené.

Zohni, čo je stuhnuté,
zohrej, čo je studené,
naprav, čo je zblúdené.

Daruj všetkým veriacim,
a v Teba dúfajúcim
dar sedmorých milostí.

Odplatu udeľ čnosti,
slávu po tej časnosti,
a nebeské radosti. Amen.

Pripojí sa orácia ako vyššie.

Alebo:

VENI Creátor Spíritus,
Mentes tuórum vísita.
Imple supérna grátia.
Quae tu créasti, péctora.

Qui díceris Paráclitus,
Altíssimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, cáritas,
Et spiritális únctio.

Príď, ó, Duchu Stvoriteľu,
svojich verných učiteľu,
naplň srdcia nám milosťou,
ktoré stvoril si múdrosťou.

Tešiteľom si nazvaný,
nám od Boha darom daný;
zdroj si živý, lásky plameň,
k posvateniu ducha prameň.

Tu septifórmis múnere,
Dígitus patérnae déxterae,
Tu rite promíssum Patris,
Sermóne ditans gúttura.

Accénde lumen sénsibus,
Infunde amórem córdibus.
Infírma nostri córporis
Virtúte firmans pérpeti.

Hostem repéllas lóngius,
Pacémque dones prótinus:
Ductóre sic te praévio,
Vitémus omne nóxium.

Per te sciámus da Patrem,
Noscámus atque Fílium,
Teque utriúsque Spíritum
Credámus omni témpore.

Deo Patri sit glória
Et Fílio, qui a mórtuis
Surréxit, ac Paráclito
In saeculórum saecula. Amen.

Pôvod sedmorých s' milostí,
sila Otcovej mocnosti;
Tys' dľa slubu Bohom daný,
darca reči požehnaný.

Smyslov tmu ráč osverovať,
srdcia láskou rozpaľovať,
dožič pomoc v každú dobu,
uniesť každú tela mdlobu.

Nepriateľa vzdiaľ zlostného,
pokoja nám daj svätého,
by sme pri tvojom sprievode
vyhýbali duše škode.

Daj nám poznať nebies Otca,
daj tiež poznať jeho Syna;
daj nám veriť z celej sily
v Teba Ducha v každej chvíli.

Buď česť Otcu vždy večnému,
Synu zmŕtvych vzkriesenému,
Svätému tiež duchu sláva,
až na veky nech sa vzdáva.

Pripojuje sa tá istá orácia ako vyššie.

Modlitba sv. Tomáša pred učením, literárnou prácou alebo pred rečnením.

Nevysloviteľný Tvorca! Ty si z prameňa múdrosti svojej určil trojakú hierarchiu Anjelov a rozdelil si im spôsobom podivuhodným úlohy vo svete neviditeľnom. Ty si svetadiely vesmíru krásne rozložil. Veď si Ty opravdivé žriedlo svetla a múdrosti a základ všetkej vedomosti. Rozsvieť v šere rozumu môjho lúče svetla svojho a odstráň odo mňa dvojakú tmu, v ktorej som sa narodil, hriech a nevedomosť. Ty otváraš jazyky nemluvňat, vycvič aj môj jazyk a vlej na pery moje milosť požehnania svojho. Daj, aby som ostro chápal, dobre si zapamätal a prakticky sa učil. Daj, aby som jasne vysvetľoval a daj mi k tomu veľkú milosť reči. Prípravu napomáhaj, činnosť sprevádzaj a účinok doplňuj (ingressum instuas, progressum dirigas, egressum compleas). Ty si pravý Boh a pravý človek. A žiješ a panuješ na veky vekov. Amen.

Modlitba k Duchu Svätému za Cirkev.

Ó Tvorca, Duch Svätý, buď stále s cirkvou katolíckou, posilňuj ju proti útokom nepriateľov svojou najvyššou mocou a obnovuj svojou láskou a milosťou ducha vysvätených služobníkov svojich, aby v tebe oslávili Otca a jeho Syna jednorodeného Ježiša Krista, Pána nášho. Amen.

Litánie o najsvätejšom mene Ježiš.

Kýrie eléison.	Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, eléison.	Kriste, zmiluj sa nad nami.
Kýrie, eléison.	Pane, zmiluj sa nad nami.
Jesu, audi nos.	Ježišu, uslyš nás,
Jesu, exaudi nos.	Ježišu, vyslyš nás,
Pater de coelis, Deus, miserére nobis.	Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.

Fili, Redémptor mundi, Deus, miserére nobis.

Spíritus Sancte, Deus, miserére nobis.
Sancta Trínitas, unus Deus, miserére nobis.
Jesu, Fili Dei vivi, mis.

Jesu, spléndor Patris, mis.
Jesu, candor lucis aetérnae, mis.
Jesu, rex glóriae, mis.
Jesu, sol justítiae, mis.

Jesu Fili Mariae Vírginis, mis.
Jesu amábilis, mis.
Jesu, admirábilis, mis.
Jesu, Deus fortis, mis.
Jesu, pater futúri saéculi, mis.
Jesu magni consílii ángele, mis.
Jesu, potentíssime, mis.
Jesu, patientíssime, mis.
Jesu, obedientíssime, mis.
Jesu, mitis et húmilis corde, mis.
Jesu, amátor castitátis, mis.
Jesu, amátor noster, mis
Jesu, Deus pacis, mis.
Jesu, auctor vitae, mis.

Jesu, exémplar virtútum, mis.
Jesu, zelátor animárum, mis.
Jesu, Deus noster, mis.
Jesu, refúgium nostrum, mis.

Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zmiluj sa nad nami.
Duchu Svätý, Bože, zmiluj sa nad nami.
Svätá Trojica, jeden Bože, zmiluj sa nad nami.
Ježišu, Synu Boha živého, zm.
Ježišu, odblesk Otca, zm.
Ježišu, žiara svetla večného, zm.
Ježišu, Kráľ slávy, zm.
Ježišu, slnko spravodlivosti, zm.
Ježišu, Syn Márie Panny, zm.
Ježišu premilý, zm.
Ježišu predivný, zm.
Ježišu, Boh silný, zm.
Ježišu, otec budúceho veku, zm.
Ježišu, anjel veľkej rady, zm.
Ježišu najmocnejší, zm.
Ježišu najtrpezlivejší, zm.
Ježišu najposlušnejší, zm.
Ježišu, tichý a pokorný srdcom, zm.
Ježišu, milovník čistoty, zm.
Ježišu, milovník náš, zm
Ježišu, Boh pokoja, zm.
Ježišu, pôvodca života zm.
Ježišu, príklad čností, zm.
Ježišu, horliteľ za spasenie duší, zm.
Ježišu, Boh náš, zm.
Ježišu, útočište naše, zm

Jesu, pater páuperum, mis.
Ježišu, otec chudobných, zm.

Jesu, thesáure fidélium, mis.
Ježišu, poklad veriacich, zm.

Jesu, bone pastor, mis.
Ježišu, pastier dobrý, zm.

Jesu, lux vera, mis.
Ježišu, svetlo pravé, zm.

Jesu, sapiéntia aeterna, mis.
Ježišu, múdrosť večná, zm.

Jesu, bónitas infinita, mis.
Ježišu, dobrota nekonečná, zm.

Jesu, via et vita nostra, mis.
Ježišu, cesta a život náš, zm.

Jesu, gáudium Angelórum, mis.
Ježišu, radosť anjelov, zm.

Jesu, rex Patriarchárum, mis.
Ježišu, kráľ patriarchov, zm.

Jesu, magister Apostolorum, mis.
Ježišu, majster apoštolov, zm.

Jesu, doctor Evangelistárum, mis.
Ježišu, učiteľ evanjelistov, zm.

Jesu, fortitúdo Mártyrum, mis.
Ježišu, posila mučeníkov, zm.

Jesu, lumen Confessórum, mis.
Ježišu, svetlo vyznavačov, zm.

Jesu, púritas Virginum, mis.
Ježišu, čistota panien, zm.

Jesu, coróna Sanctórum ómnium, mis.
Ježišu, koruna všetkých svätých, zm.

Propítius esto, parce nobis, Jesu.
Buď nám milostivý, odpusť nám, Ježišu.

Propítius esto, exáudi nos, Jesu.
Buď nám milostivý, vyslyš nás, Ježišu.

Ab omni malo, libera nos, Jesu.
Od všetkého zlého, vysloboď nás, Ježišu.

Ab omni peccáto, líbera.
Od každého hriechu, vysloboď nás, Ježišu.

Ab ira tua, libera.
Od hnevu Tvojho, vysloboď nás, Ježišu.

Ab insidiis diáboli, libera.
Od úkladov diablových, vysloboď.

A spiritu fornicatiónis, libera.

A morte perpétua, libera.

A negléctu inspiratiónum tuárum, libera.

Per mystérium sanctae incarnatiónis tuae, libera.

Per nativitátem tuam, libera.

Per infántiam tuam, libera.

Per diviníssimam vitam tuam, libera.

Per labóres tuos, libera.

Per agóniam et passiónem tuam, libera.

Per crucem et derelictiónem tuam, libera.

Per languóres tuos, libera.

Per mortem et sepultúram tuam, libera.

Per resurrectiónem tuam, libera.

Per ascensiónem tuam, libera.

Per sanctíssimae Eucharistiae institutiónem tuam, libera.

Per gáudia tua, libera.

Per glóriam tuam, libera.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Jesu.

Od ducha smilného, vysloboď.

Od večnej smrti, vysloboď.

Od zanedbania vnuknutí Tvojich, vysloboď.

Skrze tajomstvo svätého vtelenia Tvojho, vysloboď.

Skrze narodenie Tvoje, vysloboď.

Skrze detinstvo Tvoje, vysloboď.

Skrze božský život Tvoj, vysloboď.

Skrze práce Tvoje, vysloboď.

Skrze smrteľnú úzkosť a utrpenie Tvoje, vysloboď.

Skrze kríž a opustenosť Tvoju, vysloboď.

Skrze mdloby Tvoje, vysloboď.

Skrze smrť a pochovanie Tvoje, vysloboď.

Skrze vzkriesenie Tvoje, vysloboď.

Skrze nanebevstúpenie Tvoje, vysloboď.

Skrze Tvoje ustanovenie najsvätejšej Sviatosti Oltárnej, vysloboď.

Skrze radosti Tvoje, vysloboď.

Skrze slávu Tvoju, vysloboď.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Ježišu.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Jesu.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis, Jesu.
Jesu, audi nos.
Jesu, exáudi nos.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Ježišu.
Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami, Ježišu.
Ježišu, uslyš nás.
Ježišu, vyslyš nás.

Orémus.

Dómine Jesu Christe, qui dixísti: Pétite, et accipiétis; quaérite, et inveniétis; pulsáte, et aperiétur vobis; quaésumus, da nobis peténtibus diviníssimi tui amoris affèctum, ut te toto corde, ore et ópere diligámus, et a tua numquam laude cessémus.
Sancti Nóminis tui, Dómine, timórem páriter et amórem fac nos habére perpétuum: quia numquam tua gubernatióne destítuis, quos in soliditáte tuae dilectiónis instítuis: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.

Modlime sa.

Pane Ježišu Kriste, Ty si riekol: Pýtajte si a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a bude vám otvorené; prosíme, daj nám žiadajúcim pocítiť Božskú lásku Tvoju, aby sme Ťa celým srdcom, ústami i skutkami milovali a Teba chváliť nikdy neprestali.
Daj tiež, Pane, aby sme Tvoje sväté Meno stále s bázňou ctili a spolu i večne milovali, lebo nikdy nevytváraš zo svojho spravovania tých, ktorým dávaš stálosť v láske svojej: Ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Litánie o najsvätejšom Srdci Ježišovom.

Kýrie, eléison. — Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, eléison. — Kriste, zmiluj sa nad nami.
Kýrie, eléison. — Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, audi nos. — Kriste, uslyš nás.
Christe, exáudi nos. — Kriste, vyslyš nás.

Pater de coelis, Deus, miserere nobis.

Fili, Redémptor mundi, Deus, miserére nobis.

Spíritus Sancte, Deus, mis.

Sancta Trinitas, unus, Deus, mis.

Cor Jesu, Filii Patris aetérni, mis.

Cor Jesu, in sinu Vírginis Matris a Spíritu Sancto formátum, mis.

Cor Jesu, Verbo Dei substantiáliter unitum, mis.

Cor Jesu, majestátis infinítae, mis.

Cor Jesu, templum Dei sanctum, mis.

Cor Jesu, tabernáculum Altíssimi, mis.

Cor Jesu, domus Dei et porta coeli, mis.

Cor Jesu, fornax ardens caritátis, mis.

Cor Jesu, justitiae et ámoris receptáculum, mis.

Cor Jesu, bonitáte et amore plenum, mis.

Cor Jesu, virtútum ómnium abýssus, mis.

Cor Jesu, omni laude dignissimum, mis.

Cor Jesu, rex et centrum ómnium córdium, mis.

Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.

Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zmiluj sa nad nami

Duchu Svätý, Bože, zm.

Svätá trojica, jeden Bože, zm.

Srdce Ježišovo, Syna večného Otca, zmiluj sa nad nami.

Srdce Ježišovo, v lone panenskej Matky Duchom Svätým utvorené, zmiluj sa nad nami.

Srdce Ježišovo, so Slovom Božím podstatne sjednotené, zm.

Srdce Ježišovo, nekonečnej velebnosti, zm.

Srdce Ježišovo, svätý chrám Boží, zm.

Srdce Ježišovo, stánok Najvyššieho, zm.

Srdce Ježišovo, dom Boží a brána nebeská, zm.

Srdce Ježišovo, horiace ohnisko lásky, zm.

Srdce Ježišovo, schránka spravodlivosti a ľúbosti, zm.

Srdce Ježišovo, plné dobroty a láskavosti, zm.

Srdce Ježišovo, hlbokosť všetkých čností, zm.

Srdce Ježišovo, všetkej chvály najhodnejšie, zm.

Srdce Ježišovo, kráľ a stredisko všetkých sŕdc, zm.

Cor Jesu, in quo sunt omnes thesáuri sapiéntiae et sciéntiae, mis.
Srdce Ježišovo, v ktorom sú všetky poklady múdrosti a vedy, zm.

Cor Jesu, in quo hábitat omnis plenitúdo divinitátis, mis.
Srdce Ježišovo, v ktorom prebýva všetka plnosť Božstva, zm.

Cor Jesu, in quo Pater sibi bene complácuit, mis.
Srdce Ježišovo, v ktorom má Otec svoje zaľúbenie, zm.

Cor Jesu, de cujus plenitúdine omnes nos accépimus, mis.
Srdce Ježišovo, z ktorého plnosti my všetci sme prijali, zm.

Cor Jesu, desidérium cóllium aeternórum, mis.
Srdce Ježišovo, túžba výšin večných, zm.

Cor Jesu, pátiens et multae misericórdiae, mis.
Srdce Ježišovo, trpezlivé a veľmi milosrdné, zm.

Cor Jesu, dives in omnes, qui invocant te, mis.
Srdce Ježišovo, bohaté pre všetkých, ktorí Ťa vzývajú, zm.

Cor Jesu, fons vitae et sanctitátis, mis.
Srdce Ježišovo, prameň života a svätosti, zm.

Cor Jesu, propitiátio pro peccátis nostris, mis.
Srdce Ježišovo, usmierenie za hriechy naše, zm.

Cor Jesu, saturátum oppróbriis, mis.
Srdce Ježišovo, potupením nasýtené, zm.

Cor Jesu, attrítum propter scélera nostra, mis.
Srdce Ježišovo, pre naše zlosti strýznené, zm.

Cor Jesu, usque ad mortem obédiens factum, mis.
Srdce Ježišovo, až na smrť poslušné, zm.

Cor Jesu, lánca perforátum, mis.
Srdce Ježišovo, kopijou prerazené, zm.

Cor Jesu, fons totíus consolatiónis, mis.
Srdce Ježišovo, prameň všetkého potešenia, zm.

Cor Jesu, vita et resurréctio nostra, mis.
Srdce Ježišovo, život náš a vzkriesenie naše, zm.

Cor Jesu, pax et reconciliátio nostra, mis.
Srdce Ježišovo, pokoj náš a smierenie naše, zm.

Cor Jesu, víctima peccatórum, mis.
Srdce Ježišovo, obeta za hriechy, zm.

Cor Jesu, salus in te sperántium, mis.
Srdce Ježišovo, spása v Tebe dúfajúcich, zm.

Cor Jesu, spes in te moriéntium, mis.
Cor Jesu, delítiae Sanctórum ómnium, mis.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.
℣. Jesu mitis et húmilis Corde.
℟. Fac cor nostrum secúndum Cor tuum.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, réspice in Cor dilectíssimi Fílii tui, et in laudes et satisfactiónes, quas in nómine peccatórum tibi persólvit, iisque misericórdiam tuam peténtibus tu véniam concéde placátus, in nómine eiúsdem Fílii tui Jesu Christi: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Srdce Ježišovo, nádej v Tebe zomierajúcich, zm
Srdce Ježišovo, slasť všetkých svätých, zm.
Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.
Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.
Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.
Ježišu, tichý a pokorný srdcom.
Sprav srdce naše podľa Srdca Tvojho.

Modlime sa.

Všemohúci večný Bože, pohliadni na srdce najmilejšieho Syna Tvojho a na chvály i zadosťučinenia, ktoré Ti v mene hriešnikov podáva, a tým, čo Ťa o milosrdenstvo prosia, udeľ, Ty usmiernený, odpustenie v mene tohože Syna Tvojho, Ježiša Krista, ktorý s Tebou žije a kraľuje na veky vekov. Amen.

Litánie loretánske.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.

Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, zmiluj sa nad nami.
Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, uslyš nás.

Christe, exáudi nos.	Kriste, vyslyš nás.
Pater de coelis, Deus, miserére nobis.	Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.
Fili, Redémptor mundi, Deus, miserére nobis	Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zmiluj sa nad nami.
Spiritus Sancte, Deus, mis.	Duchu Svätý, Bože, zm.
Sancta Trinitas, unus Deus, mis.	Svätá Trojica, jeden Bože, zm.
Sancta María, ora pro nobis.	Svätá Mária, oroduj za nás.
Sancta Dei Génitrix, ora.	Svätá Božia Rodička, or.
Sancta Virgo vírginum, ora.	Svätá Panna panien, or.
Mater Christi, ora.	Matka Kristova, or.
Mater divinae grátiae, ora.	Matka Božej milosti, or.
Mater puríssima, ora.	Matka najčistejšia, or.
Mater castíssima, ora.	Matka najčistotnejšia, or.
Mater invioláta, ora.	Matka nepoškvrnená, or.
Mater intemeráta, ora.	Matka neporušená, or.
Mater amábilis, ora.	Matka premilá, or.
Mater admirábilis, ora.	Matka predivná, or.
Mater boni Consilii, ora.	Matka dobrej rady, or.
Mater Creatóris, ora.	Matka Stvoriteľa, or.
Mater Salvatóris, ora.	Matka Spasiteľa, or.
Virgo prudentíssima, ora.	Panna najmúdrejšia, or.
Virgo veneránda, ora.	Panna ctihodná, or.
Virgo praedicánda, ora.	Panna chválitebná, or.
Virgo potens, ora.	Panna mocná, or.
Virgo clemens, ora.	Panna dobrotivá, or.
Virgo fidélis, ora.	Panna verná, or.
Spéculum justítiae, ora.	Zrkadlo spravodlivosti, oroduj za nás.
Sedes sapiéntiae, ora.	Stolica múdrosti, or.
Causa nostrae laetítiae, ora.	Príčina našej radosti, or.
Vas spirituále, ora.	Nádoba duchovná, or.
Vas honorábile, ora.	Nádoba počestná, or.
Vas insígne devotiónis, ora.	Výborná nádoba pobožnosti, or.
Rosa mýstica, ora.	Ruža duchovná, or.

Turris Davídica, ora.	Veža Dávidova, or.
Turris ebúrnea, ora.	Veža zo slonovej kosti, or.
Domus, áurea, ora.	Dom zlatý, or.
Foéderis arca, ora.	Archa úmluvy, or.
Jánua coeli, ora.	Brána nebeská, or.
Stella matutína, ora.	Hviezda ranná, or.
Salus infirmórum, ora.	Uzdravenie nemocných or.
Refúgium peccatórum, ora.	Útočište hriešnikov, or.
Consolátrix afflictórum, ora.	Potešenie zarmútených, or.
Auxílium Christianórum, ora.	Pomocnica kresťanov, or.
Regína Angelórum, ora.	Kráľovná anjelov, or.
Regína Patriarchárum, ora.	Kráľovná patriarchov, or
Regína Prophetárum, ora.	Kráľovná prorokov, or.
Regína Apostolórum, ora.	Kráľovná apoštolov, or.
Regína Mártyrum, ora.	Kráľovná mučeníkov, or.
Regína Confessórum, ora.	Kráľovná vyznavačov, or.
Regína Vírginum, ora.	Kráľovná panien, or.
Regína Sanctórum omnium, ora.	Kráľovná všetkých svätých, or.
Regína sine labe origináli concépta, ora.	Kráľovná bez poškvrny dedičného hriechu počatá, or.
Regína sacratíssimi Rosárii, ora.	Kráľovná najsvätejšieho ruženca, or.
Regína Prophetárum, ora.	Kráľovná pokoja, or.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Domine.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Domine.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.

℣. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.
℟. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Orodui za nás, Svätá Božia rodička.
Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Orémus.

Concéde nos fámulos tuos, quaésumus, Dómine Deus, perpétua mentis et córporis sanitáte gaudére, et gloriósa beátae Mariae semper Vírginis intercessióne a praeséntí liberári tristítia et aetérna pérfrui laetítia. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Modlime sa.

Prosíme Ťa, Pane Bože, daj nám, služobníkom Tvojím, — stáleho zdravia tela i duše, aby sme na slávnu prímluvu blahoslavenej Márie, vždy Panny, od prítomného súženia oslobodení a večným potešením obveselení boli. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Podľa pápežského dekrétu zo dňa 22. apríla 1927 „Celebre apud Slovaccham Gentem" je povolené katolíckym Slovákom po Agnus Dei atď. modliť sa túto invokáciu:

℣. Ora pro nobis, Virgo Dolorosíssima (alebo: Virgo Dolorosa).
℟. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Oroduj za nás, Matka Sedembolestná.
Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Po nej jednu z týchto modlitieb:

Orémus.

Intervéniat pro nobis, quaésumus, Dómine Jesu Christe: nunc, et in hora mortis nostrae, apud tuam cleméntiam beáta Virgo María, Mater tua; cujus sacratíssimam ánimam in hora tuae passiónis dolóris gládius pertransívit: Qui vivis.

Modlime sa.

Prosíme Ťa, Pane, Ježišu Kriste, nech oroduje za nás teraz a v hodinu smrti u Tvojej dobrotivosti blahoslavená Panna Mária, Tvoja matka, ktorej presvätú dušu v hodinu Tvojho umučenia prerazil meč bolesti. Ktorý žiješ a panuješ čo Boh na večné veky. Amen.

Alebo:

Deus, in cujus passióne secúndum Simeónis pro-

Bože, pri umučení Tvojom, podľa Simeonovho

phetiam, dulcíssimam ánimam gloriósae Vírginis et Matris Maríae dolóris gládius pertransívit: concéde propítius; ut, qui dolóres ejus venerándo recólimus, passiónis tuae efféctum felícem consequamur: Qui vivis.

proroctva, meč bolesti prenikol i najsladšiu dušu Panny a Matky Tvojej, Márie, daj nám milostive, aby sme aj my, ktorí zbožne ctíme jej bolesti, pocítili blahodarný účinok umučenia Tvojho. Ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Možno pridať:

Sub tuum praesídium confúgimus, sancta Dei Génitrix: nostras deprecatiónes ne despícias in necessitátibus; sed a perículis cunctis líbera nos semper, Virgo gloriósa et benedícta, dómina nostra, mediátrix nostra, advocáta nostra, tuo Fílio nos reconcília, tuo Fílio nos comménda, tuo Fílio nos repraesénta.

Pod Tvoju ochranu utiekame sa, svätá Božia Rodička, prosbami našimi nepohŕdaj v potrebách našich, ale z každého nebezpečenstva vysloboď nás vždy, Ty slávna a požehnaná Panna. — Pani naša, Prostrednica naša, Orodovnica naša, so Synom svojím nás smier, Synovi svojmu nás porúčaj a k Synovi svojmu nás priveď, ó, sladká Panna Mária. Amen.

Ku sv. Jozefovi:

℣. Ora pro nobis, beatíssime Joseph.
℟. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Oroduj za nás, svätý Jozef.
Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Orémus.

Modlime sa.

Sanctíssimae Genitrícis tuae Sponsi, quaésumus, Dómine, méritis adiuvémur, ut quod possibílitas nostra non óbtinet, ejus nobis intercessióne donétur.
Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.
℟. Amen.

Nech nám pomôžu, Pane, zásluhy ženícha najsvätejšej Rodičky Tvojej.
A čo by sme sami dosiahnuť nemohli,
daj nám milostive na jeho primlúvanie.
Ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Memoráre.

Memoráre, o piíssima Virgo María, non esse audítum a saéculo, quemquam ad tua curréntem praesidia, tua implorántem auxília, tua peténtem sufrágia, esse derelíctum. Ego tali animatus confidéntia, ad Te, Virgo vírginum, Mater curro, ad te venio, coram te gemens peccátor assísto; noli, Mater Verbi, verba mea despícere, sed audi propítia et exáudi. Amen.

Rozpamätaj sa, ó, najláskavejšia Panna Mária, že od rokov nebolo slýchať, žeby bol voľakto opustený, kto sa pod ochranu tvoju utiekal, teba o pomoc prosil alebo o prímluvu žiadal. — I ja touto dôverou povzbudený, k tebe, Matka, Panna panien, sa ponáhľam; k tebe prichádzam, k tebe sa uchyľujem ja stenajúci hriešnik. Matka večného Slova, nezavrhni moje slová, ale ich milostive vypočuj a vyslyš. Amen.

Litánie o sv. Jozefovi.

Kýrie, eléison. — Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, eléison. — Kriste, zmiluj sa nad nami.

Kýrie, eléison. — Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, audi nos. — Kriste, uslyš nás.
Christe, exáudi nos. — Kriste, vyslyš nás.
Pater de coelis, Deus, miserére nobis. — Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.
Fili, Redémptor mundi, Deus, mis. — Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zm.
Spíritus Sancte, Deus, mis. — Duchu svätý, Bože, zm.
Sancta Trínitas, unus Deus, mis. — Svätá Trojica, jeden Bože, zm.
Sancta María, ora pro nobis. — Svätá Mária, oroduj za nás.
Sancte Joseph, ora. — Svätý Jozef, oroduj za nás.

Proles David ínclita, ora. — Preslávny potomok Dávidov, or.
Lumen Patriarchárum, ora. — Svetlo patriarchov, or.

Dei Genitrícis sponse, ora.	Ženích Rodičky Božej, or.
Custos pudice Vírginis, ora.	Spanilý strážca Panny, or.
Fílii Dei nutrície, ora.	Pestún Syna Božieho, or.
Christi defénsor sédule, ora.	Bedlivý ochranca Kristov, or.
Almae famíliae praeses, ora.	Hlava slávnej rodiny, or.
Joseph justíssime, ora.	Jozef najspravodlivejší, or.
Joseph castíssime, ora.	Jozef najčistejší, or.
Joseph, prudentíssime, ora.	Jozef najmúdrejší, or.
Joseph, fortíssime, ora.	Jozef najmocnejší, or.
Joseph, oboedientíssime, ora.	Jozef najposlušnejší, or.
Joseph fidelíssime, ora.	Jozef najvernejší, or.
Spéculum patiéntiae, ora.	Zrkadlo trpezlivosti, or.
Amátor paupertátis, ora.	Milovník chudoby, or.
Exémplar opíficum, ora.	Príklad remeselníkov, or.
Doméstícae vitae decus, ora.	Ozdoba života domáceho, or.
Custos vírginum, ora.	Ochranca panien, or.
Familiárum cólumen, ora.	Opora rodín, or.
Solácium miserorum, ora.	Potešenie ubiedených, or.
Spes aegrotántium, ora.	Nádej nemocných, or.
Patróne moriéntium, ora.	Patrón umierajúcich, or.
Terror daémonum, ora.	Postrach zlých duchov, or.
Protéctor sanctae Ecclésiae, ora.	Ochranca cirkvi svätej, or.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Dómine.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.	Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.
℣. Constítuit eum dóminum domus suae.	Ustanovil ho pánom domu svojho.

℟. Et príncipem omnis possessiónis suae

Orémus.

Deus, qui ineffábili providéntia beátum Joseph sanctíssimae Genetrícis tuae sponsum elígere dignátus est: praesta quaésumus; ut, quem protectórem venerámur in terris, intercessórem habére mereámur in coelis: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.

A vladárom celého majetku svojho.

Modlime sa.

Bože, ktorý si nevýslovnou prozreteľnosťou blahoslaveného Jozefa za ženícha najsvätejšej Rodičky Tvojej vyvoliť ráčil; daj, prosíme, aby sme si za orodovníka v nebesiach zaslúžili toho, ktorého ctíme ako ochrancu na zemi; ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Možno pridať:

K tebe sa utiekame, svätý Jozef, v súžení svojom, a vyprosiac si pomoc od najsvätejšej nevesty tvojej, spolu aj o tvoju ochranu dôverne ťa vzývame. Pre lásku, ktorá ťa s nepoškvrnenou Pannou, Rodičkou Božou spájala a pre otcovskú láskavosť, ktorou si Božské dieťa, Ježiša, objímal, vrúcne ťa prosíme, shliadni milostive na dedičstvo, ktoré Ježiš Kristus predrahou krvou svojou nadobudol, a prispej nám na pomoc v biedach našich mocnou podporou svojou. Ó, najstarostlivejší ochranca svätej Rodiny, stráž nad vyvoleným pokolením Ježiša Krista, odvracaj od nás, najláskavejší otče, všetku nákazu bludu a skazenosti. Pomáhaj nám milostive s neba, najmocnejší ochranca náš, v boji s mocnosťami temnosti; a ako si niekedy dieťa Ježiša z najväčšieho nebezpečenstva života vyslobodil, tak obhajuj teraz svätú cirkev Božiu pred nepriateľskými úkladmi a pred každým protivenstvom; a nás všetkých prijmi do neprestajnej ochrany svojej, aby sme podľa tvojho príkladu a pomocou tvojou podporovaní mohli svätý život viesť, pobožne umrieť a večnú blaženosť v nebi dosiahnuť. Amen.

Litánie o všetkých svätých.

Kýrie, eléison.	Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, eléison.	Kriste, zmiluj sa nad nami.
Kýrie, eléison.	Pane, zmiluj sa nad nami.
Christe, audi nos.	Kriste, uslyš nás.
Christe, exáudi nos.	Kriste, vyslyš nás.
Pater de coelis Deus, miserére nobis.	Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.
Fili, Redémptor mundi, Deus, mis.	Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zm.
Spíritus Sancte Deus, mis.	Duchu svätý Bože, zm.
Sancta Trínitas unus Deus, mis.	Svätá Trojica, jeden Bože, zm.
Sancta María, ora pro nobis.	Svätá Mária, oroduj za nás.
Sancta Dei Génitrix, ora.	Svätá Božia Rodička, or.
Sancta Virgo Vírginum, ora.	Svätá Panna panien, or.
Sancte Míchael, ora.	Svätý Michal, or.
Sancte Gábriel, ora	Svätý Gabriel, or.
Sancte Ráphaël, ora.	Svätý Rafael, or.
Omnes sancti Angeli et Archángeli, oráte pro nobis.	Všetci sväti anjeli a archanjeli, orodujte sa nás.
Omnes sancti beatórum Spírituum Ordines, oráte.	Všetky sväté sbory blahoslavených duchov, or
Sancte Joánnes Baptista, ora.	Svätý Ján Krstiteľ, or.
Sancte Joseph, ora.	Svätý Jozef, or.
Omnes sancti Patriárchae et Prophétae, oráte.	Všetci svätí patriarchovia a proroci, or.
Sancte Petre, ora.	Svätý Peter, or.
Sancte Paule, ora.	Svätý Pavol, or.
Sancte Andréa, ora.	Svätý Ondrej, or.
Sancte Jacóbe, ora.	Svätý Jakub, or.
Sancte Joánnes, ora.	Svätý Ján, or.
Sancte Thoma, ora.	Svätý Tomáš, or.
Sancte Jacóbe, ora.	Svätý Jakub, or.

Sancte Philípe, ora.	Svätý Filip, or.
Sancte Bartholomaée, ora.	Svätý Bartolomej, or.
Sancte Matthaée, ora.	Svätý Matúš, or.
Sancte Simon, ora.	Svätý Šimon, or.
Sancte Thaddaée, ora.	Svätý Tadeáš, or.
Sancte Mathía, ora.	Svätý Matej, or.
Sancte Bárnaba, ora.	Svätý Barnabáš, or.
Sancte Luca, ora.	Svätý Lukáš, or.
Sancte Marce, ora.	Svätý Marek, or.
Omnes sancti Apóstoli et Evangelistae, oráte.	Všetci sväti apoštoli a evanjelisti, oroduite.
Omnes sancti Discípuli Dómini, oráte.	Všetci sväti učeníci Pána, oroduite za nás.
Omnes sancti Innocéntes, oráte.	Všetky sväté neviniatka, oroduite.
Sancte Stéphane, ora.	Svätý Štefan, or.
Sancte Lauréntí, ora.	Svätý Laurinec, or.
Sancte Vincénti, ora.	Svätý Vincent, or.
Sancti Fabiáne et Sebastiáne, oráte.	Svätý Fabián a Šebastián, oroduite.
Sancti Joánnes et Paule, oráte.	Svätý Ján a Pavol, or.
Sancti Cosma et Damiáne, oráte.	Svätý Kozma a Damián, or.
Sancti Gervási et Protási, oráte.	Svätý Gerváz a Protáz, or.
Omnes sancti Mártyres, oráte.	Všetci sväti mučeníci, or.
Sancte Silvéster, ora.	Svätý Silvester, or.
Sancte Gregóri, ora.	Svätý Gregor, or.
Sancte Ambrósi, ora.	Svätý Ambróz, or.
Sancte Augustíne, ora.	Svätý Augustín, or.
Sancte Hierónyme, ora.	Svätý Hieronym, or.
Sancte Martíne, ora.	Svätý Martin, or.
Sancte Nicoláe, ora.	Svätý Mikuláš, or.
Omnes sancti Pontífices et Confessóres, oráte.	Všetci sväti biskupi a vyznavači, or.
Omnes sancti Doctóres, oráte.	Všetci sväti učitelia, or.
Sancte Antóni, ora.	Svätý Anton, or.
Sancte Benedícte, ora.	Svätý Benedik, or.

Sancte Bernárde, ora.	Svätý Bernard, or.
Sancte Dominice, ora.	Svätý Dominik, or.
Sancte Francísce, ora.	Svätý František, or.

Tu možno vsunúť našich národných svätých:

Sancti Cyrile et Methódi, oráte.	Svätý Cyril a Metod, or.
Sancte Adalberte, ora.	Svätý Vojtech, or.
Sancti Andréa et Benedicte, oráte.	Svätý Ondrej a Beňadik (Svorad), orodujte.
Sancte Joánne Nepomucéne, ora.	Svätý Ján Nepomucký or.

Potom pokračujme:

Omnes sancti Sacerdótes et Levitae, oráte.	Všetci svätí kňazi a posvätení služobníci Pána, orodujte.
Omnes sancti Mónachi et Eremítae oráte.	Všetci svätí mnísi a pustovníci, orodujte.
Sancta Maria Magdaléna, ora.	Svätá Mária Magdaléna, or.
Sancta Aghata, ora.	Svätá Agáta, or.
Sancta Lúcia, ora.	Svätá Lucia, or.
Sancta Agnes, ora.	Svätá Agnesa, or.
Sancta Caecilia, ora.	Svätá Cecília, or.
Sancta Catharína, ora.	Svätá Katarína, or.
Sancta Anastásia, ora.	Svätá Anastázia, or.
Omnes sanctae Virgines et Víduae, oráte.	Všetky svätě panny a vdovy, orodujte.
Omnes sancti et Sanctae Dei, intercédite pro nobis.	Všetci svätí a sväté Božie, orodujte.
Propítius esto, parce nobis Dómine.	Buď nám milostivý, odpusť nám, Pane.
Propítius esto, exáudi nos Dómine.	Buď nám milostivý, vyslyš nás, Pane.
Ab omni malo, líbera nos, Dómine.	Od všetkého zlého, vyslobodˇ nás, Pane.
Ab omni peccáto líbera.	Od každého hriechu, vysloboď.
Ab íra tua, líbera.	Od hnevu Tvojho, vysloboď.

A subitánea et improvísa morte, líbera.	Od náhlej a nepredvídanej smrti, vysloboď.
Ab insídiis diáboli, líbera.	Od úkladov diablových, vysloboď.
Ab ira et ódio et omni mala voluntáte, líbera.	Od hnevu, nenávisti a všetkej zlej vôle, vysloboď.
A spíritu fornicatiónis, líbera.	Od ducha smilného, vysloboď.
A fúlgure et tempestáte líbera.	Od hromobitia a búrky, vysloboď.
A flagélo terraemótus, líbera.	Od zemetrasenia, vysloboď.
A peste, fame et bello, líbera.	Od moru, hladu a vojny, vysloboď.
A morte perpétua, líbera.	Od večnej smrti, vysloboď.
Per mystérium sanctae Incarnatiónis tuae, líbera.	Skrze tajomstvo svätého vtelenia Tvojho, vysloboď.
Per advéntum tuum, líbera.	Skrze príchod Tvoj, vysloboď.
Per nativitátem tuam, líbera.	Skrze narodenie Tvoje, vysloboď.
Per baptísmum et sanctum jejúnium tuum, líbera.	Skrze krst a svätý pôst Tvoj, vysloboď.
Per crucem et passiónem tuam, líbera.	Skrze kríž a utrpenie Tvoje, vysloboď.
Per mórtem et sepultúram tuam, líbera.	Skrze smrť a pochovanie Tvoje, vysloboď.
Per sanctam resurrectiónem tuam, líbera.	Skrze slávne vzkriesenie Tvoje, vysloboď.
Per admirábilem ascensiónem tuam, líbera.	Skrze predivné nanebevstúpenie Tvoje, vysloboď.
Per advéntum Spíritus Sancti Paráclitì, líbera.	Skrze príchod Utešiteľa Ducha Svätého, vysloboď.

In die judícii, líbera.	V deň súdny, vysloboď.
Peccatóres, te rogámus audi nos.	My hriešnici, Teba prosíme, uslyš nás.
Ut nobis parcas, te rog.	Aby si nám odpustiť ráčil, Teba prosíme.
Ut nobis indúlgeas, te rog.	Aby si nám milostivý byť ráčil, Teba prosíme, uslyš nás.
Ut ad veram poeniténtiam nos perdúcere dignéris, te rog.	Aby si nás k pravému pokániu priviesť ráčil, Teba prosíme.
Ut Ecclésiam tuam sanctam régere et conserváre dignéris, te rog.	Aby si svätú cirkev svoju spravovať a zachovať ráčil, Teba prosíme.
Ut Dominum Apostolicum et omnes Ecclesiásticos Ordines in sancta religióne conserváre dignéris, te rog.	Aby si námestníka svojho pápeža a všetok duchovný stav v svätom náboženstve zachovať ráčil, Teba prosíme.
Ut inimícos sanctae Ecclésiae humiliáre dignéris, te rog.	Aby si nepriateľov svätej cirkvi pokoriť ráčil, Teba prosíme.
Ut régibus et princípibus christiánis pacem et veram concórdiam donáre dignéris, te rog.	Aby si kresťanským panovníkom a kniežatám pokoja a pravej svornosti dať ráčil, Teba prosíme.
Ut cuncto pópulo christiáno pacem et unitátem largíri dignéris, te rog.	Aby si celému kresťanskému ľudu pokoja a jednoty uštedriť ráčil, Teba prosíme.
Ut omnes errántes ad unitátem Ecclésiae revocáre, et infidéles univérsos ad Evangélii lumen perdúcere dignéris, te rog.	Aby si všetkých blúdiacich nazad k jednote s Cirkvou povolať a všetkých pohanov k svetlu evanjelia priviesť ráčil, Teba prosíme.
Ut nosmetípsos in tuo sancto servítio confortá-	Aby si nás vo svätej službe svojej posilniť a za-

re et conserváre dignéris, te rog.

chovať ráčil, Teba prosíme.

Ut mentes nostras ad coeléstia desidéria érigas, te rog.

Aby si mysle naše k nebeským žiadostiam pozdvihnúť ráčil, Teba prosíme.

Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retríbuas, te rog.

Aby si všetkých našich dobrodincov večnými dobrami odmeniť ráčil, Teba prosíme.

Ut ánimas nostras fratrum, propinquorum et benefactórum nostrórum ab aetérna damnatióne erípias, te rog.

Aby si duše naše, duše našich príbuzných a dobrodincov od večného zatratenia zachovať ráčil, Teba prosíme.

Ut fructus terrae dare et conserváre dignéris, te rog.

Aby si úrodu zemskú dať a zachovať ráčil, Teba prosíme.

Ut ómnibus fidélibus defúnctis requiem aetérnam donáre dignéris, te rog.

Aby si všetkým zomretým veriacim večné odpočinutie udeliť ráčil, Teba prosíme.

Ut nos exaudíre dignéris, te rog.

Aby si nás vyslyšať ráčil, Teba prosíme.

Fili Dei, te rog.

Synu Boží, Teba prosíme.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Dómine.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.

Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.

Kriste, uslyš nás.
Kriste, vyslyš nás.

Kýrie, eléison.
Christe, eleison.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, zmiluj sa nad nami.

Kýrie, eléison.
Pater noster.
℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.

Psalmus 69.

Deus, in adjutórium meum inténde, — Dómine, ad adjuvándum me festína.

Confundántur et revereántur, — qui quaerunt ánimam meam.

Avertántur retrórsum, et erubéscant — qui volunt mihi mala.

Avertántur statim erubescéntes, — qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultént et laeténtur in te omnes qui quaerunt te, — et dicant semper: Magnificétur Dóminus: qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus, et pauper sum, — Deus, adjuva me.

Adjútor meus, et liberátor meus es tu: — Dómine, ne moréris.

Glória Patri. Sicut erat.
℣. Salvos fac servos tuos.

℟. Deus meus, sperántes in te.

℣. Esto nobis Dómine, turris fortitúdinis.
℟. A fácie inimíci.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Otče náš.
A neuvoď nás do pokušenia.
Ale zbav nás od zlého.

Žalm 69.

Bože, mne k vyslobodeniu prispej. Pane, k pomoci mne sa ponáhľaj.

Nech sa zahanbia a zapýria tí, čo kujú úklady životu môjmu; — nech v hanbe zpät uvrhnutí budú, čo žiadajú si skynoženie moje.

Nech sa tí odvrátia pre hanbu svoju, čo volajú: »hanba, hanba«!

Nech sa tešia tí, čo nachádzajú radosť v Tebe, všetci, čo hľadajú Teba a túžia po spáse Tvojej a stále vravia: »Pán je veľký.«

Ale ja biedny som a chudobný, Bože, ponáhľaj sa ku mne. Ty si moja pomoc a osloboditeľ. Pane, len nemeškaj.

Sláva Otcu...
Ako bolo...
Spas služobníkov svojich.

Bože môj, ktorí dúfajú v Teba.

Pane, buď nám vežou udatnosti.
Proti nepriateľovi.

℣. Nihil proficiat inimícus in nobis.	Nepriateľ nech nič nezmôže proti nám.
℟. Et fílius iniquitátis non appónat nocére nobis.	A syn neprávosti nech nám neuškodí.
℣. Dómine non secúndum peccáta nostra fácias nobis.	Pane, nezachádzaj s nami podľa hriechov našich.
℟. Neque secúndum iniquitátes nostras retribuas nobis.	Ani nám neodplácaj podľa neprávostí našich.
℣. Orémus pro Pontífice nostro N.	Modlime sa za nášho Veľkňaza N.
℟. Dóminus consérvet eum, et vivíficet eum, et beátum fáciat eum in terra, et non tradat eum in ánimam inimicórum eius.	Pane, zachovaj ho, živ ho, blahoslaveným ho učiň na zemi a nevydávaj ho do rúk nepriateľov jeho.
℣. Orémus pro benefactóribus nostris.	Modlime sa za dobrodincov svojich.
℟. Retribuere dignáre, Dómine, ómnibus, nobis bona faciéntibus propter nomen tuum, vitam aetérnam. Amen.	Pane, ráč odplatiť životom večným všetkým, ktorí nám dobre činia pre meno Tvoje. Amen.
℣. Orémus pro fidélibus defúnctis.	Modlime sa za zomrelých veriacich.
℟. Réquiem aetérnam dona eis, Dómine, et lux perpétua lúceat eis.	Odpočinutie večné daj im, Pane, a svetlo večné nech im svieti.
℣. Requiéscant in pace.	Nech odpočívajú v pokoji.
℟. Amen.	Amen.
℣. Pro frátribus nostris abséntibus.	Za vzdialených našich bratov.
℟. Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperántes in te.	Bože môj, spas služobníkov svojich, ktorí dúfajú v Teba.
℣. Mitte eis, Dómine, auxílium de sancto.	Pane, pošli im pomoc zo svätyne.

℟. Et de Sion tüére eos.

A so Siona ich ochraňuj.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

℣. Dóminus vobíscum.

Pán s vami.

℟. Et cum spíritu tuo.

A s duchom tvojím

Orémus.

Modlime sa.

Deus, cui próprium est miseréri semper et párcere suscipe deprecatiónem nostram, ut nos, et omnes fámulos tuos, quos delictórum caténa constríngit, miserátio tuae pietátis cleménter absolvat.

Bože, ktorý sa vždy zmilúvaš a odpúšťaš, vyslyš pokornú prosbu našu, aby nás i všetkých služobníkov Tvojich, ktorých putá hriechov tlačia, zmilovanie dobrotivosti Tvojej od nich rozviazalo.

Exáudi, quaésumus, Dómine, supplicum preces, et confiténtium tibi parce peccátis: ut páriter nobis indulgéntiam tríbuas benígnus et pacem.

Prosíme, Pane, vyslyš prosby pokorných a chváliacim Teba odpusť hriechy, aby sme od Teba mohli dostať i milostivé odpustenie i pokoj.

Ineffábilem nobis, Dómine, misericórdiam tuam cleménter osténde: ut simul nos et a peccátis ómnibus éxuas, et a poenis, quas pro his merémur, erípias.

Pane, láskave nám preukáž nevysloviteľné milosrdenstvo Tvoje, zbav nás všetkých hriechov a od zaslúžených trestov nás oslobodť.

Deus, qui culpa offénderis, poenitentia placáris: preces pópuli tui supplicántis propítius réspice; et flagélla tuae iracúndiae, quae pro peccátis nostris merémur, avérte.

Bože, ktorý hriechom rozhnevaný, ale pokáním usmierený bývaš, shliadni milostive na modlitbu skrúšeného ľudu Tvojho a odvráť biče svojho hnevu, ktoré sme si za svoje hriechy zaslúžili.

Omnípotens sempitérne Deus, miserére fámulo tuo Pontífici nostro N., et dírige eum secúndum tuam cleméntiam in viam salútis aetérnae: ut, te donánte, tibi placita cúpiat, et tota virtúte perfíciat.

Všemohúci večný Bože, zmiluj sa nad služobníkom Tvojím, Veľkňazom naším M., spravuj ho podľa láskavosti svojej na ceste večného spasenia tak, aby z Tvojej štedrosti Tebe ľúbezné veci vyhľadával a so všetkou silou vykonával.

Deus, a quo sancta desidéria, recta consília et justa sunt ópera: da servis tuis illam quam mundus dare non potest, pacem; ut et corda nostra mandátis tuis dédita, et hóstium subláta formídine, témpora sint, tua protectióne, tranquílla.

Bože, od ktorého pochádzajú sväté žiadosti, pravé rady a spravodlivé skutky, daj služobníkom svojim pokoja, ktorého svet dať nemôže, aby aj srdcia naše plneniu prikázaní Tvojich boly oddané a po odvrátení nepriateľského strachu, i naše časy boly pod ochranou Tvojou pokojné.

Ure igne Sancti Spíritus renes nostros et cor nostrum Domine ut tibi casto córpore serviámus, et mundo corde placeámus.

Pane, zapáľ ohňom Ducha Svätého ľadviny i srdcia naše, aby sme Tebe nepoškvrneným telom slúžili a čistým srdcom sa Ti zaľúbili.

Fidélium, Deus, ómnium Cónditor et Redémptor, animábus famulórum famulárumque tuárum remissiónem cunctórum tríbue peccatórum: ut indulgéntiam, quam semper optavérunt piis supplicatiónibus consequántur.

Bože, Stvoriteľu a Vykupiteľu všetkých veriacich, odpusť všetky hriechy dušiam služobníkov a služobníc svojich, aby odpustenie, po ktorom vždy túžili, pokornými prosbami obsiahli.

Actiones nostras, quaésumus, Dómine, aspirán-

Prosíme, Pane, skutky naše svojím vnuknutím

do praevéni et adjuvándo proséquere: ut cuncta nostra orátio et operátio a te semper incípiat, et per te coepta finiátur.

predchádzaj a svojou pomocou sprevádzaj, aby všetky modlitby a skutky od Teba sa vždy počínaly a počaté s Tebou sa aj končievaly.

Omnípotens sempitérne Deus, qui vivórum domináris simul et mortuórum, omniúmque miseréris quos tuos fide et ópere futúros esse praenóscis: te súpplices exorámus; ut pro quibus effúndere preces decrévimus, quosque vel praesens saéculum adhuc in carne rétinet vel futúrum jam exútos córpore suscépit, intercedéntibus ómnibus Sanctis tuis, pietátis tuae cleméntia, ómnium delictórum suórum véniam consequántur. Per Dóminum...

Všemohúci, večný Bože, ktorý panuješ nad živými a mŕtvymi a zmilúvaš sa nad všetkými, o ktorých predvidaš, že budú vierou a skutkom Tvoji, pokorne Ťa prosíme, aby tí, za ktorých prosby skladať sme si umienili a ktorí alebo ešte na tomto svete žijú, alebo sa už na druhý svet odobrali, na prímluvu všetkých svätých Tvojich z Tvojej milostivej dobrotivosti odpustenie všetkých hriechov svojich obsiahli. Skrze Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého, Boh na veky vekov. Amen.

℣. Dóminus vobíscum. — Pán s vami.

℟. Et cum spíritu tuo. — Aj s duchom tvojím.

℣. Exáudiat nos omnípotens et miséricors Dóminus. — Vyslyš nás všemohúci a milosrdný Pane.

℟. Amen. — Amen.

℣. Et fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. — A duše veriacich skrze milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji.

℟. Amen. — Amen.

Te Deum — Chválospev vďačnosti.

Te Deum laudámus: te Dóminum confitémur.	Teba, Boha, chválime, — Teba, Pána, vyznávame.
Te aetérnum Patrem — omnis terra venerátur.	Teba, Otca večného, uctieva si zem celá.
Tibi omnes Angeli, — tibi Caeli, et univérsae Potestátes:	Tebe všetci anjeli, — Tebe nebesá a všetky mocnosti,
Tibi Chérubim et Séraphim — incessábili voce proclámant:	Tebe Cherubi a Serafi — bez prestania prespevujú:
Sanctus, Sanctus, Sanctus — Dóminus, Deus Sábaoth.	Svätý, svätý, — svätý Pán Boh zástupov.
Pleni sunt caeli et terra — majestátis glóriae tuae.	Plné sú nebo i zem — velebou slávy Tvojej.
Te gloriósus — Apostolórum chorus.	Teba slávny sbor apoštolov,
Te Prophétarum — laudábilis númerus.	Teba chvályhodný počet prorokov,
Te Mártyrum candidátus — laudat exércitus.	Teba vznešený zástup mučeníkov vychvaľuje.
Te per orbem terrárum — sancta confitétur Ecclésia,	Cirkev svätá po celej zemi vyznáva Teba,
Patrem — imménsae majestátis;	Otca nesmiernej velebnosti,
Venerándum tuum verum — et únicum Fílium;	I Tvojho ctihodného, pravého a jediného Syna,
Santum quoque — Paráclitum Spíritum.	Aj Ducha Svätého, Tešiteľa nášho.
Tu Rex glóriae, — Christe.	Kriste, Ty si kráľ slávy.
Tu Patris — sempitérnus es Fílius	Ty si Otcov Syn od večnosti.
Tu ad liberándum susceptúrus hóminem, — non horruisti Vírginis úterum.	Ty si sa podujal vykúpiť človeka a neváhal si vstúpiť do života Panny.

Tu, devícto mortis acúleo, — aperuísti credéntibus regna coelórum.	Ty si zlomil osteň smrti a otvoril si veriacim kráľovstvo nebeské.
Tu ad déxteram Dei sedes, — in glória Patris.	Ty sedíš na pravici Boha v sláve Otcovej.
Judex créderis — esse ventúrus.	Veríme, že ako sudca ešte raz prídeš.

Pri nasledujúcom verši si kľakneme.

Te ergo quaésumus tuis fámulis súbveni, — quos pretióso sánquine redemísti.	Preto Ťa teda prosíme, ráč služobníkom svojim pomáhať, ktorých si predrahou krvou vykúpil.
Aetérna fac cum Sanctis tuis — in glória numerári.	Učiň, aby sme k Tvojim svätým vo večnej sláve boli pripočítaní.
Salvum fac pópulum tuum, Dómine, — et bénedic hereditáti tuae.	Spas ľud svoj, Pane — a požehnaj dedičom svojim.
Et rege eos, — et extólle illos usque in aetérnum.	A spravuj ich, — a vyvýš ich až na veky.

Spieva sa stojačky.

Per síngulos dies — benedícimus te;	Po všetky dni — dobrorečíme Tebe,
Et laudámus nomen tuum in saéculum, — et in saéculum saéculi.	A chválime meno Tvoje na veky až na veky večné.
Dignáre Dómine die isto — sine peccáto nos custodíre	Ráč, Pane, v ten deň — zachrániť nás od hriechu.
Miserére nostri Dómine, miserére nostri.	Zmiluj sa, Pane, nad nami, — zmiluj sa nad nami.
Fiat misericórdia tua Dómine super nos, — quemádmodum sperávimus in te.	Nech je milosrdenstvo Tvoje, Pane, nad nami, ako dúfame v Teba.
In te Dómine sperávi: — non confúndar in aetérnum.	V Teba, Pane, som dúfal, nebudem zahanbený na veky.
℣. Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spíritu.	Dobrorečme Otcu i Synu so Svätým Duchom.

℟. Laudémus et superexaltémus eum in saecula.

Chváľme ho a vyvyšujme ho na veky.

℣. Dómine exaúdi oratiónem meam.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

A volanie moje nech dôjde k Tebe.

℣. Dóminus vobíscum.

Pán s vami.

℟. Et cum spíritu tuo.

Aj s duchom tvojím.

Orémus. Deus, cuius misericórdiae non est númerus, et bonitátis infinítus est thesaúrus: piísimae majestáti tuae pro collátis donis grátias ágimus, tuam semper cléméntiam exorántes, ut qui peténtibus postuláta concédis, eósdem non desérens, ad praémia futúra dispónas. Per Christum Dóminum nostrum.

Modlime sa. Bože, milosrdenstvo Tvoje je bez hraníc a dobrota Tvoja je nekonečne bohatá: ďakujeme Tvojej preláskavej Velebnosti za udelené dary a keďže vyhovuješ prosbám, prosíme dobrotivosť Tvoju, neopúšťaj nás, ale priprav nám budúce odmeny. Skrze Krista, Pána nášho.

℟. Amen.

Amen.

Ruženec

je obľúbenou pobožnosťou každého inteligentného katolíka, lebo v nej si môže premeditovať celú kresťanskú filozofiu a celý život Kristov. Je to retiazka rozdelená na päť častí po desať zrniek. Tým, že v ruke držíme ruženec a prstami ideme s jedného zrnka na druhé, napomáhame disciplínu ducha svojho, aby sme sa nerozptýlili v myšlienkach. Tak sa nám stane ruženec posvätnou verou, ku ktorej sa viaže toľko modlitieb, rozjímaní a potechy duševnej.

Chytiac do ruky krížik ruženca pomodlíme sa „Verím v Boha", potom je väčšie zrnko pre „Otčenáš" a tri malé pre „Zdravasy". Pritom vzbudzujeme v sebe vieru nádej a lásku. Nasleduje rozjímanie o tajomstvách našej viery. Každé tajomstvo uvá-

dzame Otčenášom. Potom sa modlíme desať Zdravasov, ale myslíme pritom na určité tajomstvo.

Pri slove „Ježiš" možno vždy vsunúť vetu o tajomstve, ale potrebné to nie je, užíva sa ten spôsob hlavne pri verejnom modlievaní ruženca. Pri súkromnom odbavovaní stačí myslieť na tajomstvo.

Ruženec má trojaké tajomstvá: radostné, bolestné a slávnostné. Naraz sa odbavuje obyčajne len jedno z týchto troch. Už toto zadelenie má hlboký psychologický význam, lebo skutočný život sa tiež skladá z radostí, z bolestí a zo slávy. Bez jednej z týchto složiek nie je ľudský život úplný.

Radostný ruženec.

Tajomstvá: *1. Zvestovanie.* Archanjel Gabriel zvestuje Panne Márii, že sa stáva Matkou Kristovou. Veta: ... ktorého si, Panna z Ducha Svätého počala — quem, Virgo, de Spíritu Sancto concepisti.

Meditácia. To je začiatok života Kristovho. Aj v mojej duši zaznelo volanie Boha, že budem nositeľom vyšších ideí. Ja som poslúchol, stal som si do služieb ducha. V srdci mojom počal sa život viery, život podľa Krista Ježiša. To je prvá moja radosť.

2. Magnifikat. Mária, nosiac pod svojím panenským srdcom Ježiša, navštevuje svoju staršiu príbuznú, Alžbetu, ktorá sa stala matkou sv. Jána Krstiteľa Dve vznešené ženy, ktoré sa pripravujú na materstvo, radostne sa pozdravujú, pričom z Máriiných úst znie krásny chválospev »Magnifikat«. Veta: ... ktorého si, Panna, pri navštívení Alžbety v živote nosila — quem, Virgo, Elisabeth visitando portasti.

Meditácia. Mária dáva zo svojej duševnej náplne iným. I ja zo svojich duševných zážitkov, z Krista, rodiaceho sa v srdci mojom, dávam iným. Poučujem, Apoštolujem. Privádzam ku Kristovi. Som pracovníkom sociálnym. To je moja druhá radosť.

3. *Betlehem.* V chudobnej maštaľke sa narodil Kristus. Veta:... ktorého si, Panna, v Betleheme porodila — quem, Virgo, in Betlehem genuisti.
Meditácia. Kristus sa narodil v nenáročnosti. Kristus sa rodí i v mojom srdci, keď sa moje kresťanské ideále stanú skutkami, keď katolícka myšlienka nadobudne tela v mojom vlastnom živote. Aj to sa musí robiť v tichosti, nenáročne, skromne. Blaženosť a spokojnosť sprevádzajú narodenie Krista a jeho skutkov i vo mne. To je moja tretia radosť.
4. *Obetovanie.* Mária obetuje svojho synáčika podľa predpisov zákona v chráme jeruzalemskom. Veta: ... ktorého si, Panna, v chráme obetovala, — quem, Virgo, in templo praesentasti.
Meditácia. I ja vyjavujem Ježiša celému svetu. Musím si byť toho vedomý. Moje reči, moje účinkovanie, môj úmysel a moje ciele životné, to sú obetovania Krista. Ak venujem čosi tomuto svetu, to musí byť to najšľachetnejšie, najsvätejšie, aby sa ľudia posvätili, aby mali dobrý príklad. A obetujem pritom aj seba, svoje povolanie, svoje práce na väčšiu slávu Božiu. Možno, že budem svojím životom a rozmýšľaním aj ja znakom, ktorému sa odporuje, ale chcem byť charakterom, dôsledným a rovným. To je moja štvrtá radosť.
5. *Po stopách Boha.* Mária stratila v chráme božského syna, ale ho našla s veľkou radosťou. Veta: ... ktorého si Panna, v chráme našla — quem, Virgo, in templo invenisti.
Meditácia. V každodennom živote strácame Ježiša, ale ho aj stále hľadáme. Chodíme po stopách Boha. Ohromný vesmír nás vedie k Stvoriteľovi, príroda na zemi k jeho múdrosti, srdcia toľko milió-

nov ľudí k jeho dobrote, cirkev svätá k jeho spaseniu. Potom je tu kostol, v kostole svätostánok, v ňom Ježiš, medzi nami prebývajúci Boh. V prijímaní je i vo mne. Mám Boha, nájdem Boha vždy. To je moja piata radosť.

Bolestný ruženec.

Tajomstvá: *1. Pot.* Ježiš pred smrťou sa krvou potil, mysliac na svoje blížiace sa útrapy. Veta: ... ktorý sa pre nás krvou potil — qui pro nobis sánguinem sudávit.

Meditácia. Pot znamená ťažkú prácu, systematickú, stálu, každodennú. Je to ťažká vec a potrebuje námahy. Predpokladá silnú vieru v Božiu Prozreteľnosť, ktorá ma postavila na to miesto, kde pracujem. Vytrvám. To je moja prvá bolesť, ktorá tvorí môj katolícky charakter.

2. *Bič.* Ježiša ubičujú. Veta: ... ktorý pre nás bičovaný bol — qui pro nobis flagellatus est.

Meditácia. Bič znamená ukáznenie tela. Máme nezriadené žiadosti telesné. Niekedy horí naše telo plameňom smyselným. Treba sa miernit, treba sa zaprieť, treba sa zriekať. Treba sa zachovať čistým i v rodinnom živote, i mimo neho. A treba sa ukázňovať aj na inom poli, aby sme na tom hlavnom a pohlavnom vedeli byť nad sebou pánmi v jedle, v pití, v náruživostiach fajčenia a alkoholu. To všetko je bič na telo. To je moja druhá bolesť, ktorá pestuje môj katolícky charakter.

3. *Tŕň.* Ježiša vojaci tŕním korunujú. Krv mu tečie do očú a na posvätný obličaj. Veta: ... ktorý pre nás tŕním korunovaný bol — qui pro nobis spinis coronatus est.

Meditácia. Tŕň znamená ukáznenie hlavy, myšlienkového sveta. To je azda ešte ťažšie než ukáznenie tela. Veda nám stavia problémy, vzbudzuje pochybnosti. Život plodí jalové predstavy. Rodí sa v nás pýcha, nezdravá povýšenosť. To všetko zlomiť, zriadiť a podriadiť Ježišovi, Cirkvi jeho, viere — je stály boj so sebou, niekedy urputný, ale potrebný. To je moja tretia bolesť, ktorá vychováva vo mne katolícky charakter.

4. *Kríž.* Ježiš nesie svoj kríž na Kalváriu. Veta: ... ktorý pre nás kríž niesol — qui pro nobis crucem bajulávit.

Meditácia. Kríž je naším podielom životným. Nemôžeme byť bez ťažkostí, bez dní smútku, bez nemoci, bez nepríjemností. Tieto kríže hrdinsky niesť a zniesť je ťažko. Vidieť treba v nich vôľu Božiu. Použiť na pokoru a pokánie. To je moja štvrtá bolesť, v ktorej sa najkrajšie vykryštalizuje katolícky charakter.

5. *Smrť.* Ježiš umrie na kríži. Veta: ... ktorý pre nás ukrižovaný bol — qui pro nobis crucifixus est.

Meditácia. Smrť na kríži znamená život venovaný veľkej myšlienke, apoštolátu, službe ducha. Je to ukrižovanie pre svet, je to obetovanie seba, svojej práce a svojho života Bohu, činnosť medzi zemou a nebom, život venovaný blížnemu a stále odumieranie sebe, nezištnosť a veľká láska k Bohu a človeku. To je najväčšia obeta, a ak ju viem priniesť, to je moja piata najväčšia bolesť, ktorá predstavuje najideálnejší katolícky charakter.

Slávnostný ruženec.

Tajomstvá: *1. Vzkriesenie.* Veta: ... ktorý slávne zmŕtvych vstal — qui resurrexit a mortuis.

Meditácia. Duševný úpadok nás neminie. Zhrešíme, klesáme. Vidíme, čo je správne, a predsa tak často ideme za zlom. Treba sa znova a znova pozdvihnúť, nezostať v nízkosti, v hriechu. Treba i zmŕtvych vstať, keď nás zabije smrteľný, ťažký hriech. Len ten je stratený, kto sa neusiluje hneď vstať. V ľútosti, vo spovedi vždy znovu vstávam. To je moja prvá sláva.

2. *Nanebevstúpenie.* Veta: ... ktorý slávne na nebesia vstúpil — qui in coelos ascendit.

Meditácia. Aj my prežívame akési nanebevstúpenie, keď sa modlíme. Odpútame sa od hmoty, od každodenného života a povznášame sa duchom k Bohu. Je to jedinečná výsada rozumných tvorov, že môžu mať spojenie s duchovným svetom. Čím som inteligentnejší, tým lepšie a hlbšie sa musím modliť. Dobrá modlitba, dobré rozjímanie, to je ohromná sila a potecha. A to je druhá sláva moja.

3 *Soslanie Ducha Svätého.* Veta: ... ktorý nám Ducha Svätého soslal — qui nobis Spiritum Sanctum misit.

Meditácia. Na ceste duševného spojenia ide nám Boh v ústrety. Dáva nám svoju milosť. Napĺňuje našu bytosť svojou milosťou posväcujúcou. Život v milosti Božej, to je cieľ tuzemského života, to je úplný rozvoj katolíckej duše. Ak mi Boh dožičí svojej milosti, ak môj rozum osvecuje jeho Duch, to je moja tretia sláva na tejto zemi.

4. *Nanebevzatie.* Veta: ... ktorý ťa, Panna, do neba vzal — qui te Virgo in coelum assumpsit.

Meditácia. Neradi myslíme na svoju smrť, a predsa najmúdrejšie si vtedy zariadime život, keď svojou životosprávou sa usilujeme všetko tak konať, aby sme kedysi spokojne mohli umrieť v povedomí, že sme si vykonali svoju povinnosť i k sebe, i k ľuďom, i k Bohu. Koniec dobrého života je dobrá smrť, ľahká, spokojná. To musí byť Božej vôli oddaný prechod do druhého, večného života, aby som bol súdený. Dobrá smrť bude mojou štvrtou slávou.

5. *Koruna večnosti.* Veta:... ktorý ťa, Panna, v nebi korunoval — qui te Virgo in coelis coronavit.

Meditácia. Život večný — to je os nášho katolíckeho rozmýšľania. To je zorný uhol, zpod ktorého hľadíme na celý svet. Od viery, zakotvenej do mora večnosti, závisí všetko, najmä náš praktický život. Kto verí vo večnosť, ten nebude hľadať tuzemskú slávu, bohatstvo, nebude hľadať odmenu a uznanie ľudí, ale len Boha a čistotu svedomia. Takému už za živa žiaria na čele zory nebeskej koruny. Kiežby bola mojím údelom aj táto najvyššia, piata sláva, smysel celého môjho žitia-bytia.

Takto, hľa, v ruženci sa zrkadlí život Kristov, život Matky Božej a pritom môj katolícky charakter sostavený z radostí, žalostí a slávy kresťanského života. Preto je ruženec modlitbou hlboko nábožného katolíckeho inteligenta.

Krížová cesta.

Krížová cesta je krásna pobožnosť, ktorou si pripomíname utrpenia Ježišove, jeho smrť a pochovávanie, aby sme z tejto spomienky čerpali pre seba poučenie a posilu. Skladá sa zo 14 krížikov, ktoré sú v kostole rad-radom zavesené a znamenajú jednotlivé zastavenia na ceste utrpenia Ježišovho. Pod krížikmi sú vyobrazené výjavy týchto zastavení. Aj krížová cesta je vlastne meditačná modlitba, spojená s veľkými odpustkami. Ideme od jednej zastávky ku druhej, pozdravíme trpiaceho Ježiša slovami: Klaniame sa ti, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe: lebo si svätým krížom svojím svet vykúpil. Potom sa môžeme pomodliť Otčenáš, Zdravas, a pritom rozmýšľať nad príslušným dejom.

I. Zastavenie. **Ježiš je na smrť odsúdený.**

Meditácia· Ježiš sa nebráni, len majestátne stojí pred Pilátom. Jeho postava je najlepším dôkazom neviny. I mňa posudzujú neraz nespravodlivo. Za svoje hriechy vďačne pretrpím upodozrievania, odsúdenia. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

II. Zastavenie. **Ježiš berie kríž na seba.**

Meditácia. Dojímavá scéna. Ježiš objíma kríž, ktorý znamená spásu toľkých miliónov ľudí, i moju. Ja trpezlivo musím znášať nepríjemnosti života, ťažkosti, bolesti a trápenia, telesné i duševné, sklamania a údery. Ponesiem si aj ja kríž svoj za Kristom. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

III Zastavenie **Ježiš po prvý raz padá pod krížom.**

Meditácia. Ježiš má pred sebou celú cestu na Kalváriu Musí ísť ďalej. Klesá, padá od vysilenia a únavy, ale hneď vstane. I ja koľko ráz klesám vo viere, ktorá mi ukazuje cestu života. Musím aj ja vytrvať. Ak mi pochybnosti a lživeda podlamujú nohy, ak mi chcú vyrvať vieru, pomodlím sa, pomyslím si, že musím dojsť cieľa vstanem a idem ďalej po ceste viery. Áno, verím. Ježišu, a idem za Tebou, zmiluj sa nado mnou!

IV. Zastavenie. **Ježiš sa stretá so svojou matkou.**

Meditácia. Verná matka ide na cestu útrap spolu so synom. Je to veľká potecha Ježišovi,

táto obetavá láska materinská, to porozumenie, to spolucitenie. Aj ja sa stretávam po cestách života svojho s Matkou Božou. Veď ona je aj mojou matkou. Pod jej ochranu sa utiekam. Ona mi vyprostredkuje milosť, pomoc Som Máriiným dieťaťom. V sprievode Matky Tvojej idem za tebou. Ježišu zmiluj sa nado mnou!

V. Zastavenie. **Šimon pomáha Ježišovi kríž niesť.**

Meditácia. Vojaci sa báli, že Ježiš neunesie svoj kríž, až do konca, preto dovolili Šimonovi, aby pomahal. Niekedy aj nám sa zdá, že Cirkev nezdolá tie ťažkosti a nepriateľské nápory, toľko ich je. Keby ten kríž niesli len ľudia, iste by nevládli. Ale my len pomáhame, naša apoštolská činnosť je ako podradná činnosť Šimonova, preto vďačne sa jej ujmeme, veď ideme spolu s Kristom. Čím viac ťažkostí mám tým väčšia je moja sila a dôvera, lebo navzájom si pomáhame kríž niesť. Ježiš i ja. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VI. Zastavenie **Veronika podáva Ježišovi ručník.**

Meditácia. Znoj a prach vtlačí Ježišovu tvár do čistého ručníka Veronikinho I ja idem v ústrety Ježišovi ponúkam mu svoju dušu svoje srdce, aby vtlačil do nich svoj svätý obličaj. Chcem aby z môjho pohľadu, z mojej vážnosti sa stále zrkadlila Ježišova spasiteľná tvárnosť. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VII Zastavenie. **Ježiš po druhý raz padá pod krížom.**

Meditácia. Ježiš zas padá, ale znova vstane a vlečie svoje bremeno ďalej. Keby som nemal nádeje vo víťazstvo dobra a čností vo večnom živote, sotva by som vstal po svojich tak častých pádoch. Ale nádej ma živí, pevná, v Kristovi zakotvená nádej. Preto vstanem a idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VIII. Zastavenie. **Ježiš potešuje plačúce ženy.**

Meditácia. K Ježišovi sa túlily šlachetné ženy. V jeho spoločnosti sa posilňovaly v čnostiach a dostávaly posilu pre ťažkosti rodinné. Preto plačú. vidiac jeho muky. Aj moje priateľstvá a známosti musia byť také, aby slúžily posile krás duševných a vzájomnej pomoci. Nesmú ma odvrátiť od správnej cesty a od konania povinnosti. Treba sa zaprieť. Za tebou idem, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

IX. Zastavenie. **Ježiš po tretí raz padá pod krížom.**

Meditácia. Ježiš je ľudsky hovoreno na konci so svojimi silami, ale zase sa len preberie a prekoná celú krížovú cestu. Veľké dielo lásky musí byť dokončené. Láska k Bohu, k bližnému je aj pre mňa najmocnejšou vzpruhou aby som vydržal, aby som napätím všetkých svojich síl pracoval, aby som aj po toľkých klesnutiach a chybách znova sa chopil práce na svojom duševnom zdokonalení. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

X. Zastavenie. **Ježišovi strhajú šaty.**

Meditácia. Všetko Ježišovi zoberú, česť, ľudskú úctu zostáva mu len to dokrvavené, umučené telo. Pripravujú ho na muky smrteľné. Nehľadám ani ja ľudskú chválu a slávu. I keď ma podozrievajú, hania a potupujú, nelakám sa. Môžu mi zobrať všetko, charakterná duša zostane mojim majetkom, venovaným Bohu. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

XI. Zastavenie. **Ježiša na kríž pribíjajú.**

Meditácia. Ježiš leží na najtvrdšej a najbolestnejšej posteli sveta. Jeden za druhým mu prebíjajú údy drsnými klincami. Tak sa tvorí päť rán Kristových, útecha toľkých duší. Ja si aspoň zažiadam, aby moje nohy vždy chodily po ceste spravodlivosti a lásky, aby moje

ruky vždy dvíhaly sa k modlitbám a vystieraly sa na pomoc biednym a k obetavému konaniu povinností. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

XII. Zastavenie. **Ježiš na kríži umiera.**

Meditácia. Dokonané je — dielo spásy. Ježiš umiera za nás. Kristus ma vykúpil, tak chcem byť spasený aj ja. On umrel aj za mňa. Som mu zaviazaný. Ježišu, tebe žijem a tebe umieram Tvoj kríž je mi znakom života a spásy, žriedlom sily a milosti, prameňom z Boha, predmetom viery, nádeje a lásky. Zmiluj sa nado mnou!

XIII. Zastavenie. **Ježišovo telo s kríža snímajú.**

Meditácia. Ešte piata rana do srdca najsvätejšieho a najmilosrdnejšieho, ktoré sa stalo kráľom všetkých sŕdc. Potom kladú jeho mŕtve telo do lona matkinho. Mater dolorosa — Matka sedmibolestná Patrónka slovenská, oroduj za nás, za náš národ, aby sme všetci vytrvali vo viere svätej až do smrti Ježišu, len za tebou idem, zmiluj sa nado mnou!

XIV. Zastavenie. **Ježiša pochovávajú.**

Meditácia. Ten hrob je hrobom iba na tri dni, lebo na tretí deň sa stane slávnym. Vzkriesený Kristus pôjde do slávy svojej, ale si vyhľadá aj iný tichý úkryt aby zostal vždy medzi nami: svätostánok kostolov, najsvätejšiu eucharistiu. Ja vďačne vyhľadávam tento stály príbytok Ježiša medzi nami klaniam sa mu a prosím ho, aby mi formoval srdce podľa srdca svojho. Ježišu, za tebou idem jedine, zmiluj sa nado mnou!

EUCHARISTIA — PLNÝ ŽIVOT

V kostole pred jedným oltárom visí lampa, v nej sa mihoce červené svetlo. To svetlo znamená, že medzi nami prebýva Boh, že na oltári je svätostánok a v ňom Ježiš v podobe drobných oblátok: — to je Sviatosť Oltárna, eucharistia. To je duša našich kostolov, to je duša našej Cirkvi a nášho nábožného života vôbec. Keď náš ľud hovorí o sviatosti bez bližšieho označenia, myslí na Sviatosť Oltárnu.

Ako sa stáva Ježiš stálym obyvateľom našich oltárov?

Ako sa rodí eucharistia?

Pri pozdvihovaní vo svätých omšiach. Vtedy kňaz sa nahne nad hostiu a vyriekne nad ňou slová premeny: Toto je telo moje. V tej chvíli vonkajšia forma hostie neskrýva viac podstatu chleba, ale samého Boha Ježiša Krista. Preto kňaz hneď pokľakne pred Bohom. To samé robí nad vínom. I premenenú hostiu, i krv Kristovu pozdvihne, aby sa aj veriaci klaňali. Tieto sväté spôsoby potom kňaz berie k sebe pri svätom prijímaní. V niektorých omšiach však kňaz súčasne s veľkou hostiou premieňa aj viacero malých hostií. Tieto sa kladú do objemnejšieho kalicha, do takzvaného cibória, ktorý sa vloží do svätostánku, do tabernákula. V tabernákulu stojí pravidelne aj pozlátený rámec s okienkom, za ktorým v zlatom mesiačku je upravená veľká hostia na vyloženie sviatosti, takzvaná monštrancia. Malé hostie sú na to, aby ich veriaci prijímali. Keď sa hostie minú, alebo je obava, že sa pokazia, kňaz za omše obnovuje sviatosť. Vyčistí vínom a vodou nádobu, purifikuje cibórium a vloží doň novokonsekrované hostie, ktoré sa menujú aj partikulami.

Meditácia o svätostánku.

1. Červené svetielko, večné svetlo, pripomína nám prítomnosť Boha. Preto musím Ježiša v tabernákulu pozdraviť. Robím to tak, že zohnem pravé koleno až po zem, potom vstanem, a len potom idem na svoje miesto. Ak na hlavnom oltári niet eucharistie, keď teda nesvieti pred ním večné svetlo, stačí poklona hlavou. Niekedy totiž je sviatosť na bočnom oltári, a vtedy sa sluší pozdrav vykonať pred týmto oltárom a odbaviť aj príslušnú duševnú poklonu, adoráciu.

2. Červené večné svetlo nás upomína aj na to, aby sme sa v kostole pravidelne venovali len Bohu. Len čo prekročíme prah kostola, pretrhneme všetky styky s ľuďmi; môžeme ich voľne a mlčky pozdraviť, ale ináč bez slova sa oddávame svojim duševným veciam. Preukazuje neúctu k Bohu ten, kto hocijako vyrušuje ticho, už či chôdzou či ináč. Kostol je dom modlitby a tichosti. Len liturgia má v ňom slovo, spoločné modlitby a piesne.

3. Oltár so sviatosťou je trónom Božím. Preto náš šľachetný cit vyžaduje aby sme sa postarali o krásu a čistotu oltárov. Veď kostol je po našom byte naším druhým domovom. A keď chceme mať doma poriadok a čistotu, tak to musíme hľadať aj v kostole. Kostol je zrkadlom viery a úcty veriacich k sviatostnému Spasiteľovi. Predovšetkým kňaz sa stará o tieto veci, ale bez pomoci veriacich sa mu to ťažko bude dariť.

Dogmatika o Sviatosti Oltárnej.

Sviatosť Oltárna je tajomstvom viery v Ježiša Krista, prítomného pod spôsobmi chleba a vína, aby obnovoval obetu kríža a dával sa nám za pokrm duše. Eucharistia má teda trojaký podstatný význam: ako prítomnosť, ako obeta a ako prijímanie.

1. Opravdivá *prítomnosť* Ježišova je zrejmá zo slov Kristových. Prisľúbil túto sviatosť týmito slovami: »Ja som chlieb života!... ja som ten živý

chlieb, ktorý som sostúpil s neba! Ak niekto je z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo, ktoré (obetujem) za život sveta. Veru, veru, hovorím vám, ak nebudete jesť telo Syna človeka, a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život (večný). (Lenj kto je moje telo a pije moju krv, má (v sebe) život večný a ja ho vzkriesim v posledný deň. Moje telo je opravdivý pokrm a moja krv je opravdivý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.« (Jn 6, 48—57.)

Svoj sľub splnil na poslednej večeri, hovoriac o svojej nastávajúcej smrti, ktorá oddeľuje krv od tela. Vzal chlieb, vďaky vzdával, lámal a dával svojim učeníkom a riekol: Vezmite a jedzte: toto je telo moje, ktoré sa za vás dáva. Podobne vzal i kalich, vďaky vzdával a riekol: Pite z toho všetci, lebo toto je krv moja, krv Nového zákona, ktorá sa za vás a za mnohých vyleje na odpustenie hriechov. To čiňte na moju pamiatku!

Tieto slová Ježišove neskôr sám sv. Pavol apoštol vykladá veriacim v Korinte: Kalich, ktorý požehnávame, či nie je zúčastnením sa na krvi Kristovej? A chlieb, ktorý lámeme, či nie je zúčastnením sa na tele Pánovom?... A tak ktokoľvek bude jesť tento chlieb, alebo piť kalich Pánov nehodne, vinen bude tela a krvi Pánovej.

Na základe týchto slov máme my tieto katolícke dogmy:

Dogmu o opravdivej prítomnosti: v najsvätejšej Sviatosti Oltárnej po konsekrácii chleba a vína je tam opravdive, skutočne a podstatne telo a krv Pána Ježiša Krista i s jeho dušou a s jeho božstvom, teda celý Kristus.

Dogmu o podstatnej premene, transsubstantiatio. Kristus nepovedal: tu je moje telo, v tomto víne je moja krv, ale jednoducho: toto je telo moje, toto je moja krv. Teda na slová Ježišove sa podstata chleba a vína premenila na opravdivé telo a krv Ježišovu, len vonkajšie spôsoby chleba a vína zostávajú pre naše smysly.

Dogmy o spôsobe opravdivej prítomnosti: pod každým spôsobom je prítomný Kristus živý, teda i s telom, i s krvou, i s dušou.

I to je zrejmé, že pod každou čiastočkou konsekrovaného chleba a vína je prítomný celý Kristus.

2. Eucharistia je aj *obetou*. Ježiš pri poslednej večeri obetoval podľa predpisov Starého zákona veľkonočného baránka, teda prinášal obetu starozákonnú. Ale hneď potom uvádza nový obrad Nového zákona, keď podáva apoštolom svoje telo a krv, ktoré sa obetujú na odpustenie hriechov. A prikázal im, aby tak činili na jeho pamiatku. Kristova obeta sa vlastne skončila na kríži, kde vylial svoju krv a dokonal svoje dielo spásy. Táto istá obeta sa opakuje vo Sviatosti Oltárnej, ale nekrvavým spôsobom: Ježiš Kristus obetuje znova seba Bohu Otcu za nás. A my s ním tiež obetujeme jeho, najnevinnejšieho baránka Božieho. Obeta je centrom každého náboženstva, preto je svätá omša, v ktorej sa táto obeta deje, centrom nášho života katolíckeho, stredom liturgie.

3. Eucharistia je konečne aj svätým *prijímaním:* prijímaním tela a krvi Kristovej pod spôsobom malej konsekrovanej hostie. Je to najsvätejší úkon kresťana: prijímať k sebe Boha-Spasiteľa.

Sviatosť Oltárna, ako prijímanie, má spojené zvláštne sviatostné milosti, a to:

spája nás so Spasiteľom, spája nás s Bohom samým,

slúži nám za pokrm nadprirodzený a

nakoľko ten istý Ježiš sa podáva takto všetkým katolíkom, eucharistia znamená aj milosť jednoty a bratstva medzi veriacimi.

Z cirkevnoprávnych predpisov o Eucharistii.

O omši svätej:

Can. 802: Moc obetu omše svätej odbaviť majú výlučne len kňazi.
Can. 806: Okrem Vianoc a Dušičiek, keď sa môžu tri omše slúžiť, nesmie kňaz v jeden deň viac omší odbavovať bez povolenia.

Can. 808: Kňaz môže slúžiť sv. omšu iba vtedy, keď nič nejedol a nepil od polnoci.

Can. 813: § 1. Kňaz nech neslúži svätú omšu bez miništranta, ktorý by mu posluhoval a odpovedal.
§ 2. Miništrantom nech nie je ženská, okrem prípadu, keď niet mužského, ale aj vtedy ženská nech zďaleka odpovedá a nech nemá nijakého prístupu k oltáru.

Can. 814: K najsvätejšej obeti omšovej užíva sa chlieb a víno, ku ktorému sa primieša trocha vody.

Can. 815: § 1. Chlieb musí byť z čistej pšenice a čerstvý, aby sa nepokazil.
§ 2. Víno musí byť prirodzené, z viniča a nepokazené.

Can. 816: V omši svätej užíva kňaz alebo nekvaseného chleba (oblátky, hostie), alebo kvaseného podľa vlastného obradu (grécko-katolíci užívajú kvaseného, teda obyčajného chleba).

Can. 819: Omša svätá sa má slúžiť v jazyku liturgickom (poznámka v latinskej cirkvi latinsky, v grécko-katolíckej grécky alebo staroslovansky).

Can. 821: Omša sa nemá začať skôr než hodinu pred východom slnka, a nie neskôr než hodinu po poludní.

Can. 822: Omša svätá sa má slúžiť na posvätenom oltári v posvätenom kostole alebo kaplnke.

O svätom prijímaní:

Can. 845: Sväté prijímanie zpravidla vysluhuje kňaz.

Can. 852: Najsvätejšia eucharistia má sa podávať len pod spôsobom chleba.

Can. 853: Každý pokrstený, ktorý nie je právom hatený, môže a má sa pripustiť ku sv. prijímaniu.

Can. 856: Nech bez predchádzajúcej sviatostnej spovede nikto nejde ku svätému prijímaniu, ak má svedomie obťažené ťažkým hriechom, i keby akokoľvek ľutoval. Ak treba niekomu nevyhnutne prijímať a niet spovedníka, nech vzbudí v sebe predtym dokonalú ľútosť.

Can. 857: Nikto nesmie prijať najsvätejšiu eucharistiu, kto už v ten istý deň prijímal.

Can. 858: § 1. Kto od polnoci nezachoval prirodzený pôst, nemôže byť pripustený na sväté prijímanie okrem nebezpečenstva smrti a okrem prípadu, keď treba prekaziť zneuctenie sviatosti.
§ 2. Nemocní, ktorí ležia už vyše mesiaca bez nádeje, že by sa skoro uzdravili, podľa múdreho úsudku spovedníka môžu prijímať najsvätejšiu eucharistiu raz alebo dva razy v týždni, aj keď predtým akýsi liek alebo voľačo iného na spôsob nápoja prijali.

Can. 859: § 1. Každý veriaci obojeho pohlavia, keď už vekom dosiahol užívanie rozumu, má raz do roka, aspoň na Veľkú noc, prijímať sviatosť eucharistie . . .
§ 2. Veľkonočné prijímanie nech sa stane počnúc od Kvetnej nedele až po Bielu nedeľu ale miestni biskupi môžu tento čas aj pre všetkých svojich veriacich už prv uvoľniť, ale nie pred štvrtou nedeľou pôstnou, a predĺžiť, ale nie ďalej ako po sv. Trojicu.

Can. 863: Treba *nabádať* veriacich, aby častejšie, ba aj každodenne prijímali.

Meditácia o eucharistii.

1. Eucharistia je sviatostným zázrakom a tajomstvom, ktoré dopĺňuje môj život individuálny. Táto sviatosť je najsilnejším spojivom medzi Bohom a človekom. Tu mudrovanie nepomôže. Tu veda a viera sú dva oddelené terény. Nijaká veda a nijaká filozofia nebude môcť eucharistiu nikdy pochopiť. Tu platí len slovo Božie, slovo Kristovo. Ak je Kristus Bohom, tak kto by mu odopieral moc premieňať podstatu chleba a vína na svoje telo a krv? Veď on je Tvorcom všetkých vecí a všetkých podstát. Bez jeho stálej opatery by sa aj teraz rozpadlo všetko v nič. Ja teda nehľadám veľa rozumových dôvodov a vysvetlení, mne stačí to, že tu niet reči o nemožnosti, ani o vnútornom protirečení. Hlavné je slovo Ježišovo, jeho vôľa a jeho božská moc.

2. Som mu povďačný za túto vôľu, že chce zostať vždy medzi nami, že svoju prítomnosť nevyhradil len tým niekoľkým ľuďom, ktorí žili voľakedy v Palestíne okolo neho. Keď sa už raz stal človekom, keď už raz sa uponížil a prebýval medzi nami, tak bolo celkom spravodlivé a láske jeho srdca primerané, že toto prebývanie predĺžil vhodným spôsobom až do konca tohto sveta.

3. Tak je mi tá biela Hostia skutočným Bohom, Ježišom Kristom, ku ktorému prichádzam ako k priateľovi, ako Potešiteľovi, ako darcovi milosti a života. Klaniam sa Mu, meditujem o Ňom modlím sa k Nemu. Mne eucharistia je jedinou náplňou katolíckeho

kostola, predmetom zbožnosti, okolo ktorého sa krúti celý náš nábožný život. Preto si tak rád odbavujem svoje poklony v kostole, svoje úprimné adorácie. »Adoro te devote...«

Poklona sv. Tomáša Akvinského Najsv. Sviatosti.

Adóro te devóte,
latens Déitas,
Quae sub his figúris
vere látitas:
Tibi se cor meum
totum súbjicit
Quia te contémplans,
totum déficit.

Klaniam sa Ti verne,
Bože večitý,
pod spôsobom chleba
z lásky ukrytý.
Srdce moje sa ti
celkom oddáva,
že si Pánom jeho,
vďačne uznáva.

Visus, tactus, gustus
in te fállitur,
Sed audítu solo
tuto créditur:
Credo, quidquid dixit
Dei Filius,
Nil hoc verbo
Véritátis vérius.

Zrak, chuť i cit by ma
chcely oklamať,
ale sluch ma učí
pevnú vieru mať.
Verím, čo Syn Boží
zjavne riekol nám.
Ten klamať nemôže,
bo je Pravda sám.

In cruce latébat
sola Déitas,
At hic latet simul
et humánitas;
Ambo tamen credens
atque cónfitens,
Peto, quod petivit
latro poénitens.

Na kríži sa skrvlo
len Božstvo samé,
tu aj človečenstvo
je s ním schované.
Oboje však verím,
hoc' udivený,
prosím, za čo prosil
lotor skrúšený.

Plagas, sicut Thomas
non intúeor,
Deum tamen meum
te confíteor:

Rany Tvoje, ako Tomáš
nevidím,
predsa vyznávam,
že si Bohom živým.

Fac me tibi semper
  magis crédere,
In te spem habére,
  te diligere.

Rozmnož vo mne vieru
  i nádej v Teba
a láskou ma tiahni
  k sebe do neba.

O memoriále mortis Dó-
  mini,
Panis vivus,
  vitam praestans hómini,
Praesta meae menti
  de te vívere
Et te illi semper
  dulce sápere.

Ty si pamiatka smrti
  môjho Pána,
živý Chlieb si,
  záloh večného žitia; —
daj, nech duša moja,
  Tebou kŕmená,
z Teba žije,
  s Tebou je vždy spo-
  jená.

Pie pellicáne, Jesu Dó-
  mine,
Me immúndum munda
  tuo Sánguine,
Cujus una stilla
  salvum fácere
Totum mundum quit ab
  omni scélere.

Dobrý Pelikáne,
  Kriste, Pane môj,
dušu moju svojou
  krvou smy, napoj,
krvi Tvojej stačí
  kvapka jediná,
by z celého sveta
  smyla sa vina.

Jesu, quem velátum
  nunc aspício,
Oro, fiat illud, quod tam
  sítio:
Ut, te reveláta cernens
  fácie,
Visu sim beátus
  tuae glóriae. Amen.

Ježiš, zraku môjmu
  skrytý v Sviatosti,
ráč vyhovieť, prosím,
  mojej žiadosti,
daj, nech uzriem zjavne
  jasnú tvár Tvoju,
večnú slasť obsiahnem
  za strasť dočasnú.

Meditácia o poklone.

1. Katolícky človek akosi sám od seba cíti, že Eucharistia je základom a stredobodom duševného života. Preto často zavíta do kostola. Katolícky kostol má byť po celý deň otvorený, aby sa veriaci mohli pokloniť sviatostnému Spasiteľovi hocikedy, keď im to zamestnanie dovolí. Naše kostoly nie sú prázd-

ne ani vtedy, keď v nich nieto ani jedného človeka. Je tam na oltári Kristus, náš Pán, náš Majster. On vždy prijíma, on má pre nás vždy otvorené dvere a otvorené Srdce. Bez Eucharistie nie je kostol chrámom Božím, ale len shromaždiskom veriacich. Eucharistia naplňuje naše katolícke kostoly zbožnosťou a svätou tajomnosťou. Červené svetielko nad oltárom, to je náplň kostola, to je blaženosť katolíka, to je potecha každej vernej duše.

2. Tak teda vďačne sa zastavím v kostole i vtedy, keď v ňom niet bohoslužby, i vtedy, keď v ňom niet iného ako Krista samého. Zastavím sa čo len na okamih a vzdám česť Kristu kráľovi, Bohu môjmu dobrotivému. Stačí jedna myšlienka, stačí jeden pohľad na oltár, jeden letmý pozdrav, jedno kľaknutie, jeden vzdych, — a môžem ísť uspokojený ďalej do sveta po svojej ceste. Vykonal som veľké dielo, vykonal som adoráciu, poklonu. Nie dlhé modlitby, ale šľachetný postoj duše zdobí katolíka, krásne duševné gesto. Takéto gesto je návšteva kostola na krátku poklonu.

3. Keď idem do práce, do úradu, do továrne, do dielne, keď idem z práce — tak dobre je zastaviť sa na chvíľku pred tabernákulom Božím, aby som na krátko prosil pomoc, vzdal vďaky a odporúčal všetko Tomu, ktorého najsvätejšiu vôľu plním svojou robotou, svojím namáhaním. Kristus je mojím najvyšším predstaveným, šéfom mojej duše. I sluší sa ráno najsamprv u Neho sa hlásiť, u tohto predstaveného, ktorý pozná všetky taje srdca môjho.

4. Kto žije s Kristom eucharistickým, ten je opravdivým katolíkom, ten má v sebe p l n ý ž i v o t kresťanstva, lebo žije s Bohom, žije s Ním spojený. Vo sviatosti prijímania nemôžem sa s Ním spájať vždy, — iste to je to najužšie spojenie —, ale krátkou poklonou pred svätostánkom môžem dokumentovať svoje spojenie so sviatostným Spasiteľom hocikedy. Preto nikdy nesmiem zanedbávať a d o r á c i u. Keď sa prežehnám pred kostolom, alebo si snímem klobuk, už aj to je istý spôsob adorácie, tým viac obohacuje dušu pokorný pobyt v kostole. Toľ-

kým ľuďom, známym a neznámym, hodným a nehodným, preukazujeme cez deň poklonu. Boh si zasluhuje, aby som mu aspoň raz tiež preukázal oddanosť a úctu.

5. Večer pred spaním mám sa seba spytovať, či som cez deň myslel na to, že som katolík, či som aspoň na krátko zaskočil do kostola, či som si vybavil túto maličkú povinnosť. Je pravda, že Cirkev mi predpisuje iba nedeľné počúvanie omše. Ale naše kostoly nie sú stavané iba pre nedele a sviatky. Kristus je v nich vždy. Tak cez týždeň aspoň raz denne na chvíľu do kostola!

Krátka modlitba poklony.

Drahý Spasiteľu! Niet mnoho času v tomto shone životnom. Ale nechcem Ťa obísť, a preto som prišiel na malú chvíľu sem ku svätostánku Tvojmu na poklonu. Buď pozdravený, Pane Ježišu, pomocník môj a najsvätejší vzor. Ty si môj vodca. Ty si môj cieľ. Ty si moja sila. Verím, že si tu na oltári prítomný a že vďačne prijímaš túto malú službu mojej skromnosti. Požehnávaj mňa a všetkých mojich milých. Požehnávaj prácu moju. Daj mi vytrvalosti, daj mi stálosti a pevného charakteru, aby som nepodľahol pokušeniam, ale vzorne sa choval všade a vždy na väčšiu slávu Tvoju a na moje dobro.

Klaniam sa Ti, Bože, tu skrytý! Sprevádzaj kroky moje! Amen.

Dlhšia modlitba v kostole.

Sviatostný Ježišu! Môj ľudský jazyk nevládze vysloviť všetky myšlienky a city ktorými sa Ti klaniam, Bohu svojmu skrytému. Nech Ti stačí to, že tu kľačím pred Tebou a že Ti s hlbokou povďačnosťou obetujem tieto chvíle skromnej poklony.

Verím, Pane, že si tu prítomný. Verím, že sa tu skrývaš pod spôsobmi malých hostií, Verím, že si tu práve tak, ako si v nebi u Otca svojho, medzi anjelmi a svätými svojimi. Verím, že Tvoj božský pohľad spočíva teraz na mne a že s láskavosťou, porozumením prijímaš výrony srdca môjho. Oltárna sviatosť je pre mňa živou skutočnosťou, Tvoja prítomnosť je mojou blaženosťou. Ó ďakujem, sto ráz ďakujem Spasiteľu že si nám túto sviatosť ustanovil, že si takto vždy s nami a neopúšťaš nás nikdy v tomto živote tak ťažkom a všelijakými nepríjemnosťami naplnenom!

Moja nádej si Ty, Ježišu Kriste! Tento život môže sklamať, ľudia môžu ma opustiť, i tí najvernejší. Ty ma neopustíš nikdy, Ty mi vždycky zostaneš, Ty mi budeš vždy tým istým láskavým Bohom a Majstrom. Ty mi budeš vždy Potešiteľom a Posilou svätou. Ty si moja nádej! Nežiadam odmeny od ľudí. Veď tí ani nevedia dobre oceniť zásluhy a práce, tí tak často ani nevedia o všetkých pohnútkach duše mojej. Mne stačí, keď môžem plniť Tvoju svätú vôľu a keď pracujem a modlím sa v tom povedomí, že ma Ty vidíš, že mi Ty žehnáš a že Ty si spokojný s mojou prácou a mojím životom. Ty si moja jediná odmena, Ty si cieľom môjho života, Ty si vyznačením mojej každej námahy, Ty si uspokojenie moje!

A milujem Ťa nadovšetko, láskavý Spasiteľ, ktorý sa tak skromne skrývaš tu, vo svätostánku, aby si preukázal láskavosť ku mne. Milujem Ťa, ako jediné hodnú náplň duše svojej. Len v Tebe chcem milovať ostatných, ktorých si mi sveril, a ktorí sú môjmu srdcu blízki. To číre ľudské milovanie je plytké a nestále. Ľudská láska len vtedy má stálosti a vie prinášať obety, keď je spojená s láskou Božou, láskou Najvyššieho. Bez tohto ohňa božskej lásky by som neveril ani svojej láske voči tým, ktorých milovať chcem a ktorých milovať je mojou povinnosťou.

Ty si Boh. Verím v Teba, dúfam v Tebe a milu-

jem Ťa nadovšetko. A klaniam sa Ti v tejto zázračnej Sviatosti Oltárnej.

Viem, že som nehodný, viem, že tak mnohými hriechmi urážam Tvoje božské Srdce. Ale som krehký človek, — odpusť mi, Pane. Zo srdca ľutujem, že som Ťa urazil že som myslel, hovoril alebo konal proti Tvojim zákonom. Uznávam svoju vinu a chcem sa napraviť. Chcem sem prichádzať k Tvojmu svätostánku s čistým svedomím a pokorným srdcom. No bez Tvojej pomoci, bez Tvojej milosti nevládzem vykonať ani jeden krok v charakternom kresťanskom živote, preto daj tej milosti, daj tej svojej pomoci, daj mi svojho požehnania! Preto si tu prítomný, aby sme Ťa o Tvoju milosť prosili. Tak prosím Ťa, Pane, buď štedrý, lebo u mňa táto Tvoja štedrosť je potrebná. Už toľko ráz som sľuboval, už toľko ráz som si zaumienil ísť po cestách duševných a charakterných, a predsa toľko ráz som klesol, toľko ráz zlyhaly moje sily. Daj teda ešte viac pomoci, daj ešte viac milosti. Kristus vo svätostánku! Buď mi milostivý! A čože si mám ešte žiadať? Všetko je v Tvojich rukách. Tak tichučko je tu v kostole, tak skromne sa skrývaš na oltári, a predsa všetko spravuješ, o všetkom vieš a o všetkom rozhoduješ. Tak sa Ti jednoducho a s celou dôverou odporúčam. A nielen seba a svoje veci, ale všetko na čom mi záleží. Pane, Ty vieš, čo nám treba, Ty vieš, že sa Ti klaniam, Ty vieš že Ťa milujem, Ty vieš, že som Ti oddaný. Žehnaj a pomôž! Amen.

Meditácia o eucharistickom obetovaní.

1. Každá minúta, strávená pred Svätostánkom, je požehnaná a prinesie svoje bohaté ovocie. Boh sa tu spája s človekom vo svätom a dôvernom styku. Preto netreba ľutovať čas, ktorý plynie v kostole. A netreba zazlievať ani tým, najmä starším ľuďom, ktorí

už nevládzu pracovať, ale tým viac sa usilujú na sklonku života svojho doháňať to, čo v čas veľkej práce zameškali, alebo nemohli vykonať: že toľko času strávia v kostole a že nevynechajú skoro ani jednu pobožnosť. Tešme sa, že máme aj takýchto ľudí, tešme sa, že máme svojich starých otcov, svoje staré matky, ktoré tak zbožne orodujú za nás a za našu rodinu. I v tom väzí veľké požehnanie Božie, ktoré nám doží či rodičov dlhého života, že oni sa modlia za nás a tvoria stálu čestnú stráž pred eucharistickým Spasiteľom i za nás, ktorých borba o chlieb a život zdržuje vonku, v práci a vo svete.

2. Eucharistia má pre naše spasenie hlboký význam v tom, že je popri stálej prítomnosti Spasiteľovej aj obetou Nového zákona, obnovením smrti Kristovej na kríži až do konca sveta. Kristova spasiteľná smrť je základom našej viery a nášho duchovného života. Obeta Kristova smierila Boha s človekom a otvorila človeku možnosti nadprirodzeného, vyššieho, kresťanského života. Preto predpisuje cirkev svätá, aby sa každý katolík aspoň raz do týždňa, v nedeľu, zúčastnil na tejto obnovenej najsvätejšej obete, na omši svätej.

Omša svätá tak, ako sa odbavuje.

Omšu slúži kňaz, ja ju počúvam. Modlím sa spolu s kňazom. Podľa jeho pohybov viem, čo robí a čo sa modlí. Pri spievanej omši môžem sledovať i jeho spev.

Kňaz vychádza s miništrantom k oltáru. Pokloní sa, postaví na oltár zakrytý kalich, a vrátiac sa, začína omšu pred prvým stupňom oltára. Prežehná sa a zamieňavo s miništrantom hovorí:

Sacerdos. In nómine Patris et Filii et Spíritus Sancti. Amen.	*Kňaz.* V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.
Introíbo ad altáre Dei.	Pristupujem k oltáru Božiemu.
Ministrans. Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.	*Miništrant.* K Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

S. (Psalmus 42.) Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta; ab hómine iníquo et dolóso érue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: — quare me repulísti, — et quare tristis incédo, — dum afflígit me inimícus?

S. Emítte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum et in tabernácula tua.

M. Et introíbo ad altáre Dei: — ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

S. Confitébor tibi in cíthara, Deus, Deus meus quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?

M. Spera in Deo, quóniam adhuc confitébor illi: — salutáre vultus mei, et Deus meus.

S. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

M. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper — et in saecula saeculórum. Amen.

S. Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

K. (Žalm 42.) Súď ma, ó Bože, a zastaň sa ma pred bezbožnými ľuďmi a osloboď ma od zlého a podvodného človeka.

M. Veď Ty si, Bože, moja sila. Prečo ma odháňaš a prečo chodím smutný, keď ma sužuje nepriateľ?

K. Zošli svoje svetlo a svoju pravdu a tie ma zavedú a odprevadia na Tvoj svätý vrch a do Tvojich stánkov.

M. A pristúpim k Božiemu oltáru; k Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

K. Na harfe Ťa budem chváliť, ó Bože, Bože môj. Prečo teda smútiš duša moja, a prečo ma trápiš?

M. Dúfaj v Boha, ešte ho budem chváliť; veď on je môj Spasiteľ, môj Boh.

K. Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému.

M. Ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky, i na veky vekov. Amen.

K. Pristupujem k Božiemu oltáru.

M. K Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

S. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
M. Qui fécit caelum et terram.

K. (Prežehná sa.) Pomoc naša v mene Pána.
M. Ktorý stvoril nebo i zem.

Kňaz teraz hlboko sa ukloní a vyznáva svoju hriešnosť. Pri slovách „mea culpa atď." s ľútosťou bije sa tri razy v prsia. To isté hovorí a robí po ňom aj kľačiaci miništrant. — I ja skrúšene vyznávam svoju vinu.

S. Confíteor Deo omnipotenti, beátae Maríae semper Vírgini, beáto Michaéli Archángelo, beáto Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et vobis, fratres: quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos, fratres, oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

K. Vyznávam všemohúcemu Bohu, blahoslavenej Márii, vždy Panne, blahoslavenému Michalovi archanjelovi, blahoslavenému Jánovi Krstiteľovi, svätým apoštolom Petrovi a Pavlovi, všetkým svätým, i vám, bratia, že som hrešil myšlienkami, slovami i skutkami. Moja vina, moja vina, moja preveľká vina! Preto prosím blahoslavenú Máriu, vždy Pannu, blahoslaveného Michala archanjela, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla, všetkých svätých, i vás, bratia, modlite sa za mňa k Pánu Bohu nášmu.

M. Misereátur tui omnípotens Deus, — et dimíssis peccátis tuis, — perdúcat te ad vitam aetérnam.
S. Amen.

M. Nech sa zmiluje nad tebou všemohúci Boh, a nech ťa po odpustení hriechov vovedie do života večného.
K. Amen. (Vzpriamí sa.)

M. Confíteor Deo omnipotenti, — beátae Maríae semper Vírgini, — beáto Michaéli Archángelo, —

M. Vyznávam všemohúcemu Bohu, blahoslavenej Márii, vždy Panne, blahoslavenému Mi-

beáto Joánni Baptístae, — sanctis Apóstolis Petro et Paulo, — ómnibus Sanctis, et tibi, pater: — quia peccávi nimis — cogitatióne, verbo et ópere: — mea culpa, — mea culpa, — mea máxima culpa. — Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, — beátum Michaélem Archángelum, — beátum Joánnem Baptístam, — sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, — omnes sanctos, et te, pater, — oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

S. Misereátur vestri omnípotens Deus, et dimíssis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.

M. Amen.

S. Indulgéntiam, absolutiónem et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat nobis omnípotens et miséricors Dóminus.

M. Amen.

S. Deus, tu convérsus vivificábis nos.

M. Et plebs tua laetábitur in te.

S. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

M. Et salutáre tuum da nobis.

chalovi archanjelovi, blahoslavenému Jánovi Krstiteľovi, svätým apoštolom Petrovi a Pavlovi, všetkým svätým, a tebe, otče, že som hrešil myšlienkami, slovami i skutkami. Moja vina, moja vina, moja preveľká vina! Preto prosím blahoslavenú Máriu, vždy Pannu, blahoslaveného Michala archanjela, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla, všetkých svätých, a teba, otče, modli sa za mňa k Pánu Bohu nášmu.

K. Nech sa zmiluje nad vami všemohúci Boh, a nech vás po odpustení hriechov vovedie do života večného.

M. Amen.

K. (Prežehná sa.) Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie našich hriechov nech nám udelí všemohúci a milosrdný Pán.

M. Amen.

K. (Trochu uklonený.) Obráť sa k nám, Bože, a oživ nás.

M. A ľud Tvoj radovať sa bude v Tebe.

K. Ukáž nám, Pane, milosrdenstvo svoje.

M. A daj nám spasenie svoje.

S. Dómine, exáudi oratiónem meam.
M. Et clamor meus ad te véniat.

K. Pane, vyslyš modlitbu moju.
M. A volanie moje nech dôjde k Tebe.

Kňaz rozprestrie ruky a pozdravuje veriacich.

S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.

K. Pán s vami.
M. I s duchom tvojím.

Potom vystupuje k oltáru a modlí sa:

S. Orémus. Aufer a nobis, quaesumus, Dómine, iniquitátes nostras: ut ad Sancta sanctórum puris mereámur méntibus introire. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

K. Modlime sa. Prosíme Ťa, Pane, odním od nás naše neprávosti, aby sme s čistou mysľou vchádzali do svätyne svätých. Skrze Krista, Pána nášho. Amen. (Pobozká oltár).

Orémus te, Dómine, per mérita Sanctórum tuórum, quorum relíquiae hic sunt, et ómnium Sanctórum: ut indulgére dignéris ómnia peccáta mea. Amen.

Prosíme Ťa, Pane, pre zásluhy Tvojich svätých, ktorých ostatky sú tu, a všetkých svätých: ráč mi odpustiť všetky moje hriechy. Amen.

Kňaz ide napravo a z omšovej knihy modlí sa Introitus, úvod omše. Na začiatku sa prežehná. Tento úvod sa mení podľa dňa a podľa sviatku. — Pre mňa najlepším úvodom je vzbudiť v sebe potrebnú nábožnú náladu k najsvätejšej obete.
Po Introite vracia sa kňaz na prostriedok oltára a tam vzýva Boha o zmilovanie.

S. Kýrie, eléison.
M. Kýrie, eléison.
S. Kýrie, eléison.
M. Christe, eléison.
S. Christe, eléison.
M. Christe, eléison.

K. Pane, zmiluj sa nad nami.
M. Pane, zmiluj sa nad nami.
K. Pane, zmiluj sa nad nami.
M. Kriste, zmiluj sa nad nami.
K. Kriste, zmiluj sa nad nami.
M. Kriste, zmiluj sa nad nami.

S. Kýrie, eléison.	*K.* Pane, zmiluj sa nad nami.
M. Kýrie, eléison.	*M.* Pane, zmiluj sa nad nami.
S. Kýrie, eléison.	*K.* Pane, zmiluj sa nad nami.

Tu rozprestrie dovysoka ramená a chválospevom velebí Boha.

Glória in excélsis Deo,	Sláva na výsostiach Bohu,
Et in terra pax hominibus bonae voluntátis.	A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.
Laudámus te,	Chválime Ťa.
Benedícimus te.	Dobrorečíme Ti.
Adorámus te.	Klaniame sa Ti.
Glorificámus te.	Oslavujeme Ťa.
Grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam.	Vďaky Ti vzdávame pre veľkú slávu Tvoju.
Dómine Deus, Rex coeléstis.	Pane Bože, Kráľu nebeský,
Deus Pater omnípotens.	Bože Otče všemohúci!
Dómine Fili unigénite,	Pane, Jednorodený Synu,
Jesu Christe.	Ježišu Kriste,
Dómine Deus, Agnus Dei.	Pane Bože, Baránku Boží,
Fílius Patris.	Synu Otca,
Qui tollis peccáta mundi,	ktorý snímaš hriechy sveta
miserere nobis.	zmiluj sa nad nami.
Qui tollis peccáta mundi,	Ktorý snímaš hriechy sveta,
súscipe deprecatiónem nostram.	prijmi našu pokornú prosbu.
Qui sedes ad déxteram Patris,	Ktorý sedíš na pravici Otca,
miserere nobis.	zmiluj sa nad nami.
Quóniam tu solus Sanctus.	Lebo len Ty si Svätý.
Tu solus Dóminus.	Len Ty si Pán.
Tu solus Altíssimus,	Len Ty si Najvyšší.
Jesu Christe.	Ježišu Kriste,
Cum Sancto Spíritu,	s Duchom Svätým,
in glória Dei Patris.	v sláve Boha Otca.
Amen.	Amen. (Prežehná sa.)

Pobozká oltár a obrátiac sa pozdraví:

S. Dóminus vobíscum.	K. Pán s vami.
M. Et cum spíritu tuo.	M. I s duchom tvojím.

Ide napravo, kde s rozprestretými ramenami odrieka modlitby, na ten deň predpísané.

Orémus —

— tak začína každú modlitbu a končí zväčša slovami

Per Dóminum nostrum Jésum Christum, Filium tuum, qui técum vívit et régnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.

Odpoveď je:

Amen.

Kňaz spustí potom ruky a číta na tento deň predpísanú lekciu, zväčša odsek z niektorého listu sv. Pavla apoštola:

Léctio epistolae beáti Pauli apostoli —

— tak začína, a na konci dá znak miništrantovi, aby sa pripravil preniesť knihu na druhý bok. Miništrant čaká za chrbtom kňazovým, kým ten odbaví niektoré kratučké modlitby alebo hymny, takzvané graduále, a potom prenesie knihu. Kňaz zastaví sa uprostred oltára a ukloniac sa hovorí:

Munda cor meum ac lábia mea, omnípotens Deus, qui lábia Isaíae prophetae cálculo mundásti ignito: ita me tua grata miseratióne dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne váleam nuntiáre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.	Očisť srdce moje a ústa moje, všemohúci Bože, ktorý si ústa Izaiáša proroka žeravým uhlím očistil. Tak ma premilosrdne ráč očistiť, aby dôstojne som mohol zvestovať Tvoje sväté evanjelium. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.
Jube, Dómine, benedícere. Dóminus sit in corde meo et in lábiis meis: ut digne et competénter annúntiem Evangélium suum. Amen.	Pane, daj mi požehnanie! Pán nech je v mojom srdci a na mojich perách, aby som dôstojne a primerane hlásal Tvoje evanjelium. Amen.

Kňaz ide naľavo a číta článok evanjelia, ktorý je na každú nedeľu a sviatok iný. Veriaci cez čítanie evanjelia stoja.

S. Dóminus vobiscum. | K. Pán s vami.
M. Et cum spíritu tuo. | M. I s duchom tvojím.

Označí knihu, svoje čelo, ústa a prsia krížikom.

S. Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthaeum — Marcum — Lucam — Joánnem. | K. Nasleduje čiastka sv. evanjelia podľa Matúša (alebo) Marka - Lukáša - Jána.
M. Glória tibi, Dómine. | M. Sláva Tebe, Pane.
S. In illo tempóre... | K Za onoho času...

Zväčša takto začína kňaz predpísanú čiastku, takzvanú perikopu; na konci miništrant hovorí:

M. Laus tibi, Christe. | M. Chvála Tebe, Kriste.

Kňaz pobozká knihu a modlí sa:

S. Per evangélica dicta deleántur nostra delicta. | K. Evanjeliovými slovami nech zničia sa naše prečiny.

Lekcia a evanjelium tvoria poučnú čiastku omše svätej, preto za ten čas, čo kňaz tieto čiastky číta, myslím i ja na dej evanjelia a ticho meditujem nad ním podľa návodu, ktorý nasleduje v tejto knižke hneď po omšovej čiastke na každú nedeľu a sviatok. Tam sú naznačené všetky zvláštnosti a zmeny.

Po evanjeliu vráti sa kňaz na prostriedok oltára, zdvihne v podobe kruhu ruky a odrieka vierovyznanie. Vo spievanej omši prvú vetu spieva, intonuje.

Credo in unum Deum. Patrem omnipoténtem, factorem coeli et terrae, visibílium ómnium et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Fílium Dei unigénitum. Et ex Patre nátum ante ómnia saécula, Deum de Deo, lumen de lúmine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantiálem Patri: per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines et propter

Verím v jediného Boha. Otca všemohúceho, stvoriteľa neba i zeme, všetkého viditeľného a neviditeľného. A v jedného Pána, Ježiša Krista, jednorodeného Syna Božieho. Z Otca zrodeného pred všetkými vekmi. Boha z Boha, svetlo zo svetla, pravého Boha z Boha pravého. Zrodeného, nie stvoreného, spoločnej podstaty s Otcom: skrze neho všetky veci sú stvorené. On pre nás ľudí a

nostram salútem descendit de caelis. Et incarnátus est de Spíritu Sancto ex María Vírgine: Et homo factus est. Crucifíxus étiam pro nobis: sub Póntio Piláto passus, et sepúltus est. Et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascéndit in caelum: sedet ad déxteram Patris Et íterum ventúrus est cum glória judicáre vivos et mórtuos: cujus regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem: qui ex Patre Filióque procédit. Qui cum Patre et Fílio simul adorátur et conglorificátur: qui locútus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclésiam. Confíteor unum baptísma in remissiónem peccatórum. Et exspécto resurrectiónem mortuórum. Et vitam ventúri saéculi. Amen.

pre našu spásu sostúpil s nebies. A ľudské telo vzal (tu kľakne) od Ducha Svätého z Márie Panny a človekom sa stal. Aj ukrižovaný bol pre nás: pod pontským Pilátom bol mučený a pochovaný. A tretieho dňa vstal zmŕtvych, podľa Písem. A vstúpil na nebesia, sedí na pravici Otca. A zas príde v sláve súdiť živých i mŕtvych, Jeho panstvu nebude konca. Verím v Ducha Svätého, Pána životvorného. On z Otca i Syna pochádza. Jemu s Otcom i Synom spolu sa vzdáva poklona a sláva; ktorý hovoril skrze prorokov. Verím v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov. A očakávam vzkriesenie mŕtvych. A život budúceho sveta. Amen.

Po skrúšenej spovedi, po poučení a vyznaní viery — konfiteor, orácie, lekcia, evanjelium a krédo —, po tejto príprave nasleduje obetná čiastka omše svätej. Kristus sa obetuje za nás, za mňa, ako pri poslednej večeri. Opakuje sa požehnanie chleba a vína s chválospevom na nebeského Otca, ich premenenie v Kristovo telo i krv a rozdávanie v Eucharistii za pokrm. Ja zúčastňujem sa na tejto obete aspoň raz do týždňa, v nedeľu, obetujem Krista, obetujem seba, naplním sa duchom Kristovým. Alebo Ho prijímam. Konám svoju náboženskú povinnosť.

Po kréde kňaz bozká oltár a pozdraví veriacich.

S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Orémus.

K. Pán s vami.
M. I s duchom tvojím.
K. Modlime sa.

Po krátkej modlitbe, zvanej ofertórium, ktorá sa mení, odkryje kalich: miništrant dá cengáčom znamenie, a hneď ide po víno i vodu. Kňaz, držiac pred sebou hostiu na paténe, modlí sa:

Súspice, sancte Pater, omnipotens aetérne Deus, hanc immaculátam hóstiam, quam ego indignus fámulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccátis, et offensiónibus, et negligéntiis meis, et pro ómnibus circumstántibus, sed et pro omnibus fidélibus christiánis vivis atque defunctis: ut mihi, et illis profíciat ad salútem in vitam aetérnam. Amen.

Prijmi, svätý Otče, všemohúci večný Bože, túto nepoškvrnenú hostiu, ktorú ja, nehodný Tvoj sluha, obetujem Tebe, svojmu živému a pravému Bohu, za všetky svoje nesčíselné hriechy, urážky a nedbalosti a za všetkých okolostojacich, ale aj za všetkých veriacich kresťanov, živých i mŕtvych, aby mne aj im bola na spasenie pre život večný. Amen.

Urobí paténou kríž nad oltárom a položí hostiu na korporál. Ide napravo a tam naleje do kalicha vína, pridáva niekoľko kvapiek vody, ktorú najprv požehná. Pritom sa modlí:

Deus, qui humánae substántiae dignitátem mirabíliter condidísti, et mirabílius reformásti: da nobis per huius aquae et vini mystérium, ejus divinitátis esse consórtes, qui humanitátis nostrae fíeri dignátus est párticeps, Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus: per omnia saécula saeculórum. Amen.

Bože, ktorý si podivne utvoril a ešte podivnejšie obnovil dôstojnosť ľudskej prírody, dal nám skrze tajomstvo tejto vody a tohto vína účasť na Božstve toho, ktorý ráčil byť účastný na našom človečenstve: Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho, ktorý s Tebou žije a kraľuje v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Kňaz vráti sa naprostred oltára, a držiac pred sebou kalich, hovorí:

Offérimus tibi, Dómine, cálicem salutáris, tuam

Obetujeme Ti, Pane, kalich spasenia a prosíme

deprecántes cleméntiam: ut in conspéctu divínae majestátis tuae, pro nostra et totíus mundi salúte, cum odóre suavitátis ascéndat. Amen.

Tvoju dobrotu, nech sa vznáša ako ľúbezná vôňa pred tvár Tvojej velebnosti za spasenie naše a celého sveta. Amen.

Nad oltárom urobí kríž kalichom a položí kalich na korporál pritom ukloniac sa oddáva Bohu:

In spíritu humilitátis et in ánimo contríto suscipiámur a te, Dómine: et sic fiat sacrifícium nostrum in conspéctu tuo hódie, ut pláceat tibi, Dómine Deus.

Prijmi nás, Pane, v duchu pokorných a v duši skrúšených. Tak nech sa koná obeta naša dnes pred Tebou, aby sa Tebe, Pane Bože, páčila.

Požehnáva obetné dary:

Veni, sanctificátor omnípotens aetérne Deus: et bénedic hoc sacrifícium, tuo sancto nómini praeparátum.

Príď, Posvätiteľu, všemohúci, večný Bože, a požehnaj túto obetu svätému menu Tvojmu pripravenú.

Ide napravo a miništrant mu leje vodu na prsty, pričom kňaz modlí sa čiastku žalmu 25:

Lavábo inter innocéntes manus meas: et circúmdabo altáre tuum, Dómine:

Ut áudiam vocem laudis, et enárrem univérsa mirabília tua.

Dómine, diléxi decórem domus tuae et locum habitatiónis glóriae tuae.

Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam, et cum viris sánguinum vitam meam:

In quorum mánibus iniquitátes sunt: déxtera

Umývam si ruky s nevinnými a tak obchádzam Tvoj oltár, Pane, aby som počul hlas chvály a vyprával o všetkých Tvojich divoch.

Pane, milujem okrasu Tvojho domu a to miesto, kde prebýva tvoja sláva.

Nezatracuj, Pane, s bezbožníkmi moju dušu a s krvožíznivými mužmi môj život.

Na ich rukách sú nešľachetnosti; ich pravica je

eórum repléta est munéribus.
Ego autem in innocéntia mea ingréssus sum: rédime me et miserére mei. Pes meus stetit in dirécto: in ecclésiis benedícam te, Dómine. Glória Patri ...

plná úplatkov. Ja však chodím vo svojej nevinnosti: vykúp ma a zmiluj sa nado mnou. Moja noha stojí na pevnej ceste; v shromaždeniach Ťa chcem oslavovať, Pane. Sláva Otcu ...

Kňaz vracia sa na prostriedok, ukloní sa a odrieka obetnú modlitbu ku svätej Trojici:

Súscipe, sancta Trínitas, hanc oblatiónem, quam tibi offérimus ob memóriam passiónis, resurrectiónis et ascensiónis Jesu Christi, Dómini nostri: et in honórem beátae Maríae semper Vírginis, et beáti Joánnis Baptístae, et sanctórum Apostolórum Petri et Pauli, et istórum et ómnium Sanctórum: ut illis profíciat ad honórem, nobis autem ad salútem: et illi pro nobis intercédere dignéntur in caelis, quorum memóriam ágimus in terris Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Svätá Trojica, prijmi túto obetu, ktorú Ti prinášame na pamiatku umučenia, vzkriesenia a nanebevstúpenia Ježiša Krista, Pána nášho; ku cti blahoslavenej Márie, vždy Panny, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla, ku cti týchto a všetkých svätých. Nech im táto obeta slúži ku cti, nám zas ku spaseniu, a nech za nás orodujú v nebi tí, ktorých pamiatku slávime na zemi. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Pobozká oltár, obráti sa k veriacim a vzýva ich k modlitbe:

Oráte, frátres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.

Modlite sa, bratia, aby moja a vaša obeta bola milá Bohu Otcu všemohúcemu.

Pred kňazom kľačiaci miništrant odpovedá takto:

Suscípiat Dóminus sacrifícium de mánibus tuis

Nech Pán prijme obetu z tvojich rúk na česť a

— ad laudem et glóriam nóminis sui, — ad utilitátem quoque nostram, — totiúsque Ecclésiae suae sanctae.
S. Amen.

slávu svojho mena, aj na úžitok nám a celej svojej svätej cirkvi.
K. Amen.

Kňaz ticho odrieka potom z knihy také modlitby, ktoré sú určené na tento deň, takzvané „secreta". Koniec týchto modlitieb už prechádza do chválospevu, ktorým opravdivo začína sa najsvätejšia obeta. Tento spev menuje sa prefácia, a tiež sa mení. Po nedeliach spieva sa prefácia sv. Trojice:

S. Per ómnia saécula saeculórum.
M. Amen.
S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Sursum corda.
M. Habémus ad Dóminum.
S. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
M. Dignum et justum est.
S. Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubique grácias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui cum unigénito Filio tuo et Spíritu Sancto unus es Deus, unus es Dóminus: non in unius singularitáte persónae, sed in unius Trinitáte substántiae. Quod enim de tua glória, reveláante te, crédimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spíritu Sancto sine differéntia dis-

K. Po všetky veky vekov.
M. Amen.
K. Pán s vami.
M. I s duchom tvojím.
K. Hore srdcia. (Rozprestrie ruky.)
M. Pozdvihli sme ich k Pánovi.
K. Vďaky vzdávajme Pánu Bohu nášmu.
M. Tak sa sluší a patrí.
K. Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože. Ty si so Synom svojím jednorodeným a s Duchom Svätým jeden Boh, jeden Pán. A to nie ako jedna osoba, ale ako jeden, v podstate však v troch osobách. A tak čo na základe Tvojho zjavenia veríme o Tvojej sláve, to isté veríme bez rozdielu o Tvojom Synovi a o Duchu Svätom. Preto keď vyznávame

crétiónis sentimus. Ut in confessióne verae sempiternaéque Deitátis et in persónis próprietas et in esséntia únitas, et in majestáte adorétur aequálitas. Quam laudant Angeli atque Archángeli, Chérubim quoque ac Séraphim: qui non cessant clamáre quotídie, una voce dicéntes:

pravé a večné Božstvo, klaniame sa i vlastnosti v osobách, i jednote v podstate, ale aj rovnosti vo velebnej sláve. Túto slávu chvália anjeli a archangeli, cherubi a serafi, — a neprestajne každý deň spievajú, jedným hlasom plesajú:

Tu kňaz sopne ruky a ukloní sa; miništrant tri razy zacengá.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus Deus Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória tua. Hosanna in excélsis. Benedíctus qui venit in nómine Dómini, Hosánna in excélsis.

Svätý, svätý, svätý Pán Boh zástupov. Plné sú nebesia i zem slávy Tvojej. Hosana na výsostiach. (Kňaz sa prežehná.) Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach.

Teraz nasleduje pravidlo — kánon —, podľa ktorého koná sa obeta svätá. Kňaz modlí sa kánon celkom ticho. Kde je v latinskom texte krížik, tam žehná hostiu a kalich.

Začína, naklonený nad oltárom, spomienkou na Cirkev:

Te ígitur, clementíssime Pater, per Jesum Christum, Fílium tuum Dóminum nostrum, súpplices rogámus, ac pétimus, uti accépta hábeas et benedícas, haec ✠ dona, haec ✠ múnera, haec ✠ sancta sacrifícia illibáta, in primis, quae tibi offérimus pro ecclésia tua sancta cathólica: quam pacificáre, custodíre, adunáre et régere dignéris toto orbe terrárum: una cum fámu-

Teba, teda, najmilostivejší Otče, skrze Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho, ponížene prosíme a žiadame: prijmi a požehnaj tieto dary, tieto služby, tieto sväté nepoškvrnené obety, ktoré Tebe obetujeme predovšetkým za Tvoju svätú katolícku cirkev; dožič jej pokoja, ochraňuj, sjednocuj a spravuj ju na celom svete, — spolu so služobníkom Tvojím, pá-

lo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et ómnibus orthodóxis, atque cathólicae et apostólicae fidei cultóribus.

pežom naším N. a s biskupom naším N. a so všetkými pravovernými vyznavačmi katolíckej i apoštolskej viery.

Spomienka na žijúcich. Pri písmenách N. N. kňaz složí rozprestreté ruky a myslí na tých, za ktorých omšu obetuje. — Tak robím i ja.

Meménto, Dómine, famulórum famularúmque tuárum N. et N... et ómnium circumstántium, quorum tibi fides cógnita est et nota devótio, pro quibus tibi offérimus: vel qui tibi ófferunt hoc sacrifícium laudis, pro se suísque ómnibus: pro redemptióne animárum suárum, pro spe salútis et incolumitátis suae: tibíque reddunt vota sua aetérno Deo, vivo et vero. Communicántes, et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis Dei et Dómini nostri Jesu Christi: sed et beatórum Apostolórum ac Mártyrum tuórum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaéi, Matthaéi, Simónis et Thaddaéi: Lini, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Lauréntii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni: et ómnium Sanctórum

Spomni si, Pane, na svojich služobníkov a na svoje služobnice NN. I na všetkých okolostojacich, ktorých viera Ti je známa a poznáš ich zbožnosť, za ktorých Ti obetujeme, alebo ktorí Tebe obetujú túto obetu chvály za seba i za všetkých svojich, za vykúpenie svojich duší, za nádej spasenia a svojho neporušenia a Tebe, Bohu večnému, živému i pravému, podávajú svoje dary. Vo svätom spoločenstve ctíme si najmä pamiatku slávnej vždy Panny Rodičky Boha a Pána nášho Ježiša Krista; — ako aj blahoslavených apoštolov a mučeníkov Tvojich, Petra a Pavla, Ondreja, Jakuba, Jána, Tomáša, Jakuba, Filipa, Bartolomeja, Matúša, Šimona a Tadea, Lína, Kléta, Klimenta, Xysta, Kornélia, Cypriána, Laurinca, Chrysogóna, Jána a Pavla, Kozmu a Damiána, a všetkých svätých Tvojich.

tuórum; quórum méritis precibúsque concédas, ut in omnibus protectiónis tuae muniámur auxílio. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Skrze ich zásluhy a orodovanie dovoľ, Bože, aby nás vo všetkom posilňovala Tvoja ochrana a pomoc. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Tu kňaz položí ruky nad kalich a pokračuje:

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae, sed et cunctae famíliae tuae, quaésumus, Dómine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Prosíme Ťa, Pane, prijmi teda milostive túto obetu služby našej i celej rodiny Tvojej. Spravuj naše dni v pokoji Tvojom, a rozkáž nás uchovať od večného zatratenia a pripočítať nás medzi vyvolených Tvojich. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

A zas žehnáva obetné dary:

Quam oblatiónem tu Deus, in ómnibus, quaésumus, bene ✠ dictam, adscrip ✠ tam, ra ✠ tam, rationábilem, acceptabilémque fácere dignéris: ut nobis Cor ✠ pus, et San ✠ guis fiat dilectíssimi Fílii tui, Dómini nostri Jesu Christi.

Ty, ó Bože, prosíme, ráč túto obetu vo všetkom požehnanou, zasvätenou, potvrdenou, rozumnou a príjemnou učiniť, aby sa nám stala telom a krvou premilého Syna Tvojho, Pána nášho, Ježiša Krista.

Nasleduje pozdvihovanie. Miništrant už pri tomto poslednom žehnaní dal cengáčom znak, aby sústredily sa teraz všetky mysle na oltár. Kňaz naklonený odriekava slová premeny.

Nad hostiou sa modlí:

Qui prídie quam paterétur, accépit panem in sanctas ac venerábiles manus suas, et elevátis óculis in caelum ad te

Ktorý v predvečer svojho umučenia vzal chlieb do svojich svätých a ctihodných rúk, pozdvihol oči k nebesiam, k Tebe,

Deum, Patrem suum omnipoténtem, tibi grátias agens, bene ✠ dixit, fregit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et manducáte ex hoc omnes.

Bohu, Otcu svojmu všemohúcemu, vďaky Ti vzdávajúc, požehnal, lámal a dával učeníkom svojim hovoriac: Vezmite a jedzte z tohto všetci.

Teraz odznejú slová premeny:

Hoc est enim Corpus meum.

Toto je telo moje.

Kňaz hneď pokľakne pred Spasiteľom, ktorý ako nekrvavá obeta zjavil sa na oltári v podobe hostie. Obeta, ale aj obetujúci naraz: Veľkňaz, ktorý obetuje seba samého za nás Bohu. — Ja prežívam túto svätú chvíľu v úprimnej pokore, na kolenách, a keď kňaz pozdvihuje v hostii prebývajúceho Krista na poklonu, klaniam sa Bohu, hlásim sa k Ježišovi, obetujem Ho, obetujem seba, myšlienky, srdce, všetko. Miništrant cengá, obetný akt sa koná ďalej. Nad vínom hovorí kňaz:

Símili modo postquam coenátum est, accípiens et hunc praeclárum Cálicem in sanctas ac venerábiles manus suas: item tibi grátias agens, bene ✠ dixit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et bíbite ex eo omnes.
Hic est enim Calix Sánguinis Mei, novi et aetérni testamenti: Mystérium fidei: qui pro vobis et pro multis effundétur in remissiónem peccatórum.
Haec quotiescúmque fecéritis, in mei memóriam faciétis.

Podobným spôsobom, keď už boli povečerali, vzal aj tento preslávny kalich do svojich svätých a ctihodných rúk, a zase Ti vďakyvzdávajúc, požehnal a podával učeníkom svojim, hovoriac: vezmite a pite z neho všetci. (A zas nasledujú slová premeny):
Lebo toto je kalich mojej krvi, nového a večného zákona, — tajomstvo viery, — ktorá sa vyleje za vás a za mnohých na odpustenie hriechov.
Kedykoľvek toto budete činiť, čiňte to na moju pamiatku.

Kňaz zas pokľakne, pozdvihuje kalich, zas sa pokloní a ticho spomína na spasiteľné dielo Kristovo:

Unde et mémores, Dómine, nos servi tui, sed et

Preto, Pane, spomíname si i my, služobníci Tvoji

plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui, Dómini nostri, tam beátae passiónis, nec non et ab ínferis resurrectiónis, sed et in caelos gloriósae ascensiónis: offérimus praeclárae majestáti tuae de tuis donis ac datis, hóstiam ✝ puram, hóstiam ✝ sanctam, hóstiam ✝ immaculátam, Panem ✝ sanctum vitae aetérnae, et Cálicem ✝ salútis perpétuae.

a tiež i svätý ľud Tvoj na spásonosné utrpenia tohože Krista, Syna Tvojho, Pána nášho, ako aj na Jeho zmŕtvychvstanie a slávne nanebevstúpenie. Pri tom, hľa, prinášame preslávnej velebnosti Tvojej zo štedrých darov Tvojich obetu čistú, obetu svätú, obetu nepoškvrnenú, svätý chlieb večného života a kalich ustavičného spasenia.

Prosí Boha, aby milostivo prijal obetu:

Supra quae propítio ac seréno vultu respícere dignéris: et accépta habére, sícuti accépta habére dignátus es múnera púeri tui justi Abel, et sacrifícium Patriárchae nostri Abrahae: et quod tibi óbtulit summus sacérdos tuus Melchísedech, sanctum sacrifícium, immaculátam hóstiam.

Ráč milostive láskavým okom na túto obetu pohliadnuť a dobrotive ju prijať, ako si so zaľúbením prijať ráčil dary spravodlivého svojho sluhu Ábela a obetu nášho patriarchu Abraháma, ako aj svätú obetu a nepoškvrnenú žertvu, ktorú Tebe obetoval Tvoj veľkňaz Melchizedech.

Kňaz teraz sa prikloní k oltáru a tak hľadá spojenie s obetnými darmi, ktoré pravicou prekrižuje.

Súpplices te rogámus, omnípotens Deus: jube haec perférri per manus sancti Angeli tui in sublíme altáre tuum, in conspéctu divínae majestátis tuae: ut, quotquot ex hac altáris participatióne sa-

Ponížene Ťa prosíme, všemohúci Bože, rozkáž toto zaniesť rukami svojho svätého anjela na Tvoj vznešený oltár pred tvár Tvojej Božskej velebnosti, aby sme všetci, ktorí spoločne budeme

crosánctum Fílii tui Cor ✠ pus, et Sán ✠ guinem sumpsérimus, omni benedictióne caelésti et grátia repleámur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

prijímať z tejto oltárnej hostiny presväté Telo a Krv Syna Tvojho, naplnení boli milosťou a všetkým nebeským požehnaním. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Spomienka na mŕtvych. Tu kňaz na krátky čas zastaví modlitbu a myslí na zomrelých, najmä na tých, za ktorých túto omšu obetoval. — Pritom i ja s vďačnou mysľou si spomínam na tých, čo mi boli drahí a sú už na druhom svete.

Meménto étiam, Dómine, famulórum famularúmque tuárum N. et N., qui nos praecessérunt cum signo fídei, et dórmiunt in somno pacis... Ipsis, Dómine, et ómnibus in Christo quiescéntibus locum refrigérii, lucis et pacis ut indúlgeas, deprecámur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Spomni si, Pane, na svojich služobníkov a na svoje služobnice N. N., ktorí nás so znamením viery predišli a v spánku pokoja odpočívajú. Prosíme Ťa, Pane, udeľ týmto i všetkým v Kristu odpočívajúcim miesto oddychu, svetla a pokoja. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitba o spojitosť so svätými; prvé tri slová hovorí kňaz hlasnejšie a bije sa v prsia:

Nobis quoque peccatóribus fámulis tuis, de multitúdine miseratiónum tuárum sperántibus, partem áliquam et societátem donáre dignéris, cum tuis sanctis Apóstolis et Martýribus: cum Joánne, Stéphano, Matthía, Bárnaba, Ignátio, Alexándro, Marcellíno, Petro, Felicitáte, Perpétua, Agatha, Lúcia, Agnéte, Caecília, Anastásia et ómnibus

Aj nám hriešnym služobníkom Tvojim, ktorí dúfame v preveľké milosrdenstvo Tvoje, ráč darovať nejaký podiel a spoluobcovanie s Tvojimi svätými apoštolmi a mučeníkmi: s Jánom, Štefanom, Matejom, Barnabášom, Ignácom, Alexandrom, Marcelínom, Petrom, Felicitou, Perpétuou, Agátou, Lucioiu, Agnesou, Cecíliou, Anastáziou a so všetkými

Sanctis tuis: intra quorum nos consórtium, non aestimátor mériti, sed véniae, quaésumus, largitor admítte. Per Christum, Dóminum nostrum.

Tvojimi svätými. Prosíme Ťa, pripusť nás do ich spoločnosti, nie podľa našich zásluh, ale udeliac nám odpustenie. Skrze Krista, Pána nášho.

Koniec kánonu. Táto posledná modlitba končí sa slávnostne, žehnaním hostie a kalicha:

Per quem haec ómnia, Dómine, semper bona creas, sancti ✠ ficas, vivi ✠ ficas, bene ✠ dicis et praestas nobis.

Skrze ktorého, Pane, všetky tieto vždy dobré dary tvoríš, posväcuješ, oživuješ, požehnávaš a nám dávaš.

Kňaz odkryje kalich, pokľakne, svätou hostiou robí päť krížov a potom trocha pozdvihne kalich s hostiou, dokončiac veľkú obetnú modlitbu, ktorá začínala sa prefáciou, s týmito slovami:

Per ip ✠ sum, et cum ip ✠ so, et in ip ✠ so, est tibi Deo Patri ✠ omnipoténti, in unitáte Spíritus ✠ Sancti, omnis honor, et glória.

Skrze neho, s ním a v ňom sa vzdáva Tebe, Bohu, Otcu všemohúcemu, v jednote Ducha Svätého, všetka úcta a sláva.

Hostiu složí, kalich zasa prikryje, pokľakne a hlasnejšie dokončí:

S. Per ómnia saécula saeculórum.
M. Amen.

K. Po všetky veky vekov.
M. Amen.

Hneď po tomto dokončení nasleduje obetná hostina: prijímanie. My sme Bohu priniesli najdokonalejšiu obetu, Syna Jeho najsvätejšieho; teraz nám zas Boh podáva tohto istého obetovaného Krista ako obetnú hostinu, ako najvzácnejší duševný pokrm. Ale najsamprv modlí sa s nami kňaz o telesný chlieb každodenný v Otčenáši:

Orémus: praecéptis salutáribus móniti, et divína institutióne formáti, audémus dícere:

Modlime sa: spasiteľnými príkazmi napomínaní a božským poučením povzbudení osmeľujeme sa povedať:

Rozprestrie ruky.

Pater noster, qui es in caelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie: Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

M. Sed líbera nos a malo.

S. Amen.

Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno Tvoje, príď kráľovstvo Tvoje, buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi. Chlieb náš každodenný daj nám dnes, a odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame svojim vinníkom a neuvoď nás do pokušenia.

M. Ale zbav nás od zlého.

K. Amen.

Kňaz teraz chytí paténu do pravej ruky, utrie ju, a za nasledujúcej modlitby prežehná sa ňou, pobozká ju a odloží pod svätú hostiu:

Libera nos, quaésumus, Dómine, ab ómnibus malis, praetéritis, praeséntibus et futúris: et intercedénte beáta et gloriósa semper Vírgine Dei Genitrice María, cum beátis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diébus nostris: ut, ope misericórdiae tuae adjúti, et a peccáto simus semper líberi et ab omni perturbatióne secúri.

Prosíme Ťa, Pane, zbav nás všetkého minulého, terajšieho a budúceho zlého. A na prímluvu blahoslavenej a slávnej vždy Panny Bohorodičky Márie, i blahoslavených apoštolov Tvojich, Petra a Pavla, i Ondreja a všetkých svätých, udeľ nám milostive pokoja v našich časoch, aby sme boli pomocou Tvojho milosrdenstva od hriechu vždy oslobodení a pred každým protivenstvom bezpeční.

Po týchto slovách kňaz odkryje kalich, kľakne, potom rozdelí hostiu na dve polovice, z jednej odlomí čiastočku a robí ňou krížiky nad kalichom, hovoriac:

Per eundem Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum: Qui te-

Skrze tohože Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, ktorý s Tebou žije a

cum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus:

S. Per ómnia saécula saeculórum.

M. Amen.

S. Pax ✠ Dómini sit ✠ semper vobis ✠ cum.

M. Et cum spíritu tuo.

kráľuje v jednote Ducha Svätého Boh.

K. Po všetky veky vekov.

M. Amen.

K. Pokoj Pánov nech je vždycky s vami.

M. I s duchom tvojím.

Kňaz čiastočku spustí do kalicha a ticho sa modlí:

Haec commíxtio, et consecrátio Córporis et Sánguinis Dómini nostri Jesu Christi, fiat accipiéntibus nobis in vitam aetérnam. Amen.

Toto smiešanie a posvätenie tela a krvi Pána nášho Ježiša Krista nech nám prijímajúcim slúži k životu večnému. Amen.

Kalich palou prikryje, pokľakne potom nachýlený tri razy sa bije v prsia so slovami:

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, dona nobis pácem.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — zmiluj sa nad nami.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — zmiluj sa nad nami.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — daj nám pokoja.

A modlí sa ďalej za tento pokoj:

Dómine Jesu Christe, qui dixisti Apóstolis tuis: Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis: ne respícias peccáta mea, sed fídem Ecclésiae tuae; eámque secúndum voluntátem tuam pacificáre et coadunáre dignéris: Qui vivis et regnas Deus per

Pane Ježišu Kriste, ktorý si povedal apoštolom svojim: Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nehľaď na hriechy moje, ale na vieru svojej Cirkvi. Udeľ jej podľa svojej vôle pokoja a jednoty. Ktorý žiješ a kraľuješ, Boh po vše-

ómnia saécula saeculórum. Amen.

tky veky vekov. Amen.

Nasledujú hneď dve krásne modlitby pred prijímaním:

Dómine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntáte Patris, cooperánte Spíritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificásti: libera me per hoc sacrosánctum Corpus et Sánguinem tuum ab ómnibus iniquitátibus meis, et univérsis malis: et fac me tuis semper inhaerére mandátis, et a te numquam separári permittas: Qui cum eódem Deo Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas Deus in saécula saeculórum. Amen.

Pane Ježišu Kriste, Synu Boha živého, ktorý si z vôle Otcovej a pôsobením Ducha Svätého svojou smrťou svet oživotvoril, osloboď ma skrze toto najsvätejšie Telo a Krv Tvoju od všetkých mojich neprávostí a od každého zlého. Učiň, aby som sa vždy pridŕžal prikázaní Tvojich, a nedovoľ, aby som sa niekedy odlúčil od Teba, ktorý s týmže Bohom Otcom a Duchom Svätým žiješ a kraľuješ, Boh na veky vekov. Amen.

Percéptio Córporis tui, Dómine Jesu Christe, quod ego indignus súmere praesúmo, non mihi provéniat in judicium et condemnatiónem: sed pro tua pietáte prosit mihi ad tutaméntum mentis et córporis, et ad medélam percipiéndam: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Prijímanie tela Tvojho, Pane Ježišu Kriste, ktoré ja nehodný osmeľujem sa požívať, nech mi nie je na odsúdenie a zatratenie, ale nech mi pre dobrotivosť Tvoju slúži ako účinný liek k obrane ducha i tela. Ktorý žiješ a kraľuješ s Bohom otcom v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Kňaz kľakne, berie do ľavej ruky hostiu nad paténou s týmito slovami:

Panem caeléstem accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Chlieb nebeský prijmem a budem vzývať meno Pánovo.

Potom skrúšene sa ukloní a tri razy hovorí, bijúc sa previcou v prsia:

Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Pane, nie som hodný, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz len slovo a bude uzdravená duša moja.

Keď pritom miništrant tri razy cengá, spájam sa s kňazom a aspoň v duchu si želám byť s Ježišom: duševne prijímam.

Teraz sa kňaz trocha vzpriami, vezme složené polovice hostie do pravej ruky a dáva si telom Pánovým sám nad paténou požehnanie:

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Telo Pána nášho Ježiša Krista nech zachová dušu moju pre život večný. Amen.

Potom sa zohne a prijíma svätú hostiu. Vzpriamený zahrúži sa do seba v krátkom meditovaní. Potom odkryje kalich, pokľakne, posbiera prípadné omrvinky z hostie, sype ich do kalicha, hovoriac:

Quid retribuam Dómino pro ómnibus, quae retríbuit mihi? Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo. Laudans invocábo Dóminum, et ab inimícis meis salvus ero.

Čím sa odplatím Pánovi za všetko, čo mi preukázal? Prijmem kalich spasenia a budem vzývať meno Pánovo. Chválospevom budem volať Pána a zbavím sa svojich nepriateľov.

Dáva si požehnanie kalichom s týmito slovami:

Sanguis Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Krv Pána nášho Ježiša Krista nech zachová moju dušu pre život večný. Amen.

A nad paténou prijíma svätú krv. Potom mu miništrant naleje do kalicha trocha vína, pričom sa kňaz modlí:

Quod ore súmpsimus, Dómine, pura mente capiámus: et de múnere temporáli fiat nobis remédium sempitérnum.

Pane, čo sme ústami prijali, to nech čistou dušou požívame a časný dar nech sa nám stane večným liekom.

Vínom oplakuje kalich po svätej krvi, a víno vypije. Potom položí prsty, v ktorých bol držal hostiu, nad kalich, ide s ním napravo, kde mu miništrant leje na tieto prsty do kalicha víno a vodu; kňaz pritom hovorí:

Corpus tuum, Dómine, quod sumpsi, et sanguis, quem potávi, adhaéreat viscéribus meis: et praesta; ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta refecérunt sacraménta: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.	Telo Tvoje, Pane, ktoré som prijal, a krv, ktorú som pil, nech zotrvá v útrobách mojich a dožič mi, aby škvrna hriechov nezostala vo mne, ktorého občerstvily čisté a sväté tajomstvá. Ktorý žiješ a kráľuješ na veky vekov. Amen.

Vráti sa na prostriedok. Tam utrie si prsty, vypije obsah kalicha, poutiera ho, skladá a zakryje závojom, vélumom. Potom zasa ide napravo, kam miništrant medzitým preniesol knihu, z ktorej kňaz číta vetu pre každú príležitosť osobitne predpísanú, takzvané komúnio. Vráti sa, pobozká stred oltára, a obrátiac sa, pozdraví veriacich:

S Dóminus vobíscum.	*K.* Pán s vami.
M. Et cum spíritu tuo.	*M.* I s duchom tvojím.

A hneď sa obráti napravo, kde z knihy modlí sa zasa tie orácie, ktoré sa menia podľa nedieľ i sviatkov. Každá orácia sa začína:

S. Orémus. A končí sa: Per Dóminum nostrum... alebo: Qui vivis et regnas... Per ómnia saécula saeculórum.

M. Amen.

Po týchto modlitbách vráti sa kňaz na prostriedok, aby dokončil omšu. Pobozká oltár, obráti sa a pozdraví:

S Dóminus vobíscum.	*K.* Pán s vami.
M. Et cum spíritu tuo.	*M.* I s duchom tvojím.
S. Ite, Missa est	*K.* Choďte, omša sa skončila.
M. Deo grátias.	*M.* Vďaky Bohu.

A zas obrátiac sa k oltáru, nachýlení so složenými rukami sa modlí:

Pláceat tibi, sancta Trinitas, obséquium servitútis meae: et praesta; ut sacrifícium, quod óculis tuae majestátis indígnus óbtuli, tibi sit acceptábile, mihique et ómnibus, pro quibus illud óbtuli, sit, te miseránte, propitiábile. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Svätá Trojica, nech Ti je milá táto ochotná moja služba a dožič, aby táto obeta, ktorú som ja nehodný očiam Tvojej velebnosti predniesol, Tebe bola príjemná, a mne i všetkým, za ktorých som ju obetoval, skrze Tvoje milosrdenstvo slúžila na smierenie. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Bozká oltár, pozdvihne do kruhu svoje ruky a zas ich složí so slovami:

S. Benedícat vos omnípotens Deus.

K. Nech vás žehná všemohúci Boh,

Teraz sa obráti k veriacim a dokončí požehnanie znakom kríža:

Pater, et Fílius, ✠ et Spíritus Sanctus.
M. Amen.

Otec, i Syn, i Duch Svätý.
M. Amen. (Treba sa prežehnať.)

Kňaz postaví sa potom na ľavú stranu oltára, kde odbaví posledné evanjelium, označiac na začiatku oltár a seba krížikmi. Tu treba veriacim povstať.

S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Inítium sancti Evangélii secúndum Joánnem.
M. Glória tibi, Dómine.
S. In princípio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in princípio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum

K. Pán s vami.
M. I s duchom tvojím.
K. Začiatok svätého evanjelia podľa Jána.
M. Sláva Tebe, Pane.
K. Na počiatku bolo slovo a Slovo bolo u Boha a Boh bolo Slovo. Ono bolo na počiatku u Boha. Ním povstalo všetko, a bez neho nepovstalo vôbec nič, čo povstalo. V

est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hóminum: et lux in ténebris lucet, et ténebrae eam non comprehénderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joánnes. Hic venit in testimónium, ut testimónium perhibéret de lúmine, ut omnes créderent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimónium perhibéret de lúmine. Erat lux vera, quae illúminat omnem hóminem veniéntem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognóvit. In própria venit, et sui eum non recepérunt. Quotquot autem recepérunt eum, dedit eis potestátem fílios Dei fíeri, his qui credunt in nómine ejus: qui non ex sanguínibus, neque ex voluntáte carnis, neque ex voluntáte viri, sed ex Deo nati sunt.

ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí. A toto svetlo svieti vo tme, no tma ho neprijala. Narodil sa istý človek, ktorého poslal Boh. Menoval sa Ján. On prišiel svedčiť, a to svedčiť o svetle, aby skrze neho všetci uverili. On sám nebol svetlom, ale mal (iba) svedčiť o svetle. Bolo však aj pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet. Vo svete bolo a svet ním povstal, ale svet ho nepoznal. Do svojho vlastného prišlo, a jeho vlastní ho neprijali. Tým však, čo ho prijali, dal schopnosť stať sa dietkami Božími, tým totiž, čo veria v jeho meno, čo sa narodili nie z krvi, ani zo žiadosti tela, ani zo žiadosti muža, ale z Boha.

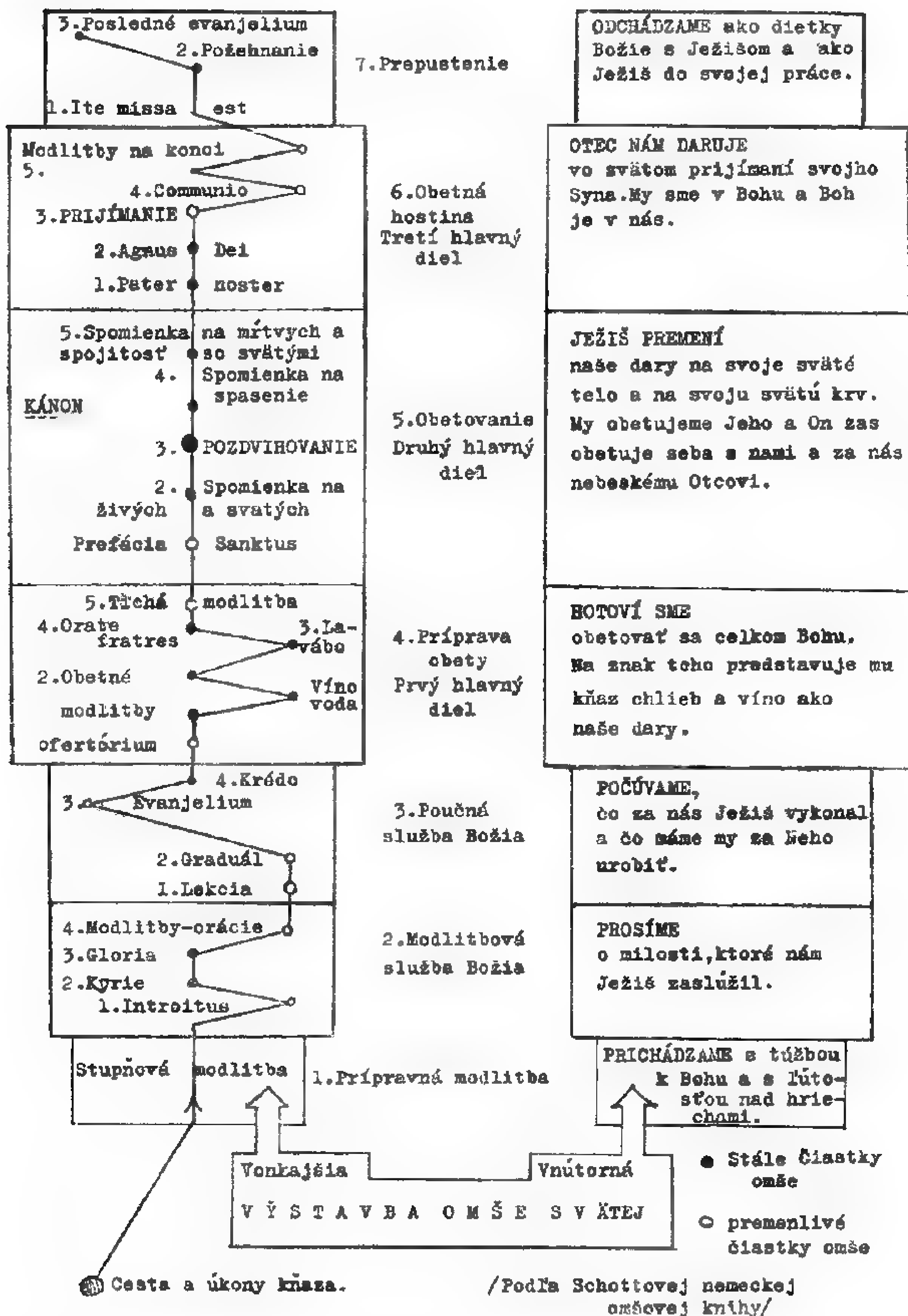
Tu kňaz poklakne, pokračujúc:

Et Verbum caro factum est, et habitávit in nobis: et vídimus glóriam ejus, glóriam quasi Unigéniti a Patre, plenum grátiae et veritátis.

M. Deo grátias.

A toto Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami. A my sme uzreli jeho slávu, a to slávu ako jednorodeného (Syna) Otcovho, plného milosti a pravdy.

M. Bohu vďaky.

3.Posledné evanjelium
2.Požehnanie
1.Ite missa est
7.Prepustenie
ODCHÁDZAME ako dietky Božie s Ježišom a ako Ježiš do svojej práce.
Modlitby na konci
5.
4.Communio
3.PRIJÍMANIE
2.Agnus Dei
1.Pater noster
6.Obetná hostina
Tretí hlavný diel
OTEC NÁM DARUJE vo svätom prijímaní svojho Syna.My sme v Bohu a Boh je v nás.
5.Spomienka na mŕtvych a spojitosť so svätými
4. Spomienka na spasenie
KÁNON
3. POZDVIHOVANIE
2. Spomienka na živých a svatých
Prefácia Sanktus
5.Obetovanie
Druhý hlavný diel
JEŽIŠ PREMENÍ naše dary na svoje sväté telo a na svoju svätú krv. My obetujeme Jeho a On zas obetuje seba s nami a za nás nebeskému Otcovi.
5.Tichá modlitba
4.Orate fratres
3.Lavábo
2.Obetné modlitby
Víno voda
ofertórium
4.Príprava obety
Prvý hlavný diel
HOTOVÍ SME obetovať sa celkom Bohu. Na znak toho predstavuje mu kňaz chlieb a víno ako naše dary.
4.Krédo
3. Evanjelium
2.Graduál
1.Lekcia
3.Poučná služba Božia
POČÚVAME, čo za nás Ježiš vykonal a čo máme my za Neho urobiť.
4.Modlitby-orácie
3.Gloria
2.Kyrie
1.Introitus
2.Modlitbová služba Božia
PROSÍME o milosti,ktoré nám Ježiš zaslúžil.
Stupňová modlitba
1.Prípravná modlitba
PRICHÁDZAME s túžbou k Bohu a s ľútosťou nad hriechami.
Vonkajšia
Vnútorná
VÝSTAVBA OMŠE SVÄTEJ
Stále čiastky omše
premenlivé čiastky omše
Cesta a úkony kňaza.
/Podľa Schottovej nemeckej omšovej knihy/

Po tichej omši kľakne si kňaz pred oltár a modlí sa s miništrantom alebo s veriacimi tieto modlitby:

S. Ave, Maria...,

K. Zdravas Mária... (Tri razy.)

M. Sancta María...

(Veriaci): Svätá Mária...

S. Salve, Regína, Mater misericórdiae. Vita, dulcédo et spes nostra, salve. Ad te clamámus, éxules fílii Evae. Ad te suspirámus geméntes et flentes in hac lacrymárum valle. Eia ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte. Et Jesum, benedictum fructum ventris tui nobis, post hoc exilium, osténde. O clemens, o pia, o dulcis Virgo María. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

K. Zdravas Kráľovná, matka milosrdenstva, život, sladkosť i nádej naša, zdravas. K Tebe voláme vyhnaní synovia Evy. K Tebe vzdycháme nariekajúci a plačúci v tomto slzavom údolí. A preto, orodovnica naša, obráť k nám milosrdné oči svoje a ukáž nám po tomto putovaní Ježiša, požehnaný plod života svojho. Ó milostivá, ó dobrotivá, ó sladká Panna Mária! Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.

M. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

V. Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

S. Orémus. Deus refúgium nostrum et virtus, pópulum ad te clamántem propítius réspice; et intercedénte gloriósa et immaculáta Vírgine Dei Genitríce María, cum beáto Joseph, ejus Sponso, ac beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, et ómnibus Sanctis, quas pro conversióne peccatórum, pro libertáte et exaltatióne sanctae Matris Ecclé-

K. Modlime sa. Bože, útočište naše a sila, shliadni milostive na ľud k Tebe volajúci, a na prímluvu slávnej a nepoškvrnenej Panny, Rodičky Božej Márie, blahoslaveného Jozefa, jej ženícha, i svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla, a všetkých svätých, vyslyš milostive a dobrotive prosby, ktoré Ti za obrátenie hriešnikov, za slobodu a

siae, preces effúndimus, miséricors et benígnus exáudi. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.

povýšenie svätej Matky Cirkvi prednášame. Skrze tohože Krista, Pána nášho.

M. Amen.

V. Amen.

S Sancte Michaël Archángele, defénde nos in praelio, contra nequítiam et insídias diáboli esto praesidium. — Imperet illi Deus, súpplices deprecámur: tuque, Princeps milíciae caeléstis Sátanam aliósque spíritus malígnos, qui ad perditiónem animárum pervagántur in mundo, divína virtúte, in inférnum detrúde.

K. Svätý Michal archanjel, bráň nás v boji; proti zlosti a úkladom diablovým buď nám ochranou. — Pokorne prosíme, nech ho zavráti Boh. A Ty, knieža vojska nebeského mocou božskou zažeň do pekla satanáša a iných zlých duchov, ktorí sa na skazu duší po svete potulujú.

M. Amen.

V. Amen.

Konečne tri razy:

S. Cor Jesu sacratíssimum.

K. Najsvätejšie Srdce Ježišovo.

M. Miserére nobis.

V. Zmiluj sa nad nami.

Kňaz vezme kalich, miništrant knihu, a po poklone pred oltárom vrátia sa do sakristie.

Omša za zomrelých.

Najkrajšia spomienka a povďačnosť k našim zomrelým je: obetovať za nich omšu svätú. Boh je milosrdný a láskavý, preto radostne uplatňuje nekonečné zásluhy Kristove a vysokocennú obetu omše, aby sa zomrelí veriaci čím skôr očistili od svojich časných škvŕn a dostali sa do nebeskej radosti. Keď máme takú dušu, na ktorú pamätať je našou povinnosťou, požiadame kňaza, aby obetoval za ňu omšu svätú. Robievame to najmä po smrti, ale potom aj na výročitý deň alebo aj inokedy. Môže to byť riadna denná svätá omša, tichá alebo spievaná, veď cena obety nezávisí od farby alebo od skvelosti obradov. Ale — nakoľko to cirkevné predpisy dovoľujú — jednako odbavujú sa za zomrelých

osobitné omše v čiernom rúchu. Taká omša menuje sa aj rekviem. Skoro každý kostol má základiny, fundácie, ktorými veriaci raz navždy zabezpečili si výročité rekviem. Čierna farba a obrady dávajú nielen výraz nášmu smútku, ale i vážnosť celému aktu, od ktorého duše v očistci vždy toľko očakávajú.

Kňaz vychádza k oltáru, miništrant nesie iba tenkú knihu omšovú, v ktorej sú okrem kánonu stále formuly omšové za zomrelých. Kňaz zo stupňovej modlitby vynechá celý žalm 42. a hneď začne konfiteor.

Prežehná sa:

S. In nómine Patris et Fílii et Spíritus Sancti. Amen. Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

K. V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen. Pristupujem k oltáru Božiemu.

M. K Bohu, ktorý ma oblažuje od mladosti.

A zas sa prežehná:

S. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

M. Qui fécit caelum et terram.

S. Confíteor Deo omnipoténti.

K. Pomoc naša v mene Pánovom.

M. Ktorý stvoril nebo i zem.

K. Vyznávam sa Bohu všemohúcemu . . .

a tak pokračuje v riadnej omši.

Introitus. Na začiatku sa neprežehnáva, ale robí kríž nad knihou:

Réquiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis. Te decet hymnus, Deus, in Sion, et tibi reddétur votum in Jerúsalem: exáudi oratiónem meam, ad te omnis caro véniet. Requiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis.

Odpočinutie večné daj im, ó Pane, a svetlo večné nech im svieti. (Žalm 64.) Tebe patrí, Bože, hymna na Sione, a Tebe sa plní sľub v Jeruzaleme. Vyslyš modlitbu moju; k Tebe príde každé telo. Odpočinutie večné daj im, ó Pane, a svetlo večné nech im svieti.

Glória vystane. Modlitba, orácia, závisí od toho, kedy a za koho sa rekviem slúži.

V deň smrti alebo pohrebu:

Deus, cui próprium est miseréri semper et párcere, te súpplices exorámus pro ánima fámuli tui N. (fámulae tuae N.), quam hódie de hoc saéculo migráre jussísti: ut non tradas eam in manus inimíci, neque obliviscáris in finem, sed júbeas eam a sanctis Angelis súscipi et ad pátriam paradísi perdúci; ut, quia in te sperávit et crédidit, non poneas inférni sustíneat, sed gádua aetérna possídeat. Per Dóminum...

Bože, ktorý sa vždycky zmilúvaš a odpúšťaš, ponížene Ťa prosíme za dušu služobníka Tvojho N. (služobnice Tvojej N.), ktorej si rozkázal, aby sa pobrala s tohto sveta; — nevydaj ju do rúk nepriateľa a nezavrhni ju vo večnosti, ale rozkáž, aby ju svätí anjeli do večného raja voviedli, aby, keďže v Teba dúfala a verila, neutrpela tresty pekla, ale okúsila radosti večné. Skrze Pána nášho...

Vo výročitý deň smrti:

Deus, indulgentiárum Dómine: da ánimae fámuli tui N. (fámulae tuae N.), cuius anniversárium depositiónis diem commemorámus, refrigérii sedem, quiétis beátitúdinem, et lúminis claritátem. Per Dóminum...

Bože, Pane, plný milosti, ráč dať občerstvenie a blažené odpočinutie duši služobníka svojho N. (služobnice svojej N.), na ktorého (ktorú) si spomíname vo výročný deň pochovania a ráč ho (ju) prijať do stánkov nebeského oslávenia. Skrze Krista...

Za príbuzných a dobrodincov:

Deus, véniae largitor, et humánae salútis amátor: quaesumus cleméntiam tuam; ut nostrae congregatiónis fratres, propinquos, et benefactóres, qui ex hoc saéculo transiérunt, beáta María semper Vírgine intercedénte

Bože, ktorý viny odpúšťaš a ľudské spasenie miluješ, prosíme dobrotivosť Tvoju, ráč dať na prímluvu blahoslavenej Panny Márie a všetkých svätých svojich účasť večného blahoslavenstva našim bratom, sestrám,

cum ómnibus Sanctis tuis ad perpétuae beatitúdinis consórtium pervenire concédas.

pokrvným a dobrodincom, ktorí z tohto sveta odišli.

Za zomrelých rodičov:

Deus, qui nos patrem et matrem honoráre praecepísti: miserére cleménter ánimae patris (matris) mei (paréntum nostrórum), eorúmque peccáta dimítte; meque (nosque) eos in aetérnae claritátis gaudio fac vidére. Amen.

Bože, ktorý si rozkázal ctiť otca i matku, zmiluj sa nad dušou otca (matky) môjho (mojej), (rodičov našich), odpusť jeho (jej, ich) hriechy a učiň, aby som ho (ju, ich) mohol uzrieť v radostiach jasnosti večnej.

Za všetkých zomrelých veriacich:

Fidélium, Deus, ómnium Cónditor et Redémptor: animábus famulórum famularúmque tuárum remissiónem cunctórum tríbue peccatórum: ut indulgéntiam quam semper optavérunt, piis supplicatiónibus consequántur. Qui vivis . . .

Bože, Stvoriteľu a Vykupiteľu všetkých veriacich, odpusť všetky hriechy dušiam služobníkov a služobníc Tvojich, aby odpustenie, po ktorom vždy túžili, pokornými prosbami obsiahli. Ktorý žiješ . . .

Lekcia je rozličná. Tu je napríklad lekcia v obyčajných čiernych omšiach z Apokalypsy 14, 13:

Léctio libri Apocalypsis beáti Joánnis Apóstoli. In diébus illis: Audívi vocem de caelo, dicéntem mihi: Scribe: Beáti mórtui, qui in Dómino moriúntur. Amodo jam dicit Spíritus, ut requiéscant a labóribus suis: ópera enim illórum sequuntur illos.

Čítanie z Knihy zjavenia od svätého Jána apoštola. Potom som počul hlas s nebies, ktorý (mi) hovoril: „Napíš: »Blahoslavení sú už teraz tí, ktorí zomierajú v Pánovi!«“ A Duch (Svätý) hovorí: „nech si odpočinú od námah, lebo ich skutky sú s nimi!“

Po lekcii sa číta alebo spieva mohutná pieseň o poslednom súde:

Dies irae, dies illa Solvet saeculum in favílla: Teste David cum Sibýlla.	V ten deň hnevu jednou [chvíľou, svet zahynie bez omylov, svedčí Dávid so Sibylou.
Quantus tremor est futú- [rus, Quando judex est ventú- [rus, Cunta stricte discussú- [rus!	Aký strach obkľúči vše- [tkých, keď sprievodom vojsk [anjelských príde Sudca skutkov ľud- [ských!
Tuba, mirum spargens so- [num, Per sepúlcra regiónum, Coget omnes ante thro- [num	Trúb hlas zvuku prediv- [ného z hrobov kraja pozem- [ského k súdu bude zvať kaž- [dého.
Mors stupébit et natúra, Cum resúrget creatúra, Judicánti responsúra.	Strach zavládne svetom [hrozný, keď deň súdny neúprosný z hrobov tmavých nás [vyvolá.
Liber scriptus proferétur. In quo totum continétur. Unde mundus judicétur.	Kniha žitia sa otvára, Ona všetko porozpráva, Začo sa svet prísne kára.
Judex ergo cum sedébit, Quidquid latet apparébit: Nil inultum remanébit.	Keď si potom Sudca sad- [ne, Zjaví, čo sa stalo tajne: Nič bez trestu nezostane.
Quid sum miser tunc dic- [túrus? Quem patrónum rogatú- [rus, Cum vix justus sit secú- [rus?	Ja mizerný tam čo po- [viem? Ochrancom si nevyho- [viem, Veď aj svätí trnú, to [viem,

Rex treméndae majestátis, Qui salvándos salvas grátis, Salva me, fons pietátis.	Kráľu mocnej velebnosti, Ktorý spasíš len z milosti, Spas ma, žriedlo láskavosti.
Recordáre, Jesu Pie, Quod sum causa tuae viae: Ne me perdas illa die.	Rozpomeň sa, Ježišu môj, Pre mňa bol Tvoj smrteľný boj, Nezatrať ma v onen deň svoj.
Quarens me, sedisti lassus: Redemísti crucem passus: Tantus labor non sit cassus:	Hľadal si ma umorený, Spasil si ma v utrpení, Nech tá práca márna není.
Juste judex ultiónis, Donum fac remissiónis Ante diem ratiónis.	Spravodlivý trestný sudca, Nech Ťa pohne moja núdza, Prv, než deň ten všetko zrúca.
Ingemísco, tamquam reus: Culpa rubet vultus meus: Supplicánti parce, Deus.	Oplakávam svoju vinu, Oči moje hanbou hynú, Prosiacemu odpusť synu.
Qui Maríam absolvísti, Et latrónem exaudísti, Mihi quoque spem dedísti,	Ty Máriu si rozhrešil, Lotra tiež, čo toľko hrešil, Mňa nádejou tým potešil.
Preces meae non sunt dignae: Sed tu bonus fac benígne, Ne perénni cremer igne.	Milosti ja nezaslúžim, Predsa dožič, po čom túžim, Nech sa v ohni nezahrúžim.

Inter oves locum praesta, Et ab haedis me sequéstra, Státuens in parte dextra.	Priveď ma, kam ovečky chcú, Chráň ma miesta, kde kozli sú, postavže ma na pravicu.
Confutátis maledictis, Flammis ácribus addictis: Voca me cum benedictis.	Keď zavrhneš zatratených, Večným ohňom odbavených, Volaj ma tam, kam blažených.
Oro supplex et acclinis, Cor contritum quasi cinis: Gere curam mei finis.	Vrúcne modliac prosím Teba, V prach padlému pomôž z neba, Zvlášť keď príde koniec sveta.
Lacrimósa dies illa. Quae resúrget ex favílla Judicándus homo reus.	Prežalostná ona chvíľa, Keď človeka vzbudí sila, Povstať k súdu z prachu môže.
Huic ergo parce, Deus: Pie Jesu Dómine, Dona eis réquiem. Amen.	Jemu teda odpusť, Bože! Dobrý Ježiš, Spasiteľ. Večný pokoj im udeľ. Amen.

(Od piatej sloky vlastný preklad)

Evanjelium je tiež rozličné. Napríklad prečítajme si evanjelium v rekviem, odbavenom po smrti; vzaté je z Jána 11, 21-27:

In illo témpore: Dixit Martha ad Jesum: Dómine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mórtuus: sed et nunc scio, quia, quaecumque popóсceris a Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus: Resúrget	Za onoho času povedala Marta Ježišovi: »Pane keby si bol tuná býval, nebol by mi brat zomrel! Ale aj teraz viem, že čokoľvek budeš prosiť od Boha, dá ti Boh.« Ježiš ju uistil: »Tvoj brat vstane!«

frater tuus. Dicit ei Martha: Scio, quia resúrget in resúrrectióne in novíssimo die. Dixit ei Jesus: Ego sum resurréctio et vita: qui credit in me, etiam si mórtuus fúerit, vivet: et omnis, qui vivit et credit in me, non moriétur in aetérnum. Credis hoc? Ait illi: Utique, Dómine, ego crédidi, quia tu es Christus, Fílius Dei vivi, qui in hunc mundum venísti.

Marta mu odpovedala: »Viem, že vstane pri vzkriesení v posledný deň.« Ježiš jej povedal: »Ja som vzkriesenie a život! Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď zomrel, a nik nezomrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?« Odpovedala mu: »Hej, Pane, ja som uverila, že Ty si Kristus, Syn Boží, ktorý prišiel na tento svet!«

V týchto slovách sú položené základy našej veľkej starosti o zomrelých. My živí spájame sa s Kristom, aby sme si zaslúžili večnú blaženosť, a zas v omši svätej spájame Krista s mŕtvymi, aby dosiahli tiež to, v čom im len časné tresty prekážajú. Kristus je vzkriesenie a život!

V čiernych omšiach niet kréda.

Ofertórium je vo všetkých omšiach za zomrelých to isté, chór ho spieva ako starodávnu posvätnú pieseň:

Dómine Jesu Christe, Rex Glóriae, líbera ánimas ómnium fidélium defunctorum de poenis inférni et de profúndo lacu: líbera eas de ore leónis, ne absórbeat eas tártarus, ne cadant in obscurum: sed sígnifer sanctus Míchael repraeséntet eas in lucem sanctam: Quam olim Abrahae promisísti et sémini ejus. Hóstias et preces tibi, Dómine, laudis offérimus: tu súscipe pro animábus illis, quarum hódie memóriam fácimus: fac eas, Dómi-

Pane Ježišu Kriste, Kráľu slávy, zachráň duše všetkých zomrelých veriacich od pekelného trestu a hrozného podsvetia. Zachráň ich od tlamy levovej, aby ich nepohltil Tartarus a nepadly do tmy. Nech ich svätý Michal, s víťaznou zástavou v ruke, privedie do svätého svetla, ktoré si bol prisľúbil Abrahámovi a jeho potomkom. Dary a modlitby chvály obetujeme Ti, Pane. Prijmi ich za tie duše, na ktoré si dnes spomíname.

ne, de morte transíre ad vitam. Quam olím Abrahae promisísti et sémini ejus.

Daj, Pane, aby zo smrti prešly do života. Ktorý si bol prisľúbil Abrahámovi a jeho potomkom.

Prefácia pre čierne omše je tiež vždy tá istá; vyjadruje vieru v život posmrtný:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aeterne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. In quo nobis spes beátae resurrectiónis effúlsit, ut quos contristat certa moriéndi condítio, eósdem consolétur futúrea immortalitátis promíssio Tuis enim fidélibus, Dómine, vita mutátur, non tóllitur: et, dissolúta terréstris hujus incolátus domo, aetérna in caelis habitátio comparátur. Et ídeo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus, sanctus . . .

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať Tebe vďaky vždy a všade, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, v ktorom nám svitla nádej blaženého vzkriesenia. Zarmucuje nás síce istý údel smrti, ale zas aj potešuje nás prisľúbená nám budúca nesmrteľnosť. Tvojim veriacim totiž, Pane, život sa len premení, ale neprestáva. Keď rozpadne sa tuzemský telesný príbytok, očakáva ich večné prebývanie v nebi. A preto s anjelmi a s archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a so všetkým mocným vojskom nebeským spievame Ti pieseň slávy, bez prestania Ti hovoriac: Svätý, svätý . . .

Kánon je nezmenený. Pri vzývaní „Agnus Dei" namiesto „miserére nobis" a „dona nobis pacem", hovorí kňaz:

Dona eis réquiem.

Daj im odpočinutie. (Dva razy.)

Dona eis réquiem sempitérnam.

Daj im odpočinutie večné. (Tretí raz.)

Po „Agnus Dei" vystane orácia za pokoj, hovoria sa len dve modlitby pred prijímaním.

Namiesto „Ite missa est" kňaz po „Dominus vobiscum" hneď obráti sa zas k oltáru a hovorí:

S. Requiéscant in pace.
M. Amen.

K. Nech odpočívajú v pokoji.
M. Amen.

Požehnanie kňazovo vystane, a kňaz hneď po bozkaní oltára začne posledné evanjelium.

Libera pred katafalkom alebo tunbou.

Keď zomrelý je vyložený v truhle v kostole na katafalku, alebo keď vo výročitý deň smrti alebo po pohrebe symbolicky postaví sa uprostred kostola iba prázdna truhla, takzvaná „tumba", kňaz po omši postaví sa v pluviáli pred truhlu. Sbor spieva pieseň „Libera":

Libera me, Dómine, de morte aetérna, in die illa treménda: Quando coeli movéndi sunt et terra: Dum véneris judicáre saéculum per ignem. — Tremens factus sum ego, et timeo, dum discússio vénerit atque ventúra ira. Quando caelo movéndi sunt et terra. — Dies illa, dies irae, calamitátis et misériae, dies amára valde. Dum véneris judicáre saéculum per ignem. — Réquiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis. — Libera, me, Dómine...

Vysloboď ma, Pane, od smrti večnej v onen hrozný deň. Vtedy sa nebo i zem triasť budú, keď prídeš súdiť svet ohňom. — Trpnem a bojím sa, lebo prichádza zúčtovanie a hroziaci hnev. Vtedy sa nebo i zem triasť budú. — Príde ten deň, príde chvíľa úbohého súženia. Deň veľký a trpkosťou plný, keď prídeš súdiť svet ohňom. — Odpočinutie večné daj im, Pane. A svetlo večné nech im svieti. — Vysloboď ma, Pane...

Po piesni:

S. Kýrie, eléison.
C. Christe, eléison.
S. Kýrie, eléison, Pater noster.

K. Pane, zmiluj sa.
S. Kriste, zmiluj sa.
K. Pane, zmiluj sa. Otčenáš.

Kňaz ticho pomodlí sa Otčenáš pritom pokropí tumbu svätenou vodou a okiadza tymiánom.

S. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

K. A neuvoď nás do pokušenia.

C. Sed líbera nos a malo.

S. Ale zbav nás od zlého.

S. A porta inferi.

K. Od brány pekelnej.

C. Erue, Dómine, ánimam ejus.

S. Zachráň, Pane, dušu jeho.

S. Réquiescat in pace.

K. Nech odpočíva v pokoji.

C. Amen.

S. Amen.

S. Dómine, exáudi oratiónem meam.

K. Pane, vyslyš modlitbu moju.

C. Et clamor meus ad te veniat.

S. A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

S. Dóminus vobíscum.

K. Pán s vami.

C. Et cum spíritu tuo.

S. I s duchom tvojím.

S. Orémus. Absólve, quaésumus, Dómine, ánimam fámuli tui N. (fámulae tuae N.) ab omni vínculo delictórum: ut in resurrectiónis glória inter sanctos et eléctos tuos resuscitáta respíret. Per Christum, Dóminum nostrum.

K. Modlime sa: Prosíme, Pane, osloboď dušu služobníka (-nice -níkov) Tvojho (jej -jich) N. a od každej väzby hriechov, aby v sláve zmŕtvychvstania odpočíval (a -i) medzi svätými a vyvolenými Tvojimi. Skrze Krista, Pána nášho.

C. Amen.

S. Amen.

S. Réquiem aetérnam dona ei, Dómine.

K. Odpočinutie večné daj mu (jej), Pane.

C. Et lux perpétua lúceat ei.

S. A svetlo večné nech mu (jej) svieti.

S. Réquiescat in pace.

K. Nech odpočíva v pokoji.

C. Amen.

S. Amen.

Kňaz robí kríž na tumbu.

S Anima ejus et ánimae ómnium fidélium defunctórum per misericórdiam Dei requiéscant in pace.	K. Duša jeho a duše všetkých zomrelých veriacich skrze milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji.
C. Amen.	S. Amen.

Súkromná omšová pobožnosť.

Vchod.

S kňazom Tvojím pristupujem aj ja k oltáru Tvojmu ó Pane, milostivý Otče môj! Uznávam svoju slabosť, svoju ničotu. Uznávam, že nie som hoden(á) postáť pred najsvätejšou tvárou Tvojou. Pokorne sa vyznávam Tebe, Bože milosrdný, Blahoslavenej Panne Márii, všetkým anjelom a svätým, že som veľmi zhrešil(a) myšlienkami, slovami a skutkami. Ľutujem z celého srdca za všetky viny svoje. Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! Preto prosím svoju matku, Pannu Máriu, všetkých anjelov a svätých, aby orodovali za mňa, lebo chcem sa polepšiť, chcem žiť životom spravodlivým, životom kresťanskej lásky a dokonalosti. Veď stojím vlastne pred trónom Krista-Kráľa, pred trónom Boha-Spasiteľa, ktorý panuje nad srdcom mojím. Nevidím ho, ale viem, že je on tu, vo svätostánku v celej svojej velebnosti. On sa zatvára pod rúcho bielej hostie, ale tým viac otváram ja dušu svoju a srdce svoje kniežaťu pokoja a lásky, Svätému Spasiteľovi svojmu. Pospiecham v duchu k trónu Najvyššieho. Padám na kolená, padám v prach pred svätým jeho zrakom. Ó milostivý Bože, osvieť ma svojím Duchom Svätým! Nech mi Duch Tvoj, Duch Syna Tvojho roznieti srdce pre opravdivú pobožnosť, aby som mal(a) z počúvania tejto svätej omše veľký duševný osoh. Príď, ó Duchu Svätý! Pane, zmiluj sa nado mnou... Amen.

Glória.

Slastne spievam pieseň slávy: Sláva Bohu na výsostiach! Sláva Kristu Ježišovi nielen na nebi, ale aj tu na zemi, medzi nami. Sláva mu všade! V srdciach našich, v kostoloch našich, v školách našich, v úradoch našich, v celom štáte našom! Sláva mu v chudobných domčekoch, sláva mu v továrňach, sláva mu v obchodoch a bankách, sláva mu v palácoch, a sláva mu aj v mojom príbytku. Sláva mu na uliciach, na vode a vo vzduchu, sláva mu u priateľov a nepriateľov. O Bože, osláv svojho Syna, lebo čím väčšia bude jeho sláva na svete, tým skorej nastane aj pokoj medzi ľuďmi dobrej vôle!

Modlitba.

Pán s nami! Modlime sa. Bože milostivý, my sme nehodní Tvojich darov, Tvojej pomoci a lásky, ale orodujú za nás v nebi všetci svätí, ktorým tak záleží na posvätení tohto života na zemi. Na príhovor týchto našich slávnych bratov a sestier, na česť ktorých tiež obetujeme svoje omše sväté, udeľ nám dnes veľa duševnej pomoci, veľa milosti svätej, aby sme neopustili tú cestu, po ktorej oni tak krásne kráčali a dokončili svoj život, že obsiahli slávu večnú. Amen.

Epištola.

So zvláštnou zbožnosťou a pozornosťou správam sa voči Písmu svätému, v ktorom sú naznačené dejiny nášho spasenia a z ktorého hovoria k nám hrdinovia našej svätej viery. Najmä si ctím listy sv. Pavla apoštola, ktorý tak úchvatne a presvedčivo píše vo svojom liste Kolosanom: »Bratia, ďakujeme Bohu Otcovi, že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. — On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v kto-

rom máme (skrze jeho krv) vykúpenie a odpustenie hriechov...« Daj, Bože, aby nijaké čítanie náboženské nezostalo u mňa bez vplyvu, bez duševného osohu. Daj, aby som aj ja mal podiel na tomto dedičstve svätých vo svetle, aby som bol neohrozeným apoštolom Krista Ježiša, dobrým kresťanom, dobrým katolíkom.

Evanjelium.

Taktiež sa rád vhĺbim do slov evanjelia, ktoré mi tak výrazne predstavujú život Ježišov, ten najsvätejší, najvznešenejší život Boha a človeka na zemi. Každé slovo Ježišovo je mi smernicou a bohatým žriedlom rozjímania, a každý čin Spasiteľov je mi vzorom a príkladom. Ku komu máme ísť, Pane? Každý smer v tomto modernom víre ponúka svoj tovar a požaduje pre seba vieru a oddanosť. Ale to sú všetko ľudské veci a ľudské slabosti. Prichádzajú a odchádzajú, jeden smer zabíja druhý. Niet v nich stálosti, niet autority. Som ponechaný na seba samého a tak stále sa len k Tebe vraciam, jediná múdrosť Božia, ktorá tak krásne a jednoducho hovoríš a vyučuješ v evanjeliu. Za každé spasiteľné slovo vďaka Ti a sláva, Ježišu môj. Pri počúvaní evanjelia povstávame zo svojich miest. Nech je to pre nás všetkých symbolom, že si nielen ctíme slová Tvoje, ale chceme celým bytím a žitím svojim stáť verne za ne, veď všetko pominie, nebo a zem, ale Tvoje slová nepominú. Amen.

Krédo.

Spasiteľu môj drahý, Ježišu Kriste, kráľ večnosti, aj ja chcem byť z pravdy. Udeľ mi milosti svojej, aby som sa stránil všetkej neprávosti, všetkého klamstva, ktorým ma tento hriešny svet láka. Nechcem veriť svetu, ale iba Tebe! Počúvam slová

Tvoje, preto verím pevne a nezlomne všetko to, čomu ma Cirkev Tvoja svätá učí. Pevne verím, že si Ty naším kráľom, naším pánom a naším učiteľom. Verím, že si ma spasil, verím, že ma Duchom svojím posväcuješ a verím, že po smrti prídem k Tebe na spravodlivý súd, aby si mi podľa života môjho určil večnosť. Daj, aby tento súd bol pre mňa radostným, aby bol triumfom Tvojej pomocnej a posväcujúcej milosti. Lebo bez Teba nič nedosiahnem, posilňuj vôľu moju, upevňuj vieru moju, rozniet lásku moju, a splň svätú nádej moju. Amen.

Ofertórium.

Najmilší Ježišu, Otec Tvoj nebeský v nekonečnej láske svojej Ti prisľúbil do daru celý svet, keď povedal podľa Zalmistu: „Požiadaj odo mňa a dám národy Tebe za dedičstvo a do vladárstva Tvojho končiny zeme." Ja Ti svet dať nemôžem, ani drahocennosti, ale mileráď Ti dám to, čo je moje a čím vládnem sám, prijmi dušu moju, srdce moje, všetky myšlienky a city moje, všetky sily moje. Darujem Ti všetky radosti a žalosti, bolesti a nádeje svoje. Prijmi ma samého (samu), ako som. A keďže najväčšia obeta je poslušnosť, prijmi, Pane, nadovšetko vôľu moju. Chcem sa podrobiť Tvojim zákonom, chcem byť len v Tvojich službách, chcem konať iba Tvoju vôľu! Preto poslúcham vďačne Cirkev Tvoju, kňazov Tvojich, keďže ako Teba poslal Otec, tak posielaš ich Ty. Prijmi, Ježišu, obetu moju milostivým srdcom a požehnaj ma. Amen.

Prefácia.

Pán s nami! Pozdvihnime myseľ svoju k výšinám! Vzdávajme vďaky Pánu Bohu nášmu! Tak sa to sluší a patrí! Veru je to aj spravodlivé aj spásonosné, aby sme sa Ti, najsvätejší Pane, všemohúci

Otče, večný Bože, vždy a všade poďakovali: Ty si nás stvoril, Ty si nás spasil, Ty si nás posvätil, Ty si nás prijal vo svätom krste do opatery svojej, Ty si sa postaral, aby sme mali dobrú výchovu, a Ty sa staráš o náš každodenný duševný a telesný pokrm. Na Tvoju prozreteľnosť sme odkázaní a v Tebe sa nesklameme nikdy. A preto s anjelmi a archanjelmi, s celým zástupom nebeským prespevujeme hymnu slávy Tvojej bez prestania volajúc: svätý, svätý, svätý Pán Boh náš, plné sú nebesia a zem slávy Tvojej, Hosana na výsostiach. Požehnaný, kto prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach. Amen.

Pozdvihovanie.

Hľa, milý môj Spasiteľu, prišiel čas, že Ťa kňaz pozdvihuje v podobe hostie a v podobe vína v kalichu do výšky. Je to aj pre mňa tichý povel: padni na kolená, verná duša, lebo tu je tvoj Boh, tvoj kráľ, tvoj Spasiteľ. Ach, Ježišu, vskutku sa korím a padám v prach pred zrakom Tvojím. Verím, že si tu prítomný v premenenej podstate chleba a vína. Prítomný si Ty, ten istý velebný kráľ nebies, ktorý panuje obkľúčený všetkými anjelmi naveky v nebesiach. Prítomný si Ty, ten istý Spasiteľ, ktorý si bol povýšený na dreve kríža s tŕňovou korunou na utrápenej hlave. Klaniam sa Ti, Pane môj! Obetujem sa Ti celkom, buď mi milostivý. Ježišu, Tebe žijem; Ježišu, Tebe umieram; Ježišu, Tvojím som v živote i v smrti. Amen.

Spomienka.

Pri tejto svätej obete, teraz dokončenej, dovoľ mi, Pane Ježišu, kráľu živých a mŕtvych, aby som si spomenul na všetkých tých, ktorí mi boli alebo sú milí. Porúčam pokorne do blahosklonnosti Tvojej

zpomedzi živých tieto osoby... A zpomedzi už zomrelých tieto osoby... Každá svätá omša má, ó Pane, nekonečnú hodnotu, lebo skrýva v sebe, ako najdokonalejšia obeta, nekonečné zásluhy Tvoje. Preto buď štedrý, najmocnejší kráľu, k týmto služobníkom a služobniciam svojim. Udeľ im mnoho milostí a požehnania. Odporúčam do zvláštnej pomocnej milosti Tvojej, najmocnejší Ježišu, aj túto vec:... Do Tvojho svätého srdca zatváram aj hriešnych synov a dcéry Tvoje, ó Ježišu láskavý. Daj, aby sa čím skôr spamätali a Tvojej svätej vôli podrobili. Buď kráľom nám všetkým. Amen.

Otčenáš.

Otče náš, Otec Spasiteľa nášho, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno Tvoje a meno najsvätejšieho Syna Tvojho. Príď kráľovstvo Tvoje, čo je vlastne kráľovstvo Kristovo. Nech Kristus panuje nad všetkými srdcami sveta, nech on vedie kňazstvo a veriacich, nech sa ozýva všade naše heslo: Pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom! Buď vôľa Tvoja, ktorá je aj vôľou Kristovou, ako v nebi tak i na zemi. Chlieb náš každodenný daj nám dnes a udeľ nám aj toho chleba, pod ktorým sa skrýva Pán našej duše, Ježiš Kristus v prevelebnej Sviatosti Oltárnej. A odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom a neuvoď nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého Amen.

Prijímanie.

Šťastlivý ten, ó milý Ježišu, ktorý Ťa teraz do srdca svojho môže prijať! Naplň ma Duchom svojim svätým! Otváram dušu svoju Tvojmu príchodu. Naplň srdce moje, dušu moju, celú bytosť moju, aby som pocítil všetku slasť a radosť spoločenstva Tvojho. Kriste-Spasiteľu, zvem Ťa: ujmi sa miesta

svojho v srdci mojom, lebo len Teba uznávam za správcu duchovného sveta svojho, len Tebe sa klaniam, len Tebe prinášam svoj pokorný hold! Príď, ó Pane Ježišu! Príď, ó kráľu srdca môjho, príď, — hoci nie som hoden, aby si vošiel do srdca môjho, ale povedz len slovo a bude uzdravená duša moja! Amen.

Modlitba.

Všemohúci večný Bože, ešte raz Ťa vrúcne prosím, shliadni na nás milostive a pre zásluhy svätých Svojich spravuj nás na tej ceste, ktorá je jedine šľachetná, istá, statočná a nevinná, a ktorá vedie najistejšie k cieľu života nášho, k Tebe do večnosti. Amen.

Koniec.

Pokľaknem pred velebnosťou Tvojou ó Pane a prosím pokorne o Tvoje sväté požehnanie, nech ma požehnáva Boh Otec, Stvoriteľ celého sveta, Otec Ježiša Krista, kráľa nášho a Spasiteľa, — nech ma požehnáva Boh Syn, Vykupiteľ sveta, ktorý ako Kristus-kráľ panuje nad celým svetom duchovným a hmotným a jeho panovaniu nebude konca — nech ma požehnáva Boh Duch Svätý, posvätiteľ celého sveta. Duch Krista, ktorý spravuje cirkev svätú. Nech ma požehnáva Všemohúci Boh: Otec, Syn a Duch Svätý. Amen.

Omšová pobožnosť za zomrelého.

Na začiatku omše.

Spasiteľu sveta, Ježišu Kriste, ktorý si umrel na kríži pre spásu celého ľudského pokolenia, pokorne Ťa prosím, ráč láskave prijať počúvanie tejto sv. omše za dušu...: (myslím na dušu alebo duše tých, za ktorých obetujem počúvanie omše, alebo za ktoré kňaz

na požiadanie obetuje omšu svätú, najmä na výročitý deň smrti).

Buď milosrdný a pre Tvoje rany Ťa úpenlive prosím, nech aj táto svätá omša skráti pobyt tejto duše v očistci, aby sa čím skôr tešila Tvojej spoločnosti vo večnej blaženosti.

Ľutujem svoje hriechy. Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! S čistým srdcom chcem Ti obetovať túto najsvätejšiu obetu, ó Pane, aby Tvoje milosrdenstvo k tej duši bolo tým účinnejšie.

Kyrie eleison, Christe eleison! Zmiluj sa, Pane, nad dušami zomrelých, ktorí slabosťami ľudskými obťažení boli postavení po smrti svojej pred súd Tvoj. Zmiluj sa nad nimi a odpusť im vymeraný trest, aby ich prítomnosťou v nebi bola rozmnožená Tvoja sláva.

Na modlitby.

Orémus! Modlime sa skrúšene pred oltárom Božím, aby sa vyplnila túžba v Pánu zosnulých veriacich, aby našli všetci pokoj večný a svetlo večné! Najmä sa pokorne modlím za dušu... Nech sa jej otvorí brána večného šťastia a nech nájde čím skôr uspokojenie v lone Božom.

Spomeniem si aj na zomrelých kňazov, učiteľov, na všetkých, ktorí mi boli milí. Pane, milosrdenstvo!

Pane Ježišu, ktorý si slávne vstal zmŕtvych a tak si zvíťazil nad smrťou, pomôž tým dušiam, ktoré v živote dúfaly v Teba, že po smrti budú účastné na Tvojej večnej sláve, daj, aby aj ich hroby boly symbolmi pokoja a svetla, nie súženia a tmy.

Buď milosrdný aj k tým, čo Ťa v živote svojom tak málo poznali, svoje náboženské povinnosti tak často zanedbávali; veď mnoho ráz nebola to ich zlá vôľa, ale falošná výchova a duchom času zapríčinená ľahostajnosť. V duchu aj títo boli duše Tebe

oddané a vo svojom životnom boji iste Ťa hľadali, Pane. Bolo to dosť veľké nešťastie, že Ťa azda nenašli, teraz majú otvorené oči a tým väčšmi Ťa žiadajú. Ukáž im svoju božskú veľkodušnosť, ukáž im, že nie podľa skutkov meriaš mnoho ráz, ale podľa svojho nekonečného milosrdenstva.

Na evanjelium.

Pane Bože, Spasiteľu, nech je toto evanjelium blahozvesťou nielen pre nás živých, ale aj pre tých, ktorí tak túžobne čakajú vyslobodenie z ukrutného ohňa dočasného trestu. Nech aj tí počujú Tvoje láskavé slová uspokojenia a víťazstva: Každý, kto verí vo mňa, neumrie naveky. Daj, aby Tvoje sväté evanjelium, ktoré duše zomrelých zaživa vyznávaly, bolo evanjeliom slávy a vzkriesenia aj pre nich v očistci. Pane, milosrdenstvo!

Na obetovanie.

Skrúšene obetujem tieto obetné dary, Pane, za duše zomrelých. Čochvíľa sa otvorí večné žriedlo milosti a milosrdenstva, keď pri pozdvihovaní sa obnoví obeta Tvoja na kríži. O Pane, vidím okolo tohto oltára tie úbohé dušičky, ako čakajú na túto požehnanú chvíľu, aby sa im ušlo z tohto prameňa. Ony si to viacej nemôžu zaslúžiť. Preto Ťa prosím, Pane, úpenlive Ťa prosím, nevytváraj ani jednu z týchto duší z Tvojich darov, ani tých, za ktorých sa nik nemodlí, lebo sú zabudnuté. Za všetkých si vylial svoju krv a všetci žiadajú Ťa o milosrdenstvo.

Na prefáciu.

Anjeli s nami Ťa vychvaľujú, Pane Bože večný, prespevujú Ti chválospev slávy a vznešenej velebnosti. O rozmnož, Pane, neprehľadné šíky svojich svätých v nebi, aby Ťa velebili vo večných stánkoch aj tí, čo nateraz sú v očistci. Odmeň všetkým

svätým a všetkým anjelom svojim horlivosť a lásku a daj im nových druhov, nových bratov a sestry, ktorí sa oslobodzujú z očistca pre Tvoje milosrdenstvo. Nech táto svätá omša a v nej obnovená obeta Tvoja pomôže dušiam, najmä duši, za ktorú sa modlím. Svätý, svätý, svätý si, Pane; a veľké je Tvoje milosrdenstvo!

Na pozdvihovanie.

Pane Ježišu, buď milosrdný k tým, čo Tebe žili a Tebe umierali, k tým, čo boli Tvoji v živote a v smrti. Amen

Pane Ježišu, buď milosrdný aj k tým, čo bez svojej viny Teba málo poznali, ale v hodinu smrti predsa s dôverou obracali svoje zraky k Tebe, spáse jedinej.

Pane Ježišu, buď milosrdný k všetkým, ktorí boli pokrstení a patrili do cirkvi svätej, či skutočne, či len k jej duchu.

Ježišu, milosrdenstvo!

Na Páter noster.

Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno Tvoje aj tým že na ústach oslobodených duší zazneje pieseň večnej slávy. — *príď kráľovstvo Tvoje,* panovanie všetkých verných duší s Tebou v kráľovstve nebeskom. — *buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi,* ba tiež aj v očistci, kde duše zomrelých musia odpykávať svoje časné tresty, ale kde Tvoja vôľa je milosrdná a láskavá, zhovievavá a veľkodušná

Chlieb náš každodenný daj nám dnes, ale nezabúdaj ani na tých, ktorým tento tunajší chlieb už neznamená nič, iba chlieb eucharistický, ktorý zaručuje život večný, obeta omše svätej, ktorá volá k Tebe o milosrdenstvo. *A odpusť nám naše viny,* od-

pusť aj tresty zomrelých, *ako i my odpúšťame svojim vinníkom. A neuvoď nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého.* Zbav múk aj duše zomrelých našich bratov a sestier. Amen.

Na prijímanie.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta buď milosrdný aj dušiam zomrelých. Ako nám udeľuješ pokoj duševný, daj, Pane, aj pokoj večný všetkým dušiam v očistci. Daj im večné odpočinutie. Amen.

(Krásna obeta je, keď môžem ísť na sväté prijímanie, a obetujem toto svoje spojenie s Ježišom toto prijímanie za mne milú dušu v očistci).

Na konci omše sv.

Pane Ježišu, ďakujem Ti, že som mohol počúvať túto svätú omšu. Každá obeta, obnovená na našom oltári, je novým darom Tvojím, ktorý občerstvuje duše naše. Túto omšu som Ti obetoval za jednu dušu. Ó daj, Pane, aby táto obeta moja skutočne bola prijatá u Teba, ako smierenie a veľké splácanie dlhov, ktoré nebohý(á) už sám vykonať nemôže, ale ktoré Ty milosrdne prijímaš pre dobro našich milovaných zomrelých.

Matka Božia, matka Spasiteľa, oroduj u Syna svojho, aby počúvanie tejto svätej omše bolo skutočne uľavením pre dušu, za ktorú som orodoval. Všetci svätí a sväté krásnych nebies, pripojte sa k prosbe mojej, aby volanie moje nebolo márne. Podporujte môj slabý hlas svojím mocným príhovorom. Amen.

Odpočinutie večné daj im, Pane.
A svetlo večné nech im svieti.
Nech odpočívajú v pokoji. Amen.

Spievaná omša.

Keď kňaz nespieva jednotlivé čiastky omše, odbavuje sa takzvaná tichá alebo malá omša, missa privata, alebo »lecta«, čítaná; môže ju sprevádzať aj spev a organ. Omša má slávnostnejší ráz, keď isté čiastky kňaz spieva. Tak spievanými omšami sú úradné farské omše nedeľné, takzvaná »veľká«, »hrubá«, a vo všedné dni najmä výročné čierne omše za mŕtvych, alebo rekviem po pohrebe. Niektoré čiastky kňaz len začne spievať, intonuje, ostatný text omše spieva až do konca kostolný sbor alebo veriaci. Organ sprevádza len sborové piesne, nie kňazove.

Poriadok spievanej omše.

Vo väčších chrámoch, pred farskou omšou, kňaz oblečený v pluviáli pokropí veriacich svätenou vodou. Pred pokropením intonuje žalm »Asperges me«. Pri kropení chór zaspieva žalm, po ktorom kňaz pred oltárom spieva oráciu.

Aspérges me, Dómine, hyssopo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbátor. Miserére mei, Deus, secúndum magna misericórdiam tuam. Glória Patri . . .

Pokrop ma, Pane, hysopom a budem čistý: umy ma a budem biely ako sneh. Zmiluj sa nado mnou, Bože, podľa svojho veľkého milosrdenstva. Sláva . . .

Prvá veta sa opakuje.

V čase veľkonočnom namiesto »Asperges« sa spieva:

Vidi aquam — egrediéntem de templo a látere dextro. Allelúja! Et omnes, ad quos pérvenit aqua ista, salvi facti sunt et dicent: Allelúja, allelúja Confitémini Dó-

Videl som vodu vytekať z chrámu s pravej strany, alleluja: a všetci, ku ktorým táto voda došla sú spasení a hovoria aleluja, aleluja, Chváľte Pána, lebo je dobrý.

mino, quóniam bonus: quóniam in saéculum misericórdia eius.

Glória...

lebo na veky trvá Jeho milosrdenstvo.

Sláva...

Prvá veta sa tiež opakuje.

S. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

C. Et salutáre tuum da nobis.

S. Dómine, exaudi oratiónem meam.

C. Et clamor meus ad te véniat.

S. Dóminus vobíscum.

C. Et cum spíritu tuo.

S. Orémus. Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: et míttere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis; qui custódiat, fóveat, prótegat, vísitet atque deféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum, Dóminum nostrum.

C. Amen.

K. Preukáž nám, Pane, svoje milosrdenstvo.

S. A daj nám svoje spasenie.

K. Pane, vyslyš modlitbu moju.

S. A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

K. Pán s vami.

S. I s duchom tvojím.

K. Modlime sa. Vyslyš nás, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože. Pošli nám s neba svojho svätého anjela, aby starostlive strážil a pozornou bedlivosťou ochraňoval všetkých prebývajúcich v tomto príbytku. Skrze Krista, Pána nášho.

S. Amen.

Hneď na začiatku omše spieva sbor *Kýrie eléison*, a *Christe eléison* Potom *Gloria in excelsis Deo* — intonuje kňaz, ostatok spieva sbor. *Dóminus vobíscum* spieva kňaz. Miništrantove odpovede spieva organista alebo sbor. Orácie, lekciu a evanjelium spieva kňaz. *Credo in unum Deum* — intonuje kňaz, ostatok spieva sbor. Po kréde spieva kňaz *Dóminus vobíscum*, ale ofertórium už nie. Prefáciu celú zaspieva kňaz, *sanktus* zasa sbor a to prvú čiastku hneď po prefácii, druhú: *benedictus*, až po pozdvihovaní. Koniec kánonu, *Per ómnia saécula saeculórum* aj *Pater noster* spieva kňaz, *Agnus Dei* zasa sbor. Na konci omše *Dóminus vobíscum* s oráciami, taktiež *Itae, missa est* alebo *Benedicámus Dómino*, v čiernych omšiach *Requiéscant in pace* spieva kňaz, odpovedá chór.

V príslušných medzerách spieva organista alebo sbor premenlivé čiastky omšové: graduále, ofertórium, a na konci postkomúnio. Ostatné čiastky omše sú tiché. Kňaz hneď po poslednom evanjeliu sa vracia s miništrantom do sakristie.

Slávnostná omša.

Slávnostnú omšu odbavuje zpravidla biskup alebo iný cirkevný hodnostár. Jemu ako celebrantovi asistuje niekoľko kňazov alebo klerikov, takzvaná „asistencia". Asistenciu vedie ceremoniár, ktorý stojí vždy na pravom boku oltára. Celebranta priamo obsluhujú diakoni, oblečení do farebných dalmatík. Kadidlo obstarávajú dvaja turiferi. Sviece nesú akoliti.

Pred introitom okiadza sa „incenzuje" oltár. Najprv na prostriedku kríž, potom pravý bok oltára, ľavý a na konci samého celebranta okiadza diakon. Jeden z diakonov spieva namiesto kňaza lekciu, druhý zasa evanjelium. Preto pri evanjeliu, ktoré číta sám celebrant na obvyklom boku oltára, netreba vstať, len vtedy, keď už diakon bol dostal na spievanie evanjelia od celebranta osobité požehnanie, a celá asistencia postaví sa pred oltárom dolu šikmo, celebrant sám zas jej naproti na pravom boku oltára, obrátený ku knihe. Knihu drží jeden z diakonov, druhý ju najprv okiadza a spieva evanjelium. Na konci evanjelia jeden diakon nesie knihu celebrantovi na bozk, druhý ho potom okiadza.

Pri slávnostnej omši kalich a kniha nenesú sa von. Tie sú už pripravené vonku. Kniha na pulpite, kalich na vedľajšom stolíku, na „kredenci". Po kréde prinesie diakon kalich na oltár, ktorý sa zas incenzuje ako na začiatku omše: okiadza sa i kňaz na konci, v kapitulských chrámoch aj kanonici.

Pri pozdvihovaní incenzuje jeden diakon svätú hostiu a pozdvihnutý kalich.

Pred prijímaním, a to po odbavení modlitby za pokoj, celebrant pokľakne, potom vstane a objíma diakona slovami: Pax tecum. Diakon odpovedá: Et cum spiritu tuo. Diakon po prijímaní odovzdá tento

pozdrav druhému diakonovi, ten zas ostatným z asistencie, prípadne aj kanonikom.

Po prijímaní kalich zasa zanesú na kredenc. »Ite, missa est« alebo iný odkaz spieva diakon. Po poslednom evanjeliu asistencia sa zriadi a vráti sa do sakristie.

Keď sú vo svätyni (latinsky: v sanktuáriu) vyšší kňazskí alebo laickí hodnostári, vtedy pri vychádzaní a odchádzaní robí celá asistencia predpísané poklony, takzvané reverencie.

Takáto slávnostná omša volá sa obyčajnou slávnostnou: communis cum assistentia.

Keď je celebrant biskupom, alebo keď má právo nosiť biskupské odznaky, takzvané pontifikálie, môže sa omša odbavovať ešte slávnostnejšie ako missa sollemnis cum plena assistentia. Vtedy k ostatným asistentom príde ešte librifer, ktorý nesie knihu a stále ju drží pred celebrantom, gremialista s ozdobenou zásterou, umývači rúk: lotores, pastoralista s biskupskou palicou, a infulista, ktorý má na starosti infulu alebo mitru, ktorú za omše zamieňavo kladie na hlavu celebrantovu, alebo ju s nej sníma.

Na jednom boku sanktuária je pripravené ozdobené kreslo, takzvané štalum, pre celebranta a niekoľko stolcov pre asistenciu.

Po prvej incenzácii oltára celá asistencia postaví sa okolo tohto kresla, kde celebrant spieva glóriu. Za spevu a hudby chrámovej celá asistencia sedí. Namiesto »Dominus vobiscum« začína celebrant orácie s pozdravom: Pax vobis! Pokoj s vami! Všetko sa odbavuje pri štalu až po ofertórium: vtedy celebrant s asistenciou vracia sa k oltáru na druhú incenzáciu, a tam ide potom všetko svojím riadnym chodom až do konca, keď celebrant namiesto jednoduchého požehnania dáva slávnostnú benedikciu:

C. Sit nomen Dómini benedictum.	C. Nech je pochválené meno Pánovo.
Ch. Ex hoc nunc ut usque in saéculum.	S. Od toho času až na veky.

Prežehná sa:

C. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.	C. Pomoc naša v mene Pána.
Ch. Qui fecit caelum et terram.	S Ktorý stvoril nebo a zem.
C. Benedicat vos omnipotens Deus . . . et cetera.	C. Nech vás žehná všemohúci Boh . . . a tak ďalej.

Biskup prichádza a odchádza v červenej mantelete s červenou čiapkou. Oblieka a vyzlieka sa v štalu, kde sú pripravené omšové rúcha.

Za omše diecezánskeho biskupa horí na temeni oltára vo výške jedna nepárna svieca. Keď prechádza s asistenciou cez kostol a dáva požehnanie, treba si kľaknúť. Pri hlavnej bráne mu podávajú svätenú vodu, ktorou kropí okolostojacich, a len potom opúšťa chrám.

Vyloženie Sviatosti — požehnanie.

Niekedy na začiatku omše svätej vyloží kňaz Sviatosť Oltárnu na trón nad svätostánkom, a prv, než by začal stupňové modlitby, kľačiačky okiadza monštranciu, a len potom začína omšu. Omšu slúžiaci kňaz pri každom pohybe, ktorým čo len trocha sa odvracia od Sviatosti, musí si kľaknúť na pravé koleno, a len po tejto predpísanej poklone môže pokračovať v obradoch. Tak napríklad, keď pred „Dominus vobiscum" pobozká oltár, najprv pokľakne, a len potom sa obracia k ľudu, a to tak, aby nebol chrbtom ku Sviatosti. I pri umývaní rúk sostupuje celkom dolu, obráti sa ku Sviatosti, a tak si dáva liať vodu na prsty. Pri takejto omši sluši sa kľačať.

Na konci omše kňaz si kľakne pred oltár, veriaci alebo sbor spieva verše „Tantum ergo" a „Genitori":

Tantum ergo Sacramentum	Prevelebnej tu Sviatosti
veneremur cernui:	vzdajme úctu, poklonu,
Et antiquum documéntum	ustúp obrad minulosti
novo cédat rítui:	novému včuľ zákonu;
Praestet fides suppleméntum	smyslov nedostatočnosti
sénsuum deféctui.	viera dávaj náhradu

Teraz dáva kňaz do kadidla tymián a incenzuje Sviatosť.

Genitóri, Genitóque
laus et jubilátio,
Salus, honor, virtus quoque
sit et benedictio.
Procedenti ab utroque
compar sit laudátio. Amen.

Otcu, Synu premilému
buď česť a velebenie,
chvála, vďak a sláva jemu
buď i dobrorečenie:
od obidvoch poslanému
rovnako buď uctenie. Amen

Kňaz intonuje:

Panem de coelo praestitísti eis. (Allelúja.)

S neba si im dal chlieb. (Po Veľkej noci: Aleluja.)

Sbor odpovedá:

Omne delectaméntum in se habéntem. (Allelúja.)

Všetku slasť v sebe majúci. (Aleluja.)

Vstane a spieva modlitbu:

Orémus. Deus, qui nobis sub Sacramento mirábili Passiónis tuae memóriam reliquísti; tribue quaésumus: ita nos córporis et sánguinis tui sacra mystéria venerári, ut redemptiónis tuae fructum in nobis júgiter sentiámus. Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.
S. Amen.

Modlime sa. Bože, Ty si nám v predivnej Sviatosti Oltárnej pamiatku umučenia svojho zanechal; daj, prosíme, aby sme presväté tajomstvo tela Tvojho a krvi Tvojej tak ctili, žeby sme úžitok vykúpenia Tvojho stále v sebe cítili. Ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Tu miništrant podáva na kňazove ramená dlhý závoj, vélum. Potom kňaz sníme monštranciu s trónu, a obrátiac sa, dáva so Sviatosťou požehnanie, pričom dvíha ju v podobe kríža. Potom vloží Sviatosť do svätostánku a vráti sa do sakristie.

Niekedy býva Sviatosť aj po omši vyložená na poklonu, a vtedy vloží sa neskôr podobným spôsobom.

Pri slávnostných litániách tiež sa vykladá Sviatosť, a vtedy modlia sa pred ňou litánie a iné modlitby. Vloženie monštrancie je to isté ako po sv. omši.

Keď kňaz dáva Sviatosťou požehnanie treba jednoducho kľačať a hlavu sklonit. Miništrant dáva cengáčom znamenie.

Sviatosť Oltárna preto je vyložená aby sme si prítomnosť Ježiša Krista živšie uvedomili, preto takéto cenné chvíle treba využiť, do seba sa zahrúžiť, a hľadať v tichej adorácii úzke spojenie s eucharistickým Ježišom.

NEDELE A SVIATKY.

Našou veľkou povinnosťou je v nedeľu a vo sviatok omšu počúvať. Katolík pokladá si za otázku osobnej cti, aby v tejto veci nestrpel u seba ľahkú výhovorku, ale ani u iných, ktorí sú na neho sverení. Každý má príležitosť zúčastniť sa aspoň na malej omši, tobôž v meste, kde slúžia sa omše v každú hodinu. Kto počúva iba rádiom prenesenú omšu, ten nekoná svoju povinnosť, lebo omša je obeta, ktorá vyžaduje osobnú prítomnosť a priamu spojitosť s obetujúcim kňazom a s Ježišom. Kto nechodieva v nedeľu na omšu, nie je hoden cti, aby nosil meno katolíka, a prezradzuje svoju duševnú menejcennosť. Treba vedieť, že inteligenciu tvorí predovšetkým duchovná vyspelosť a nie knižné vedomosti.

Teda neomeškajme v nedeľu a vo sviatok ísť na omšu. A keďže je to pre nás skoro jediná príležitosť na náboženské prehĺbenie, treba tú polhodinku alebo hodinku dobre využitkovať. Na to nám slúži aj táto knižka, ktorá chce tu byť dobrým priateľom a vodcom.

Najkrajšími modlitbami sú modlitby omšové, ktorými kňaz vykonáva najsvätejšiu obetu. Ale ja musím mať pritom aj myšlienky, aspoň jednu nábožnú myšlienku, ktorá ma núti koriť sa Bohu, uznávať Jeho majestát a uznávať to, že od Neho závisím, v Jeho rukách som, a že všetko v sebe a okolo seba, čas, zdravie, prácu, úspech, vôľu mám len od Neho.

Meditovať, osvojiť si čo len jednu katolícku duševnú pravdu, a v duchu pokoriť sa pred Bohom, to je tá opravdivá modlitba inteligentného človeka.

Sledujem teda pozorne svätú omšu. Uvedomujem si význam nedele alebo sviatku, prečítam si evanjelium, zaoberám sa myšlienkou a pravdou, ktorú ono vyjadruje, pri pozdvihovaní spájam sa s obetujúcim Veľkňazom Kristom, odporúčam seba a svoje veci Bohu, prosím Ho o pomoc — a tak pobožne vypočujem svätú omšu, dôstojne a na svoj vlastný osoh.

Vo svätom evanjeliu nech ma upúta najmä Kristovo slovo, to jediné múdre slovo na svete a v dejinách, hlboké a do života siahajúce slovo, ktoré spravovalo cez dve tisícročia osudy toľkých miliónov ľudí, tých najlepších a najšľachetnejších. Naše slová sú frázami. Usilujeme sa nimi vyjaviť alebo zakrývať city svoje, omaľovať nebo a zem. No „nebo i zem pominú, moje slová nepominú", povedal Spasiteľ. Slová naše sú alebo láskou, alebo nenávisťou; Kristove slová sú len láskou. Naše slová sú slabými výjavmi alebo klamom, Kristove slová sú len — zjavením.

TABUĽA POHYBLIVÝCH SVIATKOV

Rok	Deviatnik	Popolec	Veľká noc	Nanebe-vstúpenie	Sv. Duch	Božie Telo	Počet nedieľ po Duchu	Prvá nedeľa adventná
1943	21 febr.	10 marca	25 apr.	3 júna	13 júna	24 júna	23	28 nov.
1944	6 febr.	23 febr.	9 apr.	18 mája	28 mája	8 júna	26	3 dec.
1945	28 jan.	14 febr	1 apr.	10 mája	20 mája	31 mája	27	2 dec.
1946	17 febr.	6 marca	21 apr.	30 mája	9 júna	20 júna	24	1 dec.
1947	2 febr.	19 febr.	6 apr.	15 mája	25 mája	5 júna	26	30 nov.
1948	25 jan.	11 febr.	28 marca	6 mája	16 mája	27 mája	27	28 nov.
1949	13 febr.	2 marca	17 apr.	26 mája	5 júna	16 júna	24	27 nov.
1950	5 febr.	22 febr.	9 apr.	18 mája	28 mája	8 júna	26	3 dec.
1951	21 jan.	7 febr.	25 marca	3 mája	13 mája	24 mája	28	2 dec.
1952	10 febr.	27 febr.	13 apr.	22 mája	1 júna	12 júna	25	30 nov.

Prvá nedeľa adventná.

Dnes je prvý deň cirkevného roku. Latinské slovo „adventus“ znamená príchod Spasiteľa. Pripravujeme sa na Jeho narodenie, na Vianoce. Príprava je všedná, je to duševná práca, ktorá očisťuje dušu, pokoruje, vymetie z nej márnosti a robí miesto Bohu. Fialová farba je symbolom všednosti, pokory, vážnosti a kajúcnosti. Preto táto farba panuje po celý advent. Iba tie omše, ktoré vo všedné dni skoro ráno sa odbavujú na úctu Bohorodičky, takzvané „roráty“, majú bielu farbu: to je totiž znakom jej čistoty a panenského materstva. Ale inak i tieto omše túžia za Spasiteľom: „Roráte caeli desuper . . .“ — tak sa začína Introitus. „Roste nebesia, shora . . .“

Farba fialová.

Introit: Ad te levávi ánimam meam: Deus meus, in te confído, non erubéscam...

K Tebe sa obraciam, Bože môj, v Teba dúfam a nesklamem sa...

Glória vystane a preto aj na konci omše je „Benedicamus Dómino“, nie „Ite, missa est“.

Modlitba.

Excita, quaésumus, Dómine, potentiam tuam, et veni: ut ab imminéntibus peccatórum nostrórum perículis, te mereámur protegente éripi, te liberánte salvári: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Prosíme Ťa, Pane, vzbuď svoju moc a príď, aby sme boli z nastávajúcich nebezpečenstiev našich hriechov Tvojou ochranou vytrhnutí, žeby sme Tebou vyslobodení i k spaseniu došli. Ktorý žiješ a kraľuješ s Bohom Otcom v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Druhá modlitba o Panne Márii.

Deus, qui de beátae Maríae Vírginis útero Verbum tuum, Angelo nuntiánte, carnem suscípere voluísti: praesta supplícibus tuis; ut, qui vere

Bože, ktorý si chcel, aby Tvoje Slovo pri zvestovaní anjela vzalo na seba ľudské telo zo života blahoslavenej Márie Panny, dožič nám prosiacim,

eam Genitrícem Dei crédimus, ejus apud te intercessiónibus adjuvémur.

aby Ona svojím orodovaním u Teba pomáhala nám, ktorí veríme, že je naozaj Bohorodičkou.

Keď na nedeľu pripadne aj sviatok niektorého svätého, tak druhá modlitba je o tomto svätom.

Tretia modlitba proti prenasledovateľom Cirkvi.

Ecclésiae tuae, quaésumus, Dómine, preces placátus admítte: ut, destrúctis adversitátibus et erróribus univérsis, secúra tibi sérviat libertáte, Per Dóminum...

Prosíme Ťa, prijmi milostive modlitby Cirkvi svojej, aby premohla všetky protivenstvá a bludy a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť. Skrze Pána...

alebo za pápeža:

Deus, ómnium fidélium pastor et rector, fámulum tuum N., quem pastórem Ecclésiae tuae praeésse voluisti, propítius réspice: da ei, quaésumus, verbo et exémplo quibus praeest, profícere; ut ad vitam, una cum grege sibi crédito, pervéniat sempitérnam. Per Dóminum...

Bože, Pastieru a Riaditeľu všetkých veriacich, shliadni milostive na služobníka svojho N., ktorého si za pastiera Cirkvi svojej ustanovil. Udeľ mu, aby učením a príkladom sverenému stádu užitočný bol, žeby tak spolu s ním života večného dosiahol. Skrze Pána...

Lekcia z listu svätého Pavla apoštola Rimanom (13, 11-14) vyjadruje myšlienku: Pán je blízko. „A to tým viac, lebo vieme, že je už tu príhodný čas, hodina totiž, keď sa máme prebudiť zo sna. Veď teraz je nám spása bližšie než vtedy, keď sme začali veriť! Noc sa už pominula, deň sa priblížil. Shoďme teda zo seba skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla! Žime poctivo ako vo dne, a nie v hodovaniach a pijatykách, nie v smilstvách a nemravnostiach, nie vo sváre a nenávisti! Oblečte sa v Pána Ježiša Krista a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí!“

E v a n j e l i u m podľa Lukáša. 21, 25-33.

Návrat Kristov súdiť.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis· Erunt signa in sole et luna et stellis...

Za onoho času riekol Ježiš učeníkom svojim: „A budú znamenia na slnku, na mesiaci a na hviezdach. a na zemi bude úzkosť medzi národmi, ktoré budú bezradné pre hukot mora a vlnobitia. Ľudia budú zmierať od strachu a od očakávania toho, čo príde na celý svet, lebo mocnosti nebeské sa otrasú. A vtedy uvidia Syna človeka prichádzať na oblaku s mocou a veľkou slávou. Ale keď sa toto začne diať, pohliadnite a zdvihnite si hlavy, lebo sa vám približuje vykúpenie." Povedal im podobenstvo: „Pozrite na figovník a na všetky stromy: keď ich vidíte pučať, sami od seba viete, že je leto už blízko. Tak aj vy, keď uvidíte, že sa toto deje, vedzte, že blízko je kráľovstvo Božie. Veru, vravím vám, nepominie toto pokolenie, kým sa toto všetko nestane. Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú."

Meditácia.

1. Začína sa *nový rok cirkevný*. Zas nový prúd milosti, veď ten cirkevný rok, zadelenie sviatkov a nediel, je nielen uvádzaním pamiatky na život Kristov, ale i príležitosťou vhĺbiť sa do života duševného. získať Božiu milosť a v duchu napredovať. Toto nám privádza na myseľ evanjelium, keď nám predstavuje zodpovednosť: Raz príde Kristus súdiť, a budem musieť počet vydávať o tom, ako som tie cirkevné roky strávil. A len ten vojde do kráľovstva Božieho, ktorý, ako dobrý strom, nosil na sebe puky kresťanského charakteru, a ktorého život bol zrelým ovocím viery katolíckej.

2. Teraz očakávame predbežne len toho Ježiša, ktorý sa ako malé dieťa narodil v Betleheme, očakávame Vianoce. Ten Ježiš, ktorý bude prísne súdiť, príde iba na konci sveta. Aby tento návrat Kristov na súd bol pre mňa šťastlivý. musím sa spojiť úzko s tým Kristom-Spasiteľom, ktorý mi je ako človek

taký blízky a v eucharistii taký prístupný: musím pripraviť Jeho príchod do môjho srdca. Pamätám teda už dnes na *trojaký príchod* Kristov: o Vianociach, do môjho srdca, a voľakedy na súd.

3. *Božia spravodlivosť* už aj teraz tresce každú neprávosť. Pozrime len do dejín, a pamätajme na katastrofy. Majme pred očami hrozné vojny! Koniec sveta bude katastrofou bezbožných cynikov. Buďme na stráži a buďme vždy hotoví — ísť na Boží súd.

Sviatok Nepoškvrneného Počatia.

Na začiatku adventu svätíme sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie: Immaculata Conceptio. Každý človek sa narodí s dedičným hriechom, s tou istou neposlušnosťou, pre ktorú boli naši prví rodičia v raji potrestaní. Krst smýva tento hriech, iba jeho následky, zlé náklonnosti a smrť zostávajú: skazená ľudská príroda. Boh so zreteľom na Ježiša spravil výnimku: aby tá, ktorá bola určená za Matku Božiu, ani na chvíľku, teda už od počatia svojho, nebola obťažená týmto hriechom. Takú si ju dnes ctíme. Po deviatich mesiacoch, 8. septembra, je sviatok Narodenia Panny Márie, ale tento nie je prikázaným sviatkom.

Očakávanie Spasiteľa a úcta voči Nepoškrnenej patrí spolu. Sám Boh pripravoval Synovi svojmu čistý príbytok v lone matkinom. Advent len pre toho má význam, kto s čistým srdcom a úmyslom očakáva Vianoce.

Farba: biela, symbol radosti a čistoty.

Introit: Gaudens gaudébo in Dómino, et exsultábit ánima mea in Deo meo: quia induit me vestiméntis salútis...

Veľmi sa radujem v Pánovi a moja duša plesá v mojom Bohu, lebo ma obliekol do rúcha spasenia...

Modlitba.

Deus, qui per immaculátam Vírginis Conceptiónem dignum Fílio tuo habitáculum praeparásti: quaésumus; ut, qui ex morte ejúsdem Filii tui praevísa eam ab omni

Bože, ktorý si nepoškrvneným počatím Panny Synovi svojmu dôstojný príbytok pripravil, prosíme, tak dožič aj nám, aby sme na jej prímluvu k Tebe došli čistí, aby si

labe praeservásti, nos quoque mundos ejus intercessióne ad te perveníre concédas. Per eúndem Dóminum nostrum...

ju skrze zásluby predvídanej smrti Syna Tvojho od každej škvrny hriechu zachránil. Skrze tohože Pána nášho...

Druhá modlitba je adventná z predošlej nedele.

Lekcia z knihy múdrosti. Príslovia 8, 22-35. Opisuje múdrosť Božiu, ktorú vidí Cirkev uskutočnenú v najdokonalejšom tvore, v Panne Márii. „Blahoslavení sú, ktorí zachovajú moje cesty... Kto mňa nájde, nájde život: a dosiahne spasenia od Pána."

Evanjelium podľa Lukáša, 1, 26-28

Anjelský pozdrav.

In illo témpore: Missus est Angelus Gábriel a Deo in civitátem Galiléae, cui nomen Názareth, ad Vírginem...

Za onoho času: Poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volalo Nazaret, k Panne, zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. Meno Panny bolo Mária. Keď vošiel k nej anjel, povedal: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou (požehnaná si medzi ženami)!"

Prefácia o blahoslavenej Panne Márii:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Et te in Conceptióne immaculáta beátae semper Vírginis collaudáre, benedícere et praedicáre. Quae et Unigénitum tuum Sancti Spíritus obumbratióne concépit: et, virginitátis glória permanénte, lumen aetérnum mun-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, a vždy ťa chváliť, oslavovať a zvelebovať v Nepoškvrnenom Počatí blahoslavenej vždy Panny Márie. Ona zatienená Duchom Svätým počala Tvojho jednorodeného Syna a zachovajúc si slávu panenstva, porodila svetu večné svetlo, Beží-

do effúdit, Jesum Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelórumque virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti jubeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus...

ša Krista, nášho Pána. Skrze neho Tvoju velebnosť chvália anjeli, klaňajú sa jej Panstvá, pred ňou sa trasú Mocnárstva. Jednotným hlasom ju oslavujú nebesia a nebeské mocnosti spolu s blahoslavenými Serafmi. Prosíme Ťa, dovoľ, aby aj náš chválospev k týmto sa pridružil, lebo aj my pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý, svätý...

Meditácia o Panne Márii.

1. Ctím si Matku Božiu ako nebeskú Matku svoju, ktorá vo mne vidí podľa Ježiša dieťa svoje a ochraňuje ma. Som verným ctiteľom mariánskym, lebo prítulnosť k Bohorodičke dodáva náboženskému životu veľmi potrebnú milotu detinskej povahy, ochraňuje nevinnosť. Pestujem v sebe úctu k Panne Márii, lebo ona predstavuje dokonalú ženskosť, večné hodnoty ženskej bytosti a spája v sebe z týchto hodnôt dve najcennejšie: panenstvo a materstvo. Mariánska služba je služba rytierska a výhradná perla katolíckeho duševného života.

2. U dievčat si ctím peľ panenstva, keď som mužským, zas u mladých ľudí si ctím neskazenosť, keď patrím k ženskému pokoleniu. Pričiním sa o to, aby v mojom priateľstve tieto kvetinky zachovaly svoju čerstvotu a príťažlivú silu.

3. Dnes konajú sa obnovy slubov a prijatia za členov v mariánskych kongregáciach. Šťastlivý ten, kto pod ochranou mariánskej kongregácie vedel sa zachovať a vyspieť v povedomelého katolíka.

4 Ešte aj u takých rodín, kde niet veľa náboženských obrazov, mávajú obraz Madony. Kiežby bola ona strážkyňou manželskej vernosti a čistoty

manželských úmyslov. Aj v láske k dieťaťu ona dala najkrajší príklad.

5. Zaťažený som následkami dedičného hriechu. Skazená ľudská príroda ustavične sa hlási vo mne. Ale aj v sebe musím vysoko ctiť smysel pre duševnú a telesnú čistotu, pre tú relatívnu nepoškvrnenosť. Len neprestať bojovať! Ešte ani po páde netreba zúfať alebo oddať sa necharakternému cynizmu. Uznať treba vinu, i tú najmenšiu, ľutovať a hľadať nápravu. Ideál nepoškvrnenej Panny, ideál čistej ženy ani na chvíľu neslobodno stratiť s očú.

Druhá nedeľa adventná.

Cirkev nás najistejšie privedie k očakávanému Spasiteľovi. Ona nám pripomína posvätný vrch Sion v Jeruzaleme, kde stál veľchrám židovský. Tam sa kedysi shromažďoval vyvolený národ a hľadal spasenie. Sionom Nového zákona je cirkev svätá, v ktorej každý rok prežívame nádejami plný advent.

Farba: fialová.

Introit: Pópulus Sion, ecce, Dóminus véniet ad salvándas gentes...

Ľud sionsky, hľa, príde Pán spasiť národy...

Glória vystane na konci „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Excita, Dómine, corda nostra ad praeparándas Unigéniti tui vias: ut, per ejus advéntum, purificátis tibi méntibus servíre mereámur. Qui tecum vivit...

Povzbuď, Pane, naše srdcia k príprave ciest Jednorodeného Syna Tvojho, aby sme skrze jeho príchod na mysli boli očistení a tak Tebe slúžiť mohli. Ktorý s Tebou žije...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (15, 4-13) opisuje, aká má byť láska, ktorá tvorí príkladnú shodu medzi nami. „Boh (pôvodca) tejto trpezlivosti

a útechy, nech vám dožičí, aby ste medzi sebou boli jednomyseľní podľa Ježiša Krista, aby ste jednou mysľou a jednými ústami oslavovali Boha a Otca Pána nášho Ježiša Krista. Preto sa ujímajte druh druha, ako aj Kristus sa vás ujal na oslávenie Boha! ... A Boh tejto nádeje nech vás naplní všetkou radosťou a pokojom viery, aby ste sa na viac a viac vzmáhali v nádeji a to mocou Ducha Svätého."

Evanjelium podľa Matúša, 11, 2-10.

Posolstvo Krstiteľa.

In illo témpore: Cum audísset Joánnes in vínculis opera Christi, mittens duos de discípulis suis, ait illi: Tu es, qui ventúrus es, an álium expectámus? ...

Za onoho času, keď sa Ján v žalári dopočul o skutkoch Kristových, vyslal k nemu dvoch svojich učeníkov; pýtal sa ho: „Ty si ten, ktorý má prísť, alebo iného máme čakať?" Ježiš im odpovedal: „Idte, oznámte Jánovi všetko, čo ste počuli a videli. Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sa očisťujú, hluchí počúvajú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium. Blahoslavený, kto sa na mne nepohorší." — Keď tí odchádzali, začal Ježiš hovoriť zástupom o Jánovi: „Čo ste vyšli na púšť vidieť? Azda trstinu vetrom klátenú? Alebo načože ste (ta) vyšli? Aby ste uzreli muža mäkko odetého? Hľa, jemné šaty nosia tí, čo bývajú v kráľovských palácoch. Načože ste teda vyšli? Aby ste videli proroka? Áno, hovorím vám, ešte i viac ako proroka. Lebo on je to, o ktorom je napísané: Hľa, ja posielam svojho posla pred tvojou tvárou; on pripraví cestu pred tebou.

Meditácia.

1. Svet ustavične hľadá nových spasiteľov. Všetko prežíva krizu, a niet východiska. Hlas modernej kultúry a zázračnej techniky znova sa vracia k Ježišovi s otázkou: Ty si ten Mesiáš, alebo máme iného očakávať? Ježiš karhavým okom sa díva na moderného človeka, ktorý vo svojej nervozite a vo svo-

iom životnom shone nenájde si času vzdelávať sa duševne, vhĺbiť sa do dejín. Na tom širokom poli histórie a najmä v dušiach toľko dobrých ľudí by uvidel dielo Kristovo: duchovnú osvetu, skromnosť, a obetavosť, obnovený život a sociálnu rovnosť na základe kresťanskej lásky. Modernému človeku neostáva inšie ako uznať Krista a jeho Cirkev. Kristus, náš vodca z nešťastia a biedy — to je najaktuálnejšia adventná myšlienka.

2. Niekedy aj ja mávam pochybnosti, keď hľadám cesty svojho vlastného života. Kam sa obrátiť? Ako by bolo lepšie? Koho poslúchať? Zhýralú spoločnosť? Telo svoje? Vlastný namyslený rozum s tou chatrnou mierou pochybnej múdrosti? Nie, ja nemám času na tento krátky život zmietať sa v jalových pochybnostiach. Potrebujem osvedčeného vodcu, zakotvenú silnú ideu, potrebujem — Boha. Potrebujem Ježiša. Tí, ktorí ma chcú viesť, sú sami slepí: duševne vyschnutí, sú chromí: kuľhajú po chodníkoch rozličných „problémov", sú mŕtvi, života dať nevedia. Ja potrebujem nie vodu, nie noviny, nie zábavy — to je všetko veľké vyprázdňovanie duše, mňa moderné prúdy duševne len ochudobňujú, — ja potrebujem — evanjelium. Príď, Pane Ježišu!

3. Ježiš chváli Jána Krstiteľa. Nie panovníkov, ktorí vyobliekaní reprezentujú seba, nie diplomatov, ktorí mäkko cestujú, nie profesorov, ktorí z ozdobených kresiel vyučujú, ale Jána, ktorý sa odvážil povedať pravdu panovníkovi a preto bol do žalára vrhnutý. Jána chváli, ktorý nič nemá, skromne žije, peniazmi opovrhuje, svojou nenáročnosťou a chudobou sbiera veriacich pre kráľovstvo Božie a sprostredkuje mier medzi ľuďmi. Jána chváli, ktorý neužíva frázy a bombasty, ale jednoduchými slovami vykladá pravdu a hlása Krista. Trstina a obleky elegantné — to sú necharakterné prázdne hlavy a pozéri. A my potrebujeme prorokov!

Tretia nedeľa adventná.

Už sa blížia Vianoce, už sa blíži narodenie Pána. Cirkev nemôže zatajiť svoju radosť, že to očakávanie nie je márne. Dnešná nedeľa je akosi preddavok na vianočnú radosť. Blízo je Pán. Kňaz sa môže dnes obliecť do ružového rúcha, spev môže znieť radostne. Ešte je advent, čakáme, ale naša nádej je pevná a istá.

Farba: Ružová alebo fialová.

Introit: Gaudéte in Dómine semper: íterum dico, gaudéte. Modéstia vestra nota sit ómnibus homínibus: Dóminus enim prope est...

Radujte sa v Pánovi vždycky. Opakujem radujte sa. Skromnosť vaša nech je známa všetkým ľuďom. Veď Pán je blízko...

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Aurem tuam, quaésumus Dómine, précibus nostris accómmoda: et mentis nostrae ténebras, grátiae tuae visitatiónis illústra: Qui vivis...

Prosíme, Pane, nakloň sluch Tvoj k prosbám našim a milosťou príchodu Tvojho osvieť tmu našej mysle. Ktorý žiješ...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 4, 4-7. Radosť a pokoj, ovocie adventu. Začiatok čítania tvorí aj Introit: „Radujte sa v Pánovi... A pokoj Boží... bude hájiť vaše srdcia a vaše mysle v Kristu Ježišovi."

Evanjelium podľa Jána 1, 19-28.

Svedectvo Jána Krstiteľa.
In illo témpore: Misérunt Judaéi ab Jerosólymis sacerdótes et levítas ad Joánnem ut interrogárent eum: Tu quis es?...

Za onoho času poslali Židia k nemu jeruzalemských kňazov a levitov, aby sa ho spýtali: »Kto si ty?« A on vyznal a nezaprel. Vyznal: »Ja nie som Mesiáš!« I spýtali sa ho: »Co (si) teda? Si Eliáš?« A on odpovedal: »Nie som!« — »Si vari prorok?«

Odpovedal: »Nie!« Nástojili teda: »Tak kto si, aby sme mohli dať odpoveď tým, čo nás poslali? Čo tvrdíš sám o sebe?« On odpovedal: »Som hlas volajúci na púšti. Pripravte cestu Pánovi! ako povedal prorok Izaiáš.« — A poslovia, ktorí boli z (triedy) farizejov, sa ho ďalej pýtali: »Prečo teda krstíš, keď nie si Mesiáš, ani Eliáš, ani prorok?« Ján im odpovedal: »Ja krstím (len) vodou, ale medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte. On prichádza síce po mne, (ale je už predo mnou,) a ja nie som hoden rozviazať mu remienky na obuvi!« To sa stalo v Betánii za Jordánom, kde Ján krstil.

Meditácia.

1. Osobnosť Jánova je cenná. Zrieka sa všetkého a žije jednej myšlienke. Celkom sa jej oddáva. Nepracuje v úkryte, aj vrchnosti sú na jeho prácu upozornené. On sa ich nebojí, smelo im vyznáva, po čo prišiel, čo hlása, čo pripravuje. Vstupuje im do svedomia. Je pritom skromný. Nedáva si tituly, ktoré mu neprináležia. Nie som Kristus, — hovorí Ale pri skromnosti, ktorá je u neho vlastne pravdovravnosť, je to človek povedomý. Ja som hlas... Vie, čo koná, a je presvedčený o dôležitosti myšlienky, ktorej slúži a žije. I ja musím mať vedúcu myšlienku, ktorej žijem, svoje povolanie. Keď táto myšlienka nevie sa uplatniť, tak netreba búriť, ale príslušných vhodným spôsobom upozorniť. Moja vlastná ambícia musí mať tiež dvojakú líniu: skromnosť a povedomie, to je správna koľajnica. Skromnosť bez povedomosti býva hriešnou slabosťou, alebo stanoviskom pohodlia, zakrývaného pod rúško svätosti. Uvedomelosť bez skromnosti je bezočivosťou a bezohľadnosťou.

2. Tragédia židovského národa je, že toľké storočia čakal Mesiáša, a keď sa konečne zjavil, nepriznal sa k nemu. Nešťastníci urobili z náboženskej myšlienky nacionálnu otázku a politiku. Kristus im ani s jedného ohľadu nevyhovel. Na duševný život, na tieto hlbočizné hĺbky kultúrnych hýbadiel, nemys-

leli. Osud Židov — osud modernej civilizácie! Uprostred vás stojí, ktorého vy neznáte.

3 Je užitočným zvykom odbaviť si spoveď aj pred Vianocami. Dám si teda otázku sebe samému: Kto si? Čo hovoríš sám o sebe? Vykonám duševnú revíziu u seba, vykonám tú malú meliorizáciu. Pripravím cestu Pánovi.

Štvrtá nedeľa adventná.

Deň-dva, a už sú tu Vianoce. Na východe končí sa teraz olejobranie. Olejom sa mažú tí, čo budú slúžiť Kristovi: kňazi. Preto Cirkev predošlý týždeň takzvané kántry, venovala pamiatke a modlitbe za dobrých kňazov. Kristus potrebuje dobrých sluhov, sväté kňazstvo, aby učili národy a rozdávali ovocie spasenia. Očakávame príchod Ježišov spolu s verným kňazstvom.

Farba: fialová.

Introit. Roráte, caeli, désuper, et nubes pluant justum: aperiátur terra, et gérminet Salvatórem. Žalm 18, 2.

Roste nebesia, shora a oblaky nech pršia Spravodlivého; nech sa otvorí zem a nech zrodí Spasiteľa...

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Excita, quaésumus, Dómine, poténtiam tuam, et veni: et magna nobis virtúte succúrre; ut per auxílium grátiae tuae, quod nostra peccáta praepédiunt, indulgéntia tuae propitiatiónis accéleret: Qui vivis...

Prosíme, Pane, vzbuď svoju moc, príď a prispej nám veľkou silou, aby dobrotivé odpustenie Tvoje mocou milosti Tvojej urýchlilo to, čomu naše hriechy prekážajú. Ktorý žiješ...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

Lekcia z listu svätého Pavla Korinťanom. 4, 1-15. Kňazstvo v službe svetla spravodlivosti. »Nech

nás každý pokladá za služobníkov Kristových a správcov Božích tajomstiev! A od správcov sa požaduje iba to, aby každý bol spoľahlivý. Mne samému naozaj veľmi málo záleží, ako ma vy súdite alebo ktorýkoľvek ľudský súd. Veď ani sám seba nesúdim! ... Pán sám ma súdi! Preto vôbec nesúďte predčasne, kým nepríde Pán, ktorý osvetlí to, čo je skryté vo tme, a zjaví úmysly sŕdc. A vtedy každý dostane od Boha svoju pochvalu.«

Evanjelium podľa Lukáša 3, 1-6.

Spln časov.

Anno quintodécimo impérii Tibérii Caésaris, procuránte Póntio Piláto Judaéam... factum est verbum Dómini super Joánnem, Zachariae filium, in desérto...

V pätnástom roku vlády cisára Tiberia, keď Pontský Pilát spravoval Judsko a Herodes bol štvrťvladárom v Galilei, jeho brat Filip bol štvrťvladárom v krajine Iturejskej a Trachonitskej, Lyzaniáš bol štvrťvladárom v Abiléne, za veľkňazov Annáša a Kajfáša zaznel na púšti hlas Boží nad Jánom, synom Zachariášovým. I chodil po celom okolí Jordána a hlásal krst pokánia na odpustenie hriechov, ako je napísané v knihe reči Izaiáša proroka: Na púšti zaznieva hlas: Pripravte cestu Pánovi, rovnými urobte jeho chodníky! Každá dolina nech sa vyplní a každý vrch a kopec nech sa zníži; čo je krivé, nech sa vyrovná, a čo je hrboľaté, nech sa stane rovnou cestou. A všetci ľudia uvidia spásu Božiu.

Meditácia.

1. Keď sa časy splnily, keď mocná rímska ríša objala celý známy kultúrny svet, za časov Tibéria, prišla vhodná chvíľa pre Božie plány, prišla chvíľa spasiť človeka. Všetko je v Božích plánoch. Tým my ťažko porozumieme, lebo žijeme len roky, sotva nazrieme do toho, čo bolo, a o tom, čo bude, nevieme nič. Aj ku mne sa dostáva slovo Pánovo, jeho výzva

aby som pripravil svoju dušu. Je to dnes posledná výzva pred Vianocami. Neviem, čo je o mne v Božích plánoch, ale jedno viem, že musím využiť každú chvíľu, v ktorej slovo Pánovo ku mne sa dostáva, v meditácii, vo svedomí, v spomienkach, v nepríjemných prekvapeniach, v sklamaniach.

2. Moja duša zahrúžená do víru tohto sveta, do každodennej práce, nemajúca času na vhĺbenie, na modlitby, rozptýlená úmorom žitia a plytkosťou zábavy, táto moja duša — ako by vyschýnajúca púšť. A zneje hlas volajúceho na púšti, hlas Spasiteľov: Priprav cestu! Všetko jedno, čo som sa učil, aké mám postavenie, aký plat, aké zamestnanie. Na tom nezáleží. Ani na chudobe alebo na bohatstve. Dušu svoju musím pripraviť. Svoje pudové nízkosti vyrovnať, znížiť svoju spupnosť, ktorou sa chcem na druhom vyvŕšiť. Uznať, že ten kopec, na ktorý ma postavily štúdiá, veda a každodenné noviny, je primalým horizontom, z ktorého nedá sa spravovať ľudský život. Priznať sa k tomu, čo som krivého myslel, povedal a robil. Napraviť. A hlavne opustiť tú hrbolatú cestu necharakternosti, cestu bez pevného svetonázoru, to žitie so dňa na deň len pre žalúdok a pre pobavenie: raz sem, raz tam, podľa nálady a spoločnosti. Voliť si treba rovnú cestu k spáse Toto duševné preporodenie je jediným slávnym zakončením adventu.

VIANOCE.

Samý jasot, samá radosť Už v predvečer sviatku, na Vigíliu, 24. decembra, ohlasoval v introite Žalm 79: Hódie sciétis, quia véniet Dóminus et salvábit nos: et mane vidébitis glóriam ejus — dnes sa dozviete, že príde Pán a spasí vás: a zajtra uvidíte slávu Jeho! Ani sa nedočkávame sviatku samého, ale okolo stromku, ktorý žiari ako duše naše rozradostené, pripravujeme si darčeky a hostinku v znamení rodinnej lásky, prežívajúc svätú noc. Všade zneje milá pieseň:

Tichá noc, svätá noc!
všetko spí, všetko sní,
sám len svätý bdie dôverný pár,
stráži Dieťatko, nebeský dar.
Sladký Ježiško spí, sní,
nebesky ticho spí, sní.

Ako táto, už dnes medzinárodná pieseň dokazuje, oslavuje sa Boh v podobe dieťaťa. Preto Vianoce pokladáme za sviatok detí. No Vianoce nesmú mať len nádych tejto naivity, utvorený stromčekom, darmi, snehom, Betlehemom a jasličkami. Nebolo by dôstojné pre nás, keby sme po takom vážnom očakávaní, po takom dôkladnom advente prežívali iba rodinný večer a videli v narodenom Ježišovi len malé, roztomilé dieťa. Inteligentný človek prežíva aj opravdivý význam sviatku: Narodenie Pána, Nativitas Dómini.

Evanjelium vigílie stručne opisuje, ako sa stala Mária matkou Ježiša. Matúš 1, 18 21:

Keď jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom, prv ako by sa boli sišli, vyšlo najavo, že počala z Ducha Svätého. Keďže jej muž Jozef bol spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, zaumienil si ju tajne prepustiť. Keď sa teda s týmto svojím úmyslom zapodieval, hľa anjel Pánov sa mu zjavil vo sne a hovoril: „Jozef, syn Dávidov neboj sa vziať si Máriu za ženu, lebo čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého Porodí

syna, a ty mu dáš meno Ježiš (t. j. Vysloboditeľ), lebo on vyslobodí svoj ľud z jeho hriechov."

25. marca, pred deviatimi mesiacmi sme spomínali Zvestovanie Panny Márie, keď jej anjel dal na vedomie, že bude matkou Spasiteľovou. Dnes slávime pamiatku narodenia Božieho. Kňaz môže slúžiť tri omše. Polnočnú, takzvanú utiereň, rannú, takzvanú pastiersku a potom sviatočnú.

UTIEREŇ.

Farba: biela, znak radosti.

Introit. Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hódie génui te. Žalm 2. Pán mi povedal: Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil.

Modlitba.

Deus, qui hanc sacratíssimam noctem veri lúminis fecísti illustratióne claréscere: da quaésumus: ut, cujus lucis mystéria in terra cognóvimus, ejus quoque gáudiis in caelo perfruámur: Qui tecum vivit...

Bože, ktorý si túto presvätú noc jasom pravého svetla osvietil, daj nám, prosíme, požívať kedysi v nebi radosti tohto Svetla, ktorého tajomstvá na zemi sme poznali. Ktorý s Tebou žije...

Lekcia z listu svätého Pavla Titovi. 2, 11-15. Nech je tu celá:

Drahý brat! Všetkým ľuďom sa zjavila milosť Boha a Spasiteľa nášho, ktorá nás vychováva, aby sme sa odriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a striezlivo, spravodlivo a zbožne žili na tomto svete, očakávajúc (splnenie) blahoslavenej nádeje a slávny príchod velebného a veľkého Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista. On sa za nás obetoval, aby nás vykúpil zo všetkých neprávostí a očistil si (nás) ako ľud vyvolený, horlivý v dobrých skutkoch. Toto hlásaj, takto povzbudzuj a napomínaj so všetkou vážnosťou v Kristu Ježišovi, Pánovi našom!

Evanjelium podľa Lukáša. 2, 1-14.
Narodenie Pána.
In illo témpore: Exiit edíctum a Caésare Augústo, ut describerétur univérsus orbis...

Za onoho času vyšiel rozkaz od cisára Augusta popísať celý svet. Tento popis bol prvý za Quirinovho vladárenia v Sýrii. Každý išiel do svojho mesta, aby sa dal zapísať. Vybral sa teda aj Jozef z galilejského mesta Nazareta do Judska, do mesta Dávidovho, ktoré sa volá Betlehem, keďže pochádzal z domu a rodu Dávidovho, aby sa dal zapísať s Máriou, svojou snúbenicou, ktorá bola v požehnanom stave. Kým tam boli, nadišiel jej čas, aby porodila. I porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho (do plienok) a uložila v jasliach; v hospode totiž nebolo pre nich miesta. A boli v tom kraji na poli pastieri, ktorí v noci strážili svoje stádo. Tu zastal pri nich anjel Pánov a sláva Pánova ich ožiarila, takže sa veľmi zľakli. Ale anjel im povedal: »Nebojte sa! Hľa, veľkú radosť vám zvestujem, ktorá bude (patriť) všetkému ľudu, lebo dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete nemluvniatko, zavinuté do plienok a uložené v jasliach.« Hneď sa pridružilo k anjelovi množstvo nebeského vojska; zvelebovali Boha a hovorili: »Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!«

Poznámka: Na ktorejkoľvek z týchto troch omší je človek prítomný, odbaví si tým svoju povinnosť, slyšať sviatočný deň omšu svätú.

PASTIERSKA.

Farba: biela.

Introit. Lux fulgébit hodie super nos: quia natus est nobis Dóminus: et vocábitur Admirábilis, Deus, Princeps pacis, Pater futuri saéculi: cujus regni non erit finis... To je slávne proroctvo Mesiášske u Izaiáša 9, 2-6. Dnes zažiarilo nad nami svetlo, lebo sa nám narodil Pán; bude sa volať Zázračný, Boh, Knieža pokoja, Otec budúcich vekov a jeho kráľovstvu nebude konca.

Modlitba prosí o toto svetlo aj v našich skutkoch.

Lekcia z listu svätého Pavla Títovi. 3, 4-7. Zasa celá:

Najmilší: Zjavila sa však dobrotivosť a láskavosť Boha, Spasiteľa nášho, ktorý nás spasil nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme konali, ale z veľkého milosrdenstva, a to kúpeľom znovuzrodenia a obnovenia skrze Ducha Svätého. Hojne ho na nás vylial skrze Ježiša Krista, Spasiteľa nášho, aby sme sa stali spravodlivými jeho milosťou a mali nádej i podiel na večnom živote.

Evanjelium podľa Lukáša. 2, 15-20.

Hold pastierov.

In illo témpore. Pastóres loquebántur ad ínvicem: Transeámus usque Bétlehem...

Za onoho času povedali si pastieri: »Zájdime si až do Betlehema a pozrime tú vec, ktorá sa stala a ktorú nám oznámil Pán!« Chytro sa vybrali a našli Máriu, Jozefa a nemluvniatko, uložené v jasliach. Uvideli a vyrozprávali, čo im bolo povedané o tomto dieťatku. A všetci, ktorí to počuli, divili sa tomu, o čom im rozprávali pastieri. Mária si však zachovala tieto zvesti a premýšľala o nich vo svojom srdci. Pastieri sa potom vrátili, chválili a velebili Boha za všetko, čo boli počuli a videli tak, ako im to bolo oznámené.

HLAVNÁ OMŠA.

Farba: biela. Môže byť aj zlatá výšivka. Zlaté tkanivo nahradzuje, okrem čiernej a fialovej, ostatné farby. Strieborné tkanivo nahradzuje len bielu farbu.

Introit. Puer natus est nobis, et filius datus est nobis: cuius impérium super húmerum eius: et vocábitur nomen eius magni consílii Angelus. — To je tiež proroctvo Izaiáša 9, 6. Chlapček sa nám narodil a synček nám je daný. Na jeho pleciach je vláda nad svetom a volať sa bude: Anjel veľkej rady.

Modlitba.

Concéde, quaésumus, omnípotens Deus: ut nos Unigéniti tui nova per carnem Natívitas líberet; quos sub peccáti jugo vetústa sérvitus tenet. Per eúndem Dóminum..

Daj, prosíme, všemohúci Bože, aby nás nové telesné narodenie jednorodeného Tvojho Syna oslobodilo od jarma hriechu, pod ktorým nás drží staré otroctvo. Skrze tohto Pána...

Lekcia z listu svätého Pavla Židom 1, 1-12. Celá:

Mnoho ráz a rozličným spôsobom voľakedy hovoril Boh otcom ústami prorokov, ale teraz v poslednom čase prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril svety. On je odblesk slávy (Boha) a obraz jeho podstaty. Svojím premocným slovom udržuje vesmír; (ľuďom) priniesol očistenie od hriechov a sedí na výsostiach po pravici velebného (Boha). On je o toľko dôstojnejší od anjelov, o koľko ich prevyšuje zdedeným menom. Veď kedy ktorému anjelovi povedal (Boh): Syn môj si ty, ja som ťa dnes splodil! (Žalm 2.) Inde zasa: Ja mu budem otcom a on mi bude synom. (2 Kr 7, 14.) A keď svojho Prvorodeného znova privádza na zem, hovorí: Nech padnú pred ním na kolená všetci anjeli Boží! (Žalm 96.) O anjeloch vraví: Vetry má za poslov a ohnivé plamene za služobníkov. (Žalm 103.) O Synovi však: Tvoj prestol, Bože, je na večné veky! Tvojím kráľovským žezlom je žezlo spravodlivosti. Spravodlivosť máš rád, neprávosť nenávidíš, preto ťa pomazal Boh, tvoj Boh, olejom radosti väčšmi než tvojich druhov. (Žalm 44.) A ďalej: Ty, Pane, na počiatku zemi si dal základy, dielom tvojich rúk sú nebesá. Tie sa pominú, ale ty ostaneš! Ako rúcho zotlejú ony všetky, ako plášť ich svinieš a ako šatu zameníš inými, Ty však si vždy ten istý a nebudú mať konca roky tvoje. (Žalm 101.)

Evanjelium podľa Jána. 1 1-14.

A Slovo telom sa stalo.

Initium Sancti Evangélii secúndum Joánnem

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum....

Začiatok svätého evanjelia podľa Jána. *Na počiatku bolo slovo, a Slovo bolo u Boha, a Boh bolo Slovo...*

Ako na konci omše na str. 176.

Prefácia o Vianociach:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: Quia per incarnáti Verbi mystérium nova mentis nostrae óculis lux tuae claritátis infúlsit: ut, dum visibíliter Deum cognóscimus, per hunc in invisibílium amórem rapiámur. Et ideo, cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus...

Veru sa sluši a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci otče, večný Bože, lebo skrze tajomstvo vteleného Slova zažiarilo našim duševným očiam nové svetlo Tvojej jasnosti, aby sme sa viditeľným poznaním Boha povzniesli k láske nebeských vecí. A preto s anjelmi a archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý, svätý...

Meditácia o Vianociach.

1. Skoro každé slovo svätých vianočných úkonov nás presvedčuje o tom, že nenarodilo sa len dieťa, ale narodil sa vlastne — Boh. Tak teda nerozptvľujem sa len v akýchsi snivých dumkách, ale klaniam sa narodenému Bohu. Že Boh stal sa človekom, táto Inkarnácia má svoje výšky a hĺbky. Syn Boží, to je grandiózna myšlienka Otcova, myšlienka, ktorá sa večne rodí v Ňom, ale sa súčasne aj prejavuje ako Slovo, ako povedaná myšlienka. Otec je od začiat-

ku, aj Slovo je od začiatku, a toto Slovo natoľko patrí k podstate Otcovej, k tejto pra-existencii, že je tiež Bohom, osobou božskou. A toto Božie Slovo, tento Boh, stal sa dnes človekom, aby človeka spasil, učil ho myslieť, cítiť, pracovať, pravdu poznávať, a za neho sa obetoval. Takto ponímané synovstvo Božie má ohromné hĺbky filozofické. Boh sa narodil, Pán sa nám narodil, vládca sveta. Keď si teraz prečítam evanjelium Jána o Slove večnom, ktoré stalo sa telom, lepšie budem chápať význam sviatku, význam Vianoc, a nebudem vidieť pred sebou len milučké jasle, ale začiatok spasenia, ba spasenie vôbec, ktoré mi umožňuje stať sa tiež synom Božím a duševne sa znova narodiť nie z tela, ani nie pre žiadosti telesné, ale z Boha. Mnohí, premnohí inteligenti a neinteligenti Krista neuznávajú, o jeho spáse ani nevedia, »a tma ho nepochopila«. Ani jeho vlastný národ Ho neprijal. A dnes koľko je kresťanov, koľko katolíkov, koľko inak dobrých ľudí, ktorí sa nevedia vhĺbiť do tajomstiev spasenia, žijú len zvykom a predsudkom, nie Kristovi. »Jeho vlastní ho neprijali« ... Ja Ho prijímam, ja Ho chcem poznať, chápať, jeho nasledovať. Chcem ten vyšší život, v Bohu zakotvený. »Všetkým tým, čo ho prijali, dal moc stať sa dietkami Božími.« Tak kľačím pred jaslami. Modlím sa k narodenému Bohu, klaniam sa Slovu, ktoré sa telom stalo. Povďačnosť ku Stvoriteľovi mi opanúva srdce. »Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal večný život.« (Ján 3, 16.)

2. Aký je to ohromný rozdiel: Boh sa narodil, všemohúci Pán — a to v opustenej maštali. Pastieri, zvieratká okolo Neho. Nie vladári, nie bohatí, nie zhýralci. Táto prekvapujúca nenáročnosť, táto chudoba a skromnosť — to je múdrosť Božia, ktorá vo všetkom vidí podstatu a nie prídavky. Táto primitívna múdrosť môže ma jedine urobiť šťastným. Dôstojnosť ľudskú mám, lebo som sa narodil, jednoducho: človekom sa stal. Dobrým človekom sa stanem, keď nebudem chcieť nikomu ublížiť, keď nebudem myslieť na pomstu. Šťastlivým človekom budem, keď

sa uskromnim, keď nebudem mať nároky, nepristojné ambície, keď sa uspokojím s tým, čo treba. A svätým človekom sa stanem, keď budem mať spojenie s Bohom, keď sa stanem synom, dcérou Boha svätého. To je podstata života, nič iného. Ostatné je len prídavok. Betlehem — podstata života a šťastia.

3. Nie nadarmo vidíme vo Vianociach aj sviatok rodinného života. Práve tá podstatná skromnosť a jednoduchosť, ktorá nehľadá šťastie v hojnej materiálnej zaopatrenosti, ale v láskavom spolužití a vzájomnej láske, je koreňom rodinného šťastia. Mária a Jozef s malým Ježišom, to je tá malá rodina, Svätá rodina, ktorá je príkladom všetkých kresťanských rodín. S najväčšou starostlivosťou musím sa starať, aby bol pokoj v mojej rodine, aby neboly zvady, hnevy. To rozbíja rodinné šťastie to rozbíja rodinu. Zväčša pre hmotné veci vadievame sa v rodine, lebo ony vypestujú v nás ducha hrabivosti a červ závisti vyhlodá i najskromnejšie ovocie rodinného života. Posilňujme rodinu katolícku, vychovajme ju v duchu betlehemskej skromnosti a súdružnosti, to je jedinečná sociálna úloha Cirkvi.

4. Boh sa narodil a priniesol hneď aj program: Sláva Bohu, pokoj ľuďom. Keď mám byť inteligentným človekom-katolíkom, ani ja nemôžem mať iného programu. Uznávať Boha, vyznávať Ho, klaňať sa Mu, jeho kráľovstvo šíriť, Jemu sa modliť, mať pevnú vieru, kresťanské presvedčenie, ucelený svetonázor, zdravé zásady: to je jedna čiastka programu, to je tá sláva Božia. Snášať sa s ľuďmi, pokoj dať každému človeku dobrej vôle, nerobiť nesváry, ohovárky, nepríjemnosti, to je druhá čiastka programu. Taká je inteligentná duša katolícka.

Nedeľa po Vianociach.

Keď Sviatok Narodenia Krista Pána prichodí na nedeľu, táto nedeľa celkom vystane, lebo vtedy o týždeň po sviatku je už Nový rok. Vianoce sú veľký sviatok, preto majú oktávu, sväteme cez jeden týždeň. V tejto oktáve je sviatok sv. Štefana, prvého mučeníka 26. decembra, sv. Jána apoštola a evanjelistu 27. decembra, deň sv. Mláďatiek 28. decembra, a konečne deň sv. Silvestra, pápeža, v posledný deň občianskeho roku, keď v predvečer konajú sa poďakovné bohoslužby. Nedeľa po Vianociach patrí tiež do oktávy Vianoc. Nálada vianočná je aj v liturgii.

Farba: biela.

Introit. Dum médium siléntium tenérent ómnia, et nox in suo cursu médium iter habéret, omnípotens Sermo tuus, Dómine, de caelis a regálibus sédibus venit. Múdr. 18, 14. — Keď všade panovalo hlboké ticho a noc prebehla polovicu svojej cesty, sostúpilo, Pane, Tvoje všemohúce Slovo z kráľovského sídla nebies.

Modlitba.

Omnípotens sempíterne Deus, dírige actus nostros in beneplácito tuo: ut in nómine dilécti Fílii tui mereámur bonis opéribus abundáre: Qui tecum vivit et regnat...	Všemohúci večný Bože, riaď naše činy podľa Tvojej ľúbosti, aby sme si v mene milého Syna Tvojho zaslúžili hojne konať dobré skutky. Ktorý s Tebou žije a panuje...

2. modlitba o Vianociach, ako na str. 229

Lekcia z listu svätého Pavla Galaťanom (4, 1-7) nám pripomína, že Kristus svojím narodením oslobodil nás z otroctva a dal nám slobodu synov Božích. »A keďže ste synovia (Boží), soslal nám Boh do sŕdc Ducha svojho Syna, volajúceho: »Abba! Otče!« Už nie si teda sluha, ale syn; a keď si syn, si z milosti Božej aj dedič.«

Evanjelium podľa Lukáša, 2, 33-40.
Simeon a Anna pozdravujú Mesiáša.

In illo témpore: Erant Joseph et Maria mater Jesu, mirantes super his quae dicebántur de illo . . .

Za onoho času Jozef a Mária, matka Ježišova, divili sa tomu, čo sa o ňom povedalo. Simeon ich požehnal a jeho matke Márii povedal: »Hľa, tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať. A tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby sa zjavilo smýšľanie mnohých sŕdc.« Žila vtedy aj prorokyňa Anna, dcéra Fanuelova, z pokolenia Azerovho. Bola už veľmi pokročilého veku. So svojim mužom žila sedem rokov po svojom panenstve a vdovou bola až do osemdesiatich štyroch rokov. Nevychádzala z chrámu, ale pôstami a modlitbami slúžila (Bohu) vo dne v noci. V tú istú hodinu prišla aj ona, velebila Boha a rozprávala o ňom všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema. A keď vykonali všetko podľa Pánovho zákona, vrátili sa do Galiley, do svojho mesta Nazareta. Dieťatko však rástlo a mocnelo, plné múdrosti, a milosť Božia bola v ňom.

Meditácia.

1. Kristus hneď po svojom narodení stal sa problémom viery a nevery. Každý kultúrny človek musí k nemu zaujať stanovisko, pozitívne alebo negatívne. Ľahostajnosť je záporné a odporné stanovisko. Simeonovo proroctvo kreslilo dejiny cirkvi katolíckej. Pre mnohých stal sa Ježiš pádom, a zas pre mnohých vzkriesením. Jeho znak, kríž, je znakom odporu. Ja sa tomu nečudujem. Kristova náuka nie je heslom, ktoré zapaľuje zdivočelé davy, ale je ovocím pripravených duší. V chráme jeruzalemskom úradné kňazstvo nepoznáva Mesiáša. Ono vyberá dane a obetné dary, a očakáva tuzemskú moc pomsty a panovačnosti. Len dvaja skromní ľudia vidia v tom dieťatku Spasiteľa, dvaja z celého národa židovského: Simeon a Anna, predstavitelia Židov veriacich modliacich sa, milosťou Božou osvietených. Preto mňa

nezroní, keď vidím to úžasné stránenie sa Krista. Na to treba osobitnej duševnej inteligencie a duchovnej jemnosti, hĺbky, múdrosti a dobre podkutej vedomosti, aby človek objal znak odporu, aby videl v umŕtvovaní život, v smrti vzkriesenie, aby vedel v sebe prekonať ohromnú protivu medzi telom tohto sveta a krížom nadprírody.

2. »Tvoju vlastnú dušu preniknе meč.« To je základ mojej hlbokej katolíckej úcty k Matke Božej. Po pôrode srástla s Ježišom duševne a prekonala v sebe všetky cesty spasenia. Je Matkou Boha, — to jej dodáva dôstojnosti. Je Matkou Spasiteľa, — to jej dodávalo nadľudskej sily. Stala sa Matkou všetkých, ktorí nastúpili a nastupujú cestu ukrižovanej viery, — to jej zabezpečuje teplotu lásky a rytierskeho oduševnenia. Matku nemožno odtrhnúť od Syna. Synovi sa klaniam, Matku si uctievam. Mariánska úcta prehlbuje život a cit kresťanský. Per Mariam ad Jesum — Máriou k Ježišovi, to je dobré heslo. Som verným dieťaťom Máriiným.

Nový rok.

Občiansky Nový rok v liturgii sa nespomína. Je to vlastne ôsmy deň svätenia Vianoc, oktáva a sviatok Obriezky Pánovej: In Circumcisióne Dómini. Spasiteľ bol podrobený zákonom židovským, teda aj obriezke židovskej. Dostal pri nej meno, ktoré je nad všetkými menami: Ježiš.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Puer natus est nobis, et filius datus est nobis... (ako v hlavnej omši vianočnej).

Modlitba.

Deus, qui salútis aetérnae, beátae Maríae virginitáte fecúnda, humáno géneri praémia praestitísti: tríbue, quaesumus; ut ipsam pro nobis	Bože, ktorý si skrze panenský plod blahoslavenej Márie ľudskému pokoleniu odmenu večného spasenia udeliť ráčil, daj, prosíme, aby sme

intercédere sentiámus, per quam merúimus auctórem vitae suscípere, Dóminum nostrum Jesum Christum, Filium tuum: Qui tecum . . .

prímluvu tej pocítili, skrze ktorú sme dostali pôvodcu života, Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho; ktorý s Tebou žije . . .

Lekcia ako na Utierni, str. 226.

Evanjelium podľa Lukáša, 2, 21.

Obriezka Pána

In illo témpore: Postquam consummáti sunt dies octo, ut circumciderétur Puer: vocátum est nomen ejus Jesus, quod vocátum est ab Angelo, priúsquam in útero conciperétur.

Za onoho času, po ôsmych dňoch, keď bolo treba obrezať (chlapčeka), nazvali ho menom Ježiš, ktorým ho bol anjel nazval skôr, ako sa počal v živote.

Prefácia vianočná.

Meditácia.

1. Včera sme dokončili starý rok. Hlúpa poverčivosť ľudská usporiada na Silvestra zábavy a hulákanie, aby sa vraj nový rok začínal veselo. Silvester je predovšetkým večerom spytovania svedomia o tom, ako sme rok prežili a využili, večerom revízie, ktorá sa má konať s povďačnosťou k Bohu, od ktorého máme nielen rok, ale i každú hodinu, tobôž zdravie i milosť. Len potom sa môžem zabaviť, keď revízia duše priniesla uspokojenie. Inak je zábava len zahlušovaním svedomia a výrazom duchovnej prázdnoty. Posledné akordy roku: Te Deum laudámus!

2 Šťastlivý Nový rok! Je to pekný spoločenský zvyk dobroprajnosťou zaplaviť známy svet. Pritom musím dávať pozor, aby to novoročné želanie malo aspoň pre mňa samého význam. Šťastlivý má byť nový rok lenže šťastie nezávisí od kariéry a bohatstva, ale od spokojnosti a mierumilovnosti; na to treba ešte zdravia ako osobitnej milosti Božej, a šťastie je

hotové. Kto nie takto chápe šťastie, ten je duševným samovrahom, lebo sa otravuje nemožnými plánmi, ambíciou závisti na ujmu duševného a telesného zdravia. Keď sa plány nedaria, keď príde sklamanie, nastane katastrofa vyprázdnených duší: stratia sa v živote, stratia sa zo života, stratia sám život, alebo si ho sami odnímu. Šťastie, to je kus práce, úsmev a jar, viera a nezávislosť, tichá modlitba, trocha slušnej zábavy, porozumenie a usmernená láska, povedomá vláda nad sebou, zdravý šport, dobré čítanie, vykonaná povinnosť a služba. Nový má byť ten rok: obnoviť veci zostarlé, odložiť staré chyby, nedobré zvyky. Obnoviť sa v Pánu. Mať pevnú vôľu a cieľavedomé plány, ktoré možno uskutočniť. Lepší život, duchovnejší, hlbší, povedomejší, nábožnejší. Skutočným rokom má byť tento nový rok, celým rokom: využiť každý Boží deň, aby bol dňom práce a dňom Božím. 365 dní: 365 krokov dopredu! Veni Creator Spiritus! Osvieť ma, Duch Boží, Duch narodeného Spasiteľa!

Sviatok Najsvätejšieho Mena Ježiš.

Odbavuje sa v nedeľu medzi Novým rokom a Troma kráľmi. Keď niet nedele medzi týmito dvoma sviatkami, tak 2. januára, ale vtedy nie je povinným sviatočným dňom.

Farba biela.

Introit. Vyjadruje smysel sviatku, preto nech je tu celý:

Phil. 2, 10—11. In nómine Jesu omne genu flectátur, caeléstium, terréstrium et infernórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris. — Ps 8, 2. Dómine, Dóminus noster, quam admirábile est nomen tuum in universa terra! Glória Patri...

Menu Ježišovmu sa klaňaj každé koleno v nebi, na zemi a v podsvetí, a každý jazyk vyznávaj, že Pán Ježiš Kristus je v sláve Boha Otca. — Pane, Bože náš, aké podivné je meno Tvoje na celej zemi. — Sláva Otcu...

Modlitba.

Deus, qui unigénitum Fílium tuum constítuisti humáni géneris Salvatórem, et Jesum vocári jussísti: concéde propítius; ut, cujus sanctum nomen venerámur in terris, ejus quoque aspéctu perfruámur in caelis. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si jednorodeného Syna svojho ustanovil za Spasiteľa ľudského pokolenia, a prikázal si ho volať Ježišom, dovoľ milostive, aby sme voľakedy radostne videli v nebi toho, ktorého sväté meno si ctíme na zemi. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 4, 8—12.

Ustaľuje rozhodnú moc mena Ježišovho. Kristus Ježiš »je ten kameň, ktorým ste vy, stavitelia, opovrhli, ale (ktorý) sa stal uholným (kameňom). A v nikom inom niet spásy, lebo ani niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom máme byť spasení«

Evanjelium ako na Nový rok, str. 236.

Prefácia o Vianociach.

Meditácia.

1. Ježiš — toto meno je nám vyznaním viery. V ňom sa skrýva celá dogmatika katolícka, smysel nášho náboženstva. Znamená Spasiteľa. Znamená osobu, ktorá je Bohom. Ježišovi sa klaniame. Znamená osobu, ktorá je človekom, nám najbližším, najideálnejším, príkladom života. Ježiša milujeme. Znamená heslo, duševné cennosti, náš celý život, česť našu a našich rodín Za Ježiša žijeme. Znamená viac než existencia naša, viac než zdravie naše, viac než bohatstvo naše, znamená dušu našu, jej večnosť a blaženosť. Za Ježiša umrieme. Znamená kultúru, civilizáciu, mier a umenie, dejiny a pokrok. Od Ježiša sa učíme. Znamená za pravdu vyliatu krv miliónov martýrov, sebazapieranie, utiahnuté kláštorné životy

mlčannie a pokoru. Za Ježiša trpíme. Znamená osvedčený svetový názor, ucelený charakter, program práce a života. Ježiša vyznávame. Ježiš znamená meno nad všetkými menami: nomen super omne nomen. Nie som sentimentálny, ani mysticky neobyčajne nadaný, len jednoduchá inteligentná osoba: ale meno Ježiš mimovoľne mi dáva pocítiť všetku sladkosť a radosť, čo sa skrýva v pravom katolíckom nábožnom živote.

2. Laudetur Jesus Christus — Pochválený buď Ježiš Kristus! Tak sa pozdravujeme po latinsky alebo po naššky. Nech to nie je len šablónovitým pozdravom, zväčša okypteným a nesrozumiteľným, ale aj poklonou Ježišovi. A keď je to i vierovyznaním, tak má mať vážnosť aj pred laikom, nielen pred kňazom.

3. Začínam svoje veci v mene Ježišovom. Svoje práce učenie, zotavenie, modlitbu, rozmýšľanie. To, čo takto začínam, iste nič zlého nebude. V každom mojom skutku môže byť pochválené meno Ježišovo. A nech je ono pochválené vždy a všade. In saécula. Na veky. Amen.

Tri krále.

Toto je veľký sviatok. Kristus sa zjavuje ako mocný vládca vôbec, v Cirkvi a v dušiach. Preto sa sviatok menuje sviatkom Zjavenia Pána: Epiphania Dómini. Trojako sa zjavuje velebnosť Krista, Boha, Kráľa, lebo tri udalosti slávi dnes Cirkev: mudrci z Východu klaňajú sa mu už hneď v Betleheme. Boh Otec ho vyznáva ako Syna svojho milého, keď ho Ján krstil v Jordáne, a príroda sa mu podrobuje v prvom zázraku na svadbe v Káne galilejskej. Liturgia je v znamení betlehemskej poklony.

Farba: biela.

Introit. Ecce, advénit dominátor Dóminus: et regnum in manu ejus et potéstas et impérium... Hľa, prišiel Panovník a Pán. V jeho rukách je kráľovstvo, moc a vláda ...

Modlitba.

Deus, qui hodiérna die Unigénitum tuum géntibus stella duce revelásti: concéde propítius; ut qui iam te ex fide cognóvimus, usque ad contemplándam spéciem tuae celsitúdinis perducámur. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si dnešného dňa svojho jednorodeného Syna skrze hviezdu privedeným pohanom zjavil, dovoľ láskavo, aby sme až k priamemu videniu Tvojej velebnej krásy došli my, ktorí sme Ťa už svojou vierou poznali. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia z knihy proroka Izaiáša. 60, 1 6.

Predstavuje Cirkev ako nový Jeruzalem, v ktorom Kristus postavil svoj trón. Všetko je zahalené do tmy, len tento Jeruzalem je ožiarený. Národy sa hrnú k nemu s darmi na poklonu. To je krásne proroctvo Izaiáša: »Surge, illumináre Jerúsalem: quia venit lumen tuum, et glória Dómini super te orta est... Vstaň, osvieť sa Jeruzalem! Prichádza svetlo tvoje a sláva Pánova ťa oslní Lebo hľa, tma pokryje zem a mrákota národy, ale nad tebou vzíde Pán a jeho sláva zjaví sa v tebe A národy chodia v svetle tvojom a králi v lesku rozkvetu tvojho. Pozdvihni vôkol oči svoje a viď: oni všetci sa shromaždili a prišli k tebe. Zďaleka ti prídu synovia a so všetkých strán sa ti vyberú dcéry. Vtedy sa budeš dívať a radovať, čudovať sa budeš a rozšíri sa srdce tvoje, keď sa hrnúť bude k tebe množstvo od mora a sila národov príde k tebe Celé stáda tiav ťa zaplavia, dromedári z Madiánu a z Éfy. Všetci prídu zo Sáby, zlato a kadidlo prinášajúc a Pána oslavujúc.«

Evanjelium podľa Matúša. 2, 1-12.

Poklona troch mudrcov.

Cum natus esset Jesus in Bétlehem Juda in diébus Heródis regis, ecce, Magi ab Oriénte venérunt Jerosólymam, dicéntes: Ubi est qui natus est rex Judaeórum?...

Keď sa teda narodil Ježiš v judskom Betleheme za čias kráľa Herodesa, hľa, mudrci prišli do Jeruzalema z východných krajov a pýtali sa: »Kde je novonarodený kráľ židovský? Videli sme totiž jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť.« Keď to kráľ Herodes počul, zarazil sa nad tým a celý Jeruzalem s ním. Dal svolať všetkých veľkňazov a zákonikov ľudu a vyzvedal sa od nich, kde sa má Mesiáš narodiť. Oni mu odpovedali: »V judskom Betleheme, lebo tak napísal prorok: Ty, Betlehem, judská zem, medzi poprednými mestami Judska, keďže z teba vyjde vojvoda, ktorý má spravovať môj ľud izraelský.« Tu Herodes dal si potajomky privolať mudrcov a usilovne sa vyzvedal od nich o čase, kedy sa im hviezda zjavila. Potom ich poslal do Betlehema a povedal: »Iďte a usilovne sa dopytujte na dieťa. Keď ho nájdete, oznámte mi, aby som sa mu i ja šiel pokloniť.« Keď vypočuli kráľa, vydali sa na cestu. A hľa, hviezda, ktorú uzreli na Východe, šla pred nimi, až prišla a zastavila sa (nad miestom), kde bolo dieťatko. Keď uzreli hviezdu, preveľmi sa zaradovali. I vošli do domu, našli dieťatko s Máriou, jeho matkou, padli na tvár a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a podali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ale keď vo sne dostali napomenutie, aby sa nevracali k Herodesovi, inou cestou sa vrátili do svojej krajiny.

Prefácia o Epifánii:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Quia, cum Unigénitus tuus in substantia nostrae mortalitátis apparuit, nova nos immortalitátis suae luce reparávit. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Domina-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné, vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, lebo keď Jednorodený Syn Tvoj sa zjavil v podstate našej smrteľnosti, obnovil nás novým svetlom svojej nesmrteľnosti. A preto s anjelmi a archanielmi, s Trónmi a Panstvami a s

tiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus...

celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý...

Meditácia.

1. Zjaveniu veleby a mohutnosti božskej v osobe Ježišovej zodpovedá oddaná adorácia s našej strany. Klaniam sa mu — to je všetko. Uznávam Ho za svojho Boha, za svojho vodcu, jeho božskou bytosťou vyplňujem ohromné medzery svojej chatrnej bytosti. To ostatné vyplýva z tohto. Že zlato znamená lásku, tymián vieru i modlitbu, myrha prácu a utrpenie, to môžu byť krásne symboly, ale hlavnou vecou ostáva: oddať sa, uznať a klaňať sa. Kristus nežobre, On nepotrebuje našich darov. On prijíma ten dar iba vtedy, keď dar predstavuje celého človeka, tak ako je. My, inteligenti, neradi zaoberáme sa vo vážnych veciach maličkosťami, malými darčekmi, keď ide o — všetko. Aj zjavený Ježiš chce všetko. Nedá sa odbiť darčekmi: malou omšičkou po prelumpovanej noci, sviečkami za hriechy, ktorých nechceme sa zrieknuť, almužnou na zakrývanie mamonstva, hlbokými, jalovými vzdychmi, týmito modernými signálmi slabej vôle a mäkkosti. Mudrci odovzdali svoje dary, ale i seba. Aj mňa len hviezda múdrosti priviedla k Ježišovi. Možno, že to bola moja múdrosť, moje presvedčenie, ťažko nadobudnuté. Možno múdrosť výchovy, ktorú som dostal. Ale akokoľvek, k Ježišovi ísť a klaňať sa mu, je veru zaiste múdra vec. Múdrejšia, než ísť ku tvorom a zbožňovať svoje slabosti.

2. Aj v našom verejnom živote sú vplyvní páni, ktorí sa usilovne dopytujú na Ježiša, na Cirkev, na život náboženský. Berú na seba masku záujmu, ako Herodes, uznávajú veľký význam náboženského cítenia ovievajú svoj záujem jalovými frázami akejsi po novinách posbieranej filozofie, ale pritom sú za-

prisahanými nepriateľmi všetkého, čo vyšlo z Betlehema; a keď im už tá hviezda betlehemská nedáva pokoja, sliedia po tých, ktorí sa chodia klaňať Ježišovi, po katolíkoch praktických, aby im hatili postup a tak aby zahládzali aspoň vo verejnej správe stopy Kristove. Ja nie som slepý. Musím ihneď spoznať nežičlivca viery a Cirkvi, a pričiniť sa o to, aby jeho vplyv bol znemožnený alebo aspoň zoslabený. Nesmiem sa ďalej schovávať so svojím katolíctvom, ale musím mu zaistiť miesto, ktoré mu patrí.

3. Mám niekedy náchylnosť uznávať nie toho Krista, ktorý sa zjavil, ale toho, ktorého ja sám si predstavujem, — Krista s takou morálkou a s takými príkazmi, aké mne lepšie zodpovedajú. Takáto náchylnosť by mi polámala charakter, teda pozor. Aj tak je dosť tých mudrcov a filozofov, ktorí objavia každý deň iného Krista podľa svojej plytkej podoby a nárokujú si, aby sme ich pokladali za ľudí hlboko náboženských len preto, lebo ich náboženské cítenie je vraj nezávislé od cirkevných predsudkov. Z toho je len toľko pravdou, že také náboženstvo je naozaj hlboko — skleslé.

Prvá nedeľa po Zjavení.

V túto nedeľu odbavuje sa sviatok Svätej rodiny. Len vtedy, keď padne na 13. januára, odbavuje sa omša pre oktávu Zjavenia. Sviatok Svätej rodiny doplňuje sviatočný kruh Vianoc: narodenie — obriezka — meno Ježiš — hold mudrcov — rodina v Nazarete. Lebo Svätá rodina po návrate z Egypta, keď sa už nemala čoho obávať po smrti Herodesovej, presťahovala sa do Nazaretu, kde žil Ježiš tridsať rokov u svojich rodičov. Na Svätú rodinu pamätáme ako na krásny príklad rodinného života kresťanského.

Farba: biela.

Introit. Exúltat gáudio pater Justi, gáudeat Pater tuus et Mater tua, et exsúltet quae génuit te. Prísl. 23. 24. — Radostne plesá otec Spravodlivého. Nech sa teší Otec Tvoj a Matka Tvoja a nech plesá tá, ktorá Ťa zrodila.

Modlitba

Dómine Jesu Christe, qui Maríae et Joseph súbditus, domésticam vitam ineffabílibus virtútibus consecrásti: fac nos, utriúsque auxílio, Famíliae sanctae tuae exémplis instruí; et consórtium cónsequi sempitérnum: Qui vivis . .

Pane Ježišu Kriste, Ty si bol Márii a Jozefovi poddaný a tak si nevýslovnými čnosťami rodinný život posvätil; poučuj nás pomocou obidvoch príkladmi svätej rodiny Tvojej, a daj nám dosiahnuť jej večné spoločenstvo. Ktorý žiješ...

2. modlitba o nedeli samej 3 o Zjavení.

Lekcia z listu svätého Pavla Kolosanom (3, 12-17) krásne opisuje, ako sa majú správať k sebe navzájom členovia rodiny, preto si ju prečítajme celú:

Bratia! Ako vyvolení Boží svätí a milovaní, oblečte si city milosrdenstva, dobrotivosti, pokory, miernosti trpezlivosti! Snášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by sa niekto mal čo ponosovať na iného! Ako vám Pán odpustil, tak aj vy! Nadovšetko však (majte) lásku, ktorá je spojivom dokonalosti! A pokoj Kristov nech vládne vo vašich srdciach, lebo nato ste boli povolaní v jednote (Kristovho) tela, a buďte za to vďační! Slovo Kristovo nech vo vás bohato prebýva! Múdro sa navzájom poučujte a napomínajte! Vďačným srdcom spievajte Bohu žalmy, chválospevy a duchovné piesne! A čokoľvek činíte slovom alebo skutkom, všetko čiňte v mene Pána Ježiša, dobrorečiac skrze neho Bohu Otcu!

Evanjelium podľa Lukáša, 2 42-52.

Dvanásťročný Ježiš v chráme.

Cum factus esset Jesus annórum duódecim, ascendéntibus illis Jerosólymam secúndum consuetúdinem diéi festi, consummatísque diébus, cum redírent, remánsit puer Jesus in Jerúsalem, et non cognovérunt paréntes ejus . . .

Keď mal Ježiš dvanásť rokov, vybrali sa (do Jeruzalema) podľa obyčaje slávnosti. Keď sa dni (slávno-

sti) skončily a oni sa vracali, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme. No jeho rodičia to nezbadali. Keďže si mysleli, že je v sprievode, prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. A keď ho nenašli, vrátili sa ho hľadať do Jeruzalema. Po troch dňoch našli ho v chráme: sedel medzi učiteľmi, počúval ich a vypytoval sa ich. Všetci, čo ho počúvali, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami. Keď ho (rodičia) uvideli, strpli od údivu. Tu mu povedala matka: »Synu, prečo si nám to urobil? Hľa, tvoj otec a ja s úzkosťou sme ťa hľadali!« Ale on im odpovedal: »Prečo ste ma hľadali? Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho otca?« Ale oni nepochopili odpoveď, ktorú im dal. Potom sa vrátil s nimi, prišiel do Nazareta a bol im poddaný. A jeho matka zachovala v srdci všetky tieto veci. Ježiš sa vzmáhal v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a ľuďmi.

Prefácia o Zjavení.

Meditácia.

1 Život Svätej rodiny je príkladom predovšetkým pre domáci pokoj a porozumenie. To by bola azda najmenšia miera kresťanského ducha, ktorú by sme si mohli spoločensky osvojiť z povznášajúceho učenia katolíckej náuky. A veru, mnoho ráz práve táto najmenšia miera, naoko maličkosť, chýba. To je veľké pohoršenie: ukazovať sa nábožným človekom, konať si vonkajšie cirkevné povinnosti, a pritom mať doma stále zvady a peklo. Opravdivé duše, Kristovi oddané, musia sa snášať. A tu je moja úloha, úloha inteligentného člena rodiny, závažná. Domáce intrigy závisti a zvady, tie rozličné zádrapky radi vyhovárame čudnou povahou svojich domácich. No tá čudná povaha nie je iným ako duševnou menejcennosťou nespratného člena rodiny. Inteligentný človek je mierumilovný, vie spôsobne vyrovnať rozpory, uhladiť nedorozumenia, stráni sa surových výrazov, je pozorný, vie sa opanovať, obetuje pre domáci pokoj veľmi mnoho. Tobôž inteligent nábožný

s Božou pomocou vždy rád vyplní svojou zhovievavosťou tie nepríjemné medzery, ktoré vznikajú pre výčiny menej vzdelaných príbuzných.

2. Ježiš bol poslušný svojim rodičom. Býval s nimi tridsať rokov. Najväčšia shoda, láska a porozumenie, starosť jedného o druhého — to je nazaretský dom. I ja chcem byť vždy poslušným dieťaťom. Keď mám sám rodinu a deti, správam sa vo všetkom tak, aby deti nemaly príčinu pohoršiť sa, lebo tým by som oslaboval ich vôľu na poslušnosť. V katolíckej rodine musí panovať poriadok, a kde je poriadok, tam je úcta i poslušnosť. Shoda rodičov je základom výchovy dietok a ich poslušnosti.

3. Kristus má vyššie ciele, vyššie povolanie, ktoré prerastá úzky kruh rodiny. To dáva na vedomie Matke svojej. Ani ja sa nesmiem báť podrobiť sa vyššej vôli a konať prednejšiu a svätejšiu povinnosť! Táto vyššia vôľa, Božia vôľa a svätá povinnosť, i keď je to národná povinnosť, alebo vnútorný hlas povolania, je vždy prednejšia než vôľa rodičov, príbuzných a priateľov. Matka Ježišova mala porozumenie pre povolanie Syna svojho, ako dobrá matka. Dobrí rodičia nikdy nebudú hatiť múdro ponímané šťastie a duševný pokoj svojho dieťaťa.

4. Katolícka rodina — to je najpotrebnejšia bunka cirkevného a štátneho života. Preto musím všetko podporovať, čo napomáha zveľadenie rodín, ich zdravý sociálny život a existenciu. A hlavne musím napĺňať rodiny duchom Ježišovým, musím byť príkladom: za povinnosť svoju pokladám založiť šťastlivú rodinu. Od tejto povinnosti môžu ma oslobodiť iba vyššie a vážne príčiny.

Druhá nedeľa po Zjavení.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Omnis terra adóret te, Deus, et psallat tibi... Žalm 65. — Bože, nech sa Ti klania a nech Ťa ospevuje celá zem...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui caeléstia simul et terréna moderáris: supplicatiónes pópuli tui clémenter exáudi; et pacem tuam nostris concéde tempóribus. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý osudy nebies i zeme spolu spravuješ, milostive vyslyš modlitby ľudu Tvojho a pokoja Tvojho udeľ v časoch našich. Skrze Pána nášho..

2. modlitba ako na Nový rok, str. 235 3. za Cirkev alebo za pápeža, str. 212.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (12, 6-16) opisuje kresťanský život. »Máme rozličné dary (Ducha) podľa milosti, ktorá nám bola daná... Láska nech nie je pokrytecká! Zošklivte si zlé a pridŕžajte sa dobrého! Milujte sa navzájom bratskou láskou!... Pánovi (neustále) slúžte! V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvanliví! Majte činorodé porozumenie pre potreby svätých! Buďte pohostinní! Dobrorečte tým, čo vás prenasledujú; dobrorečte a nepreklínajte! Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Buďte naospol jednomyseľní! Nesmýšľajte vysoko, ale buďte naklonení nízkym!«

Evanjelium podľa Jána. 2, 1-11.

Svadba v Káne.

In illo témpore: Núptiae factae sunt in Cana Galilaéae: et erat Mater Jesu ibi, Vocátus est autem et Jesus, et discípuli ejus ad núptias...

Za onoho času bola svadba v Káne Galilejskej. Bola tam aj Matka Ježišova. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď im pochybelo vína, povedala Ježišova Matka: »Nemajú vína!« Ježiš jej odpovedal: »Žena, načo mi s tebou (o tom hovoriť)? Ešte neprišla moja hodina!« Tu jeho matka povedala posluhovačom: »Čokoľvek vám povie, urobte!« A bolo tam šesť kamenných nádob, každá na dve až tri miery, ako si to vyžadovaly židovské očisťovacie obrady. I prikázal Ježiš (posluhovačom): »Naplňte tie nádoby

vodou!« A naplnili ich až do vrchu. Potom im Ježiš povedal: »Teraz načrite a zaneste starejšiemu!« A oni zaniesli. Keď starejší ochutnal vodu, premenenú na víno, zavolal si ženícha — ten totiž nevedel, kde sa vzalo (víno), ale posluhovači, ktorí načierali vodu, to vedeli — a vravel mu: »Každý podáva najprv dobré víno, a horšie len potom, keď si (hostia) upili. Ty si však zachoval dobré víno až dosiaľ!« Tento div v Káne Galilejskej bol prvý, ktorý učinil Ježiš, a tak zjavil svoju slávnu moc. A jeho učeníci uverili v neho.

Meditácia.

1. Kána v Galilejsku — to bol počiatok zázrakov, to bol začiatok ťažkej vychovávateľskej práce, ktorou Ježiš vychoval si apoštolov a učeníkov. Veď oni videli pred sebou človeka, žijúceho v najskromnejších pomeroch, videli syna tesárovho z Nazaretu. Ježiš ich musel presvedčiť o tom, že on je očakávaný Mesiáš i pritom, že celý židovský svet sa pripravoval na vládu Mesiáša z vysokého kráľovského rodu. Musel im dať vedomie, že spasenie Izraela a sveta stane sa na kríži, hoci každý očakával slávu i moc, a musel ich konečne utvrdiť aj vo viere, že je on Synom Božím, teda zjaviť pred nimi svoju slávu, aby mu verili. Ja poznám už nielen celý život a smrť, potupu a slávu Ježišovu, ale aj dvetisícročné dejiny kresťanstva. Celú nepretržitú reťaz zázrakov na tele i na dušiach, tú obdivuhodnú spasiteľskú prácu Kristovu, ktorou od počiatku dokazuje, že je on nielen človekom, nielen prorokom, nielen veľkým mysliteľom, ale aj pravým Bohom. Ja verím, ja viem, že je Kristus Bohom, ja sa mu klaniam.

2. Matka Božia prihovára sa za dobrých ľudí, ktorí nevládali dostatočne pohostiť povolaných svadobníkov. Táto radostná vôľa pomáhať iným, zastávať sa iných, je čnosťou mariánskou. Modlievam sa v tomto smysle aj k Panne Márii. Ona je mocnou a láskavou orodovnicou našou.

3. Na mnohých moderných svadbách chýba Ježiš.

Boja sa ho povolať, lebo by nestrpel tú bezohľadnosť, s akou sa nejedno manželstvo uzatvára, len pre zisk, bez lásky a bez bázne Božej. Na premnohých sobášoch chýba aj Cirkev jeho, lebo kňaz môže sobášiť len tých, ktorým nijaká prekážka, stanovená Božími zákonmi, nezakazuje manželstvo. Na mnohé svadby zas bol Ježiš povolaný, ale manželský nesvár Ho neskôr vypudil.

4. Ježiš sa zúčastňuje na spoločenskej radosti Prijal pozvanie na veselie. Jeho láska a Božská nekonečná múdrosť stvorila ľudskú prírodu, jej náklonnosti na spolčovanie sa a na utvorenie tých tisíce a tisíce obyčají i ľudských zreteľov, ktoré spravujú náš spoločenský život. Ježiš práve preto neopovrhuje týmito zreteľmi, ale ich posväcuje a dáva im dôstojnosť. Keď som vo spoločnosti alebo na zábave, nikdy nesmiem zabudnúť, že som katolíkom.

Tretia nedeľa po Zjavení.

Keď je Veľká noc skoro, nemôže sa odbavovať všetkých šesť nedieľ po Zjavení. Nedele, ktoré takto vystaly, zaraďujú sa potom medzi 23. a 24. nedeľu po Svätom Duchu.

Farba: zelená

Introit. Adoráte Deum, omnes Angeli ejus: audivit et laetáte est Sion: et exsultavérunt fíliae Judae. Žalm 96. — Klaňajte sa Bohu všetci jeho anjeli. Počuli to obyvateľa sionskí a zaradovali sa, a zaplesaly dcéry judské.

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, infirmitátem nostram propítius réspice: atque, ad protegéndum nos, déxteram tuae majestátis exténde. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, shliadni láskavo na našu krehkosť a vystri na našu ochranu pravicu Tvojej velebnosti. Skrze Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (12, 16-21) predpisuje lásku voči nepriateľovi. »Nepokladajte sa za múdrych. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé... Nakoľko je to možné a závislé od vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi! Nepomstite sa, milovaní (bratia), ale ponechajte to (Božiemu) hnevu, ako je napísané: Moja je pomsta, ja sám sa odplatím! hovorí Pán. Ba keď je tvoj nepriateľ hladný, nakŕm ho; a keď je smädný, napoj ho! ... Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo!«

Evanjelium podľa Matúša, 8, 1-13.

Uzdravenie prašivého a stotníkovho sluhu.

In illo témpore: Cum descendísset Jesus de monte, secútae sunt eum turbae multae: et ecce, leprósus véniens adorábat eum, dicens: Dómine, si vis, potes me mundáre...

Za onoho času, keď sostupoval Ježiš s vrchu, šly za ním mnohé zástupy. Tu prišiel k nemu človek malomocný, poklonil sa mu a vravel: »Pane, keď chceš, môžeš ma očistiť.« (Ježiš) vystrel ruky, dotkol sa ho a povedal: »Chcem, buď čistý!« A hneď bol očistený od svojho malomocenstva. Potom mu Ježiš povedal: »Hľaď, aby si o tom nikomu nehovoril, ale iď, ukáž sa kňazovi, a prines obetu, ktorú nariadil Mojžiš; nech im je to ako svedectvo. Keď potom vchádzal do Kafarnauma, pristúpil k nemu istý stotník s prosbou: »Pane, sluha mi leží doma porazený a hrozne sa trápi.« (Ježiš) mu povedal: »Prídem a uzdravím ho.« Stotník mu odpovedal: »Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz len slovo, a ozdravie môj sluha. Lebo i ja som podriadeným človekom a mám vojakov pod sebou. Keď tomuto poviem »Iď!« — tak ide; a inému zas poviem: »Poď!« — a príde, a sluhovi svojmu: »Urob to!« — a urobí to.« Keď to Ježiš počul, udivený povedal tým, ktorí ho sprevádzali: »Veru, hovorím vám, u nikoho v Izraeli nenašiel som toľkú vieru. Ale vravím vám: Mnohí prídu od východu a západu a stolovať budú s Abrahámom, Izákom a Jakubom v kráľovstve nebeskom, synov kráľovstva

však vyhodia do vonkajšej tmy; tam bude plač a škrípanie zubmi.« A stotníkovi Ježiš povedal: »Iď, a ako si uveril, nech sa ti stane!« A v tú hodinu ozdravel jeho sluha.

Meditácia.

1. Naozaj neviem, Pane, čo je väčšie: tieto zázraky, alebo Tvoja láska, ktorou ihneď nazrieš do trpiacej duše človeka. Zázraky dokazujú Tvoju božskú moc, Tvoje velebné mesiášstvo, ale že si nimi uzdravoval trpiacich, to prezrádza Tvoje láskavé srdce. Daj mi hodne tejto milosrdnej, spolucitiacej duše svojej, ktorej neošklivila sa ani najohavnejšia nemoc; ktorá sa ponížila i k najubitejšej biede, len aby pomohla, len aby uľavila a uzdravila. »Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť.« — »Chcem. Buď čistý.« Aká to ochota! Kto má pomôcť, nech pomôže hneď. To je láska.

2. Hriech a hriešne náklonnosti — ozajstná prašina, pre ktorú rozpadne sa i najkrajšia duševná stavba. Ťažko jej odolať, ťažko ju premôcť. Milosti mi treba, Božej pomoci. Chcem byť čistý, duševne zdravý. Pane, ak chceš...

3. »Pane, nie som hoden...« Naozaj, aká ohromná viera, aká dôvera! Táto viera nepochybuje, nekladie podmienky, je úplná. To je viera inteligentného človeka, ktorý sa presvedčil o vyššej moci Ježišovej. To je viera múdreho človeka, ktorý sa vie pokoriť pred Bohom, lebo si je vedomý toho, že ľudské vedomosti sú slabé a neisté, ale Božia sila všemohúca. To je viera dieťaťa, ktoré sa oddáva Ježišovi ako otcovi, lebo hľadá istotu. Daj mi, Pane, takúto vieru!

4. »Nie som hoden...« Začiatok duševného života je skromnosť a poníženosť. Len kto hlboko nazrie do seba, a uvidí v sebe tie ohromné medzery, ktoré ľudská slabosť so sebou prináša, len ten si bude žiadať doplniť dušu svoju svetom Božím. Pane, malič-

ký som pred Tebou, a slabý, daj, aby pokora bola mojou životnou múdrosťou.

5 Stotník mal sociálny cit. Staral sa o zdravie svojho sluhu. Už tým si získal Božiu dobrotu. Táto sociálna svojpomoc je krásna vec. Už je aj dobre organizovaná. Na jedno sme predsa zabudli: na duševnú stránku veci. Pomôcť treba aj duševnej biede. A na to nestačí organizácia, ani zákony, ani štát. Na to treba lásky. Na to treba ducha Kristovho.

Štvrtá nedeľa po Zjavení.

Farba: zelená.

Introit. Adoráte Deum, omnes Angeli ejus... ako predošle.

Modlitba.

Deus, qui nos in tantis perículis constitútos, pro humána scis fragilitáte non posse subsístere: da nobis salútem mentis et córporis; ut ea, quae pro peccátis nostris pátimur, te adjuvánte vincámus. Per Dóminum nostrum...

Bože, ty vieš, že nemôžeme obstáť v toľkých nebezpečenstvách pre ľudskú krehkosť, daj nám posily na duši i na tele, aby sme to, čo za svoje hriechy trpíme, pomocou Tvojou premohli. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako predošle. Po 2. februári 2. modlitba:

A cunctis nos quaésumus, Dómine, mentis et córporis defénde perículis: et intercedénte beáta et gloriósa semper Vírgine Dei Genitríce María, cum beáto Joseph, beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque beáto N. et ómnibus Sanctis, salútem nobis tríbue benígnus et

Prosíme Pane, ochraňuj nás, od všetkých duševných a telesných nebezpečenstiev, a na prímluvu blahoslavenej i slávnej vždy Panny, Rodičky Božej, Márie, svätého Jozefa, svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla, a sv. patróna kostola i všetkých svätých, udeľ

pacem: ut destrúctis adversitátibus et erróribus univérsis, Ecclésia tua secúra tibi sérviat libertáte.

nám dobrotive spasenie a pokoja, aby Tvoja Cirkev premohla všetky protivenstvá a bludy a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť.

Po 2. februári 3. modlitba podľa ľubovôle.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (13, 8-10) rozpráva o plnení zákona. „Bratia: Nikomu nebuďte nič dlžní okrem vzájomnej lásky! Kto totiž miluje blížneho, splnil (všetok) zákon. Lebo (prikázania,) ako: Nescudzoložíš! Nezabiješ! Nepokradneš! (Nebudeš krivo svedčiť!) Nepožiadaš! a každé iné prikázanie sú shrnuté v slovách: Miluj blížneho ako seba samého! Láska nerobí zlé blížnemu. A láska je splnením zákona."

Evanjelium podľa Matúša, 8, 23-27.

Utíšenie mora.

In illo témpore: Ascendénte Jesu in navículam, secúti sunt eum discípuli ejus...

Za onoho času, keď vstúpil Ježiš na loďku, nasledovali ho jeho učeníci. A hľa, na mori strhla sa veľká búrka, takže vlny zavaľovaly loďku. No on spal. Tu pristúpili k nemu učeníci a zobudili ho slovami: „Zachráň nás, Pane, hynieme!" On im však odpovedal: „Čo sa strachujete, maloverní?" Potom povstal, rozkázal vetrom a moru, a nastalo hlboké ticho. Ľudia sa divili a medzi sebou sa vypytovali: „Ktože je tento, že ho i vietor i more poslúchajú?"

Meditácia.

1. Ježiš potreboval hrdinov, ktorí sa ničoho neboja. Veď pôjdu do sveta, ktorý číha na ich životy, do boja, do borby za novú ideu, za novú vieru, za nové ponímanie, za všetko, čo sa protivilo vtedajšej spoločnosti a mocenským poriadkom. A tu, hľa, naľakajú sa jednoduchej búrky. S takými ľuďmi, s tký-

mi slabochmi nemožno rozširovať evanjelium, a tým menej ho uhájiť. Preto vstal a ukázal im svoju moc. Nebolo to teda jednoduché predstavenie, aby sa ľudia čudovali a tlieskali. Bolo to upevňovanie viery a hlbokej dôvery. Bol to tiež výchovný prostriedok, aby Spasiteľ mal horlivcov, hotových umrieť za Neho, veriacich a majúcich úplnú oddanosť. Aj medzi nami sú takí slabosi. Nedoukovia vo viere a nedochovanci vo smelom výstupe. Ľahko je volať o pomoc, strašiť katolíkov so smutným položením Cirkvi, poukazovať v štatistike na to, ako strácame svoje ústavy a svoj vplyv. Ale ťažko je mať pevnú, nezdolnú vieru v Boha, v Ježiša, zakotvenú v hlbokom presvedčení. A ešte ťažšie je konať podľa tejto viery: obetovať a boriť sa, nedať zahynúť nijakej náboženskej veci, veď Kristus je s nami, On musí víťaziť. „Čo ste bojazliví, maloverní?" Táto výčitka týka sa tej čiastky katolíckej inteligencie, ktorá nemá nijakej duševnej sily, nijakého pochopenia pre Božiu vec, a radšej zradne opúšťa naoko topiacu sa lodičku, než by sa chopila práce a boja. Ratuj nás, Pane! — kričia stále na Krista, na Cirkev, na kňazov, ako keby nešlo o spoločnú vec, kde treba spojenej práce: kňazskej a laickej naraz. Pane, ja verím, ja mám v Tebe skalopevnú úfnosť, s nami si Ty, nebojím sa, i keby ma chcely pohltiť zúrivé vlny nevery a ľahostajnosti.

2. Cirkev — to tiež taká lodička, vystavená ustavičným búrkam dejín a hnevom nepriateľským. Ale prekoná všetko, i najväčšie ťažkosti. Kristus ju vedie. Svätý Duch ju spravuje. Búrky utíchnu, štáty a národy sa menia, mrú, tróny sa rúcajú, ale ona ide ďalej. V nej je skalopevná viera neporušená. Keby iného nebolo, tento neskłatiteľný osud Cirkvi katolíckej mi musí dodávať sily a viery.

3. Môj vlastný život — tiež lodička vlnami života dosť poprehadzovaná. Tiež ju nemožno spravovať bez tejto pevnej viery. Aj na nej musí prebývať Ježiš, Jeho sviatosti, Jeho milosť. Neskočiť do mora, vytrvať a úfať!

Piata nedeľa po Zjavení.

Farba: zelená.

Introit. Ako predošle.

Modlitba.

Famíliam tuam, quaésumus, Dómine, contínua pietáte custódi: ut, quae in sola spe grátiae caeléstis innítitur, tua semper protectióne muniátur. Per Dóminum.

Prosíme Ťa, Pane, chráň svoj ľud ustavičnou láskavosťou, aby bol vždy hájený Tvojou ochranou, keďže sa spolieha jedine na nádej nebeských milostí.

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

Lekcia z listu sv. Pavla Kolosanom (3, 12-17) o kresťanskom spoločenskom živote. „Snášajte sa navzájom a odpúšťajte si... A pokoj Kristov nech vládne vo vašich srdciach..." Táto istá lekcia sa číta aj vo sviatok Svätej rodiny, str. 244.

Evanjelium podľa Matúša, 13, 24-30.

Parabola o kúkoli.

In illo témpore: Dixit Jesus turbis parábolam hanc: Símile factum est regnum caelórum hómini, qui seminávit bonum semen in agro suo...

Za onoho času riekol Ježiš zástupom podobenstvo toto: „Kráľovstvo nebeské sa podobá človekovi, ktorý dobré semeno zasial na svoju roľu. Ale kým ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ, prisial kúkoľa medzi pšenicu a odišiel. Keď už siatina vyrástla a začala do klasu vyháňať, vtedy sa ukázal aj kúkoľ. Tu prišli sluhovia k hospodárovi a pýtali sa ho: »Pane, či si nezasial na svoju roľu dobré semeno? Kde sa teda vzal kúkoľ?« On im odpovedal: »Človek-nepriateľ to urobil.« A keď sa sluhovia (ďalej) pýtali: »Chceš, aby sme išli a vysbierali ho?« — odpovedal im: »Nie, aby ste azda pri sbieraní kúkoľa nevytrhali spolu s ním aj pšenicu. Nechajte oboje rásť až do žatvy. V čas žatvy vydám rozkaz svojim žencom: »Posbierajte najprv kúkoľ a poviažte ho do snopov na spálenie, čistú pšenicu však shromaždite do mojej stodoly!«"

Meditácia.

1. Prečo Boh toľko zla pripúšťa na tomto svete? Kristus všetko tak krásne ustrojil, keď sostavil najkrajšiu náuku, ustanovil si Cirkev, i všetko by mohlo ísť utešene podľa zásad kresťanských, ľudia by mohli žiť ako bratia a sestry v pokoji... A tu — po dvetisícročnom kresťanstve zasa len zlo, vojna, nenávisti, proticirkevné prúdy. Všade kúkoľ: vo spoločnosti podlí ľudia, v školách všetko, len Boh nie; na vedeckých ústavoch len hmota a hmota, nemožné teórie, voľná morálka, vydaná ľudským rozmarom. Tých niekoľko kostolov a praktických katolíkov veru predstavuje málo pšenice pri hojnej úrode nočných lokálov a obskúrnych prednáškových siení. No nebudem preto nespokojný. Zlo patrí tiež do veľkého Božieho plánu. Zlo je trpené a môže to byť i najväčšie zlo, ktoré len kedy diabol vymyslel, Božiu moc nepremôže, ba na konci vysvitne, že aj zlo, hoci je proti Bohu, mimovoľne slúži Božím poriadkom. Kde by sme mali toľko martýrov, vyznavačov krásnych čností, keby nebolo prenasledovateľov, keby nebolo odporu? To je tragédia zla, že je rovno namierené proti dobru, proti Bohu, proti Cirkvi a slúži nakoniec predsa veľkej stvoriteľskej myšlienke Božej. A zas to je šťastie dobra, že čím viac má prekážok, čím viac skusuje trápenia, tým je lepšie, slávnejšie, odolnejšie. Preto som vždy na strane dobra, na strane pšenice, keby ju i ľadovec ubil.

2. Boží horizont — ľudský horizont, to sú dve rozličné veci. Ja vidím len krátko a málo. Preto netreba sa prenáhliť. Netreba prchkosťou a akousi nemúdrou horlivosťou proti neporiadku narobiť ešte väčšej škody než nepriateľ urobil. My vidíme len niekoľko klasov tej pšenice, a veľa toho kúkoľa. Boh vidí celú úrodu a dovidí až do žatvy, vidí do konca. Preto nezúfať.

3. Na nepriateľa pozor! I v duševnom živote, i vo verejnom!

Šiesta nedeľa po Zjavení.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Adoráte Deum omnes Angeli ejus... ako predošle.

Modlitba.

Praesta, quaésumus, omnípotens, Deus: ut semper rationabília meditántes, quae tibi sunt plácita, et dictis exsequámur et factis. Per Dóminum...

Daj, prosíme, všemohúci Bože, aby sme vždy rozumne rozmýšľali, a to, čo sa Ti ľúbi, slovom i skutkom plnili skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

L e k c i a z listu svätého Pavla Tesaloničanom (1, 2-10) o príkladnom živote kresťanskej obce. „Nezvestovali sme vám blahozvesť len slovom, ale aj mocou Ducha Svätého a so všetkou istotou... Vy ste nasledovali príklad náš a Pánov a s radosťou z Ducha Svätého ste prijali túto náuku, súc sami vo veľkom súžení, takže ste sa stali vzorom všetkým veriacim v Macedónsku a v Achajsku."

E v a n j e l i u m podľa Matúša, 13, 31-35.

Podobenstvo o horčici a kvase.

In illo témpore: Dixit Jesus turbis parábolam hanc: Símile est regnum caelórum grano sinapis...

Za onoho času riekol Ježiš zástupom podobenstvo toto: „Kráľovstvo nebeské je podobné horčičnému zrnku, ktoré vzal človek a zasial na svoju roľu. Ono je síce menšie od všetkých obilných semien, ale keď vyrastie, býva väčšie od všetkých zelenín, ba vyrastie ako strom, takže vtáctvo nebeské prilietuje a hniezdi na jeho konároch." Aj iné podobenstvo im povedal: „Kráľovstvo nebeské je podobné kvasu, ktorý berie žena a zapraví ho do troch mier múky (a nechá) celé skysnúť." Toto všetko hovoril Ježiš zá-

stupom v podobenstvách a bez podobenstva im nič nehovoril, aby sa naplnilo, čo predpovedal prorok slovami: Otvorím ústa svoje v podobenstvách, vysvetľovať budem záhady, skryté od stvorenia sveta.

Meditácia.

1. Zrno horčičné, ktoré vyrastá v rozvetvený strom, to je vonkajší vzrast cirkvi Kristovej. Chatrné začiatky, apoštolovia-rybári, nijaké prostriedky, záplava sveta pohanského. A dnes Cirkev udáva smer v živote. Jej horčičný vzrast vidno na každom podujatí cirkevnom: na misiách, na ťažkých začiatkoch hlásania evanjelia, alebo na poli diplomacie, a predsa ohromné úspechy! A všetko to, čo my začíname na poli katolíckom, má veru biedne začiatky. Skoro vždy bez groša a bez patrónov. Niekoľko presvedčených horlivcov začne kdesi voľačo, a keď je úmysel dobrý a stojí za ním Cirkev, vyrastie v mohutnú baštu kráľovstva Kristovho.

2. Kvas — to je zas vnútorný vzrast Cirkvi svätej. Bez tohto by vonkajšie zveľaďovanie nič nestálo. Kvas — to je milosť Božia. Kvas — to je Duch Svätý. Kvas — to je vnútorná organizačná sila. Kvas — to je jednota myšlienky a reči. Kvas — to je jednota ducha, to je horlivosť, to je vytrvanlivosť. Kvas — to je sľub Kristov: ani brány pekelné ju nepremôžu. Kvas — to je drobná oddaná práca kňazov a laikov v malých a väčších farnostiach, duševná expanzita, ktorá podmaňuje celý svet, veriaci a neveriaci. — I ja som kúskom tohto kvasu. Iba malou bunkou, ale svojím oduševnením, svojou prácou, svojou katolicitou stávam sa tiež spolupracovníkom Kristovým.

3. Kristov kvas potrebujem aj pre svoju vlastnú dušu. Meditácia, niekoľko myšlienok — a kvas už pracuje, keď aj nevedome, v duši mojej. Dobré slovo, kázeň, modlitba, poučenie, príklad — to všetko dobrý kvas pre môj duševný vzrast. Bože, len drobné svetielko do tej duše mojej — a pomaly rozsvieti sa vo mne celý človek.

Nedeľa Deviatnik — Septuagesima.

Koniec vianočného sviatočného okruhu. Kristus sa narodil, ukázal svoju velebu a moc, ale to je len jedna čiastka diela spasenia. Zdolať treba prekážky, aby sa Kristova moc i vo svete i vo mne uplatnila, aby spása bola dokončená. Treba bojovať proti hriechu, prekonať ťažkú cestu sebavýchovy. Prekonať s Kristom tŕnistú cestu duševnej obnovy, utrpenia, ukrižovania. Len potom príde vzkriesenie a sláva spasenia.

Prichádzame do obdobia veľkonočného. Kedysi pripravovali sa kresťania na Veľkú noc pôstom 70, 60 alebo 50 dní Toho pamiatka je, že nedele pred terajším 40-dňovým pôstom menujú sa Septuagesimou, Sexagesimou a Quinquagesimou. Septuagesima menuje sa po slovensky Deviatnikom, lebo je ešte deväť týždňov do sviatku.

Vo svete ešte ďalej trvá vianočná a novoročná nálada, ale v liturgii už dnes sa zjavujú vážne myšlienky duševnej pokory a obnovy. Ľútosť nad hriechami a kajúcnosť je znázornená fialovou farbou, ktorá sa uplatňuje vonkoncom až do Vzkriesenia; len dni jednotlivých svätých, čo pripadajú do tohto obdobia, vykazujú farbu červenú (martýrov) alebo bielu (vyznavačov a panien). Predpôstny čas trvá až do Popolca.

Farba: fialová.

Introit. Circumdedérunt me gémitus mortis, dolóres inférni circumdedérunt me: et in tribulatióne mea invocávi Dóminum, et exáudivit de templo sancto suo vocem meam. Žalm 17. — Obkľúčily ma hrôzy smrti, pekelné bolesti ma napadly. V núdzi som vzýval Pána a vyslyšal môj hlas zo svätého svojho chrámu.

Glória vystane, na konci omše „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Préces pópuli tui, quaésumus, Dómine, cleménter exáudi: ut, qui juste pro peccátis nostris affligimur, pro tui nóminis glória misericórditer liberémur. Per Dóminum...	Prosíme Ťa, Pane, vyslyš milostive modlitby ľudu svojho, aby si nám tresty za hriechy spravodlive zaslúžené, pre slávu svojho mena milostive odpustil. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

Lekcia z listu svätého Pavla Korinťanom (9, 24-27) opisuje boj o víťazstvo a odmenu. „Neviete, že tí, čo bežia na závodišti, bežia síce všetci, ale iba jeden dostáva cenu? Aj vy tak bežte, aby ste ju dostali! A každý, kto sa preteká, zdržuje sa všetkého: Tí preto, aby dostali porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Aj ja teda tak bežím... Tvrdo si premáham telo a podrobujem si ho, aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal (blahozvesť)."

Evanjelium podľa Matúša, 20, 1-16.

Podobenstvo o robotníkoch vo vinici.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis parábolam hanc: Símile est regnum caelórum hómini patrifamílias, qui éxiit primo mane condúcere operários in víneam suam...

Za onoho času riekol Ježiš svojim učeníkom podobenstvo toto: „Kráľovstvo nebeské je podobné hospodárovi, ktorý si hneď na úsvite vyšiel najať robotníkov do vinice. Keď sa dohodol s robotníkmi na jednom denári dennej mzdy, poslal ich do svojej vinice. A keď vyšiel okolo tretej hodiny, zazrel niekoľkých záhaľčivo postávať na námestí. Aj tým povedal: »Aj vy poďte do mojej vinice, a čo bude spravodlivé, dám vám.« Tu oni šli. A keď znova vyšiel okolo šiestej a okolo deviatej hodiny, podobne urobil. Ale keď potom vyšiel okolo jedenástej hodiny, našiel tam iných postávať a povedal im: »Čo tu postávate a zaháľate celý deň?« Odpovedali mu: »Nikto nás nenajal.« Povedal im: »Poďte aj vy do mojej vinice!« Keď sa zvečerilo, povedal pán vinice svojmu správcovi: »Zavolaj robotníkov a vyplat im mzdu, počnúc od posledných až po prvých.« Keď teda tí, čo došli okolo jedenástej hodiny, dostali po denári, nazdávali sa tí, čo došli pred nimi, že oni viac dostanú. Ale aj oni dostali iba po jednom denári. Keď ho prevzali, šomrali na hospodára: »Títo poslední pracovali iba jedinú hodinu, a predsa postavil ich na roveň nám, čo sme niesli ťarchu a horúčosť (celého) dňa.« Ale on prehovoril k jednému z nich a takto mu povedal: Priateľu, nekrivdím ti. Či si sa nesjednal so mnou na jednom denári?

Vezmi teda, čo je tvoje, a iď! Chcem dať aj tomu poslednému toľko, koľko aj tebe. Alebo či nesmiem urobiť so svojím majetkom, čo chcem? Alebo azda preto máš zlé oko na mňa, lebo som dobrý? Tak budú poslední prvými a prví poslednými. (Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.)"

Meditácia.

1. Toto evanjelium týkalo sa najmä apoštolov. Pán Ježiš dobre predvídal to, čo v budúcnosti zabije toľko dobrých vecí vo verejnom živote a predovšetkým v katolíckej spolupráci. Je to žiarlivosť a závisť medzi staršími a mladšími, tobôž medzi rovesníkmi. Kristov duch to nestrpí. Kráľovstvo nebeské je pracovným a duševným poľom pre každého rovnako. V práci zaváži jedine výkonnosť, v duši hĺbka. A najmenej akýsi domnele nadobudnutý titul alebo čas. Ani rekláma nie. Je veru smutné, že mnohí starší pracovníci na konci svojej práce stratia všetky zásluhy svoje pre závisť, ktorou nevedia zniesť prácu a úspechy nastupujúcich mladých ľudí. Každému treba dožičiť prácu, každého pochváliť za jeho horlivosť. Kristus potrebuje ľudí, a práve na poli duchovnej práce, na poli sociálnej práce cirkvi katolíckej, vo spolkoch katolíckych niet toho podnikania, v ktorom by nedostal úlohu ešte aj ten, čo sa v poslednej hodine prihlasuje. Keby sme sa bližšie prizreli na nejedného z tých naoko horlivých svojich ľudí, ktorí všetko robia, a vyhovárajúc sa na nespoľahlivosť iných, obetavo vykonávajú prácu aj za desiatich ľudí naraz, druhého za svet nepripustiac, vtedy by sme v ňom našli červa pekla, hlodavý smrteľný hriech, chorobnú žiarlivosť a závisť až do omdlievania. Kde je tu Kristus? Pýtam sa sám seba: Či je tvoje oko závistlivé? Aj tu treba nielen viac viery, ale aj viac inteligencie. Žiarlivosť je najlepším znakom slabších rozumových schopností. U Ježiša nerozhodujú ani rozumové vlastnosti, ale inteligencia srdca, porozumenie a shoda. Dobre, že je toto prvá z tých vážnych pôstnych myšlienok. Treba za-

čať bojovať proti koreňu zla, inak nebude duševnej obnovy.

2. Voľačo pre mňa samého. Nesmiem byť pyšný na svoje práce. Všetko je od Boha. Aj moje schopnosti sú len milosťou Božou. A zas nech ma to netrápi, že iný tých milostí má viac. Pán Boh je dobrý — a ja prečo by som nemohol byť aspoň natoľko dobrý, aby som uznával dobrotu svojho druha?

Prvá nedeľa po Deviatniku — Sexagesima.

Farba: fialová.

Introit. Exsúrge, quare obdórmis, Dómine? exsúrge, et ne repélas in finem... Žalm 43. — Zobuď sa, prečo driemeš, Pane? Zobuď sa a neodožeň nás navždy...

Glória vytane, na konci omše „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Deus, qui cónspicis, quia ex nulla nostra actióne confídimus: concéde propítius; ut, contra advérsa ómnia, Doctóris géntium protectióne muniámur. Per Dóminum nostrum...

Bože, Ty vidíš, že nijaké svoje dielo nedôverujeme; dovoľ teda láskave, aby sme boli na prímluvu Učiteľa národov proti všetkým protivenstvám chránení. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

Lekcia z listu svätého Pavla Korinťanom (11, 19-33) znázorňuje pravdu: krížom, utrpením k víťazstvu. Apoštol odvoláva sa v ňom na svoje skúsenosti a útrapy. Niekoľko úryvkov z neho: „Radi znášate nerozumných, lebo sami ste rozumní... Dni a noci som prekonal na morských hlbočinách... často na cestách, v nebezpečenstvách... Keď sa teda treba chváliť, hoci to neosoží, prejdem k videniam a zjaveniam, ktoré mi dal Pán... Týmto sa teda chcem chváliť, sebou samým sa však nebudem chváliť; leda svojimi slabosťami. Veď ak sa (týmto) budem chvá-

lit... poviem len pravdu. Uskromním sa však, aby si o mne nikto nemyslel viac, než čo vidí vo mne, alebo čo počuje odo mňa. A aby som sa nepovyšoval týmito neobyčajnými zjaveniami, bol mi daný do tela osteň..."

Evanjelium podľa Lukáša, 8, 4 15.

Podobenstvo o rozsievačovi.

In illo témpore: Cum turba plúrima conveníret, et de civitátibus properárent ad Jesum, dixit per similitúdinem: Exiit, qui séminat, semináre semen suum...

Za onoho času, keď sa sišiel k nemu veľký zástup a ponáhľali sa k nemu ľudia z miest, prehovoril k nim v podobenstve: „Vyšiel rozsievač siať semeno. Ako rozsieval, jedno (zrno) padlo na kraj cesty, kde ho pošliapali a vtáci nebeskí pozobali. Iné padlo na skalnatú pôdu: vzišlo síce, ale uschlo, lebo nemalo vlahy. Iné padlo medzi tŕnie, ale tŕnie vyrástlo a udusilo ho. Iné padlo do dobrej zeme, vyrástlo a prinieslo stonásobnú úrodu." Keď to dopovedal, zvolal: „Kto má uši na počúvanie; nech počúva!" Učeníci sa ho opýtali: „Čo znamená toto podobenstvo?" On im odpovedal: „Vám je dané poznať tajomstvá kráľovstva Božieho, iným len v podobenstvách (hovorím), aby (síce) hľadeli, ale neuvideli, počúvali, ale neporozumeli. Podobenstvo znamená toto: Semeno je slovo Božie. Tí, čo sú kraj cesty, vypočujú slovo, ale potom prichádza diabol a vyníma im slovo zo srdca, takže — hoci uverili — nebudú spasení. Do skalnatej pôdy (zasiate) je u tých, ktorí keď počúvajú s radosťou prijímajú slovo, nemajú však korene, lebo veria len na čas a v čase skúšky odpadávajú. Do tŕnia padlo u tých, ktorí síce počuli (slovo), no rastúc bývajú udúšaní starosťami, bohatstvom a rozkošami života a nedozrejú. Do dobrej zeme je zasiate u tých, ktorí dobrým a dokonalým srdcom vypočujú slovo, zachovávajú ho a prinášajú úrodu v trpezlivosti."

Meditácia.

1. Spasiteľ sám tak jasno nám dnes hovorí o tom o čom máme rozjímať. Jeho náuka je slovom Božím,

slovo Božie je naším životom, našou smernicou, od ktorej závisí všetko, naše tunajšie šťastie a posmrtný život. Osud slova Božieho v nás je teda našou najvážnejšou vecou. I čo len seba samého skúmam, mám sa nad čím zamyslieť. — Čože je to moje srdce? Je ono hádam len obyčajnou hradskou, po ktorej chodí celý svet, zlí a dobrí jednako? To zlé iste pošliape všetko dobré, čo v ňom vznikne. Alebo je ono len ľahostajnou, studenou skalou, kameňom, na ktorom sa nič šľachetného neujme, lebo je v ňom všetko povrchné, len naoko. Hádam aj túto knižku len tak pre mienku spoločnosti držím v ruke, len tak z nálady, a pri prvom pokušení mi vypadne z rúk, alebo zostane kdesi na zaprášenej polici. Alebo mi zo srdca vyrastá aj mnoho toho tŕnia, len samé starosti o existenciu, o postup, o zábavu, o zárobok. Na veci duchovné nezostáva ani času, ani vôle. To by bola otupelosť jednostranná. — Pane Ježišu, skypri tú zem srdca môjho, aby som zachoval slovo Tvoje, verne a dôsledne. Nech je duša moja pevnou a odolnou pôdou pre slová evanjelia, a kajúcna modlitba vlahou pre hojný vzrast.

2. Pán Ježiš spomína ešte jeden druh ľudí; tých, ktorých je najviac. To sú tí, čo vôbec nepočúvajú slovo Božie. Ani ho nechcú počúvať. Z rozličných príčin: alebo nešťastná výchova a predsudky ich držia ďaleko od viery a kresťanstva, alebo spupnosť mysle, alebo akási nenávisť, ktorá oslepuje. Nevera je vždy nešťastím, ako nešťastím je, keď dieťa v škole len z menejcenných predmetov dostane vyučovanie, vážne veci mu zostávajú nedobytným poľom po celý život, — ako nešťastím je, keď jeden užitočný úd tela ochromie, — ako neslúži na chválu, keď niekoho pre telesnú alebo duševnú chybu nemôžu vo verejnej službe potrebovať. Nevera je — ohromná medzera v inteligencii, vo vlastnom kultúrnom živote a v rozbehu vôle. Tu zostáva náboženstvo len symbolom, podobenstvom a necennou básňou. Takíto ľudia síce hľadia, ale nevidia.

Druhá nedeľa po Deviatniku — Quinquagesima.

Koniec fašiangov. Liturgia čo viac doráža na nás, aby sme odvrátili mysel svoju od márnosti tohto sveta a oddali sa vážnosti života, aby sme sa dali na cestu za Ježišom. Touto nedeľou sa končí aj prípravný čas na pôst. V stredu je Popolec, keď kňaz sype veriacim popol na čelo s týmito slovami:

Meménto homo, quia pulvis es, et in púlverem revérteris. 1. Mojž. 3, 19. Spomni si človeče, že prach si a na prach sa obrátiš!

Popolec znamená začiatok 40-dňového pôstu, takzvaného Veľkého pôstu, latinsky Quadragesima. Trvá až do Veľkej soboty.

V tieto dni bývajú aj odprosujúce pobožnosti pred vyloženou Eucharistiou za pošetilé zábavy, ktorými ľudia zakončujú fašiangy. I keby ich skončili!

Farba: fialová.

Introit. Esto mihi in Deum protectórem, et in locum refúgii, ut salvum me fácias... Žalm 30. — Buď mi Bohom a ochrancom a buď mi útočišťom a zachráň ma...

Glória vystane, na konci „Benedícamus Dómino".

Modlitba.

Preces nostras, quaésumus, Dómine, cleménter exáudi: atque a peccatórum vínculis absolútos, ab omni nos adversitáte custódi. Per Dóminum ...

Prosíme Ťa, Pane, vyslyš milostive naše prosby a po vyslobodení z úst hriechov od každého protivenstva nás chráň. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 252

Lekcia z listu svätého Pavla Korinťanom (13, 1-13) oduševnene hovorí o chvále kresťanskej lásky. Nech je tu celá:

Bratia! Čo by som hovoril jazykmi ľudskými a anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendžiacou mosadzou a zuniacim zvoncom. A čo by som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a mal všemožné vedomosti a čo by som mal vieru takú silnú, že by som hory prenášal a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A čo by som rozdal všetko svoje imanie, ba čo by som svoje telo vydal do

múk ohňa, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo. Láska je trpezlivá, láska je dobrá, nezávidí. Láska sa márnivo nevypína, ani nenadúva. Nie je dotieravá, nie je sebecká; nerozčuľuje sa, nesmýšľa zle. Neraduje sa z neprávosti, ale raduje sa s pravdou. Všetko vie zniesť, všetko verí, všetko dúfa, všetko pretrpí. Láska nikdy neprestane, ale proroctvá sa pominú, jazyky zaniknú, poznanie sa pominie. Lebo len zčiastky poznávame, len zčiastky prorokujeme, ale keď príde, čo je dokonalé, pominie sa, čo je len zčiastky. Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, smýšľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby. Aj my teraz vidíme (Boha) len ako by v zrkadle, ako by v nejasnej hádanke, ale potom z tváre do tváre. Teraz (ho) poznávam len z čiastky, ale potom (ho) poznám jasne, ako jasne on poznal mňa. Teraz ešte ostáva aj viera aj nádej aj láska, všetky tri, lež najväčšia z nich je láska.

Evanjelium podľa Lukáša, 18, 31-43.

Ježiš predpovedá svoje utrpenie a uzdravuje slepého.

In illo témpore: Assúmpsit Jesus duódecim, et ait illis: Ecce, ascéndimus Jerosólymam, et consummabúntur ómnia, quae scrípta sunt per Prophétas de Fílio hóminis...

Za onoho času vzal Ježiš dvanástich a vravel im: „Hľa, vystupujeme do Jeruzalema, a všetko sa splní, čo napísali proroci o Synovi človeka. Lebo ho vydajú pohanom, posmievať sa mu budú, potupovať ho a pľuvať na neho; a keď ho ubičujú, zabijú ho, ale tretieho dňa vstane (zmŕtvych)." Oni však z toho nič nerozumeli, lebo táto reč im bola skrytá, a nič nerozumeli, čo im hovoril. Keď sa približoval k Jerichu, akýsi slepec sedel kraj cesty a žobral. A keď počul prechádzať zástup, pýtal sa, čo to je. I oznámili mu, že Ježiš Nazaretský tade prechádza. Vtedy zvolal: „Ježišu, synu Dávidov, zmiluj sa nado mnou!" Tí, čo išli popredku, dohovárali mu, aby čušal. On však

ešte hlasnejšie kričal: „Synu Dávidov, zmiluj sa nado mnou!" Tu Ježiš zastal a kázal si ho priviesť. Keď sa priblížil, opýtal sa ho: „Čo chceš, aby som ti urobil?" On odpovedal: „Pane, aby som videl!" Ježiš mu povedal: „Viď! Tvoja viera ťa uzdravila.". A hneď videl, nasledoval ho a oslavoval Boha. Všetok ľud, keď to videl, vzdával chválu Bohu.

Meditácia.

1. Ježiš hovorí povedome o svojom budúcom utrpení. Dobrovoľne berie všetko na seba, čo mu určil Boh Otec vykonať pre spasenie ľudstva. Celá dôstojná tvrdosť povolania ho napĺňuje. Niet návratu. Ani sa nechce vrátiť. Čo vzal na seba, to dokončí. A neodstupuje práve vtedy, keď dielo spasenia začína byť krvavou cestou na Kalváriu. Vedie ho jedine láska k človeku, aby ho spasil. — Ani ja nesmiem odstúpiť od začatého dobrého diela vtedy, keď treba zaň trpieť a biedu znášať. Do konca vytrvať. To je charakter. Nie vybrať si z každej práce a úlohy pohodlnejšiu čiastku.

2. Apoštolovia ešte nič z toho nerozumejú — ale idú za Ježišom. Dôverujú mu. Veria v Neho. Aj mne je azda veľmi mnoho nejasného v učení Ježišovom, azda mám pochybnosti, môj rozum nevládze vnikať do tých hlbokých tajomstiev viery. No preto neodskočím. Boh je múdrejší než celý tento svet vedy a múdrosti. Verím a dúfam. Od toho nezávisí moja spása a blaženosť, či tomu alebo inému článku viery rozumiem alebo nerozumiem. Verím Ježišovi, a to ma uspokojuje.

3. Aj slepý mal veľkú dôveru v Spasiteľa. Vidieť chcel. Aj mne v mnohých veciach otvoria sa s Jeho pomocou oči. On dá, že budem vidieť jasnejšie, najmä vo veciach životnej skúsenosti. Kto v Ježišovi vidí tento svet, jasne vidí, toho nepomýli klam a mam moderných hesiel.

4. Celý zástup v evanjeliu chladne šiel vedľa žobráka. Obraz biedy bol ľuďom ľahostajný. Kristus

sa zastavil. Išlo len o jednoduchého pocestného žobráka, ale Kristovi aj ten znamená človeka, dušu. A naozaj, keď si tak rozmyslím, kde ostali zo sprievodu, ktorý šiel skoro stále za Kristom, mudrci, filozofi, univerzitní profesori, veľkňazi, lekári a ostatná inteligencia? Okolo Krista sú len samí jednoduchí ľudia, plní dôvery a naivity. Z týchto si vychovával novú inteligenciu. Otváral jej oči, pozdvihoval zraky. Tá nám chýba i dnes, inteligencia jasného pohľadu, inteligencia duševná.

Prvá nedeľa pôstna.

Pôstny čas pred Veľkou nocou, to je najvážnejšie liturgické obdobie. Nielen zriekať sa tohto sveta, ale aj umŕtvovať svoje telo a svojho ducha — to je teraz vedúca myšlienka. Pôst je pamiatka na umučenie Kristovo, na Jeho spasiteľskú cestu krížovú, je pamiatka na čas, keď nováčkovia viery, katechúmeni, pripravovali sa na krst, a konečne spomienka na tých, čo v staré kresťanské časy ako verejní kajúcnici vzali na seba všelijaké dobrovoľné tresty. Táto trojaká pamiatka určuje ducha pôstneho času. Modlitby, pôst a almužna sú tie osobitné nábožné výkony, ktorými sa kresťan katolík usiluje aj teraz aspoň duševne pridružiť sa k tým, čo kedysi na Veľkú noc pripravovali sa tak prísno. Namiesto pôstu tela čo viac nastupuje pôst ducha: sebazapieranie, menšie zriekanie sa dovolených vecí, ukracovanie zábavných chvíľ, vážnejšie správanie sa a podobné. Prísny pôst, jednorázové denné nasýtenie, bez mäsa je len na Popolečnú stredu, na Veľký piatok a na Štedrý deň.

Kostol v tento čas zjednoduší svoje ozdoby, organ zpravidla nehrá. „Aleluja" nikdy neodzneje.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Invocábit me, et ego exáudiam eum: erípiam eum, et glorificábo eum: longitúdine diérum adimplébo eum. Žalm 90. — Volá ku mne a ja ho vyslyším; vyslobodím ho a oslávim. Dlhým životom ho obdarím.

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Deus, qui Ecclésiam tuam ánnua quadragesimáli observatióne puríficas: praesta famíliae tuae; ut quod a te obtinére abstinéndo nítitur, hoc bonis opéribus exsequátur. Per Dóminum . . .

Bože, ktorý Cirkev svoju štyridsaťdennou zdržanlivosťou každoročne očisťuješ, udeľ ľudu svojmu, aby dobrými skutkami vykonával to, čo od Teba chce pôstom obsiahnuť. Skrze Pána . . .

2. modlitba ako na str. 252. 3. modl.:

Omnípotens sempitérne Deus, qui vivórum domináris simul et mortuórum, omniúmque miseréris, quos tuos fide et ópere futúros esse praenóscis: te súpplices exorámus, ut, pro quibus effúndere preces decrévimus, quosque vel praesens saéculum adhuc in carne rétinet, vel futúrum jam exútos córpore suscépit, intercedéntibus ómnibus Santis tuis, pietátis tuae cleméntia ómnium delictórum suórum véniam consequántur. Per Dóminum . . .

Všemohúci večný Bože, ktorý panuješ nad živými a mŕtvymi, a zmilúvaš sa nad všetkými, o ktorých predvídaš, že budú vierou i skutkom Tvoji: pokorne Ťa prosíme, aby tí, za ktorých prosby skladať sme si umienili, a ktorí alebo ešte na tomto svete žijú, alebo sa už na druhý svet odobrali, na prímluvu všetkých svätých Tvojich z Tvojej milostivej dobrotivosti odpustenie všetkých hriechov svojich dosiahli. Skrze Pána . . .

L e k c i a z listu svätého Pavla Korinťanom (6, 1-10) rozpráva o nadídení dňa spásy. „A hľa, tu je milostivý čas! Hľa, deň spásy! Preto nikomu v ničom nechceme dávať pohoršenie . . . A vo všetkom sa predstavujeme ako Boží služobníci: V mnohej trpezlivosti . . . námahách . . . pôstoch. V čistote a poznaní v zhovievavosti a dobrotivosti; v Duchu Svätom a nepokryteckej láske . . . Sme smutní, a predsa vždycky veselí; sme úbohí, a predsa mnohých obohacujeme; nič nemáme a predsa máme všetko!"

Evanjelium podľa Matúša, 4, 1-11.

Pokúšenie Pánovo.

In illo témpore: Ductus est Jesus in desértum a Spíritu, ut tentarétur a diábolo...

Za onoho času Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. Postil sa štyridsať dní a štyridsať nocí a potom pocítil hlad. Vtedy pristúpil k nemu pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Syn Boží, povedz, aby sa z týchto kameňov staly chleby." Ale on mu odpovedal: „Napísané je: Nielen samým chlebom sa živí človek, ale každým slovom, čo vychádza z úst Božích." Potom ho vzal diabol do svätého mesta, postavil ho na hradbu chrámu a povedal mu: „Ak si Syn Boží, shoď sa, lebo napísané je: Svojim anjelom prikázal o tebe, aby ťa vzali na ruky, žeby si neurazil svoju nohu o kameň." Ale Ježiš povedal: „No napísané je i tak: Nepokúšaj svojho Pána Boha!" A zasa ho vzal diabol na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a všetku ich slávu a povedal: „Toto všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať." Vtedy mu povedal Ježiš: „Odstúp odo mňa, satan! Lebo napísané je: Pánu Bohu svojmu sa klaňaj a jemu jedine božskú úctu vzdávaj!" Vtedy ho opustil diabol, a hľa, pristúpili anjeli, aby mu posluhovali.

Prefácia pôstna:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui corporáli jejúnio vítia cómprimis, mentem élevas virtútem largíris et praémia: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adórant Dominatió-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné, vzdávať vďaky vždy a všade. Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože. Ty telesným pôstom potlačuješ náruživosti, povznášaš ducha, dodávaš sily a odmeny skrze Krista, Pána nášho. Skrze Neho velebnosť Tvoju chvália anjeli, klaňajú sa jej Panstvá, pred

nes, tremunt Potestátes. Caeli caelórumque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus...

ňou sa trasú Mocnárstva. Nebesia a nebeské Mocnosti spolu s blahoslavenými serafmi jednotným jasotom ju oslavujú. Prosíme Ťa, dovoľ, aby sa náš chválospev k týmto pridružil, lebo aj my tiež pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý...

Meditácia.

1. Cirkev oslobodzuje od pôstu, uľavuje pôstnu disciplínu, ale od ducha pôstneho neoslobodzuje nikoho. Umŕtvovanie a askéza patrí k povinnostiam kresťanským. Bez vlády nad sebou, nad svojím vlastným telom, ba nad svojimi vlastnými citmi a myšlienkami — niet nasledovania Kristovho. Katolicizmus je istý poriadok života a smýšľania, nábožný život katolícky je podľa možnosti dokonalý výkon tohto poriadku. A to bez stáleho cvičenia tela i ducha nemožno. Vďačne to uznávame pri každom športe, majme teda smelosť uznávať to aj na poli duševnom. Kristus sa 40 dní postil a tým dal nám príklad. On je Boh, nepotreboval to. My sme slabí ľudia, nám disciplína, zriekanie sa, obete znamenajú posilu duševnú.

2 Kiež by ma Duch Svätý tiež často priviedol do púšte samoty, kiežby som sa často zahrúžil do týchto vážnych vecí. Niekedy taká meditácia, taká prechádzka osamote, také zamyslenie sa viac osoží, než dlhé nahováranie. Duševné cvičenia, exercície, poskytujú nám tiež takú samotu.

3. Ježiš nám dáva príklad v trojakom ovládaní seba: popri každodennom chlebe myslieť aj na dušu, meditovať, učiť sa a modliť. To je prvé. Na uzde mať prekotnú ctibažnosť, vo všetkom zachovať spokojnosť a vážnosť. To je druhé. Neklaňať sa nikomu

pre sluby a úspechy, nepredávať seba, svoje telo, svoju prácu, svoj rozum pre akúsi domnelú slávu. To je tretie. Zdolať treba pokušenia a Bohu slúžiť.

4 Zapamätám si: meno diabol je grécke slovo, znamená ohovárača.

Druhá nedeľa pôstna.

Farba: fialová.

Introit. Reminiscere miseratiónum tuárum Dómine, et misericórdiae tuae, quae a saéculo sunt... Žalm 24. — Pamätaj, Pane, na milosrdenstvo a dobrotu Tvoju, ktorá je od vekov.

Glória vystane, Prefácia pôstna, na konci omše „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Deus, qui conspicis omni nos virtúte destitui: intérius exteriúsque custódi: ut ab omnibus adversitátibus muniámur in córpore, et a pravis cogitatiónibus mundémur in mente. Per Dóminum..

Bože, Ty vidíš, že nás všetky sily opustily. Ochraňuj nás zvonku i znútra, aby sme boli proti všetkým protivenstvám na tele posilnení, a od zlých myšlienok na mysli očistení. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 269.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Tesaloničanom (4, 1-7) prikazuje, že máme žiť podľa vôle Božej. „Viete, aké príkazy sme vám v mene Pána Ježiša dali: Boh chce vaše posvätenie! Preto sa chráňte smilstva! Nech si každý z vás opatruje nádobu (svojho tela) vo všetkej posvätnosti a poctivosti, a nie v smyselných žiadostiach ako pohani... Nech sa nikto pri svojich podujatiach nedopúšťa prechmatov a chamtivosti proti bratovi, pretože Pán sa za toto všetko pomstí... Veď nie k nečistote, ale k svätosti nás Boh povolal!"

Evanjelium podľa Matúša, 17, 1-9.

Oslávenie Pána.

In illo témpore: Assúmpsit Jesus Petrum, et Jacóbum, et Joannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excélsum seórsum: et transfigurátus est ante eos...

Za onoho času vzal si Ježiš Petra, Jakuba a jeho brata Jána a viedol ich osve na vysoký vrch. Tam sa premenil pred nimi. Tvár mu zažiarila ako slnko, jeho rúcho zbelelo ako svetlo. A hľa, zjavil sa im Mojžiš a Eliáš a shovárali sa s ním. Vtedy sa ozval Peter a hovoril Ježišovi: „Pane, dobre je nám tu. Ak chceš, spravím tu tri stánky, tebe jeden, Mojžišovi jeden a Eliášovi jeden." Kým ešte hovoril, hľa, jasný oblak ich zaclonil a z oblaku ozval sa hlas: „Toto je môj milovaný syn, v ktorom mám zaľúbenie. Jeho počúvajte!" Keď to učenici počuli, padli na tvár a veľmi sa báli. Potom pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!" Keď pozdvihli svoje oči, nikoho iného nevideli iba samého Ježiša. Keď potom sostupovali s vrchu, Ježiš im prikazoval: „Nikomu nehovorte o videní, kým syn človeka nevstane zmŕtvych!"

Meditácia.

1. V tomto jedinom zjave oslávenia Pána vidím dejiny ľudskej spásy. Mojžiš — Starý zákon so svojím očakávaním, tvrdými predpismi, — Eliáš — proroci, ktorí neustali napomínať národ židovský, aby vytrval, neodpadol od pravého Boha, veď je predurčený dať svetu Spasiteľa, — Kristus — Nový zákon vo svojom jase a krásnom oslávení, — Boh Otec, ktorý vydáva svedectvo o svojom Synovi, že je to Jeho vôľa, aby Ježiš trpel, aby umrel, preto treba ho poslúchať, a konečne apoštolovia, ktorí razom vidia aj vrub slávy a konečne cieľ pašií. Veru, kresťanstvo nie je náboženstvom trpiacich, nie je len pre ubiedených, nie pre tých, čo len na kríž myslia, na

askézu a smrť. Kríž je len prostriedkom k obnove, k duševnej slobode, k rovnováhe a ku sláve. — Nech aj na moju dušu padne lúč z oslávenej Kristovej postavy na hore Tábor. I ja musím dovidieť na koniec krížovej cesty a nezaostávať s bedákajúcimi a so slabochmi. Kristus, to je krajší život, hlboký život a dôstojný život. Kristus, to je človek, postavený na vrchol žitia ponad dejiny spásy. Kríž nemožno zo života vymazať. Tí, čo pohŕdajú kresťanstvom pre jeho filozofiu kríža, čo omáľajú heslá životnej radosti, národnej hrdostí, bez Boha, prírody a telesnej udatnosti, môžu mať slávu na začiatku, ale potom berú na seba nedobrovoľný kríž neukojených duší a stroskotaných pokusov. My berieme na seba kríž Kristov už vopred a dobrovoľne, v povedomí, že za ním žiari život, zdravie a sláva.

2. Dobre je nám tu byť — je heslo nábožnej duše, Kristovi oddanej. „Faciamus tria tabernacula" — my máme svoje tabernákulum v každom kostole, vo svätostánku, kde prebýva medzi nami Ježiš. Tam je dobre byť s Ním v sladkom modlitebnom spojení.

3. Ježiš je dobrý Majster, dobrý učiteľ a dobrý priateľ. Vedie apoštolov na ceste utrpenia. Budú musieť byť svedkami strašnej smrti krížovej, a potom oni sami budú musieť hlásať evanjelium kríža, trpieť a umrieť. Preto bolo treba posily a potechy. Výjav na Tábore, ktorý aspoň na chvíľu odhalil podstatu životnej borby a vôbec posunul horizonty celého života až do večnosti cez dejiny ľudské, tento výjav im bol najlepšou posilou, najúčinnejšou školou a jedinečnou potechou. Apoštolovia prežili všetko, aj kríž, aj vzkriesenie, a radostne umierali pre ten kríž v nádeji vzkriesenia. — Dobre si uvedomujem, že život katolíka nie je od narodenia až do smrti, ale z večnosti do večnosti. Kríž a útrapy stoja v znamení tohto presvedčenia, „sub specie aeternitatis", v znamení večnosti.

Tretia nedeľa pôstna.

Farba: fialová.

Introit. Oculi mei semper ad Dóminum, quia ipse evéllet de láqueo pedes meos... Žalm 24. — Oči moje vždy sú obrátené k Pánovi. On vyslobodí moje nohy z osídel...

Glória vystane. Prefácia pôstna, na konci omše „Benedicamus Dómino".

Modlitba.

Quaésumus, omnípotens Deus, vota humílium réspice: atque, ad defensiónem nostram, déxteram tuae majestátis exténde. Per Dóminum...	Prosíme Ťa, všemohúci Bože, shliadni na prosby ponížených a na našu ochranu vystri pravicu velebnosti Tvojej. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 269

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom (5, 1-9) hovorí o tom, že máme byť synmi svetla. „Nasledujte (príklad) Boží ako (jeho) milované dietky a žite v láske, ako aj Kristus nás miloval a seba samého vydal za nás Bohu ako dar a obetu... Smilstvo však a akékoľvek nemravnosť alebo chamtivosť nech sa ani len nespomenú medzi vami... Lebo vedzte a uvedomte si, že ani smilník, ani iný nemravník, ani chamtivec, čo je vlastne modloslužobníctvom nemajú práva na dedičstvo v kráľovstve Kristovom a Božom... kedysi ste boli tmou, teraz ste sa však stali svetlom v Pánovi. Žite teda ako dietky svetla! A ovocie svetla je to, čo je dobré, spravodlivé a pravdivé."

Evanjelium podľa Lukáša, 11, 14-28.

Činnosť Belzebuba a chvála Bohorodičky.

In illo témpore: Erat Jesus ejíciens daemónium, et illud erat mutum...

Za onoho času vyháňal Ježiš diabla, ktorý bol nemý. Keď diabol vyšiel, prehovoril nemý. I divily sa zástupy. Poniektorí z nich však hovorili: „S pomocou Belzebuba, kniežaťa diablov, vyháňa diablov." — Iní

však, aby ho pokúšali, žiadali si od neho znamenie s neba. (Ježiš) poznal ich smýšľanie a povedal im: „Každé kráľovstvo rozdvojené sa rozpadne a dom na dom sa zrúti. Ak je teda aj satan rozdvojený, ako obstojí jeho kráľovstvo? Vy vravíte, že ja s pomocou Belzebuba vyháňam diablov. No ak ja s pomocou Belzebuba vyháňam diablov, potom s pomocou kohože (ich) vyháňajú vaši synovia? Preto oni budú vašimi sudcami. Ale ak ja prstom Božím vyháňam diablov, tak teda prišlo k vám kráľovstvo Božie. Ak silný človek v plnej výzbroji stráži svoj dvor, jeho majetok je bezpečný; ale ak príde ešte silnejší muž a premôže ho, vtedy ho oberie o výzbroj, v ktorú úfal, a čo ukoristil, porozdáva. Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto neshromažďuje so mnou, rozhadzuje. Keď nečistý duch vyjde z človeka, blúdi po miestach bez vlahy a hľadá odpočinok, ale ho nenájde. Vtedy si povie: „Navrátim sa do svojho domu, odkiaľ som vyšiel." A keď sa vráti, nájde ho vymetený a vyzdobený. Potom odíde a priberie si sedem iných duchov, podlejších ako on sám, vojdu a ostanú tam bývať. Posledný stav takého človeka býva horší, ako bol predošlý." Keď to hovoril, ktorási žena zo zástupu mocným hlasom zvolala: „Blahoslavený život, ktorý ťa nosil, a blahoslavené prsia, ktoré si sal." On však povedal: „Zaiste, ale blahoslavenejší sú tí, čo počúvajú slovo Božie a zachovávajú ho."

Meditácia.

1. Keď už robí Ježiš dobré, keď uzdravuje, keď jeho Cirkev prekvitá, keď v nej ľudia nachádzajú pravý život a potechu, — tak to všetko vysvetľovať treba podľa takých metód, ktoré predstavujú Krista ako celkom prirodzený zjav, bez slávožiary božstva a mesiášstva: to je heslom všetkých, ktorí nechcú veriť Kristovi. Židom, čo boli svedkami zázrakov Ježišových, vyhovela výhovorka s Belzebubom, dnešným Antikristom slúži moderná psychologia, okultné vedy, materializmom presiaknutá prírodoveda aby popierali všetku nadprirodzenosť v súvislosti s Kristovou postavou. Kristus je láskavý, trpezlivo vy-

svetľuje, vyloží zjavnú mýlku. Niektorí dajú sa presvedčiť, iní zostávajú tvrdošijne pri svojom. Aj my máme apologetiku, dokazujeme rozumnosť svojej viery, máme dôkazy pre jestvovanie Boha, že Ježiš žil a Cirkev založil. No, kto nemá pre duchovný svet smyslu, kto z prekliatej hmotnosti vymotať sa nevie, ten v týchto otázkach zostáva vždy bližší psychickému stavu zvieraťa, kde je táto neschopnosť pre vyšší život prirodzená, než duševnému vývoju veriaceho človeka. Tomu je márna každá apologetika. Ale kde je náchylnosť na vyššie ponímanie vecí, tam môže byť nádej, že nemý diabol opustí človeka a ozve sa v ňom — Slovo.

2. Kristus ostro rozdeľuje duchovný svet na dve ríše: na ríšu Božiu a na ríšu satanovu. Tieto dve ríše bojujú o dušu človeka Kristus a satan stoja proti sebe. Netreba zapierať satana, ani jeho peklo. Mnohi ho nevidia, lebo ho majú v sebe. Satan jestvuje a nezaháľa. Kto má oči, vidí to a skusuje. Blažený ten, z ktorého Kristus, jeho kňazi alebo jeho ustanovizne vyženú satana i jeho dielo: hriech a neduhy, a zas nešťastní tí, z ktorých satan, jeho pomocníci, jeho školy a učeníci vyženú Boha. Jedno je isté: Kristus a jeho ríša sú silnejší. Satan ozbrojeno stráži svoju korisť, ale od neho silnejší Ježiš ho premôže. Majme teda dôveru a vieru.

3. Kristus nestrpí ľudí na dve strany. Alebo je niekto katolík, Kristov človek, alebo nie. To pokuľhávanie na každú stranu, to z polovice kresťanské, z polovice pokrokárske rúcho, to je satanovo dielo. Tí duševní všadeboli, ktorí chcú byť milými a vzácnymi na všetky strany, ba aj tí takzvaní neutrálni ľudia, ktorí prísnou objektivitou usilujú sa zachovávať svoju duševnú tuposť a ľahostajnú bezobsažnosť, sú len predvojom na tamtej strane. Môžu byť diplomatmi, ale nezastupujú ríšu Božiu.
na svojej duševnej náprave. Pokušenia môžu byť

4. Nesmiem si zakladať na svojej zachovalosti alebo na domnelej stálosti v čnostiach. Tým menej

ešte silnejšie než kedysi, a môj pád bude tým hroznejší. Modliť sa a mať dôveru v milosť Božiu!

5. Mária bola matka Ježišova. Bola mu celkom blízka. Správne ju chválila biblická žena ako blahoslavenú. A tu nás Pán Ježiš hneď upozorňuje, kto mu je najbližší, kto je s ním úzko spojený: ten, kto počúva a zachováva slovo Božie, človek nábožný. To je podstata všetkej spojitosti s Ježišom.

Štvrtá nedeľa pôstna.

Jeden oddych vo vážnosti pôstu: táto nedeľa má ráz radostný, ako tretia adventná. Už introit to naznačuje. Kňaz môže mať na sebe ružové rúcho.

Farba: fialová alebo ružová.

Introit. Laetáre, Jerúsalem: et convéntum fácite, omnes qui dilígitis eam: gaudéte cum laetitia, qui in tristitia fuístis... Iz. 66. — Veseľ sa, Jeruzalem; shromaždite sa všetci, ktorí ho milujete; radujte sa veselo, ktorí ste mali zármutok...

Glória vystane, Prefácia pôstna, na konci omše „Benedícamus Dómino".

Modlitba.

Concéde quaésumus, omnípotens Deus: ut, qui ex mérito nostrae actiónis afflígimur, tuae grátiae consolatióne respirémus. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, všemohúci Bože, dožič nám, aby sme si milosťou Tvojou potešení oddýchli, ktorí za svoje skutky zaslúžene sme trestaní. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 269.

Lekcia z listu svätého Pavla Galaťanom (4, 22-31) učí nás o slobode kresťanskej; apoštol pripomína prednosti Nového zákona nad Starým zákonom.

Evanjelium podľa Jána, 6, 1-5.

Rozmnoženie chleba.

In illo témpore: Abiit Jesus trans mare Gali-

léae, quod est Tiberíadis: et sequebátur eum multitúdo magna...

Za onoho času Ježiš odišiel na druhú stranu Galilejského čiže Tiberiadskeho mora. A nasledoval ho veľký zástup (ľudí), lebo videli divy, ktoré učinil na chorých. Ježiš vystúpil na vrch a posadil sa tam aj s učeníkmi. Blízko bola židovská slávnosť Veľkej noci. Keď Ježiš pozdvihol oči a videl, že veľký zástup prichádza k nemu, povedal Filipovi: „Kdeže nakúpime chleba, aby sa títo (všetci) najedli?" Ale to povedal len preto, aby ho skúšal, lebo sám vedel, čo urobí. Filip mu odpovedal: „Nestačí chleba za dvesto desiatnikov, aby sa ušlo každému čo len trocha!" Jeden z učeníkov, Ondrej, brat Šimona Petra, povedal (Ježišovi): „Tu je akýsi chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých?" I rozkázal Ježiš: „Usaďte ľudí!" A bolo na tom mieste mnoho trávy. Len mužov si tam posadalo okolo päťtisíc. Tu Ježiš vzal chlieb, vzdal Bohu vďaky a potom rozdával sediacim. Podobne aj z rýb, koľko kto chcel. Keď sa nasýtili, povedal učeníkom: „Posbierajte zvyšné odrobinky, aby nič nevyšlo nazmar!" Posbierali ich teda a odrobinkami z piatich jačmenných chlebov, ktoré zvýšily po tých, čo boli jedli, naplnili dvanásť košov. Tí ľudia, keď videli, aký div učinil Ježiš, hovorili: „Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet!" Ale Ježiš, keď zvedel, že chcú prísť za ním a zmocniť sa ho, aby ho urobili kráľom, utiahol sa zasa samotný na vrch.

Meditácia.

1. Ježiš rozmnožovaním chleba zasa dokázal, že je Pánom prírody. Ale tento zázrak vyviera aj z Jeho dobrotivého srdca. Nasýtil najprv celý zástup chlebom duševným, učil ich, hovoril im, takže ani nezbadali príchod večera, keď bolo treba dať poslucháčom aj telesný pokrm. Pri starosti o dušu nesmieme nikdy zabudnúť na hmotnú stránku života.

To nám pripomína toto evanjelium, určené práve na túto radostnú nedeľu pôstu. Aj sebazapieranie musí vyvierať z dobre chápanej životnej radosti. To sú dve chybné výstrednosti, ktoré nechápu podstatu pravého života: starať sa s jednej strany len o hmotu, o bohatstvo, zahrúžiť sa celkom do hmoty, ale na dušu, na náboženstvo celkom zabudnúť a nevšímať si duchovnú čiastku žitia, — s druhej strany zas starať sa len o dušu o duchovné veci, a pritom zanedbávať zdravie, poriadok, čistotu tela, slušnú výživu. Aj tu, aj tam len trpí ľudská dôstojnosť. Preto je našou katolíckou sociálnou povinnosťou starať sa aj o hmotné zaopatrenie svojich ľudí, aby mali zamestnanie, slušné pláce a platy, zdravé bývania. Staviame krásne kostoly, ale nesmieme zanedbávať ani kostoly Ducha Svätého, to jest telo ľudské. „Zdravý duch v zdravom tele" má platnosť i v živote náboženskom.

2. Rozmnožovanie chleba je prípravou na založenie Sviatosti Oltárnej. Ako z niekoľko chlebov nasýtil Ježiš tisíce ľudí, tak podáva teraz veriacim v Eucharistii duševný pokrm, svoje vlastné telo. Je tu čas odbaviť si veľkonočnú spoveď a prijať telo Pánovo. Možno, že si to aj inokedy, aj častejšie vykonávam, no teraz, keď to Cirkev priamo predpisuje, urobím to tým dôkladnejšie: i spoveď, i sväté prijímanie. Veď to je ovocie veľkej prípravy na Vzkriesenie: očistiť sa od hriechov a spojiť sa s Kristom.

Smrtná nedeľa.

Odo dneška až po Veľkú noc je čas utrpenia Pána Ježiša: Tempus Passionis, preto dnešná nedeľa menuje sa Dóminica Passiónis. Všetko ostatné v liturgii odstupuje, len pamiatka umučenia zostáva, ba vystupuje a čoraz ostrejšie. Kríž, a v kríži spása — to je vedúca myšlienka, ktorá slávi svoj triumf na Veľký piatok.

Oltárne obrazy a kríže sú zakryté fialovým závojom, na znak veľkého uponíženia Kristovho.

Zo stupňovej modlitby vystane Žalm 42., ako v čiernych omšiach.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta ... Žalm 42. — Súď ma, ó Bože, a zastaň ma pred bezbožnými ľuďmi.

Glória vystane, na konci omše „Benedicamus Domino".

Modlitba.

Quaésumus, omnípotens Deus, famíliam tuam propítius réspice: ut, te largiénte, regátur in córpore; et, te servánte, custodiátur in mente. Per Dóminum nostrum ...

Prosíme Ťa, všemohúci Bože, shliadni milostive na svoj ľud a dobrotive ho spravuj na tele a pod Tvojou ochranou stráž ho na mysli. Skrze Pána nášho ...

2. modlitba za Cirkev alebo za pápeža ako na str. 212.
3. modlitby niet.

L e k c i a z listu svätého Pavla Židom (9, 11-15) uvažuje o Kristovi, Veľkňazovi Nového zákona. Keď krv starozákonnej obety očistila ľudí, „o čo viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha seba samého priniesol Bohu ako bezúhonnú obetu, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu."

E v a n j e l i u m podľa Jána, 8, 46-59.

Kristus sa osvedčuje pred Židmi.

In illo témpore: Dicébat Jesus turbis Judaeórum: Quis ex vobis árguet me de peccáto? ...

Za onoho času povedal Ježiš zástupom židovským: „Kto z vás usvedčí ma z hriechu? Prečo mi (teda) neveríte, keď vám pravdu hovorím? Kto je z Boha, počúva Božie slová; vy ich nepočúvate, lebo nie ste z Boha." Židia mu odpovedali: „Či nevravíme dobre, že si Samaritán a čertom posadlý?" Ježiš (im) hovoril: „Nie som čertom posadlý, ale ctím si Otca, vy ma však zneucťujete. Nehľadám svoju slávu, ale je, kto ju hľadá a kto súdi. Veru, veru, hovorím vám, kto zachováva moje slová, neuvidí smrti

naveky!" Židia mu vraveli: „Teraz vieme, že si čertom posadlý! Abrahám umrel i proroci, a ty tvrdíš: „Kto zachováva moje slová, neokúsi smrti naveky!" Vari si ty väčší ako náš otec Abrahám, ktorý umrel? I proroci umreli. Kýmže sa robíš?" Ježiš odpovedal: „Ak sa sám oslavujem, moja sláva nestojí za nič! Ale oslavuje ma môj Otec, o ktorom vy tvrdíte, že je vaším Bohom. Vy ste ho nepoznali, ale ja ho poznám! A keby som povedal, že ho nepoznám, bol by som luhárom ako vy. Ale ja ho poznám a zachovávam jeho slová. Váš otec Abrahám plesal (v nádeji), že uzrie môj deň; uzrel a zaradoval sa!" Židia sa ho teda pýtali: „Ani päťdesiat rokov nemáš a Abraháma by si bol videl?" Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám, ja som skôr, ako sa narodil Abrahám!" I zdvihli kamene, aby hádzali na neho, no Ježiš sa skryl (medzi ľuďmi) a vyšiel z chrámu.

Prefácia o svätom kríži:

Začiatok a koniec ako pôstna prefácia na str. 270.

Vere dignum ... aetérne Deus: Qui salútem humáni géneris in ligno crucis constituísti: ut, unde mors oriebátur, inde vita resúrgeret: et, qui in ligno vincébat, in ligno quoque vincerétur: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem ...	Veru sa sluší ... večný Bože, Ty si spásu ľudského pokolenia ustanovil na dreve kríža, aby odtiaľ povstal život, odkiaľ vzišla smrť, a aby ten, ktorý na dreve zvíťazil, na dreve bol i premožený skrze Krista, Pána nášho, skrze ktorého velebnosť...

Meditácia.

1. Židia hádajú sa s Ježišom. Nechcú veriť. Tu je zasa ten problém viery a nevery, ktorý mňa, moderného človeka, natoľko zaujíma. Viera, to je slobodný mravný čin. Nemožno ju vynútiť ani násilím, ani vedeckým dôvodením. Treba chcieť veriť. Kto nemá dobrej vôle, kto nemá tú stálu duševnú náladu na

vieru, ten takzvaný „pius credulitátis afféctus", tomu neimponuje ani najideálnejší obsah náboženského pominania. „Preto nepočúvate, lebo nie ste z Boha" — to je všetko. Pre mňa je dôležité, aby som si bol načistom, koho to mám na kríži. Ja verím. Predo mnou stojí Kristus, vyrastnutý z úzkeho kruhu niekoľko Židov-vrstovníkov do večných dejín. Predo mnou stojí s tými istými slovami a s tým istým povedomím. Ako Pán života a smrti. Ako Pán večnosti a Žriedlo nesmrteľnosti pre tých, čo Ho počúvajú „Prv, než bol Abrahám, ja som." On je Slovo večné, On je Boh. Preto verím. Úplne verím a nehádam sa.

2. Židia súdili podľa seba. Nevedeli si vysvetliť ani Ježišove povedomie, ani Jeho skutky a život. „Čertom posadlý" — to bol ich argument. Pokladali Ho za posadlého, za nepríčetného, ako Samaritánov, ktorí sa oddeľovali od ostatných Palestínčanov. Posadlý človek neslúži sláve Božej — odpovedá im Spasiteľ. Židom nepáčily sa Kristove novoty, i keby boli uznávali Jeho pravdu. Spasiteľ stojí vysoko nad nimi. Nezatají ani pravdu, ani svoje božstvo. Keby to robil, bol by luhárom ako oni. I dnes luhár zakrýva svoje špinavé úmysly a city, a preto sa nazdáva, že aj iný klame, aj iný zakrýva, keď hovorí o sebe. Protivníci Kristovi mali diabla, ducha ohovárky a osočovania, preto v nich diabol rozmýšľal, ten diabol hovoril z nich, tohto diabla hľadali aj v Ježišovi. — Ja musím mať čisté, jasné, dobrotivé oko, nezakalené diabolstvom závisti a ohovárky. Nemyslím o nikom zlé, nehľadám na nikom špinu, neupodozrievam. Len takéto oko môže vidieť v potupenom, zneuctenom, nepochopenom Kristovi — Boha.

3. „Kto z vás môže ma obviniť z hriechu?" To je jedinečné povedomie Ježišovo. Nik iný neodvážil by sa na túto otázku, veď sme plní krehkostí, pokleskov. Preto je mi povedomie Kristovo upozornením, že keď chcem pracovať za ideály, za pravdu, keď chcem vystupovať vo verejnosti, musím byť aspoň od tých podlostí a necharakterností čistý, ktoré môžu kompromitovať pravdu, mnou zastúpenú. Nemať „ma-

slo na hlave!" Kto sa drží Krista a Jeho zásad, môže vystupovať vždy s podmaňujúcou mravnou silou.

4. Ježiš napokon vyhol tej rozbesnenej spoločnosti, ktorá mala vo svojej bezradnosti len jediný dôvod: kameň. Múdrejší ustúpi, hovorí príslovie. I keď neustúpi, ale vyhýba sprostým.

Kvetná nedeľa — Veľký týždeň.

Vrchol pôstneho času. Tento týždeň je venovaný celkom veľkému mystériu smrti Ježišovej. V ňom väzí podstata a jadro nášho spasenia. Celý týždeň sa nám predstavujú grandiózne historické výjavy ťažkej cesty na Kalváriu, aby sme si uvedomili, aby sme precítili a prežívali každú drobnú fázu tej tragédie, ktorá končí triumfom kríža a vzkrieseného Krista. V katolíckej väžnosti prežiť taký veľký týždeň, to už samo v sebe je veľká obrodná očista duše, ktorá znamená prevrat v pomere ku svetu. Veľký týždeň nech je veľkým týždňom duše mojej. Od dnešného rána až do Vzkriesenia.

Žehnanie paliem.

Pred omšou je žehnanie paliem na pamiatku toho, že Kristus slávnostným príchodom do Jeruzalema nastúpil svoju krížovú cestu. Preto je aj procesia. U nás palmy nerastú, požehnávajú sa iné ratolesti, ako by prvá obeta prebúdzajúcej sa prírody, zväčša takzvané vŕbové bahniatka.

Chór zaspieva antifónu:

Hosánna fílio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini. O rex Israel: Hosánna in excélsis.	Hosana Synu Dávidovmu. Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. O kráľu Izraelský! Hosana na výsostiach!

Potom kňaz na ľavom boku oltára začne modlitby na požehnávanie. — Dóminus vóbiscum. — Z knihy Mojžiša číta lekciu o palmách, evanjelium číta podľa Matúša 21, 1-9, kde je opísaný triumfálny príchod Ježiša do Jeruzalema. Nasleduje žehnacia modlitba a osobitná prefácia s modlitbami. Kňaz pokropuje ratolesti a okiadza ich. Potom nasleduje ešte jedna konečná modlitba, po ktorej sa ratolesti rozdávajú. Speváci zaspievajú:

Púeri Hebraeórum, portántes ramos olivárum,	Hebrejské deti niesly olivové ratolesti, išly Páno-

obviarérunt Dómino, clamántes et dicéntes: Hosánna in excelsis.
Púeri Hebraeórum vestiménta prosternébant in via et clamábant, dicéntes: Hosánna fílio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

vi naproti a takto kričaly, volaly: Hosana na výsostiach.
Hebrejské deti prestieraly na cestu svoje rúcho, kričaly a volaly: Hosana Synu Dávidovmu; požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom.

Kňaz dokončí: Dóminus vobiscum — modlitbou.

Procesia s ratolesťami.

Kňaz dá povel na sprievod:

Procedámus in pace. | Poďme v pokoji.

Speváci odpovedajú:

In nómine Christi. Amen. | V mene Kristovom. Amen.

Procesia tiahne von z kostola. Spievajú sa antifóny: Cum appropinquáret . . . Matúš 21, 1-3. — Cum audisset . . Ján 12. — Ante sex dies . . . Occúrrunt turbae . . . Cum Angelis . . . Turba multa . . .

Keď kňaz s asistenciou príde na zpiatočnej ceste ku kostolným dverám, dvere sa pred ním zavrú, a spievajú pieseň zamieňavo raz tí, čo sú vonku, raz tí, čo sú vnútri:

Glória, laus et honor tibi sit,
Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit
Hosánna pium.

Buď sláva, česť a chvála Tebe,
Kriste, Vykupiteľu,
Ktorému nevinné ústa
Hosana spievajú.

Tento refrén piesne sa šesť ráz opakuje. Na konci kňaz krížom zaklope na bránu, ktorá sa otvorí, ako brána nebeská smrťou Kristovou, a procesia vracia sa do kostola; zatiaľ zneje pieseň:

Ingrediénte Domino in sanctam civitátem, Hebraeórum púeri resurrectiónem vitae pronuntiántes, — Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant,

Keď Pán vchádzal do svätého mesta, hebrejské deti hlásaly vzkriesenie života. S palmovými ratolesťami v rukách volaly: Hosana na výsostiach!

in excélsis, cum audísset pópulus, quod Jesus veníret Jerosólymam, exiérunt óbviam ei. — Cum ramis...

— Keď ľud počul, že Ježiš prichádza do Jeruzalema, vyšiel mu v ústrety. S palmovými ratolesťami ..

Omša.

Farba: fialová.

Introit. Dómine, ne longe fácias auxílium tuum a me, ad defensiónem meam áspice... Žalm 21. — Pane, neodopieraj mi dlho svoju pomoc, ale hľaď mi pomáhať.

Glória vystane, prefácia o kríži, na konci „Benedicámus Dómino".

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui humáno géneri, ad imitándum humilitátis exémplum, Salvatórem nostrum carnem súmere et crucem subíre fecísti: concéde propítius: ut et patiéntiae ipsíus habére documénta et resurrectiónis consórtia mereámur. Per eúndem Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, Ty si chcel, aby náš Spasiteľ človekom sa stal, na kríži umrel, aby tak ľudské pokolenie malo nasledovania hodný príklad pokory. Dovoľ milostive, aby sme si zaslúžili učiť sa od jeho trpezlivosti a dosiahnuť aj účasť jeho vzkriesenia. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 2, 5-11. Príklad Kristov. „Smýšľajte o sebe tak ako Ježiš Kristus! ... Uponížil sa a bol poslušný až po smrť, a to po smrť na kríži. Preto ho Boh povýšil a dal mu meno nado všetky iné mená, aby sa na meno Ježiša skláňalo každé koleno..."

PAŠIE.

Namiesto evanjelia číta kňaz v omši čiastku z evanjelia podľa Matúša o utrpení a smrti Ježišovej, takzvané pašie (26, 1 75); v utorok ich číta podľa Marka, v stredu podľa Lukáša, na Veľký piatok podľa Jána. Pašie spievajú kňazi alebo chór.

Meditácia.

Tento týždeň pozorne čítajme slová Kristove ktoré bol povedal v čas svojho utrpenia. Tie slová nepotrebujú vysvetlivky slabých ľudských slov. Hovoria priamo k našej duši. Každé slovo je sväté, každé pre mňa povedané, každé tak mohutne vystihuje náladu tohto svätého týždňa! Slová Spasiteľove sú tu posbierané zo všetkých štyroch evanjelií a voľne pospájané do rámca dejín Kristovho utrpenia. Čítame teda v nich vlastne sjednotené pašie.

PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Pred sviatkami povedal Ježiš učeníkom svojim:

„Viete, že o dva dni bude Veľká noc, a Syna človeka vydajú, aby ho ukrižovali."

Vtedy sa už boli radili Židia u veľkňaza Kajfáša, ako by mohli Ježiša chytiť a zmárniť. Jeden z dvanástich apoštolov, Judáš, stal sa zradcom. Vošiel doňho satan. Za tridsať strieborných sľúbil im vydať Ježiša.

Keď prišiel deň, v ktorý podľa židovskej obyčaje mal sa zabiť veľkonočný baránok, poslal Ježiš učeníkov svojich:

„Iďte a pripravte nám baránka, aby sme (ho) jedli... Hľa, keď budete vchádzať do mesta, stretne sa s vami človek, čo ponesie džbán vody; iďte za ním do domu do ktorého vojde, a povedzte hospodárovi toho domu: »Učiteľ ti odkazuje: Kde je hospoda, v ktorej budem so svojimi učeníkmi jesť baránka?« On vám ukáže veľkú sieň vystlanú a pripravenú. Tam nám pripravte!"

Keď potom večer usadil sa Ježiš s dvanástimi k hostine, povedal:

„Túžobne som si žiadal jesť s vami tohto (veľkonočného) baránka skôr, ako by som trpel.

Lebo vám hovorím, že ho už nebudem jesť, kým sa nesplní v kráľovstve Božom."

Aj o víne povedal podobné:

„Vezmite si ho a rozdeľte medzi sebou. Lebo vám hovorím, že odteraz nebudem piť z viničného plodu, kým nepríde kráľovstvo Božie."

Potom vstal a umýval apoštolom nohy. K tomu povedal poučenie:

„Chápete, čo som vám urobil? Vy ma voláte Učiteľom a Pánom, a dobre hovoríte, lebo tým som. Keď teda ja, Pán a Učiteľ, umyl som vám nohy, aj vy ste povinní navzájom si umývať nohy! Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som vám ja urobil. Veru, veru, hovorím vám, nie je sluha väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, čo ho poslal. Viete to a budete blažení, ak budete podľa toho konať ... Veru, veru, hovorím vám, kto prijme toho, koho ja pošlem, mňa prijme, a kto mňa prijme; prijme toho, ktorý mňa poslal!"

Potom vzal chlieb, vďaky vzdával, lámal, dával svojim učeníkom a hovoril:

„Toto je moje telo, ktoré sa za vás dáva."

Podobne vzal i kalich, vďaky vzdával a hovoril:

„Pite z toho všetci, toto je totiž krv moja, krv (Nového) zákona, ktorá sa vyleje za mnohých na odpustenie hriechov. Toto robte na moju pamiatku."

Tak ustanovil Sviatosť Oltárnu, eucharistiu. Potom narážal na zradu Judášovu, hovoriac:

„Ale hľa, ruka toho, ktorý ma zradí, je s mojou na stole. Syn človeka síce ide, ako je určené, no beda tomu človekovi, čo ho zrádza."

A celkom ustrnutý povedal:

„Veru, veru, vravím vám, jeden z vás ma zradí."

Apoštolovia nechceli tomu veriť, ale Ježiš pošepol Jánovi, svojmu miláčikovi:

„Ten je to, komu namočím a podám skyvu chleba."

A podal ho Judášovi. Ten sa ešte pretvaroval, ale na jeho otázku, či azda on je zradcom, odvetil mu Spasiteľ:

„Len urob chytro, čo chceš urobiť!"

Ostatní si mysleli, že ho posiela nakupovať — Keď Judáš prijal zákusok, vošiel doňho satan. Zradca vyšiel do tmavej noci, a vtedy Ježiš vravel·

„Teraz je oslávený Syn človeka a Boh je oslávený v ňom. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh ho v sebe oslávi a už (ho) čoskoro oslávi."

Potom dal učeníkom svojim príkaz lásky:

„Dietky, ešte krátky čas som s vami! Budete ma hľadať, ale ako som vravel Židom, aj vám teraz hovorím: Kam ja idem, ta vy nemôžete prísť. Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali. Po tom poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete navzájom milovať."

Horlivý Peter začal sa Ježišovi dušiť, že pôjde za Ním, kamkoľvek ide, ba aj život svoj že obetuje za Neho. Vtedy mu Ježiš povedal:

„Aj život položíš za mňa? Šimon, Šimon, hľa vyžiadal si vás satan, aby vás preosial ako pšenicu. No ja som prosil za teba, aby neprestala tvoja viera A ty, keď sa raz obrátiš, utvrdzuj svojich bratov."

A keď Peter znova tvrdil, že je hotový ísť s Ním do žalára, i na smrť, Ježiš smutne poznamenal·

„Veru, hovorím ti, že tejto noci, skôr ako sa kohút ozve, tri razy ma zaprieš."

Peter umĺkol a Ježiš ďalej potešoval apoštolov

„Nech sa vám srdce nestrachuje! Verte v Boha a verte aj vo mňa! V dome môjho otca je veľa príbytkov ... Idem vám pripraviť miesto. A keď odídem a pripravím vám miesto, vrátim

sa a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu ta, kam idem, poznáte... Ja som cesta i pravda i život! Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa... Kto mňa vidí, vidí aj Otca!... Vari neveríte, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne?... Kto verí vo mňa, tiež bude konať skutky, ktoré ja konám... A čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím, aby bol Otec oslávený v Synovi."

Pritom im prisľúbil Ducha Svätého:

„Ak ma milujete, zachovávajte moje prikázania! A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Obrancu, aby bol naveky s vami. — Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, pretože bude pri vás a bude vo vás. Neopustím vás ako siroty, vrátim sa k vám. Ešte trocha, a svet ma už neuvidí, ale vy ma uvidíte, lebo žijem, a aj vy budete žiť... Kto pozná moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. A kto mňa miluje, toho bude milovať aj môj Otec... Prídeme k nemu a budeme u neho prebývať... Toto vám hovorím, kým som ešte s vami. No, Obranca, Duch Svätý, ktorého Otec pošle v mojom mene, ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril.

Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho). Nech sa nermúti a nestrachuje vaše srdce!"

Pripomína im, že musia s ním zostať, lebo bez neho budú bezmocní:

„Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník. Každú ratolesť na mne, ktorá neprináša ovocie, odrezáva, a každú, ktorá prináša ovocie, čistí, aby prinášala ešte viac ovocia... Ostávajte teda vo mne a ja vo vás! Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak len neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti! (Len) kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša hojne ovo-

cia, lebo bezo mňa nič nemôže urobiť. Kto neostáva vo mne, toho odhodia ako (neplodnú) ratolesť, a uschne. A tie posbierajú, hodia na oheň, a zhoria."

A zas hovoril o láske:

„Ako mňa miloval Otec, tak aj ja som vás miloval... Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako aj ja som zachovával prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske. Toto som vám povedal aby moja radosť bola aj vašou a vaša radosť aby bola úplná. Moje prikázanie je, aby ste sa navzájom milovali, ako som vás ja miloval! Nikto nemôže väčšmi milovať, ako keď dušu položí za priateľov! Ak robíte, čo vám prikazujem, ste moji priatelia!... Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vás vyvolil a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie a vaše ovocie aby ostalo, žeby vám Otec dal všetko, čo budete od neho prosiť v mojom mene. Toto vám (zvlášť) prikazujem, aby ste sa navzájom milovali!"

Kristov učeník nehľadá priazeň sveta. O tom povedal Spasiteľ pri poslednej večeri toto:

„Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel skôr ako vás! Keby ste boli s tohto sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale že nie ste s tohto sveta, lež ja som si vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí... Keď mňa prenasledovali, budú aj vás prenasledovať... Bez príčiny ma nenávideli!... Obranca, ktorého vám pošlem od Otca, — Duch pravdy, ktorý vychádza z Otca, — ten bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, keďže ste od počiatku so mnou! Toto som vám hovoril, aby ste sa nepohoršovali. Vylúčia vás (totiž) zo synagóg, ba príde čas, keď každý, kto vás zabije, bude sa nazdávať, že tým slúži Bohu. To budú robiť preto, lebo nepoznali Otca, ani mňa."

A zas hovoril o Duchu Svätom:

„Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to nezniesli. Keď však príde On, Duch pravdy, vyučí vás všetkej pravde ... On ma oslávi, lebo (všetko) prijme z môjho a to vám zvestuje."

Nabádal na modlitbu:

„Veru, veru, hovorím vám, keď budete v mojom mene prosiť Otca o niečo, dá vám to! ... Proste, a dostanete, aby vaša radosť bola úplná! ... Vo svete máte len súženie, ale dúfajte, lebo ja som premohol svet!"

Na konci Pán Ježiš povedal tri krásne modlitby. Modlil sa najsamprv za seba. Pozdvihol oči k nebesám a riekol:

„Otče, už prišla hodina, osláv teda svojho Syna, aby Syn oslávil teba . . aby dal život večný tým, ktorých si mu sveril. A večný život je v tom, že poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal — Ježiša Krista. Ja som ťa oslávil na zemi, keď som dokončil dielo, ktoré si mi dal vykonať Teraz, Otče, osláv ma ty pri sebe samom slávou, ktorú som mal pri tebe skôr, ako svet vznikol."

Potom sa pomodlil za učeníkov·

„Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal, (keď som si ich vyvolil) zo sveta . oni... naozaj poznali, že som od teba vyšiel, a uverili, že si ma ty poslal. Prosím teda za nich! .. Otče Svätý, tých, čo si mi dal, zachovaj vo svojom mene, aby boli jednako ako my! ... Dal som im svoje slovo, a svet ich znenávidel, keďže nie sú s tohto sveta ... Neprosím, aby si ich vzal s tohto sveta, ale aby si ich zachoval pred Zlým. Nie sú s tohto sveta, ako ani ja nie som s tohto sveta. Posväť ich pravdou! A tvoje slovo je pravda. Ako si mňa poslal na svet, tak som ich ja poslal do sveta."

A konečne pomodlil sa za všetkých veriacich:

„A prosím nielen za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria vo mňa, aby všetci jedno boli, ako ty, Otče, si vo mne a ja som v tebe, aby aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že si ma ty poslal... Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, a aby uzreli moju slávu, ktorú si mi dal, lebo si ma miloval ešte pred stvorením sveta."

Tým bol koniec poslednej večeri. Ešte odbavili chválospev, potom išli všetci s Ježišom na horu Olivovú. I riekol im Ježiš:

„Vy všetci sa pohoršíte na mne tejto noci. Lebo je napísané: Udriem pastiera, a rozpŕchnu sa ovce stáda. Ale po svojom vzkriesení predídem vás do Galiley."

To zas nechcel pripustiť Peter. I keby sa všetci pohoršili, on nie. Odpovedal mu Ježiš.

„Veru, vravím ti, že dnes, tejto noci, skôr ako sa kohút dva razy ozve, tri razy ma zaprieš."

No ani Peter, ani ostatní učeníci nechceli tomu veriť. Prízvukovali svoju vernosť, ba Peter povedal: „Keby som aj zomrieť mal s tebou, nezapriem ťa."

Cez potok Cedron prišli na horu Olivovú. Tam vyhľadali miesto, ktoré sa menovalo Getsemani, kde bola záhrada. Ježiš povedal učeníkom:

„Sadnite si tu, zakiaľ odídem tamto a pomodlím sa."

I vzal so sebou Petra, Jána a Jakuba. Prišla na neho smrteľná úzkosť. Vyznal sa im:

„Smutná je moja duša až na smrť. Ostaňte tu a bdejte so mnou."

A tých troch zanechal, šiel trocha ďalej do samoty, kľakol na kolená, padol na tvár a modlil sa:

„Otče, ak chceš, vezmi tento kalich odo mňa. No nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane."

Zatiaľ tí traja zaspali. Ježiš sa vrátil k nim a robil Petrovi výčitky:

„Šimon, spíš? Ani jednu hodinu si nemohol so mnou bedliť? Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Duch je síce ochotný, ale telo nevládne."

A zasa odišiel a modlil sa:

„Otče môj, ak ma nemôže minúť tento kalich bez toho, žeby som z neho pil, nech sa stane tvoja vôľa."

A prišiel znovu k tým trom. Tí zasa len spali, lebo boli ustatí. Teraz ich Spasiteľ nezobudil, ale sa vrátil do svojej samoty a modlil sa po tretí raz. Pretrpel celú agóniu. Videl pred sebou všetky hrôzy ukrižovania. Krvavý pot mu vysadol na čelo. Tu sa zjavil jeden anjel a posilnil ho. Uspokojený prišiel potom k učeníkom svojim a povedal im:

„Spite len ďalej a odpočívajte. Hľa, priblížila sa hodina, v ktorú sa Syn človeka vydá hriešnikom do rúk. Vstaňte a poďme! Hľa, priblížil sa môj zradca."

A naozaj, Judáš, ktorý dobre poznal toto miesto, už viedol vojakov. Prv sa ushovoril s nimi, že bozká Ježiša, aby vedeli, koho majú chytiť. Judáš ho pobozkal, načo Ježiš mu riekol:

„Priateľ, načo si prišiel? Judáš, bozkom zrádzaš Syna človeka?"

Potom predstúpil a pýtal sa vojakov:

„Koho hľadáte?"

Oni odpovedali: „Ježiša Nazaretského."

Riekol im:

„Ja som."

Vojaci najprv padli na zem pred majestátnym zjavom Ježišovým. Keď sa posbierali, povedal im Kristus:

„Povedal som vám, že ja som to. Keď teda mňa hľadáte, nechajte týchto odísť."

Ale Peter vo svojej veľkej rozhorčenosti sa pustil mečom do tých ľudí a odťal Malchusovi, sluhovi veľkňaza, pravé ucho. Ježiš utíšil učeníkov svojich; Petra karhal:

„Vlož svoj meč na jeho miesto! Lebo všetci, čo siahajú po meči, mečom zahynú. Alebo sa nazdávaš, že nemôžem požiadať svojho Otca, ktorý by mi hneď dal na pomoc viac ako dvanásť plukov anjelov? Akože sa potom splnia Písma, že sa to tak má stať? Vari by som nemal vypiť kalich, ktorý mi dal Otec?"

A uzdravil sluhovi ucho. Tým však, čo prišli preňho, povedal:

„Ako na lotra ste vyšli s mečmi a kyjmi! Keď som každodenne býval s vami v chráme, nevystreli ste ruky na mňa; ale toto je vaša hodina a moc temnosti. No treba, aby sa splnily Písma."

Veru učeníci do chlapa ho opustili a utiekli. Vojaci a sluhovia poviazali Ježiša a viedli ho najprv Annášovi, Kajfášovmu svokrovi. Ale ten ho poslal ku Kajfášovi, u ktorého sa sišla porada kňazov a zákonikov. Veľkňaz začal výsluch. Ježiš mu odpovedal:

„Ja som verejne hovoril svetu! Vždy som učil v synagogách alebo v chráme, kde sa schádzajú všetci Židia, a nič som nehovoril tajne. Prečo sa teda spytuješ mňa? Opýtaj sa tých, ktorí počuli, čo som im hovoril. Tí (iste) vedia, čo som (im) hovoril."

Vtom jeden sluha uderil ho po líci: „Či tak odpovedáš veľkňazovi?" Ježiš mu spokojne povedal:

„Ak som zle hovoril, vydaj svedectvo o zlom! Ale ak nie, prečo ma biješ?

Vyslúchali svedkov, ale výpovede týchto alebo nestačily na dokázanie viny, alebo sa nesrovnávaly. Kajfáš sa opýtal Ježiša: „Nič neodpovedáš na to, čo títo svedčia proti tebe?" Ale Ježiš mlčal. Keď sa celá porada márne radila, na akom základe by mohli

Ježiša odsúdiť, prišlo Kajfášovi na um že Ježiš sa vydáva za syna Božieho, čo je samo v sebe hrozné bohorúhanie, ktoré sa podľa zákonov židovských trestalo smrťou. I vyzval Kajfáš, predseda rady, slávnostne Ježiša, aby sa pod prísahou osvedčil, či je synom Božím. Riekol mu Ježiš.

„Áno, som. Ba poviem vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť na pravici moci (Božej) a prichádzať na oblakoch nebeských."

Na toto jasné osvedčenie Kajfáš podľa židovského zvyku na znak rozhorčenia trhal si šaty. Teraz vraj netreba svedkov. Pred očami hlavnej rady sa dopustil bohorúhania. Veľká rada židovská povedala svoju mienku: Hoden je smrti

Zatiaľ Peter sa dostal pomocou istého známeho do dvora Kajfášovho, kde si vojaci založili oheň a zohrievali sa No spoznali ho. Najprv pri samom ohni vrátna, potom v predsieni druhá slúžka, ba jeden zo sluhov Kajfášových aj z nárečia jeho vybadal, že je Galilejčan a tvrdil, že ho videl s Ježišom v záhrade. Peter od strachu nielen tajil všetko, ako tým dievkam, ale začal sa preklínať a prisahať, že vôbec nepozná Ježiša. Vtedy kohút už druhý raz zaspieval. Vtom Ježiša vyviedli von. Spasiteľ hodil na Petra vyčítave láskavý pohľad. Peter vedel, čo tento pohľad znamená. Vyšiel a horko zaplakal.

Strážcovia až do rána trápili Ježiša posmešnými poznámkami. Bili ho, pľuvali mu do tvári, tĺkli ho päsťami.

Skoro ráno zasadal formálny súd židovský. Ježiša zas predviedli. Vyzvali ho, aby im ešte raz povedal, či sa pokladá za syna Božieho. On im riekol:

„Keď vám to poviem, neuveríte mi; a keď sa vás opýtam, (tiež) mi neodpoviete, ani ma neprepustíte. No odteraz bude Syn človeka sedieť na pravici moci Božej."

A riekli všetci: „Teda ty si Syn Boží?" I odpovedal

„Áno, som!"

Vtedy sa súd skončil. Ježiša uznali za vinného pre bohorúhanie, a preto poslali ho k Pilátovi, rímskemu správcovi, ktorý mal jedine moc odsúdiť voľakoho na smrť.

Keď Judáš videl, ako sa končí jeho zrada, oľutoval vec a ponáhľal sa vrátiť tridsať strieborných Zhrešil som, povedal veľkňazom, — lebo som zradil nevinnú krv. Ale títo sa mu vysmiali. Judáš vtedy zúfale odhodil v chráme peniaze a obesil sa. Cenu zrady nechceli vložiť do pokladnice chrámovej, lebo je to vraj cena krvi, ale kúpili za ne pre cudzincov cintorín.

Židia nevošli do ríšskeho domu, kde sídlil Pilát, lebo sa nechceli znečistiť na sviatky vkročením do domu pohana. Preto Pilát, rešpektujúc židovské predpisy, vyšiel k nim sám. Nechcel pochopiť, prečo priviedli Ježiša k nemu. Keď sa previnil, nech si ho odsúdia. Židia mu dali vysvetlenie. Ten človek sa dopustil takých vecí, ktoré sa trestajú smrťou. Ale na to má právo len rímsky správca. A podali zaraz žalobu proti Ježišovi. Robí prevrat v národe, búri proti Rimanom, je im nebezpečný, lebo bráni dávať dane cisárovi, ba vydáva sa za akéhosi kráľa, vraj židovského.

Keď to Pilát počul, vrátil sa do domu a opýtal sa Ježiša, či sa skutočne pokladá za kráľa židovského Ježiš mu na to odpovedal·

> *»Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní o mne povedali?«*

Pilát sa urazil. On nie je vraj Žid, aby sa o tom hádal. Vtedy mu Ježiš povedal:

> *»Moje kráľovstvo nie je s tohto sveta! Keby moje kráľovstvo bolo s tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som sa nedostal do rúk Židov. Ale moje kráľovstvo nie je zťadiaľto.«*

»Tak predsa si kráľ?« — pýtal sa ho Pilát. Ježiš mu odpovedal:

»Áno, som kráľ! A nato som sa narodil a nato som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde.«

Pilát, tento typický rímsky inteligent, ktorý nemal nijakého svetového názoru, ktorého bohom bola iba mocná rímska ríša, myslel, že Ježiš je akýsi neškodný filozof, blúznivec. Preto cynicky poznamenal: »Čo je pravda?« A vyšiel von. Povedal Židom, že on nijakej viny na tom človeku nenachádza.

No Židia nedali pokoja. Ježiša tiež vyviedli a oni teraz do očú ho obviňovali. Ježiš neodpovedal. Ani vtedy nepreriekol slovo, keď ho sám Pilát vyzval, aby sa bránil. Pilát sa náramne divil, keď videl toto dôstojné správanie Ježišovo, tú spokojnosť, ktorá stála vysoko nad hučiacim davom židovským. Zatiaľ Židia neprestali vykrikovať. Ježiš vraj búri ľud počnúc od Galilejska až sem. Keď sa Pilát dozvedel, že Ježiš je Galilejčan, chopil sa príležitosti, aby túto nepríjemnú vec striasol so seba, a poslal Ježiša k Herodesovi, ktorému patrila Galilea. Herodes v tie dni sa tiež zdržoval v Jeruzaleme.

No Herodes chápal vec celkom ináč. Už predtým bol počul o Ježišovi, že robí zázraky. Myslel si o ňom, že je to akýsi šikovný čarodejník, preto sa tešil, že teraz mu bude čosi produkovať. Ale Ježiš sa s ním nedal do reči. Mlčal. Hlavní kňazi a zákonníci začali na neho žalovať, že mu chce byť súperom, lebo sa vydáva tiež za kráľa. Nahnevaný a sklamaný Herodes vtedy rozkázal, aby obliekli Ježiša do bielych šiat, keď sa už uchádza o kráľovstvo, a ako obyčajného blázna ho vyhnal a poslal zpät k Pilátovi. Táto pozornosť bola príležitosťou, že Pilát a Herodes sa smierili. Boli predtým rozhnevaní.

Pilát vedel, že veci nevyhne, preto ešte raz svolal hlavných kňazov, predstavených a ľud. Rozpovedal im, že ani on, ani Herodes nenašli na Ježišovi vinu, ktorá by sa mala trestať smrťou. Potresce ho teda a prepustí. Ba mal ešte jeden prostriedok na záchranu Ježišovu. Bolo totiž zvykom, že na sviatky rímsky vladár vždy prepustil jedného väzňa. Vtedy sedel

práve v žalári akýsi Barabáš, burič a vrah. Pilát vedel, že kňazi len zo závisti chcú zničiť Ježiša, a preto dúfal, že keď sa samého shromaždeného ľudu opýta, ten bude mať súcit s Ježišom.

I žena Pilátova sa zamiešala do veci. Odkázala Pilátovi, sediacemu v súdnom kresle, aby nemal s tým spravodlivým nič, lebo trpela pre neho vo snách. Pilát sa teda opýtal Židov, ktorého im má prepustiť, Barabáša, vraha alebo Ježiša, ktorý sa volá Kristus. Ale vtedy už ľud bol naštvaný, takže jednohlasne kričali: „Barabáša!" „Čo teda mám urobiť s Ježišom?" — pýtal sa znechutený Pilát. Vtedy kričal celý zástup: „Ukrižovať ho!" Ale čože zlého urobil? Veď nevykonal nič trestuhodného, — bránil sa vladár. Ale tí ešte viac kričali: „Ukrižovať ho!"

Vtedy Pilát umyl si ruky a povedal: „Nemám viny na krvi tohto spravodlivého." Zbesnený ľud volal na seba hroznú kliatbu: „Jeho krv na nás a na naše deti!"

Barabáša vypustili z väzenia. Aby sa stalo Židom aspoň z čiastky po vôli, Pilát dal Ježiša zbičovať. Vojaci takto zohaveného Ježiša zahalili od červenej handry, na hlavu mu vrazili tŕňovú korunu, dali mu do ruky trstenicu, ako berlu, potom sa mu posmešne klaňali, hovoriac: „Zdrav buď, kráľ židovský!" Pritom ho opľúvali a palicou bili po hlave od tŕnia zakrvavenej.

V takomto hroznom stave ho potom ukázal Pilát Židom. Tak tu ho máte! Hľa, tu je človek! ECCE HOMO! Čo chcete ešte? Ale ako hlavní kňazi a ostatní uzreli Ježiša, znovu začali kričať: „Ukrižuj ho, ukrižuj!" Kňazi citovali Pilátovi zákon židovský, že kto sa robí Synom Božím, rúha sa Bohu a musí umrieť.

Pilát sa vnútri zas opýtal Ježiša, odkiaľ je. Ježiš mu nedal odpovede. Pilát mu povedal: „(Nechceš) sa so mnou rozprávať? Nevieš, že mám moc prepustiť ťa, a moc dať ťa ukrižovať?" Ježiš na to riekol:

> *„Nemal by si nijakú moc nado mnou, keby ti nebola daná shora! A preto ten, čo ma vydal tebe, má väčšiu vinu."*

Pilát sa ešte raz pokúsil vyjednávať so židovskými zákonníkmi, ale všetko bolo márne. Ba tí sa vytasili teraz s hlavným argumentom, ktorý bol aj pre Piláta nepríjemný. Každý, kto sa vydáva za kráľa, tak lôvodili, je nepriateľom cisára. Keď teda tohto prepustíš, riekli mu, nie si priateľom cisára. Vtedy Pilát obrátil vec na posmech, dal zas vyviesť Ježiša, ukázal na neho a povedal: „Hľa, váš kráľ!" Ale oni kričali ďalej: „Ukrižuj ho!" — „Vášho kráľa mám (dať) ukrižovať?" — odvetil im Pilát polozlostne, poloposmešne. Odpovedali hlavní kňazi: „Nemáme kráľa, iba cisára!" Vtedy Pilát, sediac na súdnom kresle v kamennej dvorane, ktorá sa volala Gabata, odsúdil Ježiša na smrť a vydal ho Židom, aby ho ukrižovali. Dostali na to aj vojenskú asistenciu.

Vojaci vzali Ježiša, obliekli mu jeho vlastné šaty, a vložili mu na ramená ťažký kríž. I niesol si kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa nazýva Kalvária, po židovsky Golgota. A viedli s ním aj iných dvoch zločincov na popravu.

Ohromnou stratou krvi vysilený Ježiš nevládal sám niesť ťažký kríž. Preto prinútili istého Šimona Cyrenejského, aby pomáhal kríž niesť Ježišovi.

Išiel za ním veľký zástup ľudu. Ženy nariekaly nad Ježišom. On sa obrátil k nim a povedal:

> *„Dcéry jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale plačte nad sebou a nad svojimi deťmi; lebo, hľa, prídu dni, v ktorých povedia: »Blahoslavené neplodné a životy, čo nerodily, a prsia, čo nepridájaly! Vtedy začnú privolávať vrchom: »Padnite na nás!« — a kopcom: »Prikryte nás!« Lebo keď toto robia so zeleným stromom, čo sa stane so suchým?"*

A priviedli ho na miesto Golgoty, to jest na miesto lebiek. Tam ho ukrižovali a dávali mu piť myrhové víno. Ale on len okúsil. Nechcel piť.

A spolu s Ježišom ukrižovali dvoch lotrov po oboch stranách. I vyplnilo sa Písmo, ktoré hovorí: „Medzi zločincov ho pripočítali."

A zastavme sa na chvíľu. Spolu s vrahmi na kríži, na tomto najhanebnejšom prostriedku popravy. Učeníkmi svojimi zanechaný, apoštolmi zradený, kňazmi nenávidený, zákoníkmi a staršími až na smrť pohanený, vládcami za blúznivca a blázna pokladaný, rozzúrenému davu židovskému na pospas vydaný, na tele celkom dokaličený — je tam na kríž pribitý! Náš rozum nevládze pochopiť túto najväčšiu obetu až do zničenia. Len srdce. A to len to veriace, šľachetné, Bohom osvietené srdce.

Odovzdal seba za krvavú obetu za nás, aby sme boli spasení a zaslúžili si duševný život, ktorý siaha do večnosti...

Aj teraz ho súdi necharakterný cynik Pilát, aj teraz sa mu vysmieva hmotár a zhýralec Herodes, aj teraz ho zrádza apoštol, aj teraz ho nenávidí nejedna kasta, aj teraz pľuje naňho štvaná luza, aj teraz sa díva na Kalváriu ľahostajne a bezcitne väčšina...

Ale aj teraz sa koná táto obeta na našich oltároch, a spása je otvorená každej vyvolenej duši.

Pokračujme. Kristus na kríži ozval sa sedem ráz.

Prvé slovo bolo slovo lásky k nepriateľovi. Videl pred sebou tých ľudí, čo ho nenávideli a priklincovali na kríž. On však riekol:

»OTČE, ODPUSŤ IM, LEBO NEVEDIA, ČO ROBIA.«

Nad krížom visel nápis: »Ježiš Nazaretský, kráľ židovský.« Židia protestovali proti tomuto nápisu, ale Pilát zostal pri svojom. Preto sa teraz hlavni kňazi a zákoníci pod krížom vysmievali Ježišovi, že keď je kráľom židovským, nech sostúpi s kríža a uveria mu. Aj ostatní okolostojaci ho tupili a nádavkami ho obsypávali. Ľavý lotor nebol lepší od ukrižovateľov. Tiež si dovolil posmešné poznámky. Ale pravý lotor ho karhal a povedal: »Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si tak isto odsúdený? My síce spravodlivo, lebo dostávame, čo sme si skutkami zaslúžili; tento však nič zlého neurobil.« Potom sa obrátil k Ježišovi: »Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho krá-

ľovstva!« Vtedy preriekol Ježiš na kríži druhý raz a povedal lotrovi slová potechy, posilnenia a lásky:

»VERU, HOVORÍM TI: DNES BUDEŠ SO MNOU V RAJI!«

Pod krížom stála matka Ježišova, Mária Magdaléna a jediný z apoštolov, ktorý sprevádzal Ježiša na Golgotu, Ján. Keď Ježiš uvidel svoju matku, prehovoril slovo synovskej lásky a starostlivosti. Odporúčal Márii Jána, aby ho pokladala za svojho syna, a Jánovi prikázal, aby sa staral o Máriu, ako o svoju matku. To bolo jeho tretie slovo:

riekol matke:

»ŽENA, HĽA, SYN TVOJ!« — a učeníkovi:
»HĽA, MATKA TVOJA!«

Štvrté slovo mocne dáva najavo, že Ježiš umiera aj v úplnej duševnej opustenosti. Okolo deviatej hodiny, našej tretej popoludní, zvolal veľkým hlasom:

»ÉLI, ÉLI, LAMMÁ SABAKTANI!« — to jest:
»BOŽE MÔJ, BOŽE MÔJ, PREČO SI MA OPUSTIL!«

Piate slovo patrí konečnému telesnému vyčerpaniu. Riekol:

»ŽÍZNIM!«

Vojaci mu podali trocha octu. Vtedy on riekol šieste slovo:

»DOKONANÉ JE!«

V tomto slove zneje všetka plánovitosť Kristovho života. Vedel, prečo žil, vedel, prečo umiera. To by malo byť aj vrcholom každého inteligentného katolíckeho života: mať pred sebou cieľ, úlohu, ktorú treba dokončiť, a po dokončení tejto úlohy, keby to bol aj jednoduchý úradnícky život, spokojne sa chystať na smrť s povedomím dokonané je. Musím si vybrať životnú úlohu, aby moje dni nemíňali sa naprázdno. Najširší rámec na to mi dáva práve smrť Kristova na kríži. On tam dokončil spasenie pre celé ľudské pokolenie. Ja ho mám dokončiť na sebe

samom. A pritom pričiniť sa, aby aj iní boli spasení, najmä tí, čo sú na mňa sverení.

Na konci zvolal Spasiteľ veľkým hlasom:

»OTČE, DO TVOJICH RÚK PORÚČAM SVOJHO DUCHA!«

To bolo jeho posledné, siedme slovo. Slovo nekonečnej viery a dôvery. Slovo istoty. V rukách Božích sme v živote a po smrti — to je naša viera, ale aj sila. Prozreteľnosť Božia vedie katolíka po celý život. Či ho zastihne dobré, či zlé, povie slovo Jóbovo: Pán Boh dal, Pán Boh vzal. Nech je požehnané meno Jeho! To je základ duševného pokoja, ktorý vylučuje každú nervozitu a veľké otrasy.

Po poslednom slove Spasiteľ naklonil hlavu a vypustil dušu.

Keď to číta kňaz v pašiách, na minútku pokľakne a myslí na spasiteľnú smrť Ježišovu. I ja s ním.

Len čo umrel Ježiš na kríži, nastalo zemetrasenie, takže sa hroby otvárały. Opona veľchrámu sa roztrhla na dve čiastky. Vojaci sa naľakali a hovorili: »Naozaj, tento bol Syn Boží!«

To bolo v piatok pred Veľkou nocou. Na tento sviatok telá nesmely zostať na kríži, preto na žiadosť Židov vojaci urýchlili smrť odsúdencov tým, že im polámali hnáty. No Ježiša už našli mŕtveho, preto mu vojak prebodol kopijou bok, z ktorého vytiekla krv a voda.

Večer vypýtal si istý tajný učeník Ježišov, Jozef z Arimatie, bohatý radný pán, od Piláta sväté telo a s pomocou Nikodéma, ktorý pre strach pred Židmi bol tiež len tajne nasledovníkom Kristovým, pochoval ho podľa židovských obyčají do svojej vlastnej záhrady, kde do skaly bol vytesaný nový hrob. Na hrob privalili veľký kameň, ktorý dali Židia zapečatiť, aby učeníci telo neukradli, hovoriac, že vstal zmŕtvych. Ku hrobu postavili aj stráž.

Lamentácie.

V stredu vo štvrtok a v piatok popoludní sa odbavujú takzvané lamentácie. Sú to vlastne ranné kňazské hodinky breviára — matutinum, — ktoré sa odbavujú už vpredvečer bohoslužobného dňa. Lenže v tieto dni sa pri nich čítajú čiastky žalospevu proroka Jeremiáša, — lamentácie —, ktoré kedysi odznely z úst Jeremiášových nad rumami Jeruzalema, keď Boh potrestal ľud izraelský tým, že musel putovať do vyhnanstva. Preto refrén týchto lamentácií zneje takto:

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.	Jeruzalem, Jeruzalem, obrátže sa k Pánu, Bohu Tvojmu.

Lamentácie majú ráz smútočný, lebo je to príprava na smrť Pánovu, preto sa menujú aj „matutinum tenebrárum", ťmavými hodinkami. Vo svätyni je postavený trojhran s 15 sviecami, ktoré zhasínajú jedna po druhej po každom žalme. Len jedna ostane horieť, tá prostredná biela, ktorá znázorňuje Krista ako jediné svetlo spásy. Po odspievaní žalmu „Miserére" urobí sa knihami huk na znak zemetrasenia pri smrti Kristovej. A tým sa lamentácie končia po všetky tieto tri dni.

Zelený štvrtok.

To je deň pamiatky poslednej večery, teda založenia Sviatosti Oltárnej. Preto ten slávnostný a radostný začiatok liturgie v bielom rúchu. Pri poslednej večeri sa konalo umývanie nôh, a po večeri sa začala agónia Kristova na hore Olivovej. Preto zas ten obrat ku smútku vo svätej omši

Omša na Zelený štvrtok.

Pri intonácii Glórie zaznejе organ mohutným hlasom a všetky zvony a zvončeky. Potom umĺknu na znak smútku až do Veľkej soboty. Evanjelium o umývaní nôh.

Tri hostie.

V dnešnej omši sa premieňajú, konsekrujú, naraz tri veľké hostie. Jedna pre omšu dnešnú, druhá pre

zajtrajšiu liturgiu, v ktorej niet konsekrácie, a tretia pre svätý hrob.

Spoločné prijímanie.

Ani dnes, ani v nasledujúcich troch dňoch nesmú sa slúžiť privátne omše, preto kňazi prichádzajú na jedinú, farskú omšu na spoločné prijímanie s ostatnými veriacimi. Pred prijímaním sa spieva „Confiteor".

Procesia so Sviatosťou.

Na konci omše kňazstvo odprevádza Sviatosť Oltárnu, ktorá sa uloží až do konca Veľkého týždňa na bočnom oltári; spieva sa hymna „Pange lingua".

Svätenie olejov.

V biskupských chrámoch, v takzvaných katedrálkach, svätí dnes biskup všetky sväté oleje, ktoré sa užívajú pri vysluhovaní sviatostí po celej diecéze. Svätí sa olej nemocných, oleum infirmorum, ktorý sa užíva pri sviatosti posledného pomazania. Potom krizma, chrisma, ktorá je potrebná pri krste, birmovaní a pri svätení bohoslužobných nádob; konečne olej katechumenov pre krst a pre vysviacku kňazov.

Umývanie nôh.

V biskupských chrámoch umýva biskup na pamiatku poslednej večery, kde Spasiteľ umýval nohy svojim apoštolom, nohy dvanástich starcov alebo kňazov. Je to vlastne príkaz Kristov, preto sa tento obrad volá latinsky aj príkazom, „mandátum".

Veľký piatok.

Veľký piatok, deň smrti Ježišovej na kríži, je dňom najhlbšieho smútku, preto liturgická farba je dnes čierna. Kňaz v tichosti vychádza k oltáru a tam na minútku hodí sa na tvár. Potom číta lekcie zo Starého zákona s modlitbou. Výzva na modlitbu je dnes: Orémus. Modlime sa. Načo diakon, alebo sám

kňaz pridáva: Flectámus génua. Kľaknime na kolená. Odpoveď zneje: Leváte. Vstaňte.

Po druhej lekcii nasleduje čítanie umučenia, Pašie, podľa Jána. Po pašiách sú zasa orácie pre všetky stavy veriacich a neveriacich.

Potom kňaz *odhaľuje sv. kríž*. Sníma s neho fialový závoj tri razy postupne vždy vyššie spievajúc:

Ecce lignum Crucis, in quo salus mundi pepéndit.	Ajhľa, drevo kríža, na ktorom viselo Spasenie sveta.
Veníte, adorémus.	Poďme, klaňajme sa

Kňaz odhalený kríž položí pred oltár a tri razy pokľaknúc, klania sa mu a pobozká ranu na nohách. Tak aj ostatné kňazstvo a zástupcovia veriacich. Za tejto adorácie kríža spievajú sa žalospevy, takzvané „impropériá" a hymny na oslavu kríža.

Po *adorácii kríža* prináša kňazstvo v *procesii* pod baldachýnom včera konsekrované hostie na hlavný oltár. Spieva sa hymna „Vexilla Regis pródeunt".

Nasleduje obrad podobný omši, takzvaná omša vopred premenenej hostie, *„missa praesanctificatorum"*. Najprv kňaz okiadza hostiu, potom ihneď recituje Pater noster, pozdvihuje hostiu a prijíma. Prijme z kalicha trocha vína a je koniec obradu. Druhú veľkú hostiu vloží do monštrancie, ktorú nesie v procesii ku *svätému hrobu* a tam zahalenú do bieleho závoja vyloží na poklonu. Je pekný zvyk aspoň raz cez deň prísť do kostola a odbaviť si pred Sviatosťou, vyloženou nad hrobom, krátku adoráciu. Nech to nie je len sama zvedavosť, hroby pozerať, ale potreba kresťanskej duše zamyslieť sa aspoň na krátky čas nad tajomstvom spasenia. Katolícke spolky a iné verejné korporácie, vojsko, si pokladajú za česť postaviť ku hrobu čestnú stráž. V našich obciach konajú to zväčša uniformovaní hasiči. Aj to je krásny druh poklony. Almužna, ktorá sa dnes ku hrobu skladá, je určená pre udržovanie posvätných miest v Jeruzaleme.

Veľká sobota.

Je bohatá na ceremónie. Preto liturgia sa začína už skoršie ráno. Kedysi za prvých čias kresťanských, keďže Kristus Pán vstal zmŕtvych v nedeľu skoro ráno, Veľká noc sa odbavovala ako jednotná slávnosť počnúc od predvečera, vigílie, až do korého rána. Neskôr sa táto liturgia preložila na sobotu ráno, preto omša je vlastne už omšou vzkriesenia v bielom rúchu.

Požehnanie ohňa.

Pred kostolom sa svätí oheň, vykresaný z kameňa. Z tohto ohňa sa zažne potom veľkonočná svieca, večná lampa a sviečky. Kňaz koná žehnanie ohňa vo fialovom pluviáli. Pritom požehnáva aj päť zrniek z kadidla pre veľkonočnú sviecu. Keď po posvätení ohňa kňaz vchádza do kostola, zažne z trojice sviec z tohto ohňa jednu a diakon zvolá: Lumen Christi, pričom sa má kľaknúť. Znamená to: Svetlo Kristovo. Vtedy všetci odpovedajú, vstávajúc: Deo grátias. Na prostriedku kostola zažína druhú, pred oltárom tretiu sviecu a opakuje volanie: Lumen Christi — zvýšene. To však znamená, že Kristus je svetlom sveta, ktorý nás naučil tajomstvo Svätej Trojice.

Požehnanie veľkonočnej sviece — paškála.

Veľkonočná svieca, takzvaný paškál, je veľká, väčších rozmerov svieca, ozdobená, ktorá znamená vzkrieseného Krista Pána. Vosk znamená jeho telo, decht jeho dušu, oheň jeho božstvo a päť zrniek z kadidla jeho päť rán. Svätenie tejto sviece deje sa slávnostne, a krásna pieseň, ktorou sa toto požehnávanie robí v melódii prefácie, je jedna z najkrajších v celom cirkevnom roku. Začína sa slovom „Exúltet“ Kňaz, vlastne diakon, pripevňuje počas tejto piesne tých päť zrniek z kadidla, potom zažne sviecu, ktorá dáva svetlo aj ostatným sviecam a lampám v kostole Požehnávanie paškála sa koná v bielom rúchu

Dvanásť proroctiev.

Potom si kňaz berie na seba fialové rúcho a číta dvanásť lekcií, takzvané proféc
ie. Po každej proféci
i nasleduje orácia. Proféc
ie sa vzťahujú na Veľkú noc, to jest na vzkriesenie baránka a na krst.

Svätenie krstnej vody.

Po proféciách sa pohne procesia ku krstiteľnici, kde sa koná požehnanie vody slúžiacej na krstenie. To sa robí tiež v melódii profécie, pritom kňaz zahrúži do vody paškál tri razy spievajúc:

Descéndat in hanc plenitúdinem fontis virtus Spíritus Sancti.	Nech do tohto plného prameňa sostúpi sila Ducha Svätého.

Do krstnej vody sa leje aj olej krstencov a krizma.

Voľakedy po svätení vody katechúmeni v tejto novosvätenej vode boli pokrstení.

Omša s nešporami.

Pred omšou sa odbavujú litánie o všetkých svätých, takže Kyrie eleison na konci týchto litánií slúži ihneď aj za začiatok omše svätej.

Glória sa intonuje a pritom zaznejú zvony, zvonce a organ, na radosť vzkriesenia.

Po lekcii intonuje kňaz tri razy vždy zvýšene: Aleluja.

Crédo a offertórium dnes vystane.

Na konci omše sa odbavujú krátke nešpory, vesperae. Intonuje sa antifóna Aleluja, potom žalm 116: Laudáte Dóminum omnes gentes. Nasleduje iná antifóna: „Véspere autem sábbati..." s hymnou „Magnificat". Pritom sa okiadza oltár.

Na konci Ite, missa est, alleluja, alleluja.

Vzkriesenie.

Na Veľkú sobotu podvečer odbavuje sa na našich krajoch Vzkriesenie. V Taliansku tento obrad nie je známy. Odbavuje sa takto:

Kňaz ide so sprievodom k svätému hrobu, tam intonuje:

Exsúrge! Vstaň!

Načo chór pokračuje:

Quare obdórmis Dómine... Prečo spíš, Pane...

Potom kňaz a chór striedavo spievajú žalm 138:

Dómine probásti me, et cognovísti me... Pane, Ty ma skúmaš a dobre ma poznáš...

Kňaz okladza Sviatosť, potom složiac monštranciu intonuje:

Resurréxi — Vstal som.

Načo chór pokračuje:

et adhuc tecum sum, alleluja. A už som zasa s tebou, aleluja.

Potom ide procesia ku hlavnému oltáru, kde kňaz obráti sa k veriacim a v rukách držiac monštranciu, intonuje

Pax vobis ego sum, alleluja. — Pokoj vám, ja som to, aleluja.

Chór odpovedá:

Nolíte timére, alleluja. — Nebojte sa, aleluja

A to sa opakuje dva razy zvýšene. Potom intonuje kňaz ľudovú pieseň:

Pán Ježiš Kristus vstal zmŕtvych... a pohne sa procesia. Veriaci pokračujú v piesni: Aleluja, chváľme Boha, Boha svojho!

Pred Sviatosťou nesú aj sochu vzkrieseného Krista Pána. Miništranti stále cengajú, na rohoch sa dáva požehnanie, vtedy treba pokľaknúť. Zväčša sa dáva na to signál trúbou. Katolíckym spolkom a inteligencii pripadá tu krásna úloha, aby tento skvelý sprievod bol dobre usporiadaný, a aby nebol len naoko, ale aj pre dušu.

Po procesii sa spieva antifóna: Regina caeli, laetáre... Nasleduje Tantum ergo s oráciami a požehnanie Sviatosťou. Tým sa končí Veľký týždeň.

Veľká noc.

Nasleduje vrchol času veľkonočného až do týždňa po Svätom Duchu. Christus voskres — Kristus vstal zmŕtvych: táto radostná udalosť opanúva celú liturgiu a pritom zneje stále svätá výzva hebrejská: aleluja, to jest Chválte Boha! Vzkriesenie všade. Veriaci si odbavujú spoveď, duševne sa vzkriesia, liturgia nadobudne naraz slávnostný a radostný ráz, oblieka sa do bieleho rúcha, je to vzkriesenie liturgie z veľkého prípravného smútku, celá príroda sa dáva do jarnej zelene, tiež sa kriesi k novému životu. Spasenie — to nový život! Život milosti a sily. Pán Ježiš prekonal všetko, prekonal bolesť a smrť. Zvíťazil nad zlom morálnym a hmotným. To je naša nádej a viera. Ako Kristus zvíťazil, tak aj my zvíťazíme. Ako on zmŕtvych vstal, tak aj my budeme mať vzkriesenie a život večný.

Farba: biela.

Introit. Resurréxi, et adhuc tecum sum, allelúja... Žalm 138. — Vstal som! A už som zasa s tebou, aleluja...

Modlitba.

Deus, qui hodiérna die per Unigénitum tuum aeternitátis nobis áditum, devícta morte, reserásti: vota nostra, quae preveniéndo aspíras etiam adjuvándo proséquere. Per eúndem Dóminum nostrum..

Bože, ktorý si dnešného dňa skrze jednorodeného Syna Tvojho premohol smrť a otvoril si nám vchod do večnosti, svojou pomocou sprevádzaj aj naše žiadosti, ktoré nám vopred vnúkaš. Skrze tohože Pána nášho..

Lekcia z listu svätého Pavla Korinťanom I. 5, 7-8. Kresťanská Veľká noc. Čítame ju celú: „Bratia, vyhoďte starý kvas, aby ste boli novým cestom! Ste totiž ako by nekvaseným chlebom. A Kristus sám bol obetovaný ako náš veľkonočný baránok, preto hodujme nie vo starom kvase, ani v kvase zlosti a neprávosti ale pri nekvasenom chlebe čistoty a pravdy!"

Evanjelium podľa Marka. 16, 1-7.

Vzkriesenie Pána.

In illo témpore: María Magdaléne et María Jacobi et Salóme emérunt arómata, ut veniéntes úngerent Jesum...

Za onoho času Mária Magdaléna a Mária, Jakubova matka, i Salome nakúpily voňaviek a vybraly sa, aby ho pomazaly. V prvý deň týždňa, zavčas rána, keď už slnko vyšlo, išly k hrobu. I hovorily si navzájom: „Kto nám odvalí kameň od vchodu do hrobu?" Ale keď pohliadly, videly, že kameň je odvalený; bol totiž veľmi veľký. Vošly do hrobu a uvidely sedieť zprava mládenca, oblečeného do bieleho rúcha, a naľakaly sa. On im však povedal: „Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný? Vstal, niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho boli položili. Ale iďte, povedzte jeho učeníkom, najmä Petrovi: »Predchádza vás do Galiley; tam ho uvidíte, ako vám povedal.«"

Prefácia o Veľkej noci:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre: Te quidem, Dómine, omni témpore sed in hac potíssimum die gloriósius praedicáre cum Pascha nostrum immolátus est Christus. Ipse enim verus est Agnus qui ábstulit peccáta mundi. Qui mortem nostram moriéndo destrúxit et vitam resurgéndo reparávit. Et ídeo cum Angelis et Archángelis cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus . . .

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné oslavovať Teba, Pane, v každý čas, ale zvlášť slávnostnejšie v tento význačný deň, keď bol obetovaný náš veľkonočný Baránok, Kristus. Veď on je opravdivý Baránok, ktorý sňal hriechy sveta, ktorý svojou smrťou zničil našu smrť a svojím vzkriesením obnovil nám život. A preto s anjelmi a archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý . . .

Na konci omše Ite, missa est, alleluja, alleluja.

Meditácia.

1. Veľká noc je veľká preto, že v nej vstal zmŕtvych Kristus. Menuje sa v liturgii »Pascha«, alebo po hebrejsky »Pesach«. To znamená »priechod«, keďže Židia slávili v tento deň, a slávia i dnes pamiatku tej noci, keď anjel smrti prešiel cez Egypt, všade nechal mŕtveho, minul len domy Izraelitov, ktorí podľa príkazu Božieho boli natreli prah krvou baránka. Kristus je baránkom Novej úmluvy, jeho krv je na oltároch našich, jeho krv v srdci našom, jeho krv na kríži. Anjel smrti, neúprosné dejiny prechádzajú stále ponad našimi hlavami. V každom dome ležia mŕtvi, duševné mŕtvoly, ľudia, ktorých zabila moderná výchova bez Boha bez Krista Celý svet je novým Egyptom, ktorý baží len za slávou, bohatstvom, nechce veriť ani zjavným znakom. Preto ho stíha Boh každoročne ešte hroznejšími pliagami než boly tamtie v starom Egypte. Milióny umierajú hladom, milióny vo vojnách, milióny pri nešťastiach, milióny v chorobách, milióny pri zemetraseniach, povodniach a iných živelných katastrofách, ba v nových vojenných prípravách chystajú si ľudia sami novšie a novšie pliagy. To je telesná smrť. Ale hroznejšia je duševná smrť: niet pevnej viery, niet duševného šťastia, niet charakteru, niet svetonáhľadu, len problémy, hlivenie, debaty, a potom — rozvody, vraždy, samovraždy, úlisnosť, nevedomosť, tma, zúfanie. Alebo v najlepšom prípade bezstarostné žitie so dňa na deň bez myšlienky na budúcnosť po smrti. Tak ako u zvierat. Kde žije Kristus, tam niet tejto smrti. Tam panuje viera v posmrtný život, tam majú cieľ života, tam je všetko vysvetlené, zlé a dobré, začiatok a koniec, stvorenie a zánik. Tam je človek zakotvený v Bohu, riešiteľovi všetkých problémov, ktorý je spolu aj riešením všetkých pochybných otázok Tam je — život.

2. Svätému Pavlovi vzkriesenie Kristovo je hlavným bodom viery, od ktorého všetko závisí. Keď Kristus nevstal zmŕtvych, márne je všetko, celá viera by bola klamom, hovorí. Preto vzkriesenie Kristovo je fundamentom kázania evanjelia, je základom

našej nádeje na vzkriesenie vlastné a vôbec na posmrtný život. Svätý Pavol s podivuhodnou jasnosťou položí všetko, čo súvisí s kresťanstvom, na túto jedinú kocku. Keď je Kristus našou nádejou len pre tento život, tak píše, vtedy sme my najpoľutovaniahodnejší ľudia. A keď mŕtvi nevstanú, hovorí, tak jedzme a pime, lebo zajtra umrieme, a tým koniec všetkému. Ale práve u Pavla presvedčenie o tom, že Kristus vstal zmŕtvych, je najpevnejšie. Za toto presvedčenie dal život nielen on, ale aj ostatní apoštolovia, ktorí boli svedkami udalosti. Kristus voskres — vstal z hrobu a žije ako víťazný Boh. Žije v nebi, žije medzi nami, žije všade!

Veľkonočný pondelok.

Nie je prikázaným sviatkom, ale ešte všeobecne sa pokladá za sviatok, preto chodievame v tento deň aj na omšu. Liturgicky je to ešte veľký sviatok.

Lekcia zo Skutkov apoštolských, 10 37 43, uvádza reč svätého Petra, ktorý svedčí o vzkriesení Kristovom, ako očitý svedok.

„. . . sme po jeho vzkriesení s ním jedli a pili; a prikázal nám, aby sme ľudu hlásali a svedčili, že on je od Boha ustanovený za sudcu živých a mŕtvych.“

Evanjelium podľa Lukáša, 24, 13-35, hovorí o dvoch učeníkoch, ktorí šli do Emaus z Jeruzalema Na ceste sa stretli s Pánom, ktorého nespoznali len v Emaus samom pri lámaní chleba. Vzkriesený Kristus im vyložil, prečo musel Mesiáš trpieť, umrieť a tak vojsť do svojej slávy.

Meditácia.

1. Teraz začíname chodiť na prechádzky. Hľadám aj v prírode Boha. Stretávam sa s Kristom, ktorý ma v duchu povznáša a poučuje. Taký krásny je ten svet, najmä jarný, keď ho vidí veriace oko.

2. »Zostaň s nami, Pane, lebo sa zvečerieva«, tak prosili učeníci Ježiša. Keď nadchádza tma starostí, staroby alebo choroby, musím sa ešte pevnejšie pridŕžiavať Ježiša. V živote je tej tmy veľa.

Biela nedeľa.

Veľká noc sa sváti cez celý týždeň, má oktávu. Táto nedeľa je prvá po Veľkej noci a je oktávou tohto veľkého sviatku. Menuje sa bielou preto, lebo v tento deň složili voľakedy novokrstenci biele rúcho, ktoré nosili po celú veľkonočnú oktávu. Na mnohých miestach v tento deň prichádzajú deti na prvé sväté prijímanie a tak nedeľa je ozaj — biela.

Farba: biela.

Introit. Quasi modo géniti infántes, allelúja: rationábiles, sine dolo lac concupíscite, allelúja... 1. list Petra 2, 2. — Ako novonarodené dietky, aleluja, duchovne smýšľajúci, žiadajte si nefalšované mlieko, aleluja ..

Na konci omše Ite, missa est — už bez aleluja. Prefácia veľkonočná až do Nanebevstúpenia.

Modlitba.

Praesta, quaésumus, omnípotens Deus: ut, qui paschália festa perégimus, haec, te largiénte, móribus et vita teneámus. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci Bože, skončili sme veľkonočné sviatky; prosíme Ťa, dožič nám, aby sme ich aj naďalej v správaní a v živote zachovali. Skrze Pána nášho...

Lekcia z prvého listu svätého Jána apoštola 5, 4-10. Sila viery v Syna Božieho... „Veď každý, kto sa z Boha narodil, víťazí nad svetom. A naša viera je tým víťazstvom, ktoré premohlo svet. Lež kto môže zvíťaziť nad svetom, ak len nie ten, kto verí, že Ježiš je Syn Boží?... ktorý prišiel... Nie iba skrze vodu, ale skrze vodu a krv! A Duch o tom svedčí, že Kristus je pravda sama... Ten, kto verí v Syna Božieho, má sám v sebe svedectvo (Božie)."

Evanjelium podľa Jána. 20, 19-31.

Dve zjavenia vzkrieseného Krista.

In illo témpore: Cum sero esset die illo, una sabbatórum, et fores essent clausae, ubi erant discípuli congregáti propter metum Judaeórum: venit Jesus, et stetit in médio, et dixit eis: Pax vobis...

Za onoho času večer prvého dňa v týždni prišiel Ježiš ta, kde sa učenici shromaždili a zatvorili dvere zo strachu pred Židmi, postavil sa doprostred izby a pozdravil ich: „Pokoj vám!" Keď to povedal, ukázal im ruky i bok. Učenici sa však zaradovali, keď videli Pána. Tu im Ježiš znova povedal: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, tak vás aj ja posielam." Keď to dopovedal, dýchol na nich a hovoril: „Prijmite Ducha Svätého; ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržujú sa im!" Tomáš však, jeden z dvanástich, nazývaný Dvojčaťom, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš I povedali mu ostatní učenici: „Videli sme Pána!" On im odvrával: „Ak len neuvidím na jeho rukách jazvy po klincoch a nevložím prst do rán po klincoch a nevložím mu ruku do boku, neuverím!" O osem dní jeho učenici boli zasa v tej (sieni) a aj Tomáš bol medzi nimi Tu vošiel Ježiš, hoci dvere boly zatvorené, stal si doprostred a pozdravil ich: „Pokoj vám!" Potom hovoril Tomášovi: „Daj sem prst a pozri moje ruky! Daj sem ruku a vlož ju do môjho boku! A nebuď neveriaci, ale veriaci!" Odpovedal mu Tomáš: „Pán môj a Boh môj!" Ježiš ho napomenul: „Uveril si, pretože si videl, ale blahoslavení sú tí, čo nevideli a uverili!" Ešte veľa iných divov urobil Ježiš pred svojimi učeníkmi, ktoré nie sú zaznačené v tejto knihe. Ale toto je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Kristus, Syn Boží a vierou aby ste mali život skrze jeho meno.

Meditácia.

1. »Pax vobis!« Pokoj vám — to nie je len Kristov pozdrav, ale aj jeho program, ktorý znel už nad betlehemskou maštaľkou. To je jeho dedičstvo nám. Veď na poslednej večeri povedal učeníkom: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho)." Svet dáva pokoj len ústami, ako formalitu, ako konvenčné želania, ale skutočne ho dať nemôže, lebo je sám plný nepokojov, nesvárov a nervozity. Kristov pokoj spočíva v je-

ho stálom spojení s Bohom Otcom. Tento Ježišov pokoj požíva ten, ktorý je s Kristom spojený a tak priamo zakotvený v Bohu samom. Ja si musím pomaly nadobúdať tento pokoj Kristov, aby nenastaly medzery v mojom duševnom živote. Kristov pokoj sa nedá vyrušiť ani nezdarom, ani nešťastím a chorobou, lebo tieto veci sú pojaté do pojmu pokoja Kristovho, kým v pokoji, ktorý si predstavuje svet, sú tieto veci prekotom duševnej harmónie

2. Najväčší nepokoj robí hriech Rozvracia dušu. Preto dáva dnes Kristus apoštolom svojim plnú moc oslobodzovať ľudí od hriechu, rozhrešovať. „Ktorým odpustíte, odpúšťajú sa im ..." Na kríži vykonal veľké dielo: smieril Boha s človekom, a teraz, keď kto ľutuje svoj hriech, rozhreší ho slovo kňazovo. Rozhostí sa v jeho duši nový pokoj, nová úľava. Pax ... Toto slovo má vo sviatosti pokánia zasa iný, vážny význam: oslobodenie od duševnej ťarchy. Tiež Kristov pokoj, ktorého svet dať nemôže. Ja musím mať aj tento pokoj, preto vďačne nastupujem cestu ku spovedelnici.

3. „Blahoslavení sú tí, čo nevideli a uverili." Viera nie je bezprostredná vedomosť, ale veľká čnosť. Zakladá sa na dôvere voči Bohu a Cirkvi, na poslušnosti, na podrobení vôle a rozumu. A to nie otrocky, ale slobodne. Pre túto vôľu, za pravdu pokladať to, čo Cirkev učí ako Božie zjavenie, je viera záslužnou čnosťou, ktorá vrcholí v pevnom presvedčení a v konzekventnej životospráve.

4. „A vierou aby ste mali život skrze jeho meno." Celý katolicizmus je život. Život tunajší a život večný. Teda nielen doktrína, nielen krst, nielen problémy, nielen štatistická poznámka: rím.-kat.

Druhá nedeľa po Veľkej noci.

Farba: biela.

Introit. Misericórdia Dómini plena est terra, allelúja: verbo Dómini caeli firmáti sunt .. Žalm 32. — Plná je zem milosrdenstvom Pána, aleluja. Slovom Pána upevnené sú nebesia.

Modlitba.

Deus, qui in Filii tui humilitáte jacéntem mundum erexísti: fidélibus tuis perpétuam concéde laetítiam; ut, quos perpétuae mortis eripuísti cásibus, gáudiis fácias pérfrui sempitérnis. Per eúndem Dóminum nostrum . . .

Bože, Ty si poníženosťou Syna Tvojho padlý svet pozdvihol; dožič svojim veriacim večnú blaženosť, a tým, ktorých si vytrhol zo záhuby večnej smrti, daj večné radosti požívať. Skrze tohože Pána nášho . . .

2. modlitba, ak niet spomienky na nejakého svätého, je o Panne Márii:

Concéde nos fámulos tuos, quaésumus, Dómine Deus, perpétua mentis et córporis sanitáte gaudére: et, gloriósa beátae Maríae semper Vírginis intercessióne, a praesénti liberári tristítia, et aetérna pérfrui laetítia.

Prosíme Ťa, Pane Bože, daj nám, služobníkom Tvojim, stáleho zdravia tela i duše, aby sme na slávnu prímluvu blahoslavenej Márie, vždy Panny, od prítomného súženia oslobodení a večným potešením obveselení boli.

3. modlitba za Cirkev alebo za pápeža, ako na str. 212.

L e k c i a z listu svätého Petra apoštola. 2, 21-25. Je tu celá. Príklad Kristov. „Na to ste aj povolaní aby ste kráčali v šľapajách Kristových, ktorý trpel za vás a dal vám príklad On sa hriechu nedopustil a v jeho ústach nebolo lesti. Keď mu zlorečili, nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, ale sveril sa tomu, ktorý spravodlivo súdi Naše hriechy on sám vzal na svojom tele na kríž, aby sme odumreli hriechom a žili spravodlivosti. Jeho siné rany vás uzdravily! Boli ste ani blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k Pastierovi a Ochrancovi svojich duší."

E v a n j e l i u m podľa Jána. 10, 11-16.

Dobrý pastier.

In illo témpore: Dixit Jesus pharisaéis: Ego sum pastor bonus . . .

Za onoho času povedal Ježiš farizejom: Ja som dobrý pastier! Dobrý pastier aj život dá za svoje ovce. Ale najatý (strážca) a taký, čo nie je pastierom a ktorému ovce nepatria, opúšťa ovce a uteka, keď vidí vlka prichádzať, a vlk ich chmatá a rozháňa. (Najatý [strážca] utekά), pretože je najatý a nezáleží mu na ovciach. Ja som dobrý pastier! Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj ja život dám za svoje ovce! Mám však aj iné ovce, ktoré nepatria (sem), a budú počúvať na môj hlas. A bude jeden ovčinec a jeden pastier.

Meditácia.

1. Jedno z najkrajších evanjelií je čiastka o dobrom pastierovi. Ježiš je dobrý pastier, ktorý dal svoj život za svoje ovce. To dokázal na Veľký piatok. Je to najdokonalejšia láska a oddanosť. Kto toto priateľstvo, túto teplotu srdca Ježišovho pochopí, ten sa bude vedieť oduševňovať za Krista a za jeho vec. Ten ho bude milovať. Pane Ježišu, pokladaj ma tiež za svoju ovečku!

2. Ježiš hovorí farizejom, predstaviteľom národa, ktorý sa živí pastierstvom, chovom dobytka. Preto táto jednoduchá reč a obraz z pastierskeho života. S každým treba hovoriť jeho rečou a pre jeho pochop a obrazotvornosť. To je pravá inteligencia a láskavosť.

3. Ježiš zná svoje ovečky, a tie poznajú ho tiež. Medzi nimi je stála spojitosť. To je duševný život. To sú meditácie. Vhĺbiť sa mi treba do kresťanských právd, do pravej mentality Ježišovej, aby som Ho poznal aby som mu porozumel. Nesmiem zostať iba pri vonkajšom vyznávaní viery svojej, musím žiť po katolícky hľadať spojenie s mocným a hlbokým životom náboženským, napájať sa duchom kresťanstva, duchom Ježišovým. Chcem byť duševným človekom, hlbokým duchom, krásnou dušou. Poznaj ma, Ježišu, a chop sa duše mojej!

4. Tie iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčinca, priviesť musím pomáhať aj ja Ježišovi a Cirkvi jeho. Keď mám katolícke presvedčenie, dožičím opravdivý život a smýšľanie aj iným. Preto sa zaujímam o misijnú činnosť Cirkvi. Teším sa, keď sa konajú misie u nás a podporujem misijnú agendu v iných krajoch, kde naši horliví a obetaví misionári a misionárky učia pohanov a krstia ich. Svojím vlastným príkladom a šľachetnosťou, vážnym poučovaním, tiež môžem blúdiace ovečky priviesť k Ježišovi. Aj sa modlím za ne.

5. V dnešnej lekcii predstavuje nám Peter Krista ako pokorného trpiteľa, ktorý sa bez protivenia odovzdáva nepriateľovi, lebo ide o vyššiu vec, ide o smierenie, o obetu, o zadosťučinenie. V evanjeliu je zas Kristus hrdinským strážcom, ktorý sa nebojí vlka, postaví sa mu na odpor i v nebezpečenstve života svojho, lebo ide o záchranu ovečiek. To je miera kresťanskej pokory a hrdinstva.

6. Treba si vážiť každého dobrého kňaza, ktorý obetuje svoj čas a pohodlie, svoje zdravie a svoj um veriacim. Taký je verným spolupastierom Kristovým.

Tretia nedeľa po Veľkej noci.

Tieto nedele sú venované onému obdobiu života Kristovho, ktoré prešlo medzi jeho vzkriesením a nanebevstúpením. Narážajú na odchod Ježišov k Otcovi.

Farba: biela.

Introit. Jubiláte Deo, omnis terra, allelúja: psalmum dicite nómini ejus, allelúja: date glóriam laudi ejus ... Žalm 65. — Plesajte Bohu všetky kraje zeme, aleluja; chválu spievajte jeho menu, aleluja; hlásajte jeho slávu...

Modlitba.

Deus, qui errántibus, ut in viam possint redíre justítiae, veritátis tuae lu-

Bože, ktorý blúdiacim zjavuješ svetlo svojej pravdy, aby sa mohli na-

men osténdis: da cunctis, qui christiána professióne censéntur, et illa respúere, quae huic inimíca sunt nómini; et ea, quae sunt apta, sectári. Per Dóminum nostrum...

vrátiť na cestu spravodlivosti; daj všetkým, ktorí vyznávajú kresťanskú vieru, pohŕdať vecmi, ktoré sa protivia tomuto menu, a nasledovať, ktoré mu prináležia. Skrze Pána nášho...

2. a 3. orácia ako na str. 317.

Lekcia z prvého listu svätého Petra. 2, 11-19. Kresťanská životospráva. „Veľmi vás prosím... aby ste sa zdržiavali telesných žiadostí, ktoré broja proti duši. Vaše obcovanie medzi pohanmi nech je príkladné, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali Boha... Kvôli Pánovi buďte poddaní každej ľudskej vrchnosti... Lebo to je vôľa Božia, aby ste dobre robili a tak umlčali hlúpe reči nerozumných ľudí. Žite ako slobodní, ale nie ako tí, ktorým je sloboda iba prikrývkou zlého, lež ako Boží služobníci! Všetkých si ctite, všetkých bratov milujte, Boha sa bojte, kráľa si vážte! Sluhovia, buďte so všetkou bázňou poddaní pánom, a to nielen dobrým a láskavým, ale aj nevľúdnym!"

Evanjelium podľa Jána. 16, 16-22.

Lúčenie do videnia.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Módicum, et jam non vidébitis me: et iterum módicum, et vidébitis me: quia vado ad Patrem...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Ešte chvíľku a neuvidíte ma; a zasa chvíľku a uvidíte ma! (Odchádzam totiž k Otcovi.) Tu si hovorili niektorí z jeho učeníkov: „Čo nám to vraví: »Ešte chvíľku, a neuvidíte ma; a zasa chvíľku, a uvidíte ma«? A tiež: »Odchádzam k Otcovi«?" A hovorili si: „Čo to vlastne vraví: »Ešte chvíľku«? Nevieme, čo nám chce povedať!" Ježiš, keď zbadal, že sa ho chcú opýtať, povedal im: „Dopytujete sa medzi sebou na to, čo som povedal: »Ešte chvíľku, a neuvidíte ma; a zasa chvíľku a uvidíte ma.« Veru, veru, hovorím vám, bu-

dete plakať a žialiť, a svet sa bude radovať! Budete smútiť, ale váš smútok sa premení na radosť! Aj žena, keď rodí, má bolesti, lebo prišla jej hodina, ale keď porodila dieťa, už nemyslí na tie úzkosti pre radosť, že prišiel človek na svet. Tak aj vy ste teraz smutní, ale zasa vás navštívim, a srdce sa vám zaraduje. A tú radosť vám nikto nevezme!"

Meditácia.

1. Evanjelium tejto nedele, ako aj ostatných nedieľ do Svätého Ducha, je vzaté z krásnej reči Kristovej, ktorou sa lúčil s učeníkmi pri poslednej večeri. Naráža na svoju smrť, ktorá zapríčiní smútok na chvíľku, ale potom príde Veľká noc, vzkriesenie — a smútok sa obráti na radosť. Táto radosť vyviera zo smútku samého, ako príčina matkinej radosti je vlastne oná bolesť, ktorou porodila svoje dieťa. To sú najšľachetnejšie radosti života, ktoré idú v zápätí veľkých útrap a skúšok, a veľkosť takých radostí závisí od veľkosti bolestí, ktoré zrodily potechu. Život bez trápenia a bez starostí je životom bez opravdivých radostí. Ale aj tu treba veľkej inteligencie a kresťanskej hĺbky, aby v našich veľkých životných útrapách rodily sa veľké nádeje, dôvera a konečne — radosť. Táto radosť nie je predovšetkým vonkajšia, ale duševná, oblažujúca. Preto mnoho ráz bolesť trvá aj naďalej, neprestane, a duševná radosť je už tu, ba teší sa — bolesti. Tieto ohromné protivy znáša iba duša kresťanská, v Ježišovi žijúca.

2. Chvíľka, veru chvíločka je celý tento čas tu na zemi. Chvíľka od nášho narodenia do smrti. Chvíľka, len chvíločka je celý ten žiaľ, celá tá radosť, čo je naším podielom. Chvíľkou je život celých generácií, chvíľkou je sláva národov, chvíľkou ich pokorenie. A táto chvíľka je koreňom dobra a zla, koreňom večnosti. A v tých chvíľkach zrkadlí sa duša odohráva sa všetko. V tej chvíľke je niekedy sústredená celá večnosť. Ba od tej chvíľky závisí tá večnosť, všetko. Dám pozor na každú chvíľku života svojho!

3. V dejinách Cirkvi tiež vandrujú tie ohromné chvíle a striedajú sa: chvíle žalosti a radosti, pokory a slávy, úspechu a neúspechu, ale na konci tú ozajstnú radosť: plnenie Kristovho odkazu, šírenie a sprostredkovanie spásy, vysluhovanie sviatostí, nikto od Cirkvi odňať nemôže, ani to najkrutejšie prenasledovanie.

4. Svet — to je ten ľahkomyseľný, pre vonok žijúci tuctový svet — ten má iné názory na žalosť a radosť. A tuctový človek, bez duševnej inteligencie, súdi podľa mienky sveta. Volí pre chvíľku života — večnosť smrti.

Štvrtá nedeľa po Veľkej noci.

Farba: biela.

Introit. Cantáte Dómino cánticum novum, allelúja: quia mirabilia fecit Dóminus, allelúja... Žalm 97. — Spievajte Pánovi nov. pieseň, aleluja, lebo zázraky učinil Pán, aleluja...

Modlitba.

Deus, qui fidélium mentes unius éfficis voluntátis: da pópulis tuis id amáre quod praécipis, id desideráre quod promíttis; ut inter mundánas varietátes ibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gáudia. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý mysle veriacich spájaš v jednu vôľu; daj ľudu Tvojmu milovať to, čo rozkazuješ, túžiť po tom, čo sľubuješ, aby v pominuteľnom svete naše srdcia zakotvily tam, kde sú pravé radosti. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modl. ako na str. 317.

Lekcia z listu svätého Jakuba apoštola, 1, 17-21. Je tu celá. Prvotiny Boha a svetla. „Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza shora a prichádza od Otca svetiel, v ktorom niet nijakej premeny ani prípadného zatemnenia. A on, keďže to sám chcel, nás splodil slovom pravdy, aby sme boli ako by prvotinou jeho stvorení. Vedzte, bratia moji

milovaní, že každý má byť rýchly, keď treba počúvať, ale pomalý do reči a pomalý do hnevu, lebo ľudský hnev nekoná, čo je spravodlivé pred Bohom. Preto odložte všetku nečistotu a zbytky zlosti a pokorne prijmite vštepené slovo (viery), ktorá má moc spasiť vaše duše!"

Evanjelium podľa Jána. 16, 5-14.

Činnosť Ducha Sv. v učeníkoch a vo svete.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Vado ad eum, qui misit me: et nemo ex vobis intérrogat me: Quo vadis? ...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Idem k tomu, ktorý ma poslal, a nik z vás sa ma (viac) nespytuje: »Kam ideš?« No žiaľ vám naplnil srdcia, že som vám to povedal. Hovorím vám však pravdu: Bude vám to osožiť, keď odídem, lebo ak neodídem, nepríde k vám Obranca; keď však odídem, pošlem ho k vám. A keď príde, ukáže svetu, čo je hriech, čo spravodlivosť a čo súd. Hriech je, že neverili vo mňa; spravodlivosť, že idem k Otcovi a že ma už neuvidíte; súd, že knieža tohto sveta je už odsúdené. Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to neznieslí. Keď však príde On, Duch pravdy, vyučí vás všetkej pravde, lebo nebude hovoriť sám od seba, ale bude hovoriť to, čo počuje a zvestuje vám aj budúce veci. On ma oslávi, lebo (všetko) prijme z môjho a to vám zvestuje.

Meditácia.

1. Ježišove slová o Obrancovi-Duchu Svätom robia už náladu turíčnu a kreslia vo veľkolepých črtách celú posvätnú činnosť Ducha Svätého. Svätá Trojica sa nám vynoruje v hlbokých kontúrach ako živá skutočnosť, ktorá neodškriepiteľne spravuje a určuje osudy duší. Otec-Stvoriteľ dal žitie-bytie, Syn-Spasiteľ sa obetuje, aby toto žitie človeka bolo životom v Bohu, aby to bytie išlo z Boha a smerovalo k Bohu do večnosti, a Duch-Plniteľ doplňuje všetko, prehlbuje, oživotvorí, riadi a spravuje. Táto činnosť

Trojice predstavuje sa nám ako trojaká dimenzia duševného života: Otec mu dáva plochy existenčné, Syn výšku až do večnosti, Duch hĺbku. A pritom je táto trojaká činnosť predsa jedna a jednotná, Kristus je v Otcovi a Otec je v ňom, a teraz hovorí, že Duch ho oslávi, lebo berie z neho, čo patrí ku posväteniu duší.

2. Činnosť Ducha Svätého v učeníkoch je dvojaká individuálna v dušiach jednotlivcov a kolektívna v celej Cirkvi. „Naučí vás všetkej pravde." Ja ani všetku tú pravdu nepotrebujem, nemusím byť teologom a učencom, len žiť chcem, žiť charakterne bez hriechu. A na to treba sily duševnej, na to treba darov Ducha Svätého, ktoré sa dávajú v milostiach birmovania. Naplňuj ma už teraz, Duch Svätý, Duch Ježišov, Duch pravdy, svätým presvedčením a silnou vôľou, aby sa tvoril vo mne turíčny človek duševnej sily, ako sa bol tvoril vianočný človek duševnej radosti a veľkonočný človek duševnej obrody! Radosť, obroda a sila — to je život katolícky!

3. Činnosť Ducha Svätého v Cirkvi je tá neohrozená stálosť v učení a v spravovaní katolíckeho sveta. Akási tajná sila a pružnosť, ktorá premôže všetky ťažkosti a všade prerazí s pravdou. V Cirkvi je, ona „všetka pravda", z ktorej čerpá ľudský um a srdce. Činnosť Ducha je aj tá ustavičná novosť a modernosť, ktorou sa podáva nezmeniteľná pravda. Som verným synom tejto Duchom vedenej Cirkvi, alebo som jej vernou dcérou

4. Činnosť Ducha sa javí aj vo svete. Aj ten moderný svet sa pri každom kroku presviedča, že najväčším hriechom je nevera. Neveriť v Krista — je záhuba dnešnej spoločnosti. A presviedča sa tento svet aj o spravodlivosti, ktorá pochádza jedine od Krista, od toho Ježiša, ktorého poslal Boh a ktorý sa slávne, po premožení smrti, vrátil zas k Bohu na dôkaz toho, že čo hlásal, je Božím zjavením. A presviedča sa aj o súde: satan je už odsúdený, a každého očakáva súd. Toto presviedčanie je ťažké, krvavé, vyžaduje obety. Ono je aj trestom Božím

Piata nedeľa po Veľkej noci.

Prvá polovica tohto týždňa je venovaná modlitbe. Už aj nedeľa nás upozorňuje na veľkú silu modlitby, v pondelok, utorok a stredu — v takzvané krížové dni, „feriae rogationum" — konajú sa procesie, ktoré pokorne tiahnu z farského kostola do iných kostolov alebo kaplniek, aby orodovaly u Boha o pomoc a smierenie. Vo štvrtok sa slávi sviatok Nanebevstúpenia

Farba: biela.

Introit Vocem jucunditátis annuntiáte, et audiátur, alleluja.. Izaiáš 48. — Hlásajte radostným spevom, nech každý počuje: Aleluja . . .

Modlitba.

Deus, a quo bona cuncta procédunt, largíre supplícibus tuis: ut cogitémus, te inspiránte, quae recta sunt; et, te gubernánte, eádem faciámus. Per Dóminum nostrum..

Bože, od ktorého pochádza všetko dobré, vyslyš milostive naše modlitby, aby sme na to, čo je správne, podľa Tvojho vnuknutia mysleli a pomocou Tvojou to aj konali. Skrze Pána nášho..

2. a 3. modlitba ako na str. 317.

Lekcia z listu svätého Jakuba apoštola. I, 22-27. Pravá zbožnosť. „Slovo (Božie) však aj uskutočňuje a nepočúvajte ho len, klamúc seba samých! . . . Ak si niekto myslí, že je bohabojný, a nevie si jazyk držať na uzde, ten klame sám seba a všetka jeho bohabojnosť je daromná. Čistá a nepoškvrnená bohabojnosť pred Bohom a Otcom je táto: Navštevovať siroty a vdovy, keď sú v tiesni, a uchrániť sa nepoškvrneným od tohto sveta."

Evanjelium podľa Jána. 16 23-30.

Potecha v modlitbe

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis. Amen, amen, dico vobis: si quid petiéritis Patrem in nómine meo, dabit vobis . . .

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom. „Veru, veru, hovorím vám, keď budete v mojom mene prosiť Otca o niečo, dá vám to! Dosiaľ ste o

nič neprosili v mojom mene. Proste, a dostanete, aby vaša radosť bola úplná! Dosiaľ som vám hovoril v podobenstvách, no prichádza čas, že už nebudem hovoriť v podobenstvách, ale (vám) budem otvorene rozprávať o Otcovi. Vtedy budete prosiť v mojom mene, a nehovorím vám už, že ja budem prosiť Otca za vás, lebo sám Otec vás miluje, keďže vy ste milovali mňa a uverili ste, že som od Boha vyšiel. Vyšiel som od Otca a prišiel som na svet, a zasa opúšťam svet, a idem k Otcovi." Jeho učenici mu povedali: „Hľa, teraz otvorene hovoríš, a nie v podobenstvách! Teraz vieme, že všetko vieš, a netreba, aby sa ťa dakto opytoval. Preto veríme, že si od Boha vyšiel."

Meditácia.

1. Zasa turíčna predzvesť. Ako sa kedysi apoštoli modlitbou chystali na prijatie Ducha Svätého, tak aj ja sa musím modliť, aby som vhodne prijal turíčnu milosť. Modliť sa... Keď sa podrobujem v mysli Stvoriteľovi, keď Ho uznávam za svojho pána, vtedy sa modlím. Keď vidím v Bohu svojho láskavého a starostlivého Otca, keď prechádza cez moje srdce teplý cit detskej lásky a dôvery pri myšlienke na Boha, vtedy sa ešte lepšie modlím. A keď uznajúc svoju závislosť a slabosť, obraciam sa priamo na Boha v pevnom presvedčení, že pozná každú moju myšlienku a každú moju žiadosť, keď si žiadam od Neho plnosť života, posvätenú vôľu, pomoc milosti, ba aj hmotného niečo, zdravie, kus istého chleba; poctivého, keď mu odporúčam seba, svojich, alebo keď Ho kajúcne prosím o odpustenie, a keď to všetko robím v mene Ježišovom, vtedy sa modlím najlepšie.

2. Som inteligentný človek. Mám duševné nároky shovárať sa s múdrymi ľuďmi, počúvať ich, s nimi sa poradiť. Opravdivý inteligent hľadá spoločnosť najvyššieho inteligenta, Boha. Modlí sa. Medituje. Pokorí sa. Modlitba je výkon vyššej inteligencie.

3. V mene Ježišovom sa mám modliť. To znamená úzku spojitosť s Ježišom, stav milosti, lebo ináč nemôžem sa odvolávať na neho. To znamená modliť sa tak, ako sa on modlil: žiadať oné šľachetné veci, ktoré môžu zdokonaľovať dušu moju, a mať pritom tú Kristovu pokoru: „Nie moja vôľa, ale Tvoja nech sa stane." To je tak správne. Keď už raz veríme v Boha, tak sa mu klaniame ako vševedúcemu a všemohúcemu. On iste lepšie vie, než ja sám, čo mi treba, a čo mi bude na úžitok. Veď čo môj horizont v porovnaní s Bohom! Moje meno je: obmedzenosť Obmedzenosť v čase, v priestore, v tele i v ume. A Božie meno je: nekonečnosť. Postavím tieto dva pojmy proti sebe, a modlitba je hotová tá dobrá, pokorná, do Božej vôle oddaná modlitba, modlitba v mene Ježišovom.

4. Možno, že ani ja som doteraz nepýtal nič v mene Ježišovom. Nemodlieval som sa. Alebo ma zdržuje hriech. To je škoda, ktorú treba nahradiť. Pripravím dušu svoju na život modlitby.

5. Modlitba a viera patria dovedna. „Veríme, že si od Boha vyšiel." Kto sa modlí, nadobudne pevnejšej viery, a kto má vieru, ten sa modlí. Modlím sa aj preto, aby som poznal svoju vieru. Kristus hovorí otvorene, nemá tajnosti. Pridám sa mu otvorene.

Nanebevstúpenie Pána.

Nanebevstúpenie je triumfálnym zakončením Ježišovho života tu na zemi. Je to štyridsiaty deň po vzkriesení, keď Kristus slávnostne sa vracia k Otcovi, aby potom poslal Ducha Svätého. Na znak toho paškál po evanjeliu zhasnú a odnesú preč.

Farba: biela.

Introit. Viri Galilaéi, quid admirámini aspiciéntes in caelum? allelúja: quemádmodum vidístis eum ascendéntem in caelum, ita véniet... Skutky ap. 1, 11. — Mužovia galilejskí, čo sa divíte a hľadíte do neba? Aleluja. Ako ste ho videli odchádzať do neba, tak príde...

Modlitba.

Concéde, quaésumus, omnípotens Deus: ut, qui hodiérna die Unigénitum tuum, Redemptórem nostrum, ad caelos ascendisse crédimus; ipsi quoque mente in caeléstibus habitémus. Per eúndem Dóminum nostrum . .

Prosíme, všemohúci Bože, dožič nám, aby sme aj my už teraz duchom v nebesiach prebývali, ktorí veríme, že jednorodený Tvoj Syn a náš Vykupiteľ dnešného dňa vstúpil na nebesia. Skrze tohože Pána nášho..

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 1, 1-11. Opisuje nanebevstúpenie Ježišovo. Spasiteľ prisľúbil apoštolom svojim Ducha Svätého. „Keď sostúpi na vás Duch Svätý, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme a v celom Judsku i v Samarii a až po kraj sveta." Keď to dopovedal, pred ich očami vystúpil, a oblak im ho vzal s očú Ako uprene hľadeli do neba, keď odchádzal, hľa, dvaja mužovia v bielom odeve si zastali vedľa nich a vravelí im: „Mužovia galilejskí! Čo stojíte a hľadíte do neba? Tento Ježiš, ktorý vám bol vzatý do neba, sa vráti tak, ako ste ho videli odchádzať do neba."

Evanjelium podľa Marka. 16, 14-20.

Posledný príkaz Ježišov

In illo témpore: Recumbéntibus úndecim discípulis, appáruit illis Jesus . . .

Za onoho času: Zjavil sa jedenástim, keď boli za stolom. Pokarhal ich pre ich neveru a tvrdosť srdca, lebo neuverili tým, čo ho videli po jeho zmŕtvychvstaní. Potom im povedal: „Iďte do celého sveta a kážte evanjelium všetkému stvoreniu! Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený. A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: V mojom mene budú vyháňať zlých duchov, novými jazykmi budú hovoriť, hady budú brať (do rúk), ak niečo smrtonosného vypijú, neuškodí im. Na chorých budú klásť ruky, a tí ozdravejú." Keď im Pán Ježiš dopovedal, vzatý bol do neba a sedí na

pravici Božej. Oni sa rozišli a kázali všade. Pán im pomáhal a potvrdzoval ich slová zázrakmi, ktoré ich sprevádzaly

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. Qui post resurrectiónem suam ómnibus discipulis suis manifésius appáruit et, ipsis cernéntibus, est elevátus in caelum, ut nos divinitátis suae tribuéret esse partícipes. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus . . .

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, ktorý sa po svojom vzkriesení zjavne ukázal všetkým svojim učeníkom a pred ich zrakom bol vzatý do neba, aby nám umožnil účasť na svojom Božstve. A preto s anjelmi a archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý . . .

Meditácia.

1. „Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to neznieslí". — povedal Ježiš apoštolom svojim pri lúčení. Duchom Svätým osvietení mnohému potom porozumeli a otvorily sa im oči, aby hlbšie nazreli do diela Majstrovho. Ale viera zostáva vierou, a nie videním. Celý ten svet je nám veľkou skutočnosťou, ale podrobnosti sú nám zväčša záhadou. Veda poskytuje nové objavy, nové vysvetlenia, nové názory, ale to je len sporadický úsvit ľudského umu. Hmotný svet, celý komplex vesmíru zostane navždy mystériom, ktoré my neznesieme. Vtelenie Pána je

tiež mystérium. Ako šiel do neba i s ľudským telom, tomu by sme neporozumeli ani vtedy, keby nám to vysvetľoval akýsi veľduch osvietený. Jednoducho to neznesieme. Vysvetlenia o pramatérii, o druhotnej hmote, a iné teórie, sú len filozofiou, a nie pochopením. V najlepšom prípade tušením. Naše chápanie teda nemôže byť kritériom viery, nemôžeme zavrhnúť niečo len preto, že tomu nerozumieme. A nemôže to robiť práve inteligent, ktorý má najviac príležitosti pri každom kroku kapitulovať pred tajomstvami sveta. Pravda, najpohodlnejšie je nevychádzať z horizontu makateľného sveta tých najširších obrysov a neveriť. Takáto duševná inferiorita nesie sa životom pomocou nevysvetliteľného fatalizmu a pudovosťou zvierat. Má iba jeden cieľ: udržovať telesné indivíduum. Hĺbky filozofické a náboženské nahradia sa bežnými heslami, nad ktorými netreba rozmýšľať, lebo ich už vymysleli vypočítaví ľudia. Mne sa musí hnusiť takáto duševná lieň. Ak ja nechápem, doplní slabosť umu Boh, ten vševediaci um, a ja z piety voči Nemu sa podrobím. mám v sebe jemný cit vďačne veriť to, čo Boh zjavil, ten takzvaný „pius credulitatis affectus", základ viery a života. Tento cit už sám je veľkou milosťou. Tak stojím teraz tu, v duchu, pred skutkom nanebevstúpenia. Verím, klaniam sa.

2. „Bol vzatý do neba." Aj nebo je tajomstvom. Je to pojem, ktorý nie je vzatý z kruhu tuzemských vjemov. Je to akýsi „nadvjem", a tak, prirodzene, vymyká sa mojej obrazotvornosti, môjmu chápaniu. Jedno je isté: všetko to, čo si o nebi alebo o pekle predstavujem, nie je ani nebom ani peklom. Nebo je jednoducho večný život s Bohom, peklo je večný život bez Boha. To mi stačí. Ostatné je filozofovanie, fantázia, alebo vtipy, a to zväčša nevkusné, inteligenta nedôstojné.

3. „Kážte evanjelium..." Je to príkaz Kristov a povinnosť Cirkvi. Túto povinnosť zakázať alebo obmedzovať nemá právo ani človek, ani niaká organizovaná spoločnosť. Radšej krv, než zrada.

4. „Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený..." Na druhej strane Ježiš práve tie najväčšie tajomstvá, od ktorých závisí duševná smrť alebo život, viazal k veciam ľudským, makateľným, aby nedávaly miesta pochybnosti. Krst je hmotný znak, Kristom určená podmienka. Celý náš spoločenský a štátny život je plný nepodstatných formúl, od ktorých závisia podstatné veci, naša česť, náš chlieb, zdravie, bezpečnosť a život. Má to korene v ľudskej psychologii, v ktorej všetko duševné si hľadá makateľnú podstatu, a zasa usiluje sa navonok makateľne vyjadriť. Netreba zabudnúť tu ono hlavné: Ježiš je nielen pánom, ktorý káže veriť, krstiť, ale aj sudcom, ktorý posudzuje, či komu viera a krst dáva opravdivý titul pre spásu! Viera a krst, ako pojmy náboženské, nikoho nespasia, iba ako uskutočnený život a vôľa. „Kto neuverí, bude odsúdený", — kto by mohol mať hodnotu, a nemá ju, kto by mohol lepšie žiť, a nežije, kto by mohol milovať a nemiluje, kto by mohol mať nádej, a nemá ju, — kto by mohol veriť a neverí — už to je ohromná zatratenosť. Tobôž keď kto z vlastnej viny a pre vlastnú tvrdosť srdca neverí.

5. Šírenie evanjelia teraz už nie je sprevádzané zázrakmi, ale v podstate človeku, ktorý má pevnú vieru, vyhýba zlo, otvárajú sa ústa na zduchovnelé reči, smrtonosný vplyv sveta mu neškodí a ľahko mu potešiť biednych.

Šiesta nedeľa po Veľkej noci.

Farba: biela.

Introit. Exáudi, Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te, allelúja: tibi dixit cor meum, quaesívi vultum tuum... Žalm 26, 7. — Vyslyš, Pane, hlas môj, ktorým volám k Tebe, aleluja. Tebe hovorí moje srdce. Hľadám tvár Tvoju...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus: fac nos tibi semper et devótam gérere voluntátem: et majestáti tuae sincéro corde servíre. Per Dóminum nostrum ...	Všemohúci večný Bože, daj, aby sme svoju vôľu vždy Tebe ochotne podrobovali a velebnosti Tvojej úprimným srdcom slúžili. Skrze Pána nášho ...

2. modlitba o Nanebevstúpení. Prefácia tiež o tom.

Lekcia z prvého listu svätého Petra apoštola 4, 7-11. Cituje sa celá. Služba bratom. „Buďte teda rozvážni a bedlivo sa modlite! Nadovšetko sa však vrúcne navzájom milujte, lebo láska zakrýva množstvo hriechov! Buďte vospolok pohostinní, ale bez reptania! Ako dobrí správcovia mnohotvárnej milosti Božej navzájom si ňou pomáhajte, každý podľa toho, aký dar milosti prijal! Keď niekto hovorí (darom jazyka), tak len slová Božie, keď niekto posluhuje, tak z moci od Boha danej, aby vo všetkom bol oslávený Boh skrze Ježiša Krista!"

Evanjelium podľa Jána. 15, 26; 16, 1-4.

Svedectvo a odmena učeníkov.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Cum vénerit Paráclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spíritum veritátis, qui a Patre procédit, ille testimónium perhibébit de me: et vos testimónium perhibébitis, quia ab inítio mecum estis ...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom. Keď však príde Obranca, ktorého vám pošlem od Otca, — Duch pravdy, ktorý vychádza z Otca, — ten bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, keďže ste od počiatku so mnou! Toto som vám hovoril, aby ste sa nepohoršovali. Vylúčia vás (totiž) zo synagóg, ba príde čas, keď každý, kto vás zabije, bude sa nazdávať, že tým slúži Bohu. Toto budú robiť preto, lebo nepoznali Otca, ani mňa. A povedal som vám to, aby ste si pripomenuli, keď príde čas tohto všetkého, že som vám (o tom) hovoril!

Meditácia.

1. Toto evanjelium pripravuje nás na Turice Kristus poslal Ducha Svätého, ktorý vydáva svedectvo o ňom. To je hlavná činnosť Ducha Svätého v dejinách a v Cirkvi, že vždy vychádza najavo Kristovo učenie ako jediné, ktoré spasí tento svet. Duch Svätý ospravedlňuje Ježiša a jeho evanjelium

2. Duch Svätý je Duchom pravdy. Je on takrečeno Pravda čírа. Kto hľadá pravdu, nájde Ducha Svätého, Ducha Ježišovho, ktorý z Otca a Syna pochádza. Kde účinkuje Duch Svätý, tam niet lži, niet omylu, tam je istota, tam je neomylnosť.

3. I učeníci budú vydávať svedectvo o Ježišovi Budú posilnení Duchom Svätým, a budú živými svedkami všetkého, čo potvrdzovalo pravdu Ježišovu. Boli stále s Ježišom. Milosť Ducha Svätého je predovšetkým smelosť vyznávať Ježiša, vydávať o ňom svedectvo. Vo sviatosti birmovania som dostal túto milosť. Ale akým som ja svedkom za Ježiša? Vyznávam ho zmužile, nebojazlivo? Aj mne treba byť vždy s Ježišom, aby môj život bol svedectvom o Spasiteľovi

4. Ježiš otvorene hovorí učeníkom, čo ich očakáva. To je najlepšie. Majú duševné sily, nech ich teda povedome využívajú čo aj na smrť. Povedomá obeta a povedomé presvedčenie je najimpozantnejšou silou sveta, ktorá nezná ťažkosti ani proti najfanatickejšej nenávisti, ktorá vyobcuje a zabíja, niekedy aj v mene zákona a pokroku. Ani mňa nesmie odstrašiť nič vo vyznávaní katolíctva.

Svätý Duch — Turíce.

Sviatok Svätého Ducha padá na päťdesiaty deň po Veľkej noci, preto sa menuje po grécky: Pentekostes. Je to tretí veľký sviatok cirkevného roku. Od Vianoc uvádza Boh Otec svojho Syna, od Veľkej noci pripravuje Boh Syn príchod Boha Ducha Preto je tento sviatok aj vrcholom cirkevného roku, dokončením veľkonočného času. V tento deň, keď Ježiš soslal Ducha Svätého, bola založená aj Cirkev so svojím zákonodarstvom, a táto Cirkev

mala prvú žatvu, keď sa naraz toľko ľudí oduševnene hlásilo za kresťanov na prvú výzvu apoštolov. Aj v Starom zákone bol to sviatok žatvy a vyhlásenia Božieho zákona na vrchu Sinaj. Duch Svätý znamenal oheň a lásku, preto je liturgická farba dnes a po celú oktávu červená. Pondelok svätodušný nie je viac prikázaným sviatkom.

Farba: červená.

Introit. Spíritus Dómini replévit orbem terrárum, allelúja: et hoc quod cóntinet ómnia, sciéntiam habet vocis... Múdr 1, 7. — Duch Pánov napĺňuje celú zem, aleluja; a ten, ktorý drží všetko, pozná každý hlas.

Modlitba.

Deus, qui hodiérna die corda fidélium Sancti Spíritus illustratióne docuísti: da nobis in eódem Spíritu recta sápere; et de ejus semper consolatióne gaudére. Per Dóminum...

Bože, ktorý si dnešného dňa srdcia veriacich osvietením Ducha Svätého vyučil, daj nám v tomže Duchu pravé veci smýšľať a z jeho potešenia vždycky sa radovať. Skrze Pána...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 2, 1-11. Opisuje soslanie Ducha Svätého, preto prečítame si ju celú.

Keď nadišiel sviatok päťdesiateho dňa (po Veľkej noci), všetci (učeníci) boli shromaždení na tom miesste. Tu zrazu zaznel s neba hukot, ako by sa hnal prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli. I zjavily sa nad nimi ako by ohnivé jazyky a rozdelily sa tak, že nad každým jedným z nich sa postavil (jeden); všetkých naplnil Duch Svätý, a začali hovoriť cudzími jazykmi tak, ako im ten Duch vnukol ozvať sa. V Jeruzaleme sa boli osadili židia, bohabojní ľudia zo všetkých národov, čo sú pod nebom. Keď sa teda strhol tento hukot, sbehol sa veľký zástup a užasol, lebo každý jeden ich počul hovoriť svojou vlastnou rečou. Celí unesení od údivu sa pýtali: „Či títo všetci, čo hovoria, nie sú Galilejčania? A akože ich každý jeden počujeme hovoriť naším vlastným jazykom, v ktorom sme sa zrodili? My Parti, Médi,

Elamíni a obyvatelia Mezopotámie, Judska, Kapadócie, Pontu a Ázie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a libyjských krajov okolo Cyrény, prisťahovaní Rimania, tak Židia ako obrátenci, Kréťania a Arabi — (všetci) ich počujeme hovoriť našimi vlastnými jazykmi o veľkých skutkoch Božích."

Po lekcii číta kňaz sekvenciu: „Veni, Sancte Spíritus . . ."

Evanjelium podľa Jána, 14, 23-31.

Svätodušné dary Pána učeníkom.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Si quis díligit me, sermónem meum servábit, et Pater meus díliget eum . . .

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Ak ma niekto miluje, zachováva moje slovo, a môj Otec ho bude tiež milovať. Prídeme k nemu a budeme u neho prebývať. Kto ma však nemiluje, nezachováva moje slová. A slovo, ktoré (odo mňa) počul, nie je moje, ale Otcovo, ktorý ma poslal. Toto vám hovorím, kým som ešte s vami. No Obranca, Duch Svätý, ktorého Otec pošle v mojom mene, ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril." Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho). Nech sa nermúti a nestrachuje vaše srdce! Však ste počuli, že som vám hovoril: »Odchádzam, ale vrátim sa k vám!« Keby ste ma milovali, radovali by ste sa, že odchádzam k Otcovi, lebo Otec je väčší ako ja. Povedal som vám to už teraz, skôr ako sa stalo, aby ste uverili, keď sa to stane. Už nebudem veľa hovoriť s vami, lebo prichádza knieža tohto sveta. Nič vo mne nemá svojho, ale svet má poznať, že milujem Otca a robím tak, ako mi Otec prikázal."

Prefácia o Duchu Svätom:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nos-	Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať Tebe vďaky vždy a všade, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, ktorý vstú-

trum. Qui ascéndens super omnes caelos sedénsque ad déxteram tuam, promíssum Spíritum Sanctum in fílios adoptiónis effúdit. Quaprópter profúsis gáudiis totus in orbe terrárum mundus exsúltat. Sed et supérnae Virtútes atque angélicae potestátes hymnum glóriae tuae cóncinunt, sine fine dicéntes: Sanctus...

pil do nebeských výšin a sediac na Tvojej pravici (dnešný deň) vylial sľúbeného Ducha Svätého na prijatých synov. Preto celý svet po všetkých končinách zeme plesá preniknutý radosťou. Ale aj nebeské sily a anjelské Mocnosti prespevujú chválospev Tvojej Velebnosti a ustavične volajú: Svätý, svätý...

Meditácia.

1. Evanjelium opisuje život svätej Trojice v duši mojej. Keď zachovávam Ježišove slová, milujem ho, a aj Otec ma miluje, a prídu ku mne a prebývajú vo mne s Duchom Svätým. To je život posväcujúcej milosti. Kiežby som ho požíval vždy!

2. Účinkovanie Ducha Svätého spôsobuje vedomosť, pokoj a radosť. Vedomosť vo veciach viery, čo je nám také potrebné. „Ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril." Pokoj Kristov utvrdzuje, uskutočňuje hlavný program Ježišov: Pax — pokoj! A radosť dáva, nermúti sa naše srdce, nestrachujeme sa, lebo sme naplnení Duchom potechy a radosti.

3. Duch Svätý je duch Ježišov, ktorý sa tak krásne predstavuje na konci evanjelia. Prichádza hlava zlosti, knieža tohto sveta, a on sa mu dobrovoľne odovzdá, hoci na neho, ako na čistú dušu bez briechu, nemá nijakého práva. Odovzdáva sa mu na mučenie a smrť, aby dokázal lásku k Bohu, Otcovi svojmu, a svoju nekonečnú, pokornú poslušnosť. Hľa: slobodná vôľa, láska a poslušnosť, to je duch Kristov, to je Duch Svätý, Duch pravdy a svätosti.

4. Nám sa dávajú milosti Ducha svätého v birmovke. V tieto dni sa vysluhuje sviatosť birmova-

nia, pri ktorej sa rozlieva po dušiach birmovancov oheň katolíckej sily. Biskup maže hrdinských duchov, ktorí majú ukázať vo svete nielen náuku evanjelia Kristovho, ale aj silu Ducha Svätého, ktorého ovocie je podľa svätého Pavla: láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, dobrotivosť, dobrota, shovievavosť, krotkosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota. List ku Galaťanom 5, 22. Meditujem nad týmito čnosťami. I ja som pobirmovaný, preto občas, aspoň na Svätého Ducha, musím v duši svojej obnoviť birmovné milosti. „Veni Creátor Spíritus! — Príď, ó, Duchu Stvoriteľu!"

Najsvätejšia Trojica.

Tento sviatok sa odbavuje v prvú nedeľu po Svätom Duchu. Znamená začiatok dlhého, pol roka trvajúceho radu nedieľ potuzičnych. Tento čas je venovaný prehlbeniu veľkonočných tajomstiev, zdokonaleniu kresťanského života. Je to všedná čiastka cirkevného roku bez osobitného rázu. Okrem nedele trojičnej má farbu zelenú, ktorá je farbou života v prírode a farbou nádeje Prefácia vonkoncom o svätej Trojici.

Farba: biela.

Introit. Benedícta sit sancta Trínitas atque indivísa Unitas ... Tob. 12, 6. — Požehnaná buď svätá Trojica a nerozdielna Jednota.

Modlitba.

Omnipotens sempitérne Deus, qui dedísti fámulis tuis in confessióne verae fídei aetérnae Trinitátis glóriam aggnóscere et in poténtia majestátis adoráre Unitátem: quaésumus; ut, ejúsdem fídei firmitáte, ab ómnibus semper muniámur advérsis. Per Dóminum ...

Všemohúci večný Bože, ktorý si dal svojim služobníkom, aby vo vyznávaní pravej viery poznávali slávu večnej Trojice a v sile velebnosti klaňali sa Jednote; prosíme, nech nás pevnosť tejto viery vždy chráni od každého zlého. Skrze Pána ...

2. modlitba o nedeli vlastnej:

Deus, in te sperántium fortitúdo, adésto propítius invocatiónibus nostris: et, quia sine te nihil potest mortális infírmitas, praesta auxílium grátiae tuae; ut, in exsequéndis mandátis tuis, et voluntáte tibi et actióne placeámus. Per Dóminum nostrum . . .

Bože, Ty sila v Teba dúfajúcich, milostive vyslyš naše volanie; a keďže bez Teba ľudská slabosť nič nezmôže, udeľ nám pomoc svojej milosti, aby sme sa Tebe v plnení Tvojich prikázaní vôľou i skutkom zapáčili. Skrze Pána nášho . . .

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 11, 33-36 Čítame ju celú, hovorí o tajomstvách.

„Ó hĺbka bohatstva a múdrosti a vedomosti Božej! Aké nevyspytateľné sú jeho súdy a nepochopiteľné jeho cesty! Veď ktože poznal mysel Pánovu a ktože mu bol radcom? Alebo kto mu dal prv, aby on musel vracať? Lebo z neho a skrze neho je všetko. Jemu nech je sláva naveky!" Lekcia nedele samej, ktorá sa v omši nečíta, je z listu svätého Jána, I. 4, 8-21. Citáty: „Boh je láska! . . . My milujeme Boha, lebo on nás najprv miloval . . . A to prikázanie máme od Boha, aby ten, kto miluje Boha, miloval aj brata."

Evanjelium podľa Matúša. 28, 18-20.

Príkaz Kristov učiť a krstiť.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Data est mihi omnis potéstas in caelo et in terra. Eúntes ergo docéte omnes gentes, baptizántes eos in nómine Patris, et Filii, et Spíritus Sancti: docéntes eos serváre ómnia, quaecúmque mandávi vobis. Et ecce, ego vobíscum sum ómnibus diébus usque ad consummatiónem saéculi.

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Iďte teda a učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Sy-

na i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta."

Meditácia.

1. V Ježišových rukách všetka moc! Aká to potecha a aké povedomie. Čo je proti tejto moci úzučký kruh maličkých mocnárstiev tohto sveta? Preto, kto hlboko zakotví v poznaní a láske Ježišovej, ten má širší rozhľad a skrýva v sebe väčšiu duchovnú moc než najsilnejšia veľmoc tuzemská.

2. „Učte všetky národy a krstite ich..." Už niet viac vyvoleného národa, Kristova moc nie je obmedzená, preto aj poslanie Cirkvi je všeobecné, po grécky »katolícke«, nerobiac rozdiely medzi jazykmi a národami. Ježiš nebol úzkoprsý zakladateľ národnej cirkvi, ale všemohúci Boh a Otec všetkých národov. Preto sa Cirkev dostáva do každého štátu, aby učila a krstila, a do všetkých krajov sveta. A preto Cirkev v štáte každému národu a každej národnosti jednako hlása evanjelium a tým istým krstom krstí dietky všetkých občanov. To je príkaz Kristov, a to je povinnosť cirkvi katolíckej. Cirkev je nad národmi, je mocnosťou spájajúcou s Bohom. Táto mentalita Cirkvi, Kristom prikázaná, musí usmerňovať aj moju lásku k národu vlastnému. Pravé vlastenectvo je vtedy zdravé, keď je spojené s týmto univerzalizmom kresťanským, a vtedy je aj najosožnejšie štátu i národu.

3. Človek sa má pokrstiť v mene Trojice, aby takto bola dokumentovaná príslušnosť jeho nielen k Cirkvi, ale aj k jednotlivým osobám Trojice božskej. Otec stvoril človeka, človek teda patrí vo svojej existencii Tvorcovi; Syn spasil človeka, napravil pomer lásky medzi Tvorcom a stvorením, a dal človeku možnosť života nadprirodzeného. Človek teda patrí

i Spasiteľovi. A Duch zdokonaľuje, osvecuje človeka, a tak duša človeka patrí aj Duchu Svätému, ako dielo majstrovi. Následok tejto príslušnosti človeka ku Trojici: oddaný kresťanský život a povedomá poklona: Sanctus, sanctus, sanctus...

Božie Telo.

Na Zelený štvrtok nemohla sa pamiatka založenia Sviatosti Oltárnej pre veľkotýždňový smútok veľkolepe osláviť, preto dnes druhá božská osoba, Ježiš Kristus, predstavuje sa nám, ako živiteľ duší, ktorý sa dáva v eucharistii každému z nás za pokrm duševný.

Farba: biela.

Introit. Cibávit eos ex ádipe fruménti, allelúja: et de petra, melle saturávit eos... Žalm 80. — Kŕmil ich najlepšou pšenicou, aleluja a nasýtil ich medom zo skaly.

Modlitba.

Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passiónis tuae memóriam reliquísti: tribue, quaésumus, ita nos Córporis et Sánguinis tui sacra mystéria venerári; ut redemptiónis tuae fructum in nobis júgiter sentiámus: Qui vivis et regnas...

Bože, Ty si nám v predivnej Sviatosti Oltárnej pamiatku umučenia svojho zanechal; daj, prosíme, aby sme presväté tajomstvo tela Tvojho a krvi Tvojej tak ctili, žeby sme úžitok vykúpenia Tvojho stále v sebe cítili. Ktorý žiješ a kráľuješ...

Lekcia z prvého listu svätého Pavla, 11, 23-29. So zreteľom na duševnú prípravu našu na prijatie Sviatosti Oltárnej je táto lekcia veľmi vážna, preto ju čítame celú:

„Bratia, ja som totiž prijal od Pána (náuku), ktorú som vám aj odovzdal: Pán Ježiš v ten večer, keď bol zradený, vzal chlieb a keď vykonal modlitby dobrorečenia, lámal (ho) a povedal: „(Vezmite a jedzte!) Toto je telo moje, ktoré sa za vás (obetuje)! Toto čiňte na moju pamiatku!" Podobne (vzal) po večeri ka-

lich a povedal: „Tento kalich je nová smluva v mojej krvi! Kedykoľvek ho budete piť, čiňte to na moju pamiatku!" Vždy teda, keď jete tento chlieb a pijete tento kalich, zvestujete smrť Pánovu, dokiaľ on sám nepríde. Preto ktokoľvek by nehodne jedol tento chlieb, alebo pil tento kalich Pána, previní sa proti telu a krvi Pána. Nech sa teda každý najsamprv skúma a len tak nech je z tohto chleba a pije z tohto kalicha. Lebo kto (nehodne) je a pije, ten si je a pije odsúdenie, pretože nerozoznáva telo (Pánovo).

Po lekcii číta kňaz sekvenciu „Lauda, Sion, Salvatórem . . . — Chváľ, Sione, Spasiteľa . . .", ktorú složil pre tento sviatok svätý Tomáš Akvinský (umrel 1274). Táto hymna krásne vystihuje náuku katolícku o eucharistii:

Lauda, Sion, Salvatórem,	Chváľ, Sione, Spasiteľa,
Lauda ducem et pastórem	chváľ Pastiera, Živiteľa
In hymnis et cánticis.	chválospevom srdečným
Quantum potes, tantum aude:	Podľa svojej chváľ možnosti
Quia major omni laude,	jeho, lebo tej hodnosti
Nec laudáre súfficis.	nie si ty dostatočný.
Laudis thema speciális,	Dnes sa predmet chvály hodný,
Panis vivus et vitális	chlieb živý, pre nás životný,
Hódie propónitur.	k sláveniu predstavuje.
Quem in sacrae mensa coenae	Pri poslednom večeraní
Turbae fratrum duodénae	k požívaniu že je daný,
Datum non ambígitur.	kresťan nepochybuje.
Sit laus plena sit sonóra,	Nech je chvála dokonalá,
Sit jucunda, sit decóra	nech je plná, slávna stála
Mentis jubilátio	a radostné uctenie.

Dies enim solémnis ágitur,
In qua mensae prima recólitur
Hujus institútio.

In hac mensa novi Regis,
Novum Pascha novae legis
Phase vetus términat.

Vetustátem nóvitas,
Umbram fugat véritas,
Noctem lux elíminat.

Quod in coena Christus gessit,
Faciéndum hoc expréssit
In sui memóriam.

Docti sacris institútis,
Panem, vinum in salútis
Consecrámus hóstiam.

Dogma datur Christiánis,
Quod in carmen transit panis
Et vinum in sánguinem.

Quod non cápis, quod non vides,
Animósa firmat fides,
Praeter rerum órdinem.

Sub diversis speciébus,
Signis tantum, et non rebus,
Latent res eximiae.

Caro cibus, sanguis potus:

Bo deň iste slávny ctíme,
keď večere tej svätíme
divné ustanovenie.

Za posvätnej tej večere
Baránkom tým novým berie
Starý zákon už svoj cieľ.

Nová doba nastupuje,
tôňa pravde ustupuje,
svetlo dané za podiel.

Kristus večer čo zaručil,
na pamiatku to poručil,
na naše oslávenie.

Kňazi to aj obnovujú,
keď chlieb, víno posväcujú
nám na večné spasenie.

Kresťanom sa článok dáva,
že sa telo z chleba stáva,
víno v krv sa zmeňuje.

Keď aj smysly nášho bytia,
túto pravdu nedovidia,
viera nám ju zjavuje.

Pod oboma spôsobami
chleba vína — ako znakmi
Skrytý Boh bytím svojim.

Telo sa je, krv sa pije.

Manet tamen Christus totus Sub utráque specie.	Predsa celý Kristus žije Pod spôsobom obojím.
A suménte non concícus, Non confráctus, non di- [vísus. Integer accípitur.	Kto prijíma, má celého Krista nerozdeleného, Celosť sa mu nezborí.
Sumit unus, sumunt mille: Quantum isti tantum ille: Nec sumptus consúmitur.	Berie jeden, berie množ- [stvo, Koľko títo, tamten toľko, Prijatý sa nestroví.
Sumunt boni, sumunt ma- [li, Sorte tamen inaequáli, Vitae vel intéritus.	Prijímajú zlí a dobrí, Osud je tu predsa rôzny: Skaza alebo život.
Mors est malis, vita bo- [nis: Vide, paris sumptiónis Quam sit dispar éxitus	Hriešnikom smrť, dobrým [žitie, Prijímanie, hľa, to isté Má opačný výsledok.
Fracto demum sacramén- [to, Ne vacílles, sed memén- [to, Tantum esse sub frag- [ménto, Quantum toto tégitur.	Keď kňaz delí sviatosť v [chráme, Pamätaj, že znaky láme, V čiastke toľko bytia [máme, Koľko bolo v celosti
Nulla rei fit scissúra: Signi tantum fit fractúra: Qua nec status nec sta- [túra Signáti minúitur.	Tak to máme pevne ve- [riť, Len znaky sa môžu deliť, Kristus sám sa nedá me- [niť V tej Oltárnej Sviatosti.
Ecce panis Angelórum: Factus cibus viatórum:	Ajhľa, svätý anjelov [chlieb Stal sa pokrmom ľudí [tiež

Vere panis filiórum, Non mitténdus cánibus.	Ako Božie dieťa hoješ Nedávaj ho psom nikdy.
In figúris praesignátur, Cum Isaac immolátur, Agnus paschae deputátur: Datur manna pátribus.	Boh tú sviatosť zobrazoval, Keď sa Izák obetoval. Veľkonočný baránok mal S mannou význam ten istý.
Bone pastor, panis vere, Jesu, nostri miserére: Tu nos pasce, nos tuére: Tu nos bona fac vidére In terra vivéntium.	Dobrý pastier pokrm živý, Ježiš, buď nám milostivý! Pas nás, strážca Ty bedlivý, A priveď na večné nivy Blaženého života.
Tu, qui cuncta scis et vales: Qui nos pascis hic mortáles: Tuos ibi commensáles, Coherédes et sodáles Fac sanctórum cívium.	Mocný Boh si. Lásky vláda Verné duše tvojho stáda Ani v nebi nepostráda. Prosbou svojou nech nás žiada Všetkých svätých výbor ta.
Amen.	Amen.

(Od 13. sloky vlastný preklad.)

E v a n j e l i u m podľa Jána. 6, 56-59.

Chlieb večného života.

In illo témpore: Dixit Jesus turbis Judaeórum. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus . . .

Za onoho času povedal Ježiš zástupom židovským. „Moje telo je opravdivý pokrm a moja krv je opravdivý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva

vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem skrze Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť skrze mňa. To je ten chlieb, čo sostúpil s neba, a nie taký jedli vaši otcovia, a pomreli. Kto je ten chlieb, bude žiť naveky!"

Prefácia o Vianociach, ako na str. 230.

Procesia so Sviatosťou.

Hned po svätej omši berie kňaz do ruky monštranciu so Sviatosťou, obráti sa k veriacim a intonuje hymnu „Pange lingua gloriósi . . ." Chór v hymne pokračuje a procesia sa pohne. Kňaz nesie Sviatosť pod baldachýnom

Pange lingua gloriósi Córporis mystérium, Sanguinísque pretiósi,	Zapej jazyk, oslavujže Tajnosť Tela Božieho, Chváľ aj tajnosť z hĺbky duše
Quem in mundi prétium Fructus ventris generósi Rex effúdit géntium.	Presvätej krvi jeho, Liatej pukom krásnej ruže V cenu sveta hriešneho
Nobis datus, nobis natus	Nás on vodil, nám sa zrodil
Ex intácta Vírgine, Et in mundo conversátus, Sparso verbi sémine, Sui moras incolátus	Z čistunkej Panny Matky, A svet tento poprechodil, Hlásiac spásy poriadky. Život svoj tuzemský skončil
Miro clausit órdine.	Darom vzácnej pamiatky.
In suprémae nocte coenae Recúmbens cum frátribus Observáta lege plene Cibis in legálibus,	Posledný raz večerajúc, Keď sa blížil kríž a tŕň, Staré zvyky zachovajúc Vzal to jedlo zo zbožia zŕn,
Cibum turbae duodénae	Dvanástim chlieb požehnajúc,
Se dat suis mánibus. Verbum caro, panem verum Verbo carnem éfficit: Fitque sanguis Christi merum.	Dáva sa im za pokrm. Vtelený Boh kúsok chleba Slovom v telo premeni, Tiež aj kalich mocou s neba

Et si sensus déficit,
Ad firmándum cor sincé-
[rum
Sola fides súfficit.

Tantum ergo Sacramén-
[tum
Venerémur cérnui;
Et antíquum documéntum
Novo cedat rítui:
Praestet fides supplemén-
[tum
Sénsuum deféctui.

Genitóri, Genitoque
Laus et jubilátio,
Salus, honor, virtus quo-
[que
Sit et benedíctio:
Procedénti ab utroque

Compar sit laudátio.
Amen.

krvou Krista sa pení,
Len úprimnej viery treba,

Veď tam nie je videný.

Klaňajme sa Ježišovi

V najsvätejšej Sviatosti,
Starý minul, nastal nový
Obrad spásy, milosti.
Pevná viera sa tu korí

Hradiac smyslov slabosti.

Bohu Otcu, jeho Synu
Radostná nech sláva je,
Zvelebujme česť a silu,

Spásu, požehnávanie.
Tiež aj Duchu v každú
[chvíľu
Zbožnú úctu vzdávajme.
Amen.
(Vlastný preklad).

Za procesie sa spievajú aj iné hymny: „Sacris solémniis", „Verbum supérnum pródiens" a „Aetérne Rex altissime". Po ceste, kde ide procesia, sú postavené štyri oltáre. Pri každom složí kňaz Sviatosť a číta evanjelium s oráciou, potom dáva požehnanie. Obloky sa sluší ozdobiť horiacimi sviecami. Táto procesia je veľkým manifestačným sprievodom všetkých katolíkov vo farnosti, preto nechýba na nej najmä inteligencia, ktorá má vždy vyhradené svoje čestné miesto za kňazom. Po skončení procesie chór už pri vchádzaní do kostola začne spievať Te Deum, ako na str. 126. Po Tedeume sa Sviatosť obyčajným spôsobom vloží do svätostánku ako na str. 206.

Meditácia.

1. Sviatosť Oltárna sa menuje gréckym slovom: eucharistia. To znamená vzdávanie vďaky, pretože vo svätej omši premenenie chleba a vína sa uvádza modlitbami vďaky, prefáciou. A veru práve táto naj-

svätejšia Sviatosť zasluhuje, aby sme vždy s povďačnosťou mysleli na Ježiša, že nám ju dal. Eucharistia je centrom bohoslužby katolíckej, veď omša svätá, rodisko eucharistie, je jedinečným prikázaným obradom našich kostolov. Opravdivý katolík: eucharistický človek.

2. Eucharistia je obeta Nového zákona. Ježiš Kristus sa obetuje za nás Otcovi svojmu. To je omša. Ježiš povedal: Konajte to na moju pamiatku. Preto kňaz berie chlieb a víno, vyriekne nad nimi slová Kristove: Toto je telo moje, — Toto je krv moja — a v tej chvíli podstata chleba a podstata vína sa premení na bytnosť Kristovu. Pre zrak a hmat zostávajú spôsoby chleba a vína. Tu netreba mudrovať, tu niet miesta pre nijakú filozofiu. Kristus to povedal a prikázal. Kristus je Boh, preto môže to urobiť, a vskutku aj urobí. Tá biela hostia — to je Kristus, to je Boh. Preto sa jej klaniam. Nie je ona len symbolom Boha, ani čírym znakom, ale Boh sám. Len viera zrodí presvedčenie, len viera má jasné oči a teplý cit. Mnohé veci, ktorým ľudia slepo veria, samy sa menia a obracajú ľahkovernosť na posmech, hoci sú to veci z tohto sveta, makateľné a viditeľné: astronomia, fyzika, veda lekárska, chémia. Eucharistia sa nemení, nepripúšťa problémy: je dvetisícročnou skutočnosťou, z ktorej žily milióny, ktorá vychovávala na život a na smrť. Eucharistia stavala kostoly, tie najkrajšie. Keď sa z nich vysťahuje, spustnú, nemajú smyslu, sú len modlitebňami, nie domami Božími.

3. Eucharistia je medzi nami prebývajúci Ježiš. Keď vstupujem do kostola, moje oko mimovoľne hľadá to červené večné svetielko, ktoré označuje prítomnosť Božiu. Ihneď si uvedomujem, že som v blízkosti Boha, kľaknem si, spustím koleno na dlážku aspoň na chvíľu, aby som vyjadril veľkú myšlienku: prach v prach padá, aby som sa koril Tomu, ktorý z prachu stvoril človeka. Potom si vyhľadám miesto a — adorujem. V mysli sa podrobujem vo svätostánku prítomnému Ježišovi, uznávam jeho božstvo a moc, svoju slabosť, pozdravujem ho, požia-

dam Ho o silu, chcem byť s ním duševne stále spojený. „Adóro Te devóte, latens Déitas..." Klaniam sa Ti vrúcne, Bože večitý... Môj pobyt v kostole, či stojím, či kľačím, či sedím, musí stále dokumentovať prítomnosť Boha. Preto tá vážnosť, zahrúženosť, pieta.

4. Keď je kostol voľakde otvorený, a ja vojdem na chvíľu, na minútu, na dve, pozdravím Boha v eucharistii, pomodlím sa, vyponosujem sa, žiadam o milosť, a zas ticho sa vytratím na ulicu, do huku tohto sveta, hľa, to je čin katolíckeho presvedčenia a zbožnosti.

5. Pred kostolom snímam klobúk, keď som mužský, prekrižujem sa, keď som ženská. To platí eucharistii, Bohu. To si zaslúži každý známy. Zakrpatené duše na to nemyslia, surovosť sa skrýva aj pod strojenou ľahostajnosťou. Šľachetnosť aj voči Bohu plní predpisy zdvorilosti. Katolík aj v rovnošate, či je vojak alebo iný činovník, pozdraví kostol a eucharistiu, ako svojho predstaveného. Je to vyznávanie viery.

6. Eucharistia je aj pokrmom duše našej. Vo svätom prijímaní spájame sa s Kristom, s naším Spasiteľom, s naším priateľom, s naším Bohom. Toto spojenie je celkom intímne a slúži na to, aby prehĺbilo našu dušu, aby roznietilo lásku k Bohu a blížným, aby sme s Kristom spolu kráčali po cestách života, aby sme sa akosi pretvorili na Krista, aby sme mali zabezpečený — život večný.

Druhá nedeľa po Svätom Duchu.

Padá do oktávy Božieho Tela, preto je aj

Farba: biela. Prefácia o Vianociach, ako na str. 230.

Introit. Factus est Dóminus protéctor meus, et edúxit me in latitúdinem: salvum me fecit, quóniam vóluit me... Žalm 17. — Pán stal sa mojím ochrancom a vyviedol ma na voľné miesto: zachránil ma, lebo som sa mu zapáčil.

Modlitba.

Sancti nóminis tui, Dómine, timórem páriter et amórem fac nos habére perpétuum: quia numquam tua gubernatióne destítuis, quos in soliditáte tuae dilectiónis instítuis. Per Dóminum...	Pane, daj nám, aby sme Tvoje sväté meno stále s bázňou ctili a spolu i večne milovali, lebo nikdy nevytváraš zo svojho spravovania tých, ktorým dávaš stálosť v láske Tvojej. Skrze Pána nášho

2. modlitba o Božom Tele.

L e k c i a z prvého listu svätého Jána apoštola. 3, 13-18. Charita: činná láska kresťanská. Čítame ju celú.

„Bratia, nedivte sa, že vás svet nenávidí! My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto však nemiluje, zostáva v (moci) smrti. Každý, kto nenávidí brata, je vrah! A viete, že ani jeden vrah nemá v sebe večný život ktorý by v ňom zostal. V tom sme poznali lásku Božiu, že (Syn Boží) život položil za nás. A my takisto máme aj život položiť za bratov. Ale ak niekto má pozemské imanie a vidí brata núdzu trieť, a srdce si pred ním zavrie, môže mať v sebe lásku Božiu? Dietky moje, nemilujte slovom, ani jazykom, ale skutkom a pravdou."

E v a n j e l i u m podľa Lukáša. 14, 16-24.

Podobenstvo o hostine.

In illo témpore: Dixit Jesus pharisaéis parábolam hanc: Homo quidam fecit coenam magnam, et vocávit multos...

Za onoho času povedal Ježiš farizejom toto podobenstvo: „Ktorýsi človek prichystal veľkú večeru a pozval mnohých. V hodinu večere poslal svojho sluhu, aby povedal pozvaným: »Poďte, lebo je už (všetko) pripravené.« I začali sa jednomyseľne vyhovárať. Prvý mu povedal: »Pole som kúpil a treba mi ísť pozrieť si ho; prosím ťa, maj ma za ospravedlneného.« A druhý povedal: »Päť párov volov som kúpil a idem ich vyskúšať. Prosím ťa, maj ma za ospravedlneného.« Iný povedal: »Oženil som sa, a preto nemôžem prísť

Sluha sa vrátil a oznámil toto svojmu pánovi. Vtedy sa hospodár rozhneval a povedal svojmu sluhovi: »Vyjdi chytro na námestia a ulice mesta a priveď sem chudobných, mrzákov, slepých a chromých!« A sluha povedal: »Stalo sa, ako si rozkázal, a ešte je miesta.« Tu povedal pán sluhovi: »Vyjdi na cesty a k plotom. Tých, (čo tam nájdeš,) donúť prísť, aby sa mi naplnil dom. Lebo vravím vám, ani jeden z tých mužov, čo som ich bol pozval, neokúsi mojej večere!«

Meditácia.

1. Hostina je ríša Božia, kráľovstvo Kristovo. Hospodár je Boh, ktorý povolal do mesiánskej ríše predovšetkým vodcov a učencov ľudu židovského. Prvý raz ústami prorokov a potom, keď nadišiel čas spásy, ústami Krstiteľa. Ale pozvaní natoľko boli prikovaní k veciam svetským, že si nevedeli vážiť toto pozvanie, ba vo svojom materiálnom smýšľaní ani nechápali duchovný ráz ríše Mesiášovej. Ale zato táto ríša nezostane prázdna. Naplnia ju tí chudáci, ktorými vodcovia a učenci pohŕdali, čo v meste po uliciach žobrali, — ba prídu aj tí, čo nepatria do mesta, čo sú von z národa, pohani všetkých národov, s ktorými sa stýkať bolo pre Žida hriechom a znečistením. Hrozná tragédia a kliatba: do kráľovstva Božieho nevojdú práve tí, čo mali naň najväčšie nároky, a to pre svoju pýchu, trúfalosť, duševnú inferioritu, hmotárstvo a požitkárstvo.

2. Povolanie Boha aj dnes platí. Hostina je duševný život. Na to je potrebné vyššie chápanie, šľachetná myseľ, vážne ponímanie celého života. Hospodárstvo — to je hmota, dom, role, peniaze. Nie sú to veci hriešne. Ba sú potrebné. Ale kto sa celý venuje týmto veciam a nemá času pre vyššie ciele, ten nebude človekom ducha. Voly — to je šport, výlety, náruživosti, zábavy, ba aj materiálna veda, postavenie spoločenské, všetko to, čím sa čas tento zabíja. To tiež nemusia byť veci hriešne. Sú dobré a dovolené, ale kto sa má len okolo nich, ten stratí cit pre dušu,

kostol, náboženstvo. Nič iného tak dôkladne nevyprázdni dušu, ako nemierne športovanie. Aká úbohosť, keď sa niekto nevie o inom shovárať ako o koňoch alebo o zápasoch! „Oženil som sa" — tiež vec potrebná: rodinu založiť a jej sa venovať. Ale keď si manželia navzájom zabíjajú ducha, keď manželstvo je založené len na požitkárstve a nie na spoločnom duševnom živote, je to slabý sväzok a tiež len odvracia človeka od vyššieho ponímania tohto tuzemského bytia. Keď sa manželia spolu modlia, spolu meditujú, chodia na omšu, to je symbol duchovosti a opravdivej vzájomnej duševnej podpory.

3. Hostina — to je aj sväté prijímanie. Ako žiaci sme mali veľkú radosť, keď sme mohli prichádzať ku stolu Pána. Teraz to azda zanedbávame. Ešte dobre, že ročne raz prijímame. To nie je správne. Kristus práve tú inteligentnú, zrelú dušu potrebuje, lebo práve tá vyššia, inteligentná duša vládze využiť náležite všetky eucharistické hĺbky. Teda častejšie prijímať! A práve tá inteligentná, zrelá duša potrebuje najviac Krista. Nižšia duchovosť sa uspokojí s rozmanitým spojivom tohto pestrého sveta. Vyššie chápanie veci nie je tým všetkým uspokojené, má najvyššie nároky, nachádza svoje uspokojivé vyrovnanie len v Bohu. Eucharistia znamená vo svätom prijímaní najdokonalejšiu integráciu ľudskej duchovosti. To zakotvenie časovosti vo večnosti, ktorú poskytuje Boh. „Kto je tento chlieb, bude žiť naveky." Keď si neviem ceniť eucharistickú hostinu, keď mávam výhovorky, alebo ľahostajnosť, Boh ma môže zavrhnúť. Keď ja nepôjdem do kostola, preto kostol nezostane prázdny; keď ja nebudem prijímať, preto chlieb života aj naďalej sa bude lámať chudobným a biednym, tým, čo svoju duševnú chudobu a slabosť uznávajú. Nie Boh bude ukrátený, ale ja. Preto ešte raz: chcem prijímať častejšie!

4. Toto evanjelium dokazuje aj to, že duševný život nespočíva len v stránení sa hriechov. To je potrebné negatívum. Ale jednak zostáva iba vybielenou stenou, ktorá málo znamená. Život bez hriechu ešte neznamená život čnostný. A bez čno-

stí ani spasenia niet. Bezúhonný človek má iba povolanie k duševnému životu, ale nie je ešte účastníkom života milosti Ježišovej. Ježiša treba hľadať a vyhľadať bez záujmu, bez výhovoriek, prosto a zmužile.

Sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

Je určený na piatok po druhej nedeli svätodušnej. Nie je prikázaný sviatok, ale preto významný. V ňom sa sbiehajú všetky pobožnosti na česť Srdca Ježišovho. V duševnom živote najmä prvý piatok každého mesiaca je venovaný tejto úcte: odbavuje sa zvláštna omša pod vyloženou Sviatosťou, a odbaví sa aj mesačná spoveď s prijímaním. Aj tento sviatok dáva príležitosť katolíkom, najmä tam, kde je vyvinutý spolkový život, na krajové manifestačné eucharistické sprievody. Sprievod sa usporiada zväčša v nasledujúcu nedeľu.

Farba: biela.

Introit. Cogitatiónes Cordis ejus in generatióne et generatiónem: ut éruat a morte ánimas eórum, et alat eos in fame... Žalm 32. — Jeho Srdce sa stará s pokolenia na pokolenie, aby vyrvalo ich duše zo smrti a kŕmilo ich v hlade.

Modlitba.

Deus, qui nobis, in Corde Filii tui, nostris vulneráto peccátis, infinítos dilectiónis thesáuros misericórditer largíri dignáris; concéde, quaésumus, ut illi devótum pietátis nostrae praestántes obséquium, dignae quoque satisfactiónis exhibeámus officium. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý nám milosrdne udeľovať ráčiš nesmierne poklady lásky v srdci svojho Syna, zranenom našimi hriechami, prosíme, dožič nám, aby sme mu vykonali službu hodného zadosťučinenia, keď mu preukazujeme zbožnú oddanosť svojej úcty. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla k Efezanom. 3, 8-19. Krásne opisuje hĺbky života v Srdci Ježišovom. „V ňom spočíva naša odvaha, že vierou v neho sa môžeme s dôverou blížiť (k Bohu)... Preto skláňam kolená pred Otcom, z ktorého má pôvod každá rodina na nebi aj na zemi, aby vám dal podľa bohatstva svojej slávy skrze svojho Ducha mocne zosilnieť vo vašom vnútri; aby Kristus vierou prebýval vo vašich srdciach, aby ste vy, v láske zakorenení a založení, mohli... porozumieť tú... hĺbku, poznať totiž lásku Kristovu, ktorá prevyšuje všetko poznanie..."

Evanjelium podľa Jána. 19, 31-37. *Tá čiastka utrpenia, kde vojak kopijou prerazí bok Pána na kríži. Ako by bol ňou otvoril srdce pre celý svet.*

Prefácia o Srdci Ježišovom:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: qui Unigénitum tuum in cruce pendéntem láncea milítis transfígi voluísti, ut apértum Cor, divínae largitátis sacrárium, torréntes nobis fúnderet miseratiónis et grátiae, et quod amóre nostri flagráre numquam déstitit, piis esset réquies et poeniténtibus patéret salútis refúgium. Et ídeo cum Angelis...

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane všemohúci Otče, večný Bože, ktorý si dovolil kopijou vojaka prebodnúť svojho jednorodeného, na kríži visiaceho Syna, aby nám toto otvorené srdce, svätyňa to Božej štedrosti, vylievalo prúdy zľutovania a milosti, aby bolo pre dobrých odpočinkom a kajúcim poskytovalo útočište spásy, lebo ono nikdy neprestáva horieť láskou k nám. A preto s anjelmi...

Meditácia.

1. Boh je láska. Láska sa kladie do srdca. Preto si tak ctíme práve Srdce Ježišovo. Ľudia sme so srdcami teplými, žiadostivými, preto hľadáme spojenie s tým najteplejším, najsvätejším Srdcom.

2. Srdce je znakom života. Tlkot srdca môjho nech znamená život v Bohu.

Tretia nedeľa po Svätom Duchu.

Padá do oktávy sviatku Srdca Ježišovho, preto prefácia je o tomto sviatku. Evanjelium opisuje lásku najsvätejšieho Srdca ku hriešnikom.

Farba: biela podľa oktávy.

Introit. Réspice in me et miserére mei, Dómine: quóniam únicus et pauper sum ego: vide humilitátem meam et labórem meum: et dimítte ómnia peccáta mea, Deus meus... Žalm 24. — Shliadni na mňa a zmiluj sa nado mnou, Pane, lebo som opustený a chudobný. Viď moje uponíženie a moju námahu a odpusť mi všetky hriechy.

Modlitba.

Protéctor in te sperántium, Deus, sine quo nihil est válidum, nihil sanctum: multíplica super nos misericórdiam tuam; ut, te rectóre, te duce, sic transeámus per bona temporália, ut non amittámus aetérna. Per Dóminum nostrum...

Bože, ochranca v Teba dúfajúcich, bez Teba nič nie je mocného, nič svätého, rozhojni nad nami milosrdenstvo Tvoje, aby sme pod Tvojím vedením a riadením tak opatrne užívali veci časné, žeby sme nestratili večné. Skrze Pána nášho...

2. modl. o Najsv. Srdci, ako predošle.

Lekcia z prvého listu svätého Petra apoštola 5, 6-11. Per crucem ad lucem; krížom k svetlu! Veľmi vážne čítanie, preto je tu celá lekcia:

„Pokorte sa teda pod mocnou rukou Božou, aby vás povýšil v čase (navštívenia)! Na neho preneste všetky svoje starosti, a on sám sa bude o vás starať! Buďte striezliví a bedlite, lebo váš protivník, čert, ako ručiaci lev obchádza a hľadá, koho by zožral! Vzoprite sa mu pevní vo viere! Vedzte: Také isté utrpenia znášajú všetci bratia po celom svete! A Boh, nadovšetko milostivý, ktorý vás skrze Krista (Ježiša) povolal do svojej večnej slávy, nech vás sám po tomto krátkom utrpení zdokonalí a utvrdí, posilní a postaví na pevný základ! Jemu (sláva a) moc na veky vekov. Amen."

Evanjelium podľa Lukáša. 15, 1-10.

Priateľ mýtnikov a hriešnikov.

In illo témpore: Erant appropinquántes ad Jesum publicáni et peccatóres, ut audírent illum...

Za onoho času približovali sa k nemu všetci mýtnici a hriešnici, aby ho počúvali. Farizeji a zákonici šomrali a hovorili: „Tento prijíma hriešnikov a jedáva s nimi." Vtedy im povedal toto podobenstvo: „Keď má voľakto z vás sto oviec a jedna z nich sa mu stratí, či nezanechá tých deväťdesiatdeväť na púšti a nepôjde za stratenou, kým ju nenájde? Keď ju nájde, vezme si ju na ramená a raduje sa. Keď príde domov, svolá priateľov a susedov a povie im: »Radujte sa so mnou, lebo som si našiel stratenú ovcu.« — Vravím vám, tak bude aj v nebi väčšia radosť nad jedným hriešnikom, čo robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi-deviatimi spravodlivými, čo nepotrebujú pokánia. — Alebo žena, čo má desať drachiem, ak stratí jednu drachmu, či nezapáli svetlo, nevymetie dom a nebude starostlivo hľadať, kým ju nenájde? A keď ju nájde, svolá priateľky a susedy a povie: »Radujte sa so mnou, lebo som našla stratenú drachmu!« Vravím vám, takto sa budú tešiť anjeli Boží z jedného hriešnika, čo robí pokánie."

Meditácia.

1. Pán Ježiš najlepšie pozná našu ľudskú slabosť. Vie, že upadáme do hriechov. Taká neuvedomelá ľudská duša, ktorá nepozná milosrdenstvo Božie, ľahko sa zrieka viery a nábožného života s tým odôvodnením, že hriešny život nemôže zanechať a s toľkými hriechmi i tak nepatrí do blízkosti Božej. Chráň ma Boh od takéhoto smýšľania! Keď som zhrešil, uznať treba, že som spáchal hriech. Len toto povedomie hriešnosti ma môže zachrániť. A v tomto povedomí je základ pokánia. Preč s cynickými poznámkami, že Boh ináč bude súdiť než morálka! Nie a nie! tá morálka nie je jednoduchou tlačenou knihou, ale prírodným zákonom a Bohom zjaveným príkazom. Stačí jedna myšlienka: čo by bolo, keby tento alebo onen hriech páchali bezstarostne všetci ľudia bez výnimky? Vždy prídem k záveru: bol by to koniec poriadku, koniec sveta. My inteligenti pácháme hriechy, ale tešíme sa, že ľud je zachovalý, lebo ináč by sa zrútilo všetko. Tu vidieť nespravodlivosť takéhoto nášho smýšľania. Každým hriechom kazíme nielen seba, ale celé okolie, aj ten ľud. Teda uznať hriešnosť! A potom sa napraviť!

2. Nič som medzi toľkými, a predsa chýbam Ježišovi, keď ma hriech odtrhne od neho. Hľadá ma, dáva mi všetky možné príležitosti, aby som sa vrátil. Idem, vrátim sa, lebo najlepšie je byť s Ježišom.

3. Netreba pohŕdať inými, ktorí majú viac slabostí a väčšmi upadajú než ja. Pomáhať im musím a mať s nimi zľutovanie. Nemôžem vedieť, či nepadnem čochvíľa hlbšie, než ten, koho tak nemilosrdne odsudzujem. Najošklivejšia vec by bola rovno tešiť sa, že môj brat upadol do hriechu, a tým je azda znemožnený, a ja tým lepšie vynikám vo svojej domnelej bezúhonnosti. Môj hriech a môj duševný úpadok by bol istotne väčší, než hriech cudzí, ktorý som využil.

4. Mýtnici prenajímali mýta od štátu a vyberali mýtne. Keďže štát požadoval od nich vysoký prenájom, tak drali ľud na mýte, aby mali z prenájmu úžitok. Preto bolo to nenávidené povolanie. Farizeji

a zákonníci boli zasa kastou privilegizovanou. Pokladali sa za najlepších. Mysleli si, že s hodnosťou chodí aj čnosť. Nestýkali sa s mýtnikmi a hriešnikmi. Odsudzujú Ježiša, že s nimi hovorí a je a tak sa znečistí. Aká je zaslepenosť ľudská! Možno, že hriešnici a mýtnici páchali mnoho drobnejších hriechov, ale farizeji a zákonníci vo svojej pýche a nadutosti, vo svojej zatvrdilosti, vo svojom hmotárstve a lakomstve páchali tie hlavné hriechy jeden za druhým. A pokladali sa predsa za vodcov bezúhonných.

5. Dojímavá je láska Ježišova voči hriešnikom. Ako láskavo s nimi zachádzal Obraz najdenej ovce, ktorá leží na ramenách dobrého pastiera, najlepšie vystihuje mesiášsku dušu Ježišovu. Ľudská slabosť a pokora na ramenách mocného Boha, — hľa, to je najvnútornejší život duševný, život cirkvi svätej. Svätý človek rodí sa týmto slovom, mea culpa! Svätý človek poznáva svoju hriešnosť, zlý človek je zas presvedčený o svojej svätosti.

Štvrtá nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Dóminus illuminátio mea et salus mea, quem timébo? ... — Žalm 26. — Pán je mojím svetlom a mojou záchranou, koho by som sa bál?

Modlitba.

Da nobis, quaésumus, Dómine: ut et mundi cursus pacífice nobis tuo órdine dirigátur; et Ecclésia tua tranquilla devotióne laetétur. Per Dóminum nostrum ...

Prosíme Ťa, Pane, daj nám, aby pod Tvojou správou svet pokojne kráčal a Cirkev nerušenej zbožnosti sa tešila. Skrze Pána nášho ...

2. modlitba:

A cunctis nos quaésumus, Dómine mentis et

Prosíme, Pane, ochraňuj nás od všetkých dušev-

córporis defénde perícu-lis: et, intercedénte beáta et gloriósa semper Vírgine Dei genitríce María, cum beáto Joseph, beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque beáto N. et ómnibus Sanctis, salútem nobis tríbue benígnus et pacem; ut, destrúctis adversitátibus et erróribus univérsis, Ecclésia tua secúra tibi sérviat libértate.

ných a telesných nebezpečenstiev, a na prímluvu blahoslavenej i slávnej vždy Panny Rodičky Božej Márie, svätého Jozefa, svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla a svätého N. (patróna kostola) i všetkých svätých, udeľ nám dobrotive spasenia a pokoja, aby Tvoja Cirkev premohla všetky protivenstvá a bludy, a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť. Skrze Pána nášho...

3. modlitba podľa ľubovôle.

Ak padne na nedeľu pamätný deň nejakého významnejšieho svätého, takzvaný »duplex«, druhá modlitba je o ňom, a modlitba »A cunctis...« vystane. Ináč, keď je pamiatka menšej liturgickej hodnosti, takzvaný »semiduplex«, 2. modlitba je o svätom, tretia »A cunctis...«, štvrtá podľa ľubovôle. Býva zpravidla modlitba za pápeža, ktorá je ináč v mnohých diecézach predpísaná na každý deň, okrem tých najväčších sviatkov, ako »oratio imperata«, — prikázaná modlitba.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 8, 18-23. Opisuje budúce naše oslávenie v nebi: „Utrpenia terajšieho času nie sú rovné sláve, v ktorej sa máme zjaviť... Očakávame synovstvo Božie i vykúpenie svojho tela", to jest: vzkriesenie.

Evanjelium podľa Lukáša 5, 1-11.

Zázračný rybolov.

In illo témpore: Cum turbae irrúerent in Jesum, ut audírent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genésareth...

Za onoho času, keď stál na brehu Genezaretského jazera, tlačil sa k nemu zástup, aby počul slovo Božie. I zazrel pri brehu jazera dve lode — rybári z nich vystúpili a prali si siete — sadol si teda do jednej z lodí, čo bola Šimonova, a požiadal ho, aby trocha odrazil od brehu. Potom si sadol a z lode začal učiť zástupy. Keď prestal hovoriť, povedal Šimonovi: „Zavez na hlbinu a spustite siete na lov!" No Šimon mu odpovedal: „Pane, celú noc sme sa namáhali, a nič sme nechytili. No na tvoje slovo spustíme siete." Urobili tak. I zahrnuli veľké množstvo rýb, takže sa im trhaly siete. I zakývali na svojich spoločníkov, ktorí boli na inej lodi, aby im prišli pomôcť. Tí prišli a naplnili obe lode, takže sa (bezmála) potápaly. Keď to videl Šimon Peter, hodil sa Ježišovi na kolená a povedal: „Pane, odíď odo mňa, lebo som hriešny človek!" Hrôza ho totiž prenikla, i všetkých, čo boli s ním, nad lovom rýb, ktoré boli chytili; podobne i Jakuba a Jána, synov Zebedejových, ktorí boli spoločníkmi Šimona. Potom povedal Ježiš Šimonovi: „Neboj sa! Odteraz už ľudí budeš loviť." Keď svoje lode pritiahli k brehu, zanechali všetko a nasledovali ho

---

Meditácia.

1. Bolo to hneď na začiatku Ježišovej verejnej činnosti, keď bohatým rybolovom ukázal Petrovi dôležitosť jeho budúceho povolania: spravovať loďku Cirkvi a loviť ľudí. Jednoduchý rybár z blízkeho Kafarnaumu, Šimon, ktorého Ježiš pomenoval skalou, Petrom, vybral sa večer so svojimi druhmi k jazeru na rybolov. Celú noc, keď je najvýhodnejší čas na rybárčenie, nič nechytili. Ráno prišiel Majster, učil s loďky ľudí a potom sa stal zázrak. Nie preto, aby sa ľudia čudovali, ale aby Petrova prostá rybárska ideologia prevrátila sa v základoch, by sa jeho horizont aspoň v tušení rozšíril na budúcnosť. Pred jeho duševnými očami sa vynorujú kontúry ohromného mora pestrého sveta, a on na ňom ako lovec ľudí. Pápeži pokladajú ešte aj dnes lodičku Petrovu

za úradný symbol Cirkvi a najvážnejšie listiny pečatia prsteňom rybára „annulo piscatoris". Celá úspešná správa Cirkvi katolíckej zrkadlí sa v tomto evanjeliu. Spravovanie sa deje z príkazu Kristovho i pri všetkej ťažkosti priviesť ľudí k duševnému životu. „Na Tvoje slovo..." Kristus je s pápežom, preto jeho činnosť musí byť úspešná a požehnaná. A nie je sám, má svojich verných druhov v spravovaní toľkých duší. Pokora Petrova, ktorou uznával svoju hriešnosť, povýšila ho na najvyššie miesto, a jeho nekonečná dôvera v Ježiša zaistila mu úspech a požehnanie.

2. Teším sa zo srdca, že patrím do tejto Cirkvi, ktorú Peter spravoval po prvý raz. Vidím veľkú prácu Ríma, aby boli ľudia spasení, ku Kristovi privedení; vidím ten tichý, ale pritom zázračný rybolov, vidím Cirkev na hlbine vekov, na výške svojho Kristom určeného povolania. To ma potvrdzuje v mojej vernosti a láske voči Cirkvi, voči Rímu, voči pápežovi. Som katolík.

3. Všetka iná práca v Cirkvi, apoštolovanie kňazov a laikov, závisí od toho, či sa koná na príkaz Kristov, v jeho intenciách. Osobné chúťky a osobné ciele nie sú Kristove ciele, preto na konci sú škodlivé pre Cirkev. Pre Ježiša získavame, a nie pre seba. Kto v práci v Cirkvi má pred sebou osobné úspechy, je zradcom veci. Práca v Cirkvi závisí aj od toho, či sa koná na hlbine, či ľudia, kňazi, muži a ženy sú duševne hlboko založení, či čerpajú svoje sily z Krista, z Eucharistie, z modlitby. Práca v Cirkvi závisí aj od toho, či ju nekazí a neničí maličherná žiarlivosť jednotlivcov. Peter povolal si druhov, ináč by sa bola sieť roztrhla a práca by bola bývala zmarená. Treba sa tešiť, keď mnohí pracujú, ba treba povolať ľudí do práce. Kto chce všetko sám vykonať, kto pre akúsi duševnú nízkosť žiarli na prácu iných, ba prekáža jej, kto skritizuje úspech iných len preto, že ho nedosiahol sám, ten je nie na hlbine, toho sieť sa trhá, ten je zradcom Cirkvi, zradcom Ježiša.

Piata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Exaudi Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: adjútor meus esto, ne derelínquas me neque despícias me, Deus, salutáris meus... Žalm 26. Vyslyš, Pane, môj hlas, keď volám ku Tebe. Buď mi pomocníkom, neopúšťaj ma a ani mnou nepohŕdaj, Bože môj a spása moja.

Modlitba.

Deus, qui diligéntibus te bona invisibília praeparásti: infúnde córdibus nostris tui amóris afféctum; ut te in ómnibus et super ómnia diligéntes, promissiónes tuas, quae omne desidérium súperant, consequámur. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si tým, čo Teba milujú, neviditeľné dary pripravil, vlej do našich sŕdc cit lásky Tvojej, aby sme Teba vo všetkom a nadovšetko milovali a tým obsiahli to, čo si nám sľúbil a čo prevyšuje všetko očakávanie. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Petra apoštola. 3, 8-10. Kristus má byť v srdciach našich. „Buďte jednomyseľní, súcitní, milujte všetkých bratov! Buďte milosrdní a pokorní! Neodplácajte sa zlým za zlé... Kto po živote veľmi túži a rád by videl šťastné dni, nech od zlého si jazyk chráni a ústa od ľstivých rečí..." Svätý Peter cituje v tomto liste Žalm 33, v ktorom 15. verš tak krásne vystihuje tri stupne duševného vývinu: „Diverte a malo et fac bonum, inquire pacem et persequere eam", to jest: „...Nech vystríha sa zlého a koná iba dobré, nech vyhľadáva pokoj a sleduje ho stále." Na konci čítania nás apoštol žiada, aby sme sväte zachovali v srdciach svojich Ježiša Krista.

Evanjelium podľa Matúša. 5, 20-24.

Zákon a evanjelium.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: Nisi abundáverit justítia vestra plus quam scribárum et pharisaeórum, non intrábitis in regnum caelórum . . .

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Ak len vaša spravodlivosť nebude väčšia ako (spravodlivosť) farizejov a zákonníkov, nevojdete do kráľovstva nebeského. Počuli ste, že dávnym (predkom) bolo povedané: Nezabiješ! Kto by sa teda dopustil vraždy, zaslúži si súd. No ja vám hovorím, že každý, kto by sa (bez príčiny) hneval na svojho brata, zaslúži si súd. Kto by však svojmu bratovi povedal: „Hlupák!" zaslúži si (odsúdenie) vysokej rady. A kto by mu povedal· „Blázon!" ten si zaslúži pekelný oheň. Keď teda prinášaš svoj dar na oltár a tam ti príde na um, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar pred oltárom, odíď sa najprv smieriť so svojím bratom a potom sa vráť a obetuj svoj dar.

Meditácia.

1. U Ježiša nestačí len navonok zachovávať zákon a predpisy, on vidí hlbšie, do srdca. Starozákonné predpisy boly tiež len také vonkajšie veci, ktoré sa prísne zachovávaly, ale vodcovia ľudu vo svojom srdci boli skazení a plní nešľachetných citov. Učeník Kristov musí mať väčšiu, hojnejšiu, už v srdci koreniacu spravodlivosť, ináč nemá čo hľadať v kráľovstve Božom, v duševnej to sfére Kristovej. Nový zákon priniesol posolstvo Kristovo, jeho evanjelium, a toto posolstvo pretvorí srdcia a duše, zreformuje smýšľanie, a nielen litery zákona. Zákon a srdce, to sú dve rozličné veci. Kto vyhovie zákonu, môže byť jednoduchým otrokom, ktorý sa bojí trestu. Kto vyhovie srdcu, a to Srdcu Ježišovmu, ten má lásku, kresťanské smýšľanie, kráľovstvo Božie v svojej duši.

2. Kristus je prísny. Najmä čo sa týka dobrého spolunažívania s ľuďmi, lebo to pokladá za podstatu svojho učenia. Aby si nikto nemyslel, že pritom, keď

sa jeduje, keď nevie odpúšťať, keď má hnevy, keď nadáva, keď upodozrieva, keď osočuje, môže byť dobrým kresťanom. Tu ide Ježiš do najjemnejších odtienkov. Zákon trestá toho, kto zabije, alebo ubliži telesne inému. Kristus, a po ňom každý kresťan, musí odsúdiť už aj toho, kto sa hnevá na iného. Tobôž je odsúdeniahodný ten, kto ohovára blížného svojho, ubližuje mu na cti, a nadáva mu. A kto sa natoľko dotkne cti brata svojho, že ho uponižuje pred inými a uráža ho, ten si zasluhuje práve najväčší trest. Smýšľanie naše musí byť pokojamilovné; netreba myslieť o nikom zlé, ale s láskou treba hľadieť na každého a pomáhať mu telesne, duševne. Kristus by chcel v nás vypestovať vnútorný cit pre obcovanie svätých, kde niet nedorozumenia a hnevu.

3. I ja obetujem, chodievam na omšu, na prijímanie. Treba dať pozor, aby som sa nezjavil pred Bohom v stave stáleho hnevu. Aká to urážka pre Ježiša, obetovať mu srdce zlé, zlostné, jedovaté, hnevlivé, ktoré len odsudzuje, ohovára, robí intrigy a teší sa, keď hnevníka stihne nepríjemnosť. Aká to bezočivosť ísť na sväté prijímanie, prijať Ježiša, ktorý je sama láska, a mať pritom nesmierlivé srdce, nespratnú náturu, ktorá sa nevie zniesť s nikým. Katolík neosočuje, nepovie poznámky, ktoré škodia inému, hľadá pokoj, nie je farizejom, ktorý sa bojí len litery zákona, katolík má v srdci cit spravodlivosti Kristovej.

Šiesta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Dóminus fortitúdo plebis suae, et protéctor salutárium Christi sui est: salvum fac pópulum tuum, Dómine, et bénedic heriditáti tuae, et rege eos usque in saéculum... Žalm 27. — Pán je sila svojho ľudu, ochranca a istota svojho Pomazaného. Spas, Pane, ľud svoj, žehnaj dedičom svojim a spravuj ich až na veky.

Modlitba.

Deus virtútum, cujus est tótum quod est óptimum: ínsere pectóribus nostris amórem tui nóminis, et praesta in nobis religiónis augméntum; ut quae sunt bona, nútrias, ac pietátis stúdio, quae sunt nutríta, custódias. Per Dóminum nostrum...

Bože zástupov, všetko je Tvoje, čo je najlepšie; vštep aj do našich sŕdc lásku k menu Tvojmu, udeľ nám vzrastu v zbožnosti, oživuj, čo je v nás dobré a čo si oživil, zachovaj zbožnou horlivosťou. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 6, 3-11.

Smrť a vzkriesenie v Kristovi. Apoštol opisuje krst ako pochovávanie, veď starí krstili tak, že pohrúžili pokrsteanca pod vodu. Keď potom pokrstený vyjde z krstnej vody, je ako by zrodený pre nový život. Tento nový život vyviera zo smrti Ježišovej, ktorou nás spasil. „Či neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, v jeho smrť sme boli pokrstení? ... Kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu. A keď sme zomreli s Kristom, veríme, že s Kristom budeme aj žiť... Tak isto aj vy súďte o sebe, že ste mŕtvi hriechu, lenže živí Bohu, v Kristu Ježišovi. (Pánovi našom)."

Evanjelium podľa Marka. 8, 1-9.

Druhé zázračné rozmnoženie chleba.

In illo témpore: Cum turba multa esset cum Jesu, nec habérent quod manducárent, convocátis discípulis, ait illis: Miseréor super turbam...

Za onoho času, keď zasa bol s ním veľký zástup, a nemali čo jesť, svolal k sebe učeníkov a vravel im: „Ľúto mi je zástupu, lebo, hľa, už tretí deň zotrvávajú pri mne, a nemajú čo jesť. Ak ich lačných pustím domov, odpadnú na ceste, keďže niektorí z nich prišli zďaleka." Odpovedali mu jeho učeníci: „Odkiaľže kto bude môcť (dostať) chleby a nasýtiť ich tu na púšti!" I opýtal sa ich: „Koľko chlebov máte?"

Odpovedali: „Sedem." Tu rozkázal zástupom rozložiť sa na zemi. Potom vzal sedem chlebov, vďaky vzdával, rozlámal ich a dával svojim učeníkom, aby ich rozdávali. I rozdali ich zástupu. Mali aj niekoľko rybičiek. I tie požehnal a kázal ich rozdať. Jedli a nasýtili sa z odrobiniek, čo pozostaly, nasbieraly ešte sedem košov. Tých, čo jedli, bolo asi štyritisíc. Potom ich rozpustil.

Meditácia.

1. O prvom zázračnom rozmnožení chleba sme čítali v evanjeliu na štvrtú pôstnu nedeľu. Ježiš robí ten zázrak aj po druhý raz. Tým sa ešte lepšie vyostruje obraz Kristov, ktorý sa stará o ľudí. Katolicizmus je náboženstvom pre tento život, kde žijú ľudia hladní, ktorí bez jedla, bez bývania, bez šatenia stratia svoju ľudskú dôstojnosť. Ježiš najlepšie pozná všetky biedy a krízy človeka, a ľúto mu ho je. Chce mu pomáhať, aby neustal na ceste do večnosti. Katolicizmus je aj sociálnou náukou, ktorá prakticky rieši spoločenské problémy tým, že vštepuje do sŕdc cit Kristov k bližnému, cit spokojného spolužitia a cit obetavej lásky. To je ten veľký zázrak Kristov, ktorý aj dnes najlepšie rozdeľuje chlieb a ostatné majetky, potrebné pre život.

2. Musím sa pričiniť, aby spravodlivosť Kristova, a najmä jeho láska a súcit k spolubližným staly sa smernicami verejného života. Pri rozmnožovaní chleba nevidíme ani triednej pýchy, ani triedneho boja, ale jednoducho spoločnosť ľudí, ktorí poslúchajú Krista. Počúvajú a poslúchajú. Týmto sa dáva rovnako ten istý chlieb, tá istá duševná a telesná potrava. Bez výnimky, bez ohľadu na národnosť, vek alebo spoločenskú triedu, bez ohľadu na to, či ide o mužských alebo o ženské. Toto solidárne spolunažívanie ľudí, táto opravdivá Kristova spoločenská náuka sa musí uplatniť v spoločnosti, v mestách, v obciach, v celom štáte. Tá náuka, ktorá platí rovnako pre všetkých a ktorá kladie rovnakú váhu na duševný a telesný pokrm, dáva jednako možnosť hmotnému a

nábožnému vývoju. Keď sa my inteligenti nebudeme o to pričiňovať, bude Kristus cudzí práve tam, kde sa o všetkom rozhoduje. Musím v sebe vytvoriť kresťanskú dušu, ale potom musím túto dušu aj navonok uplatniť, musím mať lásku voči tomu národu, ktorému patrím a ktorý tiež má nároky na Kristove slová a na život, Kristovými zásadami spravovaný.

3. Aj ja si zabezpečujem každodenný chlebíček. Pracujem za seba a za svojich. Niekedy sú ťažkosti, starosti. Mám úfnosť v Bohu, mám nádej v Kristovi. Keď pracujem v jeho duchu, postará sa o mňa a o mojich, aby sme neustali na ceste života, veď nás miluje a vyslyší našu modlitbu: „Chlieb náš každodenný daj nám dnes..."

Siedma nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Omnes gentes, pláudite mánibus: jubiláte Deo in voce exultatiónis... Žalm 46. — Tlieskajte rukami všetky národy a plesajte Pánovi radostným hlasom.

Modlitba.

Deus, cujus providéntia in sui dispositióne non fállitur: te súpplices exorámus; ut nóxia cuncta submóveas, et ómnia nobis profutúra concédas. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorého prozreteľnosť vo svojom riadení sa neklame; pokorne Ťa prosíme, odvráť od nás všetko škodlivé a dožič nám všetko prospešné. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom 6, 19-23. Veľmi pekné čítanie. Vyjadruje myšlienku, že človek bez duševného života je otrokom hriechu a dostane za odmenu služby — smrť. Duševný človek je sluhom Božím a dostane za odmenu — život. „Keď

ste boli otrokmi hriechu, boli ste slobodní voči spravodlivosti. A aký úžitok ste vtedy mali z toho, za čo sa teraz hanbíte? Veď koniec tých (skutkov) je smrť! Teraz však oslobodení od hriechu a slúžiac Bohu, máte ovocie posvätenia a ako jeho zakončenie život večný. Smrť je totiž odplatou za hriech, ale (darom) milosti Božej je život večný v Kristu Ježišovi, Pánovi našom."

Evanjelium podľa Matúša. 7, 15-21.

Výstraha pred falošnými prorokmi.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Atténdite a falsis prophétis, qui véniunt ad vos in vestiméntis óvium, intrínsecus autem sunt lupi rapáces: a frúctibus eórum cognoscétis eos . . .

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Chráňte sa falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v ovčom rúchu, znútra sú však dravými vlkmi. Po ovocí ich poznáte. Veď či oberajú z tŕnia hrozná alebo z bodľačia figy? Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie, ani zlý strom nerodieva dobré ovocie. No každý strom, čo nerodí dobré ovocie, vytnú a hodia na oheň. Teda po ich ovocí ich poznáte. Nie každý, kto mi hovorí: „Pane, Pane!" — vojde do kráľovstva nebeského, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.

Meditácia.

1. Falošný prorok je každý, kto hlása názory, protiviace sa náuke evanjelia. Mnohí filozofi, národohospodári, prírodovedci a učenci iného odboru, ktorí naplňujú svet svojimi výmyslami a problémami, sú najväčší nepriatelia evanjelia v každom čase. Ježiš varoval pred farizejmi a zákonníkmi, ktorí ho prenasledovali až na smrť, ale myslel aj na potomkov týchto intelektuálov, na tých, čo doktrínami svojimi

ustavične šíria akolo seba duševnú nákazu, alebo aspoň ľahostajnosť a pochybovačnosť. Títo hovoria a píšu v rúchu ovčom: pod titulom dobroprajnosti, v mene humanity, altruizmu, objektívnosti, pod rúškom vedy, ale vnútri sú dravými vlkmi; majú zrejmú tendenciu rozsievať semeno nevery a duševnej revolúcie. Naša inteligencia, ktorá sa oboznamuje s týmito názormi práve v mladom veku, keď zdravá kritika ešte nie je vyvinutá a keď ju len novota tiahne, hromadne sa stáva obeťou týchto falošných prorokov. Kto nemá pevnej chrbtovej kosti, zdravej kritiky, rodinnej tradície, prirodzeného citu voči dobru a pravde, kto nemá dosť pevnú vieru, ten ťažko zostane katolíkom. Stane sa falošným učeníkom falošných prorokov. Podrží ovčie rúcho katolíka podľa mena, vnútri však nebude síce dravým vlkom, ale tým istejšie akýmsi prechodným tvorom medzi zvieratmi a človekom, ktorý sa zriekol vyššej duchovosti, a ktorý svojimi naturalistickými názormi, svojou ľahostajnosťou, a len pre hmotné zaopatrenie zariadeným živorením viac sa približuje zvieratám, než človeku, ktorý má v prírodovede meno „homo sapiens", človek múdry.

2. Ja ako verný syn Cirkvi svojej, ako katolík nielen menom, ale aj svojim presvedčením a vierou musím mať ku všetkým falošným doktrínam a ku všetkým ľuďom, ktorí sa dali nimi viesť, svoje povedomie výsosti. To nie je pýcha, to je len povedomie toho, že som synom Božím, spasiteľnou náukou evanjelia osvieteným, duševným životom žijúcim, kým tí ostatní sú ľudia rozhodne menejcenní, lebo im chýba časť inteligencie, a to časť v živote najrozhodnejšia: inteligencia náboženská. To nie je neláska, alebo nenávisť, ale jednoduchá ľútosť nad tými dušami. Veď mnohí z nich ani nie sú si vedomí tejto menejcennosti a bezduchovosti svojej, ba pokladajú sa za osvietencov a pohŕdajú nami len preto, že sedia v prachu a nepozdvihnú svojho zakrpateného ducha do vyšších krážov. Mnohí z nich nedostali dostatočnú náboženskú výchovu alebo len falošnú. Mnohí z nich vôbec nemajú rozumových, tým menej duševných schopností vyšvihnúť sa nad seba. S týmito treba za-

chádzať veľmi láskavo a trpezlivo. Aký to prevrátený svet: niektorý katolík sa cíti menejcenný v kruhu týchto osvietencov. To je otrocká, neuvedomelá duša. Keď je akési povedomie, ktoré môže povyšovať človeka, tak je to jedine povedomie nábožného človeka a predovšetkým katolíka. Pre pokrokárske prostredie nikdy nesmie trpieť moje katolícke povedomie. Som nositeľom Kristových ideí...

3. Po ovocí ich poznáte. To je kritika, ktorá nám dáva jasný obraz o podstate všetkých doktrín. Treba si uvážiť, akého vychovávajú človeka; ako zariadia rodinu; ako mravný život; či ide po ich šľapajách pokoj a rozkvet, alebo nenávisť a skaza. Či tvoria nové hodnoty, alebo len staré búrajú? A čo je hlavné, či uspokoja človeka, alebo nie, či mu vyhovia, nielen telu, ale i duši. A tu treba brať vždy celok, nielen jednotlivé osoby, dobro celku, „bonum commune" a hľadisko prevyšujúce malý rámec daných časov, hľadisko večnosti, „sub specie aeternitátis." Doktríny sa odzrkadľujú aj v živote jednotlivcov.

4. Aj z našich kruhov musíme odstrániť to, čo nesie zlé ovocie. Také podujatie a takých vedúcich ľudí, ktorí neslúžia rozšíreniu a cti evanjelia, treba nahradiť inými. To požaduje vec katolícka. Lebo aj naši nepriatelia ľahko súdia podľa ovocia, a veľmi ochotne odsúdia katolicizmus pre nezdarilé ovocie niektorých nepodarencov.

5. Nestačí len ústami hlásať náboženstvo, hovoriť Pane, Pane; nestačí iba modliť sa, ale treba žiť podľa viery, konať vôľu Božiu. To je zrejmé, ináč by sme boli sami farizejmi.

Osma nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Suscépimus, Deus, misericórdiam tuam in médio témpli tui: secúndum nomen tuum, Deus, ita et laus tua in fines terrae: justítia

plena est dextera tua... Žalm 47. — Prijali sme, Bože, milosrdenstvo Tvoje vprostred Tvojho chrámu. Aké je meno Tvoje, Bože, taká je aj sláva Tvoja až do končín zeme.

Modlitba.

Largire nobis, quaésumus, Dómine, semper spíritum cogitándi quae recta sunt, propitius et agéndi: ut, qui sine te esse non possumus, secúndum te vívere valeámus. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, daruj nám milostive ducha vždy len to myslieť a konať, čo je pravé, aby sme podľa Teba mohli žiť, lebo bez Teba byť nemôžeme. Skrze Pána našho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 8, 12-17. O deťoch Božích. „Ak žijete podľa tela, zomriete, ale ak duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť, pretože všetci, ktorých vedie Duch Boží, sú synmi Božími... Ak sme však dietkami, sme aj dedičmi, a to dedičmi Božími a spoludedičmi Kristovými." To toľko znamená, že všetko to, čo dal Boh Ježišovi, jedinému Synovi svojmu, patrí aj nám, keď máme v sebe život duchovný. Sme adoptovanými bratmi a sestrami Ježišovými.

Evanjelium podľa Lukáša. 16, 1-9.

Nespravodlivý správca.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis parábolam hanc: Homo quidam erat dives, qui habébat víllicum: et hic diffamátus est apud illum, quasi dissipásset bona ipsius...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom toto podobenstvo: „Bol istý bohatý človek, ktorý mal správcu. Tohto obžalovali u neho, že márni jeho majetok. Zavolal si ho a povedal mu: »Čo tu počúvam o tebe? Vydaj počet zo svojho správcovstva, lebo už

viac nemôžeš byť správcom!« Vtedy si správca povedal: »Čo urobím, lebo mi môj pán berie správcovstvo? Kopať nevládzem, žobrať sa hanbím. Viem, čo urobím, aby ma prijali do svojich domov, keď ma zbavia správcovstva.« Povolal dlžníkov svojho pána po jednom a prvému povedal: »Koľko dlhuješ môjmu pánovi?« On povedal: »Sto kadí oleja.« Povedal mu: »Ber svoj úpis, sadni si, a napíš päťdesiat!« Potom druhému povedal: »A ty koľko dlhuješ?« On odpovedal: »Sto meríc pšenice.« Povedal mu: »Ber svoj úpis a napíš osemdesiat!« I pochválil pán nespravodlivého správcu, lebo si opatrne počínal: »Synovia tohto sveta sú veru opatrnejší oproti seberovným ako synovia svetla. I ja vám hovorím, robte si priateľov z márnej mamony, aby vás, keď sa pominiete, prijali do večných stánkov.«"

Meditácia.

1. Poškodený bohatý pán, o ktorom hovorí evanjelium, prišiel na podvod svojho prepusteného správcu. Akiste požadoval od dlžníkov pôvodnú dlžobu, ale sám musel uznať, že bývalý správca konal prefíkane múdro. Veď aj on sám patril do tohto skazeného sveta, kde neplatí morálka, ale jediné úspech, či pravou, či nepravou cestou. Evanjelista pritom poznamenáva, že veru synovia tohto sveta sú múdrejší, než synovia svetla. Ten správca vo svojom krušnom položení dobre využil ten krátky čas, čo mu ostával do konečného zrátania, aby potom nemusel žobrať. Podvodom si chcel zabezpečiť budúcnosť a obdivuhodná je jeho prefíkanosť a horlivosť, s akou sa tejto veci chytil. Pán Ježiš na konci evanjelia dáva krátke poučenie z tejto histórie, v hospodárskom svete tak všednej. Tuzemské majetky, bohatstvo, peniaze, postavenie, tá takzvaná mamona; zdá sa byť naozaj nespravodlivá, veď sa nerozdeľuje podľa skutočnej potreby a nadania. Ale keď ho už človek má, tak ho treba užívať tak, aby sme

mali zásluhy na večnú odmenu. Tú nespravodlivosť rozdelenia majetkov musí vyrovnať správne použitie, ináč práve bohatstvo je najväčšou prekážkou, aby majiteľ žil duševným životom, lebo majetok neraz robí srdce zatvrdilým a lakomým. Ľudia vo svete, synovia tohto sveta všetko možné urobia, aby využili tento krátky čas pre svoje nízke ciele, sú múdri a chytrí. Duševný človek, katolík sa nemá dať zahanbiť od týchto. On má tiež krátky čas k dispozícii, veď každý život je krátky, a môže pracovať len dovolenými prostriedkami, čo je zrejmé, ale má vyvinúť nie menšiu usilovnosť v získavaní duchovných hodnôt a nie menšiu múdrosť, než ľudia vo svete za hmotné veci a úspechy.

2. Toto podobenstvo ostro rozlišuje dva protichodné svety: svet takzvaných synov sveta a svet synov svetla. Tamti sú ľahostajní ľudia, žijúci bez duševných potrieb, títo zas ľudia zakotvení v Bohu. Musíme dať veľký pozor, aby sme my v propagovaní dobrej veci neboli nedbanliví, veľmi hanebliví, ľahostajní, lebo všetky pozície zaujmú pred nami synovia tohto sveta. My máme ťažké položenie, lebo my musíme najsamprv skúmať prípustnosť prostriedkov, ale naša horlivosť a múdrosť vždy si nájde cesty, ako čeliť prefíkanosti nepriateľov.

Deviata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Ecce, Deus ádjuvant me, et Dóminus suscéptor est ánimae meae: avérte mala inimícis meis, et in veritáte tua dispérde illos, protector meus, Dómine... Žalm 53. — Boh mi je na pomoci a Pán je obrancom mojej duše. Obráť zlo na mojich nepriateľov a rozožeň ich pre spravodlivosť Tvoju, Pane, moja záštita.

Modlitba.

Páteant aures misericórdiae tuae, Dómine, précibus supplicántium: et, ut peténtibus desideráta concédas; fac eos, quae tibi sunt plácita, postuláre. Per Dóminum nostrum...

Pane, nachýľ uši milosrdenstva Tvojho k prosbám volajúcich o pomoc; a aby si mohol splniť prosby žiadajúcich, daj, aby si to prosili, čo je Tebe milé. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Korinťanom. 10, 6-13. Nehrešte, vytrvajte v dobrom, to je želanie apoštola. „Kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol." Netreba si mnoho zakladať na vlastných silách, Boh pomôže aj v pokušeniach.

Evanjelium podľa Lukáša. 19, 41-47.

Ježiš plače nad Jeruzalemom a vyháňa kupcov z chrámu.

In illo témpore: Cum appropinquáret Jesus Jerúsalem, videns civitátem, flevit super illam...

Za onoho času, keď sa priblížil a zazrel mesto, zaplakal nad ním a hovoril: „Keby si aj ty poznalo, a to v tento deň, čo ti pokoj prinášal Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia obložená valom, obkľúčia ťa a sovrú odvšadiaľ, i teba i deti tvoje, čo sú v tebe, povalia na zem a nezanechajú v tebe kameň na kameni, keďže si nepoznalo čas svojho navštívenia." — Potom vošiel do chrámu, začal z neho vyháňať predavačov a hovoril im: „Napísané je: Dom môj má byť domom modlitby! Vy ste však z neho urobili lotrovskú peleš." Deň po deň vyučoval v chráme.

Meditácia.

1. Ježiš ide pred svojím umučením do svätého mesta. Oduševnený zástup a verní učeníci ho spre-

vádzajú. Pripravujú mu slávnostný vchod do mesta. Ale Ježiš, keď uvidí mesto, zaplače. Ešte by bol čas na to, aby toto mesto uznalo svoju opravdivú spásu, najmä dnes, keď ho uvidí tak triumfálne prichádzať medzi svoje múry. Ale všetko je márne. Čo je tá malá hŕstka ľudí, čo mu privoláva na slávu, Hosana, oproti tomu veľkému mestu! Zahrúženosť do hmoty a márna snivosť o akejsi budúcej tuzemskej sláve židovského národa zaslepily oči tomuto mestu. Príde skaza, zborenie Jeruzalema, ktoré sa potom roku 70. uskutočnilo. Kristus miloval svoj národ, Kristus miloval toto svoje mesto, kde toľko učil a kde aj umrel. Miloval ho, preto mu chcel dobre. Veď Jeruzalem predstavoval každému synovi národa židovského súhrn vlasteneckých citov a pýchy patriotskej.

2. Aj ja milujem svoju vlasť, svoj národ. Teším sa všetkému, čo vlasti osoží, a bolí ma všetko, čo vlasti škodí. Aj v tomto je mi Ježiš vzorom. Moje vlastenecké snaženie je, aby Ježišov duch panoval v štáte, aby obyvatelia tohto štátu poznali, čo im slúži pre pokoj: aby poznali veľké a jedinečné dobrodenia náboženského života, ktorý zabezpečuje pokoj a rozkvet blahobytu. V tomto ohľade má byť a je katolík najlepším vlastencom a najštátotvornejším občanom, verným synom a vernou dcérou svojho národa.

3. Ježišov príklad varuje ma aj od prepiateho nacionalizmu. Farizeji a zákonníci pohŕdali pohanmi, natoľko boli pyšní na svoje židovstvo. Mysleli, že len židovský národ môže mať prvenstvo na svete. Trpeli za tento hypernacionalizmus: práve pohani vyhnali Židov do sveta, kde sa stali poddanými cudzích národov bez vlastného domova. Táto zaslepená pýcha im najviac zabraňovala, aby videli v chudobnom Kristovi Mesiáša. Ježiš poslal svojich apoštolov ku všetkým národom, ale plakal nad svojím. Aký krásny to obraz, ktorý stojí uprostred dnešného prepiateho nacionalizmu na jednej strane a prepiatého internacionalizmu na druhej strane.

4. Keď starozákonný chrám bol domom modlitby,

tým viac je ním kostol katolícky, kde prebýva Boh. Preto moje správanie má byť v ňom vždy dôstojné.

5. Cirkev veľmi vďačne živí svojich ľudí, kňazov a laikov, ale nie je pekné, keď mnohí vidia v nej len prameň výživy bez vnútorného presvedčenia.

Desiata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Cum clamárem ad Dóminum, exaudívit vocem meam, ab his, qui appropínquant mihi... Žalm 54. — Keď som volal k Pánovi, vyslyšal môj hlas...

Modlitba.

Deus, qui omnipoténtiam tuam parcéndo máxime et miserándo manifféstas: multíplica super nos misericórdiam tuam; ut, ad tua promíssa curréntes, caeléstium bonórum fácias esse consórtes. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý svoju všemohúcnosť najviac prejavuješ odpúšťaním a zmilovaním, rozhojni nad nami milosrdenstvo Tvoje a nás, ktorí túžime po zasľúbeniach Tvojich, učiň účastnými nebeských pokladov. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Korinťanom. 12, 2-11. Opisuje dary Ducha Svätého. Aj dobrá modlitba je darom Ducha Svätého. „Nikto hovoriaci v Duchu Božom... nemôže povedať: „Ježiš je Pán!"... Dary milosti sú... rozličné, ale Duch je ten istý... ktorý každému udeľuje, ako chce." — Vyznávanie Krista, aj to je už veľká milosť.

Evanjelium podľa Lukáša. 18, 9-14.

Farizej a mýtnik.

In illo témpore: Dixit Jesus ad quosdam, qui in se confidébant tamquam justi et asperna-

bántur céteros, parábolam istam: Duo hómines ascendérunt in templum, ut orárent: unus pharisaéus, et alter publicánus...

Za onoho času, tým, čo sa nazdávali, že sú spravodliví, a pohŕdali inými, povedal toto podobenstvo: »Dvaja ľudia sa išli modliť do chrámu, jeden farizej a druhý mýtnik. Farizej si zastal a takto sa modlil v sebe: »Ďakujem ti Bože, že nie som ako ostatní ľudia: zbojníci, nespravodliví, cudzoložníci, alebo ako aj tento mýtnik. Postievam sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám.« Mýtnik však stál zďaleka a nechcel ani oči pozdvihnúť k nebu, iba sa v prsia bil a hovoril: »Bože, milostivý buď mne hriešnemu!« Vravím vám, tento odišiel do svojho domu ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponižuje, bude povýšený."

Meditácia.

1. Pred Bohom sme všetci mizernými hriešnikmi. Len ten, kto toto uznáva, môže stáť pred ním ako spravodlivý. Povedomie hriešnosti totiž najlepšie vystihuje našu vlastnú ľudskú slabosť, ale je tiež aj uznaním Boha ako milosrdného Otca, v ktorom treba mať nádej. Toto chcel Pán Ježiš vyzdvihnúť.

2. Obraz o farizejovi a mýtnikovi je každodenným obrazom. Sú ľudia, ktorí len o sebe hovoria, chvália sa, dielo iného ani nezbadajú, a pokladajú sa za vzor svätých a múdrych ľudí. Sú to ošklivé duše, ktorým chýba dostatočné poznávanie seba. Týmto sa podobajú aj tí, čo mimovoľne vždy sa chvastajú a omáľajú rozhovor vždy o tej istej veci, ktorú sa im aspoň domnele podarilo urobiť. Týchto neberieme vážne. Sú to chorobné duše, posadlé ideosynkráziou samoľúbosti. Títo o vážnej pokore ani pochopu nemajú. Vážny človek je pokorný a skromný.

3. Ten chudák mýtnik v úzadí chrámu ma nadchne, aby som aj ja pokorne myslel na svoje viny

a pobožne prosil Boha o milosrdenstvo a odpustenie. Ponížim sa, aby ma Boh povýšil svojou milosťou, ktorú dáva len pokorným.

4. Kto sa povyšuje, bude ponížený, kto sa poníži, bude povýšený; — to je ako by Boží súd, podľa ktorého každá mentalita dostáva svoj trest alebo svoje ospravedlnenie.

Jedenásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitáre facit unánimes in domo: ipse dabit virtútem et fortitúdinem plebi suae... Žalm 67. — Boh prebýva na svojom svätom mieste. Boh, ktorý vo svojom dome dáva príbytok svorným, ten dá moc a silu ľudu svojmu..

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui, abundántia pietátis tuae, et mérita súpplicum excédis et vota: effúnde super nos misericórdiam tuam; ut dimíttas quae consciéntia métuit, ed adjícias quod orátio non praesúmit. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý vo svojej preveľkej láskavosti prosiacim sa dávaš viac, ako si zasluhujú a žiadajú; vylej na nás milosrdenstvo Tvoje a odním od nás, čo trápi naše svedomie, a pridaj nám to, za čo prosiť sa neopovážime. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Korinťanom. 15, 1-10. Apoštol pripomína evanjelium, aby sme ho zachovali. Opisuje svoju cestu ku Kristovi. Pokora a povedomie krásne sa javia v jeho riadkoch: „Ja som najmenší z apoštolov, ba nie som ani hoden menovať sa apoštolom, pretože som prenasledoval

Cirkev Božiu. No milosťou Božou som tým, čím som, a milosť, ktorú mi on dal, nebola daromná."

Evanjelium podľa Marka. 7, 31-37.

Uzdravenie hluchonemého.

In illo témpore: Exiens Jesus de fínibus Tyri, venit per Sidónem ad mare Galiléae, inter médios fines Decapóleos. Et addúcunt ei surdum et mutum ...

Za onoho času, keď znova opustil tyrský kraj, cez Sidon sa vrátil ku Galilejskému moru, do stredu dekapolského kraja. Tam mu priviedli hluchonemého a prosili ho, aby položil na neho ruky. I vzal ho nabok od zástupu, vložil mu prsty do ušú, poslinil ich a dotkol sa mu jazyka. Pohliadol k nebu, vzdychol a povedal: „Efeta", čo znamená: „Otvor sa!" Hneď sa mu otvorily uši a rozviazal sa mu spútaný jazyk, takže začal správne hovoriť. I zakázal im (Ježiš) o tom dakomu hovoriť. Ale čím väčšmi im to zakazoval, tým viac to rozhlasovali a nadmieru udivení si vraveli: „Dobre robí všetko, i hluchým dáva sluch i nemým reč."

Meditácia.

1. V uzdravení hluchonemého ukazuje sa nekonečná dobrota a láskavosť Ježišova. Chce každému pomôcť, nikoho neodmietať. Ale robí to vždy preto, aby pomohol duši. Vyjavuje svoju božskú moc, aby vzbudil k sebe dôveru, lásku a vieru.

2. Pri uzdravení užíva znaky. Vkladá ruku, dotýka sa prstom. Pozná dobre ľudskú prírodu. Človek nemôže byť bez vonkajších znakov, posunkov ani vtedy, keď chce vyjadriť veci nemakateľné, ani vtedy, keď si chce uvedomiť veci nadprirodné. Sníma klobúk, alebo sa pokloní, keď chce prejaviť úctu a musí čosi vidieť a počuť, keď mu chceme na vedomie dať náboženskú pravdu. To je psychická príčina a oprávnenosť našich obradov. Ježiš natoľko mal ohľad na túto prirodzenosť ľudskú, že vo sviatostiach rovno k vonkajším znakom viazal účinok sviatosti.

3. Nikdy sa nesmiem dať mýliť tými, čo posmešne hovoria o posvätných ceremóniách. To sú tí, čo s ľuďmi vykonávajú tie najpätolizačnejšie ceremónie, klaňajú sa im, prefíkanými slovami im lichotia, vydržia stáť hodiny ako by zmeravení, aby sa páčili iným, najmä predstaveným; len Bohu nechcú prejaviť svoju úctu. Ani nemajú čo prejavovať. Sú to duše prázdne. Šikovní štatisti na javisku tohto sveta, nie umelci.

4. Pomer medzi obradom a vecou je obojstranný. Nesmiem ani jedno zanedbávať, ani druhé. Tu je napríklad modlitba. Keď si kľaknem, keď sa pokloním, keď sopnem ruky a zavriem oči, toto položenie tela pôsobí na mňa, ako by prinášalo aj ducha samého do tohto položenia pokory a poklony a podporovalo duševné predpoklady opravdivého hovoru s Bohom. A zasa naopak, keď sa chcem modliť, keď cítim potrebnosť klaňať sa Bohu, napĺňať sa duchom jeho, meditovať, vtedy telo moje mimovoľne berie na seba postoj skrúšeného tvora. Tá krásna liturgická sceneria svätej omše pôsobí mohutným dojmom na toho, kto pozná význam pohybov a celého obradu. Preto treba všetkému porozumieť, čo sa deje v kostole, aby z tých ceremónií hovorila nielen duša kňazova, duša celebranta, ale aj moja duša! Liturgia má v duševnom živote ohromný význam, a v kolektívnom náboženskom živote nie menší. A katolícka inteligencia má práve tú čestnú úlohu vhĺbiť sa do ducha liturgie, veď to vyžaduje učenosť, dejinnú a duchovnú pripravenosť.

5. Ježišu, niekedy aj ja som taký otupelý v duši svojej, ako by som nepočul Tvoj hlas, Tvoje výstrahy. Otvor mi dušu, otvor mi uši, aby som vnímal evanjelium, a v evanjeliu Tvoje skutky, Tvoje slová.

6. Hluchonemý preto rozpráva, lebo nikdy nepočul hovoriť. Mnohí ľudia preto nemajú záujem o veci náboženské, preto o nich nemôžu hovoriť, lebo nie sú poučení. Treba apoštolovať i dnes!

Dvanásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Deus, in adjutórium meum inténde: Dómine, ad adjuvántum me festína: confundántur et reveréantur inimíci mei, qui quaerunt ánimam meam... Žalm 69. — Bože, hľaď mi byť na pomoci, Pane, pospiechaj mi pomáhať. Nech sa hanbia a na posmech vyjdú moji nepriatelia, ktorí mi čihajú na život.

Modlitba.

Omnípotens et miséricors Deus, de cujus múnere venit, ut tibi a fidélibus tuis digne et laudabíliter serviátur: tríbue, quaésumus, nobis; ut ad promissiónes tuas sine offensióne currámus. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci a milosrdný Bože, len z Tvojej štedrosti pochádza, že Ti môžu veriaci Tvoji dôstojne a chválitebne slúžiť, prosíme Ťa, dožič nám, aby sme bez prekážky došli k Tvojim prisľúbeniam. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z druhého listu svätého Pavla Korinťanom. 3, 4-9. Opisuje vznešenosť apoštolovania. „Skrze Krista máme takúto dôveru k Bohu! Sami od seba nemôžeme si nič pripisovať, ako by to bolo od nás, lež všetka naša schopnosť je od Boha. On sám nás urobil schopnými, aby sme boli služobníkmi Novej smluvy, a to nie podľa písmena, ale podľa Ducha, pretože písmeno zabíja, Duch však oživuje." Porovnáva Kňazstvo Starého a Nového zákona. „Keď služba (zákonu) smrti, ktorý bol písmenami do kameňa vyrytý, bola taká slávna, že synovia izraelskí nemohli hľadieť Mojžišovi do obličaja pre jas jeho tváre, ktorý bol pominuteľný, akože by nemala byť oveľa slávnejšia služba Duchu?"

Evanjelium podľa Lukáša. 10, 23-37.

Šťastie učeníkov. Cesta k životu. Milosrdný Samaritán.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Beáti óculi, qui vident quae vos vidétis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: ‚Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vy vidíte. Lebo hovorím vám: Mnohí proroci a králi si žiadali vidieť, čo vy vidíte, ale neuvideli, a počuť, čo vy počujete, ale nepočuli." — Tu vstal istý zákonik, a aby ho pokúšal, povedal: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?" On mu odpovedal: „Čo je napísané v Zákone? Ako (tam) čítaš?" On odpovedal: „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou silou, celou svojou mysľou, a blížného svojho ako seba samého." (Ježiš) mu povedal: „Správne si odpovedal. To rob a budeš žiť!" Ale on sa chcel ospravedlniť a povedal Ježišovi: „A ktože mi je blížný?" Ježiš sa ujal (slova) a hovoril: „Istý človek sostupoval s Jeruzalema do Jericha. Padol lotrom (do rúk), a tí ho ozbíjali, zranili, (potom) odišli a zanechali ho polomŕtveho. Náhodou sostupoval tou cestou istý kňaz, ktorý ho zazrel, ale ho obišiel. Podobne aj levita prechádzal popri tom mieste, a keď ho uvidel, obišiel ho. No prišiel k nemu akýsi cestujúci Samaritán, a keď ho zazrel, uľútilo sa mu ho. Pristúpil (k nemu), obviazal mu rany a nalial na ne oleja a vína. Potom ho vyložil na svoje hovädko, doviedol ho do hostinca a postaral sa oň. Nasledujúceho dňa vyňal dva denáre, odovzdal ich hostinskému a povedal: »Staraj sa oň, a ak vynaložíš na neho viac, zaplatím ti to, keď sa vrátim.« Ktorý z týchto troch zdá sa ti byť blížným tomu, čo upadol medzi lotrov?" On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo." Odpovedal mu Ježiš: „Choď a rob podobne!"

Meditácia.

1. Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vy vidíte..." V týchto slovách je skryté ohromné tajomstvo Božej milosti. Všetko, čo bolo pred Kristom, chcelo uvidieť spln časov, chcelo uvidieť Krista, a neuvidelo. A od toho času tiež koľko miliónov ľudí usiluje sa prežiť

tento svet čím lepšie. Či pohani, civilizovaní a ne-
necivilizovaní v ostatnom svete, a do konca živo-
ta nepoznajú pravdu, nepoznajú Ježiša. Veď počet kre-
sťanov netvorí ani pätinu všetkých ľudí, a z kre-
sťanov jak mnohý je počet tých, čo sú opravdivými
ctiteľmi Krista a jeho nasledovateľmi. Tu sa nedá
dovať: je to chyba ľudí alebo ich slobodnou vôľou mnohí
Božej volených. Ktorí v duchu vidia pred sebou Je-
žiša priateľa a ... s ním. To ostatné
vo tme. Nielen ... divosi, ale aj naši kultú-
spoluobčania, ktorí sa nedelili s Ježišom, alebo ho
nepoznali. Ježiša denne treba mi ďakovať za mi-
losť, že mám vieru, tú pravú, že znám Ježiša.

2. Miluj Boha. — Hlavným príkazom nie je me-
dliť sa, ktoré sa dávať, — ale miluj. Lebo len v lásko-
dovzdáva človek seba celého, bez výhrady, bez vý-
nimky. Modlitba, obeta, uznanie — to je vždy len
kus človeka. Láska je — celý človek. V láske do-
stáva Boh jadro človeka, jeho najvnútornejšiu byt-
nosť: dušu, srdce, sily. To ostatné je len drobným po-
ma... veľkého príkazu, samozrejmým výsledkom.
A druhý hlavný príkaz? Ten je jedným veľkým do-
kazom, skúškou, či kto Boha miluje. Kto nemiluje
blížneho svojho, ten nemiluje ani Boha, nadarmo o-
máľa farizejský heslo Božej lásky. Je podvodníkom
života a náboženstva. A zas meritkom lásky k blíž-
nemu je sebeláska. Preto je tak dôležité, aby sme
seba správne milovali. K tomu je potrebná láska k
Bohu. Tak tvorí láska na zemi, ako najvyšší zákon
Boží a prirodzený, nerozlučiteľný kruh v sebe uzavre-
tý, ktorý hocikde sa ľahko vystrihne a šťastný beh ži-
vota znemožní: treba Boha milovať, aby som seba
správne miloval, — treba seba správne milovať, aby
som aj blížneho svojho miloval, — treba milovať
blížneho svojho, aby som vedel i Boha milovať.

3. Kto je môj blížny? Každý človek. Keď mu tre-
ba pomáhať, keď mu treba preukázať službu a zdvo-
rilosť, nesmiem hľadieť na to, akého je náboženstva,
akej rasy, akej národnosti a akým je štátnym obča-
nom. Ani na to, či si pomoc moju zaslúži, alebo nie.
Ani na to, či je mi nepriateľom, alebo nie. Čo nie

vykonať, ba ani žičiť. Čo chcem, aby mne dobrého urobili, to dožičím aj inému. To je kresťanská viera. Viera Ježišova. Bože, už len závisť, tento skoro prirodzený pocit človeka, koľko ľudí vytvára z kruhu milosti Ježišovej! Len tu vidím, aká ťažká a zodpovedná je výchova v škole Ježišovej.

4. Ježiš rozprával o vzornom Samaritánovi a povedal: „Choď, a rob podobne." Príklad tiahne. Vďačne musím čítavať životy hrdinov Božích, životy svätých a svätíc. Ich príklad ma tiahne. Oni prakticky, každodenným životom svojím dokázali a ukázali lásku voči Bohu a bližnému. Ukázali, ako treba rozmýšľať a žiť katolícky. Môžem mať na to aj živé ideály, statočné, sväté duše náboženské, — keď vidím ich život, poviem si: Choď a rob podobne!

Trinásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Réspice, Dómine, in testaméntum tuum, et ánimas páuperum tuórum ne derelínquas in finem... Žalm 73. — Shliadni Pane, na svoju smluvu a nezanechaj úplne duše svojich úbohých.

Modlitba.

Omnipotens sempitérne Deus, da nóbis fídei, spei et caritátis augméntum: et, ut mereámur ássequi quod promíttis, fac nos amáre quod praécipis. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, daj vzrastu našej viere, nádeji i láske a pomôž nám milovať, čo kážeš, aby sme si zaslúžili obsiahnuť, čo sľubuješ. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Galaťanom. 3, 16-22. Dokazuje, že Abraháma vlastne jeho viera v Boha spasila, preto aj tí pohani, ktorí neboli podrobení zá-

konu Mojžišovmu, keď veria v Boha, sú pravými synmi Abrahámovými. Starý zákon bol len prípravou, Ježiš je dokončením spásy.

Evanjelium podľa Lukáša. 17, 11-19.

Uzdravenie desať prašivých.

In illo témpore: Dum iret Jesus in Jerúsalem, transibat per médiam Samariam et Galilaéam. Et cum ingrederétur quoddam castéllum, occurrérunt ei decem viri leprósi...

Za onoho času, keď putoval do Jeruzalema, kráčal pomedzi Samariu a Galileu. Keď vošiel do ktorejsi dediny, stretlo ho desať malomocných. Tí si zďaleka zastali a silným hlasom volali: „Ježišu, Pane, zmiluj sa nad nami!" Keď ich uzrel, povedal: „Choďte, ukážte sa kňazom!" Ako išli, stali sa čistými. Jeden z nich, keď videl, že je uzdravený, vrátil sa a veľkým hlasom oslavoval Boha. Padol na tvár k jeho nohám; a bol to Samaritán. Tu prehovoril Ježiš a povedal: „Či sa nestali čistými desiati? A deväť ich je kde? Či sa nenašiel ani jeden, čo by sa bol vrátil a oslávil Boha, okrem tohto cudzinca?" I povedal mu: „Vstaň a choď; tvoja viera ťa uzdravila!"

Meditácia.

1. Najkratšia cesta do Jeruzalema vedie z Galilejska cez Samáriu, ale Ježiš išiel medzi Samáriou a Galilejskom k Jordánu, lebo Samaritáni z národnostnej nenávisti neposkytli Židom, putujúcim na sviatky do svätého mesta, nijakého nocľahu. A predsa, keď uzdravuje desať prašivých, Židia sa nevrátili poďakovať sa, len ten Židmi nenávidený a zpovrhnutý Samaritán. Tým je ostro vyjadrená nevďačnosť vyvoleného národa, ktorý neuznal Mesiáša. Je skutočne skoro nepochopiteľné, že práve ten národ ho neuznáva, ktorý mu pripravoval príchod, a u ktorého strávil celý svoj život, učiac a činiac zázraky. To malo svoje hlboké príčiny. Okrem národnej pýchy, ktorou opovrhovali Židia všetkými Nežidmi,

bolo to hlavne hmotárske smýšľanie tohto ľudu. Vo všeobecnej skazenosti privykli Židia držať sa iba vonkajších predpisov zákona, čo im zabezpečilo akúsi rasovú uzavretosť, ale ináč usilovali sa uplatniť nielen doma, ale aj vonku vo svete, všelijakými prostriedkami, bez ohľadu na vnútornú statočnosť a mravné názory. Keď mali šťastie, pokladali to za prirodzené, ako by povinnosť Boha voči vyvolenému národu. Keď mali neúspechy, obrátili sa s výčitkami k nebu. Takýmto rozmýšľaním už im bolo nemožné chápať opravdivého Mesiáša, darmo robil zázraky. Ježiš nerobil obchody, a to ho znemožnilo u vlastného národa.

2. Osud židovského národa pocíti na sebe každý iný národ a štát, kde sa zakorení toto hmotárske, pragmatistické smýšľanie, ktoré pokladá za dovolené všetko, čo prináša úžitok, — kde mierou morálky je zisk.

3. Mnohí kresťania tiež zabúdajú na povďačnosť. Im udelené milosti pokladajú za prirodzené. Takéto duše spyšnejú a pomaly sa dostávajú na cestu skazy. Náš život musí byť ustavičným Tedeumom.

Štrnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Protéctor noster, áspice, Deus, et réspice in fáciem Christi tui: quia mélior dies una in átriis tuis super mília..., Žalm 83. — Bože, ochranca náš, pozri a shliadni na tvár pomazaného Tvojho, lebo lepší je jeden deň vo svätyni Tvojej, ako tisíc iných...

Modlitba.

Custódi, Dómine, quaésumus, Ecclésiam tuam propitiatióne perpétua: et quia sine te lábitur humána mortálitas; tuis semper auxíliis et abstra-

Prosíme Ťa, Pane, ochraňuj Cirkev Tvoju ustavičnou dobrotivosťou; a keďže bez Teba ľudská krehkosť klesá, nech sa pomocou Tvojou chráni

hátur a nóxiis et ad salutária dirigátur. Per Dóminum nostrum...

toho, čo škodí, a smeruje k tomu, čo slúži k spaseniu. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Galaťanom. 5, 16-24. Opisuje dielo tela a ducha. Pre jej dôležitosť čítame ju celú.

„Bratia, hovorím vám: Žite podľa ducha a nehovte žiadostiam tela! Lebo telo si žiada, čo je proti duchu, a duch, čo je proti telu. Navzájom si odporujú, takže nemôžete robiť, čo by ste chceli. Ak vás však vedie duch, nie ste pod zákonom. Telo sa prejavuje skutkami, ako sú cudzoložstvo, (smilstvo,) nečistota, nehanebnosť, modloslužobníctvo, čary, nepriateľstvá, sváry, nenávisti, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisti, (vraždy,) opilstvá, obžerstvá a iné im podobné. A vopred vám hovorím, ako som už aj povedal, že tí, čo pášu takéto veci, nestanú sa dedičmi kráľovstva Božieho. Ovocie Ducha je však láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, láskavosť, dobrotivosť, (zhovievavosť,) miernosť, vernosť, (skromnosť), zdržanlivosť, (čistota). Proti takýmto zákonom nemá moci. Tí totiž, čo patria Kristovi, ukrižovali svoje telo, aj s jeho náruživosťami a žiadosťami."

Evanjelium podľa Matúša. 6, 24-33.

Proti malichernným starostiam.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Nemo potest duóbus dóminis servíre: aut enim unum ódio habébit, et álterum díliget: aut unum sustinébit, et álterum contémnet...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Nikto nemôže dvom pánom slúžiť, keďže alebo jedného bude mať v nenávisti a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržiavať a tým druhým opovrhovať. Nemôžeme slúžiť Bohu i mamone. Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť a čo budete piť, ani o svoje telo, čím sa budete odievať.

Či život nie je viac ako jedlo a či telo nie je viac ako rúcho? Pohliadnite na vtákov nebeských! Ani nesejú, ani nežnú, ani do stodôl neshromažďujú, no váš Otec nebeský kŕmi ich. Či vy nie ste oveľa viac ako ony? A kto z vás by si vedel svojimi starosťami predĺžiť život čo len o lakeť? A čo sa tak staráte o svoj odev? Pozorujte poľné ľalie ako rastú! Nepracujú ani nepradú. Hovorím vám, ani Šalamún vo veľkej svojej nádhere nebol tak zaodetý ako jediná z nich. Keď teda Boh poľnú trávu tak šatí ktorá dnes je, a zajtra ju hodia do pece — či nie skôr vás, maloverní? Nebuďte teda ustarostení a nevravte: „Čo budeme jesť?" — alebo: „Čo budeme piť?" — alebo: „Čím sa zaodejeme?" Veď to všetko vyhľadávajú pohani. Váš otec totiž vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv kráľovstvo (Božie) a jeho spravodlivosť, a toto všetko sa vám pridá.

Meditácia.

1. Nemožno dvom pánom slúžiť. Nemožno byť naraz aj hmotárom, aj duševným človekom. Nemožno naraz slúžiť aj Bohu, aj peniazom, mamone. Boh je nositeľom všetkého, čo je duchovné, šľachetné a nadprirodzené. Peniaze zas znamenajú všetko, čo súvisí s hmotou a čo slúži telu. Peniaze robia z človeka najbiednejšieho otroka, vyprázdnia mu srdce, ktoré sa stane zátvrdilým a sebeckým. Peniaze potrebujeme, ale nikdy nie sú bez nebezpečenstva pre nás, že stratíme duševnú postať svoju, lebo namiesto duševných hodnôt začneme sbierať groše, čo sa stane náruživosťou a hlavnou našou starosťou.

2. Starať sa musíme o seba a o svojich, ale správna starosť nie je malicherným ustarostením, ale statočnou prácou Bohom žehnanou. Na toto Božie požehanie stavia Ježiš všetku starosť našu. Bez požehnania Božieho márna naša práca a usilovnosť, a zas keď je Božie požehnanie na našej usilovnosti, i tie najmenšie veci nám slúžia pre tuzemský dobrobyt. Čo nám osoží, keď sa aj zoderieme v práci, keď skoro zblaznieme od starostí? Duševný pokoj, vnú-

torná radosť je hlavnou vecou. A pokoj, radosť závisí od Boha.

3. Celé evanjelium, ktoré je vzaté z reči Pána na hore, zdôrazňuje úplnú dôveru v Boha. Ježiš vždy prízvukuje synovstvo Božie. Keď je Boh naším Otcom, musíme mať voči nemu skutočnú dôveru. Jeho Prozreteľnosť sa o nás najlepšie postará, najmä vtedy, keď sa celkom oddávame jeho svätej vôli. V nebi sa anjeli a svätí celkom podrobujú vôli Božej, tak to musí byť aj na zemi. Toľko znamená naša modlitba v Otčenáši: buď vôľa Tvoja, ako v nebi, tak i na zemi! Môžeme byť istí, že On postará sa o to, aby sme mali aj toho každodenného chleba.

Pätnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Inclína, Dómine, aurem tuam ad me, et exáudi me: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperántem in te... Žalm 85. — Pane, nakloň sluch Tvoj ku mne a vyslyš ma. Bože môj, uzdrav sluhu Tvojho, ktorý dúfa v Teba.

Modlitba.

Ecclésiam tuam Dómine, miserátio continuáta mundet et múniat; et quia sine te non potest salva consístere; tuo semper múnere gubernétur. Per Dóminum nostrum...

Pane, nech Cirkev Tvoju očisťuje a posilňuje stále milosrdenstvo Tvoje; a keďže bez Teba obstáť nemôže, nech ju vždy spravuje milosť Tvoja. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Galaťanom. 5, 25-26; 6, 1-10. Opisuje pravé kresťanské smýšľanie. „Ak podľa Ducha žijeme, podľa Ducha aj obcujme! Nebuďme žiadostiví márnej chvály, popudzujúc sa a závidiac si druh druhovi! Bratia, ak by niekoho pristihli pri nejakom poklesku, vy, ktorí ste Duchom

obdarení, napravte ho v duchu miernosti! Veď aj ty si musíš dávať pozor, aby si nepodľahol pokušeniu. Navzájom si znášajte bremená, lebo tak splníte zákon Kristov! Keď si niekto o sebe myslí, že je niečím, vskutku však nie je ničím, sám seba klame. Nech si teda každý skúma skutky, aby mal chválu pred sebou, a nie pred iným, lebo každý si musí sám niesť svoju ťarchu. Komu sa dostáva vyučovania v slove (Božom), nech zo všetkého, čo má, dožičí tomu, kto ho vyučuje. Nemýľte sa, Boh sa nedá vysmievať! Čo človek rozsieva, to bude aj žať! Kto si telu rozsieva, z tela bude žať porušenie; kto Duchu rozsieva, z Ducha bude žať večný život. Len sa nedajte znechutiť v konaní dobrého, lebo ak neochabneme, v pravom čase budeme aj žať! Preto teda, kým máme čas, robme dobré všetkým, ale najmä príslušníkom svojej viery." Je to celá lekcia. Každá veta nám dáva dôležité myšlienky na meditáciu.

Evanjelium podľa Lukáša. 7, 11-16.

Vzkriesenie naimského mladíka.

In illo témpore: Ibat Jesus in civitátem, quae vocabátur Naim: et ibant cum eo discípuli ejus et turba copiósa. Cum autem appropinquáret portae civitátis, ecce, defúnctus efferebátur fílius unicus matris suae: et haec vidua erat...

Za onoho času šiel do mesta, ktoré sa volá Naim. Išli s ním jeho učeníci a veľký zástup. Ako sa priblížili k mestskej bráne, práve vynášali mŕtveho jediného syna matky, a tá bola vdova. Veľký zástup z mesta bol s ňou. Keď ju Pán zazrel, uľútilo sa mu jej a povedal jej: „Neplač!" Tu pristúpil, dotkol sa már — nosiči hneď zastali — a povedal: „Mládenec, hovorím ti, vstaň!" Mŕtvy sa posadil a začal hovoriť. Dal ho teda jeho matke. Všetkých zachvátil strach. Chválili Boha a hovorili: „Veľký prorok povstal medzi nami, a Boh navštívil svoj ľud."

Meditácia.

1. Ježiš pri vzkriesení mŕtveho mladíka ukazuje sa ako dobrý človek a ako všemohúci Boh. Ľúto mu je vdovy, ktorá stratila jediného svojho syna. Nemôže ísť okolo ľudí tak, aby im nepomohol. „Neplač" — potešuje. Ale potom zazneje aj slovo božskej moci: vstaň. Mládenec vstane, hovorí. Ježiš ani jedného z nás nenechá na márach smrti. Stretnem sa s ním aj ja pred bránami mesta, ktoré sa volá Život, stretnem sa s ním vtedy, keď opustím tento svet a budem sa uberať na druhý. Stretnem sa s ním na chvíľu, aby mi bolo určené, kam má ísť duša moja ... Ale aj to telo moje sa stretne s Ježišom na konci sveta, pred bránami konečnej večnosti. On, Pán života a smrti, bude ma k sebe volať, aby som zodpovedal za dušu a za telo. Komu ma bude vtedy, vzkrieseného, odovzdávať? ...

2. I my odprevádzame svojich milých, otca, matku, bratov, sestry, deti, rodinu a priateľov na cintorín. Sme zronení. Veď neraz ten mŕtvy nám znamenal všetko v živote. Treba sa lúčiť. Ježiš nám ho nevzkriesi, ale v duši našej zazneje jeho hlas: Neplač... vstaň. Nesieme svoj kríž. Potecha — Spasiteľ.

3. Môžu nás vyniesť mŕtvych aj v mladom veku. Preto musím byť pripravený na večnosť vždy. To si nemôžem nechávať na staré dni, ktorých sa, možno, nedožijem. Preto sa duševne zdokonaľujem už od mladosti, aby som mal stále istú zásobu i pre tento život, i pre druhý.

4. Mnohí dobrí rodičia oplakávajú svojho syna, svoju dcéru, svoje deti, lebo tieto odpadly od viery, sklzly sa na cestu nemravnú. Taký syn, taká dcéra sa stáva cudzou u otca, u matky. Sú to predčasne vynášané mŕtvoly z domu rodičovského. Nešťastní rodičia a ešte nešťastnejšie deti. Treba chrániť život detí, i ten duševný, treba dbať o zdrav'e mládeže, aj o to duševné. Ináč pomaly nám moderné prúdy vynesú mŕtvoly mládeže a spustne mesto spásy.

5. Možno, aj moja vlastná duša je mŕtva. Oplakáva ma matka Cirkev. Niekedy sám najlepšie cí-

tím svoju hriešnu zmeravelosť, ktorá mi zabraňuje dať znaky krásneho života. Príď, Ježišu, dotkni sa mojich már, môjho srdca, pomôž mi k novému životu, otvor mi oči, pozri do nich a povedz spasiteľné, mocné slovo: Hovorím ti, vstaň!...

Šestnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Miserére mihi, Dómine, quóniam ad te clamávi tota die: quia tu, Dómine, suávis ac mitis es... Žalm 85. — Zmiluj sa nado mnou, Pane, veď celý deň volám k Tebe, lebo si, Pane, nežný, láskavý...

Modlitba.

Tua nos, quaésumus, Dómine, grátia semper et praevéniat et sequátur: ac bonis opéribus júgiter praestat esse inténtos. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, nech nás vždy predchádza a sprevádza milosť Tvoja a nech nás ustavične povzbudzuje v konaní dobrých skutkov. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 3, 13-21. Apoštol sa modlí za nás, aby sme vnútorným životom zosilneli a tak Krista vo svojom srdci zachovali. Čiastka tejto lekcie sa číta na sviatok Božského Srdca, ako je na strane 353.

Evanjelium podľa Lukáša. 14, 1-11.

Hostina u farizeja.

In illo témpore: Cum intráret Jesus in domum cujúsdam princípis pharisaeórum sábbato manducáre panem, et ipsi observábant eum...

Za onoho času, keď Ježiš v sobotu vošiel do domu ktoréhosi popredného farizeja, aby jedol chlieb, oni ho pozorovali. A hľa, bol pred ním akýsi človek, čo

mal vodnatieľku. Tu prehovoril Ježiš a povedal zákonikom a farizejom: „Či slobodno v sobotu uzdraviť, a či nie?" Oni mlčali. On ho chytil, uzdravil a prepustil. A povedal im: „Ak voľakomu z vás syn alebo vôl padne do studne, či ho hneď nevytiahnete v sobotný deň?" A nemohli mu na to odpovedať. — Keď spozoroval, ako si pozvaní vyberali predné miesta, povedal im toto podobenstvo: „Keď ťa niekto pozve na svadbu, nesadaj si na prvé miesto, aby nebol medzi tými, čo boli pozvaní, úctyhodnejší ako ty, a prišiel by ten, čo pozval teba i jeho a povedal by ti: »Daj tomuto miesto!« — vtedy by si s hanbou musel zaujať posledné miesto. Ale keď ťa kto pozve, choď a sadni si na posledné miesto, aby keď príde ten, čo ťa pozval, povedal ti: »Priateľu, posuň sa vyššie.« Vtedy sa ti dostane cti pred všetkými, čo s tebou stolujú. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponižuje, bude povýšený."

Meditácia.

1. Boly to len otrocké duše, tí farizeji! Radšej by boli nechali zahynúť človeka, len aby zachovali zákon soboty. Ježiš svojimi otázkami chce ich priviesť na nemožnosť takéhoto smýšľania, ktoré sa pridržiava vonkajšieho predpisu, ale pritom je proti úmyslu zákona a škodí veci samej. Pravá kresťanská zásada je, že úmysel má hlavnú cenu, a nie čin a úspech. To je aj zásada kresťanskej morálky. Veď aj plnenie povinnosti, plnenie záväzkov, plnenie predpisov a zákonov dostáva svoju cenu od úmyslu, ktorým to plnenie konám. Tento úmysel mi musí byť vodcom a meradlom, aby som sa pre jeden predpis neprehrešil proti vyššiemu zákonu prirodnému alebo Božiemu. Na to treba trocha inteligencie duševnej a zdravého rozumu, no i šľachetného srdca.

2. Stane sa, že človek práve pod rúškom zachovávania akýchsi bližších predpisov schválne vyhýba vyššej a dôležitejšej povinnosti. Tak si uspokojuje svedomie. No také svedomie je chybné a nespravu-

je ho duch Ježišov. Aj to je chyba, keď sa niekto otrocky pridržiava predpisov vonkajších, a pritom si myslí, že je už svätý. Všetko závisí od toho, aký je vnútri.

3. Náš sabbat je nedeľa. Máme ju zachovávať bez práce, bohoslužbami. Ale nezabúdajme, že aj najnevyhnutnejšou prácou, ktorú bezprostredne vyžaduje pomoc bližnému, konáme i službu Bohu. Takéto smýšľanie vyžaduje láska k Bohu a duch zákona.

4. Ako prejavovali farizeji prepiatu úctu k litere zákona, tak sa húževnate pridržiavali aj spoločenských predpisov, a to najmä vtedy, keď ony lichotily im samým. Vyhľadávali prvé miesta, lebo im to vraj patrilo. Pritom nemali ohľad na iných. Ježiš ich poučuje o zdravom, pokornejšom smýšľaní. Spoločenské zvyky sú potrebné, lebo spravujú zdravý beh stykov medzi ľuďmi, ale kresťanské spoločenské zvyky musia vynikať skromnosťou a úprimnosťou. Pritom pre spoločenský úspech netreba obetovať svoje zásady. Kristus vďačne vyhovel pozvaniu farizeja, aby prišiel k nemu na obed, ale preto nezaprel svoje názory, ba ukázal, že katolícky človek môže pôsobiť aj v kruhu neprajníkov poučne a presvedčivo.

5. Práve ja, inteligentný človek, musím dávať pozor, aby som nebudil všade pozornosť svojou dotieravosťou a hlasným slovom. Musím sa hlásiť, ale prácou a múdrym, krátkym, dobre rozmysleným slovom. Vtedy budem mať vážnosť i ja, i moja práca, i moje postavenie, i vec, ktorú zastupujem — katolicizmus.

Sedemnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Justus es, Dómine, et rectum judícium tuum: fac cum servo tuo secúndum misericórdiam tuam... Žalm 118. — Spravodlivý si, Pane, a správny je Tvoj súd. Učiň so svojím sluhom podľa svojho milosrdenstva.

Modlitba.

Da quaésumus, Dómine, pópulo tuo diabólica vitáre contágia: et te solum Deum pura mente sectári. Per Dóminum nostrum...

Prosíme, Pane, daj ľudu svojmu, aby vyhýbal diabolskej nákaze a čistým srdcom pridŕžal sa Teba, jediného Boha. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 4, 1-6. Apoštol píše kresťanom z väzenia rímskeho, pripomína im jednotnosť ducha a smýšľania. Prečítajme si celú lekciu:

„Veľmi vás teda prosím, ja väzeň v Pánovi: Žite dôstojne podľa povolania, ktorým vás (Boh) povolal! Vo veľkej pokore, dobrotivosti a trpezlivosti; znášajte sa navzájom v láske a usilujte sa zachovať jednotu ducha vo sväzku pokoja! Buďte jedno telo a jeden duch, ako ste aj povolaní v jednej nádeji svojho povolania! Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je aj Boh a Otec všetkých, ktorý je (a účinkuje) nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých nás."

Evanjelium podľa Matúša. 22, 34-46.

Hlavný príkaz a Mesiáš, syn Dávidov.

In illo témpore: Accessérunt ad Jesum pharisaéi: et interrogávit eum unus ex eis legis doctor, tentans eum: Magister, quod est mandátum magnum in lege?...

Za onoho času, keď sa farizeji dozvedeli, že umlčal saducejov, sišli sa, a jeden z nich — bol to zákonik — ho pokúšal: „Učiteľ, ktoré je hlavné prikázanie v zákone?" Odpovedal mu (Ježiš): „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou mysľou. Toto je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé však mu je podobné: Milovať budeš blížného svojho ako seba samého. Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý zákon a proroci." A keď sa farizeji shromaždili, spýtal sa ich Ježiš: „Čo sa vám zdá o Kristovi? Čí syn je?" — Odpovedali mu: „Dávidov." Povedal im: „Akože ho potom Dávid môže

volať v duchu svojím Pánom, keď vraví: Povedal Pán môjmu Pánovi: Posaď sa na moju pravicu, dokiaľ ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy ako podnožku. Keď ho teda Dávid volá Pánom, akože mu je spolu i synom?" A nikto mu nevedel odpovedať ani slova, ani sa ho od toho dňa nikto viac neopovážil spytovať.

Meditácia.

1. Na konci svojho účinkovania chodieval Ježiš pred sviatkami skoro každý deň z Betánie, kde mal nocľah, do Jeruzalema učiť. Farizeji chceli mať všetkým možným spôsobom akúsi zádrapku, aby mohli proti nemu voľačo podniknúť. Radili sa medzi sebou, ako ho podchytiť. No Ježiš vždy odpovedá dôstojne a pokojne. Jeho protivníci musia mlčať. O hlavnom zákone sme už meditovali na dvanástu nedeľu po Svätom Duchu.

2. Na dvoch hlavných príkazoch sa zakladá celý zákon a proroci aj dnes. Kde niet lásky k Bohu a k bližnému, tam niet opravdivého zákona, tam zákony a predpisy nemajú pevného koreňa v srdciach ľudských. Tobôž, keď sám zákon nemá ohľad na povinnú službu Bohu a sociálny cit. A kto chce učiť, kto chce byť prorokom nových vied a náuk, ten musí tiež stavať na láske k Bohu a na kresťanskej humanite.

3. Ježiš neomešká pokúsiť sa, aby priviedol farizejov na správny názor o Mesiášovi. Oni čakali syna Dávidovho, slávneho, mocného, víťazného, ale čakali ho ako jednoduchého človeka. Ježiš svojou otázkou chcel ich priviesť k tomu, aby uznali aj božstvo Mesiáša, o ktorom sám Dávid hovorí, že sedí na pravici Otca ako víťaz. Len kto vidí v Mesiášovi aj Boha, môže sa oduševňovať za toho chudobného Ježiša, ktorý podmanil svet, lebo vidí v ňom veľducha všemohúceho. No márne boly pokusy Ježišove. Židia tvrdo zostávali pri svojich názoroch, Ježiš im bol nepohodlným prorokom, ktorého treba odstrániť.

Aj dnes mnohým je Ježiš len slávnym prorokom, ktorého evanjelium je pekným a zaujímavým čítaním, ktoré je poučné, ale nie záväzné. Títo sú tiež hotoví Krista hocikedy, keď sa im stáva nepohodlným, ukrižovať. Jeho Cirkev a jeho nasledovníkov tým viac.

4. Zas ma nadchne krásne povedomie Ježiša. Boh je on, a to dáva najavo pri každom výstupe, v každom slove. Verím v jeho božstvo. Klaniam sa mu. Mne On nie je len dávnym prorokom, ale prítomným Bohom, Otcom a vodcom. Jeho evanjelium je mojím živým pokrmom duševným.

Osemnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Da pacem, Dómine, sustinéntibus te, ut prophétae tui fidéles inveniántur: exáudi preces servi tui et plebis tuae Israel... Eccl. 36. — Pane, daj pokoja tým, ktorí dúfajú v Teba, aby sa Tvoji proroci dokázali pravými. Vyslyš prosby sluhu svojho a ľudu Tvojho izraelského...

Modlitba.

Dirigat corda nostra, quaésumus, Dómine, tuae miserationis operátio: quae tibi sine te placére non póssumus. Per Dóminum nostrum...	Prosíme Ťa, Pane, spravuj srdcia naše účinkom zmilovania Tvojho, lebo bez pomoci Tvojej nemôžeme sa Ti páčiť. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Korinťanom. 1, 4-8. Upomína nás na potrebnú povďačnosť voči Bohu za milosti. „Ustavične vzdávam svojmu Bohu vďaky za vás, za tú milosť Božiu, ktorá vám bola daná v Kristu Ježišovi... že nezaostávate v nijakej milosti..."

Evanjelium podľa Matúša. 9, 1-8.

Uzdravenie porazeného.

In illo témpore: Ascéndens Jesus in navículam, transfretávit et venit in civitátem suam. Et ecce, offerébant ei paralýticum jacéntem in lecto...

Za onoho času vstúpil na loďku, preplavil sa na druhý breh a vrátil sa do svojho mesta. Tu mu priniesli porazeného človeka, ktorý ležal na posteli. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal porazenému: „Dúfaj, synu! Odpúšťajú sa ti hriechy." A hľa, niektorí zákonici mysleli v sebe: „Tento sa rúha!" Keďže Ježiš videl ich myšlienky, pýtal sa ich: „Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach? Čože je ľahšie povedať: »Odpúšťajú sa ti hriechy!« — alebo rozkázať: »Vstaň a choď?« Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na tomto svete moc odpúšťať hriechy, — vtedy povedal porazenému: — Vstaň, vezmi si posteľ a iď domov!" Ten vstal a odišiel do svojho domu. Keď to zástupy videly, zľakly sa a chválily Boha, ktorý takúto moc dal ľuďom.

Meditácia.

1. V Kafarnaume býval Peter a jeho rodina, preto sa tam cítil Ježiš ako doma. Kafarnaum bolo jeho mestom. Tam robil tento zázrak, uzdravil porazeného. Ale zaslepenosť úradnej vrstvy židovského národa bola toľká, že farizejov a zákonikov nepohol ani zázrak. To je moc predsudkov aj dnes. Ľudia majú svoju zažitú ideologiu, od ktorej len ťažko odstupujú. Súvisí to s ohromnou psychickou slabosťou väčšiny ľudstva. V duchu ľudskom je veľmi málo miesta. Keď sa ta dostane hociktorá všedná mienka, tá sa zapeleší ako hrdza do železa, a nedajbože ju odpratať. Ľudia sú vedení telami svojimi, pohodlím, preto ani nedbajú, keď úzučký priestor ich duševnej komory zaujmú prechodné heslá, ktoré nevyrušujú ich nízke náklonnosti. Tu nemá čo hľadať náboženská myšlienka, ktorá sa chce uplatniť aj proti telu, aj

proti pohodliu. Pridržiavanie sa predsudkov ukazuje duchovnú inferioritu, ktorá nie je prístupná ani logickému dokazovaniu, ani rozumovej premene. Moderný človek, ktorý je zväčša technikou duševne sníženým tuctovým tvorom, má najmä proti náboženskému životu svoje zakorenené predsudky. Jeho jediným argumentom je práve vonkajšia technika, povrchná kultúra materialistická. V týchto veciach sa vyžije chatrná duchovosť dneška. Táto nedbalosť o veci vyššie je najväčšou prekážkou nábožného života u inteligenta. Musí to byť milosťou Božou osvietená inteligencia, ktorá vie zaujať jej patriace miesto v ríši duševnej. Ako vysoko stojí Ježiš nad týmto dnešným svetom, a predsa ako blízko je nám.

2. Uzdraviť dušu, odpúšťať hriechy je väčšia výkonnosť, než uzdraviť telo. Už toto je ťažký oriešok pre nás, ktorí vieme obdivovať lekára, keď dobre lieči a operuje, ale nemáme smyslu pre vnútornú reformáciu človeka. Ježiš uzdravuje, aby sa vyliečila aj duša. To je zásada našej kresťanskej charity. Keď dávame iným pomoc, keď staviame sanatóriá, ústavy pre chudobných a nemocných, robíme to nielen pre dobro tela, ale aj pre dobro duše. Kresťanská myšlienka všetko posväti, všade dvíha dušu v človekovi, aby mal povedomie vyššieho života.

3. Aké uspokojenie je opustiť spovedelnicu s povedomím, že mi Boh odpustil. Hriechom ochromená duša ožije, púšťa sa do nového boja a dostáva sily pre pozitívnu stavbu charakteru.

4. Ježiš uzdravil porazeného, keď videl vieru tých, čo ho priniesli. V tých zrakoch bola tichá, úpenlivá modlitba. Aj my sa modlievame za iných. Boh vidí našu vieru, pomôže tomu, za ktorého sa modlíme. Ponímam teda vážne žiadosť svojich známych, keď ma prosia, aby som sa za nich pomodlil. I ja si želám, aby sa za mňa modlili. To je opravdivé obcovanie svätých, výmena duševných síl, ktorá spravuje svety. Teplá myšlienka, ktorou želám dobré svojmu blížnému, preráža nebesá a dobýva srdce Božie.

Devätnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Salus pópuli ego sum, dicit Dóminus: de quacúmque tribulatióne clamáverint ad me, exáudiam eos: et ero illórum Dóminus in perpétuum ... Žalm 36. — Pán hovorí: Ja som spása ľudu, v akejkoľvek núdzi budú ku mne volať, vyslyším ich a budem ich pánom na veky.

Modlitba.

Omnipotens et miséricors Deus, univérsa nobis adversántia propitiátus exclúde: ut mente et córpore páriter expedíti, quae tua sunt líberis méntibus exsequámur. Per Dóminum nostrum ...

Všemohúci a milosrdný Bože, odvráť milostive od nás všetky protivenstvá, aby sme na duši i na tele nehatení mohli voľným srdcom venovať sa službe Tvojej. Skrze Pána nášho ...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 4, 23-28. Je tu celá:

„Obnovte sa vo svojom smýšľaní, a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti! Preto odhoďte lož a každý hovorte so svojím bližným iba pravdu, lebo sme si navzájom údmi! Aj keď sa rozhneváte, nedajte sa strhnúť k hriechu! Slnko nech nezapadá nad vaším hnevom. Nedávajte takto diablovi príležitosť! Ten, čo kradol, nech už viac nekradne, ale nech pracuje a poctivo si zarába vlastnými rukami, aby mal z čoho udeliť aj núdznym!"

Evanjelium podľa Matúša. 22, 1-14.

Kráľovská hostina.

In illo témpore: Loquebátur Jesus princípibus sacerdótum et pharisaéis in parábolis, dicens: Símile factum est regnum caelórum hómini regi, qui fecit núptias fílio suo ...

Za onoho času Ježiš znova pokračoval v podobenstvách a hovoril: „Kráľovstvo nebeské sa podobá človeku — kráľovi, ktorý vystrojil svadbu svojmu synovi. Poslal svojich sluhov, aby zavolali pozvaných na svadbu; ale (pozvaní) nechceli prísť. Preto opäť poslal iných sluhov s odkazom: »Povedzte pozvaným: Hľa, pripravil som už svoju hostinu; moje voly a ostatný kŕmny dobytok je už pozabíjaný a všetko je pripravené. Poďte na svadbu! No oni nedbali na to, ale sa porozchádzali, jeden na svoje polia, iný po svojom obchode. Ba ostatní pochytali jeho sluhov, zhanobili ich a pozabíjali. Kráľ však (keď sa o tom dopočul), rozhneval sa, poslal svoje vojsko, tých vrahov zahubil a ich mesto podpálil. Potom povedal svojim sluhom: »Svadba je pripravená, ale pozvaní neboli jej hodní. Preto iďte na krížne cesty, a kohokoľvek nájdete, zavolajte ho na svadbu.« Sluhovia vyšli na cesty a posháňali všetkých, ktorých len našli, tak zlých ako i dobrých. I naplnila sa svadobná sieň hodovníkmi. Keď potom kráľ vošiel, aby si pozrel hodovníkov, zbadal tam človeka, neoblečeného do svadobného rúcha. I povedal mu: »Priateľu, akože si sa opovážil sem vojsť bez svadobného rúcha?« Ten však ostal bez slova. Vtedy rozkázal kráľ sluhom: »Sviažte mu ruky a nohy. Vyhoďte ho do vonkajšej tmy; tam bude plač a škrípanie zubmi.« Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených."

Meditácia.

1. Podobenstvo o kráľovskej hostine je výčitkou pre úradných predstaviteľov národa židovského, že odmietli kráľovstvo Božie, ktoré bol priniesol Mesiáš. Odmietli i samého Mesiáša. Tých, čo zvestovali jeho príchod, nepočúvali, ba dokonca potupili. Preto Boh tiež zavrhol národ židovský a povolal pohanov, ostatné národy sveta. No aj títo si musia zaslúžiť túto česť, majú si nadobudnúť pravé smýšľanie, lebo ináč budú vyhodení do tmy nevery a biedy.

2. Katolíkom byť je veľká česť. Málokedy myslíme na to. Patrí to do tajností Božej Prozreteľnosti,

že je jeden človek zaostalý pohan, druhý osvietený kresťan. Ale ľahko sa môže stať, že ten primitívny obyvateľ pustovných stanov je milší Bohu než kresťan, ktorý si nevie vážiť výhody svojho kultúrneho a svetonáhľadového postavenia. Niekedy práve tí, čo najviac boli účastní na osobitnej pozornosti milosti Božej, sú ľahostajní a zanedbávajú svoju povinnosť duševnú.

3. Ja som tiež povolaný. A najmä ja, ktorý som sa učil, študoval, viac než iní ľudia, najmä ja, ktorý mám možnosť viac sa vhĺbiť do právd náboženských. Som povolaný viesť nielen na poli spoločenskom, politickom, ale aj na poli náboženskom. Musím vždy s úctou a potešením prijímať pozvanie do práce katolíckej. Sluhov Božích nemôžem odmietať, musím im pomáhať v apoštolovaní. A keď ma to moje zdravo smýšľajúce srdce, stará tradícia a pomoc Božia už raz priviedly do krážov náboženského života, musím sa pričiniť, aby som svoju čestnú úlohu dobre a statočne konal. Katolíkom byť, to znamená katolícky život viesť.

4. Usilujem sa chodiť na nedeľnú svätú omšu s dobrým svedomím, čistým srdcom, tobôž na sväté prijímanie, kde sa bezprostredne stretávam s Pánom, ktorý dáva hostinu a ktorý skúma svojich hosťov.

5. Aj národy musia vyhovieť povolaniu Ježiša. A tu platí jeho výstraha Židom: „Kráľovstvo Božie sa vám vezme a prenesie na národ, ktorý bude prinášať náležitú úrodu." Tak u Matúša 21, 43.

Dvadsiata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Omnia, quae fecísti nobis, Dómine, in vero judício fecísti, quia peccávimus tibi et mandátis tuis non obedívimus... Daniel 3, 31. — Všetko, čo si nám učinil, Pane, plným právom si učinil, lebo sme sa prehrešili proti Tebe a neposlúchali sme príkazy Tvoje...

Modlitba.

Largíre, quaésumus, Dómine, fidélibus tuis indulgéntiam placátus et pacem: ut páriter ab ómnibus mundéntur offénsis, et secúra tibi mente desérviant. Per Dóminum nostrum . . .

Prosíme Ťa, Pane, udeľ vo svojej smierlivosti veriacim Tvojim odpustenie a pokoj, aby sa zároveň od všetkých hriechov očistili a Tebe pokojným srdcom slúžili. Skrze Pána nášho . . .

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 5, 15-21. Je tu celá. Opisuje múdrosť života. „Bratia, dajte si teda veľký pozor, ako máte žiť! Nie ako nemúdri, ale ako múdri. Využívajte času, lebo dni sú zlé! Nebuďte nerozumní, ale usilujte sa pochopiť, čo je vôľa Pánova! Neopíjajte sa vínom, v ktorom sa skrýva samopašnosť, ale buďte plní Duchom (Svätým)! Odriekávajte medzi sebou žalmy, chválospevy a duchovné piesne; zo srdca spievajte Pánovi! Ustavične za všetko dobrorečte Bohu a Otcu v mene Pána nášho Ježiša Krista! Buďte si navzájom poddaní v bázni Kristovej!"

Evanjelium podľa Jána. 4, 46-53.

Uzdravenie syna kráľovského úradníka.

In illo témpore: Erat quidam régulus, cujus fílius infirmabátur Caphárnaum. Hic cum audísset, quia Jesus adveníret a Judaéa in Galiléam, ábiit ad eum, et rogábat eum, ut descénderet et sanáret fílium ejus: incipiébat enim mori . . . .

Za onoho času žil istý kráľovský úradník, ktorý mal v Kafarnaume chorého syna. Ako počul, že Ježiš prišiel z Judska do Galiley, pobral sa k nemu a prosil ho, aby prišiel uzdraviť jeho syna, ktorý už umieral. I povedal mu Ježiš: „Ak len nevidíte divy a zázraky, neveríte!" Kráľovský úradník mu hovoril: „Poď, Pane, kým mi dieťa neumrie!" Ježiš mu povedal: „Choď, syn ti žije!" A ten človek uveril Ježišovým slovám a

šiel. Ešte bol na ceste, keď mu prišli naproti sluhovia a zvestovali, že mu syn žije. Pýtal sa ich teda na hodinu, v ktorej sa mu poľavilo. Povedali mu: „Včera okolo siedmej prestala mu horúčka." Tu poznal otec, že to bolo práve v tú hodinu, keď mu Ježiš povedal: „Syn ti žije!" A uveril on aj celá jeho rodina.

Meditácia.

1. Ježiš sa stretol s úradníkom kráľovským v Káne, kde bol vodu premenil na víno. Spasiteľa trocha mrzí, že ho ľudia pokladajú za obyčajného zázračného lekára, ktorý musí prísť k nemocnému, aby uzdravoval. Keď nevidia bezprostredne tie divy, neveria. No, aby ukázal úradníkovi, že jeho moc je vyššia, neviazaná k prítomnosti, mocným slovom božským uzdravil nemocného, ktorý ležal ďaleko v Kafarnaume. Ale aj tu vysvitlo, že Ježiš urobil tento zázrak, aby človeka priviedol ku viere.

2. Sám zázrak nestačí pre vieru. Koľko zázrakov spravil Ježiš, a tí, čo zázraky videli, predsa zväčša neverili. Vždy mali výhovorky. Vôľu veriť a Bohu sa oddať ani najväčší zázrak neodníme. Náznaky a zázraky môžu byť človeku pohnútkou, ba rozhodujúcim dôkazom, aby veril, ale ešte ani uznanie zázraku samého, alebo pravdy učenia neznamená vieru samu. Viera je vždy veľkou milosťou Božou a veľkou čnosťou. Áno, je veľkou milosťou Spasiteľovou, že činil zázraky, aby nám pomohol veriť. My veríme.

3. Pane, daj, aby som žil, žil duševným životom, krásnym, zdravým. Pomôž mi, aby mi klesla horúčka vášní. Podaj mi ruku svoju!

Jedenadvadsiata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. In voluntáte tua, Dómine, univérsa sunt pósita, et non est, qui possit resístere vo-

luntáti tuae... Ester 13. — Na Tvojej vôli, Pane, spočíva všetko a niet takého, kto by sa mohol protiviť vôli Tvojej...

Modlitba.

Famíliam tuam, quaésumus, Dómine, contínua pietáte custódi: ut a cunctis adversitátibus, te protegénte, sit líbera, et in bonis áctibus tuo nómini sit devóta. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, chráň svoj ľud neustálou dobrotou, aby pod Tvojou ochranou bol oslobodený od všetkých protivenstiev a dobrými skutkami vzdával česť menu Tvojmu. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 6, 10-17. Aká má byť naša duševná výzbroj? „Oblečte sa do výzbroje Božej, aby ste mohli obstáť proti úkladom diabla", lebo to je boj nie proti ľuďom „Z tela a krvi", ale boj proti mocnostiam temnoty. Náš opasok má byť pravda, náš pancier spravodlivosť. Náš štít nech je viera proti šípom zlosti, máme mať prilbu spásy a meč Ducha, čo je slovo Božie."

Evanjelium podľa Matúša. 18, 23-35.

Nemilosrdný sluha.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis parábolam hanc: Assimilátum est regnum caelórum hómini regi, qui vóluit ratiónem pónere cum servis suis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom toto podobenstvo: „Kráľovstvo nebeské podobá sa kráľovi, ktorý sa chcel porátať so svojimi sluhami. Keď sa toto rátanie začalo, priviedli mu človeka, ktorý mu bol dlžen desaťtisíc talentov. Kedže nemal z čoho zaplatiť, rozkázal ho jeho pán predať, i jeho ženu i dietky i všetok jeho ostatný majetok, a (z toho) zaplatiť. Ale ten sluha padol pred ním a takto ho prosil: »Pane, po-

shovej mi, a všetko ti zaplatím.« Pán sa zľutoval nad sluhom, prepustil ho a odpustil mu aj dlžobu. Ten sluha však, len čo vyšiel, stretol sa s jedným zo svojich spolusluhov, ktorý mu dlhoval sto denárov. Zdrapil ho a škrtil: »Zaplať, čo mi dlhuješ!« Vtedy jeho spolusluha padol pred ním a prosil ho: »Poshovej mi ešte a zaplatím ti!« Ten však nechcel, ale odišiel a uvrhol ho do žalára, dokiaľ by mu nezaplatil dlh. Tu keď ostatní sluhovia videli, čo sa stalo, veľmi sa zarmútili. Išli k svojmu pánovi a rozpovedali mu všetko, čo sa bolo prihodilo. Vtedy si ho jeho pán predvolal a povedal mu: »Zlý sluha! Všetok dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil. Či si sa teda nemal aj ty zľutovať nad svojím spolusluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?« A rozhnevaný jeho pán vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil celý svoj dlh. Tak i môj Otec nebeský urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi."

Meditácia.

1. Podobenstvo o nemilosrdnom sluhovi je jasné. Boh je milosrdný, odpúšťa nám aj najväčšie hriechy. My musíme mať to isté smýšľanie a máme vďačne odpúšťať svojim bližným, veď ich vina proti nám je naozaj malicherná oproti tej vine, ktorú nám odpustil Boh. Zátvrdilé srdce, ktoré nepozná odpúšťanie, zasluhuje najväčší trest.

2. Trvalý hnev, pomstychtivosť, je jeden z najťažších hriechov. V základoch pokazí dušu. Človek, ktorý nevie odpustiť inému, je hnilou dušou, ktorej vyšší život sa rozpadne. A je pritom slabý charakter, chýba mu veľkodušnosť, slepo sa pridržiava svojej vášne. Opravdivá inteligencia sa ľahko udobrí, obmedzenosť sa v hneve vyžíva, ukazujúc svoju vyvýšenosť vonkajšiu, keď jej už vnútri niet.

3. „Odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom..." To je naša ustavičná modlitba, ktorú nás sám Spasiteľ naučil. Týmito slovami mnohí samých seba odsudzujú. Odpúšťam každému zo srdca, aby i mne Boh odpustil...

Dvaadvadsiata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Si iniquitátes observáveris, Dómine: Dómine, quis sustinébit? ... Žalm 129 — Pane, ak by si len na neprávosti pozeral, Pane, kto obstojí?

Modlitba.

Deus, refúgium nostrum et virtus: adésto piis Ecclésiae tuae précibus, auctor ipse pietátis, et praesta; ut quod fidéliter pétimus, efficáciter consequámur. Per Dóminum nostrum ...

Bože, naša ochrana a sila, Ty sám si pôvodcom zbožnosti, preto vyslyš zbožné modlitby svojej Cirkvi a dožič, aby sme skutočne obsiahli, o čo Ťa dôverne prosíme. Skrze Pána nášho ...

2 a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 1, 6-11. Apoštol má svoje radosti i starosti. „Mám nádej, že ten, ktorý začal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná ... A za to sa modlím, aby vaša láska vždy viac a viac rástla v dokonalom poznaní (viery) a v každom šľachetnom cite, aby ste boli schopní rozoznávať, čo je lepšie, a aby ste boli čistí a bez úhony v deň Kristov, prinášajúc (milosťou) Ježiša Krista hojné ovocie spravodlivosti na slávu a chválu Božiu."

Evanjelium podľa Matúša. 22, 15-21.

Daňová otázka.

In illo témpore: Abeúntes pharisaéi consílium iniérunt ut cáperent Jesum in sermóne ...

Za onoho času odišli farizeji a radili sa, ako by ho mohli podchytiť v reči. Poslali k nemu svojich učeníkov a herodiánov s dotazom: „Učiteľ, vieme, že si pravdovravný a ceste Božej podľa pravdy učíš a pritom na nikoho nedbáš, lebo nehľadíš na osobu človeka. Povedz nám teda, čo si myslíš: Slobodno platiť daň cisárovi a či nie?" Ježiš spoznal ich zlomyseľnosť a povedal im: „Čo ma pokúšate, pokrytci? Ukážte mi

daňový peniaz!" — Oni mu podali denár. Spýtal sa ich (Ježiš): „Čí je tento obraz a nápis?" Odpovedali mu: „Cisárov." Tu im povedal: „Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božie, Bohu."

Meditácia.

1. Podlosť farizejov bola v tom, že poslali so svojimi učeníkmi aj privržencov Herodesových, exponentov Ríma. Keď Ježiš pripustí daň platiť cisárovi rímskemu, je proti zákonu mojžišovskému, ktorý pozná len jedného panovníka, Boha. Keď zakáže platiť daň, majú zasa Rimania dôvod, aby ho obžalovali ako buriča proti moci rímskej. Ježiš spokojne a dôstojne odrazil ich útok a zmaril ich plán.

2. Cisárovi, čo je jeho, a Bohu, čo je Božie. Patríme dvom svetom: tunajšiemu, ktorý spravuje štátny život, a nadprirodzenému, ktorý spravuje duševný život. I tu i tam treba nám verne konať svoje povinnosti. Duševne založený človek je jedine spoľahlivým štátnym občanom, lebo pokladá štát za útvar spoločenský, Bohom samým nariadený, v rámci ktorého treba preukázať poslušnosť a úprimnú oddanosť. Vernosť štátu je pre katolíka otázkou svedomia.

3. Najsvätejšou povinnosťou katolíka ako štátneho občana je, pričiniť sa, aby v štáte dostalo sa aj Bohu tej pocty, ktorá mu patrí. Zbožnosť dáva mravné sily, bez ktorých ani jeden štát neobstojí. Katolík musí všetky svoje práva a sily vynaložiť a uplatniť, aby vedenie v štáte nedostaly do rúk živly, ktoré podkopávaním Božej a mravnej autority ohrožujú zdravý kultúrny vývoj a existenciu štátu. Trpezlivosť s takýmito ľuďmi nesmie znamenať slabosť alebo hriešnu zhovievavosť. Štát viesť majú najcennejší a duševne najvyspelejší ľudia, teda ľudia vystrojení vrcholom inteligencie: náboženským životom.

4. Mnoho sklamania si ušetrím, keď sa naučím spoznať ľudí. Najmä tých, čo nehovoria úprimne, svoje tajné žiadosti zakrývajú do lichotivých slov zdvorilosti, a sú podlí sebci, ktorí zo škody iných majú svoje úspechy.

—

Triadvadsiata nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Dicit Dóminus: Ego cógito cogitatiónes pacis, et non afflictiònis ... Jer. 29. — Hovorí Pán: Myslím na pokoj a nie na súženie ...

Modlitba.

Absólve, quaésumus Dómine, tuórum delícta populórum: ut a peccatórum néxibus, quae pro nostra fragilitáte contráximus, tua benignitáte liberémur. Per Dóminum nostrum ...

Prosíme Ťa, Pane, odpusť previnenia ľudu Tvojmu, aby sme boli Tvojou dobrotivosťou oslobodení od pút hriechov, ktoré sme spáchali vo svojej slabosti. Skrze Pána nášho ...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 3, 17-21, 4, 1-3. Apoštol nám opisuje pravé kresťanské smýšľanie. „Nasledujte môj príklad ... lebo mnohí žijú ako nepriatelia Kristovho kríža ... Zatratenie je ich koncom, brucho im je bohom, hanba slávou a myslia len na to, čo je zemské. Naša vlasť je v nebesiach, odkiaľ očakávame Spasiteľa, Pána nášho Ježiša Krista ... A vy, bratia moji, túžobne milovaní, moja radosť a môj veniec, len vytrvajte v Pánovi ..."

Evanjelium podľa Matúša. 9, 18-26.

Vzkriesenie dcéry Jairovej.

In illo témpore: Loquénte Jesu ad turbas, ecce, princeps unus accéssit et adorábat eum, di-

cens: Dómine, fília mea modo defúncta est: sed veni, impóne manum tuam super eam, et vivet . . .

Za onoho času, kým rozprával, hľa, prišiel k nemu istý popredný muž, poklonil sa mu a povedal: „Pane, moja dcéra práve teraz zomrela. Ale príď, polož na ňu ruku, a ožije." Ježiš vstal a šiel za ním i so svojimi učeníkmi. A hľa, istá žena, ktorá trpela na krvotok dvanásť rokov, pristúpila k nemu odzadu a dotkla sa obruby jeho rúcha. Povedala si totiž: „Keď sa len jeho rúcha dotknem, ozdraviem." Ježiš sa obrátil, a keď ju uzrel, povedal jej: „Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila." A v tú hodinu žena ozdravela. Keď potom vstúpil Ježiš do domu toho popredného muža a uzrel tam pískajúcich na píšťalách a lomoziaci zástup, povedal: „Odíďte, lebo dievča neumrelo, ale iba spí!" No oni ho vysmiali. A keď vyhnal zástup, vošiel dnu, chytil ju za ruku, a dievča vstalo. Povesť o tom rozniesla sa po celom tom kraji.

Meditácia.

1. Ten predstavený bol Jairus, ktorý spravoval synagogu, popredný a obľúbený človek. Mal ohromnú vieru, veď očakával od Ježiša výkon božskej moci. Jednoduchý človek môže uzdravovať, ale vzkriesiť nie. Ježiš odmenil túto vieru. Na ceste do domu Jairovho sa stal ešte jeden zázračný prípad. Aj tu odmenou za veľkú vieru bolo uzdravenie.

2. Viera nás uzdravuje. Viera je veľká moc, tá v Bohu zakotvená prostá viera, prepletená láskou a nádejou. Neverec ide slepo za neznámymi fantomami a keď ho tieto fantomy sklamú, ide do zúfalstva. Viera nikdy nezúfa, viera dodáva sily aj tomu, kto trpí celý život. Viera je najtrvalejšia sila duševná. Viera vládze zaceliť najboľavejšie rany a urážky. Viera vychováva ľudí jednej svätej veci úplne oddaných.

3. Dievča len spí. Toto je naša viera tiež. Telesná smrť je len spánkom až do vzkriesenia. Vonku v

prírode všetko umiera, lístie padá a hynie. Človek nezhynie, jeho duša bude žiť na veky, lebo je v rukách Pána života a smrti. Naša smrť sa končí vždy s úprimným želaním: do videnia!

Posledná nedeľa po Svätom Duchu.

Je to nedeľa dvadsiata štvrtá po Svätom Duchu, a je aj vtedy posledná, keď pre skoršiu Veľkú noc vypadne nedeľa alebo aj viac po Zjavení, ktoré sa vsúvajú medzi nedeľu dvadsiatu tretiu a poslednú. Keď sa má vsunúť len jedna nedeľa, ktorá vystala po Zjavení, vtedy sa vsúva šiesta, keď sa majú vsunúť dve alebo viac nedieľ, vtedy po nedele dvadsiatej tretej nasleduje nedeľa 3., 4., 5., 6. po Zjavení, a len potom posledná po Svätom Duchu. Táto nedeľa je aj poslednou nedeľou cirkevného roku.

Farba: zelená.

Introit. Dicit Dóminus: Ego cógito cogitatiónes pacis... — ako na triadvadsiatu nedeľu po Svätom Duchu.

Modlitba.

Excita, quaésumus, Dómine, tuórum fidélium voluntátes: ut, divíni óperis fructum propénsius exsequéntes; pietátis tuae remédia majóra percípiant. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, povzbuď vôľu svojich veriacich, aby dôkladnejšie využili ovocie bohoslužby, žeby tak viac milosti obsiahli od Tvojej dobrotivosti. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Kolosanom. 1, 9-14. Obsahuje modlitbu apoštolovu za kresťanskú dokonalosť. Je to také krásne, že si lekciu prečítame celú.

„Neprestajne sa za vás modlíme a prosíme, aby vás naplnilo poznanie jeho vôle a všetka duchovná múdrosť a rozumnosť; aby ste žili bohumilo, na jeho úplnú spokojnosť, prinášajúc ovocie všetkých dobrých skutkov a rastúc v poznaní Boha. Aj aby vás posilnil všetkým účinkom svojej slávnej moci a dal

vám trpezlivosti a dobrotivosti, aby ste mohli radostne ďakovať Otcovi, že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme (skrze jeho krv) vykúpenie a odpustenie hriechov."

Evanjelium podľa Matúša. 24, 15-35.

Skaza Jeruzalemu a koniec sveta.

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis. Cum vidéritis abominatiónem desolatiónis, quae dicta est a Daniéle Prophéta, stantem in loco sancto: qui legit, intélligat...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Keď teda na posvätnom mieste uzriete ohavné spustošenie, o ktorom hovorí prorok Daniel — kto toto číta, nech to pochopí —, vtedy tí, čo sú v Judsku, nech utekajú do vrchov. Kto bude vtedy na streche, nech nesostupuje, aby si vzal niečo z vecí v dome. A kto bude na poli, nech sa už nevracia domov vziať si vrchný oblek. Beda vtedy ženám v požehnanom stave a tým, čo v tých dňoch pridájajú. Preto modlite sa, aby ste nemuseli utekať v zime alebo vo sviatočný deň. Lebo vtedy nastane veľké súženie, akého nebolo od počiatku sveta až doteraz, a ani viac nebude. A keby tie dni (utrpenia) neboly skrátené, ani jediný človek by sa nezachránil. No pre vyvolených skrátia sa tie dni. Ak by vám vtedy niekto povedal: »Hľa, tu je Kristus«, alebo: »Tamto je«, — neverte! Lebo vystúpia i falošní mesiáši a iní falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby podľa možnosti zviedli aj vyvolených. Hľa, predpovedám vám to. Keby vám teda povedali: »Hľa, na púšti je«, — nevychádzajte! — »Hľa, skrýva sa v komorách«, — neverte! Lebo ako blesk zažiari na východe a zasvieti až po západ, taký bude aj príchod Syna človeka. Kdekoľvek bude ležať mŕtvola, tam sa shromaždia aj supy. Hneď po súžení týchto dní slnko sa zatmie, mesiac nevydá svoje svetlo, aj hviezdy budú padať s neba a pevnosti nebies sa otrasú. Vtedy sa ukáže znamenie

Syna človeka na nebi a kvíliť budú všetky národy sveta a uzrú Syna človeka prichádzať na oblakoch neba s veľkou mocou a velebnosťou. Potom rozpošle svojich anjelov za mohutného zvuku trúb, a shromaždia jeho vyvolených so štyroch svetových strán, od jedného konca neba až po druhý. Od figovníka však naučte sa podobenstvo. Keď mu ratolesť mladne a puči lístie, viete, že blízko je leto. Tak aj vy, keď toto všetko uzriete, vedzte, že je už blízko, predo dvermi. Veru, vravím vám, nepominie sa toto pokolenie, kým sa toto všetko nestane. Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú.

Meditácia.

1. To je najdlhšie evanjelium cirkevného roku. Ježiš vo veľkých črtách maľuje kontúry budúcnosti, smutné vídiny, ktoré v návale hovoru a profetického pátosu splývajú dovedna. Ako celkom blízka udalosť je opisovaná skaza mesta Jeruzalema, ktorá sa vyplnila roku 70 po Kristu. Ale ihneď pri opisovaní tejto skazy prechádza Spasiteľ na opisovanie udalosti, ktoré sa budú diať na konci sveta.

2. Je koniec cirkevného roku. Ako som prežil tento rok? Veď celý cirkevný rok mal byť rokom milostí a zdokonaľovania. Ako som napredoval v duševnom živote? Práve toto evanjelium mi ukazuje, že beh sveta rýchlym tempom speje dopredu, že príde raz koniec, ale najprv príde koniec môjho života. Pripravujem sa.

3. Po konci sveta nasleduje nový život, vzkriesenie, nový svet večnosti. To sú najkrajšie kontúry môjho kresťanského horizontu, na okraji ktorého sa stráca starý liturgický rok, aby nastúpil nový s pevnejšou vôľou a s väčšími nádejami.

Sviatok Krista Kráľa.

Odbavuje sa v poslednú nedeľu októbra. Z nedele, ktorá by bola na rade po Svätom Duchu, berie sa len modlitba a posledné evanjelium.

Farba: biela.

Introit. Dignus est Agnus, qui occísus est, accípere virtútem, et divinitátem, et sapiéntiam, et fortitúdinem, et honórem. Ipsi glória et impérium in saécula saeculórum... Zjav. 5, 12. — Hodný je baránok, ktorý bol zabitý, aby prijal moc, Božstvo, múdrosť, silu a úctu. Jemu patrí sláva a vláda na veky vekov...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui in dilécto Fílio tuo, universórum Rege, ómnia instauráre voluísti: concéde propítius; ut cunctae famíliae Géntium, peccáti vúlnere disgregátae, ejus suavíssimo subdántur império. Qui tecum vivit...

Všemohúci večný Bože, ktorý si chcel všetko obnoviť vo svojom premilom Synovi, Kráľovi celého sveta, dovoľ milostive, aby sa jeho nežnej vláde podrobila celá veľká, ale ranou hriechu rozdrobená rodina národov. Ktorý s Tebou žije...

2. modlitba o nedeli.

Lekcia z listu svätého Pavla Kolosanom. 1, 12-20. „(Ďakujme Otcovi,) že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme (skrze jeho krv) vykúpenie a odpustenie hriechov. On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený zo všetkého stvorenia, lebo v ňom bolo stvorené všetko, čo je na nebesiach a čo je na zemi, viditeľné a neviditeľné, prestoly a panstvá, kniežatstvá a mocnosti. Všetko je stvorené skrze neho a pre neho. On bol predo všetkým a všetko má v ňom svoje bytie. On je hlavou tela Cirkvi, on je počiatok (všetkého), prvorodený medzi tými, čo vstali z mŕtvych, a vo všetkom má prvenstvo. (Boh) totiž chcel, aby v Kristovi prebývala všetka plnosť, aby skrze neho smieril so sebou všetkých a jeho krvou na kri-

ži vyliatou vrátil pokoj všetkým, čo sú na zemi a čo sú na nebi."

Evanjelium podľa Jána. 18, 33-37.

Kráľovstvo Kristovo.

In illo témpore: Dixit Pilátus ad Jesum: Tu es Rex Judaeórum? ...

Za onoho času povedal Pilát Ježišovi: „Si ty (naozaj) kráľ židovský?" Ježiš odpovedal: „Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní o mne povedali?" Pilát hovoril: „Som ja vari Žid? Tvoj národ a veľkňazi mi ťa vydali! Čo si vykonal?" Ježiš odpovedal: „Moje kráľovstvo nie je s tohto sveta! Keby moje kráľovstvo bolo s tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som sa nedostal do rúk Židov. Ale moje kráľovstvo nie je zťadiaľto!" Spýtal sa ho teda Pilát: „Tak predsa si kráľ?" Ježiš potvrdil: „Áno, som kráľ! A nato som sa narodil a nato som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je (priateľom) pravdy, počúva môj hlas!"

Prefácia o Kristu Kráľovi.

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine Sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui unigénitum Fílium tuum Dóminum nostrum, Jesum Christum, Sacerdótem aetérnum et universórum Regem óleo exsultatiónis unxísti: ut seípsum in ara crucis, hóstiam immaculátam et pacíficam ófferens, redemptiónis humánae sacraménta perágeret: ut suo subjéctis império ómnibus creatúris, aetérnum et univer-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože. Ty si svojho jednorodeného Syna, Pána nášho, Ježiša Krista, večného Kňaza a Kráľa celého svet pomazal olejom plesania, aby sa obetoval na oltári kríža v nepoškvrnenú a smiernu obetu a tak vykonal sväté tajomstvo ľudského vykúpenia a aby podrobil svojej vláde všetky stvorenia a tak odovzdal Tvojej nekonečnej veleb-

sále regnum, imménsae tuae tráderet Majestáti: regnum veritátis et vitae; regnum sanctitátis et grátiae; regnum justítiae, amóris et pacis. Et ídeo cum Angelis...

nosti večné a všeobecné kráľovstvo: kráľovstvo pravdy a života, kráľovstvo svätosti a milosti, kráľovstvo spravodlivosti, lásky a pokoja. A preto s anjelmi...

Meditácia.

1. Kristus je mojím Kráľom, mojím panovníkom, mojím veliteľom, — to je heslo môjho života náboženského. On je mojím vodcom, On je mojím príkladom a meradlom. A preto aj tak sa usilujem žiť, tak rozmýšľať, tak hovoriť a konať, ako verný prívrženec tohto vodcu a kráľa. Jeho panovanie: večnosť, jeho zákon: evanjelium, jeho sankcia: svedomie, jeho odmena: láska.

2. Kristus Kráľ to je najideálnejšia sociálna myšlienka našich čias. Musí byť jedna všeobecná sjednocujúca sila vo spoločnosti, musí byť jedna zdravá a istá sociálna idea, musí byť jedno spoločné žezlo, jedna spoločná správa, a to je: pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom.

Sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla — 29. júna.

Je to prikázaný sviatok, má sa svätiť ako nedeľa.

Farba: červená.

Introit. Nunc scio vere, quia misit Dóminus Angelum suum: et eripuit me de manu Heródis et de omni exspectatióne plebis Judaeórum. Skutky ap. 12, 11. — Teraz už istotne viem, že Pán poslal svojho anjela, aby ma vytrhol zo všetkého násilia Herodesovho a zo všetkého strachu pred ľudom Izraelským...

Modlitba.

Deus, qui hodiérnam diem Apostolórum tuórum Petri et Pauli martýrio consecrásti: da Ecclésiae tuae, eórum in ómnibus sequi praecéptum: per quos religiónis sumpsit exórdium. Per Dóminum nostrum...	Bože, ktorý si mučeníctvom svojich apoštolov Petra a Pavla posvätil dnešný deň, daj svojej Cirkvi, nech vo všetkom nasleduje ich náuku, keďže oni položili základ našej viere. Skrze Pána náško...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 12, 1-11. Kráľ Herodes, vnuk Veľkého Herodesa, dal zavrieť svätého Petra do žalára, odkiaľ ho anjel Boží vyslobodil. Toto opisuje lekcia. Introit obsahuje povďačné slová Petrove.

Evanjelium podľa Matúša, 16, 13-19.

Viera Petrova — pevná skala Cirkvi.

In illo témpore: Venit Jesus in partes Caesareae Philíppi, et interrogábat discípulos suos, dicens: Quem dicunt hómines esse Fílium hóminis?...

Za onoho času, keď Ježiš prišiel do okolia Cezarey Filipovej, pýtal sa svojich učeníkov: „Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?" Oni (mu) odpovedali: „Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a zasa iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov." Opýtal sa ich (Ježiš): „A za koho ma pokladáte vy?" Šimon Peter odpovedal: „Ty si Kristus, Syn Boha živého." Ježiš mu povedal: „Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo telo a krv ti to nezjavily, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. Ale ja ti hovorím: Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev, a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi, a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi."

Prefácia o apoštoloch:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre:	Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné

Te, Dómine, supplíciter exoráre, ut gregem tuum, Pastor aetérne, non déseras: sed per beátos Apóstolos tuos continua protectióne custódias. Ut iísdem rectóribus gubernétur, quos óperis tui vicários eídem contulísti praeésse pastóres. Et ídeo...

Teba, Pane, ponížene prosiť, aby si Ty, večný pastier, neopustil svoje stádo, ale skrze svojich svätých apoštolov stálou ochranou si ho strážil, aby ho spravovali tí istí vodcovia, ktorých si mu dal vo svojom diele za zástupcov a vedúcich pastierov. A preto...

Meditácia.

1. Svätý Peter a Pavol, títo hlavní apoštolovia Kristovi, umreli v Ríme spolu mučeníckou smrťou, roku 67. Petra dolu hlavou ukrižovali, Pavla sťali. Sú pochovaní v Ríme pod bazilikami, ktoré nesú ich slávne mená. Pútnici s veľkou pietou vyhľadávajú tieto hroby, z ktorých aj dnes vychádza všetka sila a sláva katolíckej cirkvi. Nad hrobom Petrovým sídli totiž jeho nástupca na stolci rímskeho biskupa a spravuje Cirkev, ktorú ani brány pekelné nepremôžu. Peter je slovo grécke a znamená skalu. My sa pridržiavame tejto skaly.

2. Peter mal vieru silnú, presvedčivú. Preto mu sveril Kristus správu Cirkvi. A dal mu aj najvyššiu duchovnú moc: sviazať a rozviazať. V celej hierarchii účinkuje mocné slovo Kristovo.

— —

Sviatok sv. Cyrila a Metoda — 5. júla.

Sú to naši slovanskí apoštoli, preto svätíme ich sviatok ako prikázaný.

Farba: biela.

Introit. Sacerdótes tui, Dómine, índuant justítiam, et sancti tui exsúltent... Žalm 131. — Pane, tvoji kňazi nech si oblečú spravodlivosť a tvoji svätí nech plesajú...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui Slavóniae gentes per beátos Confessóres tuos atque Pontífices Cyríllum et Methódium ad agnitiónem tui nóminis veníre tribuísti: praesta; ut, quorum festivitáte gloriámur, eórum consórtio copulémur. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý si nás skrze svätých vyznavačov a biskupov svojich, Cyrila a Metoda k jednote kresťanskej viery priviesť ráčil: daj, aby sme boli pripojení k spoločnosti tých, ktorých sviatok radostne odbavujeme. Skrze Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Židom. 7, 23-27. Opisuje večné kňazstvo Kristovo, z ktorého čerpá všetko ostatné kňazstvo na svete, teda i apoštolské kňazstvo svätého Cyrila a Metoda, ktorých pamiatka nás posväcuje aj dnes. Kňazi pomrú, píše Apoštol národov, svätý Pavol, ale Kristus zostáva naveky, má večné kňazstvo. „Preto môže dokonale spasiť tých, ktorí jeho prostredníctvom pristupujú k Bohu, lebo ostáva vždy nažive a oroduje za nás. A takého Veľkňaza sme naozaj potrebovali: Svätého, nevinného, nepoškvrneného, bezhriešneho, povýšeného nad nebesá, ktorý nemusí ako (obyčajní) veľkňazi deň po deň prinášať obetu najprv za svoje a potom za hriechy ľudu. On to urobil raz navždy, keď obetoval seba samého." Svetlo tohto večného veľkňazstva Ježišovho osvecuje aj pamiatku našich veľkých apoštolov slovanských. Oni šli po šľapajách Ježišových.

Evanjelium podľa Lukáša. 10, 1-9.

Poslanie vierozvestov.

In illo témpore: Designávit Dóminus et álios septuagínta duos: et misit illos binos ante fáciem suam in omnem civitátem et locum quo erat ipse ventúrus...

Za onoho času ustanovil Pán ešte iných sedemdesiatichdvoch (učeníkov) a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na miesto, kam sa sám chystal ísť. Hovoril im: „Žatva je síce veľká, ale robotníkov je málo. Proste teda Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu. Choďte! Hľa, posielam vás ako baránkov medzi vlkov. Nenoste (so sebou) ani mešec, ani kapsu, ani obuv, ani cestou nikoho nepozdravujte. Do ktoréhokoľvek domu vojdete, najprv povedzte: »Pokoj tomuto domu!« Ak tam bude syn pokoja, váš pokoj spočinie na ňom; ale ak nie, vráti sa k vám. A v tom dome potom ostaňte, jedzte a pite, čo majú; lebo hoden je robotník svojej mzdy. Neprechádzajte z domu do domu. Keď vojdete do ktoréhokoľvek mesta, kde vás prijmú, jedzte, čo vám predložia. Uzdravujte tam chorých a hovorte im: »Priblížilo sa k vám kráľovstvo Božie.«"

Meditácia.

1. Svätý Cyril a Metod sa narodili okolo r. 826 v Solúne na Balkáne, hlásali evanjelium Slovanom po našich krajoch, sostaviac staroslovanskú reč a liturgiu. Cyril umrel 14. februára 869 v Ríme, kde je jeho hrob v chráme svätého Klementa, Metod umrel nad Dunajom ako veľkomoravský biskup roku 885. Týmto dvom veľkým mužom môžeme ďakovať za svoju katolícku vieru a za svoju vernosť k Rímu. Oni nás pripojili k západnej kultúre kresťanskej.

2. Prišli ako poslovia Kristovi. Boli Grékmi, ale za vec Božiu sa stali Slovanmi. Nechceli zisku, nemali mešca, len slávu Božiu hľadali. Prišli s heslom pokoja medzi ľudí, ktorých pomery boly ešte primitívne a bojovné. Priviedli dušu slovanskú ku Kristovi a založili v nej kráľovstvo Kristovo. Dedičstvo Otcov zachovaj nám, Pane!

Hymny na česť svätého Cyrila a Metoda v rímskom breviári:

Prvá hymna.

Sédibus caeli nítidis re-
[céptos
Dícite athlétas géminos,
[fidéles;
Slávicae duplex cólumen,
[decúsque
Dícite gentis.

Hos amor fratres sociávit
[unus,
Unaque abdúxit píetas
[eremo,
Ferre quo multis célerent
[beátae
Pígnora vitae.

Luce, quae templis súpe-
[ris renídet
Búlgaros complent, Mó-
[ravos Bohémos
Mox feras turmas nume-
[rosa Petro
Agmina ducunt.

Débitam cincti méritis
[corónam
Pérgite o flecti lácrimis
[precántum;
Prisca vos Slavis opus est
[datóres
Dona tuéri.

Quaeque vos clamat ge-
[nerósa tellus
Servet aetérnae fídei ni-
[tórem:
Quae dedit princeps, da-
[bit ipsa semper
Roma salútem.

Slávte dvoch svätých hr-
[dinov, veriaci,
Tých, ktorých pojal ne-
[beský svet Pánov;
Slávte hrdosťou slavian-
[ske stlpy,
Ozdobu Slávov.

Spriahla tých bratov je-
[dinečná láska,
Tých hnal zbožný duch
[samoty zriekať
A svätým heslom blaže-
[ného žitia
K národom spiechať.

Bulharom, Čechom, mo-
[ravským Slovákom
Svietiac svetlom slov z
[neba vyšlej viery
Ver' predtým divých,
[skrotených už Slávov
K Petrovi viedli.

Venčených jasom veči-
[tým prosime
Ach, za krstný rod oro-
[dujte isto,
Vzácny Slávom dar: pra-
[otcovskej chráňte
Viery dedičstvo.

K vám utiekajúc spanilá
[vlasť Slávov
Kiež večným pravdám
[zachová verná sa —
Rím ich dal prvý, a bu-
[dúcne tiež len
v Ríme je spása.

Gentis humánae Sator et [Redémptor. Qui bonus nobis bona [cuncta praebes, Sint tibi grates, tibi sit [per omne Glória saeculum. Amen.	Boh, Večný Tvorca, Spa- [siteľ Ty ľudstva. Dobrotou, čo nám veľa [dobra dáva, Vďak Ti úprimný, Tebe [tiež budiž vždy Cez veky sláva. Amen.

Vlastný preklad.

Druhá hymna.

Lux o decóra pátriae Slavísque amíca géntibus	O, krásne svetlá otčiny, slovanským kmeňom mi- [lené,
Salvéte fratres: annuo Vos efferémus cántico.	zdravíme si vás, bratia, vás my piesňou sláviť [ideme.
Quos Roma plaudens éx- [cipit, Compléxa mater fílios,	Rím s veľkým plesom ví- [ta vás jak matka Synov v ná- [ruči,
Auget coróna praésulum,	vás zdobí vencom bi- [skupským
Novoque firmat robóre.	a novú moc vám poručí.
Terra ad usque bárbaras	Vyšli ste z tmavých do [krajín
Inférre Christum pérgitis:	žiar priniesť, svetlom [preniknúť,
Quot vanus error lúserat, Almo replétis lumine.	naplniť svetlom nebeským tých, ktorých oslepoval [blud.
Noxis solúta péctora	A srdcia hriechov zba- [vené
Ardor supérnus ábripit: Matátur horror véprium in sanctitátis flósculos.	horlivosť svätá zachváti a hrozné šípy premení, ich v kvety čnosti obráti.
Et nunc seréna Caélitum	V sieň skvostnú v nebies [prijaté
Locáti in aula, súpplici	včuľ vrúcne prosby prij- [mite:

Adéste voto: Slávicas
Serváte gentes Númini.

Erróre mersos únicum

Ovíle Christi cóngreget;

Factis avítis aémula
Fides viréscat púlchrior.

Tu nos, beáta Trínitas,

Caelésti amóre cóncita,
Patrúmque natos ínclyta
Da pérsequi vestígia.
Amen.

slovanské zbožné národy
zachráňte Bohu večite!

Kiež v jeden Krista ovčínec
sa vrátia tí, čo padli v blud,
aby tým viera presvätá
zas mohla krajšie rozkvitnúť.
Trojica svätá, nebeskou
nás láskou povzbuď, požehnaj
a otcov slávne šľapaje
vždy nasledovať synom daj.

Sviatok Nanebevzatia Panny Márie — 15. augusta.

Je prikázaným sviatkom. Latinský názov: In Assumptione B. M. V.

Farba: biela.

Introit. Gaudeámus omnes in Dómino, diem festum celebrántes sub honóre beátae Maríae Vírginis: de cujus Assumptióne gaudent Angeli et colláudant Fílium Dei... — Radujme sa všetci v Pánovi, odbavujúc tento sviatok na česť blahoslavenej Panny Márie; jej nanebevzatiu tešia sa anjeli a oslavujú aj Syna Božieho...

Modlitba.

Famulórum tuórum, quaésumus, Dómine, delíctis ignósce: ut, qui tibi placére de áctibus nostris non valémus: Genitrícis Fílii tui, Dómini nostri, intercessióne salvémur: Qui tecum vivit.

Prosíme Ťa, Pane, odpusť hriechy svojim služobníkom, a hoci sa Ti nemôžeme páčiť svojimi skutkami, predsa spas nás na prímluvu Rodičky Syna Tvojho, Pána nášho, ktorý s Tebou žije...

Lekcia z knihy múdrosti. Eccl. 24, 11-13 a 15-20. Aplikuje na Matku Božiu krásne poetické výrazy, ktoré sa používajú vo svätom Písme o múdrosti.

Evanjelium podľa Lukáša. 10, 38-42.

Jedno je potrebné.

In illo témpore: Intrávit Jesus in quoddam castéllum: et múlier quaedam, Martha nómine, excépit illum in domum suam: et huic erat soror nómine María..

Za onoho času vošiel (Ježiš) do ktorejsi dediny. Istá žena, menom Marta, ho prijala do svojho domu. Mala sestru, menom Máriu. Táto si sadla Pánovi k nohám a počúvala jeho náuku. Marta však bola zaujatá priveľkou obsluhou. (Zrazu) si zastala a povedala: „Pane, nedbáš o to, že ma sestra nechala samotnú posluhovať? Povedz jej, aby mi pomohla!" Ale Pán jej odpovedal: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a predsa je iba jedno potrebné! Mária si zvolila najlepší podiel, ktorý sa jej nevezme."

Prefácia o Bohorodičke, ako na str. 215, lenže na miesto „In Conceptióne immaculáta" sa vloží „in Assumptióne"

Meditácia.

1. Tento sviatok patrí blaženej smrti Bohorodičky, o ktorej veríme, že nebola uložená do zeme, ale Spasiteľ vzal k sebe rovno aj jej telo, ktoré ani na chvíľu nebolo porušené hriechom dedičným. My si ju predstavujeme ako Kráľovnú anjelov, ktorá nosí na hlave korunu dvanástich hviezd.

2. Kde je Syn, tam patrí aj matka. Podľa našej zbožnej predstavy je Preblahoslavená Bohorodička našou orodovnicou v nebi u svojho božského Syna. Preto sa k Nej tak dôverne utiekame. Ona nám celým životom svojim ukázala, ako treba žiť pre to, čo je potrebné. Naznačil to sám Spasiteľ v Betánii u Marty, kde Mária, sestra Marty, bola smýšľania hlboko založeného. Ona iste videla skvelý príklad

Márie, Matky Ježišovej, nie nadarmo nosila to isté meno. Mária, Matka Ježišova, sa vedela obetovať jednej myšlienke, a znášala pre spasenie ľudstva po Ježišovi najväčšie muky. Patrí jej teda sláva po boku Kristovom v nebi.

3. Škoda, že mnoho našich dievčat a žien je tak plytkého smýšľania. Šaty, vonkajšok, ktorý veľmi chytro prepadne zvädnutiu, to je pre nich jediné, čo je potrebné. Áno, musia byť pekné, ale krása ducha je to naozaj jediné potrebné. Tá hlbokosť duše, ktorá u žien má zvláštnu jemnosť a pôvab. Ženská bytosť musí tvoriť okolo seba nebo zbožnosti a vyššieho nazerania a priťahovať do toho neba každého, ktorý sa k nej približuje.

Sviatok Všechsvätých — 1. novembra.

Krátko: Všechsvätých, latinsky: Omnium Sanctorum. Je sviatkom prikázaným, veľkým.

Farba: biela.

Introit. Gaudeámus omnes in Dómino, diem festum celebrántes sub honore Sanctórum ómnium: de quorum solemnitáte gaudent Angeli et colláudant Fílium Dei... — Radujme sa všetci v Pánovi a slávme sviatok na česť všetkých svätých. Anjeli sa tešia ich slávnosti a chvália Božieho Syna...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui nos ómnium Sanctórum tuórum mérita sub una tribuísti celebritáte venerári: quaésumus; ut desiderátam nobis tuae propitiatiónis abundántiam, multiplicátis intercessóribus, largiáris. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý si nám dovolil jedným sviatkom oslávif zásluhy všetkých Tvojich svätých; prosíme Ťa, daj nám žiadanú hojnosť svojej priazne, keďže máme toľkých prímluvníkov. Skrze Pána nášho...

L e k c i a zo Zjavenia svätého Jána. 7, 2-12. Opisuje život svätých v nebi poetickými farbami. A uzrel som od východu slnka prichádzať iného anjela, ktorý mal pečať živého Boha. Mohutným hlasom zvolal na štyroch anjelov, ktorým bolo dané škodiť zemi a moru: „Neškoďte zemi ani moru ani stromu, dokiaľ nepoznačíme na čelách služobníkov nášho Boha!" Počul som aj počet poznačených... zo všetkých kmeňov synov Izraela... Potom som videl veľký a nespočitateľný zástup z každého národa, kmeňa, ľudu a jazyka. Stáli pred prestolom (Božím) a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha, s palmami v rukách a mohutným hlasom volali: „Blaho nášmu Bohu, ktorý sedí na prestole, a Baránkovi!" A všetci anjeli, ktorí stáli okolo prestola... padli na tvár pred prestolom, klaňali sa Bohu a volali: „Amen! Chvála a sláva, múdrosť, vďaka a česť, moc a vláda nášmu Bohu na veky vekov! Amen!"

E v a n j e l i u m podľa Matúša 5, 1-12.

Blahoslavenstvá.

In illo témpore: Videns Jesus turbas, ascéndit in montem, et cum sedísset, accessérunt ad eum discípuli ejus, et apériens os suum, docébat eos, dícens: Beáti páuperes spíritu: quóniam ipsórum est regnum caelórum...

Za onoho času, keď Ježiš uzrel zástupy, vystúpil na vrch a tam si sadol. Jeho učeníci pristúpili k nemu. Potom otvoril ústa a takto ich začal vyučovať: Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Blahoslavení tichí, lebo im bude patriť zem. Blahoslavení, ktorí žalostia, lebo potešení budú. Blahoslavení, ktorí sú hladní a smädní po spravodlivosti, lebo nasýtení budú. Blahoslavení milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo. Blahoslavení čistého srdca, lebo uzrú Boha. Blahoslavení pokojamilovní, lebo ich synmi Božími budú volať. Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa po-

tupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nespravodlivo hovoriť — radujte sa a veseľte, lebo vaša odplata hojná je v nebi.

Prefácia je všeobecná, ktorá sa spieva vždy, keď niet zvláštnej prefácie. Znie takto:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelórumque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus . . .

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné, vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho. Skrze neho Velebnosť Tvoju chvália anjeli, klaňajú sa jej Panstvá, pred ňou sa trasú Mocnárstva. Nebesia a nebeské Mocnosti spolu s blahoslavenými Serafmi jednotným hlasom ju oslavujú. Prosíme Ťa, dovoľ, aby sa náš chválospev k týmto pridružil, lebo aj my pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý . . .

Meditácia.

1. Sviatok Všechsvätých nám predstavuje vrcho[l] Cirkvi: víťaznú Cirkev v nebi, ktorá sa skladá z dokonalých členov bojujúcej Cirkvi, zomrelých po statočnom boji. Je to sviatok triumfálny, ktorý nám dá aspoň tušiť opravdivý obraz života v nebi. Tieto veci tiež patria k tajomstvám viery, veď nemáme smyslov na to, aby sme ich chápali, ale jedno veríme istotne: tejto tu na zemi bojujúcej Cirkvi zodpovedá blahoslavená Cirkev na druhom svete, kde svätí Boží dosiahnu svoj cieľ, vidia Boha a požívajú plnosť spaseného života.

2. Dnešné evanjelium v Kristových slovách nám krásne naznačuje, ktorí sú tí ľudia, čo majú nárok

na život večný v nebesiach. V blahoslavenstvách, o ktorých hovorí Ježiš, sa nachádzajú všetky typy svätých ľudí, ktorí už tu na zemi nosia v sebe príznaky nebeskej blaženosti. Sú to tí, čo sa nepridržiavajú bohatstva a hmoty, a keď i majú všeľkého, čo je pre život potrebné, nepokladajú tie veci za cieľ života svojho, len za prostriedok k duševnému zdokonaľovaniu. To sú ti chudobní duchom. Potom tí, čo oddaní do vôle Božej znášajú aj najväčšie bôle a útrapy. Potom tí, ktorí úprimne hľadajú pravdu, a ju aj nájdu v Kristovi. Potom tí, čo majú lásku k blížnému, vedia sa za neho obetovať, sú milosrdní. Potom tí, čo si zachovávajú čisté srdce, vedia sa ukázňovať. Potom tí, čo milujú pokoj, neprechovávajú hnevy, závisť a nenávisť v srdci svojom. A konečne tí, ktorí radšej umrú, než by pravdu zradili. Hľa, to bol program tamtých v nebi: martýrov, vyznavačov, panien a ostatných svätých. Toto musí byť aj programom mojím, keď sa chcem dostať do spoločnosti svätých, do blízkosti Boha.

3. Popoludní pôjdeme na cintorín. Tam všetko samý kvet, samé svetlo. Spomíname na svojich mŕtvych. A modlíme sa za nich. Tí z nich, čo ešte nedošli do neba a sú v očisci, patria k trpiacej Cirkvi. Láska a pieta trvá aj za hrobom. Ba tu sa ukazuje najkrajšie. Milujeme tých, od ktorých už nemáme čo očakávať a pomáhame im dobrými skutkami, modlitbami, obetovaním svätých omší. Odpočinutie večné, daj im, Pane!

CIRKEVNÝ KALENDÁR.

Január.

1. Nový rok — sviatok obriezky Pánovej.
Sviatok najsv. mena Ježišovho v nedeľu medzi Novým ro kom a Zjavením Pána. Keď nieto nedele, vtedy 2. januára.

6. Sviatok Zjavenia Pána, alebo Tri krále.
Nasledujúca nedeľa: sviatok Svätej rodiny. Potom sú nedele po Zjavení. Koľko, to od toho závisí, kedy je Deviatnik Môže byť v čase od 16. januára do 21. februára.

14. Sv. Hilárius, biskup, vyznavač, z. 367 v Poitiers

15. Sv. Pavol, pustovník v Egypte, z. 340.

16. Sv. Marcel I., pápež a mučeník, z. 309 v Ríme.

17. Sv. Anton, opát, slávny pustovník v Egypte, z. 356

18. Pamiatka, že sv. Peter zaujal biskupský stolec v Ríme: Cathedra S. Petri Apostoli Romanae.

20. Sv. Fabián, pápež a mučeník, z. okolo r. 250 v Ríme.
Sv. Šebastián, mučeník, z. 289 v Ríme. Bol dôstojníkom cisára Diokleciána, ktorý ho dal pre vieru šípami usmrtiť. Nad jeho hrobom je v Ríme bazilika.

21. Sv. Agnesa, panna a mučenica, z. v treťom storočí v Ríme. Už cisár Konštantín postavil nad jej hrobom baziliku.

23. Sv. Rajmund z Penafortu, vyznavač z. 1275 v Barcelone. Bol generálom benediktínov, potom založil rehoľu na oslobodenie otrokov.

23. Sv. Ján Almužník, Eleemosynárius, biskup a vyznavač, z. 620 v Cypru. Bol patriarchom alexandrijským, ktorý konal veľkolepú charitatívnu činnosť. Jeho telo prišlo neskôr do Caribradu. Kráľ Matyáš ho dostal do daru od tureckého cisára. Po moháčskom boji preniesli ho r. 1530 do bratislavského dómu, kde jeho truhla je vyložená nad slávnym oltárom Donnerovým.

24. Sv. Timotej, Timotheus, biskup a mučeník, z. na sklonku prvého storočia v Efeze Bol najmilším učeníkom sv. Pavla apoštola.

25. Obrátenie sv. Pavla apoštola.

26. Sv. Polykarp, biskup a mučeník, z 155 v Smyrne. Bol učeníkom sv. Jána apoštola.

27. Sv. Ján Zlatoústy, Chrysostomus, biskup, vyznavač, doktor z 407 v Pontuse. Bol caribradským biskupom, dobrým kazateľom, pre svoju otvorenosť prenasledovaný cisárom východorímskym, umrel vo vyhnanstve. Je patrónom kazateľov

29. Sv. František Salézsky, biskup, vyznavač, doktor, z. 1622 v Lyone. Bol biskupom v Ženeve, kde bojoval proti kalvínom. Asketický spisovateľ. Je patrónom katolíckych spisovateľov.

30. Sv. Peter Nolaskus, vyznavač, z. 1256 v Barcelone. Spoluzakladateľ rehole na oslobodenie otrokov so sv. Rajmundom z Penafortu.

Február.

1. Sv. Ignác, biskup a mučeník, z. 107 v Ríme. Bol učeníkom sv. Jána apoštola a biskupom v Antiochii, v Sýrsku. Za Trajana bol hodený šelmám v rímskom Coloseu.

2. Očisťovanie Panny Márie — Hromnice — In Purificatióne Beátae Maríae Vírginis, skrátene B. M. V. — Pamiatka, že Bohorodička priniesla malého Ježiša do chrámu a že sa podľa židovského zákona očistila po pôrode. Kňaz svätí sviečky. Spieva sa: Lumen ad revelatiónem géntium — pre pohanov bude žiarivým svetlom, — potom sa koná so sviečkami procesia. V omši sa číta evanjelium Lukáša, 2, 22-32 o obetovaní Ježiša v chráme.

3. Sv. Blažej, Blasius, biskup a mučeník, z. 316 v Sebaste, v Arménsku. Zachránil dieťa, ktoré zhltlo rybiu kôstočku, preto sa dnes dáva so sviečkami požehnanie. Kňaz pritom hovorí: „Per intercessiónem Sancti Blásii, Epíscopi et Mártyris, líberet te Deus a malo gútturis et a quólibet álio malo. In nómine Patris" atď.

4. Sv. Andrej Corsini, biskup a vyznavač z. 1373 vo Fiesolle.

5. Sv. Agáta, panna a mučenica, z. okolo 250 v Katánii na Sicílii

6. Sv. Titus, biskup a vyznavač, z. na sklonku prvého storočia na Kréte. Bol učeníkom sv. Pavla apoštola, ktorý mu písal na Krétu list.

7. Sv. Romuald, opát a zakladateľ rehole Kamaldulov, z. 1027 v Taliansku.

8. Sv. Ján z Mathy, vyznavač, založil so sv. Félixom z Valois reholu Trinitárov, z. 1213. Reholа, ktorá sa zaoberala vykupovaním kresťanských otrokov, mala aj v Bratislave kláštor, potom v Trnave (terajší jezuitský) a v Ilave (teraz trestnica)

9. Sv. Cyril, biskup v Alexandrii, vyznavač a doktor, z. 444 v Alexandrii. Obhájil na sneme v Efeze 431 náuku o Bohorodičke proti Nestoriánom.

10. Sv. Školastika, panna, z. okolo 542 v Montecassino. Bola sestrou sv. Benedika, žila v kláštore.

11. Zjavenie Nepoškvrnenej Panny Márie v Lurde r. 1858.

12. Sedem svätých zakladateľov rehole Servitov, vyznavačov z. v 13. storočí pri Florencii.

14. Sv. Valentín, kňaz a mučeník, z. 269 v Ríme.

22. Cathedra Petri v Antiochii.
23. Sv. Peter Damiani, biskup, vyznavač, doktor, z. 1072 vo Faenze, Taliansko.
24. Keď má mesiac 29 dní, nasledovné dva sviatky sa posunú o deň. Sv. Matej, Mathias, apoštol. Bol na miesto Judáša zvolený za apoštola.
27. Sv. Gabriel. Vyznavač Matky Sedmobolestnej, z. 1862 v Isole, Gran Sasso, v Taliansku, teda nedávno ako 24. ročný rehoľník.

Marec.

Asi v tomto mesiaci je veľký pôst. Veľká noc môže byť medzi 22. marcom a 25. aprílom.

4. Sv. Kazimír, vyznavač, z. 1484 vo Vilne. Bol synom kráľa Kazimíra IV. Neprijal uhorskú korunu, ale ako svätého života mladík umrel vo veku 25 rokov. Je patrónom Litvy.
6. Sv. Perpetua a Felicita, mučenice, z. 202 v Kartágu.
7. Sv. Tomáš Akvinský, vyznavač a doktor, z. 1274 vo Fossanuova v Taliansku. Ako dominikán bol učeníkom sv. Alberta Veľkého, študoval v Paríži a v Kölne, potom sa stal slávnym profesorom v Paríži a v Neápoli. Najvýznamnejší predstaviteľ kresťanskej filozofie, takzvanej scholastiky, má čestný názov: Doctor angélicus - anjelský doktor. Je pochovaný v Toulouse.
8. Sv. Ján z Boha, Joannes de Deo, vyznavač, z. 1550 v Granade. Bol najprv pastierom, potom vojakom, neskôr obchodníkom. Ale život svoj obetoval z lásky k Bohu ošetrovaniu nemocných. Dal podnet na založenie rehole Milosrdných bratov. Je patrónom nemocníc.
9. Sv. Františka Rímska, vdova, z. 1440 v Ríme. Založila reholu Oblátov a žila láske k bližnému.
10. Štyridsať svätých mučeníkov, z. okolo 320 v Sebaste, v Arménsku. Pre svoju vieru boli ako rímski vojaci umučení.
12. Sv. Gregor I., pápež, vyznavač, doktor, z. 604 v Ríme. Slávny obnoviteľ cirkevného a liturgického života. Ním uvedený úradný spev cirkevný menuje sa podnes „gregoriánom". Jeden zo štyroch veľkých cirkevných učencov, doktorov západu. Angličania jemu ďakujú za obrátenie ku kresťanstvu.
17. Sv. Patrik, Patricius, biskup a vyznavač, z. 461. Získal Kristovi Írov, preto sa menuje apoštolom Írska, ostrova to svätých.
18. Sv. Cyril, biskup jeruzalemský, vyznavač a doktor, z. 386. Bol katechetským spisovateľom. Tri razy musel ísť do vyhnanstva pre Ariánov.
19. Sviatok sv. Jozefa, snúbenca Panny Márie. U nás nie je prikázaným sviatkom, inde áno. Omša má zvláštnu prefáciu o sv. Jozefovi, v ktorej vložka zvelebuje pestúna Ježišovho, ako

spravodlivého muža múdreho a verného sluhu, ktorý ako hlava svätej rodiny otcovskou starostlivosťou ochraňoval Ježiša a jeho Matku. Evanjelium „Cum esset desponsáta" podľa Matúša, 2, 18-21.

21. Sv. Benedik, Benedictus, opát, z. 542 v Montecassino v Taliansku. Založil rehoľu Benediktínov, ktorá slúžila za vzor aj iným reholiam, preto sa sv. Benedik pokladá za patriarchu západného mníšstva.

24. Sv. Gabriel, archanjel. On zvestoval Panne Márii, že sa stane matkou Božou.

25. Sviatok zvestovania Panny Márie. Pamiatka, že archanjel Gabriel zvestoval Márii v Nazarete vtelenie Syna Božieho v jej lone pričinením Ducha Svätého. Latinsky: In Annuntiatióne B. M. V. Keby sviatok padol do Veľkého týždňa, odbavuje sa len po Bielej nedeli. Tak aj sviatok sv. Jozefa.

27. Sv. Ján z Damasku, vyznavač a doktor, z. 754 v Palestíne. Ako horlivý kňaz vystúpil proti obrazoborcom. Napísal niekoľko dogmatických spisov.

28. Sv. Ján Capistrán, vyznavač, z. 1456. Bol františkánom, vyznačil sa svojím hrdinským správaním pri víťazstve nad Turkami pri Belehrade. Víťaz Ján Corvin Huňadský umrel v jeho náruči. Coskoro umrel aj on v Sriemsku. Pôsobil aj v iných štátoch ako pápežský legát a svetoznámy kazateľ.

V piatok po smrtnej nedeli sa odbavuje sviatok Sedembolestnej Matky Božej, ktorú my Slováci pokladáme za svoju národnú patrónku.

Apríl.

2. Sv. František z Paola, Calabria, vyznavač, z. 1507 v Plessis-les-Tours. Založil pobočnú rehoľu františkánsku, takzvaných Najmenších.

4. Sv. Izidor, biskup, vyznavač a doktor, z. 636 Bol biskupom v Seville.

5. Sv. Vincent Ferrerius, vyznavač, z. 1419 vo Francúzsku. Bol španielskym benediktínom, ktorý apoštoloval medzi Maurmi.

11. Sv. Lev, Leo I., pápež vyznavač a doktor, z. 561 v Ríme. Zachránil Rím proti Atilovi a Vandalom. Hájil kresťanskú náuku proti bludu Monofyzitov. Nazýva sa Levom Veľkým.

13. Sv. Hermenegild, mučeník, z. 584 vo Španielsku. Bol synom ariánskeho gótskeho kráľa Leovigilda. Umrel za pravdu Eucharistie.

14. Sv. Justín, mučeník. z. okolo r. 166 v Ríme. Bol prvým kresťanským filozofom, ktorý napísal dva apologetické spisy na obranu viery.

17 Sv. Anicét, pápež a mučeník, z. 166 v Ríme.

21 Sv. Anzelm, biskup, vyznavač a doktor, z. 1109. Pôvodom z Piemontu, stal sa benediktínskym opátom v Normandii,

neskôr arcibiskupom v Canterbury, v Anglicku. Smelý obhajca cirkevných práv. Ako hlboký mysliteľ a bohoslovec pokladá sa za „otca scholastiky".

22. Sv. Sotér a Cajus, pápeži a muč., jeden z r. 174, druhý r. 296.

23. Sv. Vojtech, Adalbert, biskup, mučeník, z. 997 medzi Prusmi. Syn poprednej českej rodiny. Narodil sa r. 956, za kňaza vysvätený r. 983, čoskoro sa stal pražským biskupom. Horlivo apoštoloval a usiloval sa vieru svojich poddaných utvrdiť, ale mal s nimi ohromné ťažkosti. Znechutený dal sa na apoštolovanie v iných krajinách. Tak v Uhorsku stal sa priekopníkom kresťanstva. Tu nechal svojich českých druhov, aby jeho dielo dovŕšili, rehoľníkov Astrika, Anastáza a Maurica. On sám pôsobil neskôr na dvore poľského kniežaťa Boleslava. Pri hlásaní evanjelia pohanským Prusom okolo Gdanska ho zastihla mučenícka smrť. Je pochovaný v Prahe. Najväčší kultúrny spolok Slovákov je pomenovaný po ňom.

23. Sv. Juraj, mučeník, z. okolo r. 300 v Palestíne. Bol rímskym vojakom, umrel za vieru v prenasledovaní Dioklečiánovom. Vojaci ho pokladajú za svojho patróna, aj skauti.

24. Sv. Fidél zo Sigmaringen, mučeník, z. 1622 v Seewise. Bol advokátom, potom kapucínom. Zabili ho kalvíni.

25. Sv. Marek, evanjelista. Sprevádzal sv. Pavla na cestách. Spísal evanjelium podľa rečí sv. Petra. Umrel za vieru v Alexandrii. V tento deň sa koná prosebná procesia, aby Boh požehnal úrodu. To sú takzvané Litaniae majóres, veľké litánie. Odriekajú sa litánie ku Všetkým svätým.

26 Sv. Klét a Marcel, pápeži, mučeníci. Jeden umrel r. 91, druhý 304. Sv. Klét, Cletus, bol druhým nástupcom Petrovým.

27. Sv. Peter Canisius, vyznavač a doktor, z. 1597 vo švajč. Friburgu. Prvý Nemec v reholi jezuitskej, horlivý apoštol v Nemecku, vo Švajčiarsku, Rakúsku a v našich krajoch. Jeho katechizmus bol veľmi rozšírený. Menujú ho „druhým apoštolom Nemecka", lebo sa pričinil o obnovu katolíckej viery.

28. Sv. Pavol z Kríža, vyznavač, z. 1775 v Ríme. Založil rehoľu na úctu Utrpenia Ježišovho na obrátenie hriešnikov, takzvaných Passionistov.

29. Sv. Peter mučeník, z. 1252 pri Miláne. Učeník sv. Dominika. Bojoval proti kacírom, ktorí ho zabili.

30. Sv. Katarína zo Sieny, panna, z. 1380 v Ríme. Jedna z najvýznamnejších žien svetových dejín. Patrila do tretieho rádu sv. Dominika, bola poradkyňou vysokých hodnostárov, ba i pápežov. Aj ich návrat z Avignonu urobila ona. Je pochovaná v Ríme.

V tretiu stredu po Veľkej noci sa odbavuje slávnosť sv. Jozefa, ako patróna celej Cirkvi. V liturgii je to veľký sviatok s oktávou.

Máj.

Tento mesiac je podľa zbožného zvyku zasvätený najmä úcte Blahoslavenej Panny Márie. Po všetkých kostoloch sa konajú v podvečer pobožnosti s litániami a s krátkou rečou.

1 Sv. Filip a Jakub, apoštoli. Tento deň znamená teda nielen sviatok práce vôbec, ale aj sviatok práce za Cirkev, za evanjelium Kristovo. Filip prvý hlásal toto evanjelium v južnom Rusku, umrel za vieru vo Frigii Jakub bol z príbuzenstva Pánovho, stal sa prvým biskupom Jeruzalema, kde ho za vieru shodili so strechy kostolnej. Napísal list, ktorý je vo svätom Písme.

2 Sv. Atanáz, biskup, vyznavač, doktor z. 373 v Alexandrii. Bojoval proti Ariánom, preto bol aj päť ráz vo vyhnanstve. Napísal veľa cirkevných spisov.

3 Najdenie svätého Kríža. Pamiatka toho, že cisárovná Helena našla kríž Ježišov r. 320.

4 Sv. Monika, vdova, z. 387 v Ostii, pri Ríme Bola to matka sv. Augustína.

5 Sv. Pius V., pápež a vyznavač, z. 1572. Bývalý dominikán, ako pápež veľký reformátor Cirkvi.

6. Sv. Ján, apoštol a evanjelista pred Bránou latinskou. Pamiatka toho, že sv. Ján bol v Ríme pred Bránou latinskou hodený do vrelého oleja, ale nič sa mu nestalo.

7 Sv. Stanislav, biskup a mučeník, z 1079. Patrón Poľska. Sám bol poľským kanonikom a neskôr krakowským biskupom. Keď ostro vystupoval proti nemravnému kráľovi Boleslavovi II., dal ho zavraždiť.

8 Zjavenie sv. Michala archanjela. Pamiatka toho, že sa sv. Michal okolo 500 zjavil v južnej Itálii na hore Gargano, kde stojí jeho chrám

9 Sv. Gregor z Nazianzu, biskup. vyznavač a doktor, z. okolo r. 390. Bol priateľom sv. Vasila carihradským biskupom, ktorý napísal veľa bohosloveckých spisov.

10 Sv. Anton, biskup a vyznavač, z. 1459 vo Florencii. Dominikán potom vzorný arcibiskup florentínsky.

12 Sv. Nereus Achilleus, Domitilla a Pankrác, mučenici. Tamti zomreli už okolo r. 98, Pankrác ako štrnásťročný mladík r. 304 v Ríme

13 Sv Róbert Bellarmin, biskup vyznavač, doktor, z. 1621 v Ríme. Jezuita, kardinál, jeden z najmocnejších obhajcov Cirkvi proti reformátorom.

14 Sv. Bonifác, mučeník, z okolo r. 306 v Tarze. Zpočiatku ľahkomyseľný mladík, umrel za vieru keď videl príklad mučeníkov.

15 Sv. Ján de la Salle z. 1719 v Rouene. Založil ako kanonik rehoľu Školských bratov

16. Sv. Ján Nepomuk, mučeník, z. 1383. Bol pražským kanonikom. Stal sa obeťou spovedného tajomstva. Je pochovaný v Prahe.

17. Sv. Paschál Baylon, vyznavač, z 1592 vo Villareal, Španielsko. Ako františkánsky brat bol zvláštnym ctiteľom Eucharistie, preto je patrónom eucharistických spolkov.
18 Sv. Venanc, mučeník, z. okolo 250 v Camerino, Taliansko.
19 Sv. Peter Celestinus, pápež a vyznavač, z. 1296. Zaďakoval a utiahol sa do samoty.
20. Sv. Bernardín zo Siény, vyznavač, z. 1444 v Aquile, Taliansko. Františkán.
25. Sv. Gregor VII., pápež a vyznavač, z. 1085 v Salerne. Ako benediktín z Cluny sa menoval Hildebrand. Ako pápež smelo sa zastával práv Cirkvi v boji o investitúru proti Henrichovi IV.
26. Sv Filip Neri, vyznavač, z 1595 v Ríme. Založil rehoľu Oratoriánov. Veľmi obľúbený svätý v Ríme.
27. Sv. Beda Ctihodný, vyznavač a doktor, z. 735 v Anglicku. Benediktín, autor veľa teologických traktátov.
28. Sv. Augustín, biskup a vyznavač, z. 604 ako prvý arcibiskup v Cantebury, ktorého Gregor Veľký bol poslal obrátiť Anglosasov so 40 benediktínmi. Je „apoštolom Anglicka".
29. Sv. Mária Magdaléna z Pazzy, panna, z. 1607 vo Florencii. Karmelitánka
30. Sv. Félix I., pápež a mučeník, z. 274 v Ríme.
31. Sv. Angela Merici, panna, z. 1540 v Brescia. Zakladateľka rehole Uršulínok.

Jún.

2. Sv. Marcellinus, Petrus a Erasmus mučenici, z. 303 v Taliansku.
4 Sv. František Caracciolo, vyznavač, z. 1608 v Agnona, Taliansko. Venoval sa väzňom v Neapoli.
5. Sv. Bonifác, biskup a mučeník, z. 754 vo Frízsku. V Anglicku narodený. Venoval sa ako pápežský legát rozšíreniu evanjelia v Nemecku. Stal sa biskupom v Mainzi. Pohanskí Frízovia ho zabili. Je pochovaný vo Fulde, a uctievaný ako „apoštol Nemecka".
6. Sv. Norbert, biskup a vyznavač, z. 1134 v Magdeburgu. Založil rehoľu Premonštrátov, neskôr sa stal arcibiskupom v Magdeburgu.
9. Sv. Primus a Felicianus, mučenici, z. 303 v Ríme.
10. Sv. Margita, kráľovná a vdova, z. 1093. Bola škótskou kráľovnou.
11. Sv. Barnabáš, apoštol, umrel na Cypru. Pomocník sv Pavla na cestách.
12. Sv. Ján Facundo, vyznavač, z 1479 v Španielsku. Augustinián.
13 Sv. Anton Paduánsky, vyznavač, z. 1231 v Padove. Kazateľ-františkán.
14. Sv. Vasil Veľký, Basilius Magnus, biskup, vyznavač a doktor, z. 379 v Cezárei, v Kapadócii Je patriarchom mníšstva na

Východe, a jeden zo štyroch veľkých doktorov Východu Zaslúžil sa aj o východnú liturgiu.
15 Sv. Vít, Modest a Krescencia, mučeníci, z. 305 v Neápoli.
18 Sv. Efrém Sýrsky, vyznavač a doktor, z. 373 pri Edesse Básnik.
19 Sv. Juliana Falconieri, panna, z. 1341 vo Florencii. Rehoľnica
20. Sv. Silverius, pápež a mučeník, z. 540 na ostrove Palmaria ako vyhnanec.
21 Sv. Alojz Gonzaga, vyznavač, z. 1591 v Ríme Mladý jezuita patrón mládeže.
22. Sv. Paulín, biskup a vyznavač, z 431 v Nole.
24 Narodenie sv. Jána Krstiteľa.
25 Sv. Viliam, Gulielmus, opát, z. 1142 v Taliansku.
26 Sv. Ján a Pavol, mučeníci, z. 362 v Ríme.
27. Sv. Ladislav, kráľ uhorský, z. 1095 vo Veľkom Varadíne
28. Sv. Irenej, biskup a mučeník, z. 202 v Lyone. Napísal vzácne spisy o prakresťanstve.
29. Sviatok sv. Petra a Pavla, apoštolov, z. 67 v Ríme. Prikázaný sviatok.
30 Pamiatka sv Pavla, apoštola.

Júl.

1 Sviatok najcennejšej Krvi Pána Ježiša Krista.
2 Návšteva Panny Márie, Visitátio B. M. V Pamiatka toho že Panna Mária išla navštíviť svoju príbuznú, Alžbetu.
3. Sv. Lev II., pápež a vyznavač, z. 683 v Ríme.
5. Sv. Cyril a Metod, biskupi a vyznavači, z. 869 a 885
8. Sv. Alžbeta, vdova - kráľovná portugalská, z. 1336, pravnučka sv. Alžbety türinskej.
10. Sv. sedem bratov, Rufíny a Sekundy, mučeníkov. Tamtí zomreli r. 162, tieto r. 257 v Ríme.
11. Sv. Pius I., pápež a mučeník, z. 155 v Ríme.
12. Sv. Ján Gualbert, opát, z. 1073 v Taliansku.
13. Sv. Anaklét, pápež a mučeník, z. 91 v Ríme. Tretí biskup rímsky.
14 Sv. Bonaventúra, biskup, vyznavač a doktor, z. 1274 v Lyone Františkánsky generál, potom kardinál, popri svojom priateľovi, sv. Tomášovi Akvinskom, najväčší predstaviteľ scholastiky, „doctor seraphicus".
15. Sv. Henrich, cisár a vyznavač, z. 1024 pri Götingene, v Bambergu pochovaný.
16. Pamiatka Preblahoslavenej Panny Márie na hore Karmel. Sviatok škapuliara.
17. Sv. Svorád - Andrej a Beňadik, pustovníci a mučeníci, umreli na Skalke pri Trenčíne. Ich relikvie sú v chráme sv Emmeráma v Nitre.

18 Sv. Kamil Lellis, vyznavač, z. 1614 v Ríme. Po hýrivom vojenskom živote sa venoval nemocným.

19. Sv. Vincent Paulanský, vyznavač, z. 1660 v Paríži po požehnanom charitatívnom živote. Bol kňazom a jeho činnosť dala podnet na založenie Lazaristov pre misie a kongregácie Milosrdných sestier.

20 Sv. Hieronym, Hyeronymus Ämiliani, vyznavač, z. 1537. „Otec sirôt".

21. Sv. Praxedis, panna, z. v Ríme v 2. storočí.

22. Sv. Mária Magdaléna, kajúcnica. Patrila k sprievodu Pána.

23. Sv. Apollinaris, biskup a mučeník, z. 75 v Ravenne.

24. Blahoslavená Kunikunda, panna královná poľská, z. 1292.

25 Sv. Jakub, starší, apoštol, z. 42 v Jeruzaleme. Bol vlastným bratom sv. Jána evanjelistu.

26 Sv. Anna, matka Panny Márie.

27 Sv. Pantaleon, mučeník, z. 305 v Nikodémii.

28. Sv. Nazarius a Celsus, mučeníci, z. 68 v Miláne. Sv. Viktor I., pápež a mučeník, z. 198, a sv. Inocent I., pápež a vyznavač, z. 417.

29 Sv. Marta, panna Bola to sestra Lazarova a Márie z Betánie. U nich sa zdržoval Pán Ježiš, keď bol okolo Jeruzalema.

30. Sv. Abdon a Sennen, mučeníci, z. 250 v Ríme.

31. Sv. Ignác z Loyoly, vyznavač, z. 1556 v Ríme. Ako vojak bol zranený v Pampelone, potom sa stal v jeho duši obrat, utiahol sa do Manrézy, kde napísal Exercície. 1534 založil Spoločnosť Ježišovu s heslom „Všetko na väčšiu slávu Božiu". Rehoľa jezuitov je najdôležitejšia v Cirkvi. Sv. Ignác je patrónom všetkých duševných cvičení.

August.

1 Sv. Peter v okovách, Petri ad Vincula Je to vlastne výročitý deň vysviacky chrámu sv. Petra v Ríme, kde sa uschovávajú okovy apoštola, ktoré nosil v žalári.

2. Sv. Alfonz Liguori, biskup, vyznavač a doktor, z. 1787 v Pagani, v Taliansku. 1732 založil rehoľu Redemptoristov pre duchovné pastierstvo. Jeho knihy o kat. morálke sú významné.

2. Porciunkula, františkánsky sviatok, ktorý svätí pamiatku kostolíka sv. Františka z Assisi, kolísky rehole Františkánov.

3. Najdenie sv. Štefana, prvého mučeníka r. 415.

4. Sv. Dominik, vyznavač, z. 1221. Zakladateľ Dominikánov.

5 Panna Mária Snežná. Pamiatka posviacky kostola Maria Maggiore v Ríme.

6. Premenenie Krista Pána, in Transfiguratióne Dómini. Na pamiatku víťazstva kresťanov nad Turkami r. 1456 pri Belehrade bol tento sviatok nariadený.

7. Sv. Kajetán, vyznavač, z. 1547 v Neapoli. Zakladateľ rehole Teatinov.

8. Sv. Cyriák, Largus a Smaragd, mučeníci, z. 309 v Ríme.
9. Sv. Ján Vianney, vyznavač, z. 1859 v Arsi pri Lyone. Duš-pastier.
10. Sv. Vavrinec, Laurentius, mučeník, z. 258 v Ríme.
11. Sv. Tiburtius a Zuzanna, mučeníci, z. 304 v Ríme.
12. Sv. Klára, panna, z. 1253 v Assisi. Zakladateľka Klarisiek
13. Sv. Hippolyt a Cassianus, z. v treťom storočí v Taliansku
15. Nanebevzatie Panny Márie. Prikázaný sviatok.
16. Sv. Joachim, otec Panny Márie.
17. Sv. Hyacint, vyznavač, z. 1257 v Krakove. Ako kanonik vstúpil do rehole Dominikánov a pôsobil ako misionár v Rusku a v Poľsku.
19. Sv. Ján Eudes, vyznavač, z. 1680 v Caën. Zakladateľ kongregácií pre kňazský dorast.
20. Sv. Bernard, opát a doktor, z. 1153 v Clairvaux. Horliteľ za križiacke výpravy.
21. Sv. Johanna Franciska Fremiot de Chantal, vdova, z. 1641 v Moulinsi. Na podnet sv. Františka Salézskeho založila reholu Saleziánok.
23. Sv. Filip Benitius, vyznavač, z. 1285 v Todi. Generál Servitov a vizitátor veľkého vplyvu.
24. Sv. Bartolomej, apošt. umrel v Arménsku za Ježiša Krista
25. Sv. Ľudovít, kráľ francúzsky, Louis IX., vyznavač, z. 1270 v Tunise na druhej križiackej výprave. Vzor kresťanského panovníka.
26. Sv. Zefirín, pápež a mučeník, z. 217 v Ríme
27. Sv. Jozef Kalazancský, vyznavač, z. 1648 v Ríme. Zakladateľ rehole Piaristov na výchovu chudobnej mládeže.
28. Sv. Augustín, biskup, vyznavač a doktor, z. 430 v Hipo v Afrike. Po ľahkomyseľnom živote sa dal v Miláne pokrstiť a stal sa biskupom v Hippo Najväčší kresťanský učenec-doktor Západu. Napísal celé sväzky. Doctor grátiae, lebo vyložil náuku o milosti.
29. Sťatie sv. Jána Krstiteľa.
30. Sv. Róza, panna z Limy, z. 1617. Žila v Južnej Amerike
31. Sv. Rajmund Nonnatus, vyznavač, z 1240 v Cardone, v Španielsku.

September.

1. Sv. Egíd, opát. z. okolo r. 725 vo Francúzsku
2. Sv. Štefan, prvý kráľ uhorský, vyznavač, z. 1038. Sv. Vojtechom pokrstený stal sa apoštolom Maďarov.
5. Sv. Vavrinec Justiniani biskup a vyznavač, z. 1455 v Benátkach.
7. Blahoslavení košickí mučeníci, z. 1619. Boli to: Marek Križín, člen kapituly ostrihomskej, ktorá vtedy sídlila v Trnave, Štefan Pankrác a Melichar Grodec, jezuiti Všetci traja pôsobili

v Košiciach. Keď mesto zaujal Jur Rákoczy, kalvíni týchto troch kňazov zabili. Ich relikvie sú zčiastky v uršulínskom, zčiastky v jezuitskom kostole v Trnave. Za blahoslavených ich vyhlásil Pius X. r. 1905.

8. Sviatok Narodenia Panny Márie.

9. Sv. Gorgonius, mučeník, z okolo 303 v Nikomédii.

10. Sv. Mikuláš Tolentínsky, vyznavač, z. 1336. Ako kanonik sa utiahol do samoty.

11. Sv. Protus a Hyacintus, mučeníci, z. 250 v Ríme.

12. Sviatok Najsvätejšieho mena Panny Márie. Tento sviatok bol nariadený pre celú Cirkev na pamiatku víťazstva Jána Sobieskeho a Karola Lotrinského nad Turkami pri Viedni r. 1683.

14. Sviatok Povýšenia svätého Kríža, In exaltatióne Crucis. Na pamiatku toho, že grécky cisár Heraklius roku 628 slávnostne priniesol kríž do Jeruzalema. Bol totiž istý čas v rukách Peržanov.

15. Sviatok Sedmobolestnej Panny Márie. To druhý raz v roku.

16. Sv. Kornél, pápež, a Cyprián, biskup, mučeníci, z. okolo r. 250.

17. Stigmy, rany sv. Františka z Assisi.

18. Sv. Jozef Cupertino, vyznavač, z. 1663 v Osimo v Taliansku. Františkán.

19. Sv. Január a spoločníci, mučeníci, z. okolo r. 305 v Puteoli. Jeho krv ešte aj dnes každoročne začne kypieť v tento deň v Neapoli.

20. Sv. Eustách a spoločníci, mučeníci, z. 117.

21. Sv. Matúš, apoštol a evanjelista. V Etiopii umrel ako mučeník.

22. Sv. Tomáš z Villanova, biskup a vyznavač, z. 1555 vo Valencii. Bol kazateľom na dvore Karola V. a arcibiskup valencijský, Španiel.

23. Sv. Línus, pápež a mučeník, z. 79. Prvý nástupca Petrov.

24. Panna Mária o Vykúpení väzňov, B. M. V. de Mercéde. Na pamiatku založenia rehole na vykúpenie kresťanských väzňov z moci Saracénov.

25. Sv. Gerard, biskup, mučeník, z. po smrti Štefana, kráľa uhorského. Pohanskí Maďari ho shodili v Budíne so skaly do Dunaja.

26. Sv. Cyprián a Justína, mučeníci, z. okolo r. 304 v Nikomédii.

27. Sv. Kozma a Damián, mučeníci, z. 303 v Cilícii. Boli lekári.

28. Sv. Václav, knieža a mučeník, z. 929. Bol kniežaťom českým, ktorého vlastný brat, pohan Boleslav, na podnet vlastnej matky Drahomíry v kostole zavraždil. Bol veľkým ctiteľom Eucharistie. Pochovaný je v chráme sv. Víta v Prahe.

29. Pamiatka posviacky kostola sv. Michala archanjela v Ríme.

30. Sv. Hieronym, Hieronymus, kňaz, vyznavač a doktor, z. 420 v Betleheme. Bol Dalmatincom, ako znalec Písma svätého preložil všetky sväté knihy do latinčiny. Tento preklad sa volá Vulgata.

Október.

1 Sv. Remig biskup a vyznavač, z. 535 v Reimse. Pričinil sa o obrátenie Frankov. Kráľa Chlodviga on pokrstil.

2 Sviatok svätých anjelov strážcov.

3 Sv. Terezka Ježiškova, z. 1897 v Lisieux ako Karmelitánka.

4. Sv. František z Assisi, vyznavač, z. 1226. Zakladateľ rehole Františkánov, ktorá je najvýznamnejšia medzi rehoľami žobravými. Mal na sebe päť rán Kristových, stigmy.

5 Sv Placidus a spoločníci, mučeníci, z. 541 na Sicílii.

6 Sv. Bruno, vyznavač, z. 1101 v Kalabrii. Zakladateľ Kartuziánov.

7. Sviatok najsvätejšieho Ruženca. Festum sacratissimi Rosárii B. M. V. Je to sviatok na pamiatku víťazstiev nad Turkami r. 1571 pri Lepante a r. 1716 pri Petrovaraždine. — Ináč celý tento mesiac je zasvätený pobožnosti sv. Ruženca. V kostoloch ho odbavujú každý deň za celý mesiac.

8 Sv Brigita, vdova, z. 1373 v Ríme. Švédska pani, ktorá sa venovala dobročinnosti.

9. Sv. Dionýz Aeropagita a spoločníci, mučeníci, z. v prvom storočí. Dionýza obrátil sv. Pavol svojou rečou pred aténskym Aeropágom.

10 Sv. František Borgia, vyznavač, z. 1572 v Ríme. Tretí generál jezuitov.

11 Sviatok Materstva Panny Márie, Maternitas B M. V. Na pamiatku 1500 ročného jubilea snemu efezského, kde Panna Mária slávnostne bola vyhlásená za Bohorodičku, tento sviatok zaviedol Pius XI. roku 1931.

13. Sv. Eduard, anglický kráľ a vyznavač, z. 1066.

14. Sv. Kalist I., pápež a mučeník, z. 222 v Ríme.

15. Sv. Terézia, panna, z. 1582 v Španielsku Obnoviteľka karmelitánok. Aj v cirkevnej vede vynikala.

16. Sv. Hedviga, vdova, z 1243 v Trebnici. Bola manželkou kniežaťa Henricha sliezskeho.

17. Sv. Margita Alacoque, panna, z. 1690 v kláštore Paray le Monial, kde ako rehoľnica dostala od Spasiteľa príkaz, aby sa pričinila o rozšírenie pobožnosti k Srdcu Ježišovmu.

18. Sv. Lukáš, evanjelista. Sprevádzal sv Pavla. On spísal tretie evanjelium a Skutky apoštolské. Pôvodne bol lekárom.

19. Sv. Peter Alkantara, vyznavač, z. 1562 v Španielsku. Bol františkánskym reformátorom.

20. Sv. Ján Kantius, vyznavač, z. 1743 v Krakove, kde bol profesorom.

21 Sv. Hilarion, opát, z. 372 na Cypru.
Sv. Uršula má tiež dnes pamiatku. R. 453 ju v Kölne so sprievodkyňami pre vieru zabili.

24. Sv. Rafael, archanjel.

25. Sv. Chrysantus a Dária, mučeníci, z. 283 v Ríme.
26. Sv. Evarist, pápež a mučeník, z. 105 v Ríme.
28 Sv. Šimon a Judáš, apoštoli. Posledný bol z príbuzenstva Pána, volal sa Judáš Tadeáš. Obaja umreli za vieru v Perzii. Judáš napísal list, ktorý je vo svätom Písme.
31. Sv. Wolfgang, biskup, vyznavač, z. 994 Bol biskupom v Rezne, Regensburgu, odkiaľ posielal kňazov a misionárov na naše kraje.

Posledná nedeľa v októbri: sviatok Krista-Kráľa.

November.

1 Sviatok Všechsvätých.
2 Pamiatka všetkých verných dušičiek, alebo Dušičky.
4. Sv. Karol Boromejský, biskup a vyznavač, z. 1584 v Miláne. Už ako 23 ročný kardinál robil vo svojej milánskej diecéze reformy tridentského snemu. Bol apoštolským veľpastierom.
5. Sv. Imrich, knieža, syn sv. Štefana, kráľa uhorského, z. 1031.
6 Sv. relikvie. Pamiatka všetkých relikvií po kostoloch.
9 Pamiatka posviacky arcibaziliky Lateránskej v Ríme. Táto bazilika je vlastne biskupská katedrála rímska, teda materský chrám všetkých chrámov na svete, „mater et caput ómnium ecclesiárum in mundo".
10. Sv. Andrej Avellinus, vyznavač, z. 1608 v Neápoli.
11. Sv. Martin, biskup a vyznavač, z. okolo r. 400 vo Francúzsku. Pochádzal z Podunajska a bol najprv rímskym vojakom. Je patrónom bratislavského veľchrámu, kde má povestnú sochu od Donnera.
12. Sv. Martin I., pápež a mučeník, z. 655 vo vyhnanstve, v Chersonese.
13. Sv Didak, vyznavač, z. 1463 v Alcale. Bol františkánskym frátrom v misiách.
14. Sv. Jozafát, biskup a mučeník, z. 1623 vo Vitebsku v Poľsku. Pričinil sa o sjednotenie schizmatikov s Cirkvou rímskou, preto ho zavraždili. Jeho relikvie sú vo Viedni.
15 Sv Albert Veľký, biskup, vyznavač a doktor, z. 1280 v Kölne. Ako dominikán učil na mnohých vysokých školách, potom sa stal biskupom v Regensburgu. Všestranný učenec, ktorý voviedol Aristotelove filozofické pojmy do kresťanského bohoslovia. Tak mohol potom jeho žiak, sv. Tomáš Akvinský, rozvinúť svoj scholastický systém.
16. Sv. Gertruda, panna, z. 1302 v Helfte.
17. Sv. Gregor Zázračník, Thaumaturgus, biskup a vyznavač, z. 270 v Neocezarei.
18 Pamiatka posviacky bazilík sv. Petra a Pavla v Ríme Jedna bola podľa plánov Bramantových a Michelangelových vysta-

vená a 18. novembra 1626 posvätená, — druhá bola obnovená a 1854 pápež Pius IX. ju znovu posvätil.

19 Sv. Alžbeta, vdova, z. 1231 v Marburgu. Ako dcéra kráľa Andreja dostala sa z bratislavského hradu kde sa 1207 bola narodila, do Türingenu za manželku tamojšieho gróía Ludovíta. Bola sebaobetave dobročinná, preto je patrónkou dobročinnosti.

20 Sv. Félix Valois, vyznavač, z. 1212 v Paríži. So sv. Jánom z Mathy spoluzakladateľ rehole Trinitárov.

21 Obetovanie Panny Márie. Pamiatka toho, že Panna Mária sa vychovávala v chráme Jeruzalemskom medzi pannami Bohu zasvätenými.

22 Sv. Cecília, panna a mučenica, z. 230 v Ríme. Má tam nad hrobom povestný chrám.

23 Sv. Klement I., pápež a mučeník, z. 101. Tretí nástupca Petra, ktorý umrel vo vyhnanstve na ostrove Krym mučeníckou smrťou.

24 Sv. Ján z Kríža, vyznavač a doktor, z. 1591 v Španielsku. Zakladateľ zreformovaných, bosých karmelitánov.

25 Sv. Katarína, panna a mučenica, z. 305 v Alexandrii.

26 Sv. Silvester, opát, z. 1267 vo Fabriano, Taliansko.

30 Sv. Andrej, apoštol, brat sv Petra. Ohlasoval evanjelium na Balkáne, kde umrel za Krista.

December.

2. Sv. Bibiána, panna a mučenica z 363 v Ríme.

3. Sv František Xaverský, vyznavač, z. 1552 na juhočínskom pobreží. Najväčší jezuitský misionár, druh sv. Ignáca z Loyoly. Apoštoloval v Indii a v Japonsku. Je patrónom diela na rozšírenie viery.

4 Sv. Peter Chrysologus, biskup, vyznavač a doktor, z. 450 v Ravenne. Výborný kazateľ.

6. Sv. Mikuláš, biskup a vyznavač, z. 350 v Mýre. Pôsobil v Malej Ázii, zúčastnil sa ako veľpastiei svätého života na sneme v Nicei. Bol veľmi štedrý. Preto sa dnes deti obdarúvajú.

7 Sv. Ambróz, biskup a vyznavač, doktor Cirkvi, z. 397 v Miláne Najstarší z veľkých cirkevných doktorov Západu. V liturgii mame od neho veľa homílií a hymien.

8 Sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Prikázaný sviatok.

11 Sv. Damazus I., pápež a vyznavač, z. 384 v Ríme.

12. Sv. Lucia, panna a mučenica, z. 304 v Syrakúzach, na Sicílii.

16. Sv. Euzéb, biskup a mučeník, z. 370 vo Vercelli.

21. Sv. Tomáš, apoštol. V Indicku bol umučený.

24. Predvečer Vianoc, Vigília.

25. Vianoce, Narodenie Krista Pána.

26 Sv. Stefan, prvý mučeník, ktorý bol za vieru Kristovu ukameňovaný.

27. Sv. Ján, apoštol a evanjelista. Jediný, ktorý neumrel z apoštolov mučeníckou smrťou. Bol miláčkom Ježišovým. Vzal k sebe Bohorodičku. Neskôr bol biskupom v Efeze, bol vo vyhnanstve na ostrove Patmos. Napísal evanjelium, tri listy apoštolské a Zjavenia

28. Deň svätých Mláďatiek. To sú tie deti, ktoré dal Herodes zavraždiť v Betleheme, aby odstránil nového kráľa židovského.

29. Sv. Tomáš, biskup a mučeník, z. 1170 ako primas Anglicka. Zavraždili ho, lebo nebojácne hájil práva Cirkvi.

31. Sv. Silvester I., pápež a vyznavač, z. 335 v Ríme. Schválil všeobecný snem v Nicei r. 325.

EUCHARISTIA AKO SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Sviatosť Oltárna nielen prítomnosťou Ježiša na našich oltároch, nielen obnovením jeho najsvätejšej obety v omšiach svätých nás potešuje, ale najmä ako skutočné spájanie sa s Ježišom vo svätom prijímaní.

Prijímať najsvätejšie Telo Ježišovo je príkazom Spasiteľa. Jemu nestačí, aby sme prijali jeho evanjelium, jeho náuku, jemu nestačí, aby sme sa stali členmi jeho Cirkvi, jemu nestačí, aby sme obetovali najsvätejšiu obetu na svojich oltároch, on chce, aby sme sa s ním spojili tak vnútorne a tak dôkladne, ako sa na zemi s nikým spojiť nemôžeme, on chce, aby sme prijali jeho telo a jeho krv, aby nás celkom preporodil, aby nás celkom naplnil svojou bytosťou, aby sme prestali byť jednoduchými ľuďmi a stali sa vyvolenými dušami, druhými Kristami, spojenými skrze Ježiša s Bohom samým.

A tak na základe tohto príkazu Kristovho, svätá Cirkev sa stará, aby na našich oltároch bol vždy prítomný Spasiteľ v podobe malých hostií, v tabernákulu, vo svätostánku, aby sme hocikedy, keď je v duši našej všetko v poriadku, keď nás neobťažuje ťažký hriech, mohli pristúpiť ku stolu Pánovmu a prijímať ho do duší svojich.

Vysluhovanie svätého prijímania.

Sväté prijímanie vysluhuje kňaz alebo počas omše svätej, alebo mimo omše hocikedy.

Počas omše dáva kňaz prijímať hneď, ako prijal k sebe svätú krv Kristovu. Hneď po kňazskom prijímaní, keď ministrant cengá tri razy na „Dómine, non sum dignus . .", musíme sa poberať k oltáru, alebo k prijímaciemu zábradliu, aby ministrant mohol dať cengáčom znamenie, že ide niekto prijímať.

I počas omše, i mimo omše dáva kňaz prijímať takto.

Otvorí svätostánok, pokľakne pred Sviatosťou, vyberie cibórium, sníme s neho kepienok s vrchnáčikom.

Zatiaľ miništrant odrieka „Confiteor . . .", ako na začiatku omše.

Na konci „Confiteor . . ." kňaz pokľakne, obráti sa k veriacim hovoriac:

Misereátur vestri omnípotens Deus et dimissis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.
Miništrant odpovedá: Amen.

Nech sa zmiluje nad vami všemohúci Boh, nech vás po odpustení hriechov vovedie do života večného.
Amen.

Potom žehnajúc pridá:

Indulgéntiam, absolutiónem, et remissiónem peccatórum vestrórum tríbuat vobis omnípotens et miséricors Dóminus.
Miništrant: Amen.

Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie vašich hriechov nech vám udelí všemohúci a milosrdný Pán.
Amen.

Kňaz sa obráti k oltáru, kľakne si, vyberie z cibória jednu malú hostiu, ktorú držiac nad cibóriom obráti sa zasa k veriacim a hovorí:

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccáta mundi.

Ajhľa, Baránok Boží, ajhľa, ktorý sníma hriechy sveta.

A tri razy povie:

Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Pane, nie som hodný, aby si vošiel pod strechu moju, ale povedz len slovo a uzdravená bude duša moja.

Potom sostúpi od oltára a podáva najsvätejšie Telo. Počnúc od ľava pristupuje ku každému prijímajúcemu, vyberie hostiu, robí ňou krížik v povetrí hovoriac:

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam tuam in vitam aetérnam. Amen.

Telo Pána nášho, Ježiša Krista, nech zachováva tvoju dušu pre život večný. Amen.

A tým aj hneď podáva prijímanie. Pozorne položí oblátku na jazyk prijímajúceho.

Prijímajúci pred prijímaním prevezme zlatú misku od svojho suseda a drží ju pod svojou bradou, aby z hostie prípadné omrvinky padly na ňu. Niekedy robí to sám miništrant.

Treba dať pozor, aby kňaz vhodným spôsobom mohol položiť na naše pery svätú hostiu, preto treba mať ústa otvorené, jazyk trocha vyložený na spodnú peru a hlavu dostatočne pozdvihnutú.

Po prijatí sv. hostie podáme tanierik ďalej a my sa zbožne vzdialime po príslušnej poklone pred oltárom na miesto, s ktorého sme odišli.

Najsvätejšia hostia sa v ústach našich rozvlaží, neslobodno sa jej zubami dotýkať, ale v celosti prehltnúť.

Tak sa stane naše srdce Ježišovým príbytkom.

Môžeme sa venovať vnútornému prehĺbeniu a poklone.

Kňaz vkladá cibórium zpät do svätostánku a pokračuje v omši svätej, alebo ak vysluhoval sviatosť mimo omše, umýva si prsty v nádobke na oltári pripravenej a modlí sa:

O sacrum convívium, in quo Christus súmitur, recólitur memória passiónis ejus, mens implétur grátia, et futúrae glóriae nobis pignus datur.	Ó svätá hostina, v ktorej sa Kristus prijíma, slávi sa pamiatka jeho umučenia, duša sa naplňuje milosťou a dostáva záloh budúcej slávy.
℣.: Panem de coelo praestitísti eis.	S neba si im dal chlieb.
℟.: Omne delectaméntum in se habéntem.	Všetku slasť v sebe majúci.
℣.: Dómine exaúdi oratiónem meam.	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟.: Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech dôjde ku Tebe.
℣.: Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟.: Et cum spíritu tuo.	I s duchom tvojím.
℣.: Orémus. Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passiónis tuae memóriam reliquísti: tribue, quaésumus; ita nos córporis et sánquinis tui sacra mystéria venerári ut redemptiónis tuae fruc-	Modlime sa: Bože, Ty si nám v predivnej Sviatosti Oltárnej pamiatku umučenia svojho zanechal; daj, prosíme, aby sme presväté tajomstvo tela Tvojho a krvi Tvojej tak ctili, žeby sme úžitok

tum in nobis júgiter sentiámus: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculorum.
℟.: Amen.

vykúpenia Tvojho stále v sebe cítili. Ktorý žiješ a kráľuješ s Bohom Otcom v jednote Ducha Svätého, ako Boh na večné veky.
Amen.

Počas Veľkonočného obdobia, teda až do Ducha, namiesto tejto modlitby modlí sa túto:

Orémus. Spíritum nobis, Dómine, tuae caritátis infúnde: ut quos Sacraméntis paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Modlime sa. Vlej do nás, Pane, Ducha svojej lásky a tým, ktorých si naplnil veľkonočnými sviatosťami, daj podiel aj na Tvojej svätosti. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Napokon sa kňaz ešte raz obráti k veriacim a dáva požehnanie:

Benedíctio Dei omnipoténtis, Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti, descéndat super vos, et máneat semper.
Amen.

Požehnanie všemohúceho Boha, Otca i Syna i Ducha Svätého, nech sostúpi na vás a nech zostáva vždycky.
Amen.

Ten, kto prijímal, stáva sa na niekoľko minút skutočným svätostánkom, lebo hostí u seba samého Spasiteľa. Preto samo sebou sa rozumie, že po prijímaní musí preukázať Ježišovi svoju vrúcnu poklonu a to nie letmo a povrchne, ale dôstojne a spokojne. Tieto najvzácnejšie chvíle treba využiť a neutekať hneď od oltára na ulicu.

Meditácia — veľmi dôležitá — o prijímaní.

1. Prv, než by som pristúpil ku stolu Pánovmu, rozmyslím si náležite, čo je sväté prijímanie. Idem, aby som sa stretol s Kristom a On mi ide v ústrety. A toto stretnutie nie je jednoduché a vonkajšie, ako

keď sa stretávajú ľudia medzi sebou. Boh vyhľadá moje srdce, moju dušu, aby sa najsrdečnejším a najintímnejším spôsobom spojil so mnou. Ja Ho potrebujem, aby žila moja duša. A On sa mi dáva za duševný pokrm. Bez eucharistie nie som katolíckym človekom. Bez prijímania nie som plnoprávnym občanom krásneho duševného života kresťanského. Svoje telo zveľaďujem tým, že mu dávam hmotný pokrm aj viac ráz denne a že sa nadýcham čerstvého vzduchu. Ale aj duša moja chce žiť, a to je pre mňa práve také dôležité, ako život a zdravie tela.

2. Preto dýcham do seba čerstvý vzduch katolíckej náuky, čítam, počúvam a vnímam evanjelium Kristovo a nadovšetko prichádzam ku stolu Božiemu, aby som prijal sväté telo Spasiteľovo, ktoré sa dáva za drahocenný pokrm duševný. Eucharistia mi udeľuje PLNÝ ŽIVOT, náplň života. Keď mám Krista-Boha u seba, už viac nič si nemôžem žiadať, — mám všetko, veď napĺňuje moju celú bytosť Ten, ktorý o sebe povedal, že je Cestou, Pravdou a Životom: Via, Veritas et Vita.

3. Keď sa chystám na prijímanie, venujem celú svätú omšu tejto vážnej a radostnej skutočnosti: spojím sa s Kristom Spasiteľom.

Omšová pobožnosť s prijímaním.

Na začiatku omše.

Drahý Spasiteľu, na konci tejto svätej omše budem prijímať. Prídeš ku mne, do môjho srdca v podobe malej hostie, aby si sa spojil so mnou. Je to pre mňa preveľká radosť a netrpezlivo čakám tú chvíľu, keď budem môcť predstúpiť pred oltár, aby som prijal Tvoje najsvätejšie telo. Ale že je to veľké tajomstvo a mám prijímať večného Boha, keď Teba prijmem, chcem sa na túto slávnostnú chvíľu náležite pripraviť.

Kňaz sa teraz bije v prsia a vyznáva sa z hriechov svojich. V mene nás veriacich miništrant robí to isté. Aj ja sa musím skúmať, či prichádzam sem na toto sväté miesto s čistým srdcom. Mnoho ráz som Ťa obrazil, Ježišu môj, menšími a väčšími hriechami i vyspovedal som sa ľutujúc za všetky svoje hriechy a priestupky, ale aj teraz prv, než by som pristúpil k Tebe, zo srdca ľutujem za všetky svoje hriechy, moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! Ľutujem za svoje viny, lebo som nimi Teba urazil, Ty najväčšia dobrota a svätosť. Ľutujem za svoje hriechy a tu pred oltárom Tvojím sľubujem, že viac hrešiť nebudem ani myšlienkami, ani slovami, ani skutkami.

Odpusť mi, Ježišu Kriste mocný kráľ večnosti, odpusť mi, malému tvoru, že som sa opovážil vzdorovať Tvojej najsvätejšej vôli. Posilni moju vôľu, aby som mal silu premôcť všetky pokušenia a žiť nevinným a pracovitým životom svätých. Amen.

Na Glóriu.

Sláva Ti, Pane Bože! Veď preto si stvoril tento svet, aby Ťa všetko oslavovalo, aby všetko Tebe vzdávalo chválu a úctu. A ja, najnežnejší a najdokonalejší tvor Tvoj, mám Ťa chváliť a oslavovať najviac svojím rozumom, svojou prácou a svojím celým životom. Toto je najkrajší cieľ života môjho.

Sláva Ti, Ježišu Kriste! Ja Ťa nemôžem dostatočne osláviť, lebo som na to slabý, ale hľa, prichádzaš ku mne vo svätom prijímaní a vtedy v tomto svätom spojení spoločne oslávime Otca Tvojho. Keď po prijímaní pohliadne na mňa Večný Boh môj, bude sa kochať radosťou, lebo nebude vidieť len mňa a moje slabosti, ale nadovšetko svojho jednorodeného Syna, ktorý je jeho oslavou od počiatku. Príď teda ku mne čím skôr, Spasiteľu môj, aby sme oslávili Otca, a aby Otec bol oslávený v mojej mysli a v mojich skutkoch.

Sláva Ti, Duchu Svätý! Naplň ma teraz svätým oduševnením, opravdivou zbožnosťou, všetkými hĺbkami krásnych náboženských precítení, aby toto moje dnešné prijímanie stalo sa skutočne oslavou Boha a jeho nekonečnej velebnosti. Amen.

Na modlitby.

Dominus vobiscum! Pán s vami! Takto nás oslovuje kňaz, keď sa po Glórii obracia k veriacim. Áno, toto je to najkrajšie želanie pre moju dušu, aby Pán bol so mnou. Aké šťastie, aká blaženosť, že tento mocný Pán Ježiš bude so mnou nielen duchom svojím, ale skutočne aj svojím svätým telom. Pán Ježiš bude prebývať v mojom srdci. Pane Bože, keď sa teraz kňaz modlí k Tebe, aby si milostive pohliadol na Cirkev svoju pre zásluhy Tvojich svätých, aj ja sa skrúšene obraciam na Teba svojou vrúcnou prosbou. Udeľ mi milosť svoju, aby Tvoj jednorodený Syn našiel vo svätom prijímaní vhodný príbytok u mňa, v mojom srdci a aby toto sväté prijímanie mi slúžilo na spásu a posilnenie v duševnom živote. Amen.

Na evanjelium.

Poznačujem sa krížikom na čele, na ústach a na hrudi. Pane Bože milostivý, ozdob ma dnes vavrínom svätej odhodlanosti, aby som sa nikdy nehanbil za svoju svätú vieru katolícku, ale aby som vždy nebojazlivo hlásal životom svojím to isté evanjelium, ktoré sa tu pri oltári číta v každodenných svätých omšiach. Otvor mi ústa na hlásanie Tvojej slávy, aby moje reči boly čisté a dôstojné. A posilni moje srdce, aby neochvejne zostalo verné k zásadám evanjelia. Tak potom smelo budem môcť pristúpiť k svätému prijímaniu, s čistým svedomím môžem prijať k sebe Ježiša, ktorý má na čele tŕňovú korunu martýrstva, na ústach pravdivé slová života večného a v srdci celé kráľovstvo nebeské. Amen.

Na Credo.

Verím v Boha všemohúceho, i jeho Syna, i Ducha Svätého. Verím v život večný a verím v tento tuzemský krásny život duševný. A verím tiež pokorne, že bez Ježiša nemôžem mať ani tu na zemi života duševného, ani po smrti nemôžem bez neho obsiahnuť život večný. Veď tak rozhodne znejú Spasiteľove slová o svätom prijímaní· „Ak nebudete jesť telo Syna človeka... nebudete mať v sebe život večný... Kto je ten chlieb, bude žiť naveky!" Ja verím v tieto slová Ježišove, ako uverili apoštoli. Eucharistia je mojou silou a mojím životom. Preto tak rád chodím na sväté prijímanie, preto tak rád prijímam najsvätejšie telo Pánovo. Verím v sväté pravdy svojho katolíckeho náboženstva a najmä verím v telo Kristovo. Amen.

Na Obetovanie.

Dvíha sa dohora zlatá paténa s bielou hostiou a dvíha sa nad oltár kalich, keď tieto dary kňaz obetuje, Pane môj večný. Aj ja obetujem na tom obetnom tanieri svoje telo so všetkými slabosťami jeho, a obetujem v tom kalichu všetky svoje ťažkosti, ktoré z Božej vôle chcem zdolať. Najkrajší život je život Bohu obetovaný, život stojaci v službách veľkej a šľachetnej myšlienky. A ja ten svoj život tiež chcem obetovať Tebe, Pane, aby som plnil Tvoju svätú vôľu. Ale príď ku mne, posilni ma svojou svätou prítomnosťou. Príď ku mne, ako verný priateľ, ktorý je ochotný stáť pri mne v každej ťažkosti. Príď ku mne ako najsvätejší brat môj, ktorý mi vždy najlepšie poradí. Príď ku mne ako najhorlivejší oduševňovateľ môj, ktorý dodáva vždy nové sily, aby som svoju obetu životnú dôstojne a úplne mohol prinášať.

Pane Ježišu Kriste! Ty si sa obetoval za mňa, aby si mohol byť v podobe hostie mojím hosťom. Ja sa tiež obetujem Tebe, aby som mohol byť čím častejšie

Tvojím skromným hostiteľom. Aká skvelá to hostina, tento náš oltár, na ktorom slúži kňaz omšu svätú! Podáva sa na ňom najsvätejší a najsilnejší pokrm života: Boh sám — v eucharistii. Prichádzam na túto hostinu skrúšene, ale aj radostne. Bože môj, všetko Ti darujem, všetko Ti obetujem. Amen.

Kňaz si umýva ruky.

Bože milostivý, ako by som si mohol zaslúžiť tú dnešnú veľkú milosť, že sa chystáš prísť do lona môjho. Tvoja matka musela byť najčistejším stvorením, predurčenou čistotou duševnou a telesnou, aby bola hodná nosiť Ťa pod svojím srdcom. Musela byť Nepoškvrnenou, aby sa mohla stať nositeľkou Tvojou. A tu stojím ja, úbohý hriešnik, ktorého ani zďaleka nemožno porovnať s Tvojou najčistejšou Matkou Máriou. A predsa stojím tu, aby som Ťa prijal vo svätom prijímaní, aby som Ťa aspoň na niekoľko minút nosil pod svojím srdcom. Nezasluhujem túto milosť, iba Tvoje nekonečné milosrdenstvo mi dožičí tento zázrak najsvätejšieho spojenia s Bohom. Smy s mojej duše každú škvrnu hriechu, Bože môj! Priprav si v mojom srdci čistý a vhodný príbytok. Daj, aby som mal vždy čisté, obetavé a pracovité ruky. Daj, aby tieto moje ruky vždy boly súce na to, aby sa skladaly k modlitbe a aby Ťa vítaly k sladkej návšteve v hlbinách mojej duše. Amen.

Orate fratres!

Kňaz ma oslovuje, aby som sa modlil. Veď prichodia teraz slávnostné chvíle. Na oltár príde Spasiteľ, aby sa obetoval za mňa Bohu-Otcu najvyššiemu. Potom príde aj ku mne, aby sme spolu mohli obetovať tento môj úzunký život tým najsvätejším cieľom. Naozaj sa musím modliť, naozaj sa musím vhĺbiť do tajov najjemnejších, naozaj sa musím te-

raz oddať Bohu, aby ma prijal, aby mi bol milosrdný, aby ma objal láskavosťou Otca a Stvoriteľa. Amen.

Sanctus!

Veru sa patrí ďakovať vrúcnym srdcom Bohu najsvätejšiemu, že nás nielen stvoril a vykúpil, ale že má starosť o naše duše aj teraz. On je veľký, On je svätý, On je najmocnejší Pán sveta, ktorý spravuje naše osudy. Jeho chváli všetko na zemi a na nebi, jemu prespevujú anjeli a svätí. Aj ja sa chcem pridružiť k tomuto vznešenému chóru oslavovateľov. Som taký šťastný! Veď prichádza ku mne Najsvätejší, ten, ktorého chvália nebesia, bude prebývať u mňa, a ja sám mu budem môcť vyznávať: Svätý, svätý, svätý! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach. Amen.

Na pozdvihovanie.

A teraz tu kľačím skrúšeno. Na slovo, kňazom vyrieknuté, stane sa biela hostia Telom Božím a víno krvou Spasiteľa. Kňaz pozdvihuje najsvätejšie spôsoby. Klaniam sa Ti, Pane Ježišu, ktorý si tu na oltári skutočne prítomný. Dvíham k Tebe svoj zrak plný pokory a dôvery. A zasa skláňam pred Tebou svoju hlavu na znak oddanosti a úfnosti. Už sa blíži chvíľa, keď sostúpiš na oltár, prikročíš ku mne a my sa sídeme vo vnútornom spojení. Klaniam sa Ti, Spasiteľu, a povolávam Ťa k sebe v blízkom svätom prijímaní. Amen.

Po pozdvihovaní.

Spomínam na živých a mŕtvych, za ktorých obetujem túto omšu svätú. Daj im, Pane, zdravia telesného a duševného, ak sú živí, — daj mŕtvym odpočinutie večné. Spájam sa tiež so všetkými anjelmi a

svätými Tvojimi, ktorí žijú v nevysloviteľnej blaženosti v nebesiach a požívajú blízkosť božstva Tvojho. Prosím ich o príhovor, prosím ich o modlitby, aby v tejto vážnej chvíli, keď sa chystám prijať Ježiša, orodovali za mňa. Nech ich orodovanie okrášli moju dušu a očistí srdce, aby toto prijímanie bolo pre mňa nielen svätým zážitkom, ale aj osožným duševným výkonom. Ale najmä Ty, Pane, ktorého očakávam, buď mne hriešnikovi milosrdný. Ty sám uprav svojou milosťou ten príbytok, do ktorého sa teraz chystáš vstúpiť. Amen.

Na „Pater noster".

Otče náš, ktorý si na nebesiach, Ty nechceš byť tak ďaleko od nás. Ty chceš, aby aj na zemi bol kus nebies. Preto si poslal Syna svojho, aby ustanovil sviatosť eucharistie, v ktorej prebýva Boh medzi nami tu vo svätostánkoch. Ba ešte viac, dovoľuješ a nariaďuješ, aby sme eucharistiu prijímali a tak Boha samého hostili v svojom srdci. Ďakujem Ti, láskavý Otče, za toto dobrodenie a otváram práve teraz svoju dušu, aby som prijal Tvojho syna, Ježiša Krista, vo svätom prijímaní. Už je tu tá svätá chvíľa! Sláva Tebe, Pane, *posväť sa meno Tvoje!* Táto sviatosť všade posväcuje meno Tvoje, veď kde len je eucharistia, tam sa shromažďujú veriaci katolíci, aby chválili a velebili meno Tvoje sväté. Daj, aby sa eucharistický kult rozšíril po celom svete a aby Ježiš Kristus našiel cestu vo svätom prijímaní do čím viac sŕdc a posvätil ich svojou prítomnosťou. *Príď kráľovstvo Tvoje* eucharistické. Založ ho teraz v srdci mojom, aby u mňa panoval Spasiteľ, aby spravoval všetky moje myšlienky, túžby, aby spravoval moje telo a môj celý život. Daj, aby toto sväté prijímanie bolo posadením Ježiša Krista na trón duše mojej, aby On kráľoval a panoval nad všetkým, čo mám. *Buď vôľa Tvoja!* Táto voľa nariadila, aby som prichádzal čím čas-

tejšie ku stolu Pána. Nech sa stane táto Tvoja svätá vôľa. Nech sa stane eucharistia riadnym pokrmom našich duší. *Ako v nebi* anjeli a svätí žijú vo večnosti v Tvojej blízkosti a sú s Tebou spojení, *tak i na zemi* nech každá katolícka duša vyhľadáva kostol, aby sa tam klaňala sviatostnému Ježišovi a prijala ho vo svätom prijímaní.

Chlieb náš každodenný daj nám dnes, aby sme sa vedeli udržať zdraví a posilnení pre tento životný boj a aby sme svoje povinnosti mohli konať svedomite. Ale daj nám aj chlieb eucharistický, aby sme udržali svoj duševný život, aby sme nechradli, ale zveľadili svoje duševné sily, aby žil v nás Ježiš. *A odpusť nám naše viny,* aby sme s čistým srdcom mohli pristúpiť pred stôl Pánov, *ako i my odpúšťame svojim vinníkom* zo srdca. Tu pred oltárom Ježišovým musí prestať všetok hnev a sťažnosť. Tu len láskou možno myslieť na každého, ešte aj na nepriateľa. Odpúšťam, Bože, odpúšťam, len aj Ty mi odpúšťaj. Čo sú tie urážky, ktorými mňa urážajú iní, proti tým urážkam, ktorými ja Teba urážam svojimi hriechami. Buď mi milosrdný *a neuvoď nás do pokušenia,* nevery a zúfalstva, ľabostajnosti a vášne, *ale zbav nás od zlého.* Amen.

Keď kňaz prijíma.

Pane Ježišu, hľa, tu je tá chvíľa, že pristupujem pred oltár, aby som Ťa prijal. Idem, môj milý Spasiteľ, idem blažene, ale ešte raz Ťa prosím, buď mi milostivý, veď nie som hodný, aby si vošiel pod strechu moju, ale povedz len slovo a uzdravená a okrášlená bude duša moja. Láska a dôvera ma vedie k Tebe, preto viem, že toto sväté prijímanie bude dobrým pokrmom a posilnením duše mojej. Chcel by som sa odpútať teraz od zeme, od všelijakých tých svetských starostí. Chcel by som byť teraz obklúčený anjelmi a svätými a tak prijať Teba k sebe, Ježišu.

Preveľká je Tvoja láskavosť, Bože môj, že si volíš za príbytok tento prášok v prachu, akým som ja tu na zemi. Pošli už dopredu aspoň jeden lúč svojej božskej slávy, zasvieť do duše mojej, do tejto najskromnejšej komôrky sveta, zasvieť ta, aby som videl cestu Kráľa, cestu triumfu, cestu svätú, po ktorej Ty budeš kráčať od oltára k srdcu môjmu. Maličký som teraz, ba nič som, jednoduchý smrteľný človek, a o chvíľu sa stanem účastníkom života Božieho.

Ale už, hľa, bolo dané znamenie ku svätému prijímaniu. Opúšťam svoje miesto a pristupujem k oltáru Božiemu, ktorý má obnoviť mladosť duše mojej. Amen.

Po svätom prijímaní.

Tu si už v srdci mojom, Spasiteľ sveta, Ježiš Kristus! Boha skrývam v hrudi svojej, Toho, čo stvoril tento zázračný svet a udržuje ho svojou prozreteľnosťou. Prach som a nič inšie, mizerný človek, a predsa stal som sa teraz svätostánkom, v ktorom prebýva Boh a Vykupiteľ. Aké drahé a vzácne sú tieto chvíle! Napochytre ani neviem, ako ďakovať Tebe, Ježišu, ako využiť týchto niekoľko minút Tvojho pobytu u mňa. Klaniam sa Ti najsamprv: v prach sa hodím v duchu pred výsosťou a svätosťou Tvojou božskou. Uznávam svoju slabosť a svoju ničotu. Ale všetko Ti obetujem: svoje telo, svoje myšlienky, svoje srdce, a vôbec celú bytosť svoju. Tvoja sviatostná prítomnosť je krátka, ale Tvoj duch zostane so mnou, ten nech ma napĺňuje, napomáha, aby som už nežil ja, ale Kristus vo mne. Poznáš, drahý Spasiteľ, všetky moje radosti a žalosti. Viem, že Ty spolu cítiš so mnou, že Ty precituješ všetky moje starosti. Veď všetko je od Teba, Pán večnosti, všetko — okrem hriechu.

Odporúčam Ti najmä svoje nepríjemnosti a svoje bolesti. S Tvojou pomocou chcem všetko znášať spo-

kojne a teším sa, že teraz, keď prebývaš u mňa, môžem Ti ukázať svoje rany. Veď s Tebou trpieť je dobré. Ale som predsa len slabý človek. A preto nakoľko je to aj Tvoja vôľa, Pane Bože môj, pomôž mi, aby všetko prišlo do svojich riadnych koľají a aby som Tebe mohol slúžiť v dobrom zdraví a vo spokojnosti.

Spasiteľu svätý! Ty si kráľ pokoja. Odporúčam seba do Tvojej blahosklonnosti. Daj, aby som nikdy a nikde nenarušil pokoj medzi ľuďmi, ale ani vo svojom srdci. Daj, aby aj tí, čo so mnou žijú, boli tiež pokojamilovní. Pokoj je po zdraví tým najväčším pokladom ľudského života, ráč nám ho dožičiť, aby sme tak spokojne mohli spolu bývať a pracovať, ako Ty spokojne prebývaš tu na našich svätostánkoch.

Odporúčam Ti aj tú vec, ktorá mi teraz najviac leží na srdci. Daj, aby sa darila, daj mi sily, vytrvanlivosti, ale aj uspokojenia v Tvojej vôli svätej. Vôbec zasväcujem Tebe všetky terajšie práce a úlohy svoje. Buď vždy pri mne, pomáhaj mi svätým Duchom svojím, aby som bol užitočným údom Cirkvi svätej a vlasti svojej.

Preto si založil túto zázračnú sviatosť eucharistie, aby sme Ťa prijali vo svätom prijímaní a mali život večný. Pane, Ježišu Kriste, daj, aby aj toto sväté prijímanie zveľaďovalo vo mne život viery, život nábožný, život podľa srdca Tvojho, život, ktorý je tuzemskou čiastočkou krajšieho života v nebi, vo večnosti. Nech je aj toto sväté prijímanie, tento Tvoj pobyt u mňa zálohou na ten budúci život nebeský. Ale nech je aj posilnením, aby som tento tuzemský život mohol prežiť tak, aby som si ten večný zaslúžil.

Spasiteľ sveta, zostaň u mňa celý tento deň, i keď Tvoja sviatostná prítomnosť pominie. Zostaň u mňa milosťou svojou, zostaň u mňa priateľstvom svojím,

láskou svojou, aby som vždy a všade cítil blahodarné následky tohto svätého prijímania.

Áno, u mňa si, a teraz u mňa prebýva celá Trojica svätá, veď kde si Ty, Ježišu, tam je Otec a tam je aj Duch Svätý. Preto, Bože Tvorca, stvor vo mne nového ducha, nové sily a novú vôľu! Bože Spasiteľ, spas ma od zlých náklonností, od neresti a nedbalosti, od ľahostajnosti a daromnosti! Bože Duchu Svätý, posväť ma, povýš ma o osvieť ma, aby som bol milým dieťaťom Božím, pravým človekom, ale aj pravým nositeľom Boha, pravým kresťanom a katolíkom. Daj mi, Bože, zdravia tela i duše. Amen.

Na konci omše svätej.

Ďakujem Ti, Spasiteľu, za tieto drahocenné chvíle. Ďakujem Ti, že som sa svätým krstom mohol stať katolíkom a tak častým účastníkom eucharistického pokrmu. Ďakujem Ti, že som posilnený vo sviatosti birmovania Duchom Tvojím, aby som lepšie chápal veľký význam Tvojej prítomnosti vo svätostánkoch našich. Ďakujem Ti, že môžem ísť ku svätej spovedi a dostať rozhrešenie, keď sa kajúcne vyznám zo svojich hriechov, a že tak s čistým srdcom môžem prichádzať pred stôl Pánov a prijať Teba, najmilší priateľ duše mojej, do svojho skromného ľudského príbytku duševného. A nadovšetko Ti ďakujem, že si ma dnes zasa navštívil vo svätom prijímaní, že si pobudol u mňa niekoľko minút a zasa si ma naplnil svojím duchom a posilnil svojou milosťou.

Takto duševne nasýtený a posilnený odchádzam zasa do života ku svojim každodenným prácam. Mám do života teraz väčšiu chuť a do práce tiež, lebo viem, že Ty ma sprevádzaš, že Ty mi pomáhaš, že som pod Tvojím božským dozorom. Nechcem nijakej inej odmeny za svoje námahy, iba Teba, Ježišu. Chcem si znovu zaslúžiť tieto radostné chvíle svätého prijímania. Chcem byť čistým v srdci, stálym v

charaktere a vytrvalým v modlitbe. Chcem, aby každý videl, že už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.

Nechcem zabudnúť ani na kňaza, ktorý mi podával Tvoje sväté telo. Buď s ním, Pane, svojou milosťou, aby aj jemu slúžila svätá obeta a prijímanie tela a krvi Tvojej pre duševné spasenie. Amen.

Krátka modlitba pred sv. prijímaním.

VIERA. Ó sladký Ježišu, silne verím, čo si zjavil a verím najmä, že si skutočne prítomný vo Sviatosti Oltárnej, lebo si to povedal Ty, ktorý si neomylná, večná pravda.

KLAŇANIE SA. Ó sladký Ježišu, klaniam sa Ti so všetkými anjelmi a svätými v tejto prevelebnej Sviatosti Oltárnej, v ktorej skrytý si z lásky ku mne. Klaniam sa Ti ako svojmu Pánovi, Bohu, Stvoriteľovi a Vykupiteľovi.

ĽÚTOSŤ. Ó sladký Ježišu, z celého srdca ľutujem za všetky svoje hriechy, lebo som nimi urazil(a) a rozhneval(a) Teba, najdobrotivejšieho svojho Boha, ktorého nadovšetko mám milovať.

POKORA. Pane a Vykupiteľu môj, ako sa mám priblížiť k Tebe, ktorého som tak veľmi pourážal(a)? Veru, nie som hodný(á), aby si vošiel do môjho srdca, ale povedz len slovo a uzdravená bude duša moja.

NÁDEJ. Ó sladký Ježišu, Tvoje zmilovanie nemá hraníc. Ty prichádzaš ku mne a prebývať chceš v mojom srdci. Práve preto úfam, že ma posvätíš a svojou milosťou naplníš.

LÁSKA. Ó sladký Ježišu, Ty vždy, až do smrti si ma miloval a z lásky ku mne chceš byť pokrmom mojej duše. Ó ako Ti mám odplatiť túto Tvoju lásku? Tebe chcem žiť a umrieť.

TÚŽBA. Ó sladký Ježišu, príď a zaujmi moje srdce, nech je celkom Tvoje. Príď, vstúp ku mne, posilni ma svojou milosťou, ó láskavý a dobrotivý Ježišu!

Po svätom prijímaní.

Vzdychy sv. Ignáca k Spasiteľovi.

Anima Christi, sanctífica me. Corpus Christi, salva me. Sanquis Christi, inébria me. Aqua láteris Christi, lava me. Pássio Christi, confórta me. O bone Jesu, exáudi me Intra tua vúlnera absconde me. Ne permittas me separári a te. Ab hoste malígno defénde me. In hora mortis meae voca me. Et jube me venire ad te, ut cum Sanctis tuis laudem te in saécula saeculórum. Amen.

Duša Kristova, posväť ma; Telo Kristovo, spas ma; krv Kristova, napoj ma; voda z boku Kristovho umy ma; umučenie Kristovo, posilni ma; ó, dobrý Ježišu, vyslyš ma; do svojich svätých rán skry ma; nedaj mi odlúčiť sa od Teba; pred zlým nepriateľom chráň ma; v hodinu smrti mojej povolaj ma; dožič mi prísť k Tebe, aby som Ťa chválil s Tvojimi svätými na veky vekov. Amen.

(300 dňové odpustky, po prijímaní 7 rokov.)

Odpustková modlitba pred Ukrižovaným.

En ego, o bone et dulcíssime Jesu, ante conspéctum tuum génibus me provólvo ac máximo ánimi ardóre te oro atque obtéstor, ut meum in cor vívidos fidei, spei et caritátis sensus, atque veram peccatórum meórum poeniténtiam, éaque emendándi firmíssimam voluntátem velis imprímere; dum magno ánimi afféctu et dolóre tua quinque vúlnera mecum ipse considero ac mente contémplor, illud prae óculis habens, quod jam in

Hľa, pred pohľadom Tvojim, ó, dobrý a najsladší Ježišu, na kolená padám a s najväčšou vrúcnosťou duše Ťa prosím a žiadam: ráč do srdca môjho vložiť živý cit viery, nádeje a lásky, pravú ľútosť nad hriechami mojimi, ako aj silnú vôľu polepšenia, najmä teraz, keď s hlbokou sústrasťou a bolesťou dojatý o piatich ranách Tvojich uvažujem a rozjímam, majúc pred očami to, čo si už ústami proroka Dávida o sebe povedal, ó dobrý

ore ponébat tuo David Prophéta de te, o bone Jesu: Fodérunt manus meas et pedes meos; dinumeravérunt ómnia ossa mea.

Ježišu: „Prebodli ruky moje a nohy moje, a spočítali všetky kosti moje."

(Plnomocné odpustky sú povolené každému, kto sa túto modlitbu pomodlí po sv. prijímaní pred obrazom Ukrižovaného a pomodlí sa aj na úmysel sv. Otca Otčenáš a Zdravas.)

Krátka modlitba po sv. prijímaní.

Pane, Ježišu Kriste, nech sa mi stane toto sväté telo odpustením mojich hriechov a Tvoja drahocenná krv životom večným. Skrúšene prosím, pripočítaj ma pri svojom druhom príchode ku spravodlivým a ku všetkým vyvoleným. Vzdávam Ti vďaku za to, že si nás ráčil naplniť svojimi nebeskými a nesmrteľnými tajomstvami aj tento deň. Spravuj našu cestu, upevni nás všetkých vo viere, bedli nad naším životom a posilňuj naše kroky na prosbu Rodičky Božej a všetkých svätých. Požehnaný je náš Boh, teraz i vždycky i na večné veky. Amen.

Iná modlitba.

Vrúcne Ťa prosím, najsladší Pane, Ježišu Kriste, daj, aby Tvoje umučenie bolo pre mňa silou, ktorá ma posilňuje, ochraňuje a obráni. Daj, aby Tvoje rany boly pre mňa duševným pokrmom, ktorý ma nasycuje a naplní radosťou. Daj, aby výron krvi Tvojej bol pre mňa smytím všetkých hriechov mojich. Daj, aby Tvoja smrť znamenala pre mňa život nesmrteľný, aby Tvoj kríž mi bol večnou slávou. Nech mi je všetko toto uspokojením, radosťou, zdravím a slasťou srdca môjho: ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

(3-ročné odpustky. Vzaté z breviára.)

Obetovanie seba.

Prijmi, Pane, všetku moju slobodu. Odovzdávam Ti všetku svoju pamäť, všetok rozum a celú svoju vôľu. Veď čo mám, to mám od Teba. Vraciam všetko Tebe, aby si ma svojou svätou vôľou spravoval. Len lásku svoju mi daruj a milosť svoju svätú. Vtedy som dosť bohatý a nič iného si nežiadam.

(300-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba k Panne Márii po sv. prijímaní

Ó Mária, Panna a Matka najsvätejšia, hľa, prijímal som milovaného Syna Tvojho, ktorého si prijala do nepoškvrneného života svojho, porodila, chovala a sladkým objatím k sebe privinula. Hľa, teraz Toho samého Ti pokorne a s láskou predstavujem, na ktorého si sa s úľubou dívala a z ktorého si mala toľkú radosť. Odovzdávam Ti ho: objím si ho, priviň si ho s láskou a obetuj ho najsvätejšej Trojici na znak najhlbšej bohoslužby k Tvojej sláve, za mňa a za tento celý svet. A tak Ťa, najláskavejšia Matka, vrúcne prosím, vypros mi odpustenie všetkých hriechov mojich, veľkú milosť, aby som Bohu ešte vernejšie slúžil, a napokon konečnú milosť, aby som ho s Tebou chváliť mohol po večné veky Amen.

(100-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba k sv. Jozefovi.

Ochranca a otec panien, svätý Jozef, ktorého vernej opatere bola sverená Nevinnosť sama, Ježiš Kristus, a Panna panien, Mária, — prosím Ťa na tieto najdrahšie osobnosti, na Ježiša a Máriu, oroduj za mňa, aby som mohol vždy celkom s čistou dušou, s čistým srdcom a s čistým telom slúžiť Ježišovi i Márii. Amen.

(100-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba sv. Tomáša Akvinského po sv. prijímaní.

Vďaky Tebe vzdávam, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, ktorý si mňa hriešneho nehodného svojho služobníka nasýtiť ráčil drahým telom a krvou Syna Tvojho, Pána nášho, Ježiša Krista bez toho, žeby som si toho bol zaslúžil, ale len zo samej dobroty milosrdenstva Tvojho. Prosím, aby toto sväté prijímanie nebolo mi príčinou trestu, ale spasiteľnou záštitou k odpusteniu. Nech mi je zbrojou viery a štítom dobrej vôle. Nech ma zbaví mojich neprávostí, nech udusí vo mne zlé žiadosti a náruživosti, nech rozmnoží vo mne trpezlivosť a lásku, pokoru a poslušnosť, i všetky ostatné čnosti. Nech ma mocne bráni pred úkladmi všetkých viditeľných i neviditeľných nepriateľov. Nech dokonale utíši všetky nezriadené duševné i telesné moje hnutia. Nech sa k Tebe jedinému pravému Bohu pevne viniem a posledný svoj cieľ šťastne dosiahnem. Prosím Ťa, aby si mňa hriešneho milostive priviesť ráčil k tejto nevýslovnej hostine, kde si Ty so svojím Synom a Duchom Svätým pre svojich svätých pravým svetlom, úplnou sýtosťou, večnou radosťou, svrchovanou slasťou a dokonalou blaženosťou. Amen.

Modlitba sv. Bonaventúru po sv. prijímaní.

Poraň dušu moju a srdce moje, ó sladký Ježišu, šípom slastnej a spasiteľnej lásky svojej, opravdivej, čistej a apoštolskej obetavosti svojej, aby sa duša moja úplne roztápala v ľúbosti božskej a v žiadosti-

vosti za Tebou, aby si len Teba žiadala, za Tvojím príbytkom túžila a chcela sa rozlúčiť a byť s Tebou.

Daj, aby duša moja pociťovala hlad iba za Tebou, za chlebom anjelov, za pokrmom zbožných duší, za naším každodenným, nadprirodzeným chlebom, ktorý obsahuje všetku radosť a sladkosť. Nech ukája svoj hlad srdce moje len Tebou, ktorého tak milujú anjeli, nech sa sladkosťou Tvojou nasycuje duša moja. Nech je smädná za Tebou, za podkladom života, za prameňom múdrosti, vedomosti a svetla večného, za povodňou všetkej blaženosti, za plnosti chrámu Božieho.

Nech žiada Teba, duša moja, nech vzdychá k Tebe. Nech Ťa hľadá a nájde. Nech sa ponáhľa k Tebe a nech sa k Tebe aj dostane. Nech o Tebe rozjíma, nech o Tebe hovorí. Nech pre Teba, pre chválu a slávu Tvojho mena robí všetko, a to s pokorou a múdrosťou, s láskou a radosťou, ľahkosťou a oddanosťou a nadovšetko so stálosťou do konca trvajúcou.

Len Ty jediný buď mojou nádejou, všetkou mojou hrdosťou, bohatstvom a radosťou, veselosťou a s'asťou, odpočinutím a uspokojením, pokojom, príjemnosťou, vôňou, sladkosťou, náplňou, upokojením, ochranou, pomocou, múdrosťou, podielom, majetkom, pokladom mojím, v ktorom s konečnou stálosťou zakotviac, nech zostáva stále srdce moje a duša moja. Amen.

(100-dňové odpustky.)

Meditácia o oddanosti vo sv. prijímaní.

1. Keď je Ježiš u mňa, klaniam sa mu, milujem ho, modlím sa k Nemu. Ale sám najlepšie cítim, že mám u seba hosťa, pred ktorým i tá najsvätejšia duša je bezmocná. Čo tu pomôže ľudská zdvorilosť, čo predpisy spoločnosti a Cirkvi svätej? Čím viac sa chcem

preukázať svojou horlivosťou a povďačnosťou Tomu, kto sedí na tróne srdca môjho, tým viac sa len dokazuje slabosť môjho umu, nedokonalosť jazyka a reči, nedostatok citov a lásky. Ale to ma neprivádza do rozpakov. Jediná, veľká a verná vôľa stačí: Tu si, Spasiteľu, a ja sa Ti odovzdávam s celou svojou bytosťou, tak ako som, bezvýhradne a celkom! Ty si mojím Stvoriteľom, daj, aby som bol ešte krajším tvorom Tvojím v duši svojej. Ty si mojím Spasiteľom: osloboď ma od hriechov mojich. Ty si mojím Posvätiteľom: posväcuj ma i život môj!

2. Ale sv. Pavol nás napomína, aby sme sa prísne skúmali pred sv. prijímaním, či sme hodní prijať najsvätejšie Telo a najsvätejšiu krv Pána! Lebo kto je a pije nehodne, ten prijíma trest a zatratenie. Preto majme vždy pohotovú a čistú dušu, nevinnú myseľ. Keď sme zhrešili, ľutujme a očisťme sa vo sviatosti pokánia. Len vtedy sa približujme k oltáru Božiemu, keď sme si podľa ľudského odhadu istí, že nie sme obťažení veľkým, smrteľným hriechom, keď vieme, že sme schválne neurazili Boha ťažkým hriechom. Ináč môžeme pristupovať k sv. prijímaniu aj každodenne.

POKANIE — OBNOVENÝ ŽIVOT

V každom kostole je vysoká súdna stolica, spovedelnica. Už pred mojím prvým sv. prijímaním ma poslali rodičia a katechéta, aby som sa po náležitej príprave priblížil k tejto podlhovastej skrini a pokľaknúc, skrúšene sa vyspovedal.

Bol to trocha nepríjemný pocit ísť ku kňazovi a vyzradiť mu všetky svoje hriechy. Ale musel som sa už dosť skoro naučiť, že nie je všetko v poriadku, čo som vykonal, i keď to bolo urobené detským rozumom a neskúsenosťou. Sami rodičia ma upozorňovali na rozdiel medzi dobrým a zlým správaním. I trestali ma, keď som tento rozdiel od sám seba nechcel chápať. No chápať som už vtedy všetko chápal, ale vzdorovitosť a akási náklonnosť mi robila ťažkosti. Z katechizmu som sa naučil, že na zlé veci sa aj Pán Boh hnevá a že treba ísť na spoveď ku kňazovi, aby mi ich odpustil. Treba bolo hriechy aj oľutovať, lebo Pána Boha uraziť predsa mi len bolo ľúto.

Tak som ľutoval a povedal som svoje hriechy, čitajúc ich, možno, s kúska skrčeného papiera, a sľuboval som viacej nehrešiť. Kňaz voľačo povedal nad mojou hlavou, urobil veľký kríž a ja som sa mohol vzdialiť.

I odľahlo mi už vtedy na duši. Nielen preto, že ťažká úloha sa skončila, ale i preto, že neskazené dieťa lepšie precíti v sebe veľké premeny a požehnania sviatostné.

K tejto radosti sa pridružila blaženosť prvého svätého prijímania. Ježiša som prijal do čistučkého srdiečka, toho Ježiška, ktorý mi stvoril Vianoce, ktorý mi dal dobrých rodičov, láskavých vychovávateľov, a ktorý mi otváral jasné detské oči, aby som sa tešil z každej maličkosti na tomto svete.

A veru bez toho hrdinského činu prvej spovede nebolo by bývalo ani blaženosti prvého prijímania. U mnohých nad posteľou visí zarámovaný obraz, ako pamiatka na prvé sväté prijímanie.

Tento obraz nás tak živo upamätúva na to, že vskutku ako malí žiaci, ako malé žiačky boli sme hrdinami. Vedeli sme sa zaprieť, vedeli sme zdolať prirodzený stud a so zapýrenou tváričkou sme vyznávali svoje hriechy, nielen tie, ktoré sme spáchali, ale mnoho ráz aj také, o ktorých sa nám vtedy ani nesnívalo. To len preto, aby Boh bol s nami spokojný, aby sa na nás nehneval.

A čože to boly vtedy za hriechy? Maličkosti. Modlitba, pri ktorej som zaspal, cukor, ktorý som bez dovolenia dal do úst, malé nádavky, nám neznáme slová, o ktorých len rodičia povedali, že sú špatné, prvé bitky s kamarátmi atď., neposlušnosti a podobné drobničky. A predsa som ich smele a hrdinsky prezradil kňazovi, ako veci veľmi ošklivé.

A dnes?

Dnes už jasne viem, že urážam Boha, že prestupujem mravné zákony, ktoré sa kvôli mne nedajú zmeniť. Dnes úplným a vyvinutým rozumom vidím, že som človek hriešny i pritom všetkom, že si ma ostatní ľudia ctia a vážia. Viem, že som slabý človek, i keď sa usilujem chodiť na uzunkých chodníkoch Božích.

Dnes je mi tá spoveď tisíc ráz potrebnejšia než bola vtedy, keď som sa prvý raz približoval ku spovedelnici. Ale ako by chýbalo to vtedajšie hrdinstvo. Ako by nemal tej smelosti a pokory, aby som jasne a so sebazaprením vyzradil svoje ťažké previnenia a hriechy, ktoré mi kalia svedomie.

Koľkí po školských rokoch už nechodia viacej na spoveď! Hľadajú mužnosť a hrdinstvo a pritom opustili to najväčšie hrdinstvo: uznávať svoju hriešnosť a obnoviť v sebe duševný život. Chcú mať vieru v seba a pritom strácajú vieru v Boha, ktorého zákony sú a budú najistejšou cestou ku zdraviu, blaženosti a úspechu. Malé hriechy si ešte striasli so seba v školských spovediach, ale veľké hriechy,

najmä pýcha a z nej pochádzajúca nevera a smilstvo, otrávily ich duše a zakalily zraky.

Rozumný kresťan nesmie stratiť rozvahu ani vtedy, keby upadol aj do najväčšieho hriechu. Stratil život, treba ho obnoviť. Veď máme nesmrteľnú dušu, ktorá neprestane jestvovať nikdy, iba jej obsah sa môže meniť v tomto tuzemskom živote. Tento obsah môže byť dobrý a zlý, život a smrť, a tento obsah rozhoduje po telesnej smrti o osude duše vo večnosti. Preto treba mať vždy svoje účty v poriadku. Ísť na spoveď, to od nás závisí, — ale ísť v nepredvídanej chvíli pred súd Boží, to nezávisí od nás. A môže byť neskoro. Precitnúť na druhom svete je veru neskoro.

Boh nám dal týchto niekoľko rokov života, aby sme ich využili. Dal nám milosti, aby sme v sebe vybudovali kráľovstvo Božie, dal nám rozum, aby sme uznávali svoje previnenia a dal nám aj slobodnú vôľu, aby sme zrúcané znova vystavali, stratený raj srdca znova nadobudli, skazený život obnovili.

Sviatosť pokánia, penitencia, úzko súvisí s naším náboženským životom, bez nej niet kresťanského života, niet povedomého katolíckeho života. Nemožno túto sviatosť ako nepohodlnú vynechať, lebo bez nej niet čistoty svedomia, niet prijímania a niet ani života s Cirkvou, ani života v Bohu.

Bez spovede zostáva katolíkovi iba pomenovanie a nič inšieho.

Preto sa treba občas do roka náležite pripraviť na spoveď, vykonať veľkú revíziu a urobiť potrebnú obnovu života.

Dogmatika o Sviatosti pokánia.

Pokánie je sviatosť na odpúšťanie hriechov, po krste spáchaných, ktoré sa nám udeľuje rozhrešením kňazovým.

Sviatosť túto založil Kristus Pán, keď po svojom vzkriesení povedal apoštolom svojim: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, tak vás aj ja posielam. Keď to dopovedal, dýchol na nich a hovoril: Prijmite Ducha

Svätého; ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržujú sa im!" (Ján 20, 19—23.)

Týmito slovami Spasiteľ ustanovil apoštolov a ich nástupcov za sudcov veriacich duší. Oni majú vyniesť rozsudok nad hriešnikom, a preto je potrebné aj vyznávanie hriechov.

Forma sviatosti pokánia vo svojom najkratšom prejave je táto: „Rozhrešujem ťa od hriechov tvojich."

Vzdialená materia sviatosti — ako je napr. drevo pre oheň — sú všetky hriechy spáchané po krste, smrteľné i všedné, už spovedané alebo nevyspovedané.

Vyspovedať sa povinní sme z hriechov smrteľných, ešte nevyspovedaných.

Hriechy všedné, ako aj smrteľné, už spovedané, sú nepovinnou, ale dostatočnou materiou na spoveď.

Najbližšia materia sviatosti je priebeh pokánia: ľútosť, spoveď a zadosťučinenie.

Výsledky sviatosti sú blahodarné: vracia dobrý pomer k Bohu a stratené zásluhy, odpúšťa večný trest a zčiastky aj dočasné tresty.

V tom, kto nemal smrteľného hriechu, zveľaďuje milosť Božiu a odpúšťa dočasné trestné následky.

Meditácia o pokání.

1. Patrí to k premúdremu zariadeniu duševného sveta, že Boh dal človeku možnosť, aby svoj duševný život stále obnovoval. Bez pokánia by kresťan nikdy nebol istý, či jeho pomer k Bohu je uspokojivý. Keď vykoná všetko, čo mu Cirkev nakladá, môže mať spokojné svedomie, že čo mu ľudské sily stačily, vykonal všetko, aby zlo bolo napravené a že môže nehatene, bez dlhov večných, pokračovať v ceste spásy a duševného blaha. Ďakujem Ti, Spasiteľu, že si sa o mňa takto veľkodušne postaral, že ma nechceš zatratiť, ale stále čakáš na návrat aj vtedy, keď som sa ďaleko vzdialil od Tvojho priateľstva.

2. Sviatosť pokánia a sväté prijímanie úzko súvisia. Prijímanie, eucharistia znamená pre katolíka život a zdravú dušu, pokánie zas liečenie. Všímam si, že len tieto dve sviatosti možno hocikedy a často užívať, krst, birmovku a kňazstvo len raz, pomazanie a manželstvo len zriedka. Tak teda Sviatosť Oltárna a sviatosť pokánia vyplňuje náš katolícky život všedný, ako stále pramene Božej milosti a Božej obnovy. Preto mi je také dôležité, aby som sa vedel dobre spovedať, aby som vedel mať stálu ľútosť nad hriechmi svojimi, a preto treba dobre vedieť, čo je hriechom a čo nie.

Cirkevnoprávne predpisy o spovedi.

Kto môže spovedať?

Can 871: Vysluhovačom sviatosti pokánia je jedine kňaz.

Can 872: Aby kňaz mohol spovede vypočúvať, na to nestačí vysviacka, ale musí mať aj splnomocnenie, riadne alebo delegované.

Can 873: Riadne splnomocnenie spovedať majú okrem pápeža kardináli pre celú Cirkev, biskupi pre svoje územia, a farári.

Can. 874: Delegované, prepožičané splnomocnenie dáva kňazom príslušný biskup.

Can 879: Toto splnomocnenie spovedať, latinsky jurisdikcia, musí sa dať kňazom alebo písomne, alebo živým slovom.

Can 881: Kto má riadne splnomocnenie, ten môže svojich veriacich vyspovedať hocikde na svete.

Can. 882: V prípade nebezpečenstva smrti môže rozhrešiť veriaceho hociktorý kňaz i vtedy, keby bol blízo aj kňaz s plnou mocou.

O spovedi:

Can. 887: Spovedník má uložiť kajúcnikovi spasiteľné a primerané zadosťučinenie podľa hriechov a stavu. Kajúcnik nech ich prijíma vďačne a nech ich vykoná sám osobne.

Can. 888: Spovedník musí dať pozor na to, aby sa nevypytoval meno spoluvinníka, — aby nikoho nezdržoval zvedavými a neosožnými otázkami, najmä keď ide o šieste Božie prikázanie, — a aby nemúdrym spôsobom nevypytoval sa mladších o veciach, ktoré oni ešte nepoznajú.

Can. 889: Spovedné tajomstvo je neporušiteľné.

Kto sa má spovedať?

Can 906: Každý veriaci, ktorý už má vlastnú súdnosť, je povinný zo všetkých svojich briechov vyspovedať sa statočne aspoň raz do roka.

Kde sa máme spovedať?

Can. 908. Vlastným miestom pre sviatostnú spoveď je kostol alebo kaplnka.

Can. 910: Mužských možno spovedať aj na privátnom byte.

Ako má žiť katolík?

Mravouka.

Katolícka mravouka nás učí, ako máme žiť. Dáva nám smernice, zásady a predpisuje nám povinnosti. Kto koná, hovorí, alebo čo aj mysli proti týmto zásadám a povinnostiam, má hriech. Hriech je škvrna na duši, preto sa má oľutovať a vo spovedi odstrániť. Katolík má starosť o to, aby šiel vždy cestou Bohom a zdravou prírodou predpísanou. Pozná zásady katolícko-kresťanského života a z nich vyplývajúce povinnosti.

I. Zásady.

1. Základom mravného poriadku je Boh.

Nie sme na svete len preto, aby sme tento život akosi prežili a smrťou sa navždy stratili. Máme na život vyššie náhľady. Máme Bohom stvorenú dušu, ktorá neumrie. Ona je tu spojená s telom a je na ceste k Bohu. Spôsob tejto cesty rozhoduje o tom, či k Bohu skutočne aj príde, alebo či bude z jeho blízkosti večne vytvorená.

Náš cieľ je teda Boh, jeho sláva.

Chceme byť blažení, uspokojení. Ale úplnej blaženosti a spokojnosti tu na zemi niet. Jediná úplná blaženosť je: mať Boha, byť u Boha, vidieť Boha. Teda aj cieľ našej túžby po blaženosti — je vlastne tiež Boh.

K nášmu cieľu dôjdeme, keď konáme podľa vôle Božej. Boh nám dal predovšetkým prírodu a chce, aby sme konali v smysle tejto prírody. A tak naša ľudská príroda je bezprostredným a najbližším základom našej mravnej povinnosti. Podľa tohto základu je všetko dobré, čo zodpovedá tejto prírode, a zlé je všetko, čo je proti tejto prírode. Ale posledný smysel mravnosti je v Bohu. On chce, aby sme zachovali ním ustanovený poriadok.

Mravný poriadok viaže každého človeka a preto má aj svoje sankcie. Dáva do výhľadu odmenu, dobré svedomie a život večný, — ale hrozí aj trestami: hryzením svedomia, očistcom a najmä peklom, večným zatratením. A to je zrejmé, veď Boh je spravodlivý, odmeňuje a tresce podľa zásluh. Kto ho miluje, ten nemyslí predovšetkým na odmenu a trest, ale robí jeho vôľu z lásky a zo šľachetnosti svojho smýšľania, a už aj týmto nesebeckým smýšľaním si zasluhuje odmenu. Ale na druhej strane musí sa splniť aj vôľa toho, kto v živote len stále odmieta Boha a schválne koná proti jeho vôli, v zákonoch a prírode prejavenej. Nechce Boha, — tak ho ani nebude mať, — a to je večné zatratenie, to je peklo. Slobodní sme a preto Boh nenanucuje nám ani seba, ani svoju vôľu.

Tí, čo nemajú viery, hľadajú pre seba tiež akúsi morálku, lebo veď bez mravných smerníc nemožno žiť. Len zviera nepotrebuje predpisov, lebo má pud. Človek musí mať akési názory na svoje činy. Morálkou nevercov je takzvaná l a i c k á m o r á l k a, ktorá nemá ohľad na nijaké náboženstvo. V tých lepších prípadoch je to vlastne naša kresťanská morálka, lenže je z nej vynechaný posledný cieľ, Boh, a nespomínajú sa sankcie. Sú to akési náhodile posbierané predpisy zdvorilosti, ktoré si môže každý sostaviť podľa svojej chuti, meniť ich každý deň a pritom robiť podľa nich alebo nie, bez bázne a bez zodpovednosti. Je isté, že na takúto morálku nehodno sveriť poriadok tohto sveta.

Trocha vedeckejšie zneje, keď mnohí chcú nahradiť kresťanskú morálku a jej zásady povinnosťami k spoločnosti, k rase, k národu, k štátu atď. Takéto veci iste môžu oduševňovať davy a môžu ich prinútiť aj na najväčšie obete, — ale vnútorne neuspokoja ani jednotlivca, ani spoločnosť samu. Táto sociálna, rasová alebo štátna morálka neuspokojuje človeka, lebo každý vie, že tieto jednotky, už či celá spoločnosť, či rasa, či národ, majú tiež svoje poslanie Bohom určené, a preto slúžiť cieľom národným a spoločenským je konečne tiež službou Bohu, ktorý stvoril aj spoločnosť takú, aká je, a určil jej zákony a povinnosti. A tak nemožno zabrániť človeku, aby vedľa svojej povinnosti k štátu a narodu nemyslel aj na najvyšší mravný cieľ, na Boha, ktorý s istotou určuje postoj človeka aj k spoločenským útvarom.

Ale neuspokojuje sociálna a rasová morálka ani spoločnosť samu, lebo rozdeľuje ju na vrstvy, proti sebe stojace a sebecké, a stane sa žriedlom nespravodlivosti a vraždiacich vojen. Čo je podľa zákonov Božích, podľa predpisov kresťanskej morálky dobré, to osoží aj štátu a rase, národu a spoločnosti, a čo je proti tejto morálke, to je úzkoprsé, jednostranné a neisté a i keď prináša dočasné hmotné alebo mocenské výhody tej-ktorej spoločnosti alebo rase, nakoniec sa predsa vypomstí a škodí celému ľudstvu. A koniec koncov každá takáto sociálna morálka je iba diktátom jednotlivcov a jej uplatnenie podlieha mocenskému teroru.

A potom, teória je len teória. Iná vec je veda, a iná povinnosť. Ani najkrajšie vedomosti o národe a spoločnosti nám nepomôžu, keď nebudeme konať svoje povinnosti, — a ony sa najlepšie a najspoľahlivejšie konajú podľa mravného poriadku Bohom určeného a Cirkvou zachovávaného.

Preto sa katolík pevne pridržiava svojej katolíckej mravouky a jej zásad.

2. Zodpovední sme za svoje ľudské činy.

Ľudský čin pochádza z nášho rozumu a z našej vôle, a preto má vzťah k mravnému poriadku, je teda mravným činom, dobrým alebo zlým.

Plnú zodpovednosť máme za svoje ľudské činy, pri ktorých sme nehatene upotrebili svoj rozum i svoju vôľu, teda za také činy, na ktoré sme mali obrátenú celú svoju pozornosť a s ktorými sme plne súhlasili. Taká pozornosť a taký súhlas je potrebný na smrteľný hriech. Ale nemusia byť bezprostredné, na úplnú zodpovednosť stačí aj nepriama pozornosť a nepriamy súhlas.

Niet zodpovednosti, keď ide o neodstrániteľnú nevedomosť vo veciach mravných. Ale ak niekto schválne sa nechce dať poučiť, aby nemal zodpovednosť, má hriech. Niet zodpovednosti, alebo aspoň je zmenšená, kde ide o násilie, strach, vášeň, chorobu, neurastenické a hysterické záchvaty, dedičné zaťaženie atď., skrátka pri takých činoch, kde chýba užívanie zdravého rozumu alebo jasnej vôle.

Každý náš ľudský čin je alebo dobrý, alebo zlý, podľa toho, čo má za predmet, za cieľ alebo za akých okolností sa koná.

Predmet, cieľ a okolnosti sú teda prameňom mravnosti našich činov.

Podľa predmetu: modliť sa je čin dobrý, kradnúť je čin zlý.

Podľa cieľa: modliť sa za Božiu pomoc pri krádeži je čin zlý, a kradnúť pre kostol je tiež čin zlý. Ľahostajné veci sa stávajú mravne dobrými, keď majú dobrý cieľ, ale na druhej strane nijaký dobrý cieľ nerobí zlý čin dobrým, teda „cieľ neposväcuje prostriedky".

Podľa okolností: zle robiť pred deťmi, je väčší hriech, ako keby bol spáchaný v tajnosti, lebo kazí iných a pohoršuje.

3. Treba sa modliť za milosť Božiu.

Bez pomoci Božej by sme neobstáli v mravnom ohľade, preto sa musíme stále modliť podľa príkladu

a príkazu Spasiteľa, aby nám Boh vždy poskytoval svoju milosť. Modlitba je riadnym prostriedkom na dosiahnutie Božej pomoci, preto ju netreba zanedbávať.

4. Musíme zachovávať zákony.

Boh spravuje tento svet svojimi večnými zákonmi. Keď rozumný tvor, človek, spravuje sa podľa týchto večných zákonov, zachováva zákon prírody. Zákon prírody je známy každému človeku, aj nevercovi od počiatku užívania rozumu, preto tento zákon zachovávať je povinný každý človek. Okrem toho Boh sám aj Zjavením svojím kodifikoval prírodný zákon vo svojom Desatore, veď napr. služba Bohu, úcta voči rodičom, starostlivosť o život vlastný a cudzí, to sú vlastne predpisy zákona prírody. Zákon prírody sa nedá zmeniť, iba v jeho aplikovaní môžu byť zmeny, nakoľko vyššie záujmy, vyššie životné zákony prírodné vždy požadujú svoje prvenstvo. Napr. možno zabiť človeka, ktorý útočí na môj vlastný život, možno vziať cudzí majetok, keď je ohrozená aj minimálna existencia mnohých iných, možno, ba treba brániť vlasť proti nespravodlivému útočníkovi.

Okrem zákona prírody Boh nám dal aj svoje Božské zjavené zákony. Také sú zákony ktoré hlása Spasiteľ v evanjeliu, užívanie sviatostí a patričnosť do Cirkvi svätej.

Ľudské zákony viažu človeka, keď ich vyniesol legitimný zákonodarca, napr. pápež pre celú Cirkev, štátne zákonodarné snemy pre svoje územie, — keď slúžia všeobecnému dobru, keď sú s mravného stanoviska bezchybné a spravodlivé, — a napokon, keď sú náležite vyhlásené, promulgované. Ak týmto požiadavkám vyhovujú, treba ich pokladať za nepriamu vôľu Božiu.

Či jednotlivé zákony a predpisy viažu aj vo svedomí, to závisí od prirodzenosti zákona. Napr. sú zákony, ktoré sú čisto trestné, sem patria trestné poplatky za niektoré priestupky, — potom sú zákony, ktoré určujú iba právoplatnosť v istých veciach, na-

pr. predpísaná forma testamentu atď. Vo svedomí nikto nie je povinný zachovať predpísanú formu, iba riskuje platnosť alebo neplatnosť.

Ale vo všeobecnosti treba svedomite zachovávať všetky legitímné ľudské zákony, nakoľko sú vradené do svetového poriadku Bohom stvoreného a chceného.

Dišpenzy, výsady, fyzická alebo morálna nemožnosť, alebo keby zachovaním predpisu zákona vznikly v danom prípade také škody, ktoré ani zákonodarca sám nemienil zaviniť, — to všetko oslobodzuje človeka od zachovávania zákona.

Keď sa minie cieľ zákona, zaniká aj zákon sám Zákonodarca môže zákon odvolať alebo zrušiť, ba aj dlhoročné a zákonodarcom trpené užívanie inej praxe môže abrogovať starý zákon a nahradiť ho novým.

5. Musíme konať podľa svojho správneho svedomia.

Svedomie je praktický úsudok nášho rozumu, ktorý nám pred činom naznačuje, či máme voľačo vykonať alebo nie.

Svedomie musí byť správne, lebo len správne svedomie môže súdiť správne o tom, či je voľačo zlé alebo dobré. Nesprávne svedomie majú tí, ktorí mylne pokladajú za dobré, čo je zlé a naopak; — tí, čo majú voľné, laxné svedomie a pokladajú za dovolené aj veci zakázané; — tí, čo majú svedomie prísne úzkostlivé, vidiac aj vo všedných hriechoch smrteľné; — škrupulanti, ktorí majú vo svedomí stále ťažkosti a nepokoje; — a napokon tí, čo medzi dvoma povinnosťami, ktoré sa navzájom vylučujú, nevedia si rady, sú zmätení a myslia si, že v každom prípade musia spáchať hriech (perplexné svedomie).

Zvláštna špecialita je farizejské svedomie, ktoré v maličkostiach býva úzkostlivé, ale v závažných veciach si nerobí nič z ťažkého priestupku mravných zákonov.

V každom prípade hlavnou regulou je, že treba konať podľa svojho svedomia a nikdy nie proti nemu, — ale keď zbadáme, že je ono mylné, treba ho napraviť a informovať, treba sa spravovať radami a predpismi skúsených ľudí, najmä dobrého spovedníka.

Svedomie naše musí byť aj isté. Istotou nám musí naznačiť, čo máme robiť a čo nie. V prípade nejasnosti alebo pochybnosti treba robiť to, čo je pravdepodobnejšie. Ináč pochybný zákon neviaže, ale statočnosť naša požaduje, aby vtedy, keď sa nepokladáme byť viazanými istým zákonom, bola pravdepodobnosť našej neviazanosti aspoň toľká, ako pravdepodobnosť, že nás predsa viaže.

6. Naše skutky majú byť záslužné.

V stave posväcujúcej milosti, teda keď sme sa ťažkým, smrteľným hriechom nevytvorili zo spoločenstva Božieho, sú naše dobré skutky záslužné a vedú nás istotne bližšie k nášmu večnému cieľu.

Duševným životom nadobúdame aj č n o s t i. Čnosť je stála náklonnosť k dobrému. Prirodzené čnosti nadobúdame stálym opakovaním dobrých skutkov, nadprirodzené čnosti vlieva nám Boh spolu s milosťou posväcujúcou, aby naše skutky boly pre večnosť záslužné.

Božské čnosti sa vzťahujú na Boha, sú to: viera, nádej a láska.

Mravné čnosti sa vzťahujú na náš život. Hlavné sú štyri čnosti základné: múdrosť, spravodlivosť, miernosť a sila. K týmto sa pridružujú ako nadprirodzené čnosti, dary Ducha Svätého.

7. Nesmieme páchať hriechy.

Hriech je ľudský čin protiviaci sa vôli Božej, javiacej sa navonok ako božský alebo ľudský zákon, vnútri ako svedomie.

Hriech proti prikázaniu, ktoré nás prísne a vo vážnej veci zaväzuje, spáchaný s plným vedomým rozumu a s plným súhlasom vôle, je h r i e c h s m r t e ľ n ý. Menuje sa takto, lebo ním stráca duša svoj

nadprirodzený život milosti a je vydaná večnej smrti, peklu. Je to najväčšia trúfalosť človeka proti Bohu, hrubá neposlušnosť, duševná samovražda, ba aj bohovražda, lebo veď smrteľný hriech je príčinou smrti Spasiteľovej.

Ináč máme len všedné hriechy, ktoré sú následkami našej nedbalosti alebo ľudskej slabosti, robia nám ťažkosti v dosiahnutí večného cieľa, ale nás od neho neodvracajú.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme vo veci menšieho významu, alebo keď sa previníme vo vážnej veci síce, ale v malej miere, napr. krádež maličkosti. Krivá prísaha, heréza, bohorúhanie a smilstvo nepripúšťajú takú menšiu mieru, — tvoria vždy ťažký hriech.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme vo vážnej veci síce, ale bez plného vedomia rozumu, v polospánku, v hocijakom opojení, alebo v prvom návale vášne.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme čo aj vo vážnej veci a pri úplnom vedomí, ale nie s úplným súhlasom vôle.

V týchto prípadoch ide o všedné hriechy. Ale pozor: kto ľahko pácha hriechy bez zvláštneho stránenia sa a bez bázne a studu, ten iste aj súhlasí s nimi.

Hriechy majú rozličné druhy podľa osôb a okolností. Je veľký rozdiel medzi jednoduchým luhaním a takou lžou, ktorou zapríčiníme hmotnú a morálnu skazu nášho blížneho.

Počet hriechov závisí od toho, koľko ráz zasahuje naša vôľa a dáva súhlas na čin nový. Keď je medzi hriechami časový odstup, vtedy aj počet hriechov je zreteľnejší.

Aj vnútorné hriechy páchame obrazotvornosťou, pamäťou a žiadosťami. Ale hlas pokušenia ešte nie je súhlasom!

Proti čnostiam sú postavené hriešne náklonnosti človeka, také sú aj sedem hlavných hriechov: pýcha, lakomstvo, smilstvo, závisť, obžerstvo, hnev a lenivosť.

Príležitosti ku hriechu sa práve tak musíme varovať, ako hriechu samého, lebo v mnohých prípadoch bez príležitosti niet hriechu, kto teda hľadá príležitosť, alebo v nej zotrváva, ten súhlasí s hriechom.

Povinnosti.

Mravný poriadok žiada od nás plnenie povinností. Podľa zákonov Božích a ľudských, takéto povinnosti požaduje od nás:

1. Boh voči sebe.
2. Naše zdravie.
3. Naša čistotnosť telesná a duševná.
4. Spravodlivosť k bližnému.
5. Láska k bližnému.
6. Rodina.
7. Cirkev svätá.

Viďme podrobnejšie tieto povinnosti a naše prípadné previnenia, hriechy proti nim.

1. Boh.

Podľa prvých troch prikázaní Božích sme povinní v Boha veriť, v ňom mať nádej, jeho nadovšetko milovať a jemu nábožnú úctu preukazovať.

Viera znamená za pravdu uznávať všetko, čo nám Cirkev ako Božie zjavenie predkladá, lebo ju pokladáme v tejto veci za neomylnú. Pre spasenie treba veriť aspoň toto:

1. že Boh je,
2. že je v troch osobách,
3. že druhá božská osoba prišla na svet spasiť nás,
4. že je posmrtný život, kde Boh odmení dobrých a tresce zlých.

Okrem toho každý kresťan má vedieť aspoň apoštolské Vierovyznanie, Otčenáš, Zdravas, Desatoro Božích a Pätoro cirkevných prikázaní, a o sviatostiach každému potrebných, o krste, Sviatosti Oltárnej a o sviatosti pokánia.

Vierovyznanie treba viac ráz v živote obnoviť v sebe a žiadať ho aj od iných.

Vieru svoju aj navonok musíme vyznávať, kedykoľvek to požaduje sláva Božia a dobro bližného. Tak vyznávajú svoju vieru mučeníci.

Nesmieme zaprieť svoju vieru, nesmieme sa pridať k nepravému náboženstvu, ani zdanlive nesmieme tak konať, ako by sme súhlasili s ním. Z povinnej zdvorilosti môžeme sa zúčastniť na pohrebe nekatolíka, ale nesmieme mať priamu účasť na nijakých náboženských úkonoch inej konfesie.

HRIECH proti VIERE je: vyložiť sa nebezpečenstvu straty viery, čítať protináboženské knihy, navštevovať neverecké kruhy, školy a zábavy. Niektoré knihy a školy Cirkev priamo zakazuje svojim veriacim (Index). Keď máme pochybnosti a pokušenia, treba statočne bojovať za vec Božiu a hlavne potlačiť svoje vášne a svoju ľudskú pýchu, lebo toto sú zdroje nevery, — treba sa poradiť s ľuďmi skúsenými a veriacimi, najmä duchovným.

Hriechom je schválne vyznávanie a hlásanie bludného učenia proti učeniu Cirkvi, takzvaná HERÉZA.

Hriechom je odpadlíctvo od viery kresťanskej, APOSTÁZA, prestúpenie k nepravému náboženstvu, vyznávanie nevery, vstup do spolkov alebo strán protináboženských, Cirkvou zakázaných. Hriechom je čítať časopisy a denníky vydávané týmito spoločnosťami a smermi. I keď sami načas ešte vieme zachovať vieru svoju, členstvom svojím a podporovaním tlače verejne vyznávame bezbožnosť a protikatolícky smer nepriateľov Cirkvi a pravej viery v Boha.

Hriechom je aj stála ĽAHOSTAJNOSŤ vo viere, úplná nevšímavosť náboženských vecí a povinností, takzvaný „liberálny" názor, podľa ktorého každé náboženstvo je dobré a

preto stačí trocha na Boha myslieť, trocha nazrieť do kostola a pritom nič inšieho nekonať, čo by sa nespratalo do všetkých náboženských systémov sveta naraz. Je to necharakternosť duševná a jalovosť ducha.

Nádej je očakávanie nášho večného blaha a všetkého, čo k tomu vedie, od všemohúceho, milosrdného a vo svojich sľuboch verného Boha. Táto nádej je prirodzená každému kresťanovi, ba čím viac skusuje v živote, tým viac skladá všetku svoju nádej jedine do Božej milosti. Nádej je vlastne úplná oddanosť do vôle Toho, ktorý jedine predvída všetko a spravuje všetko najmúdrejšie. Nádej, pravda, len vtedy je účinná a charakterná, keď aj s našej strany všetko možné podnikneme, aby sa ona splnila.

Hriechy proti nádeji:

TRÚFALOSŤ, — očakávať spásu a milosť, hoci sami sa nepričiníme. Takéto smýšľanie: „Ak ma Boh chce v nebi mať, on sa o to postará." To hraničí s bohorúhaním. Takéto cynické smýšľanie môžu mať len ľudia slabého charakteru a slabej vôle.

ZÚFANIE, — vzdať sa všetkej nádeje na spásu, neveriť, že by nám Boh mohol odpustiť alebo pomôcť. Toto je veľký hriech proti Bohu a spácha ho iba človek, ktorý má veľmi nízke a nesprávne názory o ňom. Sem patria aj takéto nemúdre výrazy: „Keby Boh bol, tak by nedopustil, aby sa toto stalo..."

MALÁTNOSŤ v náboženstve nie je výslovným hriechom, ale môže viesť k ľahostajnosti a k väčším hriechom. Malátny je človek, ktorému je už všetko jedno. Nemá pevnej nádeje ani v Bohu, ani na to, že sa napraví; stratil chuť na všetko a nechá ísť všetko dolu vodou, nech sa s ním stane, čo chce. Veľká to slabosť a treba proti nej udatne bojovať.

Láska k Bohu znamená milovať Boha pre jeho nekonečnú dobrotu a láskavosť, a vzhľadom na neho

milovať i seba i bližných svojich, ba aj ostatné všetko, čo on stvoril. Je to vedúca čnosť kresťana, lebo má určovať a usmerniť naše smýšľanie, naše slová a naše skutky. Všetko za Boha! Preto označil Ježiš lásku k Bohu ako prvé a základné prikázanie: „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou mysľou. Toto je najväčšie a prvé prikázanie." (Mt 22, 37.) Náš celý život, naše správanie, naša viera a nádej, naše modlitby, naše ohľady na iných, — to je všetko vyznávanie tejto lásky k Bohu, najmä sviatostný život katolícky!

Hriechy proti láske k Bohu:

NEDBALOSŤ vo veciach náboženstva, lenivosť v povinnostiach náboženských, nechuť k duševným veciam, k prehĺbeniu.

PREDNOSŤ dávať iným láskam pred láskou k Bohu, „zbožňovať" voľakoho alebo voľačo namiesto Boha.

NENÁVISŤ voči Bohu. Satanský hriech a ťažko mu rozumieť.

Úcta k Bohu vyviera z troch božských čností, z viery, nádeje a lásky k nemu. Prakticky znamená ona náboženstvo samo, bohoslužbu a verejné vyznávanie katolicizmu.

Boha si uctievame nadovšetko, ako všemohúceho Pána a Tvorcu nášho. Táto úcta je špeciálna a nikomu inému na svete neprislúcha. My sa Bohu klaniame. Adorácia patrí jedine Bohu. Cirkevným výrazom je to „cultus latriae". Týmto kultom si uctievame Boha a všetko, čo k nemu patrí podľa našej viery: svätú Trojicu, tri božské osoby, ba i človečenstvo Ježiša Krista, jeho najsvätejšie Srdce, krv, a so zreteľom na jeho spasenie aj jeho svätý kríž, lebo všetko toto sa vzťahuje na Boha samého. Svätých Božích si jednoducho len ctíme (cultus duliae), i Pannu Máriu, lenže uctievanie Bohorodičky staviame pred úctu ostatných svätých a anjelov (cultus hyperduliae).

Najjednoduchším a najprirodzenejším spôsobom bohoslužby je **modlitba**. Modlitbou nielen prosíme voľačo od Boha, ale predovšetkým povznášame svoju myseľ k Bohu, — to je vlastne podstata modlitby. Tak ho uznávame, tak sa mu klaniame. Môže sa to stať slovami v modlitbách jednoduchých, rozmýšľaním a vhĺbaním v rozjímaniach, v meditáciách, a prežívaním tajomstiev v kontemplácii. Modliť sa je najvznešenejšia úloha človeka, lebo vtedy sa stýka s Bohom samým.

Úctu treba nám preukázať aj **menu** Božiemu, preto ho „neberieme nadarmo". Meno Božie v každej jeho forme vyslovujeme len s pietou a bázňou. Najmä dávame pozor, keď sa odvolávame na Boha ako na svedka svojej pravdy, alebo keď Bohu voľačo sľubujeme, či tajne či verejne, aby úcta k jeho najsvätejšiemu menu, ktoré takto slávnostne užívame, netrpela nijakej ujmy. Všetko treba robiť a povedať v súvislosti s menom Božím tak, aby sláva a pocta tohto mena vo svete sa zveľadila a slúžila aj nám na spásu.

Zvláštnu úctu a bohoslužbu znamená plnenie veľkého príkazu Božieho o **svätení nedele**, dňa Pánovho. Nedeľa je aj odpočinkom telesným, ale je predovšetkým náboženskou povinnosťou, vyplývajúcou z úcty k Bohu. Tak sa má ponímať. Je to tretie prikázanie Božie. Má krásny cieľ: keď si človek telesne odpočinie, nech sa vznáša jeho duch k Bohu s povďačnosťou a uznaním Svätenie nedele spočíva v bohoslužbe a v telesnom odpočinku. Svätá Cirkev ako bohoslužbu predpisuje nám slyšanie svätej omše, ako vážnu povinnosť katolícku. Zakázané sú všetky práce poľnohospodárske a fabrické okrem nevyhnutných prípadov. Dovolené sú slušné zábavy a slávnosti všetkého druhu, nakoľko nehatia plnenie príkazu o bohoslužbe.

Hriechy proti úcte k Bohu:

NEMODLIEVAŤ SA, alebo iba s nepozornosťou len pre zvyk a len s ohľadom na iných.

PRETVÁRAŤ SA v náboženskom živote, konať náboženské úkony len preto, aby nás videli a chválili, alebo aby nezbadali naše špatné úmysly a skazenú dušu. To je farizejský hriech. Je to veľká necharakternosť využívať náboženstvo na klamanie ľudí.

MÁGIA sa pokúša démonickými silami konať mimoriadne veci. Démon je názov diabla, účinkujúceho proti sláve Božej a proti našej spáse v podnikoch sveta.

POVERA, viera vo veci, ktorým pripisujeme nerozumný a bezzákladný význam: amulety, zažehnávania, posunky a zvyky. Napr. v piatok nič nezačať, trinástky sa báť. V týchto veciach je vždy viac hlúposti než hriechu, hoci povera je náboženstvom mnohých inteligentných ľudí nižšieho svetonázoru.

MODLOSLUŽBA klania sa tvoru ako Bohu. Primitívnym spôsobom sa pácha u pohanov, moderným spôsobom u tých, čo heslá a ideové složky ľudské, napríklad štátnu moc, rasu alebo národ, vyvyšujú nad Boha tak, že ešte aj bohoslužba sa musí týmto premršteným složkám podrobiť.

SEANSY všelijakého druhu, ktoré chcú nadviazať styky s Bohom a duchovným svetom mimo Cirkvi a mimo kresťanstva. Tak robí špiritizmus, teozofia a iné spoločnosti Cirkvou zakázané. V najviac prípadoch je to nerozumné ukájanie náboženských potrieb nervove rozdráždených a nenormálne rozmýšľajúcich ľudí.

BOHORÚHANIE, keď človek schválne používa výrazy, ktoré urážajú Boha alebo svätých, najmä Pannu Máriu. Je to ťažký hriech surovosti. Každodenné „hrešenia", pri ktorých sa spomína Boh, duša a svätí, nie sú síce ťažkým hriechom, ale zlou obyčajou a tiež sú proti príslušnej úcte k Bohu.

KRIVÁ PRÍSAHA, keď človek prisahá na Boha, aby mu ľudia uverili lož. Krivoprísažník

má smrteľný hriech, pritom prezrádza svoj špatný charakter a zapríčiní mnoho ráz aj iným škodu, keď na základe jeho falošnej prísahy odsúdia nevinného. Ohromná zodpovednosť!

SĽUB svoj Bohu daný zrušiť.

SVÄTOKRÁDEŽ, keď človek poškodzuje alebo profanizuje Bohu zasvätenú osobu alebo vec. Sú to nielen krádeže posvätných predmetov a ich zneužívanie, ale i porušenie čistoty Bohu sľúbenej, a prelievanie krvi v kostole.

SIMONIA: nesprávny hmotný zisk za veci duchovné.

NESLYŠAŤ SVÄTÚ OMŠU NEDEĽNÚ alebo v prikázaný sviatok. Len vážne príčiny nás oslobodzujú od veľkej povinnosti Bohom, prírodou a Cirkvou prikázanej, preto bez takýchto príčin, iba z pohodlnosti alebo ľahostajnosti zanedbávať nedeľňajšiu a sviatočnú omšu je ťažkým previnením.

V NEDEĽU A VO SVIATOK ŤAŽKO PRACOVAŤ bez príčiny, najmä zo ziskuchtivosti a lakomstva.

2. Zdravie.

Naše telo je najkrajším dielom Božím, doživotným príbytkom a nástrojom duše našej a má byť aj chrámom Ducha Svätého. Podľa toho si ho máme chrániť a pestovať. Bez zdravého tela niet zdravého vývinu rozumu a schopnosti a niet ani nehateného duševného života. Prirodzená sebaochrana požaduje, aby sme sa starali aj o naše živobytie správnym a primeraným spôsobom, aby sme sa hlásili všade o svoje práva ľudské a náboženské. To všetko je potrebné na to, aby sme si svoje povinnosti voči Bohu, voči sebe a iným čím dokonalejšie mohli plniť.

Ale zdravie nášho tela je len vhodným prostriedkom naším k cieľu, k Bohu. A preto ak máme telo nezdravé alebo slabé, aj také telo musíme po-

staviť do služieb tohto cieľa. Ba patrí k vyššiemu heroizmu života znášať trpezlive neduhy tela a kríže života. Ale dávajme pozor, aby sme nepokladali za vôľu Božiu také choroby a nešťastia, ktoré sme si svojimi hriechmi zavinili sami. Také choroby a nešťastia sú viac dočasnými trestami za tieto hriechy. Vôľa Božia sa javí v zákone prírody a tento zákon sa usiluje mať nás zdravých nielen duševne, ale i telesne. Teda treba pestovať zdravie a krásu tela, ale nie z čisto hmotných a nízkych príčin, ale s hľadiska nadprirodzeného.

Ináč poradie vlastného zdravia v kresťanskej morálke je toto: Boh, duša vlastná, duša bližného, a len potom vlastné zdravie! Keď to vyššie záujmy požadujú, musíme obetovať nielen vlastné zdravie, ale i vlastný život.

Starosť o zdravie, telesné i duševné, o šťastie a blaženosť predpokladá lásku k sebe. Táto láska je nielen dovolená, ale aj prirodzená natoľko, že ju Spasiteľ určil za mieru lásky k bližnému. Pravda, musí byť zriadená a rozumná.

Svet má pred očima len zdravie tela, ale my sme kresťania, a vieme, že telo má svoju podstatnú formu: nesmrteľnú dušu. Duša spolu s telom tvoria človeka. Zdravie a vývin duše je ešte dôležitejší než zdravie a vývin tela. Jednostranná starosť o telo zabíja dušu a naopak, jednostranná starostlivosť len o duševný život môže škodiť telu a tak i duši samej.

Zriadená láska k sebe, starosť o zdravie tela, a najmä starosť o dušu vypestujú v nás zdravé rozmýšľanie kresťanské. Takéto rozmýšľanie mať je našou povinnosťou.

Hriechy proti tejto povinnosti:

PÝCHA: nezriadená láska k sebe a nerozumné, bezzákladné preceňovanie svojej osobnosti. Býva poväčšine hriešnym postojom duševne menejcenných ľudí. Čím viac hodnoty má v sebe človek, tým je pokornejší. A najmä

povedome vystupujúci človek nemá byť — pyšný. Povedomie dodáva autoritu a vážnosť, pýcha zosmiešňuje.

ZÁVISŤ: nezriadená bolesť zo šťastia blížneho. Niektorý človek závidí aj prácu inému. Závisť škodí len vlastnej osobe závistníka, mnoho ráz ho robí aj telesne nezdravým, ale hatí najmä duševný pokoj.

HNEV: nezriadená vzdorovitosť a neskrotná vášeň sebeckosti.

SAMOVRAŽDA je veľký hriech, lebo nikto nemá právo odňať si život, ktorý sám sebe nedal. Hriešne sú najmä malomyseľné myšlienky, v ktorých sme hotoví spáchať samovraždu. Ony dokazujú, že máme málo viery a že sme hrubo zanedbávali svoje náboženské vzdelávanie. Hriešne sú aj vyhrážky, ktorými iných strašíme, že sa zmárnime.

OBŽERSTVO: nezriadené užívanie pokrmov a nápojov.

FAJČENIE, ktoré sa stáva vášňou a pomaly, ale isto podrýva zdravie, je hriechom.

ALKOHOL sa stáva tiež náruživosťou, zbavuje človeka užívania smyslov a jasného rozmýšľania, ničí zdravie, odolnosť, duševný život a kresťanovi tak dôležité ukázňovanie seba. Znamená vždy zvady, biedu a nešťastie nielen osobné, ale celej rodiny. Kynoží cit zodpovednosti. Keď sa človek vedome spije, má smrteľný hriech. Stále užívanie alkoholu je stav hriešny. I alkoholizmus, i vášnivé fajčenie sú druhmi samovraždy.

OPOJENIE inými prostriedkami je tiež hriechom (kokain, éter, ópium, morfium, hypnóza). To môže byť iba liekom na prísny a svedomitý lekársky predpis, ale nikdy riadnym užívadlom.

NEBEZPEČENSTVU vystavovať svoj život alebo svoje zdravie bez príčiny, napr. nosiť iba

z márnivosti nedostatočné alebo nehygienické šaty, zúčastniť sa na nebezpečných pretekoch atď.

LAKOMSTVO: úzkoprsé a nesprávne pridržiavanie sa majetku. Ošklivi sa Bohu i ľuďom.

HMOTÁRSTVO: nezriadená láska k peniazom, ich hromadenie, výlučná starosť o telesné dobro, ktoré vytvára každý duševný život.

MÁRNOTRATNOSŤ: ľahkomyseľné utrácanie majetku, ktoré môže zaviniť biedu a nešťastie, na zbytočné veci a v hazardných hrách.

LENIVOSŤ: nevyužiť Bohom dané zdravie, silu a schopnosti, ale premárniť čas samými zábavami a jalovými spoločnosťami, zbytočnými rečami, vysedávaním a kartárstvom. Každé postávanie, ktoré nemá za cieľ odpočinutie po práci, je hriechom.

3. Čistotnosť.

Ako k zachovaniu seba ženie nás pocit hladu, tak k zachovaniu ľudského pokolenia ženie človeka pohlavný pud. Pohlavný pud podľa zákona prírody je na to, aby muž a žena sa navzájom sbližovali a vzali na seba mnoho ráz dosť ťažké povinnosti manželské a rodinné, a aby tieto povinnosti láskou a radostne plnili. Tento poriadok Boží určuje ukájanie pohlavného pudu, ktoré je teda dovolené len v manželstve na pôvodný cieľ. Mimo manželstva treba zachovať úplnú čistotnosť, v manželstve samom čistotnosť manželskú. To je vôľa Božia a zákon prírody, ktorý nestrpí ani výnimky, ani iného výkladu, ani sľavy. Cirkev je neohrozená ochrankyňa tohto dôležitého zákona.

Je to ťažká vec, žiť čistotne, a keď je voľačo, na čo potrebujeme pevného charakteru a zvláštnej Božej pomoci, je to práve zákon čistoty, ktorý sa bez modlitby a bez náboženského života ťažko plní.

Tento zákon jedine zaisťuje uskutočnenie plánu Božieho na rozmnoženie pokolenia ľudského, veď smilstvo a ľahtikárstvo vo veciach pohlavných degeneruje ľudí a robí ich neschopnými plodiť zdravú generáciu; rozkoše a slabosť jednotlivca nesmú prekážať veľkému dielu prírody.

Zákon čistotnosti ochraňuje rodinu a jej poslanie.

Zachováva ľudskú dôstojnosť, ktorá požaduje, aby rozum vládol nad telom a nie telesné vášne.

Robí telo naše chrámom Ducha Svätého, ducha Sily a múdrej miernosti. Bez čistotnosti niet opravdivého duševného života a nenaštrbenej viery. Smilné rozmýšľanie a skutky sú hrobom viery a charakterného života katolíckeho. Preto musíme sa vychovávať v láske k čistotnosti, hanblivosti a stydlivosti a musíme vyvinúť v sebe stály odpor a ošklivosť oproti nečistým pokušeniam.

V ťažkostiach nech nám slúži za potechu, že Boh nedovolí, aby sme boli pokúšaní nad naše sily, a že nie je hriechom, čo sa stalo bez nášho úplného súhlasu alebo vtedy, keď sme neboli pri jasnom povedomí. Svoje city voči iným musíme spravovať múdro a cieľuprimerane, aby neviedly k hriechu.

Zákon čistotnosti a zdržanlivosti sa vzťahuje na všetko, čo vyvoláva pohlavnú žiadosť.

Hriech nečistoty zakazuje šieste a deviate Božie prikázanie.

Hriechy proti povinnej čistotnosti sú:

PREDSTAVY nečisté, ak s nimi súhlasíme a v nich sa dobrovoľne kocháme.

POHĽADY na také veci, obrazy a sochy, ktoré dráždia pohlavný pud, a sú nielen letmé.

ČÍTANIA, DIVADLÁ, KINÁ A SPOLOČNOSTI neslušné.

HOVORIŤ, POČÚVAŤ A SPIEVAŤ necudné veci.

UKÁJANIE pohlavného pudu mimo užívania manželstva počnúc od prvého dotyku alebo

dráždenia až po úplné ukojenie, už či sa pácha na sebe samom, či s inou osobou.

VŠETKO, čo k takému čiastočnému alebo úplnému ukojeniu vedie: návštevy, hmaty, smyselné bozky, niektoré spôsoby tancovania.

V MANŽELSTVE užívanie ochranných prostriedkov proti počatiu je priestupkom proti zákonu prírody, teda zakázané a hriešne. Mnohí obmedzujú manželský styk na také dni, v ktorých podľa istých teórií je počatie pravdepodobne vylúčené. Proti takému zdržovaniu sa niet námietky.

OBŤAŽUJÚCE okolnosti zväčšujú hriech: cudzoložstvo, svätokrádež u osôb, ktoré sľúbily Bohu čistotu, neprirodzené ukájanie pudu atď.

4. Spravodlivosť.

Za druhé veľké prikázanie označil Spasiteľ: Miluj bližného svojho ako seba samého. Toto prikázanie predovšetkým predpisuje, aby sme nežiadali, nehovorili a nerobili bližnému to, čo si sami pre seba neželáme, teda aby sme boli voči nemu spravodliví. Ako my si hájime svoje práva, tak musíme rešpektovať aj práva iných bez rozdielu pohlavia, rasy, národnosti a náboženstva. Lebo bližný je nám každý človek, aj nepriateľ.

Ak schválne alebo neschválne sme ublížili svojmu bližnému, naša povinnosť je dať mu zadosťučinenie a nahradiť škodu.

Náš bližný má právo na svoj majetok. Nesmieme mu ho obmedziť, iba vtedy, keby rozsah majetku alebo spôsob užívania jeho ohrožovaly životné práva iných.

Náš bližný má právo na prácu a výživu, a preto sa musíme postarať, aby nemusel bez svojej viny hladovať alebo bedáriť.

Náš bližný má právo na svoju česť a váženosť. Nesmieme mu tieto hodnoty ohrožovať a ničiť.

Náš bližný má právo na vieru, nábožný život, na čnosť, predovšetkým na čistotnosť. Nesmieme ho

špatnou výchovou, školou alebo príkladom okradnúť o tieto životné hodnoty.

Náš bližný má právo na život a zdravie. Nesmieme mu zaviniť ujmu na zdraví a nesmieme mu vziať život, iba vtedy, keď to nevyhnutná obrana proti nespravodlivému útočníkovi požaduje.

Náš bližný má právo na slobodu. Nesmieme mu ju obmedzovať, iba vtedy, keď ho musíme trestať alebo z vyšších príčin spravodlivých od iných odlúčiť. Ale v každom prípade:

náš bližný má právo na spravodlivé zaobchádzanie.

Hriechy proti spravodlivosti voči bližnému:

KRÁDEŽ: nesprávne osvojenie si cudzieho majetku či hmotného, či duševného, nehnuteľnosti, hnuteľnosti, užívanie literárnej alebo inej vedeckej tvorby.

PODVOD: nespravodlivé a nedovolené nadobudnutie zisku a majetku, zneužívanie postavenia svojho, dôvery bližného alebo neinformovanosti jeho na tieto ciele.

ÚŽERA A DRAHÉ CENY: využitkovanie nevyhnutnej potreby bližného.

PODIEL na ukradnutom majetku alebo na nespravodlivých a nezaslúžených príjmoch.

DLŽOBY neplatiť je tiež poškodzovaním bližného.

ŠKODY A STRATY nenahradiť, keď sme ich my zavinili.

NEVERNÉ HOSPODÁRENIE s cudzím majetkom, nedbalosť, zanedbávanie potrebnej starosti o verejný majetok.

ZANEDBÁVANIE ÚRADNEJ STAROSTLIVOSTI, aby ľudia mali zamestnanie.

MALÉ MZDY platiť, spravodlivú mzdu zadržať, za prácu neplatiť, robotníka za lacný peniaz využitkovať.

PREPIŤ alebo PREHRAŤ peniaze, potrebné na výživu rodiny.

VYSOKÉ HONORÁRE žiadať najmä od ľudí, ktorí majú vymeraný a iba priemerný plat. V mnohých prípadoch je to hriešne zneužívanie svojich vedomostí na vykorisťovanie blížného. Sem patria aj premrštené požiadavky za vykonanú prácu robotnícku alebo remeselnícku.

ALMUŽNU A POMOC odoprieť tam, kde je pomoc nevyhnutne potrebná a je v našej možnosti a moci.

PREPUSTIŤ robotníka alebo zamestnanca bez spravodlivej a strate chleba primeranej príčiny.

OKLAMAŤ blížného slovom alebo skutkom.

LOŽ bez ohľadu na to, či škodí alebo neškodí blížnému, okrem nevinných a zrejmých žartov.

OHOVÁRAŤ: viny a chyby blížného vyrozprávať, aby mu to škodilo, alebo z čírej škodoradosti.

PLETKY: nerozmysleným alebo aj schválnym spôsobom zaviniť zvady a nedorozumenia medzi ľuďmi, najmä našuškávaním a tajnostkárstvom.

UDÁVAŤ blížného bez príčiny a z pomsty.

NACTIUTŔHANIE: povedať nepravdu o blížnom, aby mu to škodilo. Veľký hriech a ťažko škody napraviť.

FALOŠNE SVEDČIŤ najmä pod prísahou.

NEODVOLAŤ lož, ohováranie alebo nactiutŕhanie a falošné svedectvo, ktoré sme zavinili. Treba uskutočniť odvolanie a nápravu tam, kde sme hriech spáchali.

NEDAŤ ZADOSŤUČINENIE blížnému v týchto prípadoch, ani ho neprosiť o odpustenie, ale potuteľne zamlčať svoju vinu, ako by sa nebolo nič stalo. Nestačí sa vyspovedať z nactiutŕhania, ale treba vec aj napraviť, ináč niet ľútosti.

SLOVO SVOJE NESPLNIŤ.

SMLUVU NESPLNIŤ.

TAJNOSŤ prezradiť, ktorú sme boli povinní zachovať. Jediná výnimka je, keď predstavený musí vedieť o voľačom, aby mohol v dobro bližného a veci zakročiť.

DOZVEDAŤ SA nesprávnym spôsobom tajnosti iných, napr. otváraním listov atď.

VYUČOVAŤ iných k ľahostajnosti a nevere, ku hriechu.

POMÁHAŤ iným pri hriechu, spolu hrešiť.

VYCHOVÁVAŤ iných na zlé.

TRPIEŤ ZLÉ ŠKOLY a učiteľov, kaziacich mládež.

ZVÁDZAŤ bližného na hriech, napr. na nečistotnosť zbytočným a márnomyseľným obnažovaním tela, príliš voľným chovaním.

NÁSILIE spáchať zo smilstva.

MALOLETÝCH kaziť je zvláštne ťažký hriech.

ZDRAVIE bližného poškodiť ubitím, poranením, hriešnou nedbalosťou, nedovoleným lekárskym zákrokom.

BOLESTI či duševné, či telesné zaviniť bližnému nesprávnym chovaním, stálym hnevaním, zvadami a krikom.

ZAVRAŽDIŤ bližného.

ZABIŤ bližného bez dostatočnej a vážnej príčiny, ktorou môže byť len sebaochrana iným spôsobom nemožná. Vojna je dovolená proti nespravodlivému útočníkovi. I súd má právo odsúdiť človeka na smrť.

ĽUDSKÝ PLOD vyhnať alebo zabiť je vždy vraždou, i keby boly obľahčujúce okolnosti.

SÚBOJ, pri ktorom je ohrozený život stránok, alebo ich zdravie.

TRESTAŤ bližného nespravodlivo, mučiť ho, zavrieť alebo iným spôsobom mu zamedziť slobodu bez príčiny a nepovolane.

5. Láska k bližnému.

Spasiteľovo prikázanie o láske k blížnému: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého, — obsahuje v sebe aj pozitívnu stránku: mať k nemu aspoň akúsi počiatočnú lásku, všeobecnú a vnútornú, a to tiež bez rozdielu, ešte aj k nepriateľovi. Sama spravodlivosť teda nestačí v kresťanskej morálke.

Táto láska požaduje, aby sme mali aspoň akési vnútorné uspokojenie v tom, keď sú iní šťastní, keď sú dobrí, — aby sme boli ochotní im ísť na pomoc, ak by bolo treba. Kresťan nesmie chovať v sebe nenávisť voči nikomu. Sympatia a antipatia sú veci prirodzené, jeden človek sa nám páči, druhý nám ide na nervy, ale v každom prípade sa musíme vedieť opanovať.

Skutkami svojimi musíme dokázať, že máme lásku k svojim bližným. Tieto skutky sú telesné a duševné skutky milosrdenstva. Telesné skutky milosrdenstva sú: lačných kŕmiť, smädných napájať, pocestných do domu prijať, nahých odievať, nemocných navštevovať, väzňov vykupovať, mŕtvych pochovávať. Duševné skutky milosrdenstva sú: hriešnikov karhať, nevedomých vyučovať, pochybujúcim dobre radiť, smutných tešiť, krivdy trpezlivo znášať, ubližujúcim odpúšťať, za živých a za mŕtvych sa modliť.

Almužnu dávať, chudobných napomáhať musíme aj z lásky, nielen podľa spravodlivosti. Napomínať iných je tiež našou povinnosťou, lenže napomenutie sa musí robiť správne a nezištne.

Láska k bližnému nám predpisuje najmä, aby sme nedali iným pohoršenie, aby sme svojich bližných neškandalizovali. Pohoršenie je slovo alebo skutok, ktoré dáva bližnému príležitosť na hriech. Musíme sa varovať ešte aj takých vecí, ktoré sú síce povolené, ale v iných môžu vzbudiť pohoršenie alebo uvoľnenie mravných názorov. Najmä v spoločnosti, kde sú maloletí, treba dávať úzkostlive pozor na každé slovo a na každý pohyb. Možno, že práve naše slovo, i keď sme ho nepokladali za zlé alebo hrieš-

ne, je začiatkom pochybností a obratu k zlému v mladom človekovi.

Hriechy proti láske k bližnému:

NENÁVISŤ voči inému.

TRVALÝ HNEV.

NEODPÚŠŤAŤ tým, čo sa proti nám previnili, ale sú ochotní nás odprosiť. V duchu im musíme odpustiť aj bez odprosenia.

NENAPRAVIŤ bližných, nenapomínať ich, nekarhať, keď je to našou povinnosťou, alebo v našej možnosti.

SUROVOSŤ oproti bližným.

POHORŠENIE všelijakého druhu podľa stavu a okolností.

6. Rodina.

Okrem jednotlivého bližného máme mravný vzťah aj k spoločenským jednotkám. Najdôležitejšia z nich je rodina, zdravá bunka spoločnosti. Desatoro, najmä vo štvrtom príkaze, predpisuje a potvrdzuje zákon prírody o príslušnej úcte voči rodičom, ale naše povinnosti sú širšie, úcta voči rodičom môže byť iba základom nášho postoja v rodine.

Povinnosti manželov sú: spoločný život v spoločnom byte, — vernosť manželská, — a láska manželská. Manželia sú si rovní, ale muž je hlava v manželstve a v rodine, preto manželka sa má podrobiť jeho múdrym poriadkom.

Povinnosti rodičov sú: vychovávať nielen telo dieťaťa, ale i dušu jeho, aby sa ono stalo hodným občanom nielen vlasti, ale aj Cirkvi svätej, — posielať dieťa do takej školy, ktorá vychováva a vyučuje podľa katolíckych zásad, — v každom prípade postarať sa o náboženské vyučovanie svojich detí.

Povinnosti detí sú: milovať a ctiť si svojich rodičov, ich poslúchať, im pomáhať a im podľa možnosti čím viac radosti urobiť.

Aby sme rodinu vyživili, alebo čo i seba, mávame svoje povolania. Tu nás očakávajú tiež vážne po-

vinnosti, ktoré sa vzťahujú nielen na našu prácu, ktorú treba konať verne a svedomite, ale aj na širšie obecenstvo, ktorému slúžime.

Vlasť je tá široká rodina, ktorú nám treba milovať tiež. Legitimným predstaveným patrí úcta a poslušnosť. Musíme sa zúčastniť na každej starosti a práci verejného poriadku a blahobytu. Keď treba, musíme za vlasť aj svoj život obetovať.

Spravodlivé a potrebné dane platiť je našou povinnosťou.

Povinní sme sa zúčastniť na voľbách, ktorými sa volia zástupcovia obyvateľstva do zákonodarných a administratívnych sborov, a voliť takých zástupcov, ktorí zodpovedajú našim vlasteneckým a katolíckym zásadám a tieto zásady uplatnia.

Predstavitelia štátnej moci musia mať na zreteli prírodné, božské a cirkevné právo, chrániť dobré mravy a nestranne rozdávať hmotné prostriedky a hodnosti, Cirkev vo svojich úlohách podporovať a tiež aj svoje náboženské povinnosti konať. Boh je najvyšším správcom ľudských spoločností, preto voči veciam Božím ani jedna vláda nesmie byť ľahostajná a neutrálna.

Hriechy spoločenské:

NELÁSKAVOSŤ medzi manželmi, nedbalosť v udržaní potrebného súladu medzi nimi, ostré slová, nesprávne chovanie sa.

NEVERA manželská v mysli, slovách, v skutkoch.

OPUSTENIE manžela, manželky.

NEDBALOSŤ VO VÝCHOVE dieťaťa, najmä s náboženskej stránky, prednosť dávať nekatolíckej škole a výchove.

PREPUSTENIE dieťaťa nekatolíckej konfesii.

NELÁSKAVOSŤ voči deťom, ich súženie, nespravodlivé odstrkovanie menej milovaného dieťaťa.

POHORŠENIE dávať deťom.

ŠKODIŤ rodine zanedbávaním povinností, starosti, alkoholom, fajčením a zbytočnými zábavami.

NELÁSKAVOSŤ voči služobníkom, zneužívanie ich postavenia na hriech, batenie ich náboženských povinností.

NEDBALOSŤ v starostlivosti o zdravie rodiny, o budúcnosť detí.

NEÚCTA voči rodičom, neposlušnosť, — hanbiť sa za nich.

NELÁSKAVOSŤ a hrubosť voči rodičom, ubližovanie, ich okrádanie, klamanie.

NEDBALOSŤ, NESVEDOMITOSŤ a LENIVOSŤ v zamestnaní, v úrade. Ľahkomyselné vybavovanie vážnych vecí, zanedbávanie potrebného ďalšieho vzdelávania sa.

ZASTAVIŤ PRÁCU bez spravodlivej príčiny.

ÚKLADY proti verejnému poriadku a proti legitímnej moci.

FUNKCIE zastávať a ich sa pridržiavať, keď sme neschopní povinnosti, s nimi spojené, plniť.

ZRADIŤ záujmy vlasti pre hmotné výhody.

ZANEDBÁVAŤ občianske povinnosti.

VYNÁŠAŤ a ODHLASOVAŤ zákony, protiviace sa mravnému poriadku kresťanskému.

NARIADIŤ a PODPOROVAŤ svojou autoritou veci, ktoré sa protivia katolíckemu presvedčeniu.

7. Cirkev.

Cirkev je našou spoločnou matkou, ona je ochrankyňou a hlásateľkou dobrých mravov, učiteľkou a šíriteľkou evanjelia a jej hlava, sv. Otec je tuzemským zástupcom Kristovým. Preto sme povinní ctiť si ju, správať sa voči nej s detinskou láskou, žiť nielen v nej, ale aj s ňou, a podrobiť sa vďačne pre dobro našej duše a celej spoločnosti ľudskej jej predpisom a zákonom.

Naše povinnosti k Cirkvi sú najmä:

1. Úcta k sv. Otcovi, biskupom a kňazstvu.
2. Poznať dobre náuku náboženskú a plniť cirkevné zákony: najmä zákon o nedeľnom posluchaní omše svätej, ročnej spovedi, veľkonočnom prijímaní a o pôste.
3. Udržovať kostoly, fary, kňazov, učiteľstvo, liturgiu, cintoríny, slovom všetky ustanovizne Cirkvi svätej, i sociálno-charitatívne.
4. Obhajovať Cirkev a chrániť ju všade, zastupovať jej záujmy a starať sa, aby naši katolícki spolubratia a sestry sa uplatňovali nielen v súkromnom, ale i vo verejnom živote.
5. Zúčastniť sa na vnútornom apoštoláte, pomôcť kňazstvu v duchovnom pastierstve a v udeľovaní katechistickej náuky.
6. Podporovať misie medzi nevercami a pohanmi, medzi nekatolíkmi a odpadlíkmi, aby sa zveľaďoval počet veriacich.
7. Zachovať predpisy okolo sviatostí.

Hriechy proti Cirkvi:

NEÚCTIVOSŤ proti hierarchii a kňazstvu.

NEPOSLUŠNOSŤ proti cirkevnej vrchnosti.

HRUBÁ NEVEDOMOSŤ vo veciach náboženských a cirkevných.

ROČNÚ SPOVEĎ zanedbať.

ROČNÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE omeškať. Hriech v každom prípade.

V PIATOK mäso požívať.

SPRAVODLIVÝ PRÍSPEVOK na cirkevné ciele odoprieť.

NAPÁDAŤ CIRKEV, zradiť jej záujmy, stáť v službách proticirkevných, písať, čítať protikatolícke noviny.

STRÁNIŤ SA katolíckeho verejného života, apoštolátu.

ODKLADAŤ krst dieťaťa dlhší čas, nepostarať sa o pokrstenie narodeného dieťaťa, ktorého život je v nebezpečenstve.

NEPRIJAŤ SVIATOSŤ BIRMOVANIA, nepostarať sa, aby naši chovanci šli na birmovku.

PRIJÍMAŤ neúctive alebo nehodne, bez prípravy, bez potrebnej spovede, bez predpísanej lačnosti.

SPOVEDAŤ SA bez prípravy, neúprimne, bez ľútosti, bez zadosťučinenia, zatajením niektorých smrteľných hriechov.

POSLEDNÉ POMAZANIE zanedbať: nevolať kňaza ku chorému, keď je v nebezpečenstve života. Veľká je tu zodpovednosť lekára, aby vhodným spôsobom upozornil veriacich na túto povinnosť.

ROZVÁDZAŤ SA s legitimnou manželkou, manželom.

ŽIŤ V MANŽELSTVE, ktoré Cirkev katolícka nepožehnala. Je to stav hriešny, počas ktorého niet spovedného rozhrešenia.

NESTARAŤ SA O OSLOBODENIE zpod cirkevného trestu. Najmä podľa Cirkevného zákonníka medzi inými vylúčení sú zo spoločenstva veriacich (exkomunikovaní):

1 Odpadlíci od viery kresťanskej, heretici a schizmatici (Can. 2314).

2 Vydavatelia, čitatelia a prechovávatelia kníh protikatolíckych a Cirkvou zakázaných (Can. 2318).

3 Katolíci, a) ktorí uzavreli manželstvo pred nekatolíckym kňazom,

b) ktorí vstupujú do manželstva so záväzkom, že niektoré dieťa bude vychovávané mimo Cirkvi katolíckej,

c) ktorí niektoré svoje dieťa dali pokrstiť nekatolíckemu kňazovi,

d) ktorí vedome odovzdávajú svoje dieťa **na výchovu** alebo vyučovanie v nekatolíckom náboženstve (Can. 2319).

4. Tí, čo vynášajú **zákony**, vydávajú nariadenia a predpisy proti slobode a právam Cirkvi (Can. 2334).

5. Tí, čo hociktorou **svetskou mocou** hatia vykonávanie cirkevnej právomoci (Can. 2334).

6. **Slobodomurári** a členovia podobných spolkov, ktoré pracujú proti Cirkvi alebo proti zákonitej svetskej moci (Can. 2335).

7. Neprávom užívajúci a zadržujúci **majetky** alebo práva cirkevné (Can. 2345).

8. Tí, čo zavinia **vyhnanie plodu — abortus —**, i matka sama (Can. 2350).

9. Tí, čo mali **súboj**, a všetci pomocníci (Can. 2351).

10. **Kňazi**, vstupujúci do manželstva čo aj civilného, aj osoby, čo s nimi do takého manželstva vstupujú (Can. 2388).

A ešte iné prípady, ktoré pre nedostatok miesta neuvádzam.

Vo všetkých týchto prípadoch rozhrešiť môže iba Svätá stolica. — V 3. a 8. prípade aj biskup —, prípadne zvlášť splnomocnený kňaz.

Kresťanská tradícia sosbierala najťažšie hriechy takto:

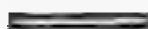
Sedem hlavných hriechov: 1. pýcha, 2. lakomstvo, 3. smilstvo, 4. závisť, 5. obžerstvo, 6. hnev, 7. lenivosť v dobrom.

Šesť hriechov proti Duchu svätému: 1. Opovážlive spoliehať sa na milosrdenstvo Božie, 2. nad Božím milosrdenstvom zúfať, 3 poznanej kresťanskej pravde odporovať, 4. milosť Božiu inému závidieť, 5. voči spasiteľnému

napomínaniu zatvrdilé srdce mať, 6. v nekajúcnosti zotrvávať.

Štyri do neba volajúce hriechy: 1. Úmyselná vražda, 2. neprirodzené smilstvo, 3. sužovanie nevinných vdôv a sirôt, 4. nespravodlivé zadržovanie mzdy robotníkom.

Deväť cudzích hriechov: 1. na hriech rady dať, 2. iných na hriech popudzovať, 3. iným kázať zhrešiť, 4. na hriech iných privoliť, 5. iným pri hriechu pomáhať, 6. pri hriechu iných mlčať, 7. hriechy iných zastávať, 8. hriechy netrestať, 9. hriechy iných chváliť.

Meditácia o morálke.

1. Kresťanská mravouka, tak krásne sostavená morálka, predstavuje nám nielen naše povinnosti, ale aj mnoho-mnoho hriechov, ktorými Boží poriadok mravný narušujeme a prestupujeme. V malom katechizme a v malých modlitebných knižkách, keď sme si ako maloletí spytovali svedomie, nenachádzali sme toľko hriechov, ako v tomto krátkom prehľade morálky. To bolo preto, lebo tie knižky boly a sú primerané nášmu útlemu veku.

Teraz, keď ako dospelí mužovia, ako dospelé ženy, ako vyrastnutí mladí ľudia, alebo ako starší chceme si dať do poriadku dušu, sluší sa hlbšie nazrieť do svojich účtov, ktoré nemáme vyrovnané s Pánom Bohom. Uvidíme, že u nás už niet tých menších a skoro nevedomých hriechov, z ktorých sme sa spovedávali kedysi ako školáci. My sa skoro denne previníme proti Božím a spravodlivým ľudským zákonom!

2. Tak často sa klamem heslom, že veď nemám hriechov, nezabil som, nekradol som, — nemusím ísť na spoveď. Je to skutočne veľký sebaklam. Ako ten, kto nenazrie do zrkadla, nevidí, či je zašpinený, tak ten, kto nenazrie do katolíckej morálky, si myslí, že je nevinný. Stačí nazrieť do soznamu, čo len

napochytre sostavených hriechov, priestupkov, nedbalostí svojich, hneď skrotneme a bijeme sa v prsia: odíď odo mňa, Pane, lebo som človek hriešny!

3. Vo spovedi robme charakternú a dôkladnú prácu. Alebo-alebo! Náš duševný pokoj a duševná istota to vyžaduje. Spovedajme sa dobre.

Ako sa máme vyspovedať?

Treba ponímať vec vážne. Je to vec Božia a vec našej spásy. Preto sa na spoveď dôkladne pripravujme, najmä ak sme sa už dávnejšie nevyspovedali. Taká ročná, polročná, ale i mesačná revízia si zasluhuje starostlivosť. Tobôž, keď sme zanedbávali aj ročné spovede!

Čím častejšie sa spovedáme, tým ľahšia bude príprava i spoveď sama. Ale i v tomto prípade nebude škodiť aspoň raz do roka urobiť podrobnú, generálnu revíziu.

1. Spoveď sa začína prípravou. Vzývame Ducha Svätého, aby nám pomohol poznať, uznať, srdečne oľutovať a úprimne vyznať naše hriechy.

2. Potom spytujeme svoje svedomie. Môžeme to robiť podľa Desatora a iných príkazov, ako je to v mnohých duševných zrkadlách, — alebo podľa svojich povinností voči Bohu, sebe a bližnému. Ale najlepšie je, keď preberieme soznam hriechov, ktoré sú v predchádzajúcej mravouke tejto knižky osobitnými písmenami tlačené, lebo svedomitý katolík chce byť dobre informovaný o svojom duševnom stave a chce vidieť jasno. No pre tých, ktorí sa častejšie spovedajú, je tu medzi spovednými modlitbami aj krátke duševné zrkadlo.

Zapamätáme si hriechy, ktoré sme spáchali, zisťujeme všetky okolnosti, ktoré tie hriechy menily v hriechy viacnásobné, ťažšie alebo ľahšie, pri ťažkých hriechoch rozpamätáme sa aj na ich počet.

3. Spoveď len vtedy má smysel, keď hriechy svoje za skutočné urážky Boha, teda za pravé hriechy

uznávame a pre lásku svoju k Bohu ich aj srdečne oľutujeme. Oľutovať treba aj taký hriech, ktorý nám pripravil telesnú rozkoš alebo z ktorého sme mali akýsi zdanlivý úžitok, lebo bez ľútosti niet úprimnej spovede a niet dobre vykonanej spovede. Tu netreba mať zjavné city, bolesti, stačí, keď uznávame svoju vinu, nebojazlivo a úprimne, a jednoducho ľutujeme, že sme mravný poriadok a Boha urazili. Radno je mať v ľútosti vyššie motívy: nekonečnú dobrotu a spravodlivosť Božiu, — teda mať dokonalú ľútosť. Číry strach pred trestami, pred peklom, vzbudzuje len nedokonalú ľútosť. Prirodzená ľútosť z ľudských ohľadov v spovedi nevyhovuje.

Vo svätej spovedi stačí ináč aj nedokonalá ľútosť.

Dokonalá ľútosť, ktorá vie banovať nad hriechmi preto, že bola urazená najvyššia dobrota, a ktorá vyviera z lásky k Bohu, je natoľko dôležitá vo sviatosti pokánia, že ona smýva hriechy už aj pred spoveďou. Pravda, táto okolnosť nás neoslobodzuje od skutočného vykonávania spovede okrem prípadu, keby sme nemali vôbec možnosti sa vyspovedať. Preto je dobré vzbudiť v sebe dokonalú ľútosť aj inokedy, keď sme spáchali ťažký hriech, najmä pred spaním, v nebezpečenstve života atď.

4. Ľútosť len vtedy je opravdivá, keď je spojená so silnou vôľou, že nikdy viac sa ťažkého hriechu nedopustíme. Táto silná vôľa je predsavzatie. Kto sa nechce zriekať hriešneho stavu, nemá čo hľadať na spovedi.

5. Potom sa vyspovedáme. Úprimne, nič nevynechajúc, nič neokrašľujúc. Tak ako sme si uvedomili svoje hriechy, tak ich povieme spovedníkovi. Môžeme ísť k takému kňazovi, ku ktorému máme väčšiu dôveru a u ktorého nás nič nehatí v úprimnosti. Ťažké hriechy treba vyznať všetky i s počtom a okolnosťami, meniacimi druh hriechu, teda povedať, koľko ráz sme zameškali nedeľnú sv. omšu, koľko ráz sme spáchali hriech nečistoty, či sami či s inou osobou, či slobodnou alebo nie atď.

Ak nemáme ťažké hriechy, vyspovedáme sa zo všedných. Môžeme pridať už predtým spovedané

hriechy, čo aj len hromadne: napr. takto: pripojujem všetky svoje hriechy, doteraz proti šiestemu Božiemu príkazu spáchané.

Po vyznaní hriechov ešte raz môžeme dať výraz svojej ľútosti a vtedy nám kňaz dá rozhrešenie, uložiac nám aj zadosťučinenie.

Kto bez svojej chyby vynechal ťažký hriech, platne sa vyspovedal a môže ísť na sv. prijímanie aj bez opakovania spovede. V nasledovnej spovedi to nahradí. Kto schválne vynechá smrteľný hriech, neplatne sa spovedá a nehodne prijíma, pácha svätokrádeže.

6. Kňazom uloženú pokutu, obyčajne modlitbu, odbavíme. Nemusí to byť hneď, ale je dobre vec neodkladať, aby sme na ňu nezabudli.

7. Spovedanie sa koná takto:

Kňaz má na sebe fialovú štólu. Mriežkami je oddelený od spovedajúcich sa. Keď zbadá, že si kľakneme do spovedelnice, dáva nám svoje požehnanie:

Dóminus sit in corde tuo et in lábiis tuis, ut rite confiteáris omnia peccáta tua. In nomine Patris et Fílii et Spíritus Sancti. Amen.	Pán nech je v tvojom srdci a v tvojich ústach, aby si sa mohol náležite vyspovedať zo všetkých svojich hriechov. V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

V tom sa aj my prežehnáme a začneme sa spovedať. Asi takto.

„Ostatný raz som bol(a) na spovedi pred. . Od toho času dopustil(a) som sa týchto hriechov . . .

Nasleduje vyznávanie hriechov svojich. Možno, že kňaz sa nás opýta na niektoré okolnosti, alebo nám pomáha doplniť priznanie. Môžeme zakončiť slovami: „Na viac sa nepamätám."

A hneď pridáme:

„Za všetky hriechy svoje z lásky k Bohu a z celého srdca ľutujem. Sľubujem, že sa polepším. Prosím pokutu a rozhrešenie."

Potom kňaz dáva krátke poučenie a povzbudenie, a uloží pokutu slovami:

„Za pokutu sa pomodlite . . ."

Potom sa modlí:

Misereátur tui omnípotens Deus, et dimíssis peccátis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam. Amen.

Nech sa zmiluje nad tebou všemohúci Boh a nech ťa po odpustení hriechov vovedie do života večného. Amen.

A pozdvihnúc pravicu dáva nám rozhrešenie:

Indulgéntiam, absolutiónem, et remissiónem peccatórum tuórum tríbuat tibi omnípotens, et miséricors Dóminus. Amen.

Dóminus noster Jesus Christus te absólvat: et ego auctoritáte ipsíus te absólvo ab omni vínculo excommunicatiónis (suspensiónis) et interdícti, in quantum possum, et tu índiges. Deinde *ego te absólvo a peccátis tuis, in nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.*

Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie tvojich hriechov nech ti udelí všemohúci a milosrdný Pán. Amen.

Nech Ťa rozhreší náš Pán, Ježiš Kristus, a ja v jeho mene rozhrešujem ťa od každého trestu vyobcovania (suspenzie) a interdiktu, nakoľko môžem a nakoľko ti je to potrebné. A tak *rozhrešujem ťa od tvojich hriechov, v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.*

Môže pridať ešte:

Pássio Dómini nostri Jesu Christi, mérita beátae Maríae Vírginis, et ómnium Sanctórum, quidquid boni féceris, et mali sustinúeris, sint tibi in remissiónem peccatórum, augméntum grátiae, et praémium vitae aetérnae. Amen.

Umučenie Pána nášho Ježiša Krista, zásluhy preblahoslavenej Márie Panny a všetkých svätých, čokoľvek dobrého učiníš a zlého pretrpíš, nech ti slúži na odpustenie hriechov, na zveľadenie milosti a na večnú odmenu. Amen.

Vo spovediach častejších a kratších kňaz užíva len hlavnú formulu absolúcie:

„Dóminus noster . . ."

V prípade veľmi súrnom, v nebezpečenstve života stačí, keď kňaz hovorí:

Ego te absólvo ab ómnibus censúris et peccátis, in nómine Patris ✠, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.	Rozhrešujem ťa od všetkých cirkevných trestov a hriechov, v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Prípravná modlitba pred spoveďou.

Otče môj, všemohúci Bože! Už ďalej nechcem niesť ťarchu hriechov svojich, už ďalej neznesiem, aby som bol ďaleko od Teba. Idem sa očistiť, idem k sluhovi Tvojmu, aby som dostal rozhrešenie, aby som počul z úst jeho spasiteľné slovo, ktoré ma oslobodí zo zajatia nízkosti a ľudskej vášne a vráti ma Tebe, Pane môj, vráti ma mojej ľudskej a kresťanskej dôstojnosti.

Čo som to zasa len vykonal? Nepomohly sľuby, nepomohol hlas svedomia, nepomohly napomínania, nepomohla výchova, — zhrešil som. Dal som sa strhnúť ľahkomyseľnými heslami života, podľahol som svojim vášňam, za chvíľkové výhody odhodil som od seba charakternú krásu duše a teraz tu stojím pred Tebou zronený, na stratu večného života odsúdený, na duši otrhaný.

No nezúfam, veď Ty, Bože, si láskavý a milosrdný. Ty nechceš, aby som s dušou svojou zahynul vo večnom zatratení. Ty čakáš na môj návrat. Ty vystieraš svoje otcovské ramená a ideš mi v ústrety, ako Otec márnotratnému synovi.

Premárnil som, áno, všetky tie krásne čnosti svoje, ktoré boly tak starostlivo vypestované a vychované v duši mojej, hodil som ich za mizerný groš rozkoše a pýchy nesvedomitým kupčiarom tohto sveta, — premárnil som tie cenné sily duše svojej, ktoré sa tak ťažko sbierajú v trpezlivom cvičení,

v dlhých náukách a trpezlivej výchove: vymenil som ich za lacné a pochybené hrdinstvá ulice a ľahkej spoločnosti. Stratil som pokoj duše svojej, stratil som nevinnosť srdca svojho, stratil som nebo v sebe prebývajúce, stratil som hviezdy nad čiernym klenutím tohto krátkeho života, stratil som žiaru vo tme tajomstiev sveta, stratil som slnko, stratil som svetlo, Teba, Pane a Tvoju svätú milosť!

Žil som a konal som, ako by som nemal pred sebou nijaký vyšší cieľ, len tieto chvíľkové radosti života, ako by nebolo večnosti, ako by som nebol stvorený na podobu Tvoju, ako by mojím cieľom a ideálom si nebol Ty, večný Bože, začiatok a koniec všetkého na svete. Konal som nerozumne, zabúdajúc na to, že bez Teba niet pokoja, niet trvalej blaženosti, niet opravdivej životnej radosti, niet charakterného rozmýšľania a niet vytrvalej práce.

Aký to rozdiel! S Tebou plnosť života, jasná myseľ, ušľachtilé city, stálosť a povedomie sily, — v hriechu prázdnota duše, zakalený rozum, najnižšie pudy, kolísanie a slabosť.

Nie, nechcem zostať v hriechu, nechcem zostať na tejto ceste. Pre vyššie veci som sa narodil, nie pre ľahostajné, hmotárske preživanie bezfarebných dní podpriemerného života. Musím stáť čistý a bezúhonný pred sebou, pred ľuďmi a najmä pred Tebou, Tvorca môj. Chcem byť taký, akým ma chceš mať Ty, akým ma chceš vidieť vo večnosti podľa pôvodného božského plánu svojho. Chcem vyrastať z prachu tvorstva k čistým výšinám Stvoriteľovým!

Nie nadarmo ma čakáš zpät, Bože, Otče môj. Idem vďačne a vstanem zas znova po toľkých pokleskoch a po toľkých nesplnených sľubovaniach. Podaj mi pomocnú ruku svoju, odtiahni ma s cesty zhubnej, ktorá vedie po okrajoch priepasti, ukáž mi zasa pravú cestu čnostného života.

Domov idem, Pane, k Tebe sa vraciam. Nebudem jesť cudzí chlieb otroctva, ale nasýtiť sa chcem živým chlebom nadprirodzeným, chlebom milosti a svätej Eucharistie.

Pošli mi teda, Pane, Ducha Svätého, Ducha Tvojho, Ducha jasnosti a sily, aby tento návrat, táto očista moja, táto spoveď moja bola dobrá a dôkladná, úprimná a jej účinky trvanlivé.

Duchu Svätý, Bože! Pomôž! Pozriem do duše svojej, chcem v nej vidieť a zbadať všetky hriechy svoje, nič nevynechajúc, nič nezatajac, chcem si uvedomiť svoju nevernosť, svoju slabosť a svoje všetky poklesky, ešte aj myšlienky a obrazotvornosť svoju chcem preskúmať, aby som mal jasný obraz svojej hriešnosti. Pomôž mi milosťou svojou, aby som bol úprimný, — a to nielen v spytovaní svojho svedomia, ale i v ľútosti svojej a vo spovedi svojej.

Matka Božia, Matka dobrej rady, útočište hriešnikov, oroduj za mňa. Amen.

Spytovanie svedomia

Pri dôkladnejšej spovedi preberiem z krátkej morálky tejto knižky s o z n a m h r i e c h o v, ktorými sa človek môže previniť proti jednotlivým svojim povinnostiam voči Bohu, sebe a bližnému. Tento soznam upozorní ma na mnohé veci, ktorých som si nevšimol v bežnom živote, najmä na to, že nielen skutkami a slovami hrešíme, ale mnoho ráz nedbalosťou a hriešnym rozmýšľaním.

Ináč môžem nazrieť aj do tohto kratšieho z r k a d l a d u š e v n é h o, v ktorom sú shrnuté nakrátko všetky obyčajné hriechy proti Božím a cirkevným príkazom. Ťažké hriechy sú nápadne tlačené.

Tak sa pýtam:

Kedy som sa ostatný raz vyspovedal? Ťažký hriech som vtedy nevynechal? Mal som pravú ľútosť? Mal som silné predsavzatie?

Prvé prikázanie Božie: Modlil som sa? Ako som sa modlieval? Hanbil som sa vyznávať vieru svoju? Snímal som klobúk pred kostolom? Prežehnal som sa pred kostolom? Spáchal som svätokrádež? Hovoril som proti viere katolíckej? Pochyboval som vážne a schválne vo viere? Čítal som vďačne knihy alebo časopisy, ktoré písaly proti viere? Počúval som také reči? Podporoval som, kupoval som protikatolícke noviny, knihy a časopisy? Podporoval som protikatolícke podniky? Nenadobudol som si potrebné vedomosti vo viere katolíckej? Čítal som aj knižky s náboženským obsahom?

Druhé prikázanie Božie: Vyslovoval som mená sväté neúctivo? Preklínal som? Krivo som prisahal? Prisahal som ľahkomyseľne? Sľuby svoje som splnil?

Tretie prikázanie Božie: Zameškal som počúvanie omše v nedeľu a vo sviatok? Iným som vykonávanie tejto povinnosti nezabránil? Zanedbával som kázne? Správal som sa úctivo v kostole? Nerobil som v nedeľu a vo sviatok ťažkú prácu? Nekázal som ju robiť iným?

Štvrté prikázanie Božie: Nezavinil som bolesť členom svojej rodiny, najmä rodičom? Nebol som hrubý voči nim? Nežičil som im zlé z hmotných príčin? Bol som trpezlivý v rodinnom kruhu? Postaral som sa o výživu, katolícku výchovu svojej rodiny? Bol som poslušný voči rodičom, predstaveným? Konal som svoje povinnosti v zamestnaní a v úrade? Bol som spravodlivý k podriadeným?

Piate prikázanie Božie: Neuškodil som inému na živote alebo na zdraví? Ťažko? Neuškodil som sebe na zdraví? Nepíjavam nadmieru? Nenávisťou a pomstou zachoval som sa k iným? Neprechovávam v sebe k iným zaťatý hnev. Nehnevám iných slovami a chovaním? Nežičil som iným veľkú škodu? Nezviedol som iných na hriech? Na veľký? Ne-

zavinil som medzi ľuďmi nepokoj a nesvár, zvadu a závisť?

Šieste prikázanie Božie: Nesúhlasil som s nečistými myšlienkami? Nekochal som sa v nich? Nevzbudil som nečisté žiadosti v sebe alebo v iných? Nesprával som sa ľahkomyseľne v spoločnosti?

Nespáchal som hriech nečistoty očami, ušami, dotykom, dráždením, alebo aj celkom na sebe, alebo s inými? Nezneužil som manželstvo nedovolenými prostriedkami? Neprevinila som sa proti dieťaťu, ktoré sa malo narodiť?

Siedme prikázanie Božie: Neukradol som voľačo inému? Veľmi cennú vec? Nezavinil som škodu inému? Nahradil som vec alebo škodu? Neoklamal som hmotne iného?

Ôsme prikázanie Božie: Nesvedčil som krivo proti inému? Vo vážnej veci? Pred súdom? Ohováral som? Na cti som neutŕhal lživými údajmi? Vo vážnych veciach? Neluhal som? Neupodozrieval som iných bez príčiny? Neláskavými slovami som neškodil blížným pred inými?

Deviate prikázanie Božie: Zhrešil som proti vernosti manželskej? Neohrozil som lásku a pokoj svojho manželstva, alebo manželstva iných? Nezaoberám sa myšlienkami na rozvrat manželstva? Nezvádzal som na hriech manžela, manželku iného?

Desiate prikázanie Božie: Nebol som závistlivý? Nežičil som zo závisti škodu inému? Netešil som sa takej škode?

Prikázania cirkevné: Zachoval som predpisy o pôste a piatkovom zdržovaní sa mäsa? O ročitých spovediach a prijímaní? Neporušoval som vážnosť pôstneho času hlučnou zábavou?

Modlitba na vzbudenie ľútosti.

Pane, Bože môj! Teraz už vidím jasne svoje hriechy, svoje ošklivosti. Teraz vidím, čo som vykonal. Neurazil som len mravný poriadok, bez ktorého by

sa stal tento svet javiskom neporiadku, vraždy a vymierania, ale urazil som Teba, Tvorcu svojho, ktorý si svojou múdrosťou stvoril túto prírodu, tento svet svojimi účelnými zákonmi. Urazil som Tvoju Velebnosť, ktorá je nadovšetko. Zneuctil som Tvoju svätú vôľu, ktorá sa tak mocne prejavuje všade vo svete, v Zjavení a v dušiach našich.

Uznávam, Pane, zhrešil som, ťažko som zhrešil. Nič netajím, nejdem sa vyhovárať, nejdem okrašľovať svoje špatné činy, svoje nepekné myšlienky a city. Naopak: ľúto mi je, nesmierne ľúto, že som zhrešil. Ty mi dávaš toľko ciest poriadneho života, toľko možností na čisté užívanie životných radostí, toľko prostriedkov na opravdivé šťastie, a ja som volil predsa cestu nesprávnu, hriešnu, Teba urážajúcu, dušu špiniacu, duševný pokoj ničiacu, ja som volil hriech.

A čo som ja vlastne, že som sa takto opovážil postaviť sa proti Tebe, proti Tvojmu zákonu, ó Pane, Bože môj? Prach mizerný, ktorý dnes je a zajtra sa stratí s povrchu zeme, ako by ho nikdy nebolo bývalo. O veď keby tento prach nebol spojený s nesmrteľnou dušou, ktorej večný osud závisí od spôsobu tohto krátkeho s prachom spojeného života! Prach som, malý červík na tejto zemi, a predsa som sa nebál podvihnúť svoju hriešnu myseľ proti Tebe, Večný Tvorca a všemohúci Pán. Ty si ma mohol pošliapať hneď, ako nehodného pre tento život. Mohol si mi život odňať, veď od Teba závisí každá chvíľa moja a mohol si ma zatratiť, aby som večne trpel za svoju trúfalosť a hriešnu smelosť.

Ale Ty si to neurobil. Čakal si a čakáš. Dobrý si, nekonečne dobrý. Čakáš, aby som sa polepšil. Zasluhujem ja takúto dobrotu a láskavosť? Zasluhujem si tieto chvíle, keď vidiac svoje hriechy, úprim-

ne ich ľutujem? Zasluhujem si tú veľkú milosť, že som na ceste k Tebe?

Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina!

Tvoju dobrotu som urazil, Tvojej dobroty nehodným som sa stal. Ľutujem, Bože, ľutujem! Zo srdca svojho ľutujem, že som tak robil. Čo je vo mne, za čo by som nemal ďakovať Tebe? Okrem hriechu všetko mám od Teba, svoje vlastnosti, svoj rozum, svoje zdravie, svoje schopnosti, — a ja som toto všetko, tieto krásne a neoceniteľné dary použil proti Tebe, proti Tvojej dobrote!

Nielen tieto dary mám pred sebou, ale Tvoju nekonečnú lásku voči mne, že si ma spasil. Prišiel si na svet, narodil si sa, prežil si všetky útrapy chudoby a práce, všetky bolesti ťažkého života, pretrpel si nevďaky, pretrpel si umučenie a krížovú cestu, dal si sa pribiť na kríž, umrel si za mňa. A to všetko za moju dušu, za moju spásu, aby si ma smieril s nebom, aby si mi mohol dať večné blahoslavenstvo.

A ja som nemyslel na toto, ja som sa hnal za radovánkami a za jalovými kratochvíľami tohto krátkeho života. Chcel som strráviť svoj čas nesprávne a stratil som pritom svoju dušu, stratil som svoju večnú spásu. Namiesto večnej blaženosti zaslúžil som si peklo, večný oheň a večnú vzdialenosť od Teba.

I Ducha Svätého si mi dal, i Toho som opustil. Nevšímal som si Tvojho Ducha, ducha opravdivej múdrosti a vedomosti, uveril som falošným múdrostiam svojich priateľov, uveril som falošným prorokom a blúdiacej vede tohto moderného sveta.

Pane, Bože môj! Ľúto mi je, že som zhrešil, ľutujem za svoje hriechy preto, že som urazil Tvoju dobrotu. Ľutujem preto, že som sa vzdialil od Teba, od večnej láskavosti, od pravej radosti a blaženosti duše svojej. Len v Tebe môžem nájsť svoj pokoj du-

ševný a svoju trvalú radosť. Chcem, aby si mi boi aj naďalej láskavým Otcom. Ó odpusť mi, Pane, odpusť mi moje neprávosti, odpusť mi moje hriechy, moje ťažké previnenia.

Pre Tvoju večnú a nekonečnú dobrotu Ťa prosím, odpusť mi.

Pre svätú krv Kristovu Ťa prosím, odpusť mi.

Pre večnú jasnosť Ducha Svätého Ťa prosím, odpusť mi, Pane!

Ježišu, buď mi milosrdný!

Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

Kyrie, eleison. Pane, Ty mi odpustíš, Pane, ďakujem.

Modlitba na vzbudenie predsavzatia.

Pane, Bože, Otče môj! Ty si ochotný odpustiť mi všetky hriechy moje. Tvoja láskavá dobrota a Tvoje milosrdenstvo je nekonečné. Nie, nechcem viac hrešiť, nechcem sa viac vrátiť na nesprávne cesty! Nechcem viac zneužívať Tvoju trpezlivosť a otcovskú zhovievavosť!

Ó Bože, ako ťažko je to, obstáť v týchto pokušeniach. Už teraz cítim v sebe búrenie protivných živlov, už teraz voľačo protestuje vo mne proti mojej ľútosti, už teraz pracuje vo mne vášeň, svet a diabol, aby ma zas znova zviedly. Ako by to všetko bolo nad moje sily!

Neopúšťaj ma, Pane, neopúšťaj ma! Ja si silne zaumieňujem, že sa budem chrániť všetkej príležitosti, ktorá ma môže zviesť na hriech. Chcem sa stániť všetkých miest, všetkých osôb, ktoré pre mňa znamenajú možnosť hriechu. Chcem sa správať voči svojim priateľom tak, aby videli, že som Tvoj, Pane, a že mám zásady a že z týchto zásad ne-

popustím za nijakú cenu. Zachovaj ma pre seba, ó Pane, zachovaj ma!

Tvoje priateľstvo mi bude najsvätejšie a Tvoje zákony jediné smerodajné, Bože všemohúci.

Nechcem upadnúť do nijakého hriechu a podľa možnosti chcem všetko napraviť, najmä pohoršenia, ktoré som svojím zlým príkladom a zvádzaním zavinil u iných. Ináč to bude odteraz, ináč to musí byť. To je Tvoja vôľa, to je aj moja vôľa, pevná a odhodlaná!

Ale čože vládze táto moja vôľa, Pane? Veď koľko ráz som už sľuboval a koľko ráz som predsa len znova zhrešil.

Pane, Tvoju milosť potrebujem! Tvoju pomoc nadovšetko! Bez Tvojej milosti som nič, prázdny hlas a vetrami klátená trstina. Sľubujem znova, prejavujem svoju vôľu a ochotu, mám silné predsavzatie, — ale pomôž mi, Pane, pomôž mi, keď sa budú zas hlásiť vo mne hnev a závisť, keď prídu na mňa chvíľkové slabosti, keď sa niekedy vyrúti proti duši mojej celé peklo svojimi nástrahami a rafinovanými prostriedkami. Buď vtedy so mnou, Pane, aby som sa spamätal na toto predsavzatie moje. Posilňuj môj charakter, ochraňuj moje čnosti, utužuj telo, posväcuj myseľ moju!

Kiežby toto predsavzatie nebolo len čírym oduševnením a chvíľkovým vzplanutím dobrej vôle! Kiežby ono znamenalo skutočný a šťastlivý obrat v mojom duševnom živote!

Ježišu Kriste, dobrý pastier! Teraz ma berieš, stratenú ovcu, na láskavé ramená svoje! Ó stráž ma, chráň ma, aby som viac nezablúdil, aby som Ťa neopustil, aby som Tvoju starostlivú prítomnosť v milosti posväcujúcej nikdy viac nepostrádal.

Ježišu, Tebe chcem žiť, Tebe umierať, Ježišu, Tvoj chcem byť v živote a v smrti. Amen.

Modlitba pred samou spoveďou.

A teraz sa pokorím, Pane. Idem, vďačne idem ku kňazovi Tvojmu, aby som sa úprimne vyznával zo všetkých hriechov svojich. Čo je toto pokorenie, čo je toto azda neprijemné vyznávanie hriechov oproti mojim ošklivostiam a oproti trestu, ktorý som si nimi zaslúžil?

Ďakujem, tisíc ráz vrúcne ďakujem, Pane, že si mi túto duševnú očistu takou ľahkou spravil, že stačí jednoduché vyznávanie s ľútosťou, aby som sa od hriechov svojich oslobodil.

Úprimným chcem byť, pomôž mi, Bože môj, aby moja spoveď bola dobrá a úplná, dôkladná, ako to moja duševná vec vyžaduje, ako to aj Ty chceš, aby som sa napravil a aby bola čistá duša moja.

Prehovor ku mne, Pane, ústami kňaza, očisť ma vo svätej spovedi. Nech sa stane veľké dielo Tvojho milosrdenstva. Amen.

Po spovedi

prvou povinnosťou našou je odbaviť uloženú pokutu, modlitbu a to svedomite a pobožne.

Modlitba po svätej spovedi.

Dokončené je dielo milosrdenstva Tvojho, ó Pane. Obľahčilo sa mi na svedomí, obľahčilo sa mi na duši. Počul som spasiteľné slová: Ego te absolvo, — rozhrešujem ťa. Odpustil si mi, Pane. Odpustil si všetky hriechy moje. Nemôžem vysloviť radosť svoju, že som naraz taký čistý, taký bielučký ako napadnutý sneh. A nemôžem dostatočne vysloviť vďaky svoje, že táto očista sa stala Tvojím odpustením, Bože, láskavý Otče môj.

Viem, že za hriechy zasluhujem spravodlivý trest. Ty si mi odpustil trest večný, Ty si ma zas privinul

k sebe, už Ťa zas mám v srdci svojom, už zas znova žijem v milosti Tvojej, už zas ožíva duša moja, ale spravodlivosť musí byť dovŕšená dočasnými trestami. Ja tieto tresty s radosťou a vďačne prijímam, Pane, a vďačne ich beriem na seba už či to budú nepríjemnosti, či choroby, či pokorenia. Ale, Pane môj, aj tu buď milosrdný, aj tu buď láskavý, aj tu ber do ohľadu krehkosť moju.

Ďakujem Ti, Pane môj, že si vrátil duši mojej pokoj a čistotu. Teraz sa vrátim zas do sveta ku prácam svojim, a to s čistým svedomím, novými duševnými silami a novou chuťou. Chcem zachovať svoje sľuby, chcem obstáť v živote čestne a kresťanským spôsobom. Ale keby sa v budúcnosti predsa stalo nešťastie, keby som znovu upadol do hriechu, nenechaj ma v ňom, láskavý Otče, volaj ma milosťou svojou zpät a pomôž mi k novému životu. Amen.

Krátka príprava k spovedi.

Vzývanie Ducha Svätého.

Príď, ó Duchu Svätý! Osvieť ma, aby som spoznal a uznal viny svoje, aby som srdečne oľutoval hriechy svoje, aby som mal pevnú vôľu život svoj napraviť, aby som sa úprimne vyspovedal a s Božou milosťou zasa spokojným svedomím pokračoval v ceste života. Amen.

Nebeská matka moja, Panna Mária! Oroduj za mňa, aby som sa vo sviatosti pokánia znova očistil a tak posilnený a obnovený stal sa hodnejším milostí Ježiša Krista, Syna Tvojho. Amen.

Spytovanie svedomia.

Kedy som sa ostatný raz vyspovedal? Či som sa od toho času dopustil ťažkého hriechu? Akého a koľko ráz? Či som splnil svoje povinnosti k Bohu, k se-

be, k bližným svojim, najmä k svojej rodine? Či som odbavoval svoje modlitby? Ako som sa správal v kostole? Ako som prijímal Sviatosť Oltárnu? Či som bol poslušný rodičom, predstaveným? Či som bol trpezlivý, láskavý a pokojamilovný oproti iným? Či som iným neuškodil poznámkami, ohováraním, nactiutŕhaním, upodozrievaním? Či som o iných nehovoril alebo nepísal nespravodlivo s hnevom? Či som iných zbytočne neobťažoval? Či som inému škody nezavinil, či som neklamal, neluhal? Či som nemal nečisté myšlienky, slová, alebo skutky? Či som s pokušeniami nesúhlasil? Či som nedal pohoršenie? Či som nebol pyšný, inými opovrhujúci? Či som nebol závistlivý? Či som nemárnil čas? Či som bol mierny? Či som sa v piatok zdržoval mäsa? Či som sa nehanbil vyznať svoju vieru? Či som sa zastával viery a či som podporoval svoju Cirkev a svojich spoluveriacich? Či som poslúchal v nedeľu celú sv. omšu pozorne?

Ľútosť a predsavzatie.

Bože môj, slabý som, a zasa som Ťa urazil, zasa som upadol do svojich chýb. Uznávam to a ľutujem, lebo som tak preukázal svoju nevďačnosť k Tebe, najláskavejší Otče môj. Ale Ty vieš, že Ťa milujem a že nadovšetko Tebe chcem slúžiť, preto mi odpusť znova moje poklesky, posilni ma, aby som sa milosťou Tvojou predsa napravil. Nestály som a ľahko podľahnem pokušeniam, ale preto znova pevne sľubujem, Pane môj, že sa pričiním nikdy viacej nehrešiť a každej príležitosti ku hriechu sa svedomite chrániť. Najmä chcem mať úzkostlivú starosť o to, aby som do svojej hlavnej chyby... znova neupadol. Bez Tvojej milosti to nepôjde, preto buď mi, Bože, na pomoci. Ježišu, buď mi milosrdný!

Vďaky po spovedi.

Otče láskavý! Ďakujem Ti, že si ma znova očistil, že si mi znova odpustil, že si ma vo svojej láske znova posilnil. Daj, aby aj táto spoveď slúžila mi na ďalšie pokračovanie v duševnom živote a na zveľaďovanie Tvojej milosti. Za Tvoju ustavičnú milosrdnú lásku chcem sa Ti odslúžiť svojou vernosťou a svojou odhodlanosťou vytrvať s pomocou Tvojou v dobrom. Prijmi láskave tento môj sľub a nedopusť, aby som Ťa čo len všedným hriechom urazil. Amen.

Modlitba za stálosť vo viere.

Pane, ku komu máme ísť? Ty máš slová spásy a večného života! Ježišu Kriste, Spasiteľu môj, posilňuj ma milosťou svojou vo svätej viere, daj, aby nad všetkými pochybnosťami mojimi stála vždy Tvoja božská osoba, Tvoj Duch Svätý, ktorý klamať nemôže, ale nás vedie vždy na ceste pravej a na ceste pravdy. Nedopusť, Majstre, aby som sa dal zvábiť slovami a stále meniacimi sa teóriami moderného sveta, alebo aby som popustil pre vášne svoje z prísnosti svojho náboženského presvedčenia. Všetko pominie, každý názor a každá falošná životospráva, len Ty zostaneš, Pane, naveky, a ja chcem zostať tiež s Tebou. Verím, verím, verím!

Modlitba za zachovanie čistoty.

Spasiteľu môj! nech nie je nadarmo vyliata Tvoja najsvätejšia krv za spásu duše mojej! Pomôž mi v mojich veľkých duševných bojoch, aby som držal nadvládu duše nad telom, aby som nepoškvrnil myseľ svoju a čisto zachoval aj telo svoje. Bez milosti Tvojej zhorím tu v ohni svojich vášní a budem horieť v ohni večnom. Pozdvihni, Pane, myseľ moju k vyššiemu ponímaniu života a spas ma. Amen.

Matka Božia, Matka moja nebeská, Tebe odporúčam myšlienky svoje, obrazotvornosť svoju, celé telo svoje. Chráň mi čistotu srdca. Amen.

Náuka o odpustkoch.

Spasiteľ dal Cirkvi svojej plnú moc rozväzovania a zaväzovania. „Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského, — povedal Petrovi —, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi." (Mt 16, 19.) Na základe tejto moci môže cirkev svätá odpustiť nám aj dočasné tresty, ktoré si za svoje hriechy i po odpustení zasluhujeme. Sviatosť pokánia odpúšťa večný trest.

Odpustenie celého trestu časného menujeme plnomocnými odpustkami. Neplnomocné odpustky sa merajú dňami alebo rokmi, nakoľko znamenajú odpustenie trestu tak, ako sa kedysi podľa starej disciplíny kresťanskej odpúšťalo hriešnikom, ktorí odbavovali verejné pokuty po isté dni alebo roky.

Odpustky udeľuje svätá Stolica a naznačuje podmienky ich prijatia, totiž predpísané dobré skutky alebo modlitby. Pravda, odpustky môžeme dostať len vtedy, keď nemáme dušu obťaženú ťažkým hriechom, teda keď sme v stave milosti posväcujúcej.

Meditácia o spovedi.

1. Pri sviatosti pokánia sa starostlivo chránim dvoch výstredností. Jednou je úplné zanedbávanie spovede, druhá zovšednenie tejto povinnosti. Kto si neodbaví aspoň do roka raz svoju spoveď, ten sa nemôže pokladať za praktického katolíka, ten nedbá o svoje kresťanské povinnosti, ten sa neživí chlebom eucharistickým, toho treba pokladať za hmotára a praktického neverca, ktorý si nezasluhuje meno katolícke.

Ale na druhej strane, keď z milosti Božej chodíme často na spoveď, treba dávať pozor, aby sa ona nestala len čírou formalitou. Nech je ona vždy príležitosťou na uznávanie svojej slabosti a nového oľutovania svojich hriechov celého doterajšieho života. Spoveď nám dáva vždy novú posilu a nové milosti, teda nikdy nie je nadarmo vykonaná.

2. Svedomitý človek sa usiluje viac ráz za života utiahnuť sa a obnoviť v sebe dôkladnejšie duševný život. To sú d u š e v n é c v i č e n i a, exercície. Dnes už máme exercičné domy pre každý stav a vek. Duševné cvičenia trvajú najmenej tri dni a vedie ich skúsený duchovný. Počas týchto exercícií sa očistí duša — via purgativa —, hlbšie nazrie do právd večných — via illuminativa —, a spája sa mocnejšie s Ježišom — via unitíva. Spásonosný je najmä systém sv. Ignáca, zakladateľa Spoločnosti Ježišovej. Kiežby mi Pán Boh doprial mnoho takýchto duševných obnov a radostí!

POMAZANIE — PRÍPRAVA NA VEČNÝ ŽIVOT

P a x   h u i c   d ó m u i — Et ómnibus habitántibus in ea!

Týmito slovami vkročí kňaz do príbytku, kde leží ťažko chorý. „Pokoj domu tomuto i všetkým, ktorí v ňom bývajú", — to je jeho úprimné želanie a svätá žiadosť cirkvi svätej.

Pokoj Boží je najväčším pokladom života katolíckeho a čože si má žiadať kresťanský človek iného vtedy, keď ho opúšťajú telesné sily a keď musí myslieť na večnosť, ako to, aby tento pokoj Kristov zavládol nad ním aj v ťažkej chvíli smrti a aby ho na prahu večnosti očakával tiež pokoj, pokoj večný, večné a slávne blahoslavenstvo.

Preto si ťažko chorý želá kňaza, chce mať pokoj s ľuďmi, pokoj v duši a zaistiť si pokoj večný. A preto kňaz prichádza do bytu s týmto pozdravením.

I s tou myšlienkou sa musím spriateliť, že voľakedy — možno, že čochvíľa — aj ja si budem volať kňaza, aby ma pripravil na večný život. A kiežby mi ho Boh dožičil! Veď mnohí umierajú neočakávane a náhle, nemajú kedy na prípravu, za niekoľko sekúnd sú na druhom svete.

Dobre je byť vždy pripraveným — na každý prípad. A keď príde ťažká choroba, ktorá síce nemusí znamenať koniec života, ale vždy upomína na smrť,

dobre je pripraviť sa podľa Božej vôle a prijať sviatosti. Príprava na večnosť je prijatie sviatosti pokánia, Tela Pána a sviatosti posledného pomazania.

Už teraz je dobre myslieť na to a uvedomiť si, čo kňaz robí pri posteli ťažko chorého. Už aj preto, aby sme nezameškali zavolať kňaza k ťažko chorým svojim milým, ktorí sú našej opatere sverení. Sväté obrady a modlitby nás upamätúvajú na to, že sa koná nimi vážna a Bohom predpísaná vec.

Po tom pozdrave pokoja kňaz, majúc na sebe superpeliciu a bielu štólu, složí na stôl nádobky so svätou Hostiou a olejom, kľakne si a klania sa sviatostnému Spasiteľovi. Na stole majú horieť aspoň dve sviece.

I domáci si pokľaknú a kňaz sa modlí:

Poďte, padnime na kolená a klaňajme sa! S hlbokou poníženosťou sa Ti klaniame, prevelebná Sviatosť Oltárna, pokrm života večného, lebo pod Tvojím spôsobom je skrytý Pán a Spasiteľ náš, Ježiš Kristus. Milujeme Ťa z celej duše a zo všetkej sily svojej, lebo Ty si všetkej lásky najhodnejší a si nás až do smrti miloval. Buď na veky chválená a zvelebovaná najsvätejšia Sviatosť Oltárna. Amen.

Potom vstane a svätenou vodou pokropí chorého a izbu, modliac sa:

Aspérges me, Dómine, hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor. Miserére mei Deus, secundum magnam misericórdiam tuam. Glória Patri...

Pokropíš ma, Pane, hysopom a budem čistý. Umyješ ma a ako sneh budem biely. — Zmiluj sa nado mnou, Bože, podľa veľkého milosrdenstva svojho. Sláva Otcu atď.

Prvá veta sa opakuje.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

Pomoc naša v mene Pána.

℟. Qui fecit coelum et terram.

Ktorý stvoril nebo i zem.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

A volanie moje nech dójde ku Tebe.

℣. Dóminus vobiscum.

Pán s vami.

℟. Et cum spiritu tuo.

I s duchom tvojím

Orémus. Intróeat, Dómine Jesu Christe, domum hanc sub nostrae humilitátis ingréssu, aetérna felícitas, divína prospéritas, seréna laetítia, cáritas fructuósa, sánitas sempitérna: effúgiat ex hoc loco accéssus daémonum: adsint Angeli pácis, domumque hanc déserat omnis malígna discórdia. Magnífica, Dómine, super nos nomen sanctum tuum; et béne ✠ dic nostrae conversatióni: sanctífica nostrae humilitátis ingréssum, qui sanctus et qui pius es, et pérmanes cum Patre et Spíritu Sancto in saécula saeculórum.

Modlime sa. Nech sa naplní, Pane, Ježišu Kriste, tento dom pri vstupe našom stálym šťastím, božským zdarom, jasnou radosťou, úrodnou láskou a trvalým zdravím Nech nemajú sem prístupu zlí duchovia. Nech sú tu anjeli pokoja a nech sa stratí z tohto domu každá skazonosná roztržka. Zvelebuj, Pane, nad nami najsvätejšie meno svoje, — a požehnávaj naše rozhovory. Posväť náš ponížený vstup Ty, ktorý si svätý a láskavý, a ktorý zostávaš s Otcom a Duchom Svätým na veky vekov.

℟. Amen.

Amen.

Orémus, et deprecémur Dóminum nostrum Jesum Christum ut benedicéndo bene ✠ dícat hoc tabernáculum, et omnes habi-

Modlime sa a prosme Pána nášho, Ježiša Krista, aby milostive požehnal tento príbytok a všetkých v ňom bývajúcich. Nech

tántes in eo, et det eis Angelum bonum custódem, et fáciat eos sibi servíre ad considerándum mirabília de lege sua: avértat ab eis omnes contrárias potestátes: erípiat eos ab omni formídine, et ab omni perturbatióne, ac sanos in hoc tabernáculo custodíre dignétur: Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in saécula saeculórum. Amen.

im dáva dobrého anjela strážcu a nech im dopraje, aby mu slúžili verne plnením zázračných zákonov Božích. Nech odvracia od nich všetky protivné mocnosti, nech ich oslobodí od všetkého strachu a neporiadku, a nech ich zachová v tomto byte zdravých: Ktorý s Otcom a Duchom Svätým žije a kráľuje, Boh na veky vekov. Amen.

Orémus. Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: et míttere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis, qui custódiat, fóveat, prótegat, vísitet, atque deféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum, Dóminum nostrum.
Amen.

Modlime sa. Vyslyš nás, svätý Pane, všemohúci Otče, Bože večný. Pošli nám s neba svätého anjela svojho, aby starostlive strážil a pozornou bedlivosťou ochraňoval všetkých, čo prebývajú v tomto príbytku. Skrze Krista, Pána nášho.
Amen.

Aj tieto starodávne latinské modlitby dokazujú, že sviatosť pomazania prináša do domu pokoj a zdravie.

Tu sa prítomní vzdialia a kňaz vyspovedá nemocného, obrátiac štólu svoju na fialovú stranu. Potom zavolá domácich, ktorí si kľaknú, a podľa okolností vzbudzuje v nemocnom vieru, nádej a lásku, napríklad:

Veríš, že je jeden Boh v troch osobách, Otec, Syn a Duch Svätý?

Chorý: Verím.

Veríš, že Syn Boží stal sa človekom a pre tvoje spasenie umrel?

Verím.

Veríš všetko, čo svätá rímskokatolícka cirkev učí?

Verím.

Dúfaš v zásluhy Ježiša Krista a v jeho nekonečné milosrdenstvo?

Dúfam.

Miluješ Boha z celého srdca svojho a nadovšetko?

Milujem.

Ľutuješ z celého srdca, že si ho hriechami urazil a jeho hnev na seba svolal?

Ľutujem.

Odpúšťaš zo srdca všetkým, ktorí ťa urazili, tak ako ty sebe žiadaš, aby ti Boh odpustil?

Odpúšťam.

Prosíš za odpustenie všetkých, ktorých si urazil alebo pohoršil?

Áno, prosím.

Tieto otázky upomínajú na otázky, ktoré kládol kňaz pri krste. Veď teraz sa rodí duša pre večnosť. Kňaz dá na seba zasa bielu štólu. Zazneje „*Confiteor*. . ." a ostatné, ako pri podávaní sv. prijímania. Kňaz, majúc v ruke svojej sv. Hostiu, obrátený ku chorému, hovorí: „*Ecce Agnus Dei* . . ." a „*Domine non sum dignus* . . .", — tri razy.

Potom podáva chorému sväté prijímanie, akiste posledné, — preto takto hovorí:

Accipe, frater (soror), Viáticum Córporis Dómini nostri Jesu Christi, qui te custódiat ab hoste malígno, et perdúcat in vitam aetérnam. Amen.	Prijmi, brat (sestra), na cestu telo Pána nášho, Ježiša Krista. Nech ťa On chráni od zlého nepriateľa a privedie do života večného. Amen.

Kňaz si umyje prsty v pripravenom pohári, z ktorého voda sa potom má vyliať do ohňa. Modlí sa:

℣. Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritu tuo.	I s duchom tvojím.
Orémus. Dómine sancte, Pater omnipotens, aetér-	Modlime sa. Svätý Pane, všemohúci Otče, večný

ne Deus, te fidéliter deprecámur ut accipiénti fratri nostro (sorori nostrae) sacrosánctum Corpus Dómini nostri Jesu Christi, Fílii tui, tam córpori, quam ánimae prosit ad remédium sempitérnum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum.
℟. Amen.

Bože, vrúcne Ťa prosíme, aby prijímanie najsvätejšieho tela Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, slúžilo nášmu bratovi (našej sestre) i telesne, i duševne k večnému spaseniu. Ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého, Boh na veky vekov.

Amen.

Aby chorý slušne odbavil svoje vďaky po prijímaní, môže sa kňaz s ním modliť takto:

„Našiel(la) som, koho miluje moja duša... nepustím ho." (Cant. 3, 4.) Ó pokrm a spasenie duše mojej, Kriste Ježišu! Bože môj a všetko moje! Ako sa Ti mám dostatočne poďakovať za toto nevysloviteľné dobrodenie, že si Ty, Stvoriteľ a najvyšší Pán, ku mne, nehodnému stvoreniu a služobníkovi(ci) vstúpil, a hriešne srdce moje ku prebývaniu vyvolil. Zaiste, keď na hriechy svoje pohliadnem, desím sa a pochopiť nemôžem, odkiaľ je tá láska, že si ma pokrmom svojho sv. tela nasýtiť ráčil. Preto, že neviádzem za túto lásku dostatočne sa Tebe poďakovať, tisíc a tisíc ráz Ťa chválim, velebím a Tebe sa klaniam, Pane a Bože môj! Obetujem Ti telo, dušu, myšlienky, slová a skutky svoje. Pohliadni, ó Ježišu, na túto moju chatrnú obetu, ktorú k nohám Tvojim skladám a s Tvojou nekonečnou obetou svätého kríža spojujem. Ráč milostive prijať túto obetu mojej vďačnosti a zostaň pri mne až do smrti, lebo Ty sám si povedal: „Kto je telo moje a pije krv moju, ten zostane vo mne a ja v ňom." Zostaň teda pri mne! Nič ma neodlúči od lásky Božej, ktorá je v Kristu Ježišovi, Pánovi našom. (Rim 8, 39.)

O blahoslavená Panna Mária, Matka božského Spasiteľa, ktorá si vo svojom panenskom živote nosila toho, ktorého pravé telo a krv ja nehodný(á) teraz som prijal(a), pre horkú smrť Syna Tvojho pokorne Ťa prosím, oroduj u neho, aby mi milostive odpustiť ráčil, čokoľvek som sa previnil(a) v prijímaní tejto prevelebnej Sviatosti a žeby ma voviedol do života večného Amen.

Posledné pomazanie.

Potom kňaz dáva chorému sviatosť pomazania. Upozorňuje ho, že táto sviatosť posilňuje dušu v ťažkej chorobe, ba — ak je to Božia vôľa — navráti aj zdravie tela. V každom prípade je táto sviatosť na to, aby človek, a najmä katolík, bol pripravený.

Kňaz sa pomodlí s chorým:

K Tebe sa utiekam, ó nekonečne milosrdný Bože a Vykupiteľu môj, Ježišu Kriste, ktorý si k potešeniu ťažko chorých veriacich ustanoviť ráčil sviatosť pomazania, aby si ich od pozostatkov hriechu oslobodil, k znášaniu choroby a k premôženiu pokušenia im potrebnú silu udelil, a ak by to k ich duševnému spaseniu bolo dobré, ešte aj predošlé zdravie prinavrátil. Vyslyš ponížené a vrúcnu modlitbu moju, ó dobrotivý Ježišu, a udeľ mi milosť Tvoju, aby som túto sviatosť hodne prijať mohol(a).

Očisť, Pane, dušu moju od všetkej škvrny hriechu. Daj mi trpezlivé srdce k plneniu Tvojej svätej vôle, udeľ mi svojho pokoja, ktorého svet dať nemôže. Učiň, aby mi nič tak na srdci neležalo, ako plnenie najsvätejšej vôle Božej. Tvoj chcem byť i v živote i v smrti. Amen.

Kňaz vystiera nad hlavu chorého pravicu svoju a hovorí·

In nómine Patris ✝, et Fílii, ✝ et Spíritus ✝ Sancti, extinguátur in te omnis virtus diáboli per impositiónem mánuum nostrá-

V mene Otca i Syna i Ducha Svätého nech sa zničí v tebe všetka moc diablova skrze vloženie našich rúk a na vzývanie

rum, et per invocatiónem gloriósae et sanctae Dei Genitrícis Vírginis Maríae, ejúsque inclyti Sponsi Joseph, et ómnium sanctórum Angelórum, Archangelórum, Patriarchárum, Prophetárum, Apostolórum, Mártyrum, Confessórum, Vírginum, atque ómnium simul Sanctórum. Amen.

preslávnej a svätej Bohorodičky, Panny Márie, jej vznešeného ženícha Jozefa a všetkých svätých anjelov, archanjelov, patriarchov, prorokov, apoštolov, mučeníkov, vyznavačov panien a všetkých svätých spolu. Amen.

Potom namočí palec do svätého oleja a maže chorého na jednotlivých čiastkach tela v podobe kríža, modliac sa formulu sviatosti:

Maže mu oči·

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam piíssimam misericórdiam, indúlgeat tibi Dóminus quidquid per visum deliquísti. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa očami previnil. Amen.

Maže mu uši·

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam piíssimam misericórdiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per audítum deliquísti. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa sluchom previnil. Amen.

Maže mu nos:

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam piíssimam misericórdiam, indúlgeat tibi Dóminus quidquid per odorátum deliquísti. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa čuchom previnil. Amen.

Maže mu ústa:

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam píssi-

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé

mam misericórdiam, indúlgeat tibi Dóminus quidquid per gustum et locutiónem deliquísti. Amen.

milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa chuťou a hovorom previnil. Amen.

Maže mu ruky:

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam piíssimam misericórdiam indúlgeat tibi Dóminus quidquid per tactum deliquísti. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa dotykom previnil. Amen.

Maže mu nohy:

Per istam sanctam Unctió ✠ nem, et suam piíssimam misericórdiam indúlgeat tibi Dóminus quidquid per gressum deliquísti. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa chôdzou previnil. Amen.

Pritom vždy olej ihneď sotrie vatou. Potom si sotrie olej s palca kúskom chleba, umyje si vodou a pokračuje:

Kýrie, eléison. Christe, eléison.

Kýrie eléison. Pater noster . . .

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otče náš . . .

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

A neuvoď nás do pokušenia.

℟. Sed líbera nos a malo.

Ale zbav nás od zlého.

℣. Salvum (am) fac servum tuum (ancillam tuam).

Spas služobníka(cu) svojho(ju).

℟. Deus meus, sperántem in te.

Bože môj, dúfajúceho (u) v Teba.

℣. Mitte ei, Dómine, auxílium de sancto.

Pošli mu (jej,) Pane, pomoc zo svätyne.

℟. Et de Sion tuére eum (eam).

A so Sionu ho (ju) chráň.

℣. Esto ei, Dómine, turris fortitúdinis.

℟. A fácie inimíci.

℣. Nihil profíciat inimícus in eo (ea).

℟. Et filius iniquitátis non appónat nocére ei.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Dómine Deus, qui per Apóstolum tuum Jacóbum locútus es: Infirmátur quis in vobis? indúcat presbýteros Ecclésiae, et orent super eum, ungéntes eum óleo in nómine Dómini: et orátio fídei salvábit infírmum, et alleviábit eum Dóminus: et si in peccátis sit, remitténtur ei; cura, quaésumus, Redémptor noster, grátia Sancti Spíritus languóres istíus infírmi (ae), ejúsque sana vúlnera, et dimítte peccáta, atque dolóres cunctos mentis et córporis ab eo (ea) expélle, plénamque intérius et extérius sanitátem misericórditer redde, ut ope misericórdiae tuae restitútus (a), ad prístina reparétur offícia: Qui cum Patre et eódem Spíritu

Buď mu (jej), Pane, silnou baštou.

Proti nepriateľovi.

Nech nič nemá nepriateľ proti nemu (nej).

A syn neprávosti nech mu (jej) neuškodí.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Modlime sa. Pane Bože, ktorý si skrze svojho apoštola Jakuba povedal: Keď z vás niekto onemocnie, nech povolá kňazov Cirkvi a nech sa modlia nad ním, mažúc ho olejom v mene Pánovom, a modlitba viery uzdraví nemocného a Pán mu poľahčí, a ak je v hriechoch, budú mu odpustené; — prosíme Ťa, Spasiteľu náš, vylieč milosťou Ducha Svätého, tohto nemocného(nú) z chorôb, zahoj jeho (jej) rany a odpusť hriechy. Odstráň od neho (nej) všetky bolesti duševné i telesné a milosrdne vráť mu (jej) úplné vnútorné a vonkajšie zdravie, aby mocou milosrdenstva Tvojho uzdravený(á) znova sa mohol(a) venovať svojmu

Sancto vivis et regnas Deus, in saécula saeculórum. Amen.

povolaniu. Ktorý s Otcom a s týmže Duchom Svätým žiješ a kraľuješ Boh na veky vekov. Amen.

Orémus. Réspice, quaésumus, Dómine, fámulum tuum N. (fámulam tuam N.) in infirmitáte sui córporis fatiscéntem, et ánimam réfove, quam creásti: ut, castigatiónibus emendátus(a), se tua séntiat medicína salvátum (am). Per Christum. Dóminum nostrum.

Modlime sa. Shliadni, prosíme Ťa, Pane, na svojho služobníka N. (svoju služobnicu N.) v nemoci svojho tela trpiaceho(u) a posilni jeho (jej) dušu, ktorú si stvoril. Nech súženiami napravený(á) cíti, že Tvoja moc ho (ju) uzdravila. Skrze Krista, Pána nášho.

℟. Amen.

Amen.

Orémus. Dómine sancte. Pater omnípotens, aetérne Deus, qui benedictiónis tuae grátiam aegris infundéndo corpóribus, factúram tuam multíplici pietáte custódis: ad invocatiónem tui nóminis benígnus assiste; ut fámulum tuum (fámulam tuam) ab aegritúdine liberátum(am), et sanitáte donátum(am), déxtera tua érigas, virtúte confirmes, potestáte tueáris, atque Ecclésiae tuae sanctae, cum omni desideráta prosperitáte, restítuas. Per Christum, Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Modlime sa. Svätý Pane, Otče všemohúci, večný Bože, ktorý nemocné telá napĺňuješ láskavým svojím požehnaním a tak svoje stvorenie zachraňuješ preveľkou svojou láskavosťou, — počuj milostive naše volanie a pomôž: osloboď svojho(u) služobníka(cu) z choroby, vráť mu (jej) zdravie, postav ho(ju) na nohy, posilni, mocou svojou ochraňuj a so všetkým túženým zdarom ho (ju) pre svoju svätú cirkev zachovaj. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Potom si kňaz kľakne a s chorým sa modlí:

Nekonečne milosrdný Bože! Apoštol Tvoj hovorí: „Modlitba viery zachráni nemocného. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov." (Jak 5, 15.) Ako sa Ti mám dostatočne poďakovať za to veľké dobrodenie, že si ma sviatosťou pomazania nemocných učinil účastným zázračnej svojej lásky? Chválim a zvelebujem Ťa a nikdy nezabudnem na toto veľké dobrodenie.

Ó dobrotivý Ježišu! „Oznámil som ti svoje hriechy a neprávosť svoju som nezatajil, a Ty si odpustil bezbožnosť môjho hriechu." (Žalm 31, 5.) „Zmiluj sa nado mnou, Pane, lebo som slabý." (Žalm 6, 3.) „Do Tvojich rúk porúčam ducha svojho, lebo Ty si ma vykúpil, Pane, Bože pravdivosti." (Žalm 30, 6.) Ty si mi navrátil rúcho nevinnosti. Dožič mi teraz pocítiť tú veľkú radosť, ktorú Ty viac cítiš nad obrátením jedného hriešnika, ako nad deväťdesiatdeväť spravodlivými, ktorí nepotrebujú pokánia.

Rozpáľ v mojom srdci lásku k Tebe a daj, aby som Tvojej svätej vôli bol(a) oddaný(á). „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako Ty." (Mt 26, 39.) Ja ochotne beriem tento kríž na seba, lebo Ty si mi ho poslal. Posilňuj ma, aby som Ťa v krížovej ceste Tvojej nasledoval(a). „Hotové je srdce moje, ó Bože, hotové je srdce moje." (Žalm 56, 8.) Tvoje sväté meno vzývam a v Teba dôveru svoju skladám. Niet iného mena, v ktorom by som svoje spasenie mohol nájsť.

Nech nás žehná, ochraňuje a do života večného uvedie Najsvätejšia Trojica, Boh Otec, Syn a Duch Svätý. Amen.

Tým sa obrad skončí. Keď hrozí nebezpečenstvo smrti, stačí táto krátka formula:

„Per istam sanctam Unctiónem indúlgeat tibi Dóminus quidquid deliquisti. Amen", a pomazanie čela.

Apoštolské požehnanie umierajúcemu.

Ak chorý je už v stave beznádejnom, kňaz mu udelí aj apoštolské požehnanie.

Najsamprv, ako na prípravu, pomodlí sa s ním tak, aby podľa možnosti aj chorý sám hovoril za ním, aspoň posledné vzdychy:

O Pane môj a Bože môj, pokorne prosím o odpustenie všetkých časných trestov a o plnomocné odpustky, ktoré udeľuje svätá cirkev na konci života môjho.

Ó Bože môj, verím v Teba, — dúfam v Teba, — milujem Ťa z celého srdca. Srdečne ľutujem za všetky hriechy a viny celého života svojho.

Ó Bože môj, hotový(á) som prijať a znášať všetky bolesti a muky, ešte aj samu smrť, s oddanosťou do Tvojej Božej vôle, ako trest za svoje hriechy. Ó Ježišu môj, spojujem svoje trápenie s Tvojím umučením. Pane, tu páľ a sekaj, len ma pre večnosť zachovaj! Ježišu, Boh môj a Pán môj! Ježišu, moje milosrdenstvo! Ježišu, moje zmilovanie!

Kňaz potom pokračuje:

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.	Pomoc naša v mene Pána.
℟. Qui fecit coelum et terram.	Ktorý stvoril nebo i zem.
Ant. Ne reminiscáris Dómine delícta fámuli tui (ancíllae tuae): neque vindíctam sumas de peccátis ejus. Kýrie eléison.	Pane, nehľaď na hriechy svojho služobníka (svojej služobnice) a netresci ho (ju) pre jeho (jej) viny. Kýrie eleison atď.
Christe eléison.	Otče náš . . .
Kýrie eléison. Pater noster.	
℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.	A neuvoď nás do pokušenia.
℟ Sed líbera nos a malo.	Ale zbav nás od zlého.
℣. Salvum fac servum tuum (ancíllam tuam).	Spas svojho služobníka. (svoju služobnicu.)

℟. Deus meus sperántem in te.

Bože môj, dúfajúceho v Teba.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

℣. Dóminus vobíscum.

Pán s vami.

℟. Et cum spíritu tuo.

I s duchom tvojím.

Orémus. Clementíssime Deus, Pater misericordiárum, et Deus totíus consolatiónis, qui néminem vis perire in te credéntem, atque sperántem: secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum réspice propítius fámulum tuum N., quem tibi vera fides, et spes christiána commméndant. Vísita eum in salutári tuo, et per Unigéniti tui passiónem et mortem, ómnium ei delictórum suórum remissiónem, et véniam cleménter indúlge: ut ejus ánima in hora éxitus sui te júdicem propitiátum invéniat, et in sánquine ejúsdem Fílii tui ab omni mácula ablúta, transíre ad vitam mereátur perpétuam. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Modlime sa. Najláskavejši Bože, milosrdný Otče, Boh všetkej potechy, ktorý nechceš, aby niekto zahynul, kto verí a dúfa v Teba, podľa nesmierneho milosrdenstva Tvojho shliadni milostive na služobníka svojho N., ktorého Ti odporúča pravá viera a nádej kresťanská. Navštív ho spasiteľnou milosťou svojou a pre umučenie a smrť Syna svojho udeľ mu milostive odpustenie všetkých hriechov, aby jeho duša v hodinu smrti našla Teba, ako láskavého svojho sudcu — a v krvi Syna Tvojho od všetkej škvrny očistená mohla prejsť do večného života. Skrze tohože Krista Pána nášho.

Amen.

Nasleduje *„Confiteor . . .“* potom *„Misereátur . . .“* a požehnanie:

Dóminus noster Jesus Christus, Fílius Dei vivi,

Náš Pán, Ježiš Kristus, Syn Boha živého, ktorý

qui beáto Petro Apóstolo suo dedit potestátem ligándi, atque solvéndi, per suam piissimam misericórdiam recípiat confessiónem tuam, et restítuat tibi stolam primam, quam in Baptísmate recepísti: et ego facultáte mihi ab apostólica Sede tribúta, indulgéntiam plenáriam, et remissiónem ómnium peccatórum tibi concédo.

dal svätému Petrovi apoštolovi svojmu moc sviazania a rozviazania, nech pre svoje láskavé milosrdenstvo prijme tvoje vyznanie a nech ti navráti prvotné rúcho, ktoré si bol dostal pri svätom krste, — a ja splnomocnený svätou Stolicou udeľujem ti plnomocné odpustky a odpustenie všetkých hriechov.

In nómine Patris ✠, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.

V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Per sacrosáncta humánae reparatiónis mystéria remíttat tibi omnípotens Deus omnes praeséntis et futúrae vitae poenas, paradísi portas apériat, et ad gaúdia sempitérna perdúcat. Amen.

Skrze najsvätejšie tajomstvá spásy ľudskej nech ti odpustí všemohúci Boh všetky tresty terajšieho a budúceho života, nech ti otvorí brány rajské a nech ťa vovedie do večnej radosti. Amen.

Benedícat te omnípotens Deus, Pater ✠, et Fílius, et Spíritus Sanctus. Amen.

Nech ťa požehnáva všemohúci Boh, Otec, Syn i Duch Svätý. Amen.

V súrnom prípade stačí formula:

Indulgéntiam plenáriam et remissiónem ómnium peccatórum tibi concédo. In nómine Patris et Fílii et Spíritus Sancti. Amen.

—

Meditácia o sviatosti pomazania.

1. Nik na svete takými vrúcnymi slovami a takou láskou neprosí Boha o uzdravenie naše, keď sme ťažko chorí, ako práve svätá cirkev vo svojich úrad-

ných modlitbách. Vlastne celý ten dojímavý obrad posledného pomazania nie je iným, ako skutočným posilnením duše, potešením chorého a úpenlivou prosbou k Bohu, aby nám vrátil zdravie. Aká je to teda hrubá nevedomosť pokladať túto sviatosť za strašenie chorého, že už musí umrieť!

2. Naozaj, Cirkev stojí nad posteľou našou v osobe kňaza ako starostlivá matka. Chcela by nás zachrániť, veď ona tiež potrebuje každú dobrú kresťanskú dušu, potrebuje apoštolské ruky a horlivých veriacich a plače nad každým, ako Ježiš nad Lazárom, ktorý ho z Božej vôle opúšťa a ide na večnosť. Preto tie dojímavé modlitby za uzdravenie. Ale pritom si je Cirkev vedomá svojej úlohy, aby rodila deti pre nebo, preto i pri všetkej jej žiadosti, aby nás Boh uzdravil, pripravuje nás pekne na smrť, aby sme sa hrdinsky podrobili vôli Najvyššieho a spokojne očakávali veľké a ťažké chvíle lúčenia sa so svetom.

3. Kiežby mi milosrdný Pán doprial tej veľkej milosti, aby som voľakedy pri úplnom rozume mohol dať do poriadku všetky svoje veci, hmotné a duševné, a umrieť s úplným súhlasom s vôľou Božou, spokojne očakávajúc príchod Pána. Modlím sa za túto milosť!

Dogmatika o sviatosti pomazania.

Posledné pomazanie je sviatosť, ktorou sa posilňujú ťažko chorí pomazaním svätým olejom a modlitbami kňaza.

Sv. Marek spomína vo svojom evanjeliu, že apoštoli, ktorých Ježiš poslal do Galilejska, označili olejom mnohých chorých a uzdravili ich. To bola príprava na založenie sviatosti, ktorej obrad opisuje svätý Jakub vo svojom liste takto: „Je niekto z vás chorý? Nech si povolá starejších Cirkvi a nech sa modlia nad ním a pomažú ho olejom v mene Pánovom. Modlitba viery zachráni nezdravého. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov" (5, 14).

Vzdialená matéria sviatosti je olej z bohúľ olivového stromu, biskupom posvätený. Matéria bližšia je mazanie tela, s predpisanou formulou.

Účinky sviatosti sú:

milosť sily, trpezlivosti a nádeje v smrteľnom boji,

odpustenie smrteľných hriechov, z ktorých sa chorý nevládal vyspovedať,

odpustenie všedných hriechov,

odpustenie časných trestov, — všetko predpokladá lútosť, —

uzdravenie, keby to Boh pokladal za dobré pre spásu duše chorého.

Z cirkevno-právnych predpisov o sviatosti pomazania:

Can. 938: Túto sviatosť platne môže vysluhovať len kňaz. Riadnym vysluhovateľom je miestny farár, ale s jeho povolením alebo predpokladateľným súhlasom môže sa požiadať hociktorý iný kňaz.

Can. 940: § 1 Posledné pomazanie sa má dať len takému veriacemu, ktorý pre chorobu alebo starobu je v nebezpečenstve smrti. § 2 V tej istej nemoci sa pomazanie neopakuje, iba ak nemocný medzitým bol uzdravel a znova upadol do smrteľnej choroby, čo aj do tej istej

Can. 944: Hoci táto sviatosť nie je bezpodmienečne potrebná na spasenie, predsa ju nikto nesmie zanedbávať. Všetkým možným spôsobom sa treba postarať o to, aby ju nemocní prijali ešte vtedy, keď sú pri pamäti.

Čo má byť pripravené, keď zavoláme kňaza ku chorému?

1. Bielym obrusom prikrytý stôl,
2. na ňom, ak máme, stojaci krucifix (kríž),
3. dve horiace sviečky,
4. svätená voda, ak kňaz neprináša,
5. trocha soli s kúskom chleba,
6. bavlna (vata),
7. pohár vody.

Použitá soľ, chlieb, vata a voda sa majú spáliť.

Meditácia o chorobe.

1. Aj najmenšia choroba je upomienkou na našu smrteľnú podstatu. Nesmiem nikdy stratiť vôľu a nádej na vyzdravenie, veď preto ma postavil Boh do

tohto života, aby som pracoval a slúžil na jeho väčšiu slávu, ale preto musím vždy myslieť aj ja na možnosť, že sa v chorobe stane nepriaznivý obrat a Boh ma povolá k sebe. Myslím na večnosť. Takto v každodennom živote i tak veľmi málo sa zaoberáme takýmito potrebnými myšlienkami.

2. Čas choroby treba dobre využiť. Človek je prikutý k posteli a k izbe. Dá sa všeličo prečítať, na čo inokedy niet času. A keď je choroba už takou jemnou návštevou Boha, treba sa zaoberať trocha aj dušou. Zdravá duša prv uzdraví aj slabé telo, ako duša prázdna, pochybujúca, o náboženstvo sa nestarajúca. Modlitebná kniha, nábožné čítanie, sv. Písmo a katechizmus sú najlepšími priateľmi v chorobe. Mnoho ráz Pán Boh na nás dopúšťa aj dlhšie trvajúce choroby preto, aby nás obmäkčil a priviedol k zdravšiemu kresťanskému rozmýšľaniu. Tam je príklad sv. Ignáca. Keby sa nebol dostal do nemocnice, nemali by sme dnes rehoľu jezuitov.

3. Krásna kresťanská čnosť je chorých navštevovať. I ja mám vždy na mysli svojich chorých známych. Poteším ich v mene Božom, pomôžem im, pobudnem u nich niekoľko minút, ale tak, aby som im nebol na ťarchu, a pomodlím sa za nich. Oj, dobre padne chorému milá návšteva, najmä v nemocnici, kde je vzdialený od svojich milých. O chudobných chorých treba mať osobitnú starosť. Charitu podporovať!

Modlitba v telesnej slabosti.

Pane, Bože môj! Tak rád by som pracoval, tak rád by som skladal k nohám Tvojim úlohy a výsledky svoje, a tak rád by som sa mnoho a vytrvale modlil, ale vidíš, Otče môj, slabosť telesná ma zdržuje. Nejde práca, nejde ani tak potrebná modlitba. Pričiním sa všetkým možným spôsobom, aby som bol práceschopný a vytrvalý v duševnom živote, ale aj

zatiaľ odporúčam sa, Pane môj milosrdný a dobrotivý, do Tvojej láskavosti tak ako som, slabý, neduhami utrápený. Prijmi tento stav môj za obetu a za zadosťučinenie za hriechy moje.

A pomôž, Pane, pomôž, aby som čím skôr zas novými duševnými a telesnými silami mohol Teba chváliť, Tebe pracovať a s Tebou sa radovať. Amen.

Modlitba v chorobe.

Spasiteľu môj, Ježišu Kriste, dostal som sa na prvú zastávku krížovej cesty: beriem na seba kríž choroby a telesnej slabosti. Ó pomôž mi milosťou svojou, aby som tento malý kríž s takou láskou a ochotou nosil, s akou láskou a ochotou si Ty vzal na svoje rameno kríž sveta za spásu duší. Chcem čím skôr vyzdravieť, aby som mohol zasa pracovať a nebyť iným na ťarchu, ale akokoľvek dlho budem musieť znášať nepríjemnosti a bolesti tejto choroby, Ježišu láskavý, pre Teba budem trpezlivý a budem myslieť stále na Tvoj kríž a na Tvoju krížovú cestu.

Daj, aby som čas choroby využil pre dobro duše mojej. Daj, aby ma teraz napĺňovaly spásonosné myšlienky. Daj, aby som jasnejšie videl v tejto čiastočnej samote svojej cesty pravého života, cesty, ktoré vedú k Tebe, Bože môj!

Každá ťažká noc prebdetá nech je tichou bohoslužbou na Tvoju slávu. Každá bolesť moja nech je vzdychom k Tebe a skromnou obeťou za všetky nesprávnosti a hriechy moje.

I zasluhujem si, Pane, zasluhujem si túto chorobu aj z trestu, že som toto telo tak často zneužíval proti Tvojim svätým zákonom. Zasluhuje si moja, teraz horúčkami obťažená obrazotvornosť svoje muky, lebo nebola ona mnoho ráz taká čistá, akou mala byť. Ale buď milosrdný, ó Pane, veď Ťa milujem nadovšetko a ľutujem, že som Ťa urazil. Nech ma aj tá-

to choroba napraví, nech ma duševne posilní, aby som po tejto chorobe ešte s väčšou láskou a oddanosťou mohol Tebe slúžiť a Tvoje sväté meno oslavovať. Amen.

Modlitba v chorobe k Matke Božej.

Matka moja nebeská, Panna Mária, pamätaj na mňa, keď takto ležím skrúšene chorý. Veď matky majú zvláštnu starosť o choré dieťa svoje. Viem, že sedíš na kraji postele mojej a so všetkou láskavosťou materinského srdca svojho oroduješ u Syna svojho za moje uzdravenie. Ďakujem Ti, starostlivá matka moja, že si viedla aj doterajší život môj tak šťastlive po tých nebezpečných obratoch medzi čnosťami a hriechami a že si ma zachránila od veľkej duševnej záhuby. Teraz sa odporúčam aj do Tvojho čistého srdca. Oroduj za mňa, aby sa s telom uzdravovala aj duša, aby s liekmi tela užíval som aj lieky duševné.

A nadovšetko oroduj za mňa, Matka moja láskavá, aby mi Tvoj najsvätejší Syn, Spasiteľ, udelil mnoho milostí na trpezlivé znášanie tejto choroby a na verné odovzdávanie sa do vôle Najvyššieho, ktorý je Pánom života a smrti. Amen.

Modlitba k anjelovi strážcovi v chorobe.

Anjelu Boží, ktorý z milostivého nariadenia Božieho vo dne v noci pri mne stojíš, zostri svoju stráž teraz, keď ležím chorobou postihnutý na lôžku svojom. Bedlive pozoruj všetky záchvevy duše mojej, starostlive chráň moje telo, oroduj ustavične u Najvyššieho Pána svojho, aby mi dal trpezlivosti, oddanej obetavosti a duševnej sily. Drž v rukách svojich silnú zbraň čistých duchov, aby sa nepriatelia mojej duše stránili mojej postele a aby bola vzdialená všetka zloba pekla a diabolských nástrah. Modli

sa, aby choroba, ktorá láme mojím telom, nezlomila aj dušu, ale naopak, húževnatosť duše Tebou strážonej nech zdolá chorobu a neduhy telesné. Modli sa, aby sme obaja — ak to bude vôľa Božia — čím skôr kráčali vonku na cestách povinností a krásneho katolíckeho života, alebo aby sme sa čím skôr videli v krásnom nebi. Amen.

Modlitba v ťažkej chorobe.

Pane, Bože môj, ktorý si ma stvoril, hľa, tu ležím zbavený všetkých svojich telesných síl a hatený som aj vo vykonávaní svojich náboženských povinností. Pane, Ty vieš, že Ťa milujem a že som sa usiloval vždy Tebe slúžiť a Tvoje najsvätejšie meno oslavovať. Prijmi teraz túto moju ťažkú chorobu ako stálu obetu a modlitbu na oltár Tvojej velebnosti položenú a ak je to Tvoja vôľa, ochotne beriem na seba i kríž a bolesti posledných dní života. Veď som kresťan a katolík, viem, že duša moja bude žiť naveky. Pane, Spasiteľu môj, len o to Ťa úpenlive prosím, nedopusť, aby som bol vo večnosti od Teba vzdialený, daj milosti, buď milosrdný, zmiluj sa, aby som mal dokonalú ľútosť nad hriechami svojimi a aby som so spokojným a čistým svedomím očakával uzdravenie alebo koniec. Amen.

Modlitba za chorého otca.

Milosrdný a láskavý môj Spasiteľu! Ty si sa tak dojímave a príkladne pridržiaval rodičovského domu v Nazarete a tak horlive si preukazoval prejavy lásky a oddanosti v kruhu svätej rodiny, — skrze túto lásku Tvoju Ťa vrúcne prosím, uzdrav mi drahého otca môjho, aby sme sa zase čím skôr mohli tešiť jeho zdraviu a dlhému životu. Mnoho ráz som bol neúctivý a azda bezohľadný k nemu, a preto zaslu-

hujem si tento bôľ, ktorý mi zapríčiňuje nemoc otcova, ale, milostivý Pane môj, ľutujem za všetky neláskavosti svoje a sľubujem, že po uzdravení otca budem sa správať k nemu láskavejšie pre najsvätejšie meno Tvoje. Amen.

Modlitba za chorú matku.

Láskavý Spasiteľu, ktorý si Matku svoju pokladal za svoj najcennejší poklad zo všetkých stvorených bytostí a povýšil si ju na najväčšiu slávu medzi anjelmi a svätými v nebesiach, s boľavým srdcom Ťa vrúcne prosím, uzdrav mi moju nemocnú matku, navráť mi ju zdravú a sviežu, aby som krásnu čnosť detinskej lásky k nej ešte dlho prechovávať mohol na väčšiu slávu a radosť Tvoju, ktorý si vážiš lásku rodičov k deťom a lásku detí k rodičom vysoko a odmeňuješ ju spokojným a dlhým životom.

Matka moja nebeská, Preblahoslavená Panna Mária! Pohliadni láskavým okom na moju chorú matku tuzemskú, ktorá ma už od detinstva vychovávala v úcte k Tebe a odporúčala ma do Tvojej ochrany. Túto ochranu potrebuje teraz ona sama, a preto Ťa zbožne prosím, najláskavejšia Matka Božia, Matka moja, oroduj za nás, za našu rodinu, za moju chorú drahú matku, aby sa jej vrátilo zdravie, od ktorého tak veľmi závisí pokoj, poriadok a šťastie celej rodiny.

Svätá N., ktorej krásne meno nosí moja matka, pridruž sa tiež k tejto prosbe mojej a oroduj za nás a našu rodinu. Amen.

Modlitba za chorého priateľa.

Pane Ježišu Kriste, ponížene prosím za zdravie svojho priateľa! Ty si tak mnohých uzdravoval, Ty si bol vždy taký láskavý a milosrdný, Ty si tak vďačne potešil svojich priateľov uzdravením nemoc-

ných, dožič mi tej radosti: Buď taký láskavý a zhovievavý, vráť zdravie aj tomuto môjmu priateľovi, aby sa mohol tešiť životu a práci a aby aj ďalej mohol slúžiť poctivým plnením svojich povinností k Tvojej väčšej cti a sláve. Amen.

Za chorého člena rodiny.

Pane Ježišu! Maj s nami láskavé milosrdenstvo! Dopustil si na nás kríž nemoci. My ho vďačne prijímame z Tvojich svätých rúk, ale Ťa vrúcne prosíme, nech pominie tento kalich od nás. Uspokoj sa, Pane, Otče láskavý náš, doterajšími starosťami a obavami a vráť zdravie môjmu (mojej) ... Je to Tvoja vôľa a Tvoj príkaz, aby sme uzavierali manželstvo a zakladali rodiny a je iste aj Tvojou najväčšou radosťou požehnávať rodiny, v ktorých panuje láska, svornosť a zákon Tvoj. Žehnaj nás teda, Pane, a daj nám veľkú milosť zdravia, od ktorého tak veľmi závisí spokojnosť a šťastie rodiny!

Všemohúci Synu Boží, Ježišu Kriste, ktorý si ochotne uzdravil sluhu pohanského stotníka, keď si videl jeho pevnú vieru a lásku jeho ku chorému, vrúcne Ťa prosím, uzdrav láskave aj nášho chorého (chorú), veď Ty si naša najistejšia nádej a pomoc a jedine v Teba veríme a v Teba dúfame. Ochotne Ti prisľubujeme, že za zdravie svojej rodinky budeme Ti povďační a budeme sa usilovať zaslúžiť si Tvoju milosť a dobrotu svedomitým plnením najsvätejšej Tvojej vôle.

Pane Ježišu, buď nám milostivý, vráť zdravie našej rodine. Amen.

Meditácia o smrti.

1. Nikdy nevieme, kedy príde. Musíme byť pripravení vždy. I na to, že nám voľakto milý umrie, i na to, že sami sa musíme pobrať na druhý svet. Áno,

na druhý svet: smrť je len prechod do večnosti. Telo sa vráti do zeme, duša žije ďalej, je nesmrteľná. Na tejto pravde sa zvrtne všetko v živote našom i v rozmýšľaní našom. Večnosť je skutočnosť a nie je fantázia.

2. Pridržiavame sa húževnate tohto života. To patrí k našej prirodzenosti, Bohom stvorenej. Je to teda Božia vôľa, aby sme sa usilovali čím dlhšie a čím zdravšie žiť. Veď život je skúškou pre večnosť. A kto má čas, má život. Čas nám prináša aj hriechy, ale aj nápravu, ľútosť a zadosťučinenie. Čas môžeme vyplniť ľahostajnosťou a neverou, ale aj zbožným životom a plnou dôverou k Bohu. Preto je čas cenný, čas tohto tuzemského života. Ale tento čas sa raz skončí. Podľa vôle Božej, nevyspytateľnej. Preto netreba ním hazardovať. Čo je isté, to je isté: život treba venovať službe Božej a poriadnemu, vážnemu chápaniu časnosti a večnosti.

3. Katolík sa nesmie zľaknúť myšlienky na smrť. Ak je to len prechod, nech sa stane. Iba následkov sa treba báť. Tu pomôže len spokojné svedomie. Kto miluje Boha, toho láska Božia neopustí. A netreba zúfať ani vtedy, keď nám i najmilší umrie. Boh vie, čo robí. Treba sa pekne uspokojiť. Všetko môže a má slúžiť väčšiemu dobru, i najukrutnejší bôľ. A netreba zabudnúť: tam hore sa všetci stretneme!

Dogmatika o veciach po smrti.

Zviera nevie o večnosti. Ani človek, ktorý v duševnom živote neprevýši úroveň ostatného tvorstva. Nevie, alebo lepšie hovoreno, nechce vedieť o večnosti. Nechce uznávať zákony Božie, preto jednoducho zapiera i Boha, i večnosť. Lebo Boha uznávať a večnosť nie, to je vec nemožná. Boh a večnosť súvisia. Ak je Boh, tak je aj večnosť, tak je naša duša božskou iskrou, ktorá patrí nielen týmto niekoľkým rokom tuzemského života, ale aj večnosti samej.

Mnohí predsa okrašľujú svoju neveru a pochybnosti svoje. Hovoria, že my síce zmizneme, veď duša naša je len súhrnom mozgovej činnosti, ale naša pamiatka zostane, naše činy a plány a nami plodené budúce generácie. To je pekná vymyslenina, aby sa vyhli zodpovednosti. Uznávajú večnosť každého atomu, len večnosť toho hlavného atomu, tej živototvornej jednotky, duše, zapierajú.

My veríme, že naša duša je nesmrteľná, že nemôže bez stopy zmiznúť to, čo sa cez celý život tak starostlivo vychovávalo a napĺňalo, že sa nemôže rozpadnúť samostatne rozmýšľajúca a chcejúca substancia duševná, lebo tvorí samostatnú a nerozdeliteľnú jednotku. Nemôže zmiznúť, lebo musí počet vydať za veci, za ktoré sa cítila byť už aj po celý život zodpovednou.

Smrť je kosa, a kto kosí, chce mať úrodu. Boh nás zasial do tohto života, pohodil dušu našu do brázd zeme, spojac ju s telom, aby rástla do neba a priniesla úrodu. A odmení každú dušu, každého človeka podľa tejto úrody.

V predošlých častiach knižky bola reč o Bohu Stvoriteľovi, o Bohu Spasiteľovi, a o Bohu Posvätiteľovi. Po smrti človeka prichádza do úvahy *BOH ODPLATITEĽ*.

Posledné veci človeka sú: smrť, súd, peklo alebo nebo!

Osobitný osud.

Po smrti, lepšie rečeno: vo chvíli smrti je duša súdená a dozvie sa o výroku. Nesmieme ľudsky rozmýšľať: predstavovať si súdne rokovanie. Boh vidí naše skutky, náš minulý život, náš stav duševný nepotrebuje vyšetrovania, výhovorky alebo doznania. On je naším žalobcom, advokátom a sudcom naraz. A tak podľa spravodlivosti duša človeka, ktorý umrel v smrteľnom hriechu bez ľútosti, je odsúdená do pekla, — duša človeka, ktorý umrel iba vo všedných hriechoch, alebo má odpykať časné tresty za

svoje hriechy, ide do očistca, — a duša celkom čistá, ktorá ani časných trestov už nemá, dostane sa rovno do neba, kam prídu neskôr aj duše, očistené v očistci.

Peklo.

Urážka Boha je nekonečná, a jej trest je tiež bez konca. Preto tak rozhodne hovorí Spasiteľ o tých, ktorí pohŕdali zákonmi Božími a svojou duševnou spásou, že na Božom súde počujú prísny hlas večného Sudcu. Odíďte odo mňa, zatratení, — iďte do večného ohňa, ktorý je pripravený pre zlých duchov! A preto hovorí Ježiš o gehenne nevyhasiteľného ohňa, kde červ nezomrie a kde oheň nevyhasne. Peklo je skutočnosťou našej viery. Kto prijíma evanjelium, musí počítať aj s touto skutočnosťou.

Ináč peklo vo svojej podstate je hriech v pokračovaní. Hriešnik sa sám schválne vzdiali od Boha, nechce ho poslúchať, nechce v neho veriť, nechce o ňom vedieť — tak podľa spravodlivosti nebude ho mať ani vo večnosti, to je trest zatratenia, to je — peklo.

A hriešnik na miesto Boha volil si stvorenia, ich rozkoše, mysliac si, že stvorenia ho spasia a že stvorenia mu nahradia pravý smysel života. Ale stvorenia už aj na svete dokazujú, že v neposlušnosti voči Bohu podrývajú len zdravie a ničia dušu, a tak vo večnosti túto pravdu bude zastupovať ono stvorenie, ktoré najviac bolí, oheň. To je trest smyslu — to je — peklo.

Očistec.

Spravodlivosť Božia má plné miery. Musí trestať každý hriešny čin. I keď odpúšťa večný trest, nesmaže následky hriechu, časné tresty. Naše všedné poklesky a tieto nevyrovnané účty nám zabránia medzi celkom čistými dušami vidieť Boha, ale nezasluhujú ani večné zatratenie, preto jestvuje očistec, kde duše odpykávajú svoje dlžoby ohromnými

bolesťami a súžením, ale majú pritom dvojaké potešenie: trest je len dočasný a voľakedy predsa dostanú sa do neba, — na druhej strane my, ktorí sa môžeme modliť a mať zásluhy, môžeme obetovať svoje modlitby a zásluhy Bohu za duše v očistci a milosrdný Boh im môže čiastku alebo celý trest odpustiť a tak im vstup do neba urýchliť. Najmä obeta sv. omše má v tomto ohľade spásonosný význam.

Nebo.

Nebo je videnie Boha. „Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na um človekovi neprišlo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú", hovorí sv. Pavol. (I Kor 2, 9.) Nebo je doplnením, plnosťou osobnosti ľudskej, duše našej. V živote sa duša naša plnila všetkou možnou šľachetnosťou, vedou, dobrotou a krásou, — v nebi sa to doplní, duša dostane dokonalosť samu: Boha. V krste zasadený kvet vykvitne v nebi vo svojej plnej kráse. Duša vidí Boha z tváre do tváre.

Naša prirodzenosť je slabá na videnie Boha, ale podľa milosti posväcujúcej dostane v nebi nadprirodzenú schopnosť vidieť Boha, takzvané „svetlo slávy". A v Bohu vidí človek všetko ostatné s celou jasnosťou: dejiny, všetky tajnosti prírody, veľkého vesmíra, taktiež účastní sa na spoločenstve všetkých blažených duší, anjelov a svätých a nadovšetko požíva lásku a pokoj!

Deň súdny.

Tento svet nepotrvá naveky. Príde posledný deň. Kedy a ako, to je tajnosť Božia. Podľa učenia Kristovho príde hodina, keď tí, čo sú v hroboch, počujú jeho hlas a vyjdú tí, čo dobre robili, do vzkriesenia života, a tí, čo robili zle, do vzkriesenia smrti. Tak sa na konci zas spojí aj telo s dušou, aby spolu sa tešily, alebo spolu znášaly trest večný. Aké to bude telo, toto vzkriesené, to patrí tiež k tajnostiam Božím. A na to bude veľký súd, nie osobitný, ale všeobecný, ktorý bude manifestovať veľkú spravodli-

vosť, moc a slávu Božiu. Prestane očistec a všetko bude súdené podľa zásluh alebo zatratením alebo večným blahoslavenstvom.

A celý svet sa pretvorí ...

Meditácia o posledných veciach.

1. Posledné veci sú celkom mimo nášho dosahu. Tu svieti iba viera. A táto viera chce spravodlivosť a chce život večný. Tak ako nám ju Boh v Zjavení svojom podáva, a ako nás o nej Kristus a Cirkev učí, viera podáva nám to najrozumnejšie, jedine možné a celkom uspokojivé riešenie. „Nepokojné je srdce naše, — hovorí sv. Augustín — a neuspokojí sa, iba v Tebe, Pane!"

2. Od nazerania na večnosť závisí celá naša životospráva. Svätí pred každým činom svojím sa opýtali: Čo mi toto osoží pre večnosť? A podľa toho konali. A keď mali ťažkosti, pohliadli na nebo a povedali si: Pre vyššie veci sme narodení. A každý človek od seba cíti veľkú pravdu: Nemáme tu stáleho prebývania, budúce si hľadáme!

3. Viera naša v posledné veci človeka nám predpisuje aj všetky obrady, ktorými zomrelého odovzdávame matke-zemi. Z každej modlitby, z každej piety svojej voči zomrelým vyznieva naša viera, naša nádej a naša veľká láska k Bohu-Odmeniteľovi!

Cirkevno-právne predpisy o pohrebe.

Can. 1203: § 1. Telá zomrelých veriacich sa majú pochovať. — Ich spaľovanie sa zatracuje.
§ 2. Keby niekto bol nariadil, aby jeho telo bolo spálené nesluší sa vyhovieť tejto žiadosti.

Can. 1205: Mŕtvoly veriacich sa majú pochovať v cintoríne, ktorý je podľa obradov katolíckych požehnaný.

Can. 1208: Každá farnosť nech má svoj cintorín.

Can. 1214: Ani jednu mŕtvolu cirkevne pochovanú neslobodno exhumovať bez povolenia biskupa.

Can. 1215: Ak vážna príčina neprekáža, mŕtvoly veriacich pred pochovaním majú sa preniesť do kostola, kde sa vykonajú smútočné obrady.

Can. 1238: Po pohrebe nech kňaz zaznačí v knihe zomrelých meno a vek zomrelého, meno rodičov alebo manžela, manželky, čas smrti, kto a ktoré sviatosti umierajúcemu vysluhoval, miesto a čas pohrebu.

Can. 1239: Neslobodno cirkevne pochovať tých, čo neboli pokrstení.

Can. 1240: Ak pred svojou smrťou nepreukázali aspoň voľajaké znaky ľútosti, nemožno pochovať cirkevne týchto:

1. známych odpadlíkov od viery kresťanskej, ďalej tých, ktorí boli verejnými prívržencami kacírskej alebo schizmatickej sekty, alebo iných podobných spoločností.
2. vyobcovaných výrokom cirkevnej vrchnosti,
3. tých, ktorí spáchali samovraždu jasným odhodlaním,
4. ktorí zomreli v súboji alebo následkom súboja,
5. ktorí nariadili, aby ich telo bolo spálené,
6. ostatných verejných a známych hriešnikov.

Ak v týchto prípadoch sa naskytne pochybnosť, nakoľko čas dovolí, treba sa opýtať biskupa. Ak pochybnosť predsa zostane, mŕtvola nech sa cirkevne pochová, ale tak, aby to nespôsobilo pohoršenie.

Can. 1241: Keď niekto je vylúčený z cirkevného pohrebu, za toho nemožno odbaviť ani smútočné omše, výročité alebo iné verejné smútočné bohoslužby.

Pohreb.

Kňaz sa dostaví s miništrantmi na miesto, kde je vyložená truhla medzi horiacimi sviecami. Má na sebe superpelícium s čiernou štólou, alebo aj čierny pluviál. Začne:

Orémus pro fidélibus defúnctis.	Modlime sa za zomrelých veriacich.

Potom sbor pokračuje:

Réquiem aetérnam dona eis Dómine,	Odpočinutie večné daj im, Pane,
et lux perpétua lúceat eis.	a svetlo večné nech im svieti.
Circumdedérunt me gémitus mortis:	Obkľúčily ma smrteľné bolesti,
Dolóres inférni, circumdedérunt me.	Podsvetné muky obkľúčily ma.

Ps. 94: Venite exultémus Dómino, jubilémus Deo salutári nostro; praeoccupémus fáciem ejus in confessióne et in psalmis jubilémus ei. — Circumdedérunt...

Quóniam Deus magnus Dóminus
et Rex magnus super omnes deos:

quóniam non repéllet Dóminus plebem suam,
quia in manu ejus sunt omnes fines terrae:

et altitúdines móntium ipse cónspicit. — Dolóres...

Quóniam ipsíus est mare,
et ipse fecit illud,
et áridam fundavérunt manus ejus:
venite adorémus, et procidámus ante Deum:
plorémus coram Dómino qui fecit nos,
quia ipse est Dóminus Deus noster,
nos autem pópulus ejus et oves páscuae ejus.
Circumdedérunt.
Hódie si vocem ejus audiéritis:
nolite obduráre corda vestra;
sicut in exacerbatióne secundum
diem tentatiónis in desérto:

Žalm 94: Poďme, spievajme Pánovi, jasajme Bohu, spaseniu nášmu, chválospevom iďme mu v ústrety, žalmami ho slávme.
Obkľúčily ma ... *atď.*

Veď Boh je veľký Pán
a je kráľom veľkým nad všetkými bohmi,

ale preto nepohrdne ľudom svojím.
V jeho rukách sú všetky končiny sveta

a díva sa aj na končiare vrchov.
Podsvetné muky ... *atď.*

Jemu patrí more,
veď on ho stvoril,
aj suchá zem je z jeho ruky:
poďme, klaňajme sa mu a padnime na kolená pred ním.
orodujme pred Bohom-Stvoriteľom,
lebo Pán a Boh náš je on.

a my sme ľud jeho
a ovce pastvy jeho.
Obkľúčily ma ... *atď.*
Keď dnes počujete jeho hlas,
nezatvrdzujte svoje srdcia,
ako voľakedy roztrpčení
v deň pokušenia v púšti

ubi tentavérunt me patres vestri,	ma pokúšali a skúšali vaši otcovia,
probavérunt et vidérunt ópera mea.	hoci videli moje činy.
Dolóres.	Podsvetné muky ... *atď.*
Quadragínta annis próximus fui	Štyridsať rokov som bol
generatióni huic et dixi:	s týmto národom a videl som,
semper hi errant corde;	že vždy blúdili vo svojich srdciach.
ipsi vero non cognovérunt vias meas,	Oni však nechceli poznať moje cesty.
quibus jurávi in ira mea,	Preto som prisahal vo svojom hneve,
si introíbunt in réquiem meam.	že nevkročia do môjho pokoja.
Circumdedérunt.	Obkľúčily ma ... *atď.*
Réquiem aetérnam dona ei Dómine:	Odpočinutie večné daj mu (jej), Pane.
et lux perpétua lúceat ei.	A svetlo večné nech mu (jej) svieti.
Dolóres Circumdedérunt	Podsvetné muky ... *atď.* *A opakuje sa začiatok:* Obkľúčily ma ... *atď.*
Kňaz: Absólve Dómine.	Rozhreš ho, Pane.

Sbor potom zaspieva striedavo s kňazom chválospev Zachariáša:

Benedíctus Dóminus Deus Israël:	Požehnaný Pán, Boh Izraela,
quia visitávit et fecit redemptiónem plebis suae.	lebo shliadol na svoj ľud a vykúpil ho
Et eréxit cornu salútis nobis:	a postavil nám roh spasenia
in domo David púeri sui.	v Dome Dávida, svojho sluhu,
Sicut locutus est per os Sanctórum:	ako bol sľuboval ústami svätých
qui a saéculo sunt, prophetárum ejus.	svojich starodávnych prorokov:

Salútem ex inimícis nostris: et de manu ómnium, qui odérunt nos.	on nás vyslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia,
Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris:	aby preukázal milosrdenstvo našim otcom
et memorári testaménti sui sancti.	a pamätal na svoju svätú smluvu,
Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham patrem nostrum: datúrum se nobis.	na prísahu, ktorú prisahal Abrahámovi, nášmu otcovi, že nám dá,
Ut sine timóre, de manu inimicórum nostrórum liberáti: serviámus illi.	aby sme mu vyslobodení z rúk nepriateľov bez strachu slúžili
In sanctitáte et justítia coram ipso: ómnibus diébus nostris.	vo svätosti a spravodlivosti pred tvárou jeho po všetky naše dni.
Et tu puer, Prophéta Altíssimi vocáberis:	A ty, chlapček, budeš sa volať prorokom Najvyššieho,
praeíbis enim ante fáciem Dómini, paráre vias ejus.	lebo pôjdeš pred tvárou Pánovou pripravovať mu cesty,
Ad dandam sciéntiam salútis plebi ejus:	a poučovať jeho ľud o spáse,
in remissiónem peccatórum eórum.	že sa im odpustia hriechy
Per víscera misericórdiae Dei nostri:	pre srdečné milosrdenstvo nášho Boha,
in quibus visitávit nos, óriens ex alto.	ktorým shliadol na nás Vychádzajúci s výsosti,
Illumináre his, qui in tenébris, et in umbra mortis sedent:	aby posvietil tým, čo sedia vo tme a v tôni smrti,
ad dirigéndos pedes nostros in viam pacis.	a upravil nám nohy na cestu pokoja.
Réquiem aetérnam.	Odpočinutie večné..., atď.

Ant. Absolve Dómine ánimam fámuli tui (fámulae tuae) ab omni vínculo delictórum ut in resurrectiónis glória inter sanctos tuos resuscitátus (a) respíret.	Rozhreš, Pane, dušu svojho služobníka (svojej služobnice) od každého sväzku hriechov, aby v sláve zmŕtvychvstania odpočíval(a) vzkriesený (á) medzi Tvojimi svätými.

Kňaz so sborom:

Kýrie eléison.	Pane, zmiluj sa!
Christe eléison. Kýrie eléison.	Kriste, zmiluj sa Pane, zmiluj sa!
Kňaz: Pater noster.	Otče náš.

Pokropuje a okiadza truhlu.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.	A neuvoď nás do pokušenia.
℟. Sed líbera nos a malo.	Ale zbav nás od zlého.
℣. A porta ínferi.	Od brány pekelnej.
℟. Erue Dómine ánimam ejus.	Osloboď, Pane, dušu jeho.
℣. Credo vidére bona Dómini.	Verím, že uvidím blaho Pána.
℟. In terra vivéntium.	V krajine živých.
℣. Ne tradas béstiis ánimas confiténtes tibi.	Nedaj dravcom duše, ktoré Ťa vyznávaly.
℟. Et ánimas paúperum tuórum ne obliviscáris in finem.	A na duše pokorných nikdy nezabúdaj.
℣. Dómine Jesu Christe miserére ei.	Pane, Ježišu Kriste, zmiluj sa nad ním.
℟. Christe parce ei.	Kriste, buď mu zhovievavý.
℣. Dómine exáudi oratiónem meam.	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech dôjde ku Tebe.
℣. Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritu tuo.	Aj s duchom tvojím.
Orémus.	Modlime sa.

Za mužského:

Inclina Dómine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericórdiam tuam súpplices deprecámur: ut ánimam fámuli tui N., quam de hoc saéculo migráre jussísti, in pacis ac lucis regióne constituas, et Sanctórum tuórum júbeas esse consórtem. Per Christum Dóminum nostrum... ℟. Amen.	Nakloň, Pane, ucho svoje k našim prosbám ktorými pokorne žiadame milosrdenstvo Tvoje, ráč voviesť do vlasti pokoja a večného svetla dušu služobníka svojho N., ktorej si s tohto sveta odísť rozkázal, a ráč jej dať účasť vo spoločenstve svätých Tvojich. Skrze Krista, Pána nášho.

Za ženskú:

Quaésumus, Dómine, pro pietáte tua miserére fámulae tuae N., et a contágiis mortalitátis exútam in aetérnae salvatiónis partem restítue. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.	Prosíme Ťa, Pane, zmiluj sa láskavo nad služobnicou svojou N., a ju, smrteľných vecí zbavenú, obdaruj podielom na večnom spasení. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Po modlitbe zaspieva sbor antifónu:

Michaël praepositus paradísi,	Michal Archanjel je strážcom raja,
quem honoríficant Angelórum cives.	ktorého si ctia anjelskí občania.
℣ Stetit Angelus juxta aram templi.	Anjel stál pri chrámovom oltári.
℟. Habens thuríbulum aúreum in manu sua.	So zlatým kadidlom vo svojej ruke.
Orémus. Deus, qui miro órdine Angelórum ministéria hominúmque dispénsas: concéde propitius; ut a quibus tibi mi-	Modlime sa: Bože, ktorý v podivuhodnom poriadku rozdeľuješ služby anjelov a ľudí, dožič milostive, aby náš život na zemi ochraňovali tí, ktorí

nistrántibus in coelo semper assístitur, ab his in terra vita nostra muniátur. Per Christum Dóminum nostrum.

Ťa v nebesiach vždycky obkľučujú a obsluhujú. Skrze Krista, Pána nášho.

℟. Amen.

Amen.

Tu zazneje smútočná pieseň, odobierka. Potom sa zriadi pohrebný sprievod, kondukt: kríž, mládež, mužski, kňaz, truhla, príbuzní a ženské. Počas sprievodu sa spieva 50. žalm

Miserére mei Deus: — secúndum magnam misericórdiam tuam.

Zmiluj sa, Bože, nado mnou podľa Tvojho milosrdenstva, — znič podľa množstva zľutovaní Tvojich moju neprávosť.

Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum — dele iniquitátem meam.

Od môjho previnenia naskrze ma umy — a očisti ma z môjho hriechu.

Amplius lava me ab iniquitáte mea: — et a peccáto meo munda me.

Veď ja sám vedomý som neprávosti svojej, — a hriech môj stále je predo mnou.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: — et peccátum meum contra me est semper.

Jedine proti Tebe samému som zhrešil — a napáchal som, čo je v Tvojich očiach zlé,

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: — ut justificiéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

aby si ukázal sa spravodlivý v Tvojom výroku, — nestranný v Tvojom súde. Hľa, zrodil som sa vo vine — a v hriechu počala ma moja mať.

Ecce enim in iniquitátibus concéptus sum: — et in peccátis concépit me mater mea.

Hľa, Ty máš zaľúbenie v srdci úprimnom, a múdrosti ma učíš vo vnútri

Ecce enim veritátem dilexísti: — incérta et oc-

Pokrop ma hyzopom a budem čistý, — umy ma,

cúlta sapientiae tuae manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: — lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui tuo dabis gaúdium et laetítiam: — et exultábunt ossa humiliáta.

Averte fáciem a peccátis meis: — et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: — et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: — et Spíritum sanctum tuum ne aúferas a me.

Redde mihi laetítiam salutáris tui: — et spíritu principáli confírma me.

Docébo íniquos vias tuas: — et ímpii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus Deus, Deus salútis meae: — et exultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: — et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique: — holocaústis non delectáberis.

a stanem sa belší ako sneh.

Daj, aby radosť počul som a veselosť, nech zaplesa jú kosti, ktoré si Ty skrušil.

Od hriechov mojich odvráť svoju tvár — a všetky moje viny znič.

Mne čisté srdce, Bože, stvor — a obnov v mojom vnútri ducha pevného.

Zpred Tvojej tvári neodvrhuj ma — a neodnim mi ducha Tvojho svätého.

Navráť mi radosť Tvojej spásy — a posilni ma duchom veľkomyseľným.

Vyučím Tvojim cestám nešľachetníkov - a hriešnici sa k Tebe obrátia.

Od krvnej viny osloboď ma, Bože, Bože, Spasiteľ môj, — aby môj jazyk jasal z Tvojej spravodlivosti.

Otvor mi, Pane, moje pery, — a moje ústa budú Tvoju chválu hlásať.

Veď nemáš zaľúbenie na žertve, — a keby som dal obeť zápalnú, Ty neprijal by si

Skrúšený duch je, Bože, moja obeta, — Ty nepohrdneš, Bože srdcom skrúšeným a uponíženým.

Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: — cor contritum et humiliátum Deus non despícies.
Benígne fac Dómine in bona voluntáte tua Sion: — ut aedificéntur muri Jerúsalem.
Tunc acceptábis sacrifícium justítiae, oblatiónes, et holocaústa: — tunc impónent super altare tuum vítulos. Réquiem aetérnam dona eis Dómine: et lux perpétua lúceat eis.

Nakladaj dobrotivo, Pane, so Sionom v svojej blahovôli, — aby si vybudoval múry jeruzalemské.

Potom Ty prijmeš riadne obety, — zápalné obety a žertvy celostné, — potom Ti budú na oltári Tvojom obetovať juncov.
Odpočinutie večné... atď.

Duchu cirkevnému najviac zodpovie pohreb so zádušnou omšou svätou. Vtedy sa truhla prinesie do kostola a po omši sa kňaz modlí:

Non intres in judícium cum servo tuo Dómine, quia nullus apud te justificábitur homo, nisi per te ómnium peccatórum ei tribuátur remíssio.
Non ergo eum, quaésumus, tua judiciális senténtia premat, quem tibi vera supplicátio fidei christiánae comméndat, sed grátia tua illi succurrénte, mereátur evádere judícium ultiónis, qui dum víveret, insignítus est signáculo Sanctae Trinitátis. Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.
℟. Amen.

Nepostav pred súd svoj, Pane, služobníka svojho, lebo nikto neobstojí pred Tebou, len vtedy, ak mu Ty odpustíš všetky hriechy.
Nech teda nezarmúti Tvoj súdny výrok toho, ktorého Ti verné orodovanie kresťanskej viery odporúča, ale buď milosrdný, aby sa vyhol trestnému výroku tento človek, ktorý zaživa bol poznačený znakom svätej Trojice. Ktorý žiješ a kraľuješ vo večné veky.
Amen.

Potom sbor zaspieva:

Líbera me, Dómine, de morte aetérna, in die illa trémenda: Quando coeli

Zachráň ma, Pane, od večnej smrti v onen deň hrozný. Vtedy sa nebo i

movéndi sunt et terra: Dum véneris judicáre saéculum per ignem.	zem triasť budú, keď prídeš súdiť svet ohňom.
Tremens factus sum ego, et tímeo, dum discússio vénerit, atque ventúra ira. Quando coeli movéndi sunt et terra.	Trpnem a bojím sa, lebo prichádza zúčtovanie a hroziaci hnev. Vtedy sa nebo i zem triasť budú.
Dies illa, dies irae, calamitátis et misériae, dies magna et amara valde. Dum véneris judicáre saéculum per ignem.	Príde ten deň, príde chvíľa úbohého súženia, deň veľký a plný trpkosti, — keď prídeš súdiť svet ohňom.
Réquiem aetérnam dona ei Dómine: et lux perpétua luceat ei.	Odpočinutie večné daj mu, Pane. A svetlo nech mu svieti.
Líbera me . . . per ignem.	Zachráň ma... (až po Trpnem . . .)

Slovenský piesňový text Libery viď na str. 677.

Kňaz so zborom:

Kýrie eléison.
Christe eléison.
Kýrie eléison.
Pater noster.

Kropenie a okladzanie truhly.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.	A neuvoď nás do pokušenia.
℟. Sed líbera nos a malo.	Ale zbav nás od zlého.
℣. A porta inferi.	Od brány pekelnej.
℟. Erue Dómine ánimam ejus.	Zachráň, Pane, dušu jeho.
℣. Réquiéscat in pace.	Nech odpočíva v pokoji.
℟. Amen.	Amen.
℣. Dómine exaúdi oratiónem meam.	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech dôjde ku Tebe.
℣. Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritu tuo.	I s duchom tvojím.

Orémus. Deus, cui próprium est miseréri semper et párcere, te súpplices exorámus pro ánima fámuli tui (fámulae tuae) N. quam hódie de hoc saéculo migráre jussísti: ut non tradas eam in manus inimíci, neque obliviscáris in finem: sed jubeas eam a sanctis Angelis súscipi, et ad Pátriam Paradísi perdúci; ut; quia in te sperávit, et crédidit, non poenas intérni sustíneat, sed gaúdia sempitérna possídeat. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Bože, ktorý sa vždycky zmilúvaš a odpúšťaš, ponížene Ťa prosíme za dušu služobníka Tvojho (služobnice Tvojej) N., ktorej si rozkázal, aby sa pobrala s tohto sveta; nevydaj ju do rúk nepriateľa a nezavrhni ju vo večnosti, ale rozkáž, aby ju svätí anjeli do večného raja voviedli aby, keďže v Teba dúfala a verila, neutrpela tresty pekla, ale okúsila radosti večné. Skrze Krista, Pána nášho.

Po skončení obradov pri dome alebo v kostole nesie sa mŕtvola na cintorín. Na ceste sa spieva „*Miserére* . . .", keď sa vchádza do cintorína, sbor spieva:

In paradísum dedúcant te Angeli: et cum Lázaro quondam páupere vítam hábeas sempitérnam.

Nech ťa do raja vedú anjeli a maj s Lazárom niekedy chudobným život večný.

Potom 129 žalm, po každom verši opakujúc „In paradisum . . .":

De profúndis clamávi ad te Dómine: Dómine exaúdi vocem meam.

Z hlbočín volám k Tebe, Pane o, Pane, čuj môj hlas!

Fiant aures tuae intendéntes, in vocem deprecatiónis meae.

Maj svoje uši napiate na moje prosby hlasité!

Si iniquitátes observáveris Dómine: Dómine quis sustinébit?

Keby si, Pane, zachovával neprávosti v pamäti, Pane, kto obstojí?

Quia apud te propitiátio est: et propter legem tuam sustínuit te Dómine.

Lež u Teba je odpustenie hriechov, aby sa s úctou Tebe slúžilo.

Sustínuit ánima mea in verbo ejus: sperávit ánima mea in Dómino.
A custódia matutína usque ad noctem, speret Israël in Dómino.

Dúfam v Pána, dúfa moja duša v jeho slovo. Vyčkáva duša moja Pána väčšmi než na dennicu strážcovia.
Väčšmi než na dennicu strážcovia vyčkáva Izrael Pána.

Quia apud Dóminum misericórdia: et copiósa apud eum redémptio.
Et ipse rédimet Israël, ex ómnibus iniquitátibus ejus.
Réquiem aetérnam.

Jebo je pri Pánovi milosrdenstvo a hojné vykúpenie u neho:
a on sám Izraela vykúpi zo všetkých jeho nešľachetností
Odpočinutie večné . atď.

Keď sprievod prichádza ku hrobu, ak by cintorín sám nebol požehnaný, kňaz požehnáva prázdny hrob sám slovami:

Orémus. Deus, cuius miseratióne ánimae fidélium requiéscunt, hunc túmulum benedícere dignáre, eíque Angelum tuum Sanctum députa custódem: et quórum córpora hic sepeliúntur, ánimas eórum ab ómnibus absólve vínculis delictórum ut in te semper cum santis tuis sine fine laeténtur. Per Christum Dóminum nostrum.
℟ Amen.

Modlime sa. Bože, z milosrdenstva ktorého duše veriacich odpočívajú, požehnaj láskave tento hrob a daj mu svätého anjela Tvojho za strážcu, — tiež odpusť všetky hriechy tým, ktorých tu pochovávame, aby so všetkými svätými Tvojimi bez konca sa v Tebe radovali. Skrze Krista Pána nášho.
Amen.

Ináč začne:

Kýrie eléison.

Sbor:

Christe eléison.
Kýrie eléison.

Kňaz.

Pater noster.

Pokropí a okiadza hrob.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.	A neuvoď nás do pokušenia.
℟. Sed libera nos a malo.	Ale zbav nás od zlého.
℣. A porta ínferi.	Od brány pekelnej.
℟. Erue Dómine ánimam ejus.	Zachráň, Pane, dušu jeho.
℣. Credo vidére bona Dómini.	Verím, že uvidím blaho Pána.
℟. In terra vivéntium.	V krajine živých.
℣. Ne tradas béstiis ánimas confiténtes tibi.	Nedaj dravcom duše, ktoré Ťa vyznávaly.
℟. Et ánimas paúperum tuórum ne obliviscáris in finem.	A na duše pokorných nikdy nezabúdaj.
℣. Dómine Jesu Christe, miserére ei.	Pane, Ježišu Kriste, zmiluj sa nad ním.
℟. Christe parce ei.	Kriste, buď mu zhovievavý.
℣. Dómine exaúdi oratiónem meam.	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech dôjde ku Tebe.
℣. Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritu tuo.	Aj s duchom tvojím
Orémus. Fac, quaésumus Dómine, hac cum servo tuo defúncto (fámula tua defúncta) misericórdiam, ut factórum suórum in poenis non recípiat vícem, qui (quae) tuam in votis ténuit voluntátem: ut sicut hic eum (eam) vera fides junxit fidélium turmis, ita illic eum (eam) tua miserátio sóciet angélicis choris. Per Christum Dóminum nostrum.	Modlime sa. Prosíme Ťa, Pane, buď milosrdným s týmto zomrelým svojím služobníkom (s touto zomrelou svojou služobnicou) a netrestaj ho (ju) za jeho (jej) skutky, veď predsa len Tvoju vôľu chcel(a) konať. Tu pravá viera ho (ju) spájala s veriacimi, tam Tvoje zmilovanie nech ho (ju) vradí do anjelských sborov. Skrze Krista Pána nášho.
℟. Amen.	Amen.

℣. Réquiem aetérnam dona ei Dómine.	Odpočinutie večné, daj mu, Pane.
℟. Et lux perpétua lúceat ei.	A svetlo večné nech mu svieti.
℣. Requiéscat in pace.	Nech odpočíva v pokoji.
℟. Amen.	Amen.
℣. Anima ejus et ánimae ómnium fidélium defunctórum per misericórdiam Dei requiéscant in pace.	Duša jeho a duše všetkých zomrelých veriacich skrze milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji.
℟. Amen.	Amen.

Kňaz sa potom pomodlí nad hrobom za mŕtveho Otčenáš, Zdravas, Odpočinutie . . .

Pohreb dieťaťa.

Kňaz má na sebe bielu štólu. Hneď na začiatku pokropí truhličku a začne:

Sit nómen Dómini.	Nech je meno Pánovo.

Na to sbor pokračuje: spieva striedavo s kňazom 112. žalm

Laudáte púeri Dóminum: laudáte nómen Dómini.	Chváľte služobníci Pánovi, chváľte meno Pánovo.
Sit nómen Dómini benedíctum: ex hoc nunc, et usque in saéculum.	Nech meno Pánovo je požehnané od tých čias až naveky.
A solis ortu usque ad occásum: laudábile nómen Dómini.	Od východu slnka k jeho západu, nech zvelebované je meno Pánovo.
Excélsus super omnes Gentes Dóminus: et super coelos glória ejus.	Nad všetky národy je vyvýšený Pán, nebesia prevyšuje jeho nádhera.
Quis sicut Dóminus Deus noster, qui in áltis hábitat, et humília réspicit in coelo, et in terra?	Kto taký ako Pán, Boh náš, čo na výsostiach prebýva, a klopí oči na nebo a zem?

Súscitans a terra ínopem: et de stércore érigens paúperem.

Zozdvíha z prahu biedneho a chudobného dvíha z hnojiska,

Ut cóllocet eum cum princípibus: cum princípibus pópuli sui.

by posadil ho s kniežatmi, s kniežatmi svojho národa.

Qui habitáre facit stérilem in domo: matrem filiórum laetántem.

Prebývať dáva tej, čo bola v dome neplodná, sťa matke synov naradostenej.

Glória Patri, etc.

Sláva Otcu... atď.

Sit nómen Dómini benedíctum, ex hoc nunc, et usque in saéculum.

Nech je požehnané meno Pánovo, teraz a na veky.

Kňaz so sborom:

Kýrie eléison.
Christe eléison.
Kýrie eléison.
Pater noster.

Pokropí truhlu.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.
℣. Me autem propter innocéntiam suscepísti.
℟. Et confirmásti me in conspéctu tuo in aetérnum.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

A neuvoď nás do pokušenia.
Ale zbav nás od zlého.
Mňa si prijal pre nevinnosť moju.
A určil si mi miesto u seba na veky.
Pán s vami.
Aj s duchom tvojím.

Orémus. Omnípotens, et mitíssime Deus, qui ómnibus párvulis, renátis fonte Baptísmatis, dum migrant a saéculo, sine ullis eórum méritis, vitam íllico largíris, aetérnam, si-

Modlime sa. Všemohúci a láskavý Bože, ktorý udeľuješ večný život všetkým dietkam v krste znovu zrodeným, keď idú s tohto sveta, a to bez všetkej ich zásluhy, ako

cut ánimae hujus párvuli hódie crédimus te fecísse; fac nos, quaésumus Dómine, per intercessiónem Beátae Maríae semper Vírginis, et ómnium Sanctórum tuórum, hic purificátis tibi méntibus famulári, et in Paradíso cum beátis párvulis perénniter sociári. Per Christum Dóminum nostrum.
℟. Amen.

verime, že si tak učinil i dnes duši tohto dieťaťa, — daj, prosíme Ťa, Pane, aby sme na prímluvu preblahoslavenej Márie, vždy Panny a všetkých tvojich svätých Tebe tu na zemi očistenou mysľou slúžili a v nebeskom raji k blaženým dietkam naveky sa pridružili. Skrze Krista Pána nášho.
Amen.

Na ceste ku hrobu sa spieva žalm *„Laudáte púeri Dóminum"* ako vyššie. Pri hrobe:

Kýrie eléison.
Christe eléison.
Kýrie eléison.
Pater noster.

Kňaz pokropí truhličku.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.
℣. Sínite párvulos veníre ad me.
℟. Tálium est enim regnum coelórum.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

A neuvoď nás do pokušenia.
Ale zbav nás od zlého.
Nechajte maličkých ku mne prísť.
Lebo ich je kráľovstvo nebeské.
Pán s vami.
Aj s duchom tvojím.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, sanctae puritátis amátor, qui ánimam hujus párvuli ad coelórum regnum hódie misericórditer vocáre dignátus es: dignéris étiam Dómine ita nobíscum misericórditer ágere, ut mé-

Modlime sa. Všemohúci večný Bože, milovník svätej čistoty, ktorý si dnes dušu tohto dieťaťa milostive povolať ráčil do kráľovstva nebeského, ráč, Pane, aj na nás tak milosrdne pôsobiť, aby sme skrze zásluhy Tvojho

ritus tuae sanctíssimae Passiónis, et intercessióne Beátae Maríae semper Vírginis, et ómnium Sanctórum tuórum in eódem regno nos cum ómnibus Sanctis, et Eléctis tuis semper fácias congaudére. Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.
℟. Amen.

najsvätejšieho umučenia, a na prímluvu preblahoslavenej Márie, vždy Panny a všetkých svätých Tvojich v tomto kráľovstve na veky sa mohli spolu radovať so všetkými svätými a vyvolenými Tvojimi. Ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

Meditácia o pohrebe.

1. Keď odprevádzame do hrobu svojich milých, svojich príbuzných a svojich známych a priateľov, vždy cítime, že sme sa aj my sami dostali bližšie k tej jednoduchej jame, ktorá voľakedy prijme naše mŕtve telo. Na každom pohrebe umiera jedna čiastka vecí, ktoré nás v tomto svete držia. Staré generácie dosť rýchle miznú a my nastupujeme za nimi, aby sme dali miesto novším a my zmizneme tiež — aspoň telesne. Tak sa nám otvára vždy viac smysel života: ideme po ceste ku večnosti a nemá ceny nič, len to, čo si do večnosti vezmeme, duša, čnosti, dobré skutky.

2. To je dojímavé, že čím je svet skazenejší, tým viac dolieha cirkev svätá na Božie milosrdenstvo, aby odpúšťalo nám hriešnikom a nevylučovalo nás z neba. Robí to ako matka, ktorá vidí hriešnosť svojich detí, ale keď prichádza rozhodná hodina alebo trest, zastáva sa tých istých, ktorých predtým karhala a ktorým sa trestami vyhrážala. Odmením túto láskavosť svojej dobrej matky, cirkvi svätej tým, že sa budem skutočne usilovať, aby tie krásne modlitby cirkevné nad mojím hrobom nezneli voľakedy nadarmo, ale aby Božie milosrdenstvo nemuselo dať prednosť prísnej spravodlivosti Najvyššieho.

3 Najkrajšia modlitba za zomrelých je obeta svätej omše. Často obetujme omše, alebo aspoň ich slyšanie za svojich milých zomrelých, tak ako to mám v tejto knižke v omšovej čiastke.

Modlitba za nebohých rodičov.

Milostivý a láskavý Otče môj a všemohúci Bože, s detinskou láskou odporúčam do Tvojho milosrdenstva duše mojich rodičov. Ó, daj, aby sa tam u Teba, v kráľovstve nebeskom tešili večnej odmene, ktorú si zaslúžili po toľkých tunajších trampotách a po toľkej námahe s nami deťmi. Buď im milosrdný a nenechaj ich dlho v očistci, veď popri všetkých ich slabostiach a krehkostiach mali predsa silnú vieru a kresťanské presvedčenie. Veď oni ma prvé modlitby učili. Oni ma do kostola posielali, oni tak starostlive pozorovali môj duševný vývin a starali sa, aby som Tvoje zákony neprekročil. Oni ma Tebe vychovali. O Pane, pohliadni láskave na tieto zásluhy mojich dobrých rodičov a udeľ im miesto večného pokoja.

Daj, Pane, aby som aj po ich smrti verne kráčal na tej istej ceste náboženstva, na ktorej ma nebohí moji rodičia toľkou starostlivosťou viedli a vychovávali. Daj, aby som nikdy neopustil túto cestu k Tebe, ale aby sa po skončení môjho vlastného života tešili moji rodičia môjmu príchodu do večného šťastia. Amen.

KŇAZSTVO — APOŠTOLSKÝ ŽIVOT

„Prijmi jarmo Pánovo;

Veď jarmo jeho je sladké a jeho bremeno ľahké."

Týmito slovami podáva a uväzuje biskup štólu mladému kňazovi, keď ho vysviaca. Potom dáva na neho omšové rúcho a hovorí:

„Prijmi kňazské rúcho, ktoré znázorňuje lásku. Veď Boh môže v tebe rozmnožiť lásku a tak zdokonaliť tvoje skutky."

A pri nijakom obrade tak vrúcne neprosí biskup o pomoc Ducha Svätého, ako vtedy, keď maže vysvätencovi ruky.

„Ráč, Pane, posvätiť a vysvätiť tieto ruky týmto pomazaním a naším požehnaním. Amen. Aby bolo požehnané, čo ony budú žehnať, a posvätené, čo budú svätiť v mene Pána nášho Ježiša Krista. Amen."

A podáva mu kalich s vínom a vodou a paténu s hostiou, a tak mu odovzdáva moc apoštolov a kňazov:

„Prijmi moc konať obetu Bohu a slúžiť sv. omše ako za živých, tak i za zomrelých v mene Pánovom. Amen."

Po týchto slovách už aj slúži mladý kňaz prvú svoju obetu Pánovi, slúži svoju prvú svätú omšu spolu s biskupom svojím. Na konci tejto omše sa dovršuje jeho kňazská moc. Biskup vkladá ruky svoje na hlavu novovysväteného kňaza a odovzdáva mu moc rozhrešenia:

„Prijmi Ducha Svätého! Ktorým odpustíš hriechy, odpustia sa im, a ktorým zadržíš, budú im zadržané."

A len teraz sa odvinie úplne kňazské omšové rúcho a spustí po chrbte kňaza a biskup mu želá:

„Nech ťa oblečie Pán do rúcha nevinnosti."

Potom berie složené ruky jeho do svojich rúk a pýta sa ho:

„Slubuješ mi a mojim nástupcom úctu a poslušnosť?"

Odpoveď je jasná a rozhodná:

„Slubujem."

Potom ho biskup pobozká a želá mu:

„Pokoj Pánov nech je s tebou."

A mladý kňaz odpovedá:

„Amen."

Jarmo, láska, požehnávanie, omše a rozhrešovanie — to je život kňaza Kristovho.

Berie na seba jarmo ťažkej zodpovednosti za duše, berie na seba tvrdú ukáznenosť nad telom vlastným, lebo ho vedie vyššia láska, láska k povolaniu, láska k dušiam a láska ku Kristovi. A z tej plnej kňazskej duše požehnáva nám tento život a všetko, čo k nemu patrí, a slúži nám každý Boží deň omšu svätú, aby sa vznášala najsvätejšia obeta k nebesiam, a rozhrešuje nás hriešnych, ktorí sa k nemu utiekame do spovedelnice.

To je život apoštola. Evanjelium aj dnes sa musí hlásať, deti sa musia dať pokrstiť, mladí sa musia vo viere posilňovať, Telo Pána podávať, chorí potešiť, mŕtvi pochovávať a manželstvá požehnávať. To je úloha kňaza.

A kňaza nájdeme všade: v kostole pri oltári, na kazateľnici a v spovedelnici, na fare za písacím stolom, v škole medzi dietkami a s mládežou, vo spolkoch, na rečníckej tribúne a vo verejnom živote, kde ide o blaho rodín a vlasti.

To je apoštolský život. Kňaz koná úlohu Kristovu, úlohu apoštolov. Potrebujem ho aj ja, Kristus mi ho sám dal za učiteľa a vodcu duševného, za potešiteľa a za pomoc. Preto si ho ctím a vážim.

A za kňazom stojí biskup, najvyšší pastier duší v diecéze, za biskupom sv. Otec, pápež na rímskom stolci sv. Petra, ako zástupca Kristov na zemi, a okolo pápeža milióny veriacich po celom svete, ktorí vo svätej liturgii doplňujú hierarchiu, a v katolíckej akcii majú účasť na jej apoštolskej práci.

Obdivuhodná to organizácia, zázračne rozdelená správa duší na zemi. Šťastlivý každý člen rímskokatolíckej cirkvi a ešte šťastlivejší, kto vie chápať apoštolskú úlohu kňazstva a vie sa zapojiť svojou horlivou dušou do tejto práce za Boha a za spásu duší.

Kiežby som patril medzi tieto šťastlivé duše apoštolské!

Dogmatika o sviatosti kňazstva.

Kňazstvo je sviatosť, v ktorej povolaní dostávajú moc omše slúžiť a hriechy odpúšťať.

Kňazstvo založil Spasiteľ, keď si vyvolil apoštolov, aby spravovali duše, keď im pri poslednej večeri kázal: „Toto robte na moju pamiatku", keď im dal moc na odpúšťanie hriechov a konečne, keď im dal rozkaz: „Učte všetky národy a krstite ich."

Kristus je najvyšší kňaz. Od neho je všetka kňazská moc. On odovzdal túto moc apoštolom svojim, apoštolovia nástupcom svojim, oni zasa ďalej ostatným biskupom až podnes v nepretrhnutom rade.

Podstatu svätenia dostáva jednoduchý kňaz tým, že môže konzekrovať, premieňať chlieb a víno na telo a krv Kristovu, ale len biskup môže udeľovať túto moc iným vo vysviacke, v ordinácii. Preto biskupstvo je plnosťou kňazstva a biskupská vysviacka je najvyššie svätenie kňazské.

Nižšie svätenia sú takzvané menšie rády (ordines minores), ktoré dostáva mladík postupne. Najprv je ostiarius, potom lector, exorcista a acolytus. V starom kresťanstve boly to kostolné služby, ktoré teraz obstarávajú kostolníci a miništranti. Takzvané

vyššie rády (ordines majores) sú: subdiaconátus, alebo podjáhenstvo, diaconátus alebo jáhenstvo a presbyterátus alebo kňazstvo samé.

Pred všetkými sväteniami sa prijíma mladý človek do duchovného stavu „tonzúrou", okrúhlym výstrihom vlasov, ktorý znamená zriekanie sa svetského života.

Vysviacka sa koná vkladaním rúk na hlavu vysväteneovu a odovzdávaním patény a kalicha.

Sviatosť kňazstva dáva povolanému milosť, aby sa horlivo venoval svojmu povolaniu a aby viedol nábožnejší a svätejší život než laici, ostatní veriaci. Okrem toho sviatosť dáva človekovi nesmazateľný charakter, takže kňazstvo nikomu sa nemôže vziať, kňaz zostane kňazom naveky, čokoľvek by sa s ním stalo.

Dôležitejšie cirkevno-právne predpisy o kňazstve.

O osobe kňaza:

Can. 124: Kňazi majú viesť svätejší duchovný a vonkajší život než ostatní veriaci — laici — a majú im slúžiť čnosťami svojimi a skutkami za príklad.

Can. 132: Kňazom nie je dovolené vstúpiť do manželstva, a až natoľko sú povinní zachovávať čistotnosť, že hriech proti nej je u nich aj svätokrádežou.

Can. 135: Kňazi sú povinní odbavovať každodenne všetky predpísané cirkevné hodinky modlitbové, takzv. breviár.

Can. 136: Kňazi majú nosiť slušné cirkevné šaty podľa miestnych zvykov.

Can. 138: Kňazi sa majú celkom zdržovať všetkého, čo sa na ich stav nesluší.

O vysviacke kňazskej:

Can. 968: Vysviacku právoplatne môže prijať len pokrstený mužský. Okrem toho, aby ju on aj hodným spôsobom prijal, musí mať podľa úsudku biskupovho predpísané vlastnosti a nesmie byť viazaný nijakou prekážkou alebo neschopnosťou.

Can. 971: Neslobodno nikoho nijako nútiť na kňazský stav, ale ani schopného od toho stavu odvracať.

Can. 972: Tí, čo sú určení na vysviacku, majú počas svojich bohosloveckých štúdií bývať v kňazskom výchovnom ústave, v seminári.

Can. 998: Kandidát na vysviacku musí sa ohlasovať vo farskom kostole tej obce, odkiaľ pochádza.

Can. 999: Veriaci sú povinní oznámiť prekážky, ktoré by vysviacke príslušného stály v ceste.

Can. 1000: Biskup a farár sa majú presvedčiť o dobrých mravoch a príkladnom živote kňazského kandidáta.

Can. 1001: Pred vysviackou má konať kandidát šesťdňové duševné cvičenia.

Can. 1009: Vysviacky sa majú konať v biskupskom chráme za prítomnosti kanonikov a verejne.

Can. 1011: Vysviacka sa má naznačiť na fare, kde vysvätený bol pokrstený, do matriky krstených.

Meditácia o kňazoch.

1. Hocijaké krásne je povolanie kňazské, má aj svoje ťažkosti. Nie je ľahko byť dobrým kňazom podľa Srdca Ježišovho. Kňaz je človek a podlieha pokušeniam tak ako ostatní veriaci. Preto uznávam, že kňazský stav je síce sladkým jarmom Kristovým a znáša ľahké ťarchy v duševnom živote, ale je predsa len jarmom. A ja musím kňazovi pomáhať toto jarmo niesť, aby neklesol, aby nestratil chuť. Nesmiem ho zvádzať na veci, ktoré by mu neslušaly, musím si vážiť jeho postoj, že chce byť trocha obďaleč a trocha nad nami. Veď je on na mieste Kristovom.

2. Ale kňaz je aj na mieste mojom. Za mňa koná bohoslužby, za mňa sa modlí, za moju rodinu, — za mňa vzal na seba ťažkosti kňazského života, za mňa je najviac vystavený útokom nepriateľským, — všade by som mal vlastne stáť ja sám. Ale Boh je taký láskavý, väčšinu týchto povinností sveril na svojho vyvolenca, kňaza, a ja dostávam už hotové veci, ja prijímam sviatosti z kňazových rúk, náuku z jeho úst, potechu z jeho duše. A keď kňaza vidím, upokojím sa, že Kristus aj dnes chodí medzi nami, napomína, učí a požehnáva. Ctím si a vážim kňazský stav. A pred sebou na kňazov nedovolím nič povedať.

3. Aj vtedy, keď kňaza jeho ľudské slabosti postavia niekedy do nežičlivého svetla, odsúdim len nepravosti, ale nie kňazstvo. Zlý kňaz je nešťastie

a trest Boží. Ušetri nás, Pane Ježišu, od takéhoto nešťastia! Ide o toľko nesmrteľných duší! Daj nám horlivých kňazov!

Vierouka o Cirkvi svätej.

Boh nás stvoril a spasil ako ľudí, ktorí žijú vo spoločnosti a sú vo všetkom odkázaní navzájom na seba. Preto aj Ježiš Kristus založil spoločnosť, aby udržovala vieru v Boha-Stvoriteľa, aby spasenie duší sviatosťami a náukou umožňovala a ľudí pomocou Ducha Svätého posväcovala. Táto spoločnosť je cirkev svätá.

Cirkev zodpovie našej Bohom stvorenej prirodzenosti, preto je nielen vnútorným, neviditeľným spolkom veriacich, ale skutočnou, Duchom Svätým vedenou ľudskou spoločnosťou. Má svoj cieľ, svoje prostriedky, svoje plnomocenstvá, ktoré jej dal sám zakladateľ, Ježiš Kristus, má svoju hlavu a predstavenstvo: pápeža s biskupmi a kňazmi, a konečne svojich členov, veriacich po celom tomto Božom svete.

Takto dal Spasiteľ svojim spasiteľným myšlienkam a svojej náuke telo. Založil kňazstvo v apoštoloch svojich a poveril ich, aby svojou kňazskou mocou spravovali veriacich. Pred vstupom na nebesia im hovoril: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi" — božské povedomie Krista Pána je tu až ohromujúce a neobmedzené, hovorí ako Boh —, „iďte teda a učte všetky národy" — dáva im plnomocenstvo a moc učiteľskú —, „a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého" — potvrdzuje im moc kňazskú —, „naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal" — dáva im moc spravujúcu —, „A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." (Mt 28, 18-20.)

Už predtým vybral jedného z týchto dvanástich, Petra, a dal mu osobitnú úlohu, aby viedol ostatných. „Ale ja Ti hovorím: Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeské-

ho, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi, — a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi." (Mt 16, 18-19.)

Teda na Petra stavia všetko. Ba aj na jeho vieru. Hovorí mu: „Ja prosil som za teba, aby neprestala tvoja viera. A ty, keď sa raz obrátiš, utvrdzuj svojich bratov." (Lk 22, 32.)

A tak sveruje na neho všetkých veriacich. „Pas baránkov mojich ... pas ovečky moje" (Jn 21, 15.)

Sv. Peter a jeho nástupcovia verne konajú túto svoju úlohu. A ako už za života Kristovho a po jeho nanebevstúpení uznávali apoštoli Petra za svoju hlavu, tak je to aj teraz, po dvoch tisícročiach, — nástupcovia apoštolov, biskupi, uznávajú za svoju hlavu a najvyššieho správcu rímskeho pápeža, nástupcu Petra, ktorého viera neklesla, ba práve naopak, utvrdzuje vo viere celý svet.

A tak je to dobre. To dáva istotu našej viere a nášmu náboženstvu. Spasiteľ nestaval túto vieru na vec, na ktorú môže človek nazerať ako chce. V evanjeliách je spísaný jeho život a jeho náuka, ale text evanjelií sa dá vysvetľovať rozlične. Preto tí, čo chcú čerpať len z Písma, stratili už dávno jednotnosť viery. My, katolíci, si ceníme Písmo oveľa viac, my ho nedávame rozobrať mýliacim sa ľuďom, ale prijímame jeho posvätné slová, chránené touto Kristom založenou cirkvou svätou, najvyššou školou evanjelia.

„Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta" — to sú slová Spasiteľove, ktoré vylučujú každý omyl vtedy, keď sv. cirkev sa vyslovuje o viere alebo o mravoch. Kristus prisľúbil apoštolom Ducha Svätého, ktorý ich „naučí všetkému", a keď skutočne sostúpil Duch Svätý na apoštolov, oni povedome potvrdzovali svoju náuku pred ľuďmi: „Svedkami týchto udalostí sme my a Duch Svätý" (Sk 5, 32), a pri svojich rozhodnutiach sebavedome vyhlasujú: „Páčilo sa Duchu Svätému a nám..." (Sk 12, 28.)

A keď Kristus je so svojou Cirkvou a Duch Svätý ju stále poučuje a osvecuje, ani predstaviť si ne-

môžeme omyl, ktorého by sa Cirkev Kristova dopustila v tých veciach, ktoré sú jej úlohou a cieľom, vo veciach spásy. Ona neomylne hlása zjavené pravdy a všetko to, čo z týchto právd vyviera. Ona má v rukách svojich prameň z Boha a Ona z neho čerpá a rozdáva. Nehlása nové pravdy, veď Zjavenie bolo smrťou posledného apoštola skončené, len to, čo bolo zjavené v Starom a Novom zákone, — ani nepíše nové Písmo, lebo inšpirácia je tiež poslednou knihou Nového zákona skončená, — len chráni a hlása to, čo dostala od Spasiteľa ako nedotknuteľné dedičstvo: čistú vieru a neohrozené náboženstvo. A hlása to pod ochranou Ducha svätého, Ducha Božieho.

Taktiež Peter, Skala, ktorého ani brány pekelné nepremôžu, a ktorý má až do konca sveta posilňovať veriacich vo viere, nemôže sa mýliť vtedy, keď ako zástupca Kristov s najvyššieho stolca učiteľského, „ex cathedra" určuje voľačo vo veciach viery a mravov. Tento stály Peter, táto neohrozená Skala, to je sv. Otec, pápež, hlava Cirkvi katolíckej.

Neomylnosť Cirkvi a pápeža vo veciach viery a mravov je článkom viery, dogmou, ale pre nás, katolíkov tak zrejmou, že si vec ináč ani predstavovať nemôžeme. Kristus chcel, aby sme mali aspoň vo viere istotu, a tak ju aj máme.

Vzdelaný svet pripisuje neomylnosť a istotu znalcom a odborníkom vedy, ale kde je táto istota pri neomylnosti Cirkvi! Veda patrí ľuďom a je z ľudí, preto sa vždy bude naprávať, — ale viera patrí večnej čiastke našej, duši, o večný osud ktorej ide, a je z Boha, preto sa nesmie mýliť.

S pápežom sú spojení biskupi, ktorí spravujú po celom svete väčšie jednotky veriacich, diecézy. Sídení na povolanie pápeža a pod jeho autoritou tvoria všeobecný snem, ktorý takto reprezentuje celú Cirkev nielen v jej spoločenskej konštrukcii, ale aj v jej neomylnosti.

A v Cirkvi sú shromaždení a sjednotení okrem pápeža, biskupov a kňazov milióny veriacich. Tí, čo sú pokrstení, patria k jej telu. Z nich tí, čo aj žijú podľa jej zákonov a podľa vôle Božej v duchu evan-

jelia, patria aj k jej duši. Tí, čo nepoznajú zákony Cirkvi, ani nepatria katolíckym krstom k telu Cirkvi svätej, ale sú dobromyseľne mimo Cirkvi, konajúc podľa svojho najlepšieho svedomia vôľu Najvyššieho, patria tiež k tejto duši Cirkvi Kristovej. Tak je rozšírená Cirkev aj medzi tými, čo nenosia meno katolícke, ale aspoň ducha večnej spásy. Prameň z Boha je každému prístupný, každému človeku na svete. Je len veľká osobitná milosť, keď môže z neho čerpať človek bezprostredne ako člen katolíckej Cirkvi svätej.

Aký blažený je pohan, ktorého misionár práve pokrstil, — otvárajú sa mu nebesá a z nich vidí vyvierať čerstvé pramene radosti a viery. A aký nešťastný je inteligentný katolík, ktorého hneď po narodení pokrstili, ale v živote sa mu zavrely brány duševné, vyschly pre neho pramene z Boha a on topí sa v bahne ľahostajnosti a nevery! Nie pramene zo sveta, z vedy a z prírody rozhodujú o blaženosti tunajšej a večnej, ale jedine pramene z Boha.

A všetok tento poklad viery čerpá Cirkev svätá zo sv. Písma a z podania. Sv. Písmo obsahuje slovo Božie; a ústne podanie, pochádzajúce od apoštolov, dnes už sosbierané a spísané, zachované v symboloch, v liturgii, v rozhodnutiach snemov a v literatúre kresťanskej, doplňuje toto slovo Božie.

Na zemi žijúci veriaci tvoria bojujúcu Cirkev, ecclesia militans, v očistci čakajú na nebo verné duše, tvoriace Cirkev trpiacu, ecclesia patiens, a v nebi sa tešia Bohu duše spasených, víťazná Cirkev, ecclesia triumphans, — a tak všetky duše spolu, ktoré čerpaly a čerpajú z prameňa Boha-Spasiteľa a z neho žijú alebo ožily, tvoria takto opravdivé spoločenstvo svätých, — communio sanctorum: obcovanie svätých.

Kristus na počiatku, Kristus vždycky, Kristus naveky!

Meditácia o Cirkvi.

1. Obdiv — to je môj prvý pocit, keď sa dívam na Cirkev katolícku. Od Ježiša Krista až podnes: aká práca a aké krásne poslanie. Cirkev tvorí v dejinách nielen žiariaci maják, ale aj pevné brehy proti vlnobitiu ľudských osudov. Každý, kto sa chcel zachrániť, vyplával na tieto brehy istoty a viery. A každý, kto chce plávať vedome a spokojne, má vždy pred sebou tieto brehy večnosti a dáva sa spravovať majákom pravdy a spasenia Kristovho. A niet inej spoločnosti a ľudského útvaru, ktorý by stále tak istotne a sebavedome hlásal svoju pravdu a uhájil svoju autoritu, ako Cirkev svätá katolícka.

Starec na tróne Petrovom je aj dnes jedinou skalou, na ktorej sa láme každá vlna zloby alebo dejinnej katastrofy.

2. Povďačnosť — to je môj druhý pocit, keď si uvedomím, že medzi toľkými miliónmi ľudí na svete len jedna čiastka môže z milosti láskavého Boha patriť do tejto Cirkvi, a z tak mnohých miliónov katolíkov zas len jedna čiastka si uvedomuje túto milosť a čerpá z nej ako z nevyčerpateľného prameňa, z Boha, a že medzi týmito môžem byť aj ja nehodný človek! Ničím som si to nezaslúžil, nemal som na túto milosť nijakých nárokov, a predsa som tu, som katolík, som veriaci katolík a žijem z Boha, žijem z krvi Kristovej a pokrmom mojím je najsvätejšie Telo Pána. Tu nadarmo rozmýšľam, prečo si ma, Bože, vyvolil, a prečo sú tak mnohí ďaleko nielen od viery, ale aj od Cirkvi Tvojej, — to je tajomstvo Tvojej nevyspytateľnej vôle a Tvojej večnej lásky. Len ďakovať Ti môžem, len klaňať sa Ti. Zahanbený som takouto milosťou a dobrotou, ó Pane, zahanbený a ponížený. Nezasluhujem ju.

3. Odhodlanosť — sa ma zmocňuje: chcem žiť s Cirkvou, chcem žiť pre Spasiteľa, chcem žiť pre spasenie svoje a spasenie ostatných. Chcem nielen sám čerpať z prameňa Božieho, ale pomáhať aj iným prísť k prameňu: chcem apoštolovať, chcem sa zúčastniť na katolíckej akcii, na hierarchickom Apoštoláte. Chcem

byť nielen jednoduchým členom Cirkvi, ale aj hybnou silou v tejto zázračnej spoločnosti, ktorá jedine má na starosti a v mysli rozvoj pravej kultúry, pravej vedy a opravdivej duševnej a telesnej spokojnosti všetkých ľudí na svete.

Liturgika — Obradoslovie.

Liturgika sa zaoberá liturgiou, posvätnými obradmi cirkevnými. Sme ľudia a bez vonkajších pohybov a znakov ani my sami sa nevieme vyjadriť, ani iní nám nemôže dať najavo svoju myšlienku alebo city. Už jednoduchý pozdrav alebo sňatie klobúka je ľudským obradom na vyjavenie úcty. A kde je prameň z Boha, kde sa oznamuje spasiteľná náuka, kde sa vysluhujú sviatosti, tam tobôž musia byť takéto vonkajšie znaky a úkony, ktoré sú spojené s týmto prameňom, sprostredkujú milosti a vyjadrujú aj našu poklonu a vnútornú zbožnosť.

My máme čo vyjadrovať Bohu, a Boh má čo povedať a dávať dušiam našim, preto je aj naša katolícka liturgia taká bohatá a pestrá. A práve naši kňazi sú povolanými vykonávateľmi tejto posvätnej liturgie, oni sú vysluhovateľmi sviatostí a tak aj správcami svätých úkonov, ktorými sa otvára prameň z Boha. Preto tu, v rámci našej časti o kňazstve, na krátko shrnieme všetko, čo máme vedieť z liturgie.

Cirkevné obrady sa konajú pri slúžení svätej omše, pri vysluhovaní sviatostí, vo sväteniach, v odbavovaní cirkevných modlitieb. Treba poznať cirkevný rok a voľačo o liturgických knihách. Takto sa zadeľuje látka liturgická.

V liturgii ide o vec Božiu, o bohoslužbu a o jej dôstojnosť. Preto každý katolík sa usiluje zúčastniť sa na liturgických úkonoch čo najzbožnejšie a s plným porozumením svätej symboliky.

1. Omša svätá.

Väčšina liturgie a jej celá krása sa rozvíja pri slúžení najsvätejšej obety omše. Veď sv. omša je

obetou Nového zákona a Eucharistia je centrom katolíckeho života. V dejinách Cirkvi sa krásne doplnila tá primitívna liturgia, ktorá bola kedysi za časov prvých kresťanov rámcom omše svätej. Už vtedy sa odbavovaly posvätné obrady pri sv. omši v podstate tak, ako dnes, takže liturgia dnešnej omše je vlastne historickou pamiatkou prvých kresťanských storočí.

Omša mala dve čiastky: prvú čiastku mohli počúvať aj tí, čo sa pripravovali na krst, na druhej čiastke mohli byť prítomní len pokrstení veriaci. Prvá čiastka sa menovala omšou katechumenov, druhá omšou veriacich. I dnes celá omša nesie na sebe náter týchto dvoch častí. Začiatok sv. omše je venovaný vyznávaniu hriechov a proseniu Boha o odpustenie. Vchod, *Introitus* bol pôvodne žalm, a odriekaval ho kňaz, keď prichádzal so svojím sprievodom k oltáru, — dnes je skrátený na jeden verš s Glóriou. *Kýrie eléison* — to boly litánie, ktorými sa kedysi omša začínala. „*Gloria*" je hymna poklony. Prvá *modlitba* omšová sa menuje aj „kollektou", shromaždením. To pripomína časy, keď sa veriaci shromažďovali a spoločne tiahli procesiou do toho kostola, kde sa odbavovaly bohoslužby. Tam sa čítala čiastka zo Starého zákona — dnešná *lekcia*, čítanie —, potom zaznel spev, ktorý má pozostatky v dnešných čiastkach, modlených hneď po lekcii (Graduale, Tractus Sekvencie). Tieto spevy boly miešané s Alelujami. Potom sa čítala čiastka z *evanjelia*, ale na druhej strane, na ľavej strane oltára. Kedysi boly postavené dva pulpyty, jeden pre lekciu na jednej, druhý pre evanjelium na druhej strane oltára. Vo slávnostných omšiach ešte aj dnes sa čítajú lekcie a evanjeliá po oboch stranách obďaleč od oltára, ako by z pulpytov. Po *Kréde* sa skončí omša pre katechumenov.

Omša veriacich sa začína obetovaním — *offertorium* —, pri ktorom voľakedy veriaci prinášali svoje dary, chlieb a víno, na oltár. *Prefácia* je starodávna hymna vďaky, ktorá je úvodom k najsvätej-

ším úkonom. Po spomienke na živých nasleduje *konzekrácia,* premenenie chleba a vína na telo a krv Pána, pozdvihovanie. Tieto čiastky sa menujú *„kánonom".* *Otčenáš* znamená koniec kánonu. *„Agnus Dei"* značí začiatok eucharistickej hostiny. Prijíma najprv kňaz pod obojím, a potom veriaci. V slávnostných omšiach sa odbavuje starodávny zvyk: bozk pokoja, osculum pacis, medzi asistujúcimi. Na konci *modlitby a požehnania* uzavierajú omšu svätú.

Omša je tichá alebo spievaná. Tieto ako i omšové veci sú vysvetlené v časti eucharistickej.

Každý tento úkon v omši svätej musí byť sprevádzaný predpísaným pohybom a posunkom. To sú *ceremónie,* ktoré sú spísané v takzvaných *rubrikách,* červenou tlačou označených úpravách, umiestených pred textami modlitieb.

Šaty, ktoré má kňaz na sebe, sú neobyčajné, len pre tento úkon určené. Majú aj historický význam, nakoľko sú to vlastne šaty, ktoré kňaz prvých kresťanských čias nosil v deň sviatočný. Tieto šaty sú: *humerál,* biely ručník na plecia okolo krku, — *alba,* po päty siahajúca biela košeľa, voľakedajšia to rímska šata, — *cingul,* pás, drží albu okolo drieku, — *manipul* je pripevnený na ľavom ramene, bola to voľakedy taška na ručník proti potu, — *štóla,* na prsiach skrížená stuha, znak to kňazskej moci, a konečne *kazula* je omšové rúcho vrchné, farbisté, na ktorom je podoba kríža.

Farba týchto šiat je rozličná podľa príležitosti. *Biela* farba sa užíva vo sviatky Pána, Panny Márie a svätých, nie mučeníkov, znamená nevinnosť a radosť, slávu a vieru. *Červená* sa užíva vo sviatočné dni Ducha Svätého a martýrov, znamená oheň, lásku a krv. *Zelená* sa užíva po nedeliach jednoduchých, okrem nedele po Veľkej noci, znamená nádej. *Fialová* je farba adventu a veľkého pôstu, taktiež vigílií, znamená popol: pokánie. *Čierna* je znakom smútku, preto sa užíva na Veľký piatok a pri omšiach za zomrelých.

2. Sviatosti a svätenia.

Sviatosti sú vonkajšie znaky, ktoré, Spasiteľom založené, dodávajú milosti. Preto je dôležité, aby sa tieto znaky prísne zachovaly a sprevádzaly predpísanými modlitbami. Pri jednotlivých sviatosťach sú opísané podrobné obrady v tejto knižke. Tu iba niekoľko historických poznámok.

Krst sa udeľoval v starej cirkvi len dospelejším. Vtedy priberali členov do Cirkvi z pohanstva a zo židovstva. Najsamprv ich naučili Otčenáš a Verímboha, potom ich podrobili rozličným obradom očisťujúcim, exorcizmu a odriekaniam, konečne v deň vigílie veľkonočnej alebo svätodušnej ich hromadne krstili. Tieto veci sa zachovaly v dnešnom obrade pri krste.

Birmovanie voľakedy udeľovali hneď po krste, tak ako sa ono udeľuje po krste i dnes podľa východného ritu. Ale nakoľko táto sviatosť predpokladá aspoň hlavné znalosti vo viere a samostatné rozmýšľanie, dáva sa v západnej cirkvi v pokročilejšom veku detstva. Udrenie na tvár je neskoršieho pôvodu a znamená akiste to, že birmovanec vstupuje do veku samostatnejšieho. Veľký význam a dôstojnosť sviatosti birmovania sa ukazuje vlastne vtedy, keď biskup v Zelený štvrtok sváti *olejky*. Trojaké olejky posväcuje: pre chorých — oleum infirmorum —, ktorý sa užíva len pri poslednom pomazaní, — pre krst — oleum catechumenorum —, ktorý sa užíva nielen pri krste, ale aj pri svätení na kňazov a pri korunovaní kráľov — a svätú krizmu. Svätenie krizmy je najslávnostnejšie. Dvanásť kňazov, sedem diakonov a sedem subdiakonov musí byť okolo biskupa, keď krizmu sváti, krásne modlitby a obrady sprevádzajú toto svätenie, ako by tieto obrady a celá slávnostná okázalosť naznačovaly veľký význam oleja, ktorým majú sa poznačovať čelá birmovancov, vyznavačov a bojovníkov Kristových.

Eucharistia je najbohatšie zásobená liturgiou. Vlastne liturgia v pravom a užšom smysle slova znamená v katolíckej Cirkvi omšu svätú. Omšová litur-

gia je doplnená obradmi, ktoré sa konajú aj pri inej príležitosti eucharistickej poklony — okrem svätej omše. Tu sú litánie pod vyloženou Sviatosťou, štyridsaťhodinová poklona, procesie so Sviatosťou atď.

Sviatosť pokánia má veľmi málo a veľmi jednoduché obrady, keďže je to vnútorná vec, odbavujúca sa medzi spovedníkom a kajúcnikom. Po vyznávaní hriechov nasleduje rozhrešenie, — to je všetko. Liturgické knihy obsahujú viac kajúcnych pobožností, kajúcne žalmy atď. Ba obradná kniha biskupov ešte aj dnes má odtlačený obrad rozhrešenia verejných hriešnikov v Zelený štvrtok, ako sa voľakedy v starej cirkvi odbavoval.

Posledné pomazanie má dojímavú liturgiu, ktorá je doplnená v rituáli krásnou pobožnosťou, ako sa má duša pripraviť na večnosť, ako sa odporúča duša zomierajúceho Pánu Bohu, takzv. ordo commendationis animae.

Sviatosť kňazstva má obrady pestré a veľkého významu, podľa stupňov kňazstva. Sú to obrady dlhé a spojené so sv. omšou. Najkrajšie obrady sú obrady svätenia za biskupa. Zvláštne obrady sa konajú pri zvolení a korunovaní pápeža.

Manželstvo sa uzavieralo kedysi s veľkou slávnosťou. Dnes sú obrady aj tu už zredukované na najpotrebnejšie: snúbenci prejavia svoju vôľu manželskú a kňaz dáva požehnanie. Veď manželstvo je smluvou medzi manželmi. Krásny je obrad svadobnej omše, kde manželský pár dostáva požehnanie v omši samej.

Svätenia je veľa, lebo svätá Cirkev požehnáva všetko, čo človek potrebuje v dennom živote, ešte aj jedlá a nápoje. Požehnáva osoby, posvätné rúcha a nádoby. Obrad býva krátky: kňaz si vezme štólu, pomodlí sa a po požehnaní rukou osobu alebo vec pokropí svätenou vodou.

3. Cirkevné modlitby.

Počas svätej omše sa nemôže vyvinúť celá liturgia lebo niet na to času. V nej sú len náznaky žal-

mov, len zlomky svätého čítania. Preto svätú omšu dopĺňuje úradný systém cirkevných modlitieb tak, ako je složený v kňazskej modlitebnej knihe, v *breviári* Tieto úradné modlitby sa menujú spolu bohoslužbou v širšom smysle, *officium divinum*. Breviár je zadelený podľa starého rímskeho rozdelenia dňa. Deň sa začínal v predvečer a rozdeľoval sa na nočné stráže — vigilie — a na denné stráže vojenské. Jedna taká hodina obsahuje tri naše terajšie. Nočné hodinky: od 6. do 9. večer, od 9. do polnoci, od polnoci do 3. ráno a od 3. do 6. Breviár sa začína s Matutinom predrannou pobožnosťou, ktorá má tri nočné hodinky nokturná. Skladajú sa zo žalmov a z čítania zo svätého Písma a zo životov svätých, i z výkladu evanjelia. „Laudes" zodpovedá rannej hodine od 3. do 6. Je to 5 žalmov s hymnou a modlitbou Denné modlitby sú štyri od rána do večera· Prima Tertia, Sexta a Nona, lebo aj deň bol zadelený po troch hodinách Po poslednej hodinke dennej nasleduje večerná modlitba: Vesperae — nešpory —, doplnená Completoriom, dokončujúcou modlitbou večernou.

Kňaz za týždeň preberie všetkých 150 žalmov za rok prečíta významnejšie čiastky sv. Písma a podľa dňa životy svätých. Breviár má štyri sväzky podľa čiastok roka: zimnú časť — pars hiemalis —, jarnú verna, letnú: aestiva a jesennú: autumnalis.

Na mnohých miestach sa v kostole v predvečer odbavujú Nešpory, večerná čiastka breviára. Je to päť žalmov, krátke čítanie, hymna Magnificat s oráciou

4. Liturgický rok.

V cirkevnom roku sa oslavuje život Kristov Podľa toho je zadelený cirkevný kalendár Prvý hlavný sviatok je Narodenie Pána, *Vianoce*. Vianoce sa pripravujú Adventom. Prvá nedeľa adventná je tak začiatkom cirkevného roku okolo prvého decembra Vianočná oktáva spadá dovedna s občianskym Novým rokom. Vianoce sú 25. decembra, Nový rok 1.

januára. Po Novom roku je významný sviatok: Zjavenie Pána, alebo Tri krále, 6. januára. Nedele po zjavení sú dozvukom vianočným.

Druhým hlavným sviatkom je *Veľká noc*, Vzkriesenie Pána. Nemá určitý kalendárny deň, podľa predpisu cirkevného je to vždy nedeľa po prvom jarnom splne mesiaca, teda môže byť medzi 22. marcom a 25. aprílom. Pripravuje sa deväť nedeľami: z nich tri sú prechodným časom medzi vianočným a veľkonočným časom, takzvané nedele Deviatnik (Septuagésima, Sexagésima a Quinquagésima) a posledná sa menuje aj Fašiangami.

Po Fašiangovej nedeli je Popolečná streda, začiatok štyridsaťdňového Veľkého pôstu, Quadragésimy. Tento pôst má štyri obyčajné nedele, piatu „smrtnú" Dominica Passionis, šiestu „kvetnú", Dominica Palmarum, nasleduje Veľký týždeň a Veľká noc.

Po Veľkej noci na 40. deň sa oslavuje Nanebevstúpenie Pána, na 50. deň sviatok Ducha Svätého, a potom nedele po Svätom Duchu asi 25 podľa termínu Veľkej noci.

V omšovej čiastke sú podrobnejšie liturgické poznámky a vysvetlenia.

5. Liturgické knihy.

Najhlavnejšia liturgická kniha je Omšová: *Misál*. Jej zadelenie: všetky nedele a všedné dni od Adventu až po Veľkú noc i s Vianocami a so súvisiacimi sviatočnými dňami Pána, — nasleduje *stála* čiastka omšová, kánon, — potom ostatné nedele od Veľkej noci až do poslednej nedele po Sv. Duchu. To je čiastka liturgického roku: Proprium de tempore. Po nej nasledujú sviatky svätých od začiatku cirkevného roku do konca: Proprium Sanctórum. To je dohromady väčšina misála. Na konci sú spoločné omše pre svätých rozličného druhu: Commune Sanctórum, niektoré zvláštne omše, modlitby a sviatky jednotlivým krajinám osobitne predpisané. Čiastku misála, pre veriaceho najdôležitejšiu, obsahuje aj táto knižka.

Druhá kniha liturgická, určená najmä pre kňazov, je *breviár*.

Rituál je kniha obradov, zadelená podľa vysluhovania sviatostí. Obsahuje aj rozličné svätenia, ktoré kňaz koná. Pre Slovensko, ako je to aj v ostatných krajinách, na základe spoločného rimskeho rituála je sostavený a predpísaný zvláštny rituál. Všetky potrebné obrady sú aj v našej knižke, a to so všetkými latinskými textami a so slovenským prekladom.

Pontifikál obsahuje omšové obrady, ktoré koná biskup.

Martyrologium je podrobný cirkevný kalendár, ktorý sa číta v kanonických a reholných chóroch. Obsahuje všetky mená svätých s krátkym životopisom.

Ceremoniale episcoporum podrobne opisuje biskupom konané svätenia a obrady.

Cirkevný, predpísaný spev, *Gregorián* má osobitné sbierky, ktoré môžeme tiež pripočítať k liturgickým knihám. Sú to notované výňatky z misála a z iných liturgických kníh.

6. Liturgické umenie.

Kresťania vždy sa usilovali náukam Kristovým a svojmu náboženskému presvedčeniu dať najkrajší výraz. Všetko, čo patrí k bohoslužbe, musí byť aj dnes najcennejšie a umelecky dokonalé: kostoly, nádoby, zariadenie a spev.

Pred milánskym ediktom sa kresťania skrývali. Sväté tajomstvá slávili v súkromných domoch, neskôr v podzemných cintorínoch, v katakombách, ktoré sú najbohatším náleziskom *kresťanskej archeologie*. Symbolika nechala v nich umelecké stopy. Po milánskom edikte sa stavaly prvé kresťanské chrámy v tom istom štýle, aké maly rímske súkromné paláce, takzvané baziliky. *Bazilikový sloh* dával kostolom veľké a dlhé štvorhranné priestory so stĺporadiami a povalovou plochou. Na východe, v Carihrade

sa vyvinul *byzantský sloh* s kopulami nad okrúhlymi priestormi vnútornými. Najkrajší exemplár je Hagia-Sophia, chrám, ktorý začal stavať cisár Justinián r. 532, dokončil r. 537, je teda už vyše 1400-ročný. Dnes je tureckou mešitou. Ďalšie kostoly v tomto slohu: Sv. Apoštoli v Solúne, sv. Marek v Benátkach, sv. Vitál v Ravenne. V stredoveku sa stavajú v *románskom slohu* masívne kostoly kamenné s polkruhovými oblokmi a apsidou. U nás nitriansky biskupský chrám, kostol v Deákovciach. Tiež v stredoveku sa rozvíja *gotický sloh* s úzkymi, tmavými, zahrotenými partiami, oblokmi a portálmi. Parížsky a reimský Notre-Dame, milánska katedrála sú skvostami tohto štýlu, taktiež veľchrám v Kolíne nad Rýnom. U nás v Bratislave dóm, františkánsky kostol (čiastka), katedrála v Košiciach, gotické chrámy v Levoči a v B. Bystrici atď. *Renesančný sloh* nám dal chrám sv. Petra v Ríme. *Barokový slov* zaviedli aj u nás jezuiti: Invalidský kostol v Trnave, piaristický v Trenčíne a v Košiciach, v Bratislave Sv. Trojica a najmä kaplnka sv. Jána Almužníka v dóme. *Moderný sloh* sa tiež ujíma v cirkevnej stavbe, napr. Modrý kostol v Bratislave, kostolík sv. Svoráda.

Zariadenie kostola, počet *lodí*, forma *svätyne*, spovedelníc, kazateľníc, krstiteľníc a sväteničiek tiež závisí od slohu kostoľa. Všetko musí mať spoločný sloh s kostolom. Preto aj vnútornú dekoráciu kostola, maľovanie a sochárstvo musia robiť na slovo vzatí umelci.

Posvätné nádoby musia tiež zodpovedať slohovým požiadavkám. Kalich, cibórium, monštrancia, cengáče, kadidelnice a tymiánové lodičky, lampy a svietniky patria do tejto kategórie.

Zvony a hodiny sa spravujú viac technickou zručnosťou, ale vyžadujú aj umelecké ohľady.

Vôbec kostol musí byť najkrajším a najlepšie zariadeným miestom kresťana-katolíka.

Netreba zabúdať, že sv. omša sa odbavuje na *oltári*. Tu vo *svätostánku* býva eucharistický Spasiteľ.

Teda oltár musí byť miestom, ktoré zasluhuje našu najväčšiu starostlivosť.

7. Cirkevná hudba a spev.

Spev je súčiastkou katolíckej bohoslužby, veď omša sa spieva, žalmy sa spievajú a veriaci sa chcú zúčastniť na kostolnom speve. Aj spev musí byť dôstojný a primeraný tomuto svätému cieľu. Najúčelnejší, najkrajší a teraz všeobecne predpisaný cirkevný spev je takzvaný *Gregorián*, pomenovaný po sv Gregorovi Veľkom, pápežovi, ktorý tento spôsob spevu zaviedol. Gregorián je latinský spev jednohlasný a jednoduchý, vyjadrujúci kresťanskú zbožnosť a jednoduchosť. Spievajú ho sbory, ale i veriaci sa ho môžu ľahko naučiť. Keď bohoslužby nie sú priamo spojené so spevom, ako je napr. spievaná omša, kde na latinskú intonáciu kňaza sluší sa po kračovať latinským gregoriánom, ale sa slúži tichá omša, vtedy sa uplatňuje ľudový spev kostolný v materinskom jazyku. Tento spev vyviera z národnej poézie náboženskej. U nás máme všeobecne nariade ný Jednotný spevník, vydaný Spolkom sv. Vojtecha

Ináč hlavné zásady nielen cirkevného spevu, ale i hudby podľa predpisov sv. Stolice sú tieto: 1. Cieľom spevu musí byť sláva Božia. 2. Spev musí byť svätý, umelecky a všeobecnej potrebe vyhovujúci. 3. Vzor cirkevného spevu je Gregorián. 4. Môže sa užívať aj polyfonný spev klasický podľa vzoru Palestrínu. 5. V cirkevnom speve nesmie byť nič profánneho alebo divadelného. 6. Moderné koncertné výkony sú nie spôsobilé pre kostol. 7. Reč cirkevného spevu je latinská, obradná reč. 8. Sóla majú byť výnimkou. 9. Ženské zpravidla sa nemajú pripustiť do sboru, soprán majú spievať deti. 10. Speváci podľa možnosti majú byť v cirkevnom rúchu, v talári. 11. Spev a obrady sa môžu sprevádzať hrou na *organe*, ale nie tie čiastky, ktoré spieva kňaz. Orchester sa povoľuje len vo zvláštnych prípadoch. Klavír je vylúčený. 12. Spev a hudba nesmú predĺžiť zbytočne

trvanie bohoslužieb. 13. V seminároch sa musí cirkevný spev starostlivo vyučovať. 14. Podľa možnosti nech sú všade školy pre kostolný spev. 15. V rámci liturgiky sa musí poukázať na tieto zásady.

Meditácia o liturgii.

1. Liturgia je vec Božia, preto sa musí robiť svedomite a so zbožným srdcom. Treba naplniť všetko opravdivým duchom katolíckym, aby sa nám ešte aj najmenší obrad kostolný stal prameňom z Boha. To dodáva pôvab a milotu našim kostolom, našim bohoslužbám, že Cirkev nájde na každý náš vznešený cieľ primeraný posunok a pre každú našu šľachetnú a svätú myšlienku osobitný obrad. Tak sa môžem stať aj ja súčiastkou bohoslužby, keď si dám záležať na týchto obradoch, keď sa stanem horlivým zastancom liturgického pohybu. Veď liturgia je poklona Bohu, poklona Spasiteľovi sviatostnému a je najkrajším vyjadrením nábožného ducha.

2. Úradná reč Cirkvi je latinská. Tak sa slúži omša po celom svete. Aká je v tom sila! Všade tie isté, osvedčené a posvätné slová, všade tie isté výrazy a všade tie isté obrady až do posledného pohybu. Aká je tu jednotnosť. Keď chodím v cudzine a vstupujem do katolíckeho kostola, hneď sa cítim doma, lebo zneje tam tá istá reč, ako doma, tá istá cirkevná materinská reč, toľkými už storočiami posvätená a užívaná. A porozumiem jej, či som sa učil latinsky, či nie. Tu sú naše dobré modlitebné knihy, tu sú naše preklady, a tak môžem sprevádzať každý obrad s najväčšou pozornosťou.

3 Starám sa aj sám o to, aby náš kostol bol čistý a pekný, aby oltár bol ozdobený. I ja chcem byť doma pred oltárom, i ja venujem, čo môžem, pre dôstojný vývin našej krásnej liturgie. Na väčšiu slávu Božiu!

Katolícka akcia.

Účasť veriacich na kňazskom apoštoláte.

V Starom zákone na počiatku rodičia obetovali Bohu každého prvorodeného syna; ten sa musel stať kňazom. Neskôr kmeň Léviho sa venoval bohoslužbe. Členovia tohto kmeňa zadovažovali všetko, čo patrilo k obetiam a k udržovaniu svätyne Pánovej. Leviti boli bohoslužobným personálom. V kresťanských rodinách sa už od začiatku udomácnil krásny zvyk, že aspoň jedného z chlapcov vychovali za kňaza. Tak skoro každá rodina bola zastúpená aj v kňazskej službe, dala aspoň jedného člena Bohu. Na Slovensku ešte aj dnes panuje táto zbožná obyčaj. Rodiny sú takto i svojimi členmi spojené s Cirkvou. Pravda, je to možné len tam, kde podľa kresťanských zásad a mravov rodina je mnohočlenná, a tak môže rodina postrádať aspoň jedného svojho člena a venovať ho Bohu. Tak sa stará dobrá katolícka rodina o kňazský dorast.

Ale dnes rodina sama už nemôže dať toľko kňazov, ako kedysi, lebo kňazská práca je veľká a rozvetvená, a na druhej strane mnohočlenná rodina je vždy zriedkavejšia. Jednotlivci sami musia vstúpiť do akcie, do činnosti po boku kňaza, aby takto aj oni mali účasť na veľkej apoštolskej práci, keď už oni sami sa nemohli stať cirkevnou osobou, ani člena rodiny nemohli postaviť do tejto práce.

A je to vždy krásna myšlienka a uspokojuje človeka, že zo svojej práce a schopnosti môže jednu čiastku, podľa možnosti najsrdečnejšiu, venovať Bohu. Stvoriteľ iste požehná potom aj ostatné práce a starosti človeka, keď on aspoň jednu čiastku venuje veci Božej.

Doteraz mnohí veriaci sa uspokojili aj s tým, že boli členmi voľaktorého katolíckeho spolku a napomáhali ako členovia jeho ciele. Dnes už ani toto nestačí. Každý katolík by mal mať osobitnú a priamu účasť na apoštoláte katolíckej hierarchie. Spolky majú svoje pekné úlohy, ale Cirkev chce, aby každý

katolík a každá katolíčka i životom i prácou i starostlivosťou svojou mali účasť na *celej* veľkej a zodpovednej práci, ktorú musí konať kňaz.

Že je dnes toľko ľahostajných ľudí a že sa tak šíri neverectvo, to je preto, lebo sa katolíci sami nestarajú mnoho o šírenie evanjelia, všetko sverili na kňazstvo, — a kňazi na seba ponechaní, nestačili vykonávať veľké posolstvo Kristovo.

Preto povoláva ustavične sv. Otec aj laikov, svetských katolíkov do práce, do katolíckej akcie, aby zachránili seba i dietky svoje, budúce generácie pre Cirkev, a aby odložiac svoju vlastnú ľahostajnosť voči veciam cirkevným, aj sami sa viacej starali o vlastný náboženský život a duševnú spásu. Kňaz, najmä vlastný duchovný, najlepšie poradí každému z nás, ako sa má zúčastniť na apoštoláte svätej Cirkvi.

Nebol by som dobrý katolík, keby som nebol za Katolícku akciu. Preto táto knižka nie je len modlitebná kniha, ale aj kniha katolíckej práce.

Meditácia o katolíckej akcii.

1. Ja sa skutočne nemôžem uspokojiť s tým, že sa modlím, že konám svoje predpísané náboženské povinnosti. Kristus žiada odo mňa viac. On chce, aby som za jeho Cirkev aj pracoval. Veď celá Cirkev je pre mňa a pre nás všetkých, aby sme tento život dôstojne prežili, aby sme mali pre tento tak hmotný život aj duševné rámce, aby sme vedeli a cítili, že sme viac než rozmýšľajúce zvieratá, že sme povedomými tvormi Boha a príbuznými anjelov Božích. Ako sa neuspokojím doma, keď len sedím a vidím, ako pracujú za mňa a za moje pohodlie iní, a preto aj sám sa pričinim, aby som mal účasť na dobre zariadenej domácnosti, — tak ani v duševnom živote sa nemôžem uspokojiť s tým, že iba pozorujem ako kňaz a k nemu pridružení horlivci pracujú za Krista, za Cirkev a za kresťanské smýšľanie. Musím sa dať do práce aj sám, aby som mal účasť na najkraj-

šej úlohe sveta a života: spasiť ľudí, spasiť seba a svoju rodinu!

2. Láska je vynaliezavá. Každý sám od seba najlepšie vycíti, kde a čo má robiť pre dobro Božej veci. Ale práve táto láska k Bohu a k všetkému, čo je Božie, musí byť najsamprv vo mne, aby som prišiel na myšlienku, pracovať apoštolsky a nielen pre seba a pre svetské uznanie. Bože, viem, že Ty si mi daroval tento život, — i ja chcem Tebe z neho darovať to najlepšie a najšľachetnejšie: prácu a starosť o večné blaho ľudí, za ktoré ešte aj Ty si opustil nebo. Chcem pracovať v Katolíckej akcii. Daj, aby som tejto svojej krásnej úlohe dobre porozumel.

Práca v Katolíckej akcii.

Katolícka akcia je apoštolská starosť veriacich o spásu duší. Táto starosť je pôvodne sverená na kňaza, ako duchovného pastiera. Katolícka akcia povoláva aj veriacich laikov na súrnu pomoc v duchovno-pastierskej práci, v p a s t o r á c i i. Táto práca sa koná pod dozorom biskupa, veď je to h i e r a r c h i c k ý a p o š t o l á t — teda aj Katolícka akcia sama je účasť laikov na hierarchickom apoštoláte cirkvi svätej. Pastorácia v podstatnom smysle slova je: vysluhovaním sviatostí viesť ľudí ku Kristovi. V katolíckej akcii sa teda i veriaci starajú o to, aby všetci katolíci užívali tieto samým Spasiteľom určené prostriedky duševnej spásy a milosti, a aby ľudia mali z nich čím väčší osoh, — Boh čím väčšiu slávu.

A tak podľa sviatostí rozdeľujeme prácu v Katolíckej akcii.

1. *Krst je nový život* človeka v Bohu. „Ak sa niekto narodí z vody a z Ducha Svätého, nemôže sa dostať do kráľovstva Božieho!" (Jn 3, 5). Preto vyslal Kristus apoštolov do celého sveta, aby učili národy a krstili ich. To je teda prvotná apoštolská práca i dnes, učiť národy, získavať ich Kristovi a krstiť. To je p r o p a g a č n á a k c i a, alebo misijná akcia.

2. *Birmovanie je povedomý, silný život* človeka v Bohu. Apoštol hovorí: „A Boh nás s vami upevňuje v Kristovi a nás aj pomazal. On nás označil svojou pečaťou a dal nám do sŕdc závdavok Ducha" (2 Kor 1, 21—22). Každá práca, každá akcia je vtedy povedomá a silná, keď je pripravená a dobre organizovaná. Katolícku akciu treba tiež pripraviť a organizovať, — to je organizačná akcia.

3. *Eucharistia je plný život* človeka v Bohu. V nej prijímame Spasiteľa. „Z jeho plnosti sme my všetci obsiahli, a to milosť za milosťou" (Jn 11, 16). To je vrchol a cieľ Katolíckej akcie, aby každý z nás sa stal eucharistickým človekom, žijúcim z Boha sviatostného. Preto musíme každého priviesť do kostola a k poklone. To je eucharistická akcia.

4. *Pokánie je obnovený život* človeka v Bohu. „Obnovte sa vo svojom smýšľaní, a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravedlivosti a pravej svätosti" — napomína Apoštol (Ef 4, 23). Obnoviť treba nielen seba, ale všetkých, čo okolo nás žijú, ba celú spoločnosť. Všetko obnoviť v Kristovi, najmä mládež a verejnosť, tamtú v školách a spolkoch, túto v tlači. To je osvetová akcia.

5. *Pomazanie je večný život* ako zorný uhol človeka v Bohu. Sv. Peter hovorí: „A Boh, nadovšetko milostivý, ktorý vás skrze Krista Ježiša povolal do svojej večnej slávy, nech vás po tomto krátkom utrpení zdokonalí a utvrdí, posilní..." (1 Pt 5, 10). Treba pomáhať chorým a chudobným vždy len pod týmto zorným uhlom večnosti. To je charitatívna akcia.

6. *Kňazstvo je apoštolský život* človeka v Bohu. Skrze Ježiša Krista „sme prijali milosť apoštolského poslania pre všetky národy, aby sme ich viedli k poslušnosti viery, na oslávenie jeho mena. A medzi nimi ste aj vy, povolaní Ježiša Krista", tak píše sv. Pavol (Rím 1, 5). Tento apoštolát je sverený predovšetkým na sv. Otca a na biskupov s ním spojených, ako

na nástupcov apoštolov, teda na hierarchiu, na posvätenú cirkevnú správu. Biskupi a kňazi majú prvotné poslanie slúžiť viere, oni sú za toto poslanie zodpovední a na toto poslanie vyučení a vysvätení. Preto, keď máme účasť na tomto apoštoláte, musíme sa spravovať radou svojich duchovných otcov a podľa pokynov sv. Stolice a biskupských nariadení. To je hierarchická akcia.

7. *Manželstvo je sociálny život* človeka v Bohu. „Čo teda Boh takto spojil, človek nech nerozlučuje" (Mt 19, 6). Treba chrániť rodinnú čistotu a jednotu, spoluprácu všetkých stavov v spoločnosti, pokoj medzi národmi a starať sa o spravodlivé rozdelenie zemských majetkov medzi ľuďmi, aby bol vždy pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom. To je sociálna akcia.

Z týchto posvätných apoštolskch akcií sa skladá Katolícka akcia. Už z tohto rozdelenia vidieť, že práca, konaná v Katolíckej akcii, je úzko spojená so spásou duší, a preto je bezpodmienečne potrebná. Keď sa od nej odťahujeme a ponechávame celú ťarchu dušpastiersku len kňazovi, berieme na seba veľkú zodpovednosť za tie škody a straty, ktoré iste utrpí Cirkev a spása ľudí preto, že naša účinnosť vyslala. Lebo v apoštoláte práca každého človeka môže byť dôležitá.

Propagačná akcia.

Kristus nás spasil, ale nespasí nás jednotlivcov — bez nás. Musíme sa pričiniť sami, aby sa Kristus stal pre nás životom a prameňom z Boha. A tiež my sami sa musíme starať o to, aby aj k nevedomým prišlo svetlo evanjelia a aby aj oni boli vo viere Kristovej uspokojení a blažení. Je to nielen príkaz Kristov, ale aj príkaz lásky k Bohu a blížnemu. Ak propagujeme každú dobrú vec a myšlienku, musíme propagovať aj najvznešenejšiu a najpotrebnejšiu vec, vieru katolícku. Musíme ju stále obnovovať v sebe i medzi našimi veriacimi spolubratmi a sestrami, musíme jej získať tých, čo svojou ľahostajnosťou a agi-

tárov nepriateľov náboženstva viere svojej sa odcudzili, a konečne musíme sa starať o pohanov, aby sa stali kresťanmi. Tak celý misijný apoštolát má trojaké pole činnosti: sväté misie, domáce misie a pohanské misie.

Sväté misie sa konajú občas po našich farnostiach na obnovu náboženského života. S takými misiami osobitne zaoberajúci sa kňazi, misionári, rehoľníci alebo svetskí kňazi, burcujú svedomie naše po celý týždeň, ľudia vykonajú svoju dôkladnú spoveď a prijímajú Sviatosť Oltárnu. Bez takýchto svätých misií nijaká farnosť neobstojí, lebo ľudia ochabujú a jednotvárnosťou aj v povinnostiach duševných sa oslabuje horlivosť. Misijný apoštolát laikov sa stará o to, aby sa tieto misie všade s úspechom konaly, pomáha farárom, aby každý bol účastný na takejto milosti.

Domáce misie sa konajú medzi tými kresťanmi, ktorí sa odcudzili svojej viere. To je dnes najťažšia apoštolská práca. Mylné náuky, mylne chápaná národná sláva sa usilujú nahradiť kresťanský svetový náhľad svojimi teóriami pod satanským titulom, že tento svetový náhľad škodí vraj spoločnosti a odporuje najvyšším cieľom národným. Tak sú dnes tisíce a tisíce kresťanov odcudzení Cirkvi a svojej viere a prakticky hovejú modernému pohanstvu. Týchto treba najprv znova získať pravde Kristovej. Kňaz práve pre svoje postavenie nezmôže túto obrovskú úlohu. Apoštolského ducha laici, mužovia a ženy, mladí ľudia i starší, musia sa obetovať tejto práci a ísť od človeka k človeku, presviedčať, vysvetľovať, učiť a oduševňovať. To sú domáce misie, lebo sa konajú doma, medzi kresťanmi, ktorí sa spohanšťujú. Táto misia má rozličné cesty a metódy, má naporúdzi prednášky, noviny, rozhlas, osobný vplyv, kiná a divadlá, cestovania, slovom musí použiť všetky prostriedky, ktoré používa nepriateľ našej viery.

Pohanské misie sa konajú medzi národmi ešte nepokrstenými. Väčšina ľudí žije v pohanstve ešte i dnes. Naši obetaví misionári pracujú po všetkých

končinách sveta. Treba čítať misijné časopisy, v nich sa javí táto záslužná a apoštolská práca vo svojom pravom svetle. Ročite tisíce a tisíce nových kresťanov pribúdajú a tvoria novú nádej Cirkvi svätej. Bez misijného apoštolátu by bola táto práca na misiách nemožná. Je to okrem nábožnej práce aj kultúrna práca, ktorú musí podporovať každý vzdelaný človek. „Dielo šírenia viery" sdružuje veriacich na podporovanie tejto veľkej úlohy Cirkvi, „Dielo detinstva Ježišovho" vzbudzuje záujem našich maličkých o svojich nepokrstených vrstovníkov. Je to apoštolát v pôvodnom slova smysle.

Meditácia o misijnom apoštoláte.

1. Veru, veľká je to neprístojnosť, že niekedy sa tak starám o pohanské misie a zabúdam na to, že aj vo mne sa vzmáhajú pohanské myšlienky. Bože, veď je to u nás akási hriešna móda povedať si a povedať iným: ja, inteligentný človek, to náboženstvo natoľko nepotrebujem, lebo sa viem spravovať aj bez neho, — ale nevzdelaný človek a chudoba ho potrebuje, preto Cirkev podporujem... Je to falošné smýšľanie a veľký sebaklam! Bez viery aj inteligent práve tak chodí na nesprávnych cestách a blúdi, ako pohan. Ba viac: iste inteligent-neverec alebo aj ľahostajný je v mravoch svojich horší než pohan, ktorý sa predsa usiluje zachovať zákon prírody. Nebuďme farizejmi. Boh nepotrebuje podpory nafúkancov, ale ich tresce. Najsamprv sa pokorme sami pred Bohom, dajme do poriadku svoju dušu a potom sa starajme aj o duševnú spásu iných. To je správna cesta a dobrý poriadok. Každá dobre zriadená láska sa začína u seba. Tak musím rozmýšľať aj ja. Milovať musím svoju dušu a svoju spásu pre Boha, a potom spásu iných, ako spásu svoju — tiež pre Boha, pre Ježiša. Misia sa začína u seba!

2. Bolí ma nesmierne, keď vidím okolo seba ináč dobrých ľudí, ktorých ľahostajnosť alebo okolnosti odcudzily od viery. Čo ma po nich? — myslím si a

chráním svoju pohodlnosť. Veď mnoho ráz ten neverec alebo ľahostajník je mojím predstaveným. „Čo ma po nich..." — to je nepekné stanovisko a musím ho zmeniť. Už to, že ma bolí ich nežičlivý postoj voči môjmu kresťanskému presvedčeniu, dokazuje, že nie je mi predsa všetko jedno, či sú veriacimi ľuďmi alebo nie. Už keď len v duchu si žiadam, aby aj oni prišli k pravde, aj to je dobre. Kiežby som mal v sebe apoštolského ducha, aby som sa všetkým možným spôsobom, modlitbou, príkladom, slovom a činom pričinil o obrátenie tých, na ktorých mám vplyv! Získať ľudí Kristovi, aký to uspokojujúci pocit, aké to šľachetné konanie povinnosti!

3. Viera je veľká milosť. Dáva celému životu smysel. Bohatstvo a sláva môžu znamenať aj nešťastie, prázdnotu. Ale keď niekoho aj oblažujú, je to len dočasné a nedostatočné. Jedine viera vypĺňuje život, a to viera pravá, Kristova, spasiteľná. A ako málo ľudí zo všetkých má v sebe túto vieru! Ale kto ju raz má, kto každodenne prežíva duševný pokoj a radosť z náboženského života, ten ju musí dožičiť aj iným, ten vďačne obetuje všetko, čo môže, aby aj iným umožnil blaženosť viery a istotu spásy. Každá radosť a blaženosť sa rozlieva a chce uchvátiť celý svet. Preto má misijný apoštolát toľké úspechy. I ja musím pocítiť radosti duševného života, i ja sa musím pričiniť, aby sa pravá viera šírila vo svete, ako teplý prúd lásky v ľadovom mori odvekého pohanstva.

Modlitba za misijnú horlivosť.

Pane Ježišu Kriste, Bože večnej spásy! Ty si poslal apoštolov svojich, aby učili a krstili všetky národy. Ty chceš, aby Tvoja spasiteľná krv a obeta priniesla všetkým dušiam večnú blaženosť. Prosím Ťa, Pane môj, nadchni aj moju dušu, aby som precítil Tvoju neopísateľnú túžbu po dušiach, daj, aby

som mal v získavaní duší pre svätú vieru takú horlivosť, ako Tvoji svätí misionári, ktorí veľkodušne volajú k nebesám: Daj nám, Bože, duše a všetko ostatné si ber! Viem, že som slabý, viem, že mnoho nevládzem ani telesne ani duševne, ale predsa pomôž, aby som aspoň jednu jedinú dušu získal pre Teba, aby aspoň jeden človek bol pokrstený mojou zásluhou alebo na môj príhovor, aby aspoň jedna duša napravila sa mojim príkladom! Aj tá jedna jediná duša má pred Tebou neoceniteľnú hodnotu, a preto aj získanie jednej duše pre nebo je iste takou zásluhou, ktorá mi môže vyprostredkovať veľkú milosť konečného vytrvania a smrti v stave posväcujúcej milosti.

Daj mi, Majstre najsvätejší, daj mi úprimnú horlivosť v rozširovaní viery svätej, aby som nechýbal nikde, kde sa dá voľačo vykonať pre svätú vec misijnú, daj, aby som aj tu medzi svojimi bol apoštolom modlitby a príkladu, daj, aby som bol aj pred ľahostajnými apoštolom katolíckeho presvedčenia. Pošli Ducha svojho svätého, aby mi zapálil srdce pre túto svätú horlivosť, lebo Ťa milujem, Pane, a milujem pre Teba spasenie každej duše na svete. Amen.

Modlitba ku sv. Terezke Ježiškovej za misie.

Svätá Terezka Ježiškova, Ty mocná ochrankyňa všetkých katolíckych misií, oroduj ustavične za našich dobrých misionárov, ktorí tak horlivo pracujú medzi pohanmi a neľutujúc nijakej obety, hľadajú nové duše pre Spasiteľa. Oroduj aj za milé sestričky, ktoré ďaleko od svojej vlasti venujú sa pohanským rodinám a dietkam, aby ich priviedly ku Kristovi. Modli sa a neustávaj modliť sa za všetkých katechétov, katechétky a za všetok pomocný perso-

nál v ďalekých misiách po všetkých krajoch širokých oceánov. Ó otvor svoju požehnanú náruč a rozdávaj svoje nebeské ruže týmto udatným apoštolom šírenia viery Kristovej, vyprostredkuj im veľa milostí, zdravia a sily, obetavosti a zriekania aj naďalej, aby konali úspešne svoje veľké dielo. Vi zo svojich duševných ruží svieže vence víťazstva a blaženosti tým, čo sa obetovali práci misijnej a zriekajúc sa pohodlia a vlasti, šli ako Kristovi poslovia do ďalekého cudzieho sveta.

Nám ostatným, ktorí doma, uprostred rodín svojich pozorujeme túto obetavú a úmornú prácu misionársku, vymodli, ó spanilá svätica misijná, veľké porozumenie pre dielo propagovania viery a horlivosť na podporovanie misijnej akcie. Prinášaj naše skromné modlitby za misie k trónu Najvyššieho, aby On, Tvorca náš, milostivo vyslyšal naše vzdychy a dožičil pohanskému svetu prístup do blaženej večnosti. Amen.

Organizačná akcia.

Každá úspešná práca musí byť dobre rozdelená a organizovaná. Tak aj katolícka akcia.

Kňazstvo sa dlhé roky pripravuje na sväté povolanie a čím viac sa pripravuje, tým je súcejšie pre službu Božiu. Nakoľko Katolícka akcia je účasťou nekňazov na apoštolskej práci, musia sa aj svetskí apoštoli dôkladne pripraviť na svoj apoštolát. Preto je dôležité, aby svetskí horlivci boli náležite poučení v katolíckom náboženstve a vo všetkých spôsoboch horlivosti. Okrem toho každý laický apoštol musí mať v sebe obetavého a zbožného ducha. Bez tejto dvojakej prípravy, náukovej a duševnej, nikto sa nemôže stať horlivcom za Božiu vec. Preto sa starajú biskupi, aby veriaci boli poučení o Katolíckej akcii a aby z katolíckej pospolitosti čím viacerí dobrého ducha veriaci hlásili sa do práce apoštolátu.

Duch katolíckych zásad vyžaduje, aby práca v Katolíckej akcii rozdeľovala sa podľa stavov a pohlavia. Bunka katolíckej práce je farnosť. V každej farnosti si najhorlivejší veriaci utvoria tieto pracovné spoločenstvá: katolícki mužovia, katolícke ženy, katolícki mládenci a katolícke dievčatá, už zo škôl vyšli. Tu nerozhoduje počet, ale duch a horlivosť, lebo sedem horlivých je viac hodno než sedemdesiatsedem ľahostajných, ktorí sa len naoko prihlásili. Katolícka akcia je predovšetkým práca, a nie zápis alebo členstvo, v druhom rade apoštolát, ktorý vyžaduje zvláštne schopnosti a akési povolanie. Aj Kristus Pán si vyvolil iba dvanástich, a neposielal všetkých ľudí okolo seba šíriť evanjelium. V mestách si utvoria najlepší vysokoškoláci študenti svoje mužské a ženské apoštolské kluby v Katolíckej akcii. Inteligenti majú osobitné úlohy v Katolíckej akcii a majú si prácu rozdeliť tiež podľa stavovských záujmov a podľa pohlavia.

Tieto spoločenstvá pracujú podľa pokynov duchovného správcu. Hierarchia je takto zastúpená aspoň radou a svojimi pokynmi. Aleináč je Katolícka akcia práca svetských, a nie kňazov.

Na farských poradách Katolíckej akcie sú zastúpené všetky stavy a pohlavia. Tu sa ustáli a rozdelí najsúrnejšia práca.

Farské katolícke akcie mužov sa sdružujú v Diecezálnu akciu katolíckych mužov, ktorej biskup pridelí diecezálneho duchovného radcu. Tak robia aj ženy, mužská a ženská mládež. Na diecezálnej porade sú zástupcovia podľa fár alebo dekanátov. Vrcholnou reprezentantkou a hybnou silou celej Katolíckej akcie v krajine je Ústredná rada s ústredím, technicky a osobne vystrojeným, kde pod dozorom biskupského sboru sa vybavuje agenda, dávajú sa potrebné pokyny a nariadenia, registruje a rozdeľuje sa práca, robia sa štatistiky, organizujú sa veľké cirkevné podniky, spravuje sa charitatívna práca, politický vplyv a katolícke školstvo, a kde sa redigujú časopisy osobite pre každý stav a pohlavie. Organizovanie Katolíckej akcie a jej špeciálne úlohy sa

menia podľa krajín a podľa postavenia Cirkvi v jednotlivých štátoch.

Katolícke spolky sa musia postarať, aby zpomedzi svojich členov vychovávaly Katolíckej akcii čím viac a čím horlivejších laických apoštolov. Ale aj ináč svojím členstvom napomáhajú každú prácu, konanú v Katolíckej akcii.

Najmä Mariánske kongregácie rozličných stavov sú výbornou školou a spoľahlivou výchovou pre svetských horlivcov. Taktiež tretie rády našich reholí.

Katolícki vodcovia národných spolkov a ustanovizní sa majú postarať o to, aby tiež maly svojich osobitných duchovných, ktorí s pomocou horlivých členov pestujú v uniformovaných sboroch nábožného ducha v smysle Katolíckej akcie.

Uskutočnenie a udržovanie tohto organizovaného poriadku je tiež apoštolskou činnosťou a všetky výdavky vecné a osobné tohto organizačného apoštolátu musia znášať všetci veriaci bez ohľadu na to, či sa aj činne zúčastnia na Katolíckej akcii alebo nie. Svetský apoštol alebo svetská apoštolka práve tak pracuje za ostatných veriacich, ako kňaz za svetských, preto si zasluhujú, aby sme ich prácu umožnili a podporovali. Katolícka akcia je dnes už nielen žiadosťou sv. Otca, ale aj povinnosťou každého katolíka. A keď sa na nej nemôžeme zúčastniť činným apoštolátom, musíme na ňu obetovať aspoň svoju príslušnú a spravodlivú daň.

Meditácia o jednote horlivcov.

1. Zlý duch tak máva svoje obrovské úspechy vo svete, že rozdeľuje katolíkov na rozličné záujmy, národnostné, politické a stavovské. Tieto záujmy sú ináč potrebné a dobré, ale mnoho ráz sú zveličené a jednostranné. V katolíckych veciach by mala byť medzi nami vždy jednota a jednomyseľnosť, veď ide o najhlavnejšie veci. Keby katolíci všetkých ná-

rodov, politických strán a stavov aspoň v zásadných veciach držali spolu, vec viery by všade triumfovala. Musím sa aj ja pričiniť, aby medzi obyvateľmi aspoň v uplatňovaní katolíckych zásad bola jednota. Treba na to iba taktné konanie a trocha porozumenia pre rozličné smýšľanie ľudí.

2. Mnoho kazí v organizovaní katolíckej práce osobná márnomyseľnosť. Mnohí ešte aj z tých horlivejších si myslia, že niektoré veci môžu len oni sami prekonať. Nazdávajú sa, že bez ich účasti by sa všetko zrútilo. Sú žiarliví ešte aj na prácu a závidia inému, keď ten viac vykoná než oni. Preto prekážajú iným v práci, pohŕdavo sa o nich zmieňujú. Joj, to sú slabé duše, nevychované pre kráľovstvo Božie, tým menej pre apoštolát. Kristov duch každého volá do práce, a to do nezištnej práce, z ktorej netreba čakať osobnú slávu a osobnú odmenu, ale jedine slávu Božiu a spásu duší. Pyšní a vlastnou slávou naplnení ľudia nepatria do Katolíckej akcie a do náboženskej organizácie. Možno, že aj ja sám musím krotiť svoje ambície, aby netrpela ujmu vec Božia. „Duše mi daj, Pane, a ostatné preč ber!"

3. Bez poriadku niet práce úspešnej, preto organizovanie Katolíckej akcie je práve také potrebné, ako práca sama. Kto teda mnoho hovorí o Katolíckej akcii, ale ju neorganizuje pre hmotnú úzkoprsosť, ten mláti prázdnu slamu. Sláva Božia sa nestavia zo slov, ale z činov.

Modlitba za katolícku jednotnosť.

Bože! Ty nás Duchom svojím svätým osvecuješ a dávaš nám sily, aby sme skrotili svoje osobitné žiadosti, — daj nám milosti svojej, aby sme za Tvoju svätú vec horlili všetci bez rozdielu záujmov osobných. Nech je nám všetkým jedinou veľkou smernicou Tvoja sláva a Tvoja najsvätejšia vôľa. Aký

to trest pre nás, že kým naši nežičlivci i pri svojich rôznych záujmoch sa vedia sísť a viesť proti nám spoločné akcie, zatiaľ my katolíci ideme zväčša každý svojou cestou, a preto vo verejnom živote značíme tak málo, alebo aspoň oveľa menej, než by sme mali znamenať. Bože, buď nám milostivý! Odstráň z našich kruhov každú márnomyseľnosť, každú neodôvodnenú ctibažnosť, každý ukrývaný hmotný záujem tam a vtedy, kde a kedy ide o vec našej viery, o Katolícku akciu, o katolícky záujem.

Svätý František Asiský, ty mocný ochranca Katolíckej akcie, ktorý si vedel skrotiť aj najzaťatejších súperov a svojou príkladnou skromnosťou a dobrovoľnou chudobou získal si toľko duší pre katolícku prácu a obetavosť, modli sa za nás, aby sme všetci hľadali len väčšiu slávu Božiu a neodťahovali sa od nijakej spoločnej práce v záujme našej svätej viery a spásy svojich spoluveriacich.

Všetci svätí Boží, ktorí v takej krásnej jednote oslavujete Boha vo večnosti, orodujte za nás, aby sme aj my tu boli jednotní v hájení svojej viery a v práci za svoje katolícke náboženstvo. Vymodlite nám horlivosť a kresťanské dorozumenie. Amen.

Eucharistická akcia.

Kto sa vie pokloniť sviatostnému Ježišovi, kto sa vie úprimne pomodliť pred svätostánkom, kto vie pozdvihnúť vierou svoj zrak ku svätej Hostii, kto vie prijímať Boha vo Sviatosti oltárnej, a to hodným a kajúcnym srdcom, — to je dobrý katolík a statočný kresťan. A úloha Katolíckej akcie je, aby takýchto katolíkov bolo čím viac, väčšina, podľa možnosti všetci vo farnosti.

Úcta a láska ku kostolu, zasvätenie nedele a sviatku, ozdoba kostola, oltárov a všetkého, čo k bohoslužbe patrí, zadováženie všetkých potrebných vecí kostolných, starosť o večné svetlo, usporiadanie šty-

riďsaťhodinovej poklony, — to všetko patrí do eucharistickej akcie.

Najmä dôležitý je **liturgický apoštolát**, ktorý sa usiluje o to, aby každý veriaci poznal text omšových modlitieb, aby mal porozumenie pre svätú liturgiu, aby chlapci, ale aj dospelí vedeli miništrovať, a aby sa dôstojne spievaly liturgické piesne. Kostolný sbor spevácky, sbor miništrantov a ich správanie sa, ich šaty a vystrojenie, procesie a pobožnosti kostolné, vystrojenie hrobov na cintoríne, to je všetko starosť liturgického apoštolátu.

Stavba kostolov je už väčší podnik, ale veľmi súrny a dôležitý, ktorý je aktuálny najmä u nás na mnohých miestach. Liturgia sa môže rozvinúť len tam, kde je pekný a priestranný kostol. Kostol musí byť najväčšou starosťou a najkrajšou pýchou veriacich.

Meditácia o liturgickom apoštoláte.

1. Bože môj, ako by som rád konal aj sám tie sväté úkony kňazské. Ale nemám na to ani moci, ani povolania, veď som človek svetský. Aspoň urobím, čo so svojej strany môžem, aby tieto úkony, bohoslužby boly čím dôstojnejšie, čím dokonalejšie. Veď kňaz namiesto mňa obetuje svoju svätú omšu, miništrant namiesto mňa slúži a odpovedá kňazovi, cengáč ma upozorňuje, aby som vedel, ktorá čiastka sv. omše nasleduje, zvony ma volajú na omšu svätú, všetko slúži nielen Bohu, ale aj mne, môjmu duševnému spaseniu.

2. Milujem tento svoj kostol, kde sa schádzame, milujem ho ako domov svoj, ako svoj rodinný príbytok, milujem toto miestečko, kde sa zdržujem a odkiaľ sledujem sväté úkony. Milujem to červené svetielko večnej lampy, ktoré ma upozorňuje na prítomnosť Ježišovu. Milujem tieto oltáre, sochy na nich, obrazy a všetku krásu a cennosti, čo veriaci obetovali. Bože, daj, aby tento kostol, tento chrám Tvoj bol pre mňa vždy sviežim prameňom z Boha.

3. Milujem aj túto svoju modlitebnú a poučnú knižku, tento tlačený prameň z Boha. Milujem ju, ako svojho verného kamaráta, ktorý mi chce len dobre a pomáha mi na ceste spásy a duševnej spokojnosti. Milujem túto knižočku, ako učiteľa a domáceho kňaza svojho, lebo ma vedie k Ježišovi, môjmu životnému Majstrovi. Nech ma On požehnáva, aj všetkých, ktorí túto knižku užívajú, aj náš Spolok sv. Vojtecha, čo mi ju do ruky dal.

Modlitba za horlivosť eucharistickú.

Pane Ježišu Kriste! Pevne verím, že si prítomný vo Sviatosti Oltárnej. Verím, že zo svojho svätostánku nás pozoruješ a nás očakávaš, aby sme k Tvojmu oltáru prišli pre svoje duševné dary, ktoré Ty v eucharistii rozdávaš. Ach, kiežby si ľudia uvedomili túto nekonečnú milosť, že Boh je medzi nami, že Ty nás osobne prijímaš v každú hodinu a v každom kostole, všade kde je postavený Tvoj malý stánok! Aká to potecha v tomto životnom shone, aké to posilnenie v našich každodenných ťažkostiach. Tak rád by som shromaždil okolo seba mnoho-mnoho duší, aby sme sa Ti spoločne a skrúšene klaňali. Aj urobím všetko možné, aby Tvoj príbytok v našom chráme bol sladkým domovom mnohých dobrých ľudí. Daj milostivo, aby som vždy pocítil sladkosť Tvojej prítomnosti, keď vkročím do kostola. Daj, aby som sa vždy ochotne pridružil k anjelom, ktorí okolo oltára pejú svoje nepočuteľné piesne nebeskej poklony. Pomôž i všetkým ostatným veriacim, aby sme sa milosťou Tvojou všetci stali jednou svätou rodinou okolo svätostánku Tvojho, aby sme sa úprimne tešili všetkým pobožnostiam, ktoré tu odbavujeme, a najmä aby sme živou vierou boli prítomní na svätých omšiach, v ktorých sa Ty sám

obetuješ za nás Bohu Otcu všemohúcemu. Nech sa stane Sviatosť Oltárna stredobodom môjho náboženského života, mojou posilou, ale aj najsladšou odmenou. Klaniam sa Ti, Ježišu môj! Ty si Boh môj, a všetko moje. Amen.

Osvetová akcia.

Prednášky, školy a tlač — to sú tri pramene a úlohy osvetovej katolíckej akcie. Ide tu nielen o negatívnu prácu, o obnovenie verejnosti v smysle kresťanskej morálky, ale aj o pozitívnu agendu, aby každý katolík konal svoje náboženské povinnosti, najmä aby celá farnosť do posledného člena sa riadne vyspovedala. Koľkých máme medzi sebou, čo sa už viac rokov nespovedali. Týchto treba priviesť do spovedelnice. Nie terorom, ale nenápadne. Potom koľkých máme, čo nemajú manželstvo v poriadku. Im treba vrátiť pokoj do svedomia. V mnohých prípadoch sa dá pomôcť. To je apoštolát kresťanskej lásky.

Pritom usporiadame prednášky, aby sa ľuďom otvorily oči duševné, aby videli krásy náboženského života, aby spoznali pravdivosť kresťanských mravných a spoločenských zásad. Tento prednáškový apoštolát vyžaduje mnoho starosti a obetavosti, lebo nestačí povolať prednášateľa alebo rečníka, ale treba sa postarať aj o propagandu, aby bolo prítomné príslušné obecenstvo.

Školský apoštolát je jeden z najdôležitejších. Bez katolíckych škôl ťažko preniká náboženské presvedčenie do spoločnosti, preto tento apoštolát všade udržuje a háji katolícke školy a kurzy; kde ich niet, tam ich zakladá. Do neutrálnych škôl zavedie aspoň katechézky a paralelizuje činnosť nám nežičlivých učiteľov. Stará sa, aby v obecných a školských knižniciach boly katolícke knihy. Bdie nad tým, aby školská mládež vykonala si nedeľnú a spovednú povinnosť a vôbec aby sa už čím skôr zapojila do náboženského života farnosti.

Tlačový apoštolát má široké pole. Veď tlač je zbraňou pravdy. Podporovať, propagovať a umiestňovať katolícke noviny, časopisy a knihy — to vyžaduje organizačnú a duševnú pohotovosť. Hlavne treba upozorňovať veriacich, aby nečítali ľahostajnú a nežičlivú tlač. Rozmýšľanie závisí od tlačiva, čo človek stále číta, najmä od dennej tlače. Tu teda treba vyvinúť nevšednú horlivosť, lebo nekatolícke noviny sú najnebezpečnejšou otravou aj pre kakatolícku inteligenciu, nielen pre pospolitý ľud.

Mravnú úroveň divadiel a filmov treba mať vždy na pozore a hneď zakročiť, keď dušiam kde-tu hrozí nebezpečenstvo. Musíme mať presné štatistiky aj o činnosti nám nepriateľských spolkov a akcií, do ktorých sa dá toľko našich ľudí zlákať. Kráľovstvo Božie má mnoho nepriateľov.

Rozhlas je dnes už tiež výborným propagačným prostriedkom na všetky strany. Apoštolát musí preraziť aj tu v dobro veci Kristovej. Neslobodno zabúdať ani na vysoké školy a univerzity. Katolícka akcia musí venovať výchove mladej inteligencie osobitnú pozornosť, lebo jednostranná vedecká výchova šíri ľahostajnosť a hmotárstvo.

To všetko sú veci, na ktorých má katolícky človek veľký záujem, a v ktorých si kňaz bez laických apoštolov nepomôže.

Meditácia o katolíckej osvete.

1. Katolícky osvetový apoštol musí byť dobre podkutý v každej otázke viery. Koľko času venujem na svoje samovzdelávanie, koľko kníh a časopisov prečítam, aby som bol vždy na úrovni času vo svojom povolaní. Nesmiem teda zanedbávať ani svoju duševnú úroveň. Nesmiem nechať svoju náboženskú vzdelanosť iba na stupni malého katechizmu. Keď je katolicizmus mojím presvedčením, tak si musím toto presvedčenie prehlbovať a rozširovať. Teologická veda nie je len pre kňazov, ale pre každého kresťana,

ktorý si nárokuje vieru rozumnú a opodstatnenú. V mojej bibliotéke musí byť aj malá knižnica náboženská.

2. Mnoho ráz náboženské predsudky alebo nepriateľské stanovisko k viere má príčinu iba v náboženskej nevzdelanosti. Bez vedomostí náboženských môže byť človek vysoko inteligentný, ale zostáva jednako len duševne nevzdelaným. Opravdivo inteligentný človek je aj duševne vzdelaný, vtedy je celým človekom v najkrajšom slova smysle. Takúto inteligenciu si žiadam aj pre seba, obojstrannú a nie polovičatú.

3. Kto chce vystupovať za dobré mravy kresťanské vo verejnosti, musí byť sám mravne bezúhonným. Preto dávam pozor na svoj súkromný život, aby som mohol byť príkladným apoštolom svojej viery všade, kde sa len zjavím. Moje slovo musí mať vždy katolícky prízvuk a musí z neho cvendžať oceľ presvedčenia a rozhodnosti. Iné svetové názory sa bezočive natískajú, prečo by práve katolík musel byť zbabelcom?

Modlitba za nábožnú výchovu dietok.

Pane Ježišu, Ty si privinul k sebe dietky a požehnával si ich, lebo vraj im patrí kráľovstvo nebeské. — ó staraj sa i teraz o našu katolícku mládež, neopusť ju! Taká krásna je nevinnosť a úprimná viera našich dietok. Spasiteľu, daj nám dobré školy, daj nám dobrých učiteľov, daj nám oduševnených vychovávateľov a vychovávateľky, aby naša mládež rástla pre Teba a neopustila nikdy posvätné cesty zbožného života. Daj nám apoštolskú horlivosť, aby sme uhájili každé miestečko a každú školu, v ktorej panuje Tvoj duch, daj nám rozhodnej pracovitosti, aby sme všade zaistili našim deťom prístup k Tebe a k náboženskému vzdelávaniu. Dožič našim deťom

dobrého zdravia a jasného pochopu, aby sa uplatnily v živote a aby sa staly presvedčenými členmi Cirkvi našej katolíckej. Amen.

Modlitba za katolícku tlač.

Spasiteľ sveta! Čierny olej bezbožnej tlače chce vytlačiť z duší našich zlatý olej kresťanskej sily a povedomia. Zachráň nás v tejto záplave satanského tlačeného papiera. Osvieť náš rozum, aby sme jasne videli, čo nám slúži na spásu a čo na skazu, posilňuj našu vôľu a vieru, aby sme vnímali iba to, čo pochádza od Teba a od duší Tvojou vierou osvietených. Nadchni svojím svätým Duchom mysliace a veriace duše, aby nám písaly články, časopisy a knihy. O Pane, daj, aby nevyschol tento bohatý prameň z Boha, katolícka tlač, daj, aby ona bola našim každodenným duševným pokrmom. Amen.

Charitatívna akcia.

Chorých a chudobných vždy budeme mať. O nich sa starať je našou kresťanskou povinnosťou. I svet to robí, každá spoločnosť to robí z oportúnnych príčin. My dobročinnosť musíme vykonávať z kresťanskej lásky, ktorá má vždy pred očami večnosť, spásu duší. Ako sa Cirkev nemôže zrieknuť nikdy svojich škôl a výchovných ústavov, tak sa bude vždy pridržiavať aj svojho charitatívneho poľa.

Chorých navštevovať, byť im na pomoci, mať starosť o ich telesné a duševné uzdravenie, — je prvou úlohou charitatívneho apoštolátu. Kto nemá ošetrovateľa, tam postaviť seba alebo iného. Dietky chorej matky nesmú zostať bez dozoru a zaopatrenia.

Nemocnice — druhé pole. Zaopatrovanie sviatosťami, pohreby. Dobré čítanie pre chorých. Prvá pomoc, keď opustia nemocnicu.

Chudobných podporovať, — to má tisíce možností. Len to treba organizovať. Ošatiť dietky, variť obedy.

Chudobince a starobince udržiavať. Katolíci mávajú svoje vlastné sirotínce. Mnohočlenné rodiny napomáhať.

Divé manželstvá usporiadať.

Boj proti alkoholu a fajčeniu.

Zadovažovanie služby a práce. Starosť o robotníkov, sluhov a slúžky.

Väčšinu tejto činnosti majú vo svojich požehnaných rukách naše rehole, najmä sestričky. Treba si ich uctiť a podporovať. Ale preto ani svoju vlastnú charitatívnu povinnosť nezanedbávať.

Meditácia o charite.

1. Charita znamená lásku. Nie lásku smyselnú, ale lásku nezištnú, ideálnu, lásku pre Boha, pre Ježiša. V tejto láske išiel celý život Kristov. Spasiteľ miloval práve najchudobnejších a najbiednejších, pomáhal im, uzdravoval ich. Celé evanjelium je vzorom charitatívnej práce. A všade uzdravuje Kristus aj dušu, posilňuje aj vieru. I ja musím nasledovať Krista. Ľahko je pomodliť sa vo svojej samote a nestarať sa o svet, — ale ťažšie je modliť sa ruženec na ceste ku chorému v zlom počasí, alebo obetovať svoj čas chudobným. Modlitba musí prejsť v skutky, — to je opravdivý kresťanský život. Nasledovanie Krista nie je len modlitba a chodenie do kostola, ale predovšetkým znášať kríž svoj a pomáhať ho niesť iným.

2. Dobro robiť musím aj tomu, kto mi nie je sympatický. Dobročinnosť nepozná osobné rozdiely. V každom vidím Krista, svojho brata, svoju sestru. A čím veľkodušnejšie konám, tým viacej cítim v duši svojej uspokojenie a vnútorné zadosťučinenie, že som vykonal dobrý skutok pred Bohom i pre svojho bližného. Dobročinnosť je aj dobrou penitenciou za naše hriechy.

3. Vo svetskej dobročinnosti je viac sentimentality než služby Bohu a človeku. Mnoho ráz svet narieka nad vtáčikom, ktorý má zlomené krídlo, —

a bezcitne obíde zúfalého človeka. To je preto, lebo ľudia nehľadajú Boha, ale seba. Bože, daj mi aspoň trocha heroického ducha, aby som sa vedel odriekať svojho osobného pohodlia pre dobro iných!

Modlitba za charitatívnu horlivosť.

Bože náš milosrdný! My si nepomožeme ani vedou ani technikou, — medzi nami bude vždy dosť biedy a dosť utrpenia. Ani chudoba, ani nešťastie, ani choroby nevymiznú. Takto nám dávaš v každý deň vedieť, že budeme vždy jednoduchými smrteľníkmi a že sme odkázaní vždy nielen na Teba, na Tvoje milosrdenstvo, ale aj na pomoc spolubližných. O daj, Bože náš, aby nás táto skutočnosť vychovávala na opravdivú duševnú pokoru a nezištnú lásku voči všetkým, ktorí trpia. Naplň srdcia naše opravdivým súcitom a ochotou pomáhať všade a vždy svojim núdznym a chorým bratom a sestrám.

Pane Ježišu Kriste, ktorý si prešiel svetom dobročiniac, daj i nám veľkodušnú charitatívnu myseľ, aby sme Ťa nasledovali na ceste obetavej dobročinnosti. My chceme sotrieť každú slzu, my chceme odiať každú nahotu, my chceme upokojiť každý hlad, aby ľudia mali v Tebe ešte viac dôvery, a prilipli k Tvojej svätej viere, tejto viere lásky a dobročinnosti, ešte silnejšie a vernejšie. Spasiteľu, Ty si nás miloval nadovšetko, až po drevo kríža, až do smrti si nás miloval, — dajže nám opravdivého, hrdinského, kresťanského smýšľania, aby sme podľa Tvojho príkladu a toľkých svätých ustavične činili skutky milosrdnej lásky, nielen v dobro zdravia a tela, ale aj v dobro nesmrteľných duší.

Blahoslavená Matka sedmobolestná! Oroduj za nás, aby sme s pomocou milosti Božej tíšili, uľavovali mnohé bolesti sveta na väčšiu slávu Syna Tvojho. Amen.

Hierarchická akcia.

Nič bez biskupa! — to je hlavné heslo každej Katolíckej akcie. Keď robíme Katolícku akciu, pomáhame biskupovi v jeho zodpovednej apoštolskej práci, preto môžeme pracovať len v jeho intenciách, len podľa jeho smerníc. On zas vykonáva nariadenia svätej Stolice. Nijaká akcia nesmie byť bez duchovného poradcu, ináč prestáva byť katolíckou akciou.

Laický apoštolát pevne sa drží sv. Otca, jeho uznáva za svojho hlavného veliteľa. Žiť s Cirkvou, ako so svojou láskavou matkou, žiť v nej a za ňu, — to je ideálom tohto apoštolátu. Neujde jeho pozornosti nijaká príležitosť, aby vždy preukazoval svoju oddanosť pápežovi. Pápežské jupileá, mena a korunovanie, všetky nariadenia a pápežské encykliky, putovanie do Ríma, preslovy sv. Otca — to sú príležitosti, keď sa ukáže opravdivá vernosť a láska k Rímu.

Diecezálny biskup je naším arcipastierom, ktorý si robí nárok na našu lásku a pre jeho šľachetné ciele i na našu podporu. Naši miestni duchovní sú tiež nie menej odkázaní na naše porozumenie a pomoc. Laickí apoštoli sú priekopníci v každej dobrej veci a pravá ruka duchovno-pastierskej práce a starostlivosti.

Kňazský dorast sa musí starostlivo vychovávať pre vinicu Pána. Kňazské povolania musia zaistiť apoštolskú prácu kňazskú. O toto má apoštolát osobitnú starosť. Každá farnosť musí dať klerika a kňaza Bohu a Cirkvi svätej. Treba podporovať najmä chudobnejších a nadanejších žiakov, ktorí cítia v sebe kňazské povolanie.

Nové farnosti zakladať, nové kostoly stavať je veľkou úlohou biskupa, ktorú bez laických apoštolov vykonať nebude môcť. Laické komisie sbierajú peniaze a postarajú sa o pozemky a podpory.

Vydržovať kostoly, fary a kňaza — to je vlastne tiež povinnosťou veriacich. Osobitná milosť je, keď tomuto cieľu slúžia pozemky alebo iné dávky, o kto-

ré sa ešte naši predkovia postarali. Ale ani v tomto prípade neprestáva povinnosť veriacich prispievať na cirkevné ciele. A tu zasa len hŕstka apoštolov spravuje sbierky a stará sa o to, aby pre nedostatok prostriedkov nijaká duševná úloha a nijaká bohoslužba ujmy netrpela.

A vôbec zastávať sa kňaza v každej spravodlivej a potrebnej veci, podporovať ho v boji za práva Cirkvi, hájiť jeho česť a autoritu, — to je tiež krásny apoštolát laikov.

Katolícka akcia sa musí postarať o to, aby prestalo také smýšľanie, ktoré pokladá kňazstvo a Cirkev za celkom oddelenú kastu ľudí, žijúcu len pre seba. Cirkev katolícka — to je spoločnosť veriacich s hierarchickým vedením. Cirkev — to sme my všetci dohromady, nielen kňazi a biskupi. Katolícka akcia je veľká pracovná rodina v Cirkvi katolíckej, ktorá má najkrajší a najšľachetnejší cieľ. Preto nebude v nej chýbať nijaký dobrý katolík, nijaká horlivá katolíčka. Čiastka našej starostlivosti patrí duševnej spáse.

Meditácia o hierarchii.

1. Kňaz má osobitné postavenie v spoločnosti. Všade, kde sa len zjaví, každý vie, že je tu reprezentant jedného svetového názoru, istých ustálených mravných princípov. Už šaty ho prezrádzajú, že nepatrí do pospolitosti občianskej, ale že je vyvolený zpomedzi nej, aby slúžil Bohu. A môže byť proti nemu čo aj celý svet, on stojí uprostred sveta ako signál, ako stĺp s nápisom, ktorý ukazuje správnu cestu. Ľudia nejdú touto cestou, ale stĺp stojí, a každý berie na seba zodpovednosť za svoje činy a cesty. Preto kňaz je potrebný v každej spoločnosti, ešte aj v tej neverekej. Stačí, keď sa zjaví na ulici, keď ho vidia, keď o ňom vedia, že účinkuje.

Pápež a biskupi majú okrem blahodarného hlásania evanjelia a spravovania Cirkvi Kristovej aj tento význam v modernom svete. Sú živým svedomím sveta. Koľko hany a útokov musia pretrpieť, ale od-

stránit sa nedajú. Ja musím byť niekedy v ústraní, lebo ide o môj chlieb a postavenie. Kňazovo zamestnanie je práve to, aby nestál bokom nikdy, keď ide o útok na dušu. Musím byť povďačný každému kňazovi, a so svojej strany zasa ja sám musím konať apoštolát tam, kde kňaz nestačí, alebo nemôže.

2. Moderné časy vyhnaly nás všetkých z našich svätých úkrytov, i kňaza z fary a zo sakristie do verejného života, i veriacich od modlitebnej knihy do apoštolskej práce. Buďme za to Bohu povďační, veď aj v duchovnom živote musí platiť: ora et — labora, modli sa a — pracuj. Tak sa stala aj táto modlitebná kniha — pracovnou knihou katolíckou.

Modlitba za sv. Otca.

Spasiteľu náš drahý! Ty si ohromnú zodpovednosť a prácu za všetkých nás veriacich sveril nástupcovi sv. Petra apoštola, rímskemu pápežovi. My veríme, že Duch Svätý ho napomáha a že Ty si s cirkvou svätou až do konca sveta, teda si aj s naším svätým Otcom. Ale preto i pri tejto pevnej viere našej prijmi, Ježišu náš, modlitby naše, ktorými orodujeme po celej cirkvi našej za Tvojho námestníka, aby si videl, že ho milujeme, že ho za svojho Otca a vodcu uznávame, že jeho poslúchame. Daj mu zdravia, daj mu všetky potrebné milosti na spravovanie Cirkvi Tvojej svätej, daj mu múdrych kardinálov, horlivých biskupov a dobrých kňazov, a daj aj nám silného povedomia katolíckeho, aby sme všetci spolu za vedenia sv. Otca obsiahli svoj večný cieľ v nebi. Amen.

Modlitba za biskupa.

Ó Duchu Svätý, ktorý sa staráš o to, aby biskupi svätej cirkvi spravovali duše naše, vlievaj posväcujúcu milosť do srdca nášho diecezálneho bi-

skupa, aby horlivosťou vynikal, aby múdrosťou spravoval a aby spravodlivosťou svojou bol vzorom všetkým kňazom a veriacim tejto diecézy. Daj mu zdravia a vytrvalosti, apoštolskej neohrozenosti, aby vždy úspešne hájil práva cirkvi svätej a pomocou Katolíckej akcie nás viedol na cesty duševnej spásy k večnému cieľu. Amen.

Modlitba za kňazov.

Bože, Ty najlepšie vieš, že sme odkázaní v duševnom živote našom na Tvojich vysvätených kňazov. Veď Ty si ich ustanovil a povolal, aby slúžili sväté omše a vysluhovali sviatosti. Najláskavejší Otče, daj nám dobrých kňazov, — to je túžba srdca nášho, daj nám apoštolov, daj nám charakterných a obetavých ľudí, lebo pomoc potrebujeme, vzor a príklad. Udržuj v našich duchovných neochvejnú vieru, lásku k Tebe, nádej v Tebe svätú, aby si im bol jedinou odmenou a Tvoja sláva aby im bola najväčším cieľom.

Pane, Ježišu Kriste, Najvyšší kňaz náš, ktorý každodenne sa obetuješ za nás v omšiach svätých, daj kňazom svojim mnoho milostí, aby s čistým srdcom, opravdivou múdrosťou a príkladnou skromnosťou slúžili Tebe a spravovali naše duševné veci. Pomáhaj im v ťažkostiach kňazského života, aby vďačne niesli kríž Tvoj a aby sa pre vznešený cieľ obetave odriekali ešte i nevinných radosti života. Buď s nimi, Pane, a zachovaj ich sebe pre dobro našej spásy.

Duchu Svätý! Osvecuj našich duchovných pastierov, daj im smysel pre duševný život, ale aj pre praktické úlohy duchovnej správy, aby nás úspešne viedli ku Kristovi, slovom i skutkom idúc pred nami na ceste zbožného života.

Matka Božia, i Tebe odporúčame svojich kňazov Materinskou láskou ochraňuj ich a oroduj za nich u svojho Syna. Amen.

Sociálna akcia.

Katolícka akcia má do života uviesť zásady katolíckej spoločenskej náuky, a to na všetkých poliach verejného života. Tieto zásady sú shrnuté v nasledujúcej časti tejto knižky, v rámci sviatosti manželstva. Voľakedy celý verejný život bol vedený týmito zásadami, takže spoločnosť a Cirkev akosi sa stotožňovaly. Dnes spoločenský život vo svojich mnohotvárnych prejavoch už natoľko odbočil a odcudzil sa Cirkvi, že katolíci musia si každú piaď verejného života vydobýjať húževnatou prácou a vytrvalou propagandou. Verejnosť sa spravuje čisto hmotárskymi a pohanskými zásadami, len to je účelné a dobré, čo donáša peniaze, preto apeluje všetko iba na ľudské vášne, na ľudskú márnomyseľnosť a na najnižšie ľudské pudy.

Robotnícka trieda je dnes zväčša práve tak nie katolícka, ako ani liberalistická trieda zamestnávateľov a továrnikov. Tam panuje nekatolícky názor o triednom boji, tu zas bezohľadné a neľudské vykorisťovanie ľudských síl. Katolícka sociálna akcia chce urovnať rozdiely a získať si obe triedy, aby panovala spravodlivosť a kresťanská láska.

Politický život musia tiež opanovať kresťanské mravné názory. Všetko, čo sa týka mravov alebo svetonáhľadu, je kompetenciou Katolíckej akcie. Laický apoštolát chce obnoviť spoločnosť v Kristovi. Katolícka akcia má teda pred sebou veľmi bohatý program!

MANŽELSTVO —
SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Pred oltárom stoja zasnúbení Prišli uzavrieť kresťanské manželstvo, platné pred Bohom a pred ľuďmi. Veľká vec, rozhodujúci krok pre celý život. Zakladá sa katolícka rodina, bunka kresťanskej spoločnosti podľa vôle Božej. Tu slovo viaže naveky, i povinnosti, i láska, i vzájomná pomoc a najmä vernosť.

On stojí po pravici nastávajúcej svojej manželky, povedomý vážnosti tohto úkonu a svojej zodpovednosti. Ona vedľa neho pod bielym závojom, plná nádeje a sladkej dôvery. A obaja s istotou hľadia na oltár: Boh požehná tento sväzok.

Kňaz s bielou štólou sa prežehná:

In nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.

Potom prehovorí:

Milí snúbenci! Prišli ste pred oltár Všemohúceho, viditeľný to trón jeho na zemi, aby ste uzavreli také manželstvo, aké Pán Boh už v raji ustanovil a drahý Spasiteľ náš za svojho zemského života na hodnosť sviatosti povýšil.

Manželský sväzok, ktorý srdcia spojuje, je svätý a nerozlučiteľný, iba smrť ho môže rozviazať. A práve preto vyžaduje od vás vážnosť, svätý úmysel a slobodné rozhodnutie, veď tento sväzok je základom vašej budúcej blaženosti, ku ktorej potrebujete požehnanie Božie, prostriedky milosti a modlitby Cirkvi svätej.

Keďže pri uzavretí katolíckeho manželstva ide o sväzok svätý a nerozlučiteľný, preto žiadam vás, aby ste mi vážne a úprimne odpovedali na tie otázky, ktoré ja — ako zástupca Cirkvi svätej — v mene nášho božského veľkňaza Ježiša Krista vám predložím, aby ste pritom dobre uvážili, akú veľkú zodpovednosť a aké ťažké povinnosti beriete na seba pred

Bohom a pred jeho svätou Cirkvou vtedy, keď raz slávnostne vypoviete záväzné slovo: Chcem.

Aby ste tieto povinnosti svoje verne a vytrvale plniť mohli, budeme prosiť láskavého Boha o pomoc

Teraz je tu rozhodujúca chvíľa: Odpovedajte.

Obráti sa najprv k ženíchovi:

Ako sa menuješ?

Ženích povie svoje meno: N. N.

Kňaz: N., pýtam sa ťa na tvoju kresťanskú vieru, aby si mi povedal, či si sa okrem tejto tu prítomnej mladuchy svojej nezaviazal nijakej inej osobe?

Ženích: Nie.

Kňaz: Či ťa skutkom alebo slovom nenútili k tomuto manželstvu?

Ženích: Nie.

Kňaz: Pýtam sa ťa znova na tvoju kresťanskú vieru, či niet medzi vami nejakej prekážky, pre ktorú by ste platné manželstvo spolu uzavrieť nemohli?

Ženích: Nie.

Kňaz: Vyznaj teda tu pred Bohom a pred Cirkvou svätou, či chceš túto tu prítomnú svoju nevestu prijať za zákonitú manželku svoju?

Ženích: Áno, chcem.

Kňaz: Či jej sľubuješ vernosť až do smrti podľa prikázania Božieho?

Ženích: Sľubujem.

Potom sa obráti kňaz k mladuche:

Ako sa menuješ?

Mladucha povie svoje meno: N N.

Kňaz: N., pýtam sa ťa na tvoju kresťanskú vieru, aby si mi povedala, či si sa okrem tohto tu prítomného ženícha svojho nezaviazala nijakej inej osobe?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Či ťa skutkom alebo slovom nenútili k tomuto manželstvu?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Pýtam sa ťa znova na tvoju kresťanskú vieru, či niet medzi vami nejakej prekážky, pre ktorú by ste platné manželstvo spolu uzavrieť nemohli?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Vyznaj teda tu pred Bohom a pred cirkvou svätou, či chceš tohto tu prítomného svojho ženícha prijať za zákonitého manžela svojho?

Mladucha: Áno, chcem.

Kňaz: Či mu sľubuješ vernosť až do smrti podľa prikázania Božieho?

Mladucha: Sľubujem.

Kňaz obom: Odovzdajte svoje prstene na požehnanie!

Kňaz sa obráti k oltáru a požehnáva prstene.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.	Pomoc naša v mene Pánovom.
℟. Qui fecit caelum et terram.	Ktorý stvoril nebo i zem.
℣. Dómine exáudi oratiónem meam.	Pane, vyslyš modlitbu moju.
℟. Et clamor meus ad te véniat.	A volanie moje nech dôjde k Tebe.
℣. Dóminus vobíscum.	Pán s vami.
℟. Et cum spíritu tuo.	I s duchom tvojím.
Orémus. Bénedic ✠ Dómine hos ánnulos, quos in tuo nómine benedícimus, ut qui eos gestáverint, in tua pace consistant, et in tua voluntáte permáneant, et in tuo amóre vivant, et senéscant, et	Modlime sa. Požehnaj, Pane, tieto prstene, ktoré v mene Tvojom požehnávame, aby tí, čo ich nosiť budú, v pokoji Tvojom zotrvávali, vôľu Tvoju konali, Teba milovali, a aby dlho žili a zveľadili

multiplicéntur in longitúdine diérum. Per Christum Dóminum nostrum.
℟. Amen.

sa na mnohé roky Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Orémus. Creátor et conservátor humáni géneris, dator grátiae spirituális: tu, Dómine, mitte Spíritum Sanctum tuum Paráclitum de caelis super hos ánnulos: ut armáti virtúte caeléstis defensiónis, illis, qui eos portáverint, profíciant ad salútem. Per Christum Dóminum nostrum.
℟. Amen.

Modlime sa. Bože, Tvorca a Udržovateľ ľudského pokolenia, darca duševnej milosti, pošli svojho Utešiteľa Ducha Svätého s neba na tieto prstene, aby vyzbrojené silou nebeskej ochrany slúžily svojim nositeľom ku spáse. Skrze Krista Pána nášho.

Amen.

Kňaz pokropí svätenou vodou prstene v podobe kríža. Potom sa obráti k novomanželom a podáva im prstene:

„Prsteň je znakom nerozlučiteľnosti. Nemá konca. Podobne ani opravdivá láska nezná konca. Nech nemá konca ani vaša láska a vaša vernosť, vzájomná dôvera, úcta a znášanlivosť. Prijmite teda z mojich rúk požehnaný odznak manželskej lásky a vernosti, vaše snubné prstene."

Nastoknúc im prsteň, požehnáva:

„In nómine Patris ✠ et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen."

Kňaz: Kľaknite si a teraz prijmite požehnanie svätej cirkvi na vaše manželstvo!

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
℟. Qui fecit coelum et terram.
℣. Confírma hoc, Deus, quod operátus es in nobis.

Pomoc naša v mene Pánovom.
Ktorý stvoril nebo i zem.
Upevňuj, Bože, čo si vykonal v nás.

℟. A templo sancto tuo, quod est in Jerúsalem.

Zo svätého chrámu svojho, ktorý je v Jeruzaleme.

℣. Benedícti sitis a Dómino.

Nech vás požehnáva Pán.

℟. Qui fecit mundum ex níhilo.

Ktorý stvoril svet z ničoty.

Orémus. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, bénedic ✠ hos fámulos tuos, et sémina semen vitae in méntibus eórum: ut, quidquid pro sua utilitáte didícerint, hoc fácere cúpiant. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Recuperatórem hóminum, Fílium tuum unigénitum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum.

℟. Amen.

Modlime sa. Bože Abrahámov, Bože Izákov, Bože Jakubov, požehnaj týchto služobníkov Tvojich a zasej semeno života do ich sŕdc, aby vďačne konali to, o čom sú k svojmu dobru poučení. Skrze Pána nášho, Ježiša Krista, osloboditeľa ľudí, Syna Tvojho jednorodeného, ktorý s Tebou žije a kraľuje v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen

Žalm 127.

Beáti omnes, qui timent Dóminum, — qui ámbulant in viis ejus.

Blažený každý, čo sa bojíš Pána, čo chodíš jeho cestami!

Labóres mánuum tuárum quia manducábis, — beátus es, et bene tibi erit.

Lebo jesť budeš prácu svojich rúk, budeš blažený a dobre bude ti.

Uxor tua sicut vitis abúndans, — in latéribus domus tuae.

Manželka tvoja ako plodný vinný ker vo vnútrajšku tvojho domu;

Fílii tui novéllae olivárum, — in circúitu mensae tuae.

synovia tvoji ako olivové mládniky okolo tvojho stola.

Ecce, sic benedicétur homo, — qui timet Dóminum.

Hľa, tak sa požehná mužovi, ktorý sa bojí Pána.

Benedícat tibi Dóminus ex Sion: — et vídeas bona Jerúsalem ómnibus diébus vitae tuae.
Et vídeas fílios filiórum tuórum, — pacem super Israel.

Glória Patri.

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie eléison.

Pater noster.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

℣. Salvos fac servos tuos.

℟. Deus meus, sperántes in te.

℣. Mitte eis, Dómine, auxílium de sancto.

℟. Et de Sion tuére eos.

℣. Esto eis, Dómine, turris fortitúdinis.

℟. A fácie inimíci.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Réspice, quaésumus, Dómine, super hanc conventiónem de caelo sancto tuo: et sicut Tobiam et Saram, Angelo pacis comitánte, protegé-

Nech žehná tebe so Sionu Pán, aby si videl šťastie Jeruzalema všetkými dňami svojho života; aby si videl synov svojich synov: Pokoj nad Izraelom!

Sláva Otcu atď.

Pane, zmiluj sa. Kriste, zmiluj sa. Pane, zmiluj sa.

Otče náš.

A neuvoď nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Spas služobníkov Tvojich.

Bože môj, dúfajúcich v Teba.

Pošli im, Pane, pomoc zo svätyne.

A zo Sionu ochraňuj ich.

Buď im, Pane, silnou baštou.

Proti nepriateľom.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom Tvojím.

Modlime sa. Pozri prosíme Ťa, Pane, na túto smluvu s neba svojho svätého, a ako si Tobiáša a Sáru skrze anjela, strážcu pokoja ochraňoval, o-

bas, ita et istos a mortífera daémonum infestatióne prótegas et ab eis mentis et córporis adversitátes repéllas; ut, munímine tuo protécti, laudent nomen tuum sanctum, quod est benedíctum, in saécula saeculórum.
℟. Amen.

chraňuj aj týchto od smrtonosného pokušenia zlých duchov, a odstraňuj od nich duševné a telesné neduhy, — aby tak pod Tvojou mocnou ochranou chválili Tvoje sväté meno, ktoré je požehnané na veky vekov. Amen.

Orémus. Adésto, Dómine, supplicatiónibus nostris: et institútis tuis, quibus propagatiónem humáni géneris ordinásti, benígnus assíste; ut, quod te auctóre júngitur, te auxiliánte servétur. Per Christum Dóminum nostrum.
℟. Amen.

Modlime sa. Vyslyš, Pane, orodovanie naše a milostive ochraňuj svoju ustanovizeň, ktorú si určil na rozmnoženie ľudského pokolenia, aby sa Tvojou pomocou zachovalo, čo sa pred Tebou sviazalo. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Orémus. Béne ✠ dic, Dómine Jesu Christe, hunc fámulum et hanc fámulam tuam: sicut benedixísti famílias filiórum Israel per oratiónem Móysi, ut veniéntes per mare rubrum in conspéctu Pharaónis salvi fíerent, ita et hi in conspéctu tuo salvi fiant in die judícii. Per Christum Dóminum nostrum.
℟. Amen.

Modlime sa. Požehnaj, Pane Ježišu Kriste, tohto služobníka a túto služobnicu Tvoju, ako si požehnal rodiny synov Izraela na modlitbu Mojžišovu, aby prechodom cez Červené more sa zachránili pred Faraónom, tak nech sú spasení aj títo pred tvárou Tvojou v deň súdu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Nasleduje požehnanie:

Bene ✠ dícat vos Deus Pater, custódiat vos Jesus Christus, illúminet vos

Nech vás požehná Boh Otec, nech vás ochraňuje Ježiš Kristus, nech vás o-

Spiritus Sanctus: osténdat Dóminus fáciem suam vobis, et misereátur vestri; et convértat Dóminus vultum suum super vos, et det vobis pacem ómnibus diébus vitae vestrae, impleátque vos omni benedictióne caeli in remissiónem ómnium peccatórum vestrórum, ut habeátis vitam aetérnam in saécula saeculórum. ℟. Amen.

svecuje Duch Svätý! Nech je Pán k vám láskavý a milosrdný! Nech bdie nad vami starostlivosť Pánova a nech vám On dopraje pokoja cez všetky dni života vášho; a nech vás naplní všetkým požehnaním nebeským na odpustenie všetkých hriechov vašich, aby ste mali večný život na veky vekov. Amen.

Kňaz k mladomanželom: Podajte si ruky!

Novomanželia podajú si kľačmo pravice, ktoré kňaz sviaže štólou, hovoriac:

Jungo vos in matrimónium: In nómine Patris, et Fílii, ✠ et Spíritus Sancti. Amen.

Viažem vás do manželstva — v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Keď je mladucha vdova, ženích slobodný, požehnanie manželské dostáva len ženích, a to v skrátenej forme:

Orémus. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, bénedic hunc fámulum tuum, et sémina semen vitae in mente ejus: ut, quidquid pro sua utilitáte didícerit, hoc fácere cúpiat. Per Dóminum...

Žalm 127. ako vyššie s Glória. A hneď:

Orémus. Bénedic, Dómine Jesu Christe, hunc fámulum tuum: sicut... ita et hic in conspéctu tuo salvus fiat in die judíci. Per Christum...

Benedícat te Deus Pater... atď. v jednotnom počte, a sviazanie so štólou: Jungo vos...

Keď sú obaja z vdovského stavu, po podávaní prsteňov hneď sa modlí kňaz oráciu: Orémus Adésto, Dómine... a potom viaže štólou.

Keď je ona slobodná, on vdovec, zachová sa riadna formula

Na konci podľa zvyku na Slovensku užívaného mladomanželia skladajú prísahu. Kňaz podáva krucifix najprv mladomanželovi,

potom mladej manželke. Každý z nich položí pravé prsty na telo Pána a hovorí za kňazom:

Tak mi Pán Boh pomáhaj.
Blahoslavená Panna Mária,
I všetci Boží svätí,
Že ja túto tu prítomnú N. (tohto tu prítomného N.) milujem,
A za pravú manželku (za pravého manžela) si beriem,
Podľa ustanovenia Božieho,
A podľa obyčaje cirkvi svätej všeobecnej,
A že ju (ho) nikdy neopustím,
Až do jej (jeho) a mojej smrti,
V nijakom protivenstve.
Tak mi Pán Boh pomáhaj!

Kňaz môže potom povedať krátku reč o sviatosti manželstva, napríklad aká sa uvádza v rituáli pre Slovensko:

Kresťanskí novomanželia! Na počiatku sveta sám Boh ustanovil stav manželský, aby doplnil počet vyvolených. Syn Boží, vezmúc na seba telo, svojou vlastnou prítomnosťou a prvým zázrakom ho posvätil v Káne Galilejskej. Ježiš Kristus povýšil stav manželský na hodnosť sviatosti, aby to, čo sväté bolo, ešte viac posvätil. Preto menuje sv. Pavol apoštol stav manželský veľkým tajomstvom. (Ef 5, 32.)

Kresťanské manželstvo je odznak toho tajomstva a láskavého sväzku, ktorý Krista Pána s Cirkvou jeho spojuje. Pán Ježiš skutočne pre Cirkev svoju žil i zomrel, — Cirkev opäť vyznáva so sv. Pavlom: „Mne žiť je Kristus, a zomrieť mi je zisk!" (Flp 1, 21.)

Tento príklad majte pred očami dnes a po celý život. A preto, manžel, miluj svoju manželku, ako Kristus miloval Cirkev svoju, — miluj ju ako polovičku duše svojej, lebo však preto si opustil otca a matku, aby si sa pridŕžal manželky (Mt 19, 5.) Obsiahnutú moc nad ňou užívaj v útlom priateľstve, lebo nedostal si otrokyňu, hovorí sv. Ambróz, ale

manželku. Usiluj sa, aby pri tvojom starostlivom a počestnom zachádzaní zabudla na svoju závislosť, ba čo viac, ešte si ju aj zaľúbila.

A ty, manželka, buď poddaná svojmu manželovi tak ako Cirkev je poddaná Kristovi. Ži preňho a v ňom, tak ako Cirkev žije Kristovi. „A nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus". (Gal 2, 20.) Usiluj sa vyhýbať všetkému, čo by domáci pokoj kaziť mohlo. Skromnosť a svätá stydlivosť nech je zárukou tvojej lásky a vernosti. Miesto „klamlivej ľúbeznosti a márnej krásy" (Príkl 31, 30) hľadaj okrasu srdca, čnosti kresťanské, lebo bázeň Božia je pýchou ženy.

Ak takéto snahy budú usmerňovať váš manželský život, táto sviatosť vašu lásku zošľachtí a váš sväzok bude prameňom tak časnej ako i večnej blaženosti. Nech vás Boh žehná a svojou milosťou sprevádza. Amen.

Kňaz sa môže aj pomodliť nahlas:

Modlime sa. Všemohúci večný Bože, prosíme Ťa, shliadni milostive na tohto služobníka a služobnicu, ktorí sa práve teraz v svätom mene Tvojom sosobášili, a rozprestri nad nimi svoje ochranné ruky Požehnávaj ich hojnosťou milosti svojej, osvecuj ich myseľ, aby poznali manželské povinnosti, ktoré teraz na seba vzali; posilňuj ich vôľu, aby tieto povinnosti podľa úmyslov Tvojich ochotne vykonávali. Sprevádzaj ich cez celý život otcovskou láskou svojou, aby sa nikdy ani v protivenstvách života neopustili, ale aby vo vzájomnej láske, vernosti a shode pri sebe až do smrti vytrvali a tak Tvoju svätú vôľu dokonale splnili, žeby si na konci zemskej púti svojej večnú slávu Tvoju zabezpečili. Skrze Krista, Pána nášho. Amen. — Požehnanie všemohúceho Boha, Otca i Syna i Ducha Svätého nech sostúpi na nich a zotrvá s nimi vždycky. Amen.

Kňaz pokropí ich svätenou vodou.

Meditácia o sobáši.

1. Tak sa sobášili aj moji rodičia, a ak som v stave manželskom, tak sobášili aj mňa, alebo azda budú sobášiť. Tomuto sväzku môžem ďakovať, že som tu na svete a že som vyrástol v teplom rodinnom hniezdočku pod opaterou a láskavou ochranou rodičov Je to teda ceremónia posvätná a veľmi dôležitá pre každého na svete. Platí pre dva životy a neskôr pre viac životov, možno, na mnohé storočia. Preto je voľba manžela, manželky veľmi vážna a preto treba mať na zreteli vlastnosti, ktoré má človek vždy, a nielen také, ktoré pominú. Pre zdravé rodiny rozhodovať musí telesná zdatnosť, ale aj duševné vlohy pre trvalé porozumenie a lásku. Aj výber manžela a manželky treba ponímať zpod zorného uhla večnosti.

2. Keď som neraz prítomný na sobáši svojich príbuzných alebo známych, myslím na vážnosť úkonu, na vážnosť kroku, ktorý novomanželia urobili. I modlím sa za nich skrúšene, nie som len obdivovateľom šiat a parády, ale duševným ochrancom nového života. Po sobáši býva veselie. Nech sa teší svet, že sa zakladá nová rodina. Len aby bolo na nej požehnanie. Božia pomoc je oveľa potrebnejšia než gratulácie a prestretý stôl. Lebo duše spojiť a jednomyseľnosť manželov zachovať je veľká vec, treba na to veľa, veľa milostí. A tobôž udržať, vychovať deti. Pomôž im, Pane!

3. Videli sme sobáš mnohých ľudí, ktorí dnes už nežijú spolu. Je to najväčšie nešťastie, ktoré môže zastihnúť človeka: rozbité manželstvo. Na každom sobáši a pri každej príležitosti, keď sa dozvedám, že sa sobášia ľudia, vzdychnem si úprimne: Pane, Bože, zachráň ich od nešťastia, aby sa nerútili do tuzemského pekla!

4. Tak mnohí platným manželstvom viazaní uzavierajú smluvu spolužitia nie pred svojím katolíckym kňazom, ale len pred iným predstavenstvom. Oni sa tým vylučujú sami zo spásonosného spoločenstva sviatosti vysluhujúcej cirkvi svätej. Možno s ťaž-

kým srdcom to robia, ale podľahli pokušeniam a uspokoja sa so stavom hriechu. Tiež nešťastní. Buď im, Pane, milostivý. Darmo je, nemôžeme a nesmieme ináč. Poznáme dobre katolícke zásady a zákony, Božie zákony, a vieme, že ony netrpia výnimky. Manželstvo katolícke je svätá vec!

Dogmatika o sviatosti manželstva.

Kresťanské manželstvo je sviatosť, v ktorej sa muž a žena spájajú doživotnou prirodzenou smluvou, povýšenou na hodnosť nadprirodzenosti, aby založili a udržali rodinu, a aby na tento cieľ od Boha potrebné milosti obsiahli.

Manželstvo je ustanovizňou Bohom ustanovenou na to, aby ľudské pokolenie ďalej trvalo. „Rozmnožujte sa!" — to je už rozkaz Stvoriteľa v raji. (1 Mojž 1, 28.) Spasiteľ povýšil prirodzený sväzok muža a ženy na sviatosť. On utvrdzuje starý zákon, podľa ktorého muž opustí otca a matku a pridržiava sa manželky svojej, ale vo vernosti manželskej je taký prísny, že už aj žiadosť manžela po cudzej žene pokladá za cudzoložstvo. (Mt 5, 25.) Deti miloval nadovšetko, lebo vraj im patrí kráľovstvo Božie. Sv. Pavol hovorí, že manželstvo sa uzaviera v Pánovi, a že neprestáva až do smrti. (Rim 7, 2.) Vidí v manželstve symbol spojenosti medzi Kristom a Cirkvou, preto pokladá kresťanské manželstvo za veľké tajomstvo. (Ef 5, 31.)

Sviatosť tvorí smluva, ktorou sa manželia navzájom odovzdávajú sebe. Preto vysluhovateľmi sviatosti sú manželia sami. Cirkev, zastúpená svojím kňazom, je prítomná ako zákonný svedok platne uzavretého manželstva a ako zákonodarca, ktorý určuje podmienky platnosti.

Kresťanské manželstvo jestvuje len medzi jedným mužským a jednou ženskou, je monogamné. Podľa Písma manželia budú „jedným telom". A sv. Pavol žiada, aby každý mužský mal s v o j u ženu, a každá

ženská svojho muža. (1 Kor 7, 2.) Mnohoženstvo, polygamia, sa protiví prírode a Božiemu zákonu, tobôž polyandria, mnohomužstvo. Ale po smrti manžela alebo manželky môže ovdovelá stránka vstúpiť do nového manželstva.

Kresťanské manželstvo je nerozlučiteľné. „Čo Boh spojil — hovorí Spasiteľ, — nech človek nerozlučuje." (Mk 10, 9.) A tiež: „Kto by prepustil svoju ženu a oženil by sa s inou, cudzoložstvom sa previní proti nej. Ak žena prepustí svojho manžela a vydá sa za iného, cudzoloží." (Mk 10, 11.) A ďalej: „Kto by si vzal prepustenú, cudzoložil by." (Mt 19, 9.)

Vo sviatosti manželstva; ktorú môžu prijímať iba tí, čo nemajú medzi sebou nijakej prekážky, a hodným spôsobom ho prijímajú len tí, čo sú v stave milosti, dostávajú novomanželia potrebné milosti, aby mohli svedomite plniť manželské povinnosti a aby si boli navzájom verní až do smrti. Je preto veľmi dôležité, aby manželia pôsobenie týchto potrebných milostí hriechmi neznemožňovali.

Predpisy cirkevných zákonov sa spravujú v duchu tejto vierouky o sviatosti manželstva a je v záujme každého katolíka, aby ich dobre poznal.

Cirkevné zákony o manželstve.

Can. 1013: § 1. Prvotný cieľ manželstva je mať potomstvo a ho vychovať, druhoradý cieľ je vzájomná pomoc a uspokojenie telesnej žiadosti.
§ 2. Podstatné vlastnosti manželstva sú jednosť a nerozlučiteľnosť. Tieto vlastnosti dostávajú v kresťanskom manželstve tým silnejší výraz, keďže je ono sviatosťou.

Can. 1014: Manželstvo požíva prednosť práva. Keď sa teda vyskytne pochybnosť o platnosti manželstva, treba mať manželstvo za platné, kým sa nedokáže opak.

Can. 1015: Manželstvo pokrstených sa menuje „uzavretým" — matrimonium ratum —, ak ešte nie je telesným stykom splnené; keď áno, tak je to manželstvo „uzavreté a splnené" — matrimonium ratum et consummatum . . . Toto splnenie manželským stykom sa predpokladá, keď manželia po sobáši bývali spolu, kým sa opak nedokáže.

Can. 1016: Manželstvo pokrstených sa spravuje nielen božským právom, ale aj cirkevným právom. Pritom má príslušnosť aj svetská moc v čisto občianskych následkoch tohto manželstva.

Can. 1017: . . . § 3. Na základe sľubu manželského, teda na základe zasnúbenia nemožno nárokovať uzavretie manželstva, ale náhradu prípadnej škody áno.

Can. 1018: Farár nech sa postará, aby veriaci boli múdro poučení o sviatosti manželstva a o jeho prekážkach.

O ohláškach.

Can. 1019: Pred sobášom musí byť zistené, že niet nijakej prekážky, pre ktorú by manželstvo nemohlo byť platné a slušne uzavreté.

Can. 1020: Farár, ktorý má právo sobášiť, nech svedomite skúma, či zaumienenému manželstvu nie je voľačo v ceste. Ženícha a nevestu aj osve a opatrne nech sa opýta, či niet medzi nimi prekážky, a či dávajú súhlas na sobáš dobrovoľne, najmä nevesta, a či sú v kresťanskej náuke dostatočne poučení.

Can. 1021: § 1. Keď snúbenci sú inde krstení, farár má žiadať od nich krstný list.
§ 2 Neobirmovaní katolíci majú sa dať birmovať ešte pred sobášom, ak je to možné bez ťažkostí.

Can. 1022: Farár musí ohlášať verejne, kto a s kým hodlá uzavrieť manželstvo.

Can. 1023: Ohlášky musí konať vlastný farár. Ak sa stránka zdržovala aj na iných miestach, a to aspoň pol roka po detstve, podľa biskupského nariadenia môže sa vyšetrovanie a ohlasovanie rozširovať aj na tieto miesta.

Can. 1024: Ohlášky sa musia konať po troch za sebou idúcich nedeliach alebo prikázaných sviatkoch, a to v kostole pri omšových alebo iných bohoslužbách, ktoré veriaci hromadne navštevujú.

Can. 1027: Veriaci sú povinní im známe prekážky farárovi alebo biskupovi ešte pred sobášom oznámiť.

Can. 1028: Biskup môže ohlášky zo zákonitých príčin odpustiť.

Can. 1030: § 1. Po vykonaných vyšetrovaniach a ohláškach nech farár nesobáši, kým nedostal všetky potrebné doklady. Po poslednej ohláške má uplynúť aspoň trojdňová lehota, ak rozumná príčina iné nepožaduje.
§ 2. Ak za šesť mesiacov sa manželstvo neuzavrie, ohlášky treba opakovať, iba vtedy nie, keď biskup ináč rozhodne,

Can. 1033: Farár musí mať starosť o to, aby podľa rozličného stavu osôb poučil snúbencov o sviatosti manžel

stva, o vzájomných povinnostiach manželských a o povinnostiach rodičov k dieťaťu. Musí ich tiež veľmi napomínať, aby sa pred sobášom dobre vyspovedali a sviatosť Oltárnu zbožne prijali.

O prekážkach všeobecne.

Can. 1035: Do manželstva môžu vstúpiť všetci, ktorým to právo nezakazuje.

Can. 1036: Prekážky sú dvojaké: zakazujúce a rozlučujúce. Prekážky zakazujúce — impedimentum impediens — prísne zakazuje manželstvo ale keď sa ono predsa uzavrie, nepozbavuje ho platnosti. Prekážka rozlučujúca — impedimentum dirimens — i prísne zakazuje i platnosti pozbavuje manželstvo.

Can. 1038: Je výlučným právom najvyššej cirkevnej autority hodnoverne vyhlásiť, kedy božské právo zakazuje manželstvo alebo kedy ho pozbavuje platnosti. Tiež výlučne tejto najvyššej autorite patrí právo stanoviť aj iné zakazujúce a rozlučujúce manželské prekážky pre pokrstených.

Can. 1040: Okrem sv. Otca nikto nemôže oslobodenie, dišpenzáciu dávať od prekážok cirkevno-právnych, ak na to nemá vo všeobecnom práve alebo od Svätej stolice splnomocnenie.

O zakazujúcich prekážkach.

Can. 1060: Cirkev čo najprísnejšie zakazuje, aby do manželstva vstupovali pokrstené osoby, z ktorých jedna je katolícka, druhá nekatolícka; ak je pritom aj nebezpečenstvo, že katolícka stránka a dieťa odpadnú, také manželstvo je aj proti zákonu Božiemu.

Can. 1061: § 1. Cirkev dišpenzuje od prekážky miešaného manželstva len vtedy, keď

1. správne a závažné príčiny to vyžadujú,
2. nekatolícka stránka manželská dáva záruku, že katolícka stránka nebude vystavená nebezpečenstvu odpadu, — a tiež obaja manželia dávajú záruku, že všetky deti budú len po katolícky krstené a vychovávané,
3. je mravná istota o tom, že sa záruky splnia.

§ 2. Záruky treba žiadať pravidelne na písme.

Can. 1062: Katolícka manželská stránka je povinná múdro sa starať o obrátenie nekatolíckej stránky.

Can. 1063: § 1. I keď Cirkev dala dišpenzáciu od prekážky miešaného manželstva, manželia nesmú ísť pred kato-

lickym cirkevným sobášom alebo po ňom aj k nekatolickemu duchovnému aby ich aj ten sobášil.

§ 2. Ak farár istotne vie. že novomanželia tento zákon porušia, alebo ho aj porušili, nech ich nesobáši, iba z tých najvážnejších príčin, keď je odstránené pohoršenie a biskup dal súhlas.

§ 3. Ale niet námietky proti tomu, aby sa manželia dostavili čo aj k nekatolickemu duchovnému, ktorý účinkuje len ako občiansky úradník, keď to občiansky zákon tak predpisuje, a to len na splnenie občianskej povinnosti pre občianske následky.

Can. 1064. Biskupi a iní duchovní pastieri

1. nech podľa možnosti odstrašujú veriacich od miešaných manželstiev,
2. ak ich prekaziť nemôžu, nech sa všetkým možným spôsobom postarajú, aby sa neuzavieraly proti Božím a cirkevným zákonom,
3. nech svedomite bedlia nad miešanými manželstvami, uzavretými či na vlastnom, či na inom území, aby manželia verne plnili dané prísluby.

Can. 1065: § 1. Veriaci sa majú odstraňovať aj od toho, aby vstupovali do manželstiev s takými, čo všeobecne známym spôsobom odhodili katolícku vieru, i keď na inú, nekatolícku vieru neprešli, alebo sú členmi spoločností Cirkvou odsúdených.

§ 2. Farár nech takýchto nesobáši, iba keď sa obrátil na biskupa, ktorý majúc ohľad na všetky okolnosti, môže mu povoliť aby sa na sobáši zúčastnil, nakoľko to závažná príčina požaduje a biskup podľa svojho presvedčenia súdi, že je katolícka výchova všetkých detí zaručená a že druhej manželskej stránke nehrozí nebezpečenstvo odpadu.

Can. 1066: Ak by sa verejný hriešnik alebo známym cirkevným trestom postihnutý pred sobášom nechcel vyspovedať po prípade smieriť sa s Cirkvou, farár nech ho nesobáši, len keď to požaduje závažná príčina, o ktorej podľa možnosti nech sa poradí s biskupom.

O rozlučujúcich prekážkach.

Can. 1067: Mužský pred doplnením šestnástého roku, ženská pred doplnením štrnástého roku veku svojho nemôžu vstúpiť do platného manželstva.

Can. 1068: § 1. Nemohúcnosť — impotencia — prechádzajúca a trvalá, či na strane mužského, či na strane ženskej, či je druhej stránke známa alebo nie, či je naprostá alebo len relatívna, pozbavuje platnosti manželstvo podľa samého prirodzeného práva.

§ 2. Ak je prekážka nemohúcnosti pochybná, či so stránky práva či so stránky skutkového stavu, netreba manželstvu prekážať.

§ 3. Neplodnosť ani nezbavuje manželstvo platnosti, ani mu neprekáža.

Can. 1069: § 1. Neplatne pokus o manželstvo robí ten, kto je viazaný sväzkom prvšieho manželstva, i keď toto nebolo splnené . . .

§ 2. I keď prvšie manželstvo je neplatné alebo z hociktorej príčiny rozlúčené, preto neslobodno uzavrieť iné prv, než neplatnosť alebo rozlučnosť prvšieho nie je zákonite a s istotou zistená.

Can. 1070: Neplatné je manželstvo, ktoré uzavrela osoba nepokrstená s osobou pokrstenou v Cirkvi katolíckej alebo z nekatolíckej konfesie prinavrátenou.

Can. 1071: Zákonné predpisy o miešaných manželstvách v kánonoch 1060—1064 sa vzťahujú aj na tieto manželstvá, ktorým prekáža prekážka rozličnosti kultu.

Can. 1072: Neplatne sa pokusujú o manželstvo vysvätené duchovné osoby.

Can. 1074: Nemôže byť platného manželstva medzi mužom, ktorý ženskú uniesol s cieľom sobáša, a touto ženskou, kým je ona v moci unášateľa.

Can. 1075: Nemôžu platne uzavrieť manželstvo tí:

1. ktorí, kým ešte zákonité manželstvo trvalo, dopustili sa medzi sebou cudzoložstva a sľúbili si navzájom manželstvo alebo manželstvo samé, čo aj civilné, uzavreli,
2. ktorí, kým ešte zákonité manželstvo trvalo, dopustili sa medzi sebou cudzoložstva, a jeden z nich zavraždil svojho manžela, prípadne svoju manželku,
3. ktorí vzájomnou fyzickou alebo morálnou pomocou, aj bez cudzoložstva, zavinili smrť manželskej stránke.

Can. 1076: § 1. Na rovnej čiare pokrvenstva — starí rodičia, rodičia, deti vnuci — je neplatné manželstvo medzi pokrvnými nahor a nadol, či je pokrvenstvo zákonité alebo len prirodzené.

§ 2. Na bočnej čiare je manželstvo neplatné až do tretieho stupňa včítane — bratia, sestry, bratanci, sesternice a ich deti.

Can. 1077: Je neplatné manželstvo s pokrvnými bývalej manželskej stránky, a to v rovnej čiare v každom stupni, na bočnej čiare až do druhého stupňa včítane. (Napr. po smrti manželky nemožno si vziať jej matku, dcéru, sestru, ani jej dcéru, ani jej brata dcéru.)

Can. 1078: Prekážka verejnej počestnosti nastáva z neplatného manželstva, už či splneného či nie, alebo z verejného a známeho spolužitia, konkubinátu, — zbavuje platnosti manželstvo na prvom a druhom stupni rovnej čiary medzi mužským a pokrvnými ženskej a naopak

Can. 1079: Neplatné je manželstvo medzi krsteným a jeho krstiteľom alebo krstným rodičom (duchovné príbuzenstvo v. Can. 768).

Can. 1080: Nakoľko občiansky zákon zabraňuje manželstvo pre legálne príbuzenstvo, vzniklé z adopcie, platí to aj v cirkevnom práve.

O manželskom súhlase.

Can. 1081: § 1. Manželstvo je súhlas stránok zákonitým spôsobom prejavený medzi osobami podľa práva spôsobilými. Tento súhlas sa nedá nahradiť nijakou ľudskou mocou. § 2. Manželský súhlas je čin vôle, ktorým obe stránky odovzdávajú a prijímajú trvalé a výlučné právo na telo, čo sa týka výkonov súcich na plodenie dieťaťa.

Can. 1087: Neplatné je manželstvo, uzavreté pod vonkajším a nespravodlivým tlakom násilenstva alebo strachu, zpod ktorého aby sa niekto oslobodil, prinútený je voliť si manželstvo.

Can. 1092: Podmienka raz daná a neodvolaná, ak je namierená pre budúcnosť proti podstate manželstva, činí ho neplatným. (Teda neplatné je manželstvo, keď sa uzaviera takto: vezmem si ťa, alebo vezmeme sa, ale len tak, ak budem môcť žiť aj s inými, inou, — alebo: ak to bude len na istý čas — alebo: ak nebudeme mať deti, ak plody odoženieme, — a pritom keď taká podmienka je výslovná a ináč by sa manželstvo neuzavrelo.)

O forme uzavierania manželstva.

Can 1094: Len tie manželstvá sú platné ktoré sa uzavierajú pred miestnym farárom, alebo pred miestnym biskupom, alebo pred kňazom jedným z nich splnomocneným, a aspoň pred dvoma svedkami.

Can. 1096: Povolenie sobášiť, ktoré dáva miestny farár alebo biskup inému kňazovi, musí sa dať určitému kňazovi a pre určitý sobáš, ináč je manželstvo neplatné Nijaké všeobecné splnomocnenie je nie prípustné, iba ak ide o stálych pomocných duchovných, kaplánov, vikárov, ktorí sú určení pre miestnu faru.

Can. 1097: . . . pravidelne sa má konať sobáš pred farárom nevesty, ak to správna príčina ináč neradí . . .

Can. 1103: § 1. Po sobáši má farár alebo zástupca čím skôr naznačiť do knihy sobášených mená manželov a svedkov, miesto a deň uzavretého manželstva . .

§ 2. Sobáš sa má označiť aj na príslušných miestach matriky pokrstených.

O čase a mieste sobáša.

Can. 1108: Manželstvo sa môže uzavrieť v hociktorom období roku.

Can. 1109: Manželstvo medzi katolíkmi má sa uzavierať vo farskom kostole, v inom kostole alebo kaplnke len s povolením biskupa alebo farára. Manželstvo medzi katolíckou a nekatolíckou stránkou má sa uzavierať zpravidla mimo kostola, ale podľa Can. 1102 biskup môže povoliť aj cirkevné obrady okrem svadobnej omše.

O následkoch manželstva.

Can. 1110: Z platného manželstva vzniká medzi manželmi sväzok, podľa prirodzenosti svojej trvalý a výlučný, — okrem toho kresťanské manželstvo udeľuje manželom aj milosť, ak jej neprekážajú.

Can. 1111: Obaja manželia po uzavretí manželstva majú právo a povinnosti nažívať medzi sebou manželsky.

Can. 1113: Rodičia majú najvážnejšiu povinnosť starať sa o náboženskú a mravnú výchovu detí, i telesnú i občiansku a tiež postarať sa aj o ich časný dobrobyt.

Can. 1115: § 1. Otcom je ten ktorého predstavuje správny sobáš, ak jasné dôvody nesvedčia o opačnom.

§ 2. Za zákonité sa pokladajú deti, ktoré sa narodily aspoň šesť mesiacov po sobáši, alebo za desať mesiacov od zániku manželského života.

Can. 1116: Dodatočným manželstvom rodičov stáva sa dieťa zákonitým, ale len v tom prípade keď v čase plodenia, alebo tehotenstva, alebo narodenia nebolo medzi rodičmi manželskej prekážky.

O rozluke manželov.

Can. 1118: Platné manželstvo, uzavreté a splnené, nemožno rozviesť nijakou ľudskou mocou a pre nijakú príčinu, rozvedie ho iba smrť.

Can. 1119: Nesplnené manželstvo sa rozvádza alebo slávnostnými sľubami reholnými, alebo dišpenzáciou Sv. stolice.

Can. 1120: Zákonité manželstvo, aj splnené, uzavreté medzi nepokrstenými osobami, sa rozvádza v dobro viery na základe svätopavlovského privilégia (t. j. keď sa jedna stránka pokrstí a druhá nechce s ňou v pokoji spolužiť bez urážky Stvoriteľa).

Can. 1128: Manželia sú povinní zachovávať spoločný manželský život, ak ich spravodlivá príčina neospravedlňuje.

Can. 1129: § 1. Pre cudzoložstvo jednej manželskej stránky má právo druhá stránka aj trvale prerušiť spoločný život, ale sväzok zostáva. Nemá tohto práva, ak s hriechom súhlasila, alebo ho zavinila, alebo ho či výslovne či mlčky odpustila alebo keď ho aj ona spáchala.

§ 2. Mlčky sa odpúšťa cudzoložstvo vtedy, keď nevinná stránka, vediac o hriechu, dobrovoľne nažívala s hriešnou. Odpustenie sa aj ináč predpokladá, ak ona za šesť mesiacov cudzoložnú stránku nevyhodila alebo neopustila, alebo zákonitú žalobu nepodala.

Can. 1131: § 1. Keď jeden z manželov prejde na nekatolícku sektu, keď dieťa nekatolícky vychováva, keď vedie zločinný a zahanbujúci život keď znamená vážne nebezpečenstvo duševné alebo telesné pre druhú stránku, keď ukrutnosťami činí ťažkým spoločný život, — tieto a podobné veci sú pre druhú stránku zákonitými príčinami aby manžela, manželku opustila, so súhlasom miestneho biskupa, alebo aj sama od seba, ak by odklad znamenal nebezpečenstvo.

§ 2. V týchto prípadoch keď prestane príčina, spoločný život sa má obnoviť (v prípade cudzoložstva nevinná stránka nemusí nikdy viac obnoviť spoločný život, ale môže).

O usporiadaní neplatného manželstva.

Can 1133-1137: Tieto kánony zdôrazňujú, že keď je manž. neplatné pre rozlučujúcu prekážku, treba si zadovážiť dišpenzáciu a manželský súhlas obnoviť. Ak sobáš nebol platný pre nedostatok súhlasu, stane sa platným, keď nesúhlasiaca stránka súhlasí. Ak sa nezachovala predpísaná forma, sobáš sa musí legitímnou formou obnoviť.

Can. 1138-1141: uvádzajú spôsob usporiadania neplatného manželstva, ktorý sa stáva dišpenzáciou Sv. stolice tak, že ona sanuje sobáš v jeho koreňoch, je to takzv. sanatio in radice. Aplikuje sa najmä vtedy, keď opakovanie manželského súhlasu pri predpísanej forme naráža na neprekonateľné ťažkosti. Táto sanácia, ak sú všetky predpoklady a garancie, zahrnuje v sebe dišpenzáciu nielen

od prekážok, ale aj od obnovenia súhlasu a môže sa stať aj bez vedomosti oboch stránok. Pravda, kde je prekážka prirodzeného alebo Božieho práva, tam sa neplatné manželstvo nedá ani obnoviť, ani sanovať.

O vdovstve.

Can. 1142: Hoci je čistotné vdovstvo úctyhodnejšie, druhé a ďalšie manželstvá sú preto platné a slušné.

Dodatok.

Keď medzi snúbencami je *prekážka*, sám farár, u ktorého sa hlásili, zadováži pre nich potrebnú *dišpenzáciu*, ak sú podmienky splnené — napr. u sobáša s nekatolíkom —, a ak sa od prekážky vôbec dáva dišpenzácia. Od prekážky božského práva, napr. od prekážky manželského sväzku, ani sv. Otec nemôže dišpenzovať. Keď hrozí *nebezpečenstvo smrti*, sám biskup môže dišpenzovať, alebo aj kňaz sám, ak niet času obrátiť sa na biskupa, a to od všetkých prekážok cirkevno-právnych, ba aj od predpisanej formy, okrem od prekážky vysvätenia, a od prekážky príbuzenstva po bývalej manželskej stránke (viď Can. 1077) na rovnej čiare po splnenom manželstve, lebo v týchto prípadoch sa nedáva dišpenzácia.

Kto je tej mienky, že uzavrel neplatné manželstvo, má právo toto manželstvo napadnúť pred *Cirkevným súdom* príslušného biskupa, a žiadať, aby manželstvo bolo vyhlásené za neplatné. Každý Cirkevný súd má nad sebou jeden apelačný súd, a nad všetkými je najvyšší pápežský súd, Rota Romana. Ak dve inštancie nižšie sa shodujú vo výroku čo do neplatnosti, výrok je definitívny a právoplatný, ináč vec ide do Ríma na konečné rozhodnutie.

Meditácia o manželských zákonoch.

1. Tieto zákony, ktoré tak prísne vymedzujú možnosti katolíckeho manželstva, zdajú sa mnohým prísnymi a v nejednom prípade až nemilosrdnými, naj-

mä, že ak má niekto nevinne rozbité manželstvo, nemôže vstúpiť do nového manželstva, pokým vinná stránka žije. Ale tu rozhoduje vyššie dobro. Tieto prípady sú pohromy a nešťastia, ktoré mnoho ráz zaviňujeme sami, keď nerozmyslene konáme pri voľbe manželskej. A vlastné nešťastie nedáva nám titul na to, aby sme na zemi porušili prirodzený a božský poriadok, bez ktorého by nastal úplný chaos a neistota. Keby človek vedel, keď si pokazí zdravie, že môže dostať nové telo, tak by nebol taký starostlivý o svoje zdravie. Kto má pred sebou zákony, ktoré mu po nezdarenom manželstve povoľujú nové, nerobí si mnoho starostí a svojou ľahkomyseľnosťou ohrožuje rodinnú istotu a tým aj spoločenské poriadky. Jedine katolícka náuka vyhovuje intenciám Stvoriteľa a jedine ona chráni posvätnosť manželstva, čo je bunkou celej spoločnosti. Takto musím chápať veci aj ja: dívať sa na ne s vyššieho a večného stanoviska.

2. Najlepšia je rovná a riadna koľajnica, kde niet prekážky, kde všetko sa deje obvyklým spôsobom. Ešte aj romantika a láska musí mať svoj predpisaný a prirodzený spád. Hľadať mimoriadne a skoro neschodné cesty vo veciach rodinných a manželských sa nevyplatí, lebo ani príroda, ani Boh sa klamať nedajú. Najlepšie je po katolícky žiť a poznať Božie zákony, vtedy si človek vždy nájde vo všetkom správne východisko.

3. Je pekné byť moderným v šatách a v zariadení bytu. Ak príde novšia móda, všetko sa vyhodí a kúpi nové. Ale v manželských veciach niet ani staromódnosti, ani modernosti, len jedno platí: večný zákon a podľa zachovávania tohto zákona alebo manželské nešťastie alebo manželské šťastie. A čím je niečo prirodzenejšie a čím zodpovednejšie zákonom Božím, tým je aj šťastlivejšie. Kde sa zahniezdi ľudská rafinovanosť a číre pôžitkárstvo, tam vymizne aj osobné nešťastie a vymizne aj skazená trieda ľudí. Moderné, na osobnom pohodlí stavané manželstvá sú poslednou etapou hniloby ľudskej: nemajú potomkov, alebo len neduživých a nepodarených. Tak vy-

hubí Boh sám takéto spoločenské netvory a uvoľňuje miesto zdravo rozmýšľajúcim vrstvám.

4. Rodinné šťastie je jedným z najkrajších darov života. Treba si ho zaistiť a chrániť. Najlepšia poisťujúca spoločnosť pre tento klenot životný je: svätá Cirkev. Musím byť statočným katolíkom, musím si vyhľadať za doživotnú partnerku života statočnú katolíčku a musíme obaja pekne žiť po katolícky. Tobôž, keď som katolícke dievča, od mojej viery a statočnej duše závisí tak mnoho, mnoho: celé rodinné šťastie a nadovšetko šťastie môjho manžela. Pridržiavať sa Cirkvi, pridržiavať sa Krista a duševného života, — to boly a budú najlepšie fundamenty manželskej spokojnosti a rodinného šťastia.

5. Netreba zabúdať, že v manželskom živote nerozhoduje iba katolícka viera sama, ale najmä — katolícke mravy. A keď sa nepridŕžam týchto mravov, ľahko môžem zadať hocikedy smrteľnú ranu môjmu manželskému šťastiu. V manželstve sú veci, ktoré sa ťažko dajú reparovať. Preto láska a dorozumenie medzi manželmi obľahčujú zachovávanie mravného života, ale aj naopak, mravný život a mravné zásady kresťanské trvale zachovávajú lásku a porozumenie manželov.

6. Ohľad na deti — to je tiež vážna vec v manželstve. Som presvedčený, že dieťa len vtedy bude dobré a len vtedy mu zaistím začiatky šťastlivého života, keď ho vychovám nábožensky. Ale tu musím byť dôsledný. Lebo keď dieťa zbadá, že náboženské princípy sú v rodine čímsi, čo je len pre deti, a nie aj pre rodičov, tak moje vlastné dieťa bude pokladať dospelosť za odhodenie viery a mravov, a vtedy som nedosiahol nič, ba pravý opak, dieťa som urobil nešťastným. Náboženská výchova má skutočný smysel tam, kde sú aj rodičia nábožní, a vôbec celá rodina je nábožná.

7. Mnohí sa neoženia, mnohé sa nevydajú. Nie je to tragédia. Také duše, najmä ak sú nábožné, nájdu si vyššie ideály a vyššie povolania. Nielen kňazi a rehoľníci, rehoľnice, ale aj svetské osoby sa môžu postaviť na akési vyššie stanovisko: slúžiť nie jednej rodine, ale celku, nie jednej osobe, ale celej Cir-

kvi alebo celému štátu, vlasti a vedúcim ideám. Ale to sa podarí len vtedy, keď bezmanželstvo nie je východiskom pre pohodlnejší a pôžitkársky život, ale keď myšlienka alebo sociálna úloha, ktorej slúžim, zaujme celkom miesto manžela, manželky a rodiny a nemám miesto nich hriešne náhrady. Vtedy som bohatierom Boha a života.

Sociologia.

Kresťanská náuka o spoločnosti.

I. Zásady.

Manželstvo je bunkou spoločnosti. Spoločnosť má tiež svoje smernice a zákonitosti, ktorými sa zaoberá sociologia, spoločenská veda. Každý by chcel mať spoločnosť takú, ako si to podľa svojich idei predstavuje. My máme kresťanské idey, kresťanskú vieru, a preto chceme mať spoločnosť zriadenú podľa kresťanských zásad.

Tí, čo nemajú nijakých zásad, robia tiež sociologiu, ale len takzvanú pozitívnu. Opisujú zjavy spoločenské, ustaľujú akési stálosti vo spoločnosti a mnohí z týchto stálostí a pravidelností uzatvárajú, ako by sa mal človek správať vo spoločnosti, aby to slúžilo dobru i jeho i celku. To je moderná sociologia a pokusy laickej morálky. Slabá vec a bez ducha.

Iní, čo sa koria akejsi fiktívnej jednotke spoločenskej, či už štátu či societe, či rase, či inej idei, povýšenej nad jednotlivca, tiež si skladajú svoje tendenčné sociologie a chcú, aby sme sa aj my odriekli svojej osobnosti a podrobili sa týmto moderným bôžikom.

No kresťan a tobôž katolík nestavia ani svoje názory o spoločnosti na piesok, ale na odveké, silné fundamenty a tak ich posudzuje. Hmotárskemu sociologovi je aj náboženstvo iba sociálnym „zjavom", ktoré sa vyvíjalo z modloslužby k monoteizmu (k jednobožstvu).

1. Katolícka sociologia *nie je bez zásad.* Aj my poznáme opisujúcu vedu sociálnu, ktorá sa zaoberá sociálnymi zjavmi a hľadá v nich zákonitosť, ale tieto pravidelnosti nikdy nie sú také prísne a nezmeniteľné, ako zákony fyzické. Spoločnosť a jej zjavy tvorí človek, *ktorý má slobodnú vôľu,* a preto niet sociálnej fyziky, ktorá už vopred určuje spoločenské zjavy. Toto je prvá zásada.

2. Spoločnosť nemá osobitnej duše, ale je len mravnou osobou, odzrkadľujúcou prirodzené vlastnosti človeka samého. Človek sám nie je čírym rozumným zvieraťom, ako ho predstavuje materializmus, ale stvorením Božím, ktoré má večný cieľ. Pre dosiahnutie tohto cieľa koná vôľu Božiu dobrovoľne podľa zákonov prírody a evanjelia. Človek je teda bytnosť nekonečnej ceny, prevyšuje cenu všetkého na svete. *Spoločnosť je iba prostriedkom,* aby sa človek zdokonaľoval, aby svoje vlastnosti rozvíjal a využil, a tiež aby svoj večný cieľ dosiahol.

Z toho nasleduje, že nie človek je pre spoločnosť, ale naopak, *spoločnosť je pre človeka,* a preto nijaká spoločnosť nemôže sa stať neobmedzeným pánom nad ľudskou osobnosťou. Človek len toľko obetuje spoločnosti, koľko ona pre poriadok a pre spoločné ciele potrebuje, veď je on spoločenským tvorom, — ale základné ľudské práva a svedomie zostávajú vždy pre jeho voľnú dispozíciu. Spoločnosť svetská nemá práva predpisovať človeku napr. vieru.

Medzi spoločenskými útvarmi sú také, ktoré sú *prirodzené* a určité, do ktorých pravidelne patrí každý človek. Také sú: rodina, obec, povolanie a Cirkev. O príslušnosti do Cirkvi známe sú nám zásady, tu teda treba nám ustáliť iba zásady pre domácu spoločnosť: pre rodinu, pre politickú spoločnosť: obec a štát, a pre hospodársku spoločnosť: povolanie.

3. Najmenšia a najpotrebnejšia spoločnosť ľudská je *rodina,* lebo v nej sa človek rodí a vyvíja pre samostatný život. Zviera prichádza na svet dobre vystrojené, človek nie. On potrebuje dlhý čas na výchovu a výchova človeka nie je ľahká. Preto je potrebné, aby u ľudí pôvodcovia života dlhý čas zo-

stávali pri dieťati a spoločnou starosťou ho vychovávali telesne i duševne. Tak sama príroda vyžaduje, aby rodina bola postavená na základoch *monogamie*, aby jeden muž s jednou ženou trvale sa ujali tejto úlohy. Toto je najľudskejšie riešenie rodinného života. Iné systémy značia primitívny stupeň a znemožnenie cieľa.

4. Okrem rodiny patrí človek do obce, do mesta a do *štátu*. Tieto spoločnosti sú pre spoločné úlohy, ktoré jednotlivec alebo jedna rodina nemôže splniť Spoločné úlohy vyžadujú jednotné spravovanie, teda aj autoritu. Ak je spoločnosť potrebná pre človeka, tak je potrebná aj *vrchnosť*, a v tomto smysle niet vrchnosti, ktorá by nebola od Boha, lebo Boh je pôvodcom ľudskej spoločenskej nátury. Boh určil, aby bola vrchnosť, ale kto má byť touto vrchnosťou, to je úloha človeka samého. Ten istý cieľ môže sa dosiahnuť rozličnými cestami. Preto ani rozum sám neurčuje presne, ktorá forma autority je najlepšia, či monarchia, aristokracia alebo demokracia, ani katolícka náuka sa nestavá za nijakú z týchto mocenských foriem ako za jedine dobrú, jej je forma autority indiferentná.

5. *Čo môže vrchnosť?* Môže vynášať zákony a potrestať, kto sa previní proti spravodlivým zákonom, môže mu odňať aj osobnú slobodu, ba aj život, ak to najvyššie záujmy spoločnosti tak vyžadujú. Môže žiadať od občanov, aby išli do spravodlivej vojny, keď treba brániť spoločné majetky a iné hodnoty proti nespravodlivému útočníkovi.

6. *Čo nesmie vrchnosť?* Nesmie občanovi odňať najosobnejšie práva, napr. vychovávať deti, zakázať alebo nariadiť vstúpiť do manželstva. A predovšetkým svedomie človeka je celkom vyňaté zpod nadvlády vrchnosti, svetový názor, náboženstvo. Taká vrchnosť, ktorá sa stáva tyranskou, dokazuje svoje nepriateľstvo proti spoločnosti, a preto sa môže odstrániť aj násilným spôsobom. Aj tu platí zásada: vrchnosť je pre človeka, a nie človek pre vrchnosť. Ale aby ľudia takéto násilné spôsoby nemuseli užívať, musia si zaistiť garancie proti každej násilnej

vláde. Takéto garancie sú: volebné právo, ústava, právo véta, parlamentný systém alebo iné.

7. Pre život potrebuje človek rozličné veci, ktoré sám nevyrába, ale si ich zarába. Preto má človek vo spoločnosti *povolanie*. Prácou svojou môže nadobudnúť *majetok*. Ohľadom majetku platia tieto zásady: majetok nie je len hmotné bohatstvo, ale sú aj nehmotné majetky: zdravie, vzdelanosť, dobrá nálada, veda, čnosti, dobrá výchova atď. Ešte aj spoločnosť sama má vyššie majetky, než sú jej hmotné zásoby, napr. sloboda a istota. Preto kresťanská morálka napomína človeka, aby sa veľmi nepridržiaval iba hmotného imania, lebo ono nie je jeho posledným cieľom, ale aby hľadal aj vyšší, duševný majetok. I najbohatší musí byť „chudobným v duchu", aby totiž nepokladal bohatstvo za cieľ svojho života.

8. S majetkom súvisí aj otázka *vlastníctva*. Boh dal ľuďom zem, aby si zadovážili potrebné veci. Ľudia si zem navzájom rozdelili. A to je správne a prírode zodpovedné, lebo človek na vlastnom lepšie pracuje než na cudzom alebo spoločnom, a tiež aj viac produkuje, čo je v záujme celej spoločnosti. Ale vlastník nesmie zabúdať, že vlastníctvo musí slúžiť nielen jemu, ale aj celej spoločnosti, preto spoločnosť má právo vlastníctvo obmedziť, regulovať, ba v potrebných prípadoch aj vyvlastniť, ak to vyššie dobro požaduje. Hlavnou smernicou je tu vždy pôvodný úmysel Stvoriteľa, ktorý dal zem ľuďom, aby všetci ľudia na nej vyžili. V kresťanskej spoločnosti reguluje nerovné rozdelenie majetku aj starosť o chudobných, charitatívna činnosť. Kde ľudia prídu na presvedčenie, že v istých prípadoch spoločné vlastníctvo je osožnejšie, dobrovoľne si môžu zariadiť aj tento systém, ale bez ujmy súkromného vlastníctva, lebo toto je tiež osobné právo človeka, ktoré nijaká vrchnosť nesmie narušovať.

9. Hlavným zdrojom výživy pre človeka je *práca*. Práca patrí k hodnosti ľudskej, veď zviera nepracuje, aspoň nie povedome pre istý cieľ. Práca je Božím

príkazom. Kristus svojím príkladom ju posvätil a sv. Pavol hovorí, že kto nepracuje, ten nech ani neje. V kresťanskej morálke lenivosť patrí medzi hlavné hriechy. Ale je mylný názor, ktorý pokladá prácu za jediný prameň, z ktorého veci dostávajú svoju hodnotu. To by znamenalo, že len človek tvorí hodnoty, že on je všemohúci. Iste, základná hodnota vecí je od Boha, od prírody, od počasia a všelijakých takých okolností, ktoré nezávisia od človeka a jeho práce. Okrem toho tvorivú hodnotu má aj myšlienka, veda a najmä dvíhanie mysli k Tomu, ktorý všetko stvoril, k Bohu. Poctive konaná práca je modlitba, ale aj dobre konaná modlitba je poctivá práca. V hodnosti práce je i rozjímanie a iná rozumová práca vyššia než telesná.

10. Každý robí len istý druh práce, preto ľudia vo spoločnosti sú na seba navzájom odkázaní. Deľba práce robí celú ľudskú spoločnosť veľkým strojom, v ktorom každá súčiastka má svoju úlohu, a keď jedna súčiastka zastaví prácu, zastane celý stroj. Jeden pracuje za všetkých, a všetci za jedného. To je *solidarita*. Kresťanskú solidaritu vyjadrujeme krásnym slovom, že všetci sme bratia a sestry v Pánu.

11. Zastaviť prácu na istom dôležitom úseku hospodárstva je vec povážlivá, preto vrchnosť v dobro nevyhnutnej existencie obyvateľstva môže prísne zakázať takéto *stávky*. Ale keď pracujúci človek nemá iného prostriedku na to, aby iných prinútil na spravodlivosť a slušnosť, tak je aj stávka dovolená, lebo slúži konečne dobru celku.

12. Podnikateľ má starosť o hospodársky produkt, aby si ľudia mohli zadovážiť potrebné veci, robotník vykonáva telesnú a rozumovú prácu, aby podnik tieto veci dorábal. Podnikateľ má za svoju starosť a investovanie svoj *zisk*, robotník dostáva za svoju detailnú prácu svoju *mzdu*, ktorá je vlastne čiastkou zisku. Táto čiastka, mzda, musí byť primeraná vykonanej práci a aspoň taká, aby robotník mohol dôstojne vyživiť seba a svoju famíliu. Okrem toho práca nesmie ohrožovať robotníkovo zdravie, ani jeho dušu.

13. Ľudia si vymieňajú medzi sebou svoje výrobky podľa bežnej hodnoty. Túto hodnotu vyjadrujú *peniaze*. Čo ľudia súrnejšie potrebujú a čo je pre nich hodnotnejšie, za to aj viac zaplatia. Ale nikto nesmie využiť položenie druhého na to, aby za *tovar* požadoval vyššiu *cenu*, než to skutočná hodnota alebo bežná hodnota ukazuje. Keď človek užíva majetok iného, alebo peniaze iného, aby investoval, nakupoval a predával, slovom *obchody* robil, je slušné, aby majiteľovi platil *úroky* za peniaze, za *kapitál*, a *nájomné* za užívanú vec. Využívanie núdzneho položenia iného tak, že ho prinútime platiť za požičanú vec alebo peniaze nepomerne vysoké nájomné alebo úroky, je *úžera*, ktorá je trestuhodná.

II. Povinnosti.

1. *V rodine* treba zachovávať zákony Božie, postarať sa o to, aby boly deti, a aby sa deti dobre vychovávaly. Hlava rodiny je *otec*, ktorý svojou starostlivosťou a pracovitosťou usiluje sa, aby sa v rodine každý dobre cítil a bol spokojný. Hlavným cieľom jeho nie je vlastné pohodlie, ale dobrobyt rodiny. *Matka* sa obetuje domácnosti, aby manžel a deti necítili v ničom nedostatok podľa prostriedkov stojacich k dispozícii. Zdravie, šatenie, jedlo, čistota, zásoby, byt — to má na starosti hlavne matka, keďže otec v dnešnej spoločnosti je najviac mimo rodiny zamestnaný, aby zarobil potrebné prostriedky. *Deti* musia byť dobre vychované, od výchovy závisí potom aj to, ako sa ony správajú voči rodičom a ostatným ľuďom. Výchova musí byť účelná, zdravá, mravná a predovšetkým katolícka.

2. I rodina i všetci, ktorí stoja okolo nej a tvoria príbuzenstvo, musia dostať aj sociálnu, *spoločenskú výchovu*. To sa robí spoločenskými zvykmi, *zdvorilosťou*, ktorá je vlastne už výsledkom takejto výchovy. Kresťanská snášanlivosť, úprimnosť a láska je najlepšou spoločenskou školou.

3. Človek sa musí vradiť do spoločnosti nielen ako občan, ale aj ako cirkevník. Ako *občan* musí spolu

žiť a spolu cítiť s obcou, s národom a štátom. Podľa svojho svedomia a vedomia musí napomáhať spoločné dobro, musí prijímať každú jemu pridelenú slušnú úlohu, musí vďačne prispievať na spoločné potreby, teda platiť spravodlivé dane a príspevky. Musí si ctiť vrchnosť, jej nariadenia a zachovávať zákony. *Vlastenectvo* je kresťanská čnosť a povinnosť. Ako katolík sa musí vradiť človek do *farského života*, o všetko sa zaujímať, úlohy prijímať, hmotne a mravne každú akciu farskú napomáhať a podľa možnosti v katolíckej akcii laický apoštolát prevádzať podľa smerníc kňazstva. Ako dobrý katolík a ako dobrý občan potom sa stáva človek užitočným a verným členom *štátu*.

4. *Štát*, aby mohol požadovať vernosť od svojich občanov, musí mať na zreteli tiež svoje povinnosti. Štát ako vrchnosť je tiež od Boha, preto štát musí predovšetkým preukázať *úctu Bohu* Nakoľko Boh pre spasenie ľudí určil svoje pravé náboženstvo, štát má *rešpektovať toto náboženstvo*, kresťanskú vieru, a svojimi prostriedkami umožňovať mu vykonávanie jeho vznešených úloh. Kde občania sú prevažne katolíckeho náboženstva, tento postoj štátu je samozrejmý, a iný postoj by znamenal len nadužívanie štátnej moci istou náboženstvu nežičlivou menšinou. Takéto nadužívanie je nemravné a nespravodlivé. Štát totiž nemôže byť indiferentný ani k *mravným zásadám*. Musí sa spravovať mravnými zásadami kresťanskými a musí sa postarať o to, aby tieto zásady sa aj v štátnom živote uplatnily na celej čiare.

5. Spolupráca *Cirkvi a štátu* musí byť vzájomná. V kresťanskom štáte niet rozluky medzi Cirkvou a štátom v takom smysle, že by medzi týmito vrcholnými spoločnosťami nebola shoda a spolupráca. Cirkev prenecháva starosť o tuzemské veci štátu a len tam má slovo, keď v spôsobe spravovania tuzemských vecí ide aj o mravné alebo náboženské zásady, — na druhej strane štát sa nemieša do cirkevných a nábožensko-mravných vecí, iba tak, že ich napomáha. Cirkev vychováva štátu verných a sta-

točných občanov, štát honoruje túto neoceniteľnú službu Cirkvi svojou lojálnosťou a ochranou.

6. V mnohých štátoch vzájomná spolupráca medzi Cirkvou a štátom určuje sa zvláštnou dohodou, *konkordátom*. Štát je povinný dohodnuté povinnosti plniť.

7. Veriaci nikdy nesmú zabúdať, že štát nie je samostatnou bytnosťou mimo nich, ale vrcholnou spoločnosťou ich samých, ktorá spoločnosť s pomocou vrchnosti požíva veľkú výsadu suverenity, najvyššej moci nad svojím územím. *Štát teda tvoria občania sami*, a preto za postoj štátu sú zodpovední nielen vrchnosti, ale aj občania všeobecne, i keď túto svoju zodpovednosť na istý čas preniesli na svojich predstaviteľov. Ani jeden veriaci sa nesmie teda uspokojiť s myšlienkou, že on za isté neprístojnosti alebo nespravodlivosti, čo sa v štátnom živote vyskytujú, nemôže. Toto treba mať na zreteli najmä v tých povinnostiach, čo nasledujú.

8. Štát nemôže vynášať *zákony*, ktoré by prinútily veriacich, aby konali proti svojmu náboženskému presvedčeniu. Štát musí rešpektovať všetky práva *kresťanskej rodiny*, musí chrániť jednotnosť a nerozlučiteľnosť manželskú a musí sa postarať, aby manželia mali i morálne i hmotné možnosti vychovávať *čím viac detí*. Výchova detí patrí predovšetkým do kompetencie kresťanskej rodiny, ktorá ich najradšej sveruje do rúk Cirkvi. Ani právo rodičov, ani právo Cirkvi na vyučovanie a výchovu nesmie byť narušené.

9. Občania musia mať slobodu, aby sa sdružovali do *spolkov*, ktorých cieľ a prostriedky sa neprotivia ani štátnym, ani cirkevným záujmom. Najmä musí štát napomáhať *stavovské sdruženia*. Je povinnosťou štátu aj to, aby chránil aj rozličné sdruženia veriacich, ktoré majú cieľ utužovať a zveľaďovať náboženský život. *Katolícka akcia* tým, že pracuje pre intenzívnejší nábožný život, posilňuje aj základy štátu.

10. Štát má povinnosti aj voči rozličným *národom*, ktoré žijú na jeho území. Musí byť spravodlivý a po-

tlačiť každú výstrednosť nacionálnu, ktorá by privolala nenávisť medzi národmi. Musí bdieť, aby nijaký národ si neosoboval pre seba nadpráva nad inými národmi, aby neohrožoval duchovné hodnoty, reč a city iných národov.

11. Štát má povinnosti aj voči ostatnému svetu. Musí sa usilovať, aby na svete medzi národmi a štátmi panoval *pokoj*, aby medzinárodné položenie bolo spokojné, a aby sa prípadné diferencie vyrovnaly vzájomnou dohodou.

12. Veriaci katolík na posudzovanie všetkého, čo sa robí, alebo čo sa má robiť vo spoločnosti, v štáte a v politike, má svoje smernice a zásady, tie, čo sme v tejto knižke nakrátko shrnuli. Čo sa týmto zásadám protiví, to odsudzuje, proti tomu sa postaví, — a čo je podľa týchto zásad, to schvaľuje a za to sa zasadí. Odsudzuje najmä bezbožný komunizmus, ale aj ostatné politické výstrednosti, ktoré chcú nahradiť kresťanské názory a zásady svetonázorom moderného pohanstva.

Meditácia o spoločnosti.

1. Povedomý katolík aj vtedy myslí na svoju dušu a na svoju spásu, keď vykonáva svoje politické práva. Nemôže byť teda ani mne ľahostajné, čo sa robí v našej politike. Niet zdravého a spokojného náboženského života, kde práva rodiny a jej pokoj nie sú zaistené. Rodina a jednotlivec len v dobre usporiadanej a spravodlivej spoločnosti sa môžu vyvíjať a zdokonaľovať. Takúto spoločnosť môže tvoriť len dobrá politika a silné mravné základy majúci štátny život. A to všetko v modernom štáte závisí aj od toho, ako si občania svoje politické práva vykonávajú. Moje katolícke svedomie mi teda priamo diktuje, aby som sa zo všetkých svojich síl postaral o to, aby všetko išlo u nás i v súkromnom, i vo verejnom živote podľa kresťanských a katolíckych zásad. Bože, pomôž, aby som nebol zbabelcom, poho-

dlným oportunistom tam, kde ide o Tvoju vec, o moju spásu a o dobro mojich bližných.

2. V politickom živote viac osoží vzájomné presviedčanie, než akékoľvek násilenstvo. Mnoho je medzi nami nenávisti, aj medzi katolíkmi, lebo nemáme tie isté názory v podradných spoločenských alebo politických otázkach. Tu musí platiť kresťanská zhovievavosť, trpezlivosť a najmä zásada, že proti nepriateľom náboženstva môžeme ísť aj rozličnými cestami, ale vždy musíme jednotne brániť a útočiť.

3. V zásadných veciach kresťanských, kde je ohrozená spása duší, nemá miesta ani trpezlivosť, ani zhovievavosť. Katolík sa nepoddá, nemlčí, ale je hotový obetovať svoje postavenie a život za pravdu Kristovu.

Modlitba za otca.

Môj milý Bože, s povďačným srdcom Ti ďakujem, že si mi dal láskavého otca, ktorý sa obetave stará o našu rodinu. Po Tebe na prvom mieste jemu môžem ďakovať, že som dobre vychovaný a že som nemusel núdzu trpieť, ba že som mal vždy to najpotrebnejšie. Otče nebeský, požehnávaj tuzemského môjho otca, daj mu zdravia a spokojnosti, daj mu radostnú starobu, aby mal potešenie aj naďalej zo svojej rodiny. Nahraď všetky jeho trampoty a ťažkosti, ktoré musel prekonať vo svojom živote pre nás, obdaruj ho svojou milosťou, múdrosťou a trpezlivosťou, aby žil medzi nami ešte dlho a blažene, a aby sa teraz čím viac mohol venovať aj svojej duši. Zaslúži si večnú slávu. Preto, Bože, buď mu milosrdný a priveď ho voľakedy do svojho kráľovstva. Amen.

Modlitba za matku.

Starostlivý Bože, Otče môj! Ďakujem Ti zo srdca, že mi zachovávaš moju dobrú matku. V jej láskavosti, v jej dobrote a obetavosti som vždy videl Tvoju lásku a dobrotivosť ku mne, nehodnému stvoreniu. Jej môžem ďakovať svoj život, svoje zdravie, svoje schopnosti a výchovu. Preto tým vrúcnejšie Ťa prosím, Bože môj, požehnávaj moju matku všetkými svojimi milosťami. Daj jej zdravia a spokojnosti, daj jej veľa úprimnej radosti, aby sa tešila svojej rodine. Ona mi vštepovala lásku k Tebe, ona ma vychovávala po kresťansky a po katolícky, jej môžem ďakovať za svoju duševnú spokojnosť v našom náboženstve. A tak, Pane, odmeň ju svojím milosrdenstvom a svojou pomocou i tu na zemi i potom po smrti, ktorá podľa svätej vôle Tvojej, nech príde čím neskôr. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitba za manžela alebo manželku.

Dobrotivý Bože! Podľa Tvojich zákonov žijeme spolu so svojou manželkou (svojím manželom), aby sme konali veľké úlohy, ktoré si nám sveril. Daj, Pane, aby naša láska a naša vernosť bola neochvejná a trvalá, pomôž nám vo všetkých ťažkostiach, aby sme Ťa mohli vždy chváliť a velebiť, ako nášho najláskavejšieho a najmilosrdnejšieho ochrancu. Požehnávaj nás, pomôž nám vo všetkom, aby sme tvorili príkladné manželstvo a požehnanú rodinu. Daj nám aj svätej trpezlivosti, aby z malých nedorozumení nikdy nevznikol požiar hnevu a nešťastia. Daj nám aj veľa obetavosti, aby sme sa vedeli zriekať mnohých vecí v dobro spoločné a v dobro rodinné. Viaž naše ruky stále dovedna, tak ako si nám ich sviazal v deň sobáša, aby sme sa nikdy neopustili, aby sme vytrvali vo vzájomnej láske a shode, a požehnávaj nás svojím svätým požehnaním, ktorým

rozmnožuješ radosti ľudí a radosti neba, aby sme s čistým svedomím a zdravými silami šli ďalej v manželskom živote a boli si vždy vzájomne prameňom radosti a duševnej spokojnosti. Amen.

Modlitba za svoje malé dieťa.

Spasiteľu náš, Ježišu Kriste! Ty si mal veľkú radosť z detí a požehnával si takéto nevinné duše, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Z Tvojej božskej vôle aj z nášho manželstva môžeme Ti prinášať dieťa, ktoré je našou radosťou a našou nádejou. Požehnávaj a zachovaj ho nám, aby bolo aj naďalej potešením svojich rodičov, aby sa stalo hodným členom Tvojej Cirkvi a poctivým občanom našej vlasti.

Bože, Ty vieš, aké máme starosti i pri všetkej radosti s týmto dieťaťom. Veď Ty si stvoril rodičovské srdce, Ty si nám dal rodičovskú lásku a starosť. Skrúšene Ti odporúčam naše dieťa, chráň ho od všetkého zlého, od chorôb a nešťastia. Daj, aby sa nám vyvíjalo telesne i duševne na väčšiu slávu Tvoju a na veľkú našu radosť.

Matka Božia, ktorá si toľkou láskou a starostlivosťou nadájala a opatrovala božské Dieťa, oroduj za naše dieťa, aby aj ono povznášalo dušu svoju k nebesám, aby aj ono rástlo v sile a v múdrosti u Boha a u ľudí, aby aj ono tvorilo s nami Bohu oddanú a požehnanú rodinu.

Anjel strážca môjho dieťaťa, ďakujem Ti za doterajšiu tvoju starosť o toto dieťa. Prosím ťa, chráň ho aj naďalej na všetkých cestách, pri všetkých jeho malých krokoch, aby chodilo vždy po pravej ceste a neprihodilo sa mu nič zlého. Vnukaj mu bohabojné a poslušné myšlienky, oroduj za neho u Boha, aby jeho telo bolo opravdivým chrámom Ducha Svätého a jeho duša oltárom nevinnosti a krásnych nádejí. Amen.

Modlitba za svoje väčšie deti.

Milostivý Bože môj, ďakujem Ti za Tvoju láskavosť, že si nám dovolil vychovať naše deti dobré, že si ich požehnával, že si nám pomáhal v každodenných starostiach rodinného života, aby sme svojim deťom mohli dať všetko, čo potrebujú k telesnému a duševnému rozvoju. Starostlivý Bože náš, požehnávaj naše deti aj naďalej, maj o ne starosť najmä teraz, keď sa im otvára duša, keď sa im vyvinuje telo. Vlej do nich svoju milosť, aby ich duša sa naplnila svätou vierou Tvojou, aby ich osvecoval Tvoj Duch Svätý a aby im svietil jedinečný príklad Syna Tvojho, Ježiša Krista a jeho svätých. Daj, aby ich duševné a telesné vlohy staly sa prostriedkami nevinnosti a dobrosrdečnosti. Daj, aby nám boly aj naďalej poslušné, aby boly ku každému láskavé a úslužné. Toto bude naša veľká radosť a naša veľká odmena za toľké starosti a za toľkú rodičovskú lásku.

Spasiteľu náš, daj, aby naše deti boly nám verné vždy, aj vtedy, keď sa osamostatnia v živote, ako Ty si bol verným a láskavým synom svojej Matke až do smrti. Daj, aby sa tieto dušičky, ktoré sa pod našou ochranou vyvinujú, nikdy neodvrátily od nás, rodičov, ani od Teba, ku ktorému sme ich tak ochotne viedli. Zachovaj v nich náboženský cit a hlbokú vieru, ktorú sme im vštepovali do sŕdc, aby boly vždy i našou i Tvojou radosťou a pravým potešením. Amen.

Modlitba za rodinu.

Bože, Otče náš a Stvoriteľu najmilostivejší! Ty si tvorcom a večným spravovateľom každého pokoja a poriadku, — shliadni láskave aj na našu rodinu, na naše manželstvo, na naše deti, na našich rodičov a celé príbuzenstvo. Daj, aby panoval medzi na-

mi pokoj a dorozumenie; daj, aby sme všetci dávali príklad shody a zhovievavosti. Odvráť od nás každú zvadu, každú závisť a nenávisť! Nedopusť, aby sa v našej rodine zahniezdil diabol hnevu a trvalého vzdorovania! Daj nám pokojamilovné a smierlivé srdcia, aby sme netrpeli medzi sebou nijakú trvalú trpkosť a nedorozumenie. Požehnávaj nás zdravím a spokojnosťou, a najmä daj nám bohabojnosť a oddanosť do svätej vôle Tvojej, aby sme sa vedeli nielen tešiť zo šťastia, ale mohli znášať aj nepríjemnosti. Posilňuj nás vo vernosti k Tebe, k sebe a ku Tvojej svätej cirkvi.

Ježišu Kriste, láskavý náš Spasiteľu, Ty si povedal, že kde sa sídu dvaja alebo traja v Tvojom mene, tam si aj Ty medzi nimi. Požehnávaj našu rodinu, veď v nej sme sídení všetci ako Tvoji prívrženci, ako milovníci Tvojho evanjelia, čerpajúci z prameňa Tvojich milostí a z Tvojho kríža. Daj, aby sme aj naďalej šli všetci správnou cestou, ktorú nám ukazujú Tvoje mravné príkazy, a aby sme všetci boli aj vernými členmi svätej cirkvi, oddaní nášmu sv. Otcovi, našim biskupom a duchovným.

Svätý Jozef, ochranca svätej Rodiny, oroduj za nás, za našu rodinu, aby bol s nami Boh a jeho svätý pokoj. Amen.

Modlitba mladých ľudí.

Duchu Svätý, Bože, ktorý si ma vo sviatosti birmovania posilnil, aby som vieru svoju verne vyznával a podľa nej žil, pomôž mi láskave v mladosti mojej, aby som aj naďalej vzdelával svoju dušu v tejto viere a v kresťanských čnostiach. Pomôž mi, Bože, najmä v pokušeniach tela, aby som statočne zdolal každú nečistotnú nástrahu, ktorá mi chce uškodiť na nevinnosti a na charaktere. Chcem zachovať svoju vieru, a tiež aj svoju čistotu, len mi daj, Bože,

mnoho sily duševnej a neopusť ma v tejto mojej veľkej borbe, aby som udržal nadvládu duše nad telom.

Láskavý Bože môj, ak je to aj Tvoja vôľa, vstúpim voľakedy do stavu manželského. Buď mi na pomoci, aby som pre toto doživotné spojenie našiel vhodnú dušu, ktorá má so mnou utvoriť bohabojnú a šťastlivú rodinu. Manželstvá sa uzavierajú v nebi, Tvojou Prozreteľnosťou, — tak buď nám láskavý, Bože náš, a pomôž nám dovedna, aby sme potom v šťastlivom manželstve Tebe mohli slúžiť. Zachovaj nás do toho času čistých a poctivých, aby sme si aj takto zaslúžili rodinnú blaženosť. Amen.

Matka Božia, Panna Nepoškvrnená! Chráň ma, ako dobrá matka, od všetkého zlého, najmä od mravných pokleskov, oroduj za mňa, aby som pri všetkej veselosti a radosti životnej zachoval svoju nevinnosť a svoju katolícku vieru. Buď mi mocnou patrónkou, aby som voľakedy dostal veľkú milosť venovať sa Bohom žehnanému rodinnému životu kresťanskému. Amen.

Modlitba za svetskú vrchnosť.

O Bože, daj, aby sme sa poslušne, pokojne a spravodlive správali pod vrchnosťou, ktorú si nám ustanovil. Pokorne prosíme, dožič našej vrchnosti spravodlivosti, tichosti, udatnosti i múdrosti. Učiň ju udatnou v protivenstvách, zachovaj ju stálou v dobrom, spravuj a potešuj ju v úzkosti a daj jej premôcť ťažkosti a nesnádze. Daj, aby jej spravovanie bolo na česť a chválu svätého mena Tvojho a nám k pokoju i k spaseniu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitba za vlasť.

A

Prosíme Ťa, Pane, na prímluvu Sedembolestnej Matky Božej, Patrónky našej, zachráň našu vlasť

od každého nešťastia a svojou milostivou dobrotou ochraňuj od nepriateľských úkladov slovenský národ, ktorý Ti je celým srdcom oddaný. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

B

Všemohúci večný Bože, Ty sa nad každým zmilúvaš a každému uštedruješ; pokorne Ťa prosíme, spravuj krajinu našu; prozreteľnosť Tvoja nech je nad nami. Žehnaj vlasť našu a odstráň od nej všetko, čo by mohlo narušiť jej pokoj a zahatiť jej blaho. Požehnaj všetkých jej predstavených a jej obyvateľov, aby im nešťastie neškodilo, ale všetko im k prospechu slúžilo, žeby Ťa veselým srdcom chválili a v úprimnosti ducha sa Ti klaňali. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

C

Predrahý Spasiteľu, Ježišu Kriste, v každej biede a potrebe nášho národa utiekame sa k Tvojmu preláskavému srdcu. I teraz vrúcne prosíme Teba, najsvätejšie Srdce Ježišovo, Ty prameň všetkého milosrdenstva, milostive shliadni na slovenský národ; pomôž nám svojou všemohúcnosťou, múdrosťou, dobrotou a štedrosťou. Dožič pokoja našej drahej vlasti. Skrze bohatstvo nekonečnej svojej lásky veľkodušne zabudni na našu nevernosť a pošli nám láskave pomoc i v zemskej chudobe, najmä tým, čo núdzu trpia pre nedostatok každodenného chleba. Všetci, čo pracujú v poli, v továrni, v bani alebo v úradovni, nech sú usilovní a v práci svedomití a nech pamätajú na Tvoj rozkaz „Modli sa a pracuj".

D

Matka Sedembolestná, Patrónka Slovenska, i ty zastávaj a ochraňuj náš národ. Ukazuj nám cestu k svojmu Synovi, buď našou orodovnicou u Neho. Vypros pre náš národ a našu vlasť zmilovanie a požehnanie.

B

Aj vy svätí apoštoli a patróni Slovenska: svätí Cyril a Metod, svätý Vojtech, svätí Ondrej a Benedik, spojte pred Bohom svoje prosby s našimi pokornými modlitbami a prosbami, aby sa Pán nad nami zmiloval, čím hojnejšie na nás vylieval svoje milosti a obsypával nás darmi svojho Božského Srdca. Amen.

Modlitba za celú ľudskú spoločnosť.

Dobrotivý Bože môj, ktorý s toľkou múdrosťou spravuješ osudy sveta, dopraj nám pokoja, aby národy a štáty sa medzi sebou dorozumievaly a podľa Tvojich zákonov spokojne plnily svoje vznešené úlohy. Odstráň od nás každú nenávisť, aby sme videli v každom svojho brata, človeka stvoreného na Tvoj obraz, ako my sa pokladáme za ľudí odzrkadľujúcich v duši svojej Tvoju podobu. Nech panuje všade spravodlivosť, nech Tvoja milosť osvecuje srdcia panovníkov, zákonodarcov a verejných činiteľov, aby sa všetky sporné otázky riešily v kresťanskej láske a vzájomnej žičlivosti.

Pane, Tvorca náš, založ tu na zemi svoje kráľovstvo, aby každý národ mal svoju primeranú samostatnosť a slobodný vývin, aby nebolo utlačovaných a biednych. Odstráň vládu čírej ziskuchtivosti a hmotárstva, ktorá zotročuje ľudí a rodí nepokoj a nenávisť. Odstráň z prestolov trúfalosť a pýchu, ktoré pohŕdajú i Tvojimi zákonmi a vyhlasujú ľudské hodnoty za konečný cieľ ľudského a národného života. Otvor nám oči, aby sme videli pred sebou v každom štáte svoj jasný cieľ: Tebe slúžiť, Teba milovať a v Tebe tvoriť jednu krásnu rodinu národov a spokojných štátov na väčšiu Tvoju slávu.

Nech je vždy a všade pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom. Amen.

DODATOK
PIESNE

(Pri bohoslužbách spievame podľa „Jednotného Katolíckeho spevníka". Tu podané piesne na každé obdobie cirkevného roku sú z tohto spevníka.)

Na advent.

O PREKRÁSNA HVIEZDA RANNÁ
ktorá si nám s neba daná,
vrúcne, Panna, buď vítaná!

Božieho tys' výkvet diela,
k tebe poslal Gabriela
sám Boh, svojho archanjela.

Počneš Syna premilého,
Bohom Otcom nám daného,
Spasiteľa čakaného.

Ako dcéra Stvoriteľa
Matkou budeš Spasiteľa
a nevestou Tešiteľa.

Trojici buď svätej sláva,
Márii česť nech sa vzdáva,
že sa Božou Matkou stáva.

BOŽE, KU TEBE
voláme v nebe,
jak vo dne, tak v noci
buď nám na pomoci,
príď, príď, Spasiteľu,

Ukáž nám cestu
k večnému mestu,
nám na potešenie,
daj milosť spasenie,
príď, príď, Spasiteľu,

Nech sa vždy vzdáva
tebe česť, sláva,
ty nás vyučuješ,
myseľ osvecuješ;
Pane, Kriste, Spasiteľu!

Teba čakali,
predpovedali
svätí prorokovia,
žiadali otcovia;
teba, Kriste, Spasiteľu!

Tys' na div vekom
stal sa človekom;
tu je už čakaný,
tvoj prorokovaný
príchod, Kriste, Spasiteľu.

Panna vznešená,
neporušená,
počala si nášho
Bohom nám daného,
Jezu Krista, Spasiteľa.

Veríme v teba,
ó svetlo s neba!
Naším buď vždy vzorom,
svieť nám nad obzorom:
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Obetu čistú,
čos' nechal svetu,
sluha tvoj predkladá,
milosti dar žiada:
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Tá obeť svätá
za hriechy sveta,
v svedomí zlých ľudí
pokánie nech budí.
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Príchod tvoj, Pane,
daj, nech sa stane
skrz túto obetu
užitočným svetu.
Príď, príď, Spasiteľu!

V osobách troji:
láska ťa spojí,
mocný Stvoriteľu,
Duchu Tešiteľu,
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Tvojej mocnosti
a velebnosti
plná je zem, nebe
spievajú o tebe:
Svätý, svätý, svätý Pane!

POSLANÝ JE ANJEL
od Otca najvyššieho,
nazvaný Gabriel,
posol Boha večného
k Nazaretu mestu,
by tam jeho nevestu
Máriu pozdravil,
jeho vôľu jej zjavil.

„Zdravas" buď, Mária,
Panna plná milosti,
krásna si ľalia,
s tebou je Boh s výsosti.
Neboj sa, ó Mária,
ty nebeská ľalia,
počneš i porodíš
a panenstvo nestratíš."

Na tie jeho slová
Mária sa divila:
„Nech je vôľa božia!"
anjelovi vravela.
„Deva som Najvyššieho,
Matkou stanem sa jeho,
nad anjelov vyššia,
dcéra Evy najnižšia."

A tak božie Slovo
z Márie sa počalo,
Vykupiteľovo
človečenstvo povstalo.
Chváľme ho, veď Boh je náš,
ctime ho, veď spasil nás
Sláva Bohu Synu,
že zmyl našu s nás vinu!

OBLAKY S NEBA
nech rosia teba,
sľúbený Kriste,
čakaný iste!
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Otcovia svätí
prorokujú ti
život tŕnistý,
vzor náš prečistý!
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Buď Bohu chvála
na zemi stála,
že k nám sostúpi
a nás vykúpi.
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Veríme v teba,
spasenie s neba,
kvet lásky večnej
a nekonečnej!
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Tvoja predrahá
obeť premáha
diablovu zlobu
a ľudskú mdlobu.
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Skrz svoje rany
od pekiel brány
chráň nás, ó Kriste,
daj, srdce čisté.
Príď, príď, Spasiteľ náš!

Presvätý Pane,
tu v tvojom stane,
nech sa vždy vzdáva
tebe česť, sláva.
Príď, príď, Spasiteľ náš!

ZDRAVAS' MÁRIA, KRÁSNA
nad všetko stvorenie,
jak dennica si jasná,
nám si potešenie;
Boh Syn ťa vyvolil,
bys' jeho matkou bola,
Duch Svätý zaclonil.

Bez hriechu si počatá,
Panna dedičného,
jak Eva nezajatá
od hada zvodného;
Syn tvoj ťa obránil
v počatí, v narodení
od hriechu zachránil.

Od Otca nebeského
ťa anjel pozdravil
a že sa z lona tvojho
Syn zrodí, ti zjavil;
že bude človekom
skrz Ducha zatienenie,
jak zjavil pred vekom.

Hľaď na nás v láskavosti,
vyslyš Gabriela,
vyvedieš svet z temnosti,
splodíš Spasiteľa;
nestratíš panenstvo,
z teba bez porušenia
prijme človečenstvo.

Mária, Pán je s tebou,
tak ťa anjel teší;
slovo, mu dané tebou
svet celý poteší;
ty si požehnaná
Panna medzi ženami
a do neba si brána.

Na posla nebeského
slovo privolila
zo srdca pokorného
Panna hovorila:
„Hľa, dievka som Pána,
Staň sa podľa slov tvojich,
veď som ti poddaná."

Je mocou božou vzatý
anjel do výsosti
a Máriu Duch Svätý
zatienil v milosti;
by Krista počala,
sa Božou Matkou stala
a Panna zostala.

O, prijmi, Panna milá,
od nás pozdravenie,
pros za nás svojho Syna
za večné spasenie,
by, jak tu na zemi,
tak sme mohli ťa chváliť
raz vrúcne na nebi!

Na Vianoce.

ANJEL PÁNA PASTIEROM
oznamuje radosť
a novinu prevzácnu
dáva im na známosť:
Nebojte sa, bratkovia,
prišla chvíľa Pánova:
narodil sa sveta Pán
v meste Betleheme,
obvinutý plienkami
na voňavom sene.
[:Tam dieťatko nájdete
veľmi biedne odeté.:]

Pastieri sú jasnosťou
veľmi osvietení
a videním anjelským
veľmi pomätení.
Lež anjel ich potešil
a takto im hovoril:
Príďte do Betléma,
uvidíte dieťa,
to je z Panny zrodený
Pán celého sveta.
[:Do jasličiek vložený,
Vykupiteľ túžený:]

Aj ty drahý kresťane,
kľakni na kolená,
keď ti v duši zazvoní
sláva jeho mena.
Tu je Boh tvoj v Dieťati,
on ti život navráti.
Všetci sa mu klaňajme,
plesaj človek každý,
na svet prišiel Syn Boží,
by bol s nami navždy.
|:Vitaj božský Spasiteľ,
ty náš život, ty náš cieľ:|

ČAS RADOSTI, VESELOSTI
svetu nastal nyní,
porodila Spasiteľa
Mária bez viny;
v jasliach v Betleheme,
na slame, na zime
leží malé Dieťa milé:
Pán zeme, Pán zeme.

Aké veci ľudia všetci
oddávna čakali,
to anjeli dnes veselí
nám už zvestovali
a preto plesajme
a Bohu ďakujme,
Pacholiatku, Nemluvniatku
spievajme, spievajme

Dieťa krásne, svetlo jasné,
Ježišu náš milý,
z čistej Panny svetu daný,
poklad roztomilý:
Kráľu náš, Pane náš!
Skloň sa k nám jak náš Pán;
s milosťami s radosťami
príď sám, príď sám.

Od začiatku, od počiatku
ľudia ťa čakali
a proroci aj Otcovia
ťa predpovedali;
nebeskí anjeli
všetci ťa veselí,
radujúci, plesajúci
vítali, vítali.

S nábožnými, s prevrúcnymi
pastiermi ťa chválime;
spievame ti, vítame ťa,
dnes tu chváloslávne:
Ježišku milený,
do jasieľ vložený,
buď uctený, buď slávený,
vážený, vážený!

Ako teba, Pane s neba,
v jasliach privítame?
Jak ti krásne, jak ti hlasné
piesne tu spievame,
tak v nebi nech večne
ctíme ťa srdečne
v tej milosti a radosti
bezpečne, bezpečne.

DNES SA KRISTUS NARODIL:
Veseľme sa!
Ako to Boh nariadil:
Radujme sa!
Z života čistého,
z rodu kráľovského
Kristus Pán narodil sa.

Dnes sveta Vykupiteľ:
Veseľme sa!
Narodil sa Spasiteľ
Radujme sa!
Z života čistého atď

Spievajú mu anjeli:
Veseľme sa!
Plesajú archanjeli:
Radujme sa!
Z života čistého, atď.

Sláva Bohu na nebi:
Veseľme sa!
Pokoj ľuďom na zemi:
Radujme sa!
Z života čistého, atď.

V biednom tele človeka:
Veseľme sa!
Prišiel spasiť hriešnika:
Radujme sa!
Z života čistého, atď.

Z života čistého, atď
O Ježišku spanilý:
ochraňuj nás!
Spasiteľu premilý:
neopusť nás!
Prines nám spasenie:
odvráť zatratenie
pre svoje narodenie!

•

OD NÁS DÁVNO TÚŽENÝ
Ježiško je zrodený.
K nemu teda spechajme,
pred ním na tvár padajme.
Česť vzdajme milému,
Ježišku malému,
v Betleheme pre nás
narodenému.

V Betleheme na slame
zrodeného ťa máme.
O Ježišku žiadaný,
od Otca nám poslaný!
Vítame ťa, Kriste,
daj nám srdce čisté,
riaď vždy naše kroky
slabé, neisté.

Počuli sme anjelské
krásne spevy nebeské:
Sláva buď na výsosti,
Bože, tvojej mocnosti!
Bože s vysokosti,
odpusť naše zlosti!
Spievajme a prosme
o dar milosti.

Pacholiatko nemluvné
a už učí výmluvne;
snížilo sa k človeku,
sníma kliatbu odvekú.
Daj nám tej milosti,
Pane, tvoje čnosti
nasledovať, plniť
v poníženosti.

Verme v Boha večného,
Otca, Syna Božieho,
ktorý z lásky k nám s neba
uponížil sám seba;
v Ducha presvätého,
v božstve rovnakého;
viera tá buď vodcom
života nášho.

Dnes s pastiermi vrúcnymi,
spolu s darmi vzácnymi
ku oltáru ideme
ako k jasliam v Betléme
Ježiš, v tejto chvíli
tebe buď dar milý,
čo sme na oltári
tu položili.

Víno, chlieb tá najdrahšia
obeta je vždy naša,
ktorú tebe malému,
Ježiškovi milému,
predložiť tu chceme
k tvojej cti a sláve.
Ráč na tieto dary
shliadnuť láskave

K Ježiškovi spechajme,
vrúcne ho privítajme:
s anjelmi sa radujme,
veselo prespevujme.
Ježišku, nám daný,
svätým buď nazvaný,
Spasiteľu ty náš,
dávno čakaný!

•

POČUJTE RADOSŤ UTEŠENÚ,
na zemi v ten čas oznámenú
skrz anjela božieho,
posla najvernejšieho,
v tej chvíli, v tej chvíli!

Novina to je neslýchaná,
že Syna porodila Panna
v nevinnosti anjelskej
a v čistote panenskej
v Betléme, v Betléme.

V jasličky Syna položila,
plienkami si ho obložila,
v náručí ho chovala

a takto mu spievala:
Ježišku, Synáčku!

Pastieri stádo zanechali,
k Betlému rýchle pospiechali
a dary mu oddali,
veselo mu spievali:
Pane náš, Kráľu náš!

Nuž k nemu i my pospiechajme
a vrúcne sa mu tam klaňajme,
i srdcia mu darujme
a seba mu venujme
k jeho cti s vrelosti.

PRED TEBOU SA KLANIAME,
všetci vrúcne kľakáme,
Ježiško na svet daný
z Márie, čistej Panny.
Vitaj, vitaj, vitaj,
ó Ježiško!

K nám ťa láska snížila,
ktorá po nás žíznila,
by sme zo zatratenia
došli vyslobodenia.
Vitaj, atď.

Nám na blahoslavenstvo
prijal si človečenstvo;
preto, že nás miluješ,
za nás sa obetuješ.
Vitaj, atď.

Obeť Boha dobrého,
radosť sveta celého:
Ježišku narodený!
Tebou je svet spasený.
Vitaj, atď.

Celý si sa daroval:
kto by ťa nemiloval?
Dávame sa tiež tebe,
prijmi nás raz ku sebe!
Vitaj, atď.

Na posledný deň v roku.

PÁN ČASOV, BOŽE MILÝ,
tebe sa klaniame.
Ku koncu rok sa chýli,
vrúcne ťa vzývame.
Buď vždycky oslávené
tvoje sväté meno,
žes' každého z nás chránil
roku skončeného.

Nesmierne dobrodenia
ty si nám podával,
od mnohého súženia
často zachovával.
Ó, prijmi cit vďačnosti
za dary milosti:
a prijmi vždycky k sebe
naše vzdychy k tebe.

Hľaď, Otče náš, na synov
pred tebou kľačiacich,
odpustenie zlých činov,
skrúšene prosiacich;
smy, Pane náš nevinný,
s nás hriešne počiny
a z lásky svojej stálej
veď nás aj naďalej.

Na Nový rok

VESEĽ SA, ĽUDSKÉ STVORENIE,
prišlo k nám naše spasenie.
Radujme sa, veseľme sa
v tomto novom roku!

Mesiáša narodenie
dosiahlo svoje splnenie.
Radujme sa, atď.

Panna z rodu kráľovského
počala Syna Božieho.
Radujme sa, atď.

Otcovia plní vrúcnosti,
ktorí bývali v temnosti.
Radujme sa, atď.

Krista vidieť si žiadali,
zrodeného z čistej Panny.
Radujme sa, atď.

Prosiac, by peklo oblúpil
a z temnosti ich vykúpil.
Radujme sa, atď.

Čo proroci zvestovali,
anjeli ohlasovali.
Radujme sa, atď.

Herodes tomu neveril,
že sa Kristus Pán narodil.
Radujme sa, atď.

Sluhov do Betléma vyslal
a dietky vraždiť rozkázal.
Radujme sa, atď.

Pre tvoje slávne zjavenie
daj nám hriechov odpustenie.
Radujme sa, atď.

Na sviatok Troch kráľov.

HĽA, AKÁ TO HVIEZDA KRÁSNA
s neba sa na nás smeje:
a to je tá hviezda šťastná,
hviezda našej nádeje.
Dajmeže sa my na cestu,
k akému tá hviezda mestu
nás privedie preradostných,
Krista vidieť žiadostných.

Tak tí králi hovorili,
keď hviezdu uvideli;
na cestu sa vystrojili,
s darmi šli veseli;
jeden niesol poklad zlatý,
druhý niesol tymián svätý,
tretí myrhu so sebou vzal,
zrodenému by ju dal.

Veľký ruch v Jeruzaleme
povstal hneď z ich príchodu,
že k novému Kráľu zeme
prišli králi s Východu.
Knihy sväté otvárajú
a proroctvá vykladajú,
že presvätá a šťastná zem
to je mesto Betlehem.

Pred dieťatkom v Betleheme,
narodeným v maštali,
na kolenách v prachu zeme
klaňajú sa vladári.
Dar svoj každý obetuje,
Dieťatku sa pokloňuje
ako Bohu i Kráľovi,
a spolu človekovi.

Poďme aj my, ponáhľajme
k Ježiškovi sladkému,
vzácne dary prinášajme
Bohu Synu večnému.
Zlato viery dokonalej
a nádeje tymián stálej,
myrhu lásky svojej vďačnej
hodnú ceny nebeskej.

K najsvät. Menu Ježišovmu.

KDE SI, MÔJ PREMILÝ
Pane a Kriste,
kde by sme uzreli
teba zaiste?
Daj svetlo zo seba,
veď si jasný,
nechcem žiť bez teba,
cesta spásy!

Teba srdce moje
žiada dychtivo,
bez teba i tak mu
na zemi clivo.
Mojej duše cena:
meno tvoje,
poteš zarmútené
srdce moje.

K svojej vždy pomoci
hľadať ťa budem,
i vo dne i v noci

volať ťa budem.
Ukáž sa mi, Kriste,
presmutnému,
ráč dať srdce čisté
mne, hriešnemu.

Keď budeš vzdialený
odo mňa, Kriste,
že budem stratený,
to ja viem iste.
Ach, príď v tejto chvíli,
neodkladaj,
Ježišu môj milý,
pomoci daj!

S tebou srdce moje
žiada sa spojiť,
bez teba nemôže
túžby ukojiť.
Bez teba život môj
ťarchou mi je,
s tebou, Ježišu môj,
sladké žitie.

Manna, slasť nebeská,
Pane a Kriste,
tys' rozkoš anjelská,
lásky ohnište;
nasýť ma, daj seba,
ó Bože môj
a veď ma do neba,
Ježišu môj!

V pôste.

ACH, KRÍŽ SVÄTÝ, TY STROM VZÁCNY,
sladký nesieš plod prekrásny:
Jezu Krista [:milého:]
pre mňa umučeného.

Tridsaťtri liet si pracoval,
kým si život svoj dokonal:
mne nevinnosť [:navrátil:]
Otcovi dlh zaplatil.

Ó Ježišu bičovaný,
pre mňa celý opľuvaný
ukrutne si [:sviazaný:]
a do krvi šľahaný.

Ježiš Kristus, Kráľ nad kráľmi,
Pán najvyššej večnej slávy,
má korunu [:tŕňovú:]
plnú hlavu rán, bôľu.

Ó Ježišu môj nevinný,
ty pre moje visíš viny,
pnieš nohami [:rukami:]
umorený mukami.

Ježiš Kristus doranený,
bok jeho je otvorený,
z neho svätá [:krv tečie:]
hľaď sem, hriešny človeče!

Vidím bolesť a žalosti,
kvílenie a múk trpkosti,
čo si trpel [:nevinný:]
za nás naše zlé činy.

Dnes zo srdca už sľubujem,
Ježišu, že ťa milujem:
radšej by som [:smrť volil.]
ako na hriech privolil.

*

ČASTO DRAHÉ RANY SVÄTÉ
ľúbam Krista Ježiša:
nohy, ruky, bok, krv, muky
cena moja najvyššia.
Láska si ty tu na kríži
zhanená a zranená;
chcem vždy znova a bez slova
teba, Láska mučená.

Nechcem žitia, nechcem bytia
bez tvojho ja zranenia:
z rúk, nôh, boku, v krvi toku
ujde sa mi spasenia.
Kriste, Kráľu, aspoň malú
čiastku daj mi svojich múk,
z rán mi prelej lásky vrelej
do srdca i do nôh, rúk.

Ostré klince, metly, biče
žiada srdce zločinné,
bys' ho zranil, od zla chránil

v každej žitia hodine.
Ostrá pika, čo preniká
srdce Pána milého,
nech sa vbodne tiež podobne
do srdca mi hriešneho.

NEVINNOSŤ PREMILÁ,
čo si učinila?
Za koho omdlievaš,
za koho umieraš
tak žalostne,
tak ľútostne?
Za koho umieraš,
za koho omdlievaš!

Umiera nevinný
Syn Boží jediný,
na kríž zavesený,
celý poranený
pre hriech, zlosti,
neprávosti,
umiera nevinný,
Syn Boží jediný.

Trpí za nás muky,
pohliadni na ruky,
klincami ranené,
nohy prerazené;
pre hriech, zlosti,
neprávosti
trpí veľké muky,
pohliadni na ruky.

Krv z pravého boka
na spôsob potoka
krvavého tečie,
poľutuj, človeče!
Pre hriech, zlosti,
neprávosti,
ó hriešny človeče,
krv Kristova tečie!

Nakloňuje hlavu,
od tŕnov boľavú;
na presvätom tele
nemá miesto celé;
pre hriech, zlosti,
neprávosti
na presvätom tele
nemá miesto celé.

Hriešniku nešťastný,
kresťane nevďačný,
pre tvoj hriech spáchaný
Ježiš trpí rany!
Nechaj zlosti,
neprávosti,
pre Kristovu bolesť
nechaj hriešnu neresť.

MATKA PLAČE, RUKY SPÍNA;
ach, môj Bože premilý;
Božieho jej kati Syna
hrozne na kríž pribili.
V prežalostnej tejto dobe
umrieť s Kristom si žiada;
bledne a vo veľkej mdlobe
jej dušu žiaľ preniká.
Ó bolesti, ó žalosti
srdca tvojho čistého!
Matka, naše neprávosti
vbodly ten meč do neho.

K nebu svoje pozdvihuje
oči, plačom skalené,
slzí, kvíli, pozoruje
nohy, ruky ranené;
ruky, ktoré bozkávala,
ktoré vždy nás žehnaly,
nohy, ktoré vídavala,
k úbohým jak náhlily
Ó bolesti, atď.

„Žíznim!" volá umierajúc,
Matka nesmie k Synovi,
čuje, ako kati kľajúc
rúhajú sa Kristovi.
Veľké kríže tiež nosíme
a bolesti trpíme,
predsa toľko neskúsime,
čo tá, s ktorou kvílime.
Ó bolesti, atď.

„Otče, čo si opustil ma?"
volá Ježiš strápený,
ona cíti meč pre Syna

do jej srdca vrazený.
Vidí sa byť opustenou
od Synáčka milého,
vidí sa byť zavrhnutou
pre neho od každého.
Ó bolesti, atď.

Koho ona s láskavosťou
v svojom lone chovala,
toho s hroznou ukrutnosťou
Kalvária odňala.
Na kríži je už pribitý
drahý kvet jej nádeje,
v rukách, v nohách klinec vbitý
krvou Krista zaleje.
Ó bolesti, atď.

Jánovi je poručená,
ktorý sám je skľúčený,
jeho duša je ranená,
že je Ježiš mučený.
Ján, miláčik Krista Pána,
sám sa tiež skormucuje,
kto ťa teda, svätá Panna,
v zármutku potešuje?
Ó bolesti, atď.

„Otče, prijmi ducha môjho,
všetko som už dokonal!"
boly ešte slová jeho
prv ako by bol skonal.
K Otcovi šla duša jeho
a Mária videla,
ako hlava zmučeného
klesá mukou omdletá
Ó bolesti, atď.

Nemala už v sebe sily,
klesla v náruč Jánovi
a v tej hroznej ťažkej chvíli
vojaci šli k Synovi.
Srdce pikou mu prebodli
a vytiekla krv s vodou
za svet bezbožný a podlý,
za spasenie národov.
Ó bolesti, atď.

S kríža mŕtve už složili
telo Krista zmárnené,
Matke v lono položili.
klincami doranené.
Mária ho objímala
plná žiaľu, ľútosti,
slzami ho zalievala,
omdlievala v žalosti.
Ó bolesti, atď.

O hriešnici, ľútosť majme
nad svojimi vinami,
v žiali k Bohu zavolajme:
Ach, zmiluj sa nad nami!
Aby sme hriech oplakali,
čo Ježiša križoval,
pevní v čnosti verne stáli,
ktorú on prikazoval.
Pre bolesti a žalosti
srdca tvojho čistého
pros, Mária, by sme prišli
do života večného.

PRESVÄTÉ ZNAMENIE,
presvätý kríž:
s vierou a s nádejou
k nemu sa blíž;
lásky Boh nevinný
na kríži pnel,
do nebies, ku sebe
priviesť ťa chcel.
Lásku láskou mu
zbožne splať,
seba dal za teba:
čo mal viac dať?

Ježiš môj, vidím ťa,
na kríži pnieť:
duša mi výčitkou
počína znieť;
pozeráš na ľudí
rúhavý shluk
za ľudstvo nehodné
znášaš bôľ múk.
Tvoja svätá krv
máča zem;
Ježiš, už bez hriechu
zbožne žiť chceme!

Lilavé pole, v ňom
balie sa kríž,

vo vnútri mojom je
útechy tiš;
v zmätkoch i vo víroch
sveta a chvíľ
pohľadom na kríž vždy
načerpám síl.
Ježiš, veď kríž je
lásky znak,
krížom si odvial s nás
záhuby mrak.

PRED TRÓN TVOJ, Ó KRISTE,
my padáme,
nad tvojím mučením
rozjímame,
ktoré si, sostúpiac dolu s neba,
podstúpil, ach, a to nie za seba
ale za nás,
aby si nás
vykúpil,
dal si sa
z lásky za nás.

Z úst tvojich my slovo
božie známe,
ktoré nám je v Písme
zvestované,
ktoré si verejne kázal svetu,
potvrdil na kríži skrz obetu.
Daj, prosíme,
nech plníme
len tvoje posolstvo
a nie iné.

Veríme zo srdca
naučenie,
čos' učil pre naše
vykúpenie.
Nechceme ti robiť nové muky
ako tí, čo božské tvoje skutky
potupujú,
znevažujú
a teba tým, Kriste,
ukrižujú.

Pristúpme k oltáru
s pobožnosťou,
vzdávajúc chválu, česť
s horlivosťou,
prosiac, by prijal Pán naše
dary,
ktoré mu skrz kňaza na oltári
podávame
a skladáme
a s nimi i seba
oddávame.

Anjeli ťa v nebi
vychvaľujú,
a „Svätý, presvätý!"
prespevujú.
Aj my s nimi, Kriste, tak spievame
a teba za Pána vyznávame,
prosiac ťa zas,
bys' v tento čas
k pokániu naklonil
tu všetkých nás.

Vitaj, ó Pánovo
drahé telo,
ktoré si na kríži
pre nás pnelo.
Vitaj krv nevinná Krista Pána,
z presvätých jeho rán vylievaná.
Buď nám, smädným,
buď nám, hladným
občerstvením,
všetkým toho hodným.

Očisť nás od hriechu,
ó Baránku,
a tak nás čistých veď
k svojmu stánku.
By čistým sme srdcom povždy
smelo
požívať mohli krv, Božie Telo,
by si s nami,
medzi nami,
býval vždy, vernými
ovečkami.

Pobožne dnes Krista
oslavujme
a že nás občerstvil,

poďakujme.
Nech mu je obeta naša milá
a všetkým kajúcim milostivá.
Vyslyš, Pane,
nech sa stane,
aby sme obsiahli
zmilovanie.

UŽ SOM DOSŤ PRACOVAL PRE TEBA, HRIEŠNIKU,
za triatridsať liet, ó môj protivníku.
Pôjdem, pôjdem do Jeruzalema,
kde ma ukrižuje to židovské plemä.

Nebudem viac učiť, prestanem už kázať,
tým židom bezbožným sväté slovo hlásať;
už je darmo, len vy so mnou poďte,
učenici moji, večeradlo strojte.

S vami tu ešte raz za stôl sa posadím,
chlieb v telo svoje dnes, víno v krv premením:
na pamiatku svojho umučenia
smrť podstúpiť musím pre cenu spasenia.

Kam sa mám obrátiť?
Judáš ma už zrádza,
môj vlastný učeník židov na mňa zvádza.
Tí ma nájdu v záhrade sa modliť
a krvou pre sveta spasenie sa potiť.

Vtedy, keď Judáša ústa ma bozkaly,
zástupy židovské ruky mi sviazaly.
Povrazmi ma ukrutne sväzujú,
necitne strkajú, na zem ma shadzujú.

Ach, na smrť vydali už Syna Božieho,
plač, duša kresťanská, pre Pána dobrého!
Sväté nohy už pod ním klesajú
a keď nemôže vstať, židia ho sácajú.

V tento čas, kresťania, konajme pokánie,
môžeme obsiahnuť božie zmilovanie.
Umri s Kristom, opusť zlé žiadosti,
dočkáš sa vzkriesenia i nebies radosti.

Na Veľkú noc.

PÁN JEŽIŠ KRISTUS VSTAL ZMŔTVYCH.
Aleluja, chváľme Boha.
Boha svojho!
Aleluja, chváľme Boha.
Boha svojho!

Na potechu všetkých hriešnych.
Aleluja, atď.

Ktorý ťažkú smrť podstúpil.
Aleluja, atď.

Aby hriešnych nás vykúpil.
Aleluja, atď.

Ku hrobu tri Márie šly.
Aleluja, atď.

Drahé masti ony niesly.
Aleluja, atď.

Anjela tam uvidely.
Aleluja atď

Od neho sa dozvedely.
Aleluja, atď.

Že Kristus Pán dnes zmŕtvych vstal.
Aleluja, atď.

Jak pred smrťou to zvestoval.
Aleluja, atď.

Preto plesaj vo dne, v noci.
Aleluja, atď.

Že Kristus vstal v svojej moci,
Aleluja, atď.

Všetci teda prespevujme.
Aleluja, atď

Česť a chválu mu vzdávajme,
Aleluja, atď

ALELUJA, RADUJME SA,
Kristus Ježiš zmŕtvych vstal.
Rozpadla sa skala hrobu,
zmŕtvych vstal dnes kráľov Kráľ
Spasiteľa privítajme,
vrúcne vďaky vzdávajme.
Aleluja, radujme sa,
Kristus Ježiš zmŕtvych vstal!

Aleluja, chvála planie
prenesmiernej Výsosti.
Ježišovo zmŕtvychvstanie
smietlo pekiel mocnosti.
On je slávny Vykupiteľ,
milostivý Spasiteľ.
Aleluja, chvála planie
prenesmiernej Výsosti.

Aleluja, z hrobu Pána
skvie sa viery víťazstvo,
ktoré Kristus zmŕtvychvstaním
vydobyl pre kresťanstvo.
To je základ viery Krista,
oslávenia doista.
Aleluja, z hrobu Pána
skvie sa viery víťazstvo

Aleluja, obeť čistá
koná sa na oltári.
Prijmi ju, ó Bože veľký,
s ľúbeznosťou na tvári.
Daj, nech táto obeť naša
duše k nebu povznáša.
Aleluja, obeť čistá
koná sa na oltári.

Aleluja, svätý Boh náš,
teba vrúcne vzývame,
vzkriesenému zmŕtvych Kristu
„Svätý, svätý!" spievame.
Sláva jeho zmŕtvychvstania
hodná nášho plesania.
Aleluja, svätý Boh náš,
teba vrúcne vzývame.

RADUJ SA, CIRKEV KRISTOVA,
veselo prespevuj:
Pán Ježiš Kristus zmŕtvych vstal,
raduj sa, duša, raduj.
[:Pre hriešne ľudské pokolenie
priniesol sväté vykúpenie.
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Veselá doba nastala,
Ježiš v tej chvíli vstal
a podľa Písma prorokov,
tretí deň hrob zanechal.
[:Spasiteľ sveta nás potešil,
kajúce stvorenie rozhrešil.
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Raduj sa, ľudské stvorenie,
Pán tvoj smrť oblúpil,
od smrti dnes ťa zachránil
a z diabla rúk vykúpil.
[:Anjeli na nebi spievajú
a duše v predpeklí plesajú
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Na Sv. Ducha.

DUCHU SVÄTÝ, PRÍĎ S NEBA
a vydať ráč zo seba
[:žiaru svetla pravého:]
Príď k nám, príď k nám, Duchu
Svätý,
príď k nám, Duchu presvätý

Príď k nám, Otče strápených
Darca darov sľúbených,
[:svetlo srdca bôľneho:]
Príď k nám, atď.

Najvernejší Tešiteľ,
poslal ťa nám Spasiteľ,
[:Ty, sladké občerstvenie:]
Príď k nám, atď.

V práci si poľahčenie,
v sparne si ovlaženie
[:v plači si potešenie:]
Príď k nám, atď

Svetlo plné radosti,
naplň srdca temnosti,
[:ľudu tebe verného:]
Príď k nám, atď.

Bez pomocnej milosti
človek žije v hriešnosti,
[:nie je v ňom nič dobrého:]
Príď k nám, atď.

Očisť duše pramene,
zavlaž, čo je znavené,
[:uzdrav, čo je ranené:]
Príď k nám, atď.

K Božskému Srdcu Ježišovmu.

NEBO I ZEM, VYHLASUJTE
chválu Pána večného,
bez prestania pozdravujte
Srdce Krista milého!
[:Poďme k Srdcu Ježišovmu
a klaňajme sa jemu!
Znejte, piesne, k sláve jeho,
Srdca Pána večného!:]

Ono skôr nás milovalo,
než sme my ho mohli znať,
v pokrm sladký nám sa dalo,
čo nám mohlo viacej dať?
Poďme, atď.

Pre všetkých je otvorené,
nikoho nevytvára,
dary v sebe uzavreté
i hriešnikom podáva.
Poďme, atď.

Ten, kto k nemu sa utieka,
potešenie nachádza,
lebo z neho vždy preveľká
radosť ducha pochádza.
Poďme, atď.

Srdce jeho plápolalo
láskou k človečenstvu vždy,
od počiatku neprestalo
platiť láskou naveky.
Poďme, atď.

O Ježiš náš najjasnejší,
prijmi naše volanie,
prijmi svojich verných duší
najvrúcnejšie oddanie!
Poďme, atď.

O Ježiš skrz lásku svoju
krvou Srdca Božského
obmy biednu dušu moju
od všetkého hriešneho
Poďme, atď.

Plameň mocný z ohňa tvojho
v srdci našom nech horí,
nech rozpáli ducha môjho
rany hriechov zahojí.
Poďme, atď.

Žehnaj srdce dokonalé,
daj mi silu, milosti,
chváliť teba neustále

chcem tu i vo večnosti.
Poďme, atď.

Daj, nech v nebi poznávame
slávu tvoju u Otca,
tebe večne sa klaniame
a spievame zo srdca:
Poďme, atď.

OSLAVUJME NAJSVÄTEJŠIE
Srdce Ježišovo,
venujme mu najvrúcnejšie
srdca svojho slovo:
Srdce sväté, prevznešené,
tys' prameňom milosti,
ó, buď stále velebené
tu i vo večnosti!

Sedmorým, hľa, tokom z teba
presvätá krv prúdi,
prepotrebný liek to z neba
pre nás, hriešnych ľudí.
Srdce sväté, atď.

Otvor v boku, tá predrahá
ružoskvelá rana,
to je žriedlo lásky, blaha,
to brána do neba.
Srdce sväté, atď.

Tys' potecha zarmúteným,
slabým posilnenie,
spomôženie ubiedeným,
hriešnym odpustenie.
Srdce sväté, atď.

Srdce tiché, ponížené,
všetkých ty vzor čnosti,
duše tebe zdôverené
vedieš k blaženosti.
Srdce sväté, atď.

My sa teda s dušou, telom,
tebe oddávame,
teba Pánom, Spasiteľom
svojím nazývame.
Srdce sväté, atď.

S tebou tebe my žiť chceme,
ostávaj vždy s nami
a keď žiť tu prestaneme,
spoj nás s nebešťanmi.
Srdce sväté, atď.

ZNEJ, PIESEŇ SRDCOM
LÁSKY,
jej zvuky nech plynú
sťa sladké vtáčat hlasy
v nebeskú výšinu!
Kam blesky slnka z rána
jas, žiar roznášajú,
zem, nebo Srdcu Pána
nech chválu vzdávajú!

My sme nemilovali
to Srdce vznešené,
obrážať sa nebáli
za nás prerazené.
Kam blesky, atď.

A ono lásky ohňom
vždy ešte k nám horí,
milosť vždy nájde ten v ňom,
kto sa mu pokorí.
Kam blesky, atď.

Vždy ešte jeho rana
tu je otvorená,
tu k životu je brána,
tu nádej blažená.
Kam blesky, atď.

Ó srdce lásky plné,
pokornú prosbu mám:
nech ma tvoja krv smyje,
zbuduj vo mne svoj chrám.
Kam blesky, atď.

Potom na búrnom svete
žiť budem v pokoji;
nech bieda trápi, hnetie,
láska tvoja zhojí.
Kam blesky, atď.

Ty láskou osladíš mi
poslednú hodinu,

spojíš ma so svätými,
dáš slávnu otčinu.
Kam blesky, atď.

K svätej omši.

OMŠA SA UŽ ZAČÍNA,
obeť chleba a vína,
ktorá bola Spasiteľom
ustanovená.

Chválime Boha spoločne,
prosme všetci srdečne,
staň sa, Pane, aby sme ťa
chválili večne.

Sláva Otcu večnému,
Synu, Bohu milému,
buď podobne česť a chvála
Duchu Svätému.

Sláva buď na výsosti,
Bože, tvojej štedrosti
a nám pokoj ráč darovať
z veľkej milosti.

Daj, ó Kriste premilý,
aby sme vždy plnili,
čo ty kážeš a tak sa ti
večne korili.

V teba, Bože, veríme
a v tom sa nemýlime,
že si Bohom trojjediným,
vždy vyznávame.

Tys' náš Otec, Stvoriteľ,
tvoj Syn je náš Spasiteľ
a Duch Svätý milostivý
náš Posvätiteľ.

Prijmi, Pane, obetu,
ktorú kňaz ti koná tu,
na oltári obetuje
obeť presvätú.

Skrze presvätú obeť
meno tvoje sa posväť,
aby ťa vždy ospevoval
s nami celý svet.

Svätý, svätý, svätý Pán,
najvyšší si ty Boh sám,
svätý Bože, ráč byť vždycky
milostivý nám!

BOŽE, SVETOV MOCNÝ
PANE,
shliadni s výšky na svoj ľud,
ktorý v tvojom svätom stane
modlí sa tu za svoj blud.
Vzdáva ti tu čistú obeť
za nečistej mysle čin;
prijmi, Pane, ju i posväť,
jak ju svätil Boží Syn.

Z prachu zeme k sláve neba
zaleť zvučnej chvály hlas,
Vesmír i ľud, veleb Boha,
ktorý stvoril svet i nás.
Trojjediný i trojvečný
Boh, najvyšší večný Pán:
tebe buď, ó Nekonečný,
budovaný v srdciach chrám.

Ľudská nádej, život, spása
v Kristovi je složená,
ktorý v Písme svätom hlása
pravé cesty spasenia.
Kto vždy na nich kráča, koná,
nezblúdi, sa nestratí;
kto nepozná hlas zákona,
večná smrť ho zachváti.

Jedna je loď, ktorá vodí
ľudstvo plavbou života,
ktorá pevnú cestu brodí,
nikdy sa nestroskotá:
loď je jedna, to je viera
v pravdu Kristom zjavenú,
kto jej srdce neodpiera,
sväto kráča k spaseniu.

Aké dary priniesť máme,
tebe, Bohu svätému?
Akú obeť ti my dáme?

Dal si život každému!
Prijmi za nás svojho Syna,
ktorý obeť vykoná,
keď pod rúškom chleba vína
plní nádej zákona.

S Božím Synom ti splácame
čistej lásky slušnú daň;
i srdc svojich priestor dáme,
tebe, ktorý si náš Pán.
Bývaj večne v nás jak v stane,
v mysli, v srdci a v duši,
snaha naša,
milý Pane,
by hriech tvoj byt nerušil.

V jeden súzvuk naše hlasy
spája úcta veleby,
ktorou skvieš sa, Tvorca krásy,
v prírode i na nebi.
Malé tvory, veľké svety
teba chvália, Boh svätý,
z našich úst i z tvorstva znie ti:
Svätý, svätý, trojsvätý!

K STOLU BOŽEJ LÁSKAVOSTI
s pokorou prichádzame,
pred Ježišom v skrúšenosti
na kolená padáme
[:keď večere Pána slávnej,
lásky jeho k svetu dávnej,
dnes pamiatku v úcte zjavnej
slávne vykonávame.:]

Tebe slávu bez skončenia
Kriste prespevujeme,
pre večeru tú spasenia
teba zvelebujeme.
[:Ty, nesmiernej velebnosti,
prijmi naše povďačnosti,
ktoré tvojej láskavosti
teraz prisluhujeme.:]

Verime ťa prítomného
vo Sviatosti Oltárnej,
Bohčloveka láskavého,
čo v pamiatke preslávnej
[:pod spôsobom vína chleba
k požívaniu dávaš seba
nám, veriacim, Pane s neba
z lásky k hriešnym nám
zjavnej.:]

Oltár je, hľa, tvoj stôl svätý,
kde ti obetuje kňaz
chleba, vina dve podstaty,
jak si nám to kázal raz;
[:obeť veľkej velebnosti
ruší dávne pamätnosti,
pred tvár tvojej láskavosti
slávnostne pristupuje.:]

Na veky si svätý, Bože,
neba, zeme ty Pane,
všetko ťa len chváliť môže,
velebiť neprestajne.
[:V prevelebnej tu Sviatosti,
v dare toľkej láskavosti,
v svojej svätej prítomnosti
skrytý byť neprestaneš.:]

O BOŽE, NA VÝSOSTI,
shliadni na nás, tu prítomných
a pozbav neprávosti
nás, hriešnikov poškvrnených,
[:keď službu ti konáme
a obeť prednášame:]

Buď sláva Najvyššiemu,
ktorý na nebi panuje,
mier ľudu pobožnému
ktorý svoj hriech oľutuje.
[:Teba, Otče, chválime,
tebe dobrorečíme.:]

Verime v jediného,
mocného vždy Stvoriteľa,
veríme v Syna jeho,
Ježiša Vykupiteľa
[: a v Ducha presvätého,
v podstate im rovného.:]

Ráč prijať, Otče, láskavý
obetu dnes nekrvavú,
v ktorej ti ľud kresťanský
prináša česť a oslavu;
[:nech s vôňou ľúbeznosti
vznáša sa do výsosti.:]

Hlas vrúcne pozdvihujme,
„Svätý, svätý, najsvätejší!"
s anjelmi prespevujme,
zástupov Boh najmocnejší.
[:Zem, nebo plné chvály,
sú Pána chorál stály.:]

Ó JEŽIŠU NÁŠ NAJMILŠÍ,
k obete sa schádzame,
ktorú tebe v čas terajší
skrze kňaza konáme
Prijmi teda do milosti
vďačnú službu tu od nás,
aby s nami vo večnosti
tešili sa svätí z nás.

Tak je, buď vždy Bohu chvála,
jeho česť vždy hľadajme,
nech ho všetci ľudia chvália,
vrúcnym srdcom žiadajme,
lebo Otcom všetkých je nás,
ktorý nás tak miloval,
že i Syna svojho za nás
na smrť dať neľutoval

Každý verí z nás doista
v Stvoriteľa mocného,
veríme aj v Jezu Krista,
Spasiteľa drahého,
v Boha Ducha presvätého,
ktorý nás posväcuje
a jedného z nás každého
k dobrému povzbudzuje.

Otče milý, prijmi k sebe
obeť lásky synovskej,
ktorá sa tu vznáša k tebe,
požehnania udeľ jej,
aby nám tak umožnila
hriechov našich sotrenie
a u teba zaslúžila
nám budúce spasenie.

V tej obeti božia sláva
skrýva sa v chlebe, vine,
ale tvoja moc to dáva,
že podstata pominie
a sa stane z chleba, vína
telo i krv pravého
Krista Pána, tvojho Syna,
pokrm ducha zbožného.

Svätý, svätý, najsvätejší
Otec, Syn Duch láskavý,
trojjediný najslávnejší,
v troch osobách Boh pravý.
Nebo i zem Bohu plesá
v oslave nekonečnej;
daj, by tešiť mohli sme sa
s tebou, Pane, večne v nej.

PRED OLTÁROM TU KĽA-
KÁME,
všemohúci Bože náš,
k tebe zrak svoj obraciame,
ktorý v nebi prebývaš
Odpusť hriechy, neprávosti,
z prenesmiernej láskavosti,
[:nezavrhni, nesúď nás.:]

Mocný Bože, chválime ťa,
bez skončenia spievame,
za pokojom tohto sveta,
k tebe vrúcne vzdycháme.
Teba všemocného Boha,
chváli more, zem, obloha,
[:aj my sa ti klaniame.:]

Blahonosné slovo Božie
nábožne počúvajme,
je v ňom pravda večná, istá,
v srdci ho vždy chovajme.
Slovo Krista: pravá cesta,
vedúca do nebies mesta,
[: po nej zbožne kráčajme.:]

Veríme a vyznávame
Boha Otca večného
za pravého Boha máme
Krista, Syna milého;
jedno božstvo vyznávame,
za milosti dar vzývame
[:Boha, Ducha Svätého.:]

Shliadni na nás dobrotivo,
Pane, Bože náš s neba,

prijmi vďačne, milostivo
dary vína i chleba.
Obráť k nám tvár prívetivo;
tebe daná tu úctivo,
|:nech je milá obeta.:|

Obeť túto ti dávame
na pamiatku mučenia,
požehnaj ju, ťa žiadame,
vlej do duší skrúšenia.
Obeť milú predkladáme,
nech skrz ňu u teba máme
|:večnú milosť spasenia.:|

K anjelom sa pripojujme
plní živej vrúcnosti,
„Svätý, svätý!" prespevujme,
chválme Boha v zbožnosti.
Nesmierna je jeho sláva,
preto nech sa mu česť vzdáva
|:navždy, až do večnosti.:|

K najsvätejšej Sviatosti Oltárnej.

ACH, VITAJ, VITAJ NÁM,
anjelský chlebe,
voláme radosťou
plní k tebe,
abys' nás v tento čas
nasýtil zcela,
by duša naša viac
nelačnela.
Z poníženosti a z pobožnosti
pristúpte, volaní,
v tej žiadosti.

Ach, vitaj, vitaj nám,
presväté Telo,
ktoré si na kríži
pre nás pnelo!
Všetkých nás svolávaš
ku stolu svojmu
a milosť rozdávaš
dušiam hojnú.
Z poníženosti, atď.

Ach, vitaj, vitaj nám,
krv Krista Pána,
za nápoj žíznivej
duši daná!
Ten žije, kto pije
z krvi tej svätej,
na kríži z presvätých
rán vyliatej.
Z poníženosti, atď.

Ach, viťaj, vitaj nám,
posvätný chlebe,
ktorý nám otváraš
sladké nebe!
Bo hodne kto z toho
chleba požíva,
podľa slov Krista
spasený býva.
Z poníženosti, atď.

Ach, vitaj, vitaj, nám,
Hostia čistá,
v ktorej je ukryté
božstvo Krista.
Do tvojich svätých rán
sa obetujem,
nad všetko, Ježišu,
ťa milujem.
Z poníženosti, atď.

Ach, vitaj, vitaj nám,
Pane náš milý,
ktorý sa ukrývaš
v tej Hostii!
Tys' pravý Pán Boh náš,
ty si Spasiteľ,
ty si sám Kráľ,
slávny Vykupiteľ.
Z poníženosti, atď.

*

BUĎ VŽDY POZDRAVENÁ,
čistá Hostia,
v ktorej je ukryté
tajomstvo Krista.
Ach, vitaj, môj Kriste,
Boh neomylný,
srdce mi daj čisté,
ducha posilni!

Teba pozdravujem
srdca z celého,

Boha, okrem teba,
nemám iného.
Ach, vitaj, atď.

O nesmierna láska,
Pane môj milý,
ktorý sa ukrývaš
v tejto Hostii.
Ach, vitaj, atď.

Tebe, Bože drahý,
srdce venujem,
bo ťa nadovšetko,
Kriste, milujem.
Ach, vitaj, atď.

Ty si môj Boh pravý,
ty si Spasiteľ,
tys' Kráľ všetkej slávy
a Vykupiteľ.
Ach, vitaj, atď.

Tebe srdce, dušu,
vôľu oddávam
a pomoc od teba
len očakávam.
Ach, vitaj, atď.

HOSTIU VÍTAJME,
tej manne česť dajme,
zástupov Pánovi
a kráľov Kráľovi.
Zdrav' buď, ó anjelský chlebe,
voláme vrúcne ku tebe,
[:predrahé telo a krv!:]

Národ náš posilňuj,
vlasť našu ochraňuj,
ku blahu všetkých nás
sošli nám pravdy jas.
Chráň nás vždy od nepriateľov,
pokoja nežičiteľov:
[:Ježiša telo a krv!:]

Daruj nám milosti,
ó, Bože, v štedrosti,
ktorý si chránieval
a mannou kŕmieval
židovský ľud svoj v pravý čas,
napájaj krvou svojou nás:
[:ó Bože, milostivý!:]

A v smrti hodine
obdar nás, prosíme,
vierou i dúfaním
a pravým pokáním,
by sme tu prijali teba,
po smrti prišli do neba,
[:na veky chváliť teba.:]

Sletujte anjeli
a všetci veselí
s nami sa spojujte,
„Presvätý!" spievajte.
Zdrav' buď tu, Kriste, v Sviatosti
prítomný, Bože s výsosti,
[:v spôsobe chleba, vína.:]

KLANIAM SA TI VRÚCNE,
Bože večitý,
pod spôsobom chleba
z lásky ukrytý!
Srdce moje tebe
sa len oddáva,
že si Pánom jeho,
vďačne uznáva.

Zrak môj i chuť chcely
by ma oklamať,
ale sluch ma učí
pevnú vieru mať.
Verím, čo Syn Boží
ustanovil nám,
ten klamať nemôže,
kto je pravda sám.

Na kríži sa skrylo
samé božstvo len,
tu i človečenstvo
skryté zbožňujem.
V oboje ja verím,
Bože vznešený
a prosím, čo prosil
lotor skrúšený.

Ó, pamiatka smrti
Krista Ježiša,

chlieb náš živý, sladkosť
sveta najvyššia,
daj, nech duch môj vždy len
tebou sa živí,
po sladkosti tvojej
vždy je dychtivý.

S NEBA STÚPTE, ANJELI,
pristúpte, archanjeli,
[:nech vždy s nami,
prespevuje
chválu svet celý.:]

Chváľte Boha svätého,
vo Sviatosti skrytého,
[:zvelebuj ho
všetko s nami
stvorenie jeho!:]

Bože mocný, teba len
prosíme, odvrát plameň
[večný od nás,
požehnaj nás,
na veky. Amen.:]

VITAJ, MILÝ JEZU KRISTE,
vitaj, Synu Panny čistej,
vitaj, drahé Božie Telo,
čo za nás na kríži pnelo!

Krv Kristova, buď uctená,
ty si duší našich cena,
pre naše sa leješ zlosti
z prenesmiernej láskavosti.

Zdravím ťa, ty chlieb anjelský,
pokrm dušiam ty nebeský!
Prevelebná vitaj Sviatosť,
ty si všetkých duší radosť.

Počuj, skrytý vo Sviatosti,
Kriste, náš vzdych a žiadosti,
ty si pre nás na zem stúpil,
abys' hriešnych nás vykúpil.

Daj, Ježišu, tej milosti,
aby sme ťa vždy v Sviatosti
čistým srdcom požívali
vrúcne sa ti vždy klaňali.

Bože prv ako umrieme,
túto sviatosť nech prijmeme
všetkých hriechov odpustenie,
duší našej na spasenie.

Antifóny k blahosl. Panne Márii.

Viď str. 64.

Pred požehnaním.

KLANIAME SA TEBE,
živý chlebe,
milostivý, večný Bože, tebe,
Svätý, svätý, svätý,
nadovšetko svätý;
chválme Boha z vrúcnosti
v najsvätejšej Sviatosti.

Prosíme ťa, zmiluj sa nad nami,
požehnaj nás, Pane, milosťami.
Svätý, svätý, svätý,
nadovšetko svätý;
chválme Boha z vrúcnosti
v najsvätejšej Sviatosti

SVÄTÝ, SVÄTÝ, SVÄTÝ,
nadovšetko svätý,
Ježiš, plný milosti,
v prevelebnej Sviatosti.

Na kolená padám,
česť a chválu vzdávam,
tebe, Bohu živému,
v Sviatosti sa ti klaniam.

Skromné srdce svoje
príbytkom ti dávam,
sluhom tvojím pokorným
až do smrti ostávam

Po požehnaní.

NEOPUSŤ NÁS NIKDY JEŽIŠU NAJSLADŠÍ!
Ježišu najsladší, neopusť nás nikdy!

K Panne Márii.

HORÍ NAŠA LÁSKA
k tebe, Matka Božia,
o Panenka Mária!
Ty si Panna čistá,
naša pomoc istá,
spanilá konvália!
Ó Mária Matka,
nádej naša sladká!
Vypros nám milosti,
veď nás do radosti
zo života smutného.

Milosť plynie s neba
tým, čo ťa velebia
a vrúcne ťa vzývajú·
v tebe s dôvernosťou,
s pravou pobožnosťou
svoju nádej skladajú.
Viem, že pomoc svoju
dáš za lásku moju
a vyprosíš s neba
pre nás zdravia, chleba
Matka Božia Kristova!

My k tebe voláme,
o pomoc žiadame
v úzkosti a v trápení,
my, Evine deti,
hriechom priodetí,
z raja, ach, vyvrenení!
Z neba vysokosti,
ó plná milosti,
obráť oči na nás
v každý žalostný čas,
Matička dobrotivá!

Ó Mária Panna,
ty dennica ranná,
Evina krv nevinná,
ktorá z panenského
života čistého
Pána nám porodila.
Pros, by vieru pravú,
väčšiu božiu slávu
sme vyhľadávali,
bludom vyhýbali,
a cestám nebezpečným.

K MÁRII VOLÁME
v každej úzkosti:
Pros u Boha za nás,
Matka ľútosti!
[:Vinieme sa k tebe,
Ruža duchovná,
pros u Boha za nás,
nebies Kráľovná!:]

Ku tebe vzdycháme,
Panna ctihodná:
Pros u Boha za nás,
Brána nebeská!
Vinieme sa, atď.

Ochraňuj nás, Matka
Slova božieho:
Pros u Boha za nás,
u Syna svojho!
Vinieme sa, atď.

My k tebe voláme,
Matka premilá:
Pros u Boha za nás,
Matka predivná!
Vinieme sa, atď.

Prosíme ťa zbožne:
Neopúšťaj nás,
Mária buď s nami,
oroduj za nás!
Vinieme sa, atď.

NEOPÚŠŤAJ NÁS,
neopúšťaj nás
Matka neopúšťaj nás!
Dietky hynú, nesú vinu,
v kajúcnosti slzách plynú;
volaj k Pánu pre ochranu,
nech zahojí duše ranu.
Neopúšťaj nás,
neopúšťaj nás,
Matka, neopúšťaj nás!

Neopúšťaj nás,
neopúšťaj nás,
Matka, neopúšťaj nás!

Nachýľ uši, pomôž duši,
nech okovy hriechu zruši,
nech vždy čistá v rukách Krista
k nebu kráča pevná, istá
Neopúšťaj nás,
neopúšťaj nás,
Matka, neopúšťaj nás!

Neopúšťaj nás,
neopúšťaj nás,
Matka, neopúšťaj nás!
Chráň nás v šťastí i v nešťastí,
veď nás k svetlu večnej vlasti,
duša naša v bôľov kríži
nech sa k tebe čím viac sblíži.
Neopúšťaj nás,
neopúšťaj nás,
Matka, neopúšťaj nás!

O MÁRIA BOLESTIVÁ, NAŠA OCHRANA,
slovenský náš národ volá:
Pros za nás Boha!
Ty si Mať dobrotivá,
Patrónka ľútostivá
oroduj vždy za náš národ
u svojho Syna!

Matka drahá, spomni na nás
tu pod Tatrami,
verní sme my svätej cirkvi,
prebývaj s nami!
Ty si Mať, atď.

Po horách i po dolinách
venčíme tvoj chrám,
pútne miesta volajú ti:
Matka, národ chráň!
Ty si Mať, atď.

Hlad, mor, vojny odstráň od nás,
vypros pokoja,
slovenský ľud nech vždy stráži
ochrana tvoja.
Ty si Mať, atď.

Tebe sa tu oddávame,
Matka, pomôž nám,
by sme i my, i potomci
vyhli vždy vojnám.
Ty si Mať, atď.

Vlasť našu stráž a obhajuj
vypros milosti,
nech nás Syn tvoj posilňuje
vo viere, čnosti.
Ty si mať, atď.

K sv. Cyrilovi a Metodovi.

BUĎTE ZVELEBENÍ
a večne slávení,
svätí Cyril, Metod,
bratia svätí,
skrz čnosti príkladné
k radosti večitej
od Boha do nebies
raja vzatí!
V svätej pamäti,
slávne vás svätí,
náš ľud kresťanský,
vám prespevuje,
česť a city svoje
prejavuje.

Vami, nebies svetlá,
vlasť naša zakvitla,
vami nám spasenia
zora svitla;
z bludov a z nevery,
z pohanskej povery
osveta slovanská
vami skvitla;
bôžkov modliny
padly v sutiny;
vy prví ste v nás
vieru vzbudili,
nás Bohu a Cirkvi
zasvätili.

Za zomrelých.

ODPOČINKU VEČNÉHO DAJ,
Bože, verným dušičkám,
ta, kde kvitne raj nebeský,
voveď, Pane, ich ty sám;

[:kde žiaľ nepoznajú,
večné blaho majú,
Bohu chválu vzdávajú.:]

K tebe volám, Kriste Pane,
uľav muky veľké im,
ty si umrel ťažko za ne,
podaj ruky trápeným.
[:Jedna kropaj stačí,
čo tiecť z rán ti ráčí,
zhasiť ich bôľ najväčší.:]

Toľké duše na nás smutné
z očistca múk volajú,
že sa srdce div nepukne,
keď ich čuje, od žiaľu.
[:Pomáhajme im my
sotrieť všedné viny
so skutkami dobrými.:]

Ony za nás tiež sa budú
modliť k Bohu skrúšene,
by sme boli čistí bludu,
keď sa smrť k nám dostane.
[:Pán Boh ich i za to
odmení bohato,
odmení ich bohato.:]

RÁČ ĽAHKÉ ODPOČÍVANIE
umrelým dať, ó Pane!
Čuj v očistci ich vzdychanie
a žiadosti skladané;
tvári tvojej sú zbavení,
teba vidieť žiadajú,
by s tebou boli spojení,
prosbu vrúcnu vznášajú.

O, deň strachu a úzkosti,
biedy, slz a súženia,
ten deň hrôzy a žalosti,
plaču, bôľu, kvílenia:
keď vo svojej velebnosti
príde Kristus súdiť nás,
keď k súdu spravodlivosti
pozve večný sudca náš.

Obetu ti prinášame
za dušičky úbohé,
rodičov ti porúčame,
bratov, sestry nebohé,
všetkým, ktorí sa sužujú
v očistcovej úzkosti,
daj, nech tvoju tvár poznajú
tam v nebeskej radosti.

Ach, pohliadni na stvorenie,
k zmilovaniu sa prikloň,
Otče, Syna umučenie
k zľutovaniu sa nakloň;
buď k zosnulým dobrotivý,
prijmi ich do radosti
prosíme ťa aj my, živí,
posilňuj nás v úfnosti.

„Svätý, svätý!" prespevujme,
svätý Boh na výsosti,
klaňajme sa a ďakujme
jemu za tie štedrosti.
Zbav múk duše zarmútené,
a zmierni ich trápenie,
daj, nech ohňom očistené
nájdu v nebi spasenie

VYSLOBOĎ OD SMRTI VEČNEJ, MŇA, Ó PANE,
keď hrozný, strašný ten
deň súdu nastane!
Keď nebesá i zem budú sa
triasť a chvieť,
ty prídeš k nám v ten deň
bys' súdil tento svet.

Vesmír sa zachveje,
strach, hrôza nastane,
keď prídeš v nádhere
súdiť nás, ó Pane!
Keď nebesá, atď.

Deň tento, deň hnevu,
deň biedy, úzkosti,
deň hrozný a plný
najväčšej trpkosti.
Keď nebesá, atď.

Daj, Pane, spokojné
im odpočívanie

a na veky večné
v nebi prebývanie.
Pred tvojím trónom nech
večne sa radujú
a teba na veky
spevmi oslavujú!

Príležitostné piesne.

JEŽIŠU, KRÁĽU NEBA I ZEME,
tebe sa klania anjelov chór,
velebnosť tvoju v hymnách a piesňach
vyznáva svätých i svätíc sbor.
Ukrývaš svoju tvár vo Sviatosti,
lež viera zrie ju tu oslávenú,
preto my Bohu vo svätostánku
vzdávame úctu a poklonu.

Ježišu, Kráľu neba i zeme,
blažených duší opojenie,
zo Srdca tvojho osláveného
plynie im večné potešenie.
Skrývaš ho pred nami vo Sviatosti,
túžime za tebou, nebeský zdroj,
Ježišu, Kráľu neba i zeme,
so Srdcom svojim nás večne spoj!

V SEDMOBREŽNOM KRUHU RÍMA,
kde sa Petra chrám vypína,
z tisíc hrdiel sa ozýva
pieseň nábožná, horlivá:
Živ, Bože, Otca svätého,
námestníka Kristovho!

A ten hlas sa mocne nesie
až do tichej hrobov skrýše;
po horách i po dolinách,
po mestách a pustatinách:
Živ, Bože, atď

Po hradoch a po rovinách,
šírych sveta po krajinách
jak na krídlach bleskohromu
preletuje z dom do domu:
Živ, Bože, atď.

Letí on až na tie strany,
kde sú svätých slávostany,
odtiaľ do sŕdc našich padá,
v pobožnú sa pieseň skladá:
Živ, Bože, atď.

TEBA, BOHA CHVÁLIME.
Viď str. 87

Slovenská hymna pre chrám.

BOŽE ČOS' RÁČIL
slovenskému rodu,
po mnohoročnom ťažkom utrpení
láskavo vrátiť slobodnú zas hrudu,
aby žil na nej jarma pozbavený.
|:Zdobený vencom slobody, i ti práva:
nech sa ti za to večná vďaka vzdáva,
nech sa ti za to večná vďaka vzdáva!:|

ABECEDNÝ UKAZOVATEĽ

CH

I

J

K

L

M

N

VECNÝ UKAZOVATEĽ.

Modlitby.

Hlavné modlitby.

K Duchu Sv.

Litánie, pobožnosti.

Poklony Eucharistii.

Omšové pobožnosti.

Prijímanie.

Spoveď.

Obrady

Omšová časť.

Rozjímania — Meditácie.

Náuka katolícka — Theologia

AKO MINIŠTROVAŤ?

Miništrovanie je služba Bohu, preto poslúžiť kňazovi pri sv. Omši je veľká česť a krásna úloha. Takto treba miništrovať:

Vezmeš knihu omšovú a ideš pred kňazom pred oltár. Na pravej strane postojíš. S kňazom naraz odbavíš predpísanú poklonu: ak je na oltári Sviatosť, pravým kolenom, ak nie, iba hlavou. Naraz ideš s ním hore a položíš knihu na pult alebo na vankúš. Hneď potom ideš kolmo dolu, na prostriedku sa pokloníš a prejdeš na ľavú stranu. Keď kňaz sa vrátil dole, prikľakneš k nemu a striedavo s ním hovoríš stupňovú modlitbu:

Kňaz: In nomine Patris... (I ty sa prežehnáš) Introíbo ad altáre Dei.

Miništrant: **Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.**

K. Júdica me... érue me.

M **Quia tu es Deus, fortitúdo mea, — quare me repulísti, — et quare trístis incédo, — dum afflígit me inimícus.**

K. Emítte lucem tuam .. in tabernácula tua

M **Et introíbo ad altáre Dei, — ad Deum qui laetíficat juventútem meam.**

K Confitébor tibi .. conturbas me.

M. **Spera in Deo, quoniam adhuc confitébor illi, — salutáre vultus mei, et Deus meus.**

K. Glória Patri... Sancto.

M **Sicut erat in princípio, et nunc et semper — et in saécula saeculórum. Amen.**

K Introíbo ad altáre Dei.

M **Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.**

K Adjutórium nostrum in nómine Dómini. (Prežehnáš sa s ním.)

M. **Qui fécit coelum et terram.**

K. Confiteor... oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.

M. **Misereátur tui omnípotens Deus, — et dimissis peccátis tuis, — perdúcat te ad vítam aetérnam.**

K Amen.

M. (Hlboko sa pokloníš a tak hovoríš) **Confíteor Deo omnipoténti, — beátae Maríae semper Vírgini, — beáto Michaéli Archángelo, — beáto Joánni Baptístae, — sanctis Apóstolis Petro et Paulo, — ómnibus sanctis et tibi, pater: — quia peccávi nimis — cogitacióne, verbo et ópere: — mea culpa, — mea culpa, — mea máxima culpa. — Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, — beátum Michaélem Archángelum, — beátum Joánnem Baptístam, — sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, — omnes sanctos, et te, pater, — oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.**

K. Misereátur vestri... ad vitam aetérnam.

M. **Amen.** (Vzpriamiš sa.)

K. Indulgéntiam... misériсors Dóminus. (s kňazom sa prežehnáš.)

M. **Amen.**

K. Deus, tu convérsus vivificábis nos.

M. **Et plebs tua laetábitur in te.**

K. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

M. **Et salutáre tuum da nobis.**

K. Dómine, exáudi oratiónem meam.

M. **Et clamor meus ad te véniat.**

K. Dóminus vóbiscum.

M. **Et cum spíritu tuo.**

Kňaz vystupuje hore, ty vstaneš, pokloníš sa na prostriedku a vrátiac sa na ľavý bok, kľakneš si. Ruky sopäť.

Kňaz ide na pravú stranu, potom sa vráti do prostriedku a striedavo s tebou sa modlí·

K. Kýrie, eléison. M. **Kýrie, eléison.** K. Kýrie, eléison. M. **Christe, eléison.**

K. Christe, eléison. M. **Christe eléison.** K. Kýrie, eléison. M. **Kýrie, eléison.**

Keď sa kňaz obráti a pozdraví — Dóminus vóbiscum, — odpovieš:

Et cum spíritu tuo.

Kňaz na pravej strane číta modlitby. Po každom „saécula saéculorum" odpovieš: **Amen.** Po skončení lekcie pozrie kňaz trocha do ľava. Vtedy povieš: „**Deo grátias**", vstaneš, pokloníš sa na prostriedku a postavíš sa za kňazom. Keď kňaz ide na prostriedok, vezmeš knihu, a po poklone dolu, prenesieš ju na ľavú stranu, postaviac pult šikmo ku kňazovi, aby čítal evanjelium. Počkáš na boku, kým on povie: K Dóminus vóbiscum. Odpovieš: **Et cum spíritu tuo.** K. Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthaeum

I ty sa označíš krížikmi na čele, na ústach a na prsiach a odpovieš: „**Glória tibi, Dómine.**" A hneď ideš do prostriedku dolu, pokloníš sa a postavíš na pravom boku. Rovno stáť a sopäť ruky.

Keď kňaz pobozká knihu, povieš: „**Laus tibi Christe**" a kľakneš si.

Na „Dóminus vóbiscum" odpovieš „**Et cum spíritu tuo**" a počkáš, až kňaz sníme s kalicha velum. Vtedy zacengáš, pokloníš sa na prostriedku a ideš podávať ampulky na pravý bok oltára. Podáš kňazovi najprv víno, potom vodu. Potom víno odložíš, vezmeš do pravej ruky vodu, do ľavej táčňu s uterákom a naleješ trocha vody na kňazove prsty. Dáš všetko na miesto, ideš do prostriedku, kľakneš si, a keď sa kňaz obráti a hovorí: „Orate fratres...", skloníš sa a odpovedáš:

M. **Suscípiat Dóminus sacrifícium de mánibus tuis — ad laudem et glóriam nóminis sui, — ad utilitátem quoque nostram, — totiúsque Ecclésiae suae sanctae.**

Vstaneš pokloníš sa a kľakneš si na pravej strane. Ruky sopäť. Nasleduje prefácia:

K Per ómnia saecula saeculórum.

M. **Amen.**

K. Dóminus vobiscum.

M. **Et cum spíritu tuo.**

K. Sursum corda.

M. **Habémus ad Dóminum.**

K. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

M. **Dignum et justum est.**

Na „Sanctus", keď sa kňaz nachýli, zacengáš tri razy. Neskôr kňaz skladá ruky nad kalichom a žehná ho. Vtedy zacengáš, lebo nasleduje pozdvihovanie. Keď kňaz pokľakne pred Hostiou, zacengáš prvý raz keď pozdvihuje, druhý raz, keď zas pokľakne, tretí raz. Tak isto aj pri pozdvihovaní kalicha.

Pater noster sa začína „Per ómnia saécula saeculórum", odpovieš: **„Amen."** Končí sa „Et ne nos indúcas in tentatiónem" — odpoveď: **Sed líbera nos a malo.**" Potom láme kňaz Hostiu:

K. Per ómnia saécula saeculórum.

M. **Amen.**

K. Pax Dómini sit semper vobíscum.

M. **Et cum spíritu tuo.**

Keď kňaz vezme do ľavej ruky paténu s Hostiou a pravou sa bije v prsia hovoriac: „Dómine non sum dignus . . ." — tri razy zacengáš. Keď potom sníme pallu s kalicha a chce pokľaknúť, vstaneš a na prostriedku poklaknúc s kňazom aj ty, ideš na pravú stranu, vezmeš do rúk ampulky, naleješ do kalicha najprv trocha vína, potom na prsty kňazove nad kalichom vody a vína. Odložiac ampulky, pokloníš sa na prostriedku a prenesieš po opätovnej poklone knihu s ľavej strany na pravú. Pokloníš sa na prostriedku a kľakneš si na ľavej strane.

Po „Dóminus vobiscum", na čo odpovedáš **„Et cum spíritu tuo"**, sú orácie. Po každom „per omnia saécula saeculórum" odpovieš: **Amen.**

Zas „Dóminus vobiscum" — **„Et cum spíritu tuo"** a K. Ite missa est alebo Benedicámus Dómino. Odpoveď je **„Deo grátias."** (Ak by kňaz nechal knihu otvorenú, treba ju preniesť na ľavú stranu.) Hneď

nato ideš do prostriedku a kľakneš si. Kňaz dáva požehnanie:

Benedicat vos... et Spíritus sanctus.

Prežehnáš sa a odpovieš: **Amen.** Vstaneš a počkáš začiatok posledného evanjelia: „Dominus vobiscum" — **„Et cum spíritu tuo".**

K. Inítium sancti evangélii secúndum Joánnem.

M. **Glória tibi Dómine.**

Hneď sa pokloníš a ideš do prava, kde postojíš.

Na koniec posledného evanjelia pokľakneš s kňazom a povieš: **Deo grátias.** Kňaz si potom pokľakne dole a modlí sa s tebou tri Zdrávase a ostatné modlitby, ako na str. 179. I ty kľačíš pri tom. Po modlitbách s kňazom naraz ideš hore, soberieš knihu, podáš dole kňazovi birét a po spoločnej poklone sa vrátiš pred kňazom do zakristie. Tam sa kňazovi pokloníš slovami: **„Deo grátias."**

K čiernej omši treba vziať tenkú knižku. Kňaz hneď po prežehnaní sa začne „Adjutorium nostrum..." Tak že sa dva razy za sebou prežehnáte. Po evanjeliume nebozká knihu. Na konci nedá požehnanie, ale povie „Réquiéscant in pace", načo odpovedáš: **Amen.**

Keď kňaz dáva prijímať, treba pokračovať, ako je to na str. 444.

Expozícia a repozícia Sviatosti oltárnej je na strane 206.

Litánie sa začínajú na strane 100.

Veni Sancte je na str. 97 — *Te Deum* na *str. 126.*

Verímboha, Otčenáš a Zdrávas na strane 5.

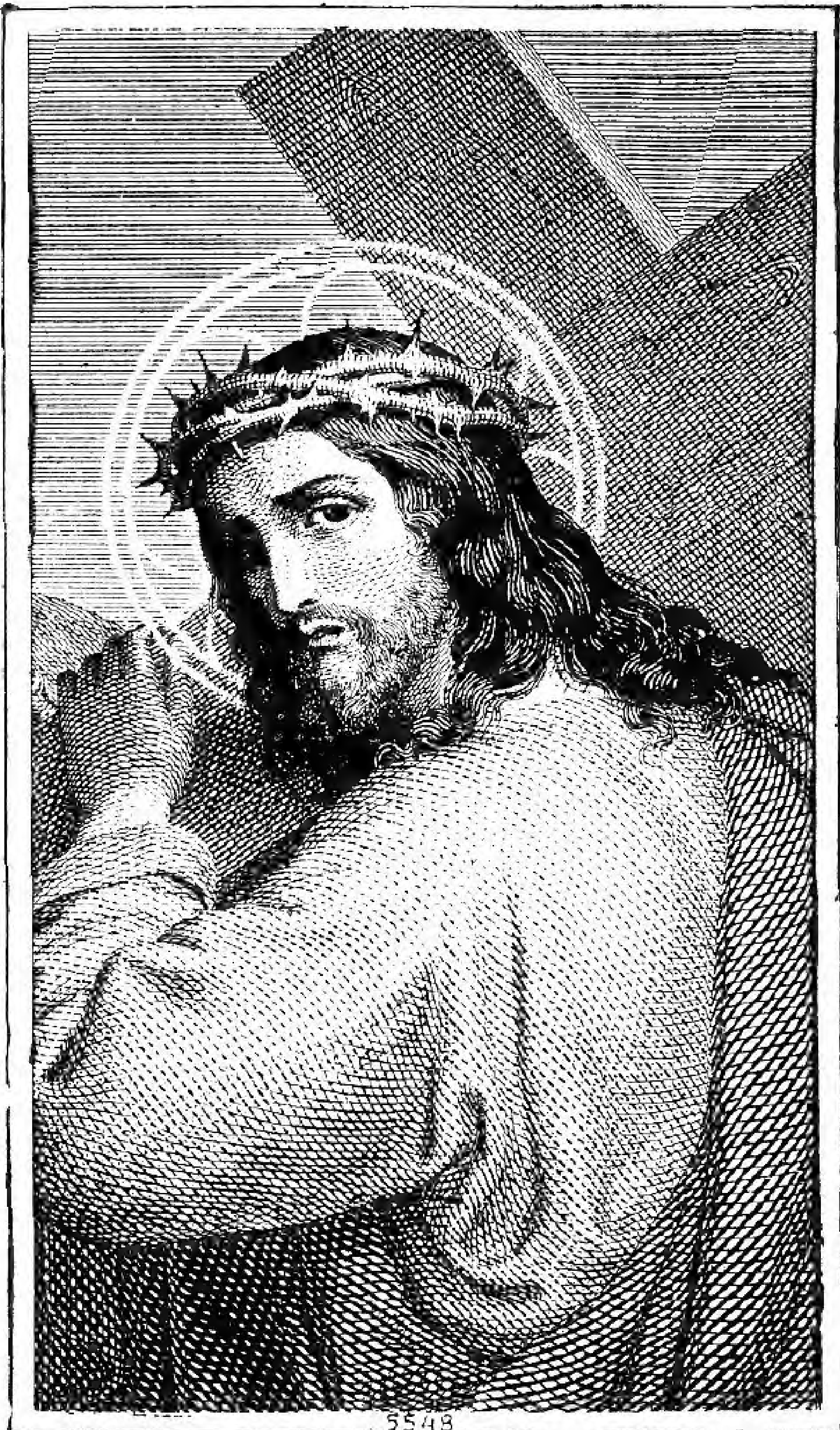
Sláva Otcu... na str. 52, Anjel Pána tiež tam.

Požehnanie, ktorým požehnáva kňaz ktorúkoľvek vec:

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.	Pomoc naša v mene Pána.
℟. Qui fecit coelum et terram.	Ktorý stvoril nebo i zem.
℣. Dóminus vobíscum.	Pán s tebou.
℟. Et cum spíritu tuo.	I s duchom tvojím.
Orémus. Deus, cujus verbo sanctificántur omnia, bene ✠ dictiónem tuam effúnde super creatúram istam: et praesta, ut quisquis ea secúndum legem et voluntátem tuam cum gratiárum actióne usus fúerit, per invocatiónem sanctíssimi nóminis tui, córporis sanitátem, et ánimae tutélam, te auctóre, percípiat. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.	Modlime sa. Bože, na Tvoje slovo sa všetko posväcuje, vylej svoje požehnanie na tento predmet a daj, aby každý, ktokoľvek ho bude používať podľa Tvojho zákona a Tvojej vôle s vďakovčinením, na vzývanie najsvätejšieho mena Tvojho dosiahol od Teba zdravie tela a ochranu duše. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Pokropí svätenou vodou.

5548